Jegyzőkönyv

Készült: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága **2025. június 19-én (csütörtök) 08^{00} órai** kezdettel tartott nyilvános üléséről.

Az ülés helye: Veszprém, Óváros tér 9. Polgármesteri Hivatal, II. emelet 207. Komjáthy terem

Az ülésen megjelent: **Rektor Dóra bizottsági elnök**
a bizottság képviselő tagjai közül:
Gerstmár Ferenc alelnök
Szücs Zoltán
Török Krisztián
a bizottság nem képviselő, külső szakértő tagjai közül:
Horváth Brigitta
Benczik Gabriella
Meghívottak és megjelentek:
Sótonyi Mónika alpolgármester
Balogh Lívia óvodaigazgató
Sándor Edit óvodaigazgató
Takács Katalin Barbara óvodaigazgató
Tóthné Martinkovics Erika óvodaigazgató
Lattenstein Jánosné óvodaigazgató
dr. Lohonyai Bernadett aljegyző, irodavezető
Madarászné dr. Ifju Bernadett csoportvezető
Takács Zoltán irodavezető
Lehoczki Monika irodavezető
dr. Kalocsai Balázs irodavezető
Fazekas Ildikó irodavezető
dr. Kónya Norbert csoportvezető
dr. Horváth Fruzsina csoportvezető
Mészáros Éva csoportvezető
Nagyné dr. Kerekes Zsófia jogi referens
Dublecz Renáta ügyintéző
Orbán Éva sportreferens
Ambrus Ildikó gazd. vez. VEINSZOL
Mészáros Csaba elnök, Tenisziskola Veszprém Sportegyesület
Vízkeleti Attila, ügyvezető, ÁSZ Veszprémi Teniszezők Klubja
Sztojalovszky Béla, kuratóriumi elnök, Magyar Lélek Alapítvány
Haizler Mihályné jegyzőkönyvvezető

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke köszöntötte a megjelenteket. Ezután megállapította, hogy a Bizottság 7 tagjából 6 fő megjelent, a bizottság határozatképes.

Kérte a bizottság tagjait, a napirendek elfogadása előtt szavazzanak a „Jelentés a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról" szóló előterjesztésről.

Az előterjesztéssel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
134/2025. (VI.19.) határozata
a lejárt határidejű határozat végrehajtásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Jelentés a lejárt határidejű határozat végrehajtásáról"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a 96/2025. (V.22.) bizottsági határozat végrehajtásáról szóló jelentést tudomásul veszi.

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Ezután megkérdezte, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e kérdés, hozzászólás vélemény.

A napirenddel kapcsolatban hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta a napirendet.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
135/2025. (VI.19.) határozata
a napirend elfogadásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a 2025. június 19-i ülésének napirendjét az alábbiak szerint állapítja meg:

Napirendi pontok:

1. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

2. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

3. **A) Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat módosításáról**

   B) Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

4. **Tájékoztató a 2025/2026. nevelési évre történő óvodai beíratásokról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

5. A) **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról**
   B) Döntés az Önkormányzat vagyonbiztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról
   C) Döntés a gyermekétkeztetés biztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról szóló 30/2021. (II. 5.) közgyűlési határozat módosításáról
   Előterjesztő: Porga Gyula polgármester, Sótonyi Mónika alpolgármester

6. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról**
   Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

7. A) **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 24/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról**
   B) Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a közművelődésről és a művészeti tevékenység támogatásáról szóló 28/2019. (XI. 21.) önkormányzati rendelet felülvizsgálatáról

C) Döntés a Közösség Kádártáért Egyesülettel kötendő közművelődési megállapodás jóváhagyásáról közösségi színtér működtetése érdekében
D) Döntés előzetes pénzügyi kötelezettségvállalás jóváhagyásáról a Kádártai Közösségi Színtér működtetése érdekében a 2026-2029. évek vonatkozásában
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

8. **Döntés a Veszprémi Tankerületi Központtal megkötött vagyonkezelési szerződés módosításáról**
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

9. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról**
Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

10. **Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról**
Előterjesztő: Pálinkás Roland, a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság elnöke

11. **Döntés a Veszprém Polgárai a Városi Zenedéért Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról**
Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

12. **Döntés a Verancsics Akadémia 2025. évi előadás-sorozatának támogatásáról**
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

13. **Döntés az Otthont az Állatoknak Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról**
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

14. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról**
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

<u>Napirendek tárgyalása:</u>

1. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról**
Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Elmondta, hogy részéről nincs kiegészítés.

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 136/2025. (VI.19.) határozata Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról"* szóló előterjesztést, és az alábbi döntést hozza:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 2025. II. félévi munkatervét.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a napirendek előkészítéséért felelősöknek, az előterjesztések előadóinak és a Bizottság tagjainak a munkatervet küldje meg.

Határidő: 2. pont: 2025. június 26.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Haizler Mihályné bizottsági referens

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

2. Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról
Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Elmondta, hogy szeretné méltatni az óvodák munkáját, kiemelve, hogy nagyon változatos programokkal működnek, bevonják a családokat, keresik a pályázati lehetőségeket, alapítványokat működtetnek, külön gondot fordítanak az SNI-s, a BTMN-s gyerekekre és a tehetséggondozásra. Fontos feladat nevezte az ételallergiásokra és a cukorbetegekre való odafigyelés. Megjegyezte, hogy nagyon érdekes és fontos az SNI-s gyermekek joga az állapotuknak

megfelelő ellátásban részesedés, de nem zavarhatják a társaikat. Elmondta, hogy az óvodák együttműködnek szakemberekkel, nagy hangsúlyt fektetnek a beszédfejlesztésre, és a játéktevékenységbe építve fejlesztik a gyermekeket. Kiemelte az iskolákkal való együttműködést az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében, említve az úgynevezett után követést, amikor az óvónők meglátogatják az iskolába került óvodásaikat. Hozzátette, hogy a bölcsődékkel is együttműködnek, és számítanak a középiskolások önkéntes segítő munkájára, hangsúlyozva a nagyon szerteágazó kapcsolataikat. Megemlítette a bemeneti méréseket az óvodába kerüléskor és az elégedettségi méréseket az elballagók esetében. Elmondta, hogy vannak kertvárosi, lakótelepi és belvárosi óvodáik, de egyértelműen a pedagógus személyisége határozza meg a csoport arculatát, és minden intézménynek van valami sajátossága, különlegessége. Megemlítette, hogy a Bóbita, Hársfa, Vadvirág és Csillagvár óvodákban só szoba található. A Kastélykert, Ficánka, Ringató, Erdei Kuckó óvodák határon túli intézményekkel való együttműködésben keresik a kapcsolatot. A Vadvirág és Csillagvár óvoda már kapcsolatban áll a Sepsiszentgyörgyi Csipke óvodával. A Bóbita és Hársfa óvodában az egyetemi úszóklub utánpótlás óvodás csoportja működik. A Csillag úti óvodában Kneipp taposó van. Az Egri úti és a Nárcisz óvodában német nemzetiségi csoport működik. Boldog óvoda programot működtetnek és állatvédő óvodaként is tevékenykednek. Külön kiemelte a Kastélykert és Ficánka óvodában a „Ne felejts" programot, és azt, hogy saját módszertani kézikönyvüket is megírták, ez a „Gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát" ami különösen felkeltette a figyelmét, és szeretne ebbe betekinteni. Megjegyezte, hogy a Ringató, Erdei Kuckó óvodában az interkulturális nevelés feladata is megjelenik a hazáját elhagyni kényszerülő családok miatt. Ezek az óvodák együttműködnek a Pannon Egyetemmel és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Karával. Szülői igény alapján hitoktatás is zajlik. Működik a Bozsik program a nagycsoportos gyerekek részére ingyenesen, állatvédő óvodaként is működnek. A Vadvirág, Csillagvár, Waldorf óvoda pedig oktatási hivatal bázisintézményként működik. Végezetül megjegyezte, hogy az oviKRÉTA kihívást jelentett ebben az időszakban.

A napirendi ponttal kapcsolatban további kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
137/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő
Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
138/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa a Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
139/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa

a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
140/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
141/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő
Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda pedagógiai programjának
jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa a Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
142/2025. (VI.19.) határozata
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról"* című előterjesztést, és a következő döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága – átruházott hatáskörben eljárva – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda pedagógiai programját a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy a döntésről értesítse a Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda igazgatóját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy tájékoztassa a Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda igazgatóját, hogy gondoskodnia kell a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program nyilvánosságra hozataláról az óvoda honlapján.

Határidő: 2.-3. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Lehoczki Monika irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

3. A) Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat módosításáról

B) Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről

Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Elmondta, hogy részéről nincs kiegészítés.

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
143/2025. (VI.19.) határozata
a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat módosításáról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat módosításáról"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat 1. pontját az alábbiak szerint módosítja:

   „1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendeletében meghatározott Sport és Élsport előirányzatából 30.137.000,- Ft összegű tartalékkeretet képez."

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy döntéséről értesítse Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Pénzügyi Irodáját.

Határidő: 2. pont: 2025. június 30.
Felelős: Rektor Dóra elnök
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Takács Zoltán irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
144/2025. (VI.19.) határozata
a Veszprémi Sportmászó Egyesület sportszervezettel támogatási szerződés megkötéséről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja a Veszprémi Sportmászó Egyesület sportszervezettel megkötendő támogatási szerződést.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy döntéséről értesítse Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Pénzügyi Irodáját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felhatalmazza a polgármestert a támogatási szerződés megkötésére.

Határidő: 2. pont: 2025. június 30.
3. pont: 2025. július 15.
Felelős: Rektor Dóra elnök
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Takács Zoltán irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
145/2025. (VI.19.) határozata

a LIGET MÁSZÓSPORT Kft. sportszervezettel támogatási szerződés megkötéséről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja a LIGET MÁSZÓSPORT Kft. sportszervezettel megkötendő támogatási szerződést.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy döntéséről értesítse Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Pénzügyi Irodáját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felhatalmazza a polgármestert a támogatási szerződés megkötésére.

Határidő: 2. pont: 2025. június 30.
3. pont: 2025. július 15.
Felelős: Rektor Dóra elnök
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Takács Zoltán irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 146/2025. (VI.19.) határozata a Tenisziskola Veszprém Sportegyesület sportszervezettel támogatási szerződés megkötéséről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a határozat melléklete szerinti tartalommal

jóváhagyja a Tenisziskola Veszprém Sportegyesület sportszervezettel megkötendő támogatási szerződést.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy döntéséről értesítse Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Pénzügyi Irodáját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felhatalmazza a polgármestert a támogatási szerződés megkötésére.

Határidő: 2. pont: 2025. június 30.
3. pont: 2025. július 15.
Felelős: Rektor Dóra elnök
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Takács Zoltán irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
147/2025. (VI.19.) határozata
az Ász Veszprémi Teniszezők Klubja sportszervezettel támogatási szerződés megkötéséről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről"* című előterjesztést, és az alábbi döntést hozta:

1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja az Ász Veszprémi Teniszezők Klubja sportszervezettel megkötendő támogatási szerződést.

2. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felkéri a Bizottság elnökét, hogy döntéséről értesítse Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Pénzügyi Irodáját.

3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága felhatalmazza a polgármestert a támogatási szerződés megkötésére.

Határidő: 2. pont: 2025. június 30.
3. pont: 2025. július 15.
Felelős: Rektor Dóra elnök
A végrehajtás előkészítéséért felelős köztisztviselő:
Takács Zoltán irodavezető

(A határozat melléklete a jegyzőkönyvhöz csatolva)

4. Tájékoztató a 2025/2026. nevelési évre történő óvodai beíratásokról
Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Elmondta, hogy hat körzeti óvoda működik a városban, összesen 2 126 férőhellyel, jelenleg 1490 gyermek jár óvodába, 420 elmegy most iskolába, és beírattak 396 gyermeket. Tehát csökken a gyermeklétszám. Ennyit tudnak megállapítani.

Sándor Edit, óvodaigazgató Szerette volna megkérdezni, hogy van-e az önkormányzatnak tudomása arról, hány gyerek iratkozik be magán- és egyházi óvodákba.

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Válaszában elmondta, hogy nem tud erről pontos adatot.

Sándor Edit, óvodaigazgató Elmondta, hogy a beíratást követően a listák alapján körülbelül 420 gyermeket számoltak összesen. Hozzátette, hogy a magánóvodáktól nem kaptak adatokat. A tájékoztatóban szereplő adatokhoz képest Veszprémbe ennél több gyereket iratnak be, figyelembe véve, hogy két egyházi és három magánóvoda is működik a városban.

A napirendi ponttal kapcsolatban további kérdés, hozzászólás nem volt.

A tájékoztató döntést nem igényel, azt a Bizottság tagjai tudomásul vették.

5. A) Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról
B) Döntés az Önkormányzat vagyonbiztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról
C) Döntés a gyermekétkeztetés biztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról szóló 30/2021. (II. 5.) közgyűlési határozat módosításáról
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester, Sótonyi Mónika alpolgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 3 igen szavazattal és 3 tartózkodással meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 148/2025. (VI.19.) határozata a „Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelete módosításáról" tárgyú előterjesztéshez tartozó rendelet tervezetről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelete módosításáról"* című előterjesztést. A Bizottság **nem javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó szóló **rendelet tervezet és mellékletei** elfogadását.

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 149/2025. (VI.19.) határozata a „Döntés a gyermekétkeztetés biztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról szóló 30/2021. (II.5.) közgyűlési határozat módosításáról"" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a gyermekétkeztetés biztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról szóló 30/2021. (II.5.) közgyűlési határozat módosításáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

6. Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról

szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról
Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Megadta a szót, Szücs Zoltán Bizottsági tagnak.

Szücs Zoltán, a Bizottság tagja Megkérdezte, jól látja-e, hogy a 15%-os emelés egyik oka az, hogy nagyon sokan ingyenesen vagy kedvezményesen veszik igénybe a gyermekétkeztetést.

Sótonyi Mónika, alpolgármester Válaszában elmondta, hogy a kedvezményes vagy ingyenes étkezés aránya nem oka a díjemelésnek, és nem is befolyásolja azt. Kifejtette, hogy a díjemelésre a rendelet által előírt éves felülvizsgálat és a nyersanyag-norma emelkedése miatt van szükség. Elismerte azonban, hogy nagyon sokan kedvezményesen vagy térítésmentesen étkeznek, és ha a bölcsődétől középiskoláig tartó korosztályt nézzük, körülbelül 50 százalékuk kedvezményesen vagy térítésmentesen étkezik.

Szücs Zoltán, a Bizottság tagja Kérdezte, hogy a szeptemberben bevezetésre kerülő szupermenza vagy szabadszedéses – kérdezi közben, hogy ez a kettő ugyanaz vagy különböző – módosítani fogja-e a költségeket a jövőben.

Sótonyi Mónika, alpolgármester Megerősítette, hogy nem módosítja a költségeket, és a részletesebb magyarázatért a pénzügyi terület szakembereihez irányította a kérdezőt. Kiemelte, hogy a díjemelés nem a szupermenza bevezetése miatt történik, hanem ez a rendelet előírja, és évente augusztus 1-jétől általában mindig változik és emelkedik a térítési díj.

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Megerősítette, hogy tényleg nagyon sokan részesülnek kedvezményben, a bölcsődékben 80% fölött ingyenes ellátást kapnak, az óvodákban pedig 60% fölött, ami azt jelenti, hogy nagyon támogatott a gyermekétkeztetés.

A napirendi ponttal kapcsolatban további kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
150/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a

gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról" tárgyú előterjesztéshez tartozó határozati javaslatról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó „a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról" szóló **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
151/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról" tárgyú előterjesztéshez tartozó tárgyú előterjesztéshez tartozó rendelet tervezetről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó „Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról" szóló **rendelet tervezet és melléklete** elfogadását.

7. A) Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 24/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról

B) Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a közművelődésről és a művészeti tevékenység támogatásáról szóló 28/2019. (XI. 21.) önkormányzati rendelet felülvizsgálatáról

C) Döntés a Közösség Kádártáért Egyesülettel kötendő közművelődési megállapodás jóváhagyásáról közösségi színtér működtetése érdekében

D) Döntés előzetes pénzügyi kötelezettségvállalás jóváhagyásáról a Kádártai Közösségi Színtér működtetése érdekében a 2026-2029. évek vonatkozásában

Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 3 igen szavazattal és 3 tartózkodással meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 152/2025. (VI.19.) határozata a „Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 24/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 24/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról"* című előterjesztést. A Bizottság **nem javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

8. Döntés a Veszprémi Tankerületi Központtal megkötött vagyonkezelési szerződés módosításáról

Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 153/2025. (VI.19.) határozata

a „Döntés a Veszprémi Tankerületi Központtal megkötött vagyonkezelési szerződés módosításáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a „"című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

9. Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról
Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 154/2025. (VI.19.) határozata a „Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

10. Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról
Előterjesztő: Pálinkás Roland, a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság elnöke

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 5 igen szavazattal és 1 tartózkodással meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának 155/2025. (VI.19.) határozata

a „Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról" tárgyú előterjesztéshez tartozó 1. határozati javaslatról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó „Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról" című **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 5 igen szavazattal és 1 tartózkodással meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
156/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról" tárgyú előterjesztéshez tartozó 2. határozati javaslatról

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó „Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról" **szóló határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

11. Döntés a Veszprém Polgárai a Városi Zenedéért Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról
Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
157/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés a Veszprém Polgárai a Városi Zenedéért Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a Veszprém Polgárai a Városi Zenedéért Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

12. Döntés a Verancsics Akadémia 2025. évi előadás-sorozatának támogatásáról
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Megadta a szót, Szücs Zoltán Bizottsági tagnak.

Szücs Zoltán, a Bizottság tagja Azt szerette volna megkérdezni, hogy a mellékelt táblázatban a bruttó és nettó összegek ugyanazok, valamint a támogatás összege is ugyanaz, és hogy ez így rendben van-e.

Sztojalovszky Béla, Magyar Lélek Alapítvány kuratóriumi elnöke Válaszában elmondta, hogy alanyi adómentesek, ezért szerepel így a táblázatban

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 5 igen szavazattal és 1 tartózkodással meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
158/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés a Verancsics Akadémia 2025. évi előadás-sorozatának támogatásáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés a Verancsics Akadémia 2025. évi előadás-sorozatának támogatásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

13. Döntés az Otthont az Állatoknak Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Elmondta, hogy Sigmond István elnök, az Otthont az Állatoknak Alapítványtól, e-mailben azt írta, hogy „Szíveskedjen köszönetünket tolmácsolni a tisztelt bizottság felé, hogy ismételten és bízom benne, hogy támogatóan foglalkoznak támogatásunkkal. Amennyiben ez a támogatás megerősítést kap, valamennyi döntés előkészítő és döntéshozó fórumon úgy életmentő segítséget nyújtanak alapítványunknak az idővel és a likviditási nehézségeinkkel való versenyfutásban."

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
159/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés az Otthont az Állatoknak Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés az Otthont az Állatoknak Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

14. Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról
Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

A napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem volt, szavazásra bocsátotta az előterjesztéshez tartozó határozati javaslat elfogadását.

Megállapította, hogy a Bizottság jelen lévő 6 tagja 6 igen szavazattal meghozta a következő határozatot:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottságának
160/2025. (VI.19.) határozata
a „Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról" tárgyú előterjesztésről

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága megtárgyalta a *„Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról"* című előterjesztést. A Bizottság **javasolja** a Közgyűlésnek az előterjesztés megtárgyalását és az előterjesztéshez tartozó **határozati javaslat és melléklete** elfogadását.

Rektor Dóra, a Bizottság elnöke Megköszönte a munkát és a nyilvános bizottsági ülést 08 óra 28 perckor berekesztette.

K.m.f.

Rektor Dóra
a Bizottság elnöke

Veszprém MJV Önkormányzata Közgyűlésének Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága

Gerstmár Ferenc
a Bizottság alelnöke

VESZPRÉM MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSE

KÖZNEVELÉSI, IFJÚSÁGI, SPORT ÉS CIVIL BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

MEGHÍVÓ

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága
nyilvános ülést tart **2025. június 19-én (csütörtök) 8^{00}** órai kezdettel

Az ülés helye: Polgármesteri Hivatal (Óváros tér 9.) II. emeleti Komjáthy terem

Napirend előtt: Jelentés a lejárt határidejű határozat végrehajtásáról

Napirendek:

1. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

2. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák pedagógiai programjának jóváhagyásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

3. **A) Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2025. évi költségvetése Sport és Élsport előirányzatában tartalékkeret képzéséről szóló 50/2025. (III. 20.) bizottsági határozat módosításáról**

   B) Döntés sportszervezetekkel történő támogatási szerződések megkötéséről
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

4. **Tájékoztató a 2025/2026. nevelési évre történő óvodai beíratásokról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke

5. A) **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról**
   B) Döntés az Önkormányzat vagyonbiztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról
   C) Döntés a gyermekétkeztetés biztosításával kapcsolatos előzetes pénzügyi kötelezettségvállalásról szóló 30/2021. (II. 5.) közgyűlési határozat módosításáról
   Előterjesztő: Porga Gyula polgármester, Sótonyi Mónika alpolgármester

6. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról és az óvodákban a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról szóló 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet módosításáról és a gyermekétkeztetés nyersanyagköltségének megállapításáról**
   Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

7. A) **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 24/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról**
   B) Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a közművelődésről és a művészeti tevékenység támogatásáról szóló 28/2019. (XI. 21.) önkormányzati rendelet felülvizsgálatáról
   C) Döntés a Közösség Kádártáért Egyesülettel kötendő közművelődési megállapodás jóváhagyásáról közösségi színtér működtetése érdekében
   D) Döntés előzetes pénzügyi kötelezettségvállalás jóváhagyásáról a Kádártai Közösségi Színtér működtetése érdekében a 2026-2029. évek vonatkozásában
   Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

8. **Döntés a Veszprémi Tankerületi Központtal megkötött vagyonkezelési szerződés módosításáról**
   Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

9. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról**
   Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

10. **Döntés a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciót Felülvizsgáló Munkacsoport előkészítő tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról és Veszprém Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójának jóváhagyásáról**
    Előterjesztő: Pálinkás Roland, a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság elnöke

11. **Döntés a Veszprém Polgárai a Városi Zenedéért Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról**
    Előterjesztő: Sótonyi Mónika alpolgármester

12. **Döntés a Verancsics Akadémia 2025. évi előadás-sorozatának támogatásáról**
    Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

13. **Döntés az Otthont az Állatoknak Alapítvánnyal kötendő támogatási szerződés jóváhagyásáról**
    Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

14. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2025. II. félévi munkatervének meghatározásáról**
    Előterjesztő: Porga Gyula polgármester

Kérem, hogy az ülésen való részvételével, illetve indokolt esetben távolmaradása előzetes bejelentésével (Tel.: + 36 88/549-100 mellék: 191; mobil: +36 30 681 4169; ihaizlerne@gov.veszprem.hu) segítse a Bizottság munkáját.

Veszprém, 2025. június 16.

Rektor Dóra

JELENLÉTI ÍV

Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság
2025. június 19-én 8:00 órai kezdettel tartott **nyilvános** üléséről

Bizottsági Tagok:

Rektor Dóra elnök .....

Gerstmár Ferenc alelnök .....

Török Krisztián képviselő .....

Szücs Zoltán képviselő .....

Horváth Brigitta külső szakértő .....

Vadonné Nagy Irén külső szakértő .....

Benczik Gabriella külső szakértő .....

Állandó meghívottak:

Szauer István igazgató
Veszprémi Tankerületi Központ .....

Sándor Edit óvodaigazgató .....

Takácsné Kovács Éva óvodaigazgató .....

Takács Katalin Barbara óvodaigazgató .....

Tóthné Martinkovics Erika óvodaigazgató .....

Balogh Lívia óvodaigazgató .....

Lattenstein Jánosné óvodaigazgató .....

Bognárné Dr. habil Kocsis Judit tanszékvezető .....
Veszprémi Érseki Főiskola, Pedagógiai Tanszék

Sótonyi Mónika alpolgármester .....

Varga Tamás alpolgármester .....

Muraközy Péter alpolgármester .....

Hivatal:

dr. Dancs Judit jegyző .....

dr. Lohonyai Bernadett aljegyző, irodavezető .....

Madarászné dr. Ifju Bernadett csoportvezető .....

Dr. Józsa Tamás. kabinetfőnök, irodavezető .....

dr. Kalocsai Balázs irodavezető .....

Durmics Zsuzsanna irodavezető .....

Fazekas Ildikó irodavezető .....

Kovács Zoltán irodavezető . .....

Lehoczki Monika irodavezető .....

Prém József irodavezető . .....

Takács Zoltán irodavezető . .....

Varsányi Attila irodavezető . .....

Antal Tamás csoportvezető .....

Bíró Orsolya, csoportvezető .....

dr. Horváth Fruzsina csoportvezető . .....

dr. Kónya Norbert csoportvezető .....

Kovács Judit csoportvezető .....

Mészáros Éva csoportvezető .....

Réfi Ferencné csoportvezető .....

Sulyok Balázs Ede Főépítész, csoportvezető .....

Szajkó Viktória csoportvezető .....

Szentai Kitti csoportvezető .....

dr Panyi Szilvia Orsolya jegyzői referens. .....

Nagyné dr. Kerekes Zsófia jogi referens	.....
Dublecz Renáta ügyintéző	.....
Kanicska Szonja projekt koordinátor	.....
Orbán Éva referens	.....
Pucsek Szabina ügyintéző	.....
Szabó Berill referens	.....
Szabó-Fülöp Viktória egészségügyi referens	.....
Tóth Kornélia referens	.....
Vajda Judit ügyintéző	.....
Hulkáné Pataki Judit ügyviteli alkalmazott	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Meghívottak:

Sigmond István elnök
Otthont az Állatoknak Alapítvány .....

Strommer László
Veszprémi Sportmászó Egyesület és a
Liget Mászósport Kft. képviseletében. .....

Mészáros Csaba elnök
Tenisziskola Veszprém Sportegyesület .....

Vízkeleti Attila, ügyvezető
Ász Veszprémi Teniszezők Klubja .....

Fábián József igazgató
VEINSZOL .....

Ambrus Ildikó gazdasági igazgató
VEINSZOL .....

Fenyvesi Rita HEP mentor .....

Pálinkás Roland elnök
Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság .....

Hartmann Péter, kuratóriumi elnök
Veszprémi Polgárai Városi Zenéért Alapítvány .....

Sztojalovszky Béla kuratóriumi elnök
Magyar Lélek Alapítvány .....

....

....

....

....

....

....

....

....

Melléklet a 136/2025. (VI.19.) határozathoz

VESZPRÉM MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSE
Köznevelési, Ifjúság, Sport és Civil Bizottság

2025. II. FÉLÉVI

M U N K A T E R V E

2025. szeptember 18.

1. **Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák 2025/2026. nevelési évre vonatkozó munkatervi javaslatainak véleményezéséről**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
   Az előkészítésért felelős: Lehoczki Monika irodavezető
   Mészáros Éva csoportvezető
   Óvodaigazgatók

2025. október 22.

1. **Döntés a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák 2024/2025. nevelési évre vonatkozó tevékenységéről szóló átfogó beszámoló elfogadásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
   Az előkészítésért felelős: Lehoczki Monika irodavezető
   Mészáros Éva csoportvezető
   Óvodaigazgatók

2025. november 13.

1. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
   Az előkészítésért felelős: Lehoczki Monika irodavezető
   Mészáros Éva csoportvezető
   Óvodaigazgatók

2. **Döntés sportdíjak adományozásáról (zárt ülés)**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
   Az előkészítésért felelős: Takács Zoltán irodavezető

2025. december 11.

1. **Döntés Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottsága 2026. I. félévi munkatervének meghatározásáról**
   Előterjesztő: Rektor Dóra, a Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság elnöke
   Előterjesztés elkészítéséért felelős: Haizler Mihályné bizottsági referens

A VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Veszprém, 2025. 09.01.

Készítette: Sándor Edit
igazgató

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

Jogszabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Alapító Okirata

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

ADATLAP

Az óvoda neve: Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda

OM azonosító: 036814

Működési területei:

- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda 8200 Veszprém, Haszkovó u. 23.
  Maximális gyermeklétszám: 268 fő
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Hársfa Tagóvodája 8200 Veszprém, Jutasi út 9.
  Maximális gyermeklétszám: 130 fő

Az óvoda fenntartó és felügyeleti szerve:

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 8200 Veszprém, Óváros tér 9.

Szakágazati besorolás: 851020 Óvodai Nevelés

Alaptevékenység:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás, szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- 096015 gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
- 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
- 098031 Pedagógiai szakmai szolgáltatások szakmai feladatai

Alkalmazásban álló köznevelési dolgozók jogviszonya munkakör függvényében:

- köznevelési foglalkoztatotti jogviszony,
- közalkalmazotti jogviszony,
- munkaviszony,
- megbízási jogviszony.

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszabályi háttér	2.
Adatlap	3.
Tartalomjegyzék	4.
Gyermekképünk	6.
Óvodaképünk - nevelési hitvallásunk	7.
Óvodánk sajátos arculata	8.
Óvodánk szerkezete	9.
Óvodai nevelésünk alapelvei	10.
Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés területén	11.
Az egészséges életmód alakítása	11.
Az egészséges életmód alakításának tartalma	13.
Az érzelmi, az erkölcsi az értékorientált közösségi nevelés	21.
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	23.
Az óvodai élet megszervezésének elvei	25.
Óvodánk dokumentációs rendszere	28.
Óvodánk kapcsolatai	30.
Az óvodai élet, tevékenység formái	33.
Játék	33.
Munka és munka jellegű tevékenységek	35.
Tevékenységekben megvalósuló tanulás	36.
Verselés, mesélés	38.
A külső világ tevékeny megismerés	40.
Mozgás	42.
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	45.
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47.
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére az iskolaérettség	48.

Óvodánk alapellátáson túli egyéb szolgáltatásai	50.
Logopédiai ellátás	50.
Gyermekvédelem	51.
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelési programja	54.
Tárgyi feltételek, eszközrendszer	63.
Zöld Óvoda Program	64.
Zöld Óvoda kritériumrendszer	65.
Boldogságóra Program	71.
Legitimációs záradék	73.

GYERMEKKÉPÜNK

Gyermekképünk alapja, hogy az ember másokkal nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermekek fejlődési tempója eltérő, mindnyájan egyéni ütemben, sajátos módon fejlődnek. Személyiségüket genetikai adottságok, fejlődésük, érésük sajátos törvényszerűségei, természetes, spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására törekszik. Előítéletmentes, biztonságot nyújtó, gyermekközpontú környezetben, minél magasabb színvonalú óvodai neveléssel, szakmai munkával törekszünk arra, hogy óvodásaink önmagukhoz képest a lehető legtöbbet fejlődjenek, esetleges hátrányaik csökkenjenek, képességeik kibontakozhassanak,
Gyermekképünk tehát, olyan gyermeki személyiség megformálása, aki érdeklődő, kreatív, kitartó. Nyitott az őt körülvevő világ iránt, testileg, lelkileg egészséges, edzett. Szereti és védi környezetét. Közösségben jól érzi magát, örömben, nyugalomban, derűs szeretetteljes légkörben éli meg mindennapjait.
Az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. Elfogadja és tiszteli népe hagyományait, kultúráját, nemzeti hovatartozására büszke.
Gyermekeink fejlődését, sokoldalú fejlesztését az önfeledt, szabad játékkal tudjuk a legjobban kibontakoztatni. Nevelőmunkánk eredményességét mutatja, ha az óvodai élet során az eltérőségek figyelembevételével testi, lelki és szociális téren megfelelnek majd az iskolai tanuláshoz szükséges fejlettségi szintnek.
Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.
Nevelőmunkánk során nem az egyéni különbségek eltörlése, hanem a gyermek egyéniségének tiszteletben tartása a feladatunk.

ÓVODAKÉPÜNK - NEVELÉSI HITVALLÁSUNK

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
Óvodánk tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Célunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógusok, a nevelést-oktatást segítő munkatársak, továbbá a szülők és gyermekek számára egyaránt. A befogadó közoktatási rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része, a multikulturális és interkulturális szemléletmód, az emberi értékek közvetítése és nevelési gyakorlat kialakítása.
Nevelőmunkánk bizalomra és megbecsülésre épül, amelynek során arra törekszünk, hogy testi, szociális és értelmi területen egyaránt kibontakozhassanak a gyermekek egyéni képességei és készségei és ez által kialakuljanak a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
Nevelőmunkánk során az óvoda dolgozói, munkatársai mintegy modellként, pozitív minta nyújtásával gondoskodnak a gyermekek érzelmi biztonságáról, testi, lelki harmóniájáról. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
Óvodai nevelésünk során biztosítjuk a nemzeti kisebbséghez tartozó, s hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.
Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, esetleges hátrányaik csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

„Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen, tulajdonképpen rosszabbá tesszük. De ha olyannak vesszük, mint amilyennek lennie kellene, akkor azzá tesszük őt, amivé lehetne." (Goethe)

ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

A Haszkovó utcában található Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda, a város legnagyobb lakótelepén helyezkedik el.
A városközpontban fekvő Hársfa Tagóvoda az autóbusz pályaudvar közelében található, ennek köszönhető a vidéki (bejáró) gyermekek viszonylag magas létszáma.
Mindkét intézményegységben változatos programokkal igyekszünk színesebbé tenni a gyerekek mindennapjait:

- kirándulásokkal,
- színház, ill. bábszínház látogatásokkal,
- állatkerti sétákkal,
- óvodai ünnepélyek, rendezvények megszervezésével,
- városi rendezvények, kulturális és egyéb programok látogatásával, stb.

A családok bevonásával nyílt napokat, játszóházakat, gyermeknapi programokat és kirándulásokat szervezünk.
Törekszünk a pályázati lehetőségek felkutatására, kiaknázására, az innovatív módszerek, eljárások megismerésére.
Kiemelten foglalkozunk:

- a külső világ tevékeny megismerésével, környezetvédelemmel és környezettudatos életmód kialakításával,
- a testi neveléssel, az egészséges életmód kialakításával,
- vizuális neveléssel.

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvodában működik a Veszprémi Egyetemi Úszóklub utánpótlás óvodás csoportja, amelynek kiemelt célja az egészséges életmód megerősítése.
Óvodáinkban növekvő tendenciát mutat az anyanyelvi és kommunikációs nehézségekkel küzdő gyermekek száma. Fokozottan figyelünk korrekcióra, szükség esetén szakemberek segítségét kérjük.
Az egészséges életmód kialakítása, az ezzel kapcsolatos szemléletformálás és az egészségvédelem érdekében mindkét intézmény rendelkezik sószobával

ÓVODÁNK SZERKEZETE

Intézményünk önkormányzati fenntartású, önállóan gazdálkodó, napközi otthonos óvoda. Mindegyik óvoda épületeihez tartozik udvar, amelyet fákkal, bokrokkal próbálunk a környező forgalomtól és zajtól elzárni. Intézményeinkben homogén és heterogén szervezésű csoportok működnek.

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

Az óvodai körzet székhelyintézménye, 11 csoportos, sószobával, tornateremmel és főzőkonyhával, a hatályos Alapító Okirat szerint 268 fő engedélyezett gyermeklétszámmal és 48 fő engedélyezett álláshellyel rendelkezik.

HÁRSFA TAGÓVODA

- *Első épületben:* 4 csoportszoba, tornaterem, melegítő konyha;
- *Hátsó épületben:* 2 csoportszoba, sószoba és melegítőkonyha.

A hatályos Alapító Okirat 130 fő engedélyezett gyermeklétszámot állapít meg, melyhez 22 engedélyezett álláshely tartozik.

Személyi feltételek

Valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködése, összehangolt munkája az eredményes integráció, az inkluzív nevelés biztosítása érdekében történik, mely a befogadó szellemiségű óvoda alappillére. Óvodapedagógusaink felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, többen szakvizsgát szereztek, illetve sikeresen elérték a Pedagógus II. fokozatot. Eredményes óvodai nevelésünk alapjául szolgál az óvodapedagógusok, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak, valamint a teljes alkalmazotti közösség összehangolt, kooperatív munkája.

A foglalkozás egészségügyi szolgálat évi egy alkalommal tart szűrést a felnőttek számára. A gyermekek fogorvosi és védőnői szűrése évi 2 alkalommal történik az óvodákban. A védőnők szükség esetén több alkalommal látogatják az intézményeket.

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik, a Hársfa Tagóvodában az étkeztetést vásárolt élelmezés formájában külső szolgáltató látja el. Minden csoportban a Szülői Szervezet tagjai képviselik a szülők érdekeit.

Óvodáink alapítványai: „Vidám Bóbiták" és „Szemünk fénye" Alapítvány

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

- Biztosítjuk a sokoldalú személyiségfejlesztést az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével, hangsúlyozva a szabad játék, fejlesztő hatását.
- A családdal együttműködve megalapozzuk a sikeres iskolakezdéshez szükséges testi, lelki szociális és értelmi érettséget.
- Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását
- Megalapozzuk a gyermekek környezet- és egészségtudatos magatartását.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget.
- Óvodásainkat az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveljük.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait és fokozott figyelmet fordítunk a gyermekvédelem területére.
- Biztosítjuk, hogy megkapják az Őket megillető gondoskodást és nevelést.
- A gyermek személyiségét tiszteljük, elfogadjuk, szeretjük, megbecsüljük és kölcsönös bizalom kialakítására törekszünk.

Helyi adottságokból és igényekből adódó kiemelt nevelési feladatok

- Kiemelten kezeljük a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekek védelmét, fejlesztését, a családdal való kapcsolattartást, együttműködést.
- Az egészséges környezet biztosítása érdekében az udvari növényzet ápolásával és utánpótlásával ellensúlyozzuk a levegőszennyezést. Kirándulások szervezésével megismertetjük gyermekeinkkel, a környék szépségét, a természet kincseit.
- Példamutató magatartásunkkal ösztönözzük óvodásainkat, hogy óvják, védjék

közvetlen és távolabbi környezetüket.

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az ünnepekre való készülődésre, tervezgetésre és kialakítjuk az ezekkel kapcsolatos hagyományokat, nemzeti identitástudatukat.
- Udvari játékaink folyamatos fejlesztésével ösztönözzük gyermekeinket a helyes és változatos mozgásformák elsajátítására, mozgásigényük kielégítésére.
- Folyamatosan gondoskodunk a gyermekek számára kiírt pályázati lehetőségek felkutatásáról, illetve részvételi lehetőség biztosításáról.
- Biztosítjuk a városban megrendezendő kiállítások és egyéb kulturális programok megtekintését.
- Megteremtjük az otthonos, barátságos, biztonságos, nyugodt, egymásra figyelő derűs légkört, a korosztálynak megfelelő tanulási környezetet.
- Biztosítjuk a rendszerességet, a fokozatosságot, a folyamatosságot teljes óvodai nevelésünk során.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmód alakításának célja:

- formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek,
- fejlődnek testi, lelki képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. A testi fejlődés

elősegítése.

- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának kerülése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, öltözködés, pihenés és betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, valamint belső igénnyé fejlesztése.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermekek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése, környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Párhuzamos tevékenységek gyakorlásához, elegendő idő, türelmes légkör, rugalmas napirend kialakítása.
- A szokás – és normarendszer közös kialakítása érdekében, összehangolt, azonos követelmények mellett folyó nevelőmunka elvárása valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és nevelést-oktatást segítő munkatárs tekintetében.
- Óvodásaink saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi szükségleteik kielégítéséhez nélkülözhetetlen készségek, képességek fejlesztésével az iskolai beilleszkedés támogatása.
- A gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése.
- A gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése, fejlesztése - különös tekintettel sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekekre – céljából egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése megfelelő szakember bevonásával. Szükség esetén a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális prevenciós és korrekciós

feladatok ellátása.

- A szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, formálása (szociokulturális háttér, gondozási szokások).
- Az egészségügyi szolgálattal együttműködve a teljes körű egészségfejlesztés kiépítése, és annak működtetése.
- Szociális hátrányok enyhítése egyéni higiénés nehézségek megoldásával.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSÁNAK TARTALMA

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele az alapvető gyermeki szükségletek kielégítése. A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakaszában. A gondozási tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. Fontosnak tartjuk, hogy az óvónő, valamint a nevelést-oktatást közvetlenül segítő munkatársak és a gyermekek között bensőséges, meghitt, megértő viszony alakuljon ki. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja, a gyerekekhez igazodó, egyéni bánásmódja kiemelt jelentőségű az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában, a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében. Az önkiszolgálással összefüggő feladatok, a tevékenységek gyakorlása, alakítják a gyermekek énképét, segítik önállóvá válását. A tevékenységek során a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva nyújtunk segítséget. A napirend megtervezése során a gondozásra is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg és váljék a gyermekek belső igényévé (pl. testi és egészségügyi szokások, a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenés és környezet, kulturált étkezés).

Az iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi, szükségleteik kielégítéséhez elengedhetetlen készségek, képességek kialakuljanak, mindezeket a feladatokat önállóan végezzék.

A testápolás, öltözködés, étkezés szokásrendszere

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés első

pillanatától igyekszünk biztosítani.

- *3-4 éves korban:* Segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési önkiszolgáló teendőket.
  Segítségadás: folyamatos közös tevékenység, szóbeli magyarázat.
- *4-5 éves korban:* Kis segítséggel egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgálással összefüggő teendőiket.
  Kis segítségadás: szóbeli magyarázattal történő bemutatás, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzése.
  A szokás – és szabályrendszer az önállósági foknak megfelelően új tartalmakkal bővül (pl. megbízatás)
- *5-7 éves korban:* Önállóan végezzék tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőiket, szükség szerint kérjenek segítséget.
  Szükség szerinti segítségadás: folyamatos figyelemmel kísérés, elakadás esetén azonnali segítségnyújtás.
  A szokás-és szabályrendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.

Testi nevelés elősegítése

A testi nevelés magába foglalja a gyermek természetes mozgásigényének, a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, testápolás, egészséges táplálkozás) kielégítését, valamint a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.

Mozgás

A gyermek természetes mozgásigényét sokféle szabad és célirányos mozgástevékenységgel elégítjük ki. Rendszeresen szellőztetett, tiszta, biztonságos környezetünkben naponta kapnak szerepet a mozgásfejlesztés spontán és tervszerű formái. A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával egyre biztonságosabban használják az eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, ezáltal a baleseteket is megelőzhetjük. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is.

A nagymozgásokat és a finommotorikát fejlesztő játékoknak prioritást biztosítunk. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlődhet.

A szenzoros integráció hiányából következhetnek:

- motoros lemaradás,
- értelmi képességek beszűkülése,
- kommunikációs nehézségek,
- szociális együttműködés zavarai.

Az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést és egyéni bánásmódot ezen a területen kiemelten érvényesítjük.

Levegőzés, pihenés és alvás

Az egészséges életmód egyik fontos eleme, hogy az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt kell a gyermeknek a szabadban tölteniük. A gyermek természetes joga a csendhez, illetve a pihenéshez megkívánja az ehhez szükséges feltételek és nyugalom megteremtését.

Pihenés és alvás feltételei:

- tiszta levegő és kényelmes fekvőhely,
- nyugodt légkör és kedvenc alvóka,
- az altatás hangulatához illő mese, halk relaxációs zene, ének.

Testápolás, személyi higiéné

A gyermek tisztaság iránti igényének kialakítását biztosítja. Különös gonddal kell védenünk a gyermekek érzékszerveit. A bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztán tartása és a wc. használat szokásainak kialakításával a gyermek önállóságát támogatjuk. Törekedjünk a család és óvoda gondozási szokásainak összehangolására, a családok szokásainak befolyásolására. A rendszeres védőnői látogatások alkalmával végzett tisztasági vizsgálatok tapasztalatairól a szülőket tájékoztatjuk, szükség esetén javaslatokkal, tanácsokkal látjuk el.

Öltözködés

Az öltözködésnél, fontos a sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek felismerése, egymáshoz igazítása. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket rétegesen, az időjárásnak megfelelően öltöztessék. A biztonságos, kényelmes, megfelelő lábbeli használatát a csoportszobában, a tornatermi

és udvari tevékenységek során is szorgalmazzuk.

Egészséges táplálkozás

Az élettani szükségletnek megfelelő minőségű, mennyiségű és tápértékű étkezés biztosítása során nem támogatjuk az egészségre ártalmas élelmiszerek nagy mennyiségű és rendszeres - különös tekintettel a magas cukor tartalmú ételek és italok, valamint a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek - fogyasztását. A helyes táplálkozás nem jelenti egyetlen ételnek, élelmiszernek a tilalmát sem, azonban a zöldségek és gyümölcsök, valamint a tejtermékek fogyasztását fontosnak tartjuk.

A kulturált étkezés elengedhetetlen feltétele az esztétikus eszközrendszer és a tervszerűen átgondolt, kidolgozott szokás- és szabályrendszer, az óvoda dolgozóinak pozitív mintaadása. Az étkezések az önkiszolgálást erősítik, az önállóság fejlődik, az evőeszközök helyes használata rögzül. A közösségért végzett naposi munka bevezetésének idejéről és módjáról (középső- és nagycsoportosok) a gyermekek érettségének figyelembevételével a csoport óvodapedagógusai döntenek. Az egészséges életmód és egészségvédelem kialakítását támogatja a napi szintű gyümölcs- és nyers zöldség fogyasztása, melyben a szülők aktívan közreműködnek. A gyermekeket táplálkozási szokásaikat tiszteletben tartva ösztönözzük, de nem kényszerítjük az eddig ismeretlen ételek elfogadására.

Az egészséges étkezési szokások kialakításába, formálásába játékos módon bevonjuk a gyerekeket is pl. gyümölcs- és zöldsalátakészítés, sütőtök sütés, stb. A gyermekek látogatják a városi piacot, közeli zöldséges üzletet, kerteket. Minden érzékszervre hatunk a tapasztalatszerzés során, s mindezeket versekkel, énekekkel, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá.

Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez történő alkalmazkodását és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása.

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása,
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelését),
- a stressz hatások kompenzálása,
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások" megértése és megoldása,
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségének kérése.

A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi területhez, átszövik az óvodai tevékenységeket. Jól szolgálják a feladat megvalósítását, a differenciálásra is alkalmas dráma-, báb- és szituációs játékok.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

- *Elhanyagolást* jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, olyan magatartást tanúsít, amely veszélyt jelent egészségi állapotára
- *Érzelmi elhanyagolást* jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás.
- *Fizikai elhanyagolást* jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.
- *A gyermekbántalmazás* azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.
- *Fizikai bántalmazás* az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság, amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet.
- *Az érzelmi bántalmazás* azt a rendszeres, hosszú időn át tartó, negatív érzelmi bánásmódot jelenti, amely azt közvetíti a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem

fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelentheti az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (nem képes rá!). Idetartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében:

- közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
- a szülőkkel szoros kapcsolattartás során, felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása,
- az agresszió minden formájának feloldása elítélése, befolyásolása,
- közlekedési ismeretet adó játékos tevékenységek szervezése,
- veszélyhelyzetek elkerülését segítő mesegyűjtemény beépítése a mindennapokba.

A gyermekek egészségének védelme, edzése

Az egészségnevelés terén a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt. A gondozással, a testi neveléssel és a mozgásfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósításával a gyermekek egészségvédelmét támogatjuk. Kiemelt figyelmet fordítunk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztán tartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése, időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a napi tevékenység minél nagyobb részének szabad levegőn való megszervezése, folyamatos levegőcsere, megfelelő páratartalom biztosítása, stb.).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek egészségvédelmét és testi edzettségét. Figyelmet fordítunk minden évszakban a szabad levegőn való tartózkodásra, a nap káros hatásainak kiküszöbölésére (napernyők, árnyas helyek, pancsolóban vizes játékok).

A fentiek megvalósítása hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez, az egészséges életmód igényének kialakulására.

Az óvodába lépéskor a gyermeki anamnézis felvételével nyomon követhető a gyermek egészségi állapota, esetlegesen meglevő betegségei, nehézségei. A speciális gondozó,

prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal, nevelést-oktatást segítő munkatársakkal együttműködve történik.

A balesetvédelem területén szintén kiemelt jelentőségű feladatunknak tekintjük a megelőzést, azaz a balesetek elkerülését célzó intézkedéseket, melyet az alábbi feltételrendszer biztosít:

- balesetvédelmi oktatás gyermekek részére, azaz testi épségük védelme érdekében megismertetjük a gyerekekkel az óvoda belső-, valamint külső tereiben, továbbá az óvodán kívüli, kötelezően betartandó szabályokat,
- a csoportszobák és kiszolgáló helységek berendezéseinek és eszközeinek folyamatos figyelemmel kísérése a csoportban dolgozó munkatársak bevonásával,
- az udvari játszóeszközök és az udvar területének, illetve egyéb eszközeinek rendszeres ellenőrzése (kihelyezett karbantartó), valamint éves felülvizsgálata külső partner bevonásával,
- az alkalmazotti közösség részére évente kötelező baleset-, tűz- és munkavédelmi oktatáson való részvétel,
- a gyermek által használt eszközök biztonságos, az előírásoknak megfelelő elhelyezése.

A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérésével elsőrendű feladatunk testi épségük védelme és a balesetek megelőzése, amely magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megóvására is neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia, agresszív megnyilvánulások elkerülése).

Egészséges környezet biztosítása

Helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket figyelembe véve, igyekszünk tudatos tervezéssel, olyan optimális, esztétikus és harmonikus tárgyi környezetet kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmód iránti igényének, környezettudatos szemléletének kialakulását, formálását. Kitűnő adottságú udvarunk – tér, talaj, eszközök – alkalmas a természetes mozgás játékos gyakorlására, melyre

folyamatosan lehetőséget biztosítunk. A többfunkciós csoportszobák berendezése, felszerelése, színharmóniája a gyermekek otthonosság érzését, biztonságérzetét és jó közérzetének biztosítását szolgálják. Rendelkezünk az asztmatikus és allergiás tüneteket enyhítő „Só –szobával."

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása

A Zöld Jeles Napokhoz kapcsolódva tapasztalatokat szerezhetnek, megfigyeléseket végezhetnek. Séták, kirándulások alkalmával új ismereteket szerezhetnek, kísérletezhetnek. A szelektív hulladékgyűjtés beépült az óvoda teljes működési rendjébe. Évente szervezünk közös udvarrendezést, szépítést, virágültetést a családok bevonásával.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket.
- Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tisztán tartják.
- Zsebkendőjüket kihúgáskor, tüsszentéskor önállóan használják.
- Készségszinten használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát).
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- A kulturált étkezés alapvető szokásait ismerik (asztalnál ülve, halkan, csukott szájjal étkeznek).
- Önállóan öltöznek, ruháikat ki – begombolják, csatolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruháikat óvják a szennyeződéstől és az erre kijelölt helyre teszik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára.
- Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban megjelenik a szabálykövetés.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Ismerik és betartják a balesetvédelem érdekében elvárt magatartásformákat.
- A teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, a prevenciós programok hatására a gyermekek egészségi állapota kedvezően alakul.

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja, hogy az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönzőleg hasson, a gyermekek érzelmi kötődésének alakulására.

A kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkörben, a családi nevelést kiegészítve:

- alakulnak a gyermekek társas szükségletei,
- gazdagodnak erkölcsi érzelmeik, esztétikai és intellektuális képességeik,
- fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.

Nevelésünk hagyományrendszerében építünk a gyermeki nyitottságra. Közös élményekkel, örömteli tevékenységek szervezésével biztosítjuk, hogy az óvodás gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön szülőföldjéhez és családjához. A hazaszeretet érzésének megalapozásával nemzeti identitásuk kialakulását támogatjuk, az összetartozás élményét erősítjük. Óvodásainkat megismertetjük nemzeti hagyományainkkal, kulturális, valamint természeti és társadalmi környezetünk értékeivel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadása, zökkenőmentes beilleszkedésének támogatása.
- A befogadástól az óvodáskor végéig barátságos, családias környezet biztosítása, a gyermekek óvodai életének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz közötti különbség felismertetése, az őszinteség az igazmondás, az igazságosság fontosságának kiemelése, a felelősségvállalás tudatosítása, a gyengébb védelmére támogatására való ösztönzés magyarázattal, mintaadással.
- A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás- és normarendszer kialakítása, megalapozása.
- A szocializáció szempontjából fontos készségek, képességek megalapozása.
- Társas kapcsolatok alakulásának támogatásával a közösségi érzés elmélyítése, a gyermekek egymáshoz és felnőttekhez való pozitív viszonyának kialakítása.
- A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az „én- és mi-tudat" alakulásának

elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek kialakítása.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodalátogatásának kiemelt figyelemmel kísérése.
- A szülőkkel történő folyamatos, kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködés kialakítása.
- Együttműködés külső, segítő szakemberekkel, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés tartalma

A befogadás rendszere

A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az eredményes beilleszkedés érdekében nyugodt, harmonikus körülményeket teremtünk és elegendő időt biztosítunk a gyerekek egyéni szükségleteinek megfelelően. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a türődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja és bánásmódja mintát jelent a gyermekek magatartásának alakulása szempontjából.

A befogadás kapcsán az óvodapedagógus feladatai:

- személyes kapcsolatfelvétel,
- egyik szülő jelenlétében befogadás, beszoktatás biztosítása fokozatos időcsökkentéssel,
- a gyermekek kedvenc, nyugtató játékaikat, tárgyaikat, magukkal hozhatják,
- a befogadás során segítse elő a csoport szokásainak, berendezéseinek, dolgozóinak megismerését,
- mutassa be az udvari élet helyszínét, játékait és ismertesse az udvari élet szabályait.

Valamennyi csoportban családias, támogató légkör megteremtésével segítjük elő a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Ösztönözzük az idősebbeket, hogy

segítsenek a kisebbeknek, védelmezzék, bíztassák, támogassák őket.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- Igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek társaikkal, a felnőttekkel, támogatják egymást.
- Természetes társas szükségleteik kielégítése során képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- Kitartóak, a megkezdett tevékenységeket befejezik.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek megegyezésre jutni.
- Az udvariassági szabályokat betartják, egymással betartatják, alkalmazzák.
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, várják az iskolát.

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi képességek fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az értelmi nevelés a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztését jelenti. Az értelmi nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének ösztönzésére és fenntartására, a gyermek

meghallgatására, valamint a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére hangsúlyozottan figyelünk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Építsen a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, életkori sajátosságokra, valamint a meglevő tapasztalatokra, ismeretekre a nevelés során.
- Ismertesse meg a gyerekekkel az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet.
- Értelmi képességek, kreativitás fejlesztése változatos, élményszerű tevékenységeket szervezésével.
- Ösztönző környezet biztosítása, a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Beszélgető körök szervezése, a kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése céljából.
- Szókincs bővítése metakommunikációs helyzetek teremtésével (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd).
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Személyes példamutatás a gyermeki metakommunikáció és nyelvi kifejezőkészség fejlődésének érdekében.
- Szakmai konzultáció, folyamatos együttműködés külső szakember bevonása esetén.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, használnak az elvont fogalmakat, kifejezéseket.
- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés és képesek vizuális, valamint auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukat problémamegoldásra és kreativitásra törekvés jellemzi.
- Bátran és szíves kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, szívesen kezdeményeznek beszélgetést és szívesen kapcsolódnak be kommunikációs helyzetekbe.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek:

- óvodapedagógus
- nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak
- külső szakemberek

Csoportszervezés elvei:

- arányos terhelés a csoportban dolgozókra vonatkozóan,
- nem sérti az integrációs gyakorlatot, kerüli a szegregációt,
- nemek és életkorok szerinti arányos elosztásra törekvés.

Az óvodai élet megszervezése (szervezeti és időkeret)

Napirend, heti rend kialakítása

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez, a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő időtartamú, komplex, differenciált tevékenységek párhuzamosan is megszervezhetők. Mindez a gyermekek együttműködő képességét és feladattudatát is fejlesztő, növekvő időtartamú (5-45 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

A *napirend* rugalmasan igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, a helyi szokásokhoz és az aktualitásokhoz. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a szabad játék

kitüntetett szerepét. Az óvodai élet megszervezése során nagy hangsúlyt fektetünk a személyes interakciókra, az élőszavas mese és a közösségi játékélmény biztosításával. A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad játék kiteljesedésére, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Hangsúlyozottan figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére szükséges időkeretet! A napirendben meghatározásra kerülnek azok a rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos testnevelés) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és kiszámíthatóságot, biztonságot, nyugalmat, folyamatosságot jelentenek a gyerekek számára.

Tanköteles korukat megelőző nevelési évben, biztosítjuk óvodásaink számára - az eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében -, az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – akár külön térben szervezett – iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységet. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának, fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal, pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal.

A nyári időszak napirendjét is átgondoltan, tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék, és kötetlenebb formában biztosítunk számukra változatos tevékenységeket.

A napirend általános kerete 11 órás nyitva tartás esetén érvényes. A napirendet minden csoportban a legideálisabb formában alakítjuk ki, az életkori és fejlettségi szintnek megfelelő sajátosságokat figyelembe véve. Az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható váratlan, előre nem tervezett események hatására.

A *heti rend* a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a biztonságot, a nyugalmat támogatja az óvodai csoportokban és lehetőséget nyújt a szokás- és szabályrendszer segítségével az óvodai élet megszervezéséhez. A befogadás idején ügyelünk a rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rend összeállítására. A tanulási tevékenységek megszervezésének a napirendben és a heti rendben nincs előre meghatározott ideje.

Szokás- és normarendszer

Az ésszerű kereteket adó szokás- és normarendszer a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, a nyugalmat jelenti a gyermekek számára. Kialakításában fontos a csoporttal dolgozók közötti összhang, mely az azonos nevelői hatás alapjául szolgál. A szokás- és normarendszer meghatározásának alapja a csoportokba járó gyerekek fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás- és normarendszer követi a napirendi tevékenységeket, melynek tartalmi elemei:

- a gondozás és egészséges életmód, teljes körű egészségfejlesztés,
- közösségi nevelés, társas kapcsolatok,
- a játék, mozgás;
- tevékenységekben megvalósuló tanulás

Rögzítjük a siker-kritériumokat, valamint a felzárkóztatás, illetve a tehetséggondozás feladatait, amely meghatározása felelősségteljes gyermekismeretet követel. A tevékenységek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat) fejlődését, teret adva a gyermeki önkifejezésnek, önérvényesítésnek.

Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése

Az óvodában igyekszünk minden alkalmat megragadni a közös ünnepek és hagyományok ápolására, bővítésére. A készülődés, tervezgetés egyfajta távlatot jelent a gyermekeknek is.

A közösségi nevelés szempontjából kiemelt jelentőségűek:

- Jeles Napok (Márton nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák Napja, tanévzáró-nagycsoportosok búcsúzása, stb.)
- Zöld Jeles Napok (Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja, stb.)
- nemzeti ünnepek, megemlékezések (Március 15., Nemzeti Összetartozás Napja)
- közös programok a családokkal (nyílt napok, játszóházak, gyermeknap, stb.).

A néphagyományokra épülő szokások megismerése, megőrzése, valamint szűkebb és

tágabb környezetükhöz való pozitív viszony kialakításával erősödik a gyermekek társakhoz fűződő viszonya, családjukhoz, a körülöttük élő felnőttekhez, az ismert környezethez, tájhoz, természethez való érzelmi kötődésük, a hazaszeretetük. Erősödik identitástudatuk, fejlődik erkölcsi értékrendjük, közösségi magatartásuk. Az ünnepek kapcsán a közösen feldíszített csoportszobák, az ünneplőbe öltözött gyermekek, felnőttek látványa, a közös verselés, mozgás mind–mind esztétikai érzéküket, érzelmeik és a közösségi élet alakításának eszközei. Változatos tevékenységekkel és gazdag eszköztárral, változatos módszerekkel segítjük a hagyományok ápolását.

ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Pedagógiai Programjában elfogadott, az óvodai adminisztráció készítését megkönnyítő, a fejlesztést és szakmai támogatást biztosító, egységes elektronikus felületet használunk. A felhő alapú, jogszabály által kötelezően előírt oviKRÉTA rendszer és a lényegesen bővebb, a pedagógiai munka tervezését fókuszba helyező, továbbá a pedagógus életpályával összefüggő minősítési eljárásokat is támogató OVPED adminisztrációs rendszer biztosítja óvodai nevelésünk teljeskörű dokumentációját.

Az óvodai nevelés tervezése

- A tevékenységek megszervezésénél a gyermeki jogok – vallási, nemzetiségi, etnikai – érvényesülése mellett, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét és ezek érdekében indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.
- Az elektronikus csoportnaplóban nevelési feladatainkat évi két alkalommal rögzítjük a Pedagógiai Programnak megfelelően.
- A napirend tervezésénél a nyári időszakra külön tervezünk.
- Éves terv alapján, témákra és időkeretekre bontva tervezzük és dolgozzuk fel az adott korcsoportra vonatkozó ismeretanyagot.
- Tematikus tervben rögzítjük a témákhoz tartozó tevékenységek időpontját, anyagát, feladatait, céljait, módszereit, az ismeretátadáshoz szükséges

eszközöket, illetve a megvalósulást követő pedagógiai reflexiót.

- A tervezés, szervezés, megvalósítás szakaszaiban egyaránt alkalmazzuk a komplexitás, a fokozatosság, a differenciálás, illetve az egyéni bánásmód elvét, figyelembe véve a gyermekek különbözőségét.
- A reflexióra és a gyermeki fejlődéssel összefüggő mérési eredményekre építve tervezzük a következő időszak nevelési, fejlesztési terveit.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

A gyermek fejlődésének nyomon követése az óvodába lépéstől kezdve folyamatos. Az ehhez kapcsolódó dokumentumokat az óvodapedagógusok a jogszabályi kötelezettségeknek, az intézmény ellenőrzési tervének és munkaköri leírásukban foglaltaknak megfelelően, naprakészen, illetve a határidők betartásával, közösen vezetik az oviKRÉTA dokumentációs rendszer felületén. A tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől, az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentáció az iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából diagnosztikus mérést alkalmazunk.

A gyermekek mérése és értékelése az óvodában

- Célunk olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés alapul szolgál a további fejlesztési feladatok meghatározásához.
- A szülők nevelési évenként legalább 2 alkalommal, folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.
- Alapelvnek tekintjük, hogy az óvoda, köznevelési intézmény, így szükséges mérések ennek megfelelően tervezettek. A nevelés-tanulás egymást feltételező, egymásra épülő és egymásra ható folyamata visszaköszön a fejlődésmérés során. A gyermekek fejlődésének nyomon követése elsősorban természetes élethelyzetekben - kiemelve a játéktevékenységet - történő megfigyelésen alapul.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Az óvoda kapcsolatot tart, és szorosan együttműködik társadalmi és természeti környezetével. Az ebből eredő pozitív hatásokat, a nevelés során igyekszünk felerősíteni, a negatív hatásokat gyengíteni, illetve kompenzálni. A kapcsolatok sokfélesége egyedi, helyi jellegű.

Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel, azt kiegészítve szolgálja a gyermek harmonikus személyiségfejlődését.

- Kiemelt feladatunk a családdal való folyamatos, kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés (szülői értekezletek és fogadóórák, szükség esetén családlátogatások, közös kirándulások, ünnepek és egyéb programok).
- Fontos, hogy az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer és nevelési elvek, valamint a családok által képviselt szemlélet egymást erősítse úgy, hogy közben tiszteletben tartjuk egymás értékrendjét, szokásit, hagyományait.A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítésre kerülnek az óvoda normarendszerébe.
- Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.
- Szemléletformálás arra vonatkozóan, hogy a gyermek szabadon fejleszthesse személyes képességeit, szabadon választhasson a tevékenységekben anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal játszó kislány).
- Magatartásunkban lojalitás, nyitottság, empátia, türelem és teljes diszkréció érvényesüljön.
- A szülők motivációja érdekében, a találkozások alkalmával a gyermek pozitív cselekedeteit is fontos kiemelni.
- A gyermekekkel kapcsolatos nehézségeket minden esetben nyugodt körülmények között, a gyermek és szülő személyiségi jogait tiszteletben tartva, segítő

szándékunkról biztosítva beszéljük meg a szülőkkel.

- A családokkal közösen szervezett események, ünnepek erősítik az együttműködést, alkalmat adnak egymás munkájának, véleményének megismerésére, kötetlenebb beszélgetésekre, az örömteli érzelmi állapot megnyilvánulására, a „nyitott óvoda" szemlélet érvényesítésére.
- A leendő óvodások és szüleik számára nyílt napokat, játszóházakat tartunk, az intézmény bemutatása, valamint a kapcsolatfelvétel érdekében.
- A nyári, összevont szülői értekezleten megismertetjük az újonnan érkező gyermekek szüleivel gyermekük óvodapedagógusait, csoportszobáját, az óvodai házirendet, az intézmény sajátosságait.
- Beszoktatásnál lehetőséget biztosítunk az egyik szülő közreműködésére. Még az óvodába érkezés előtt megismerkedünk a leendő óvodásainkkal és családjukkal. Megismertetjük őket jelükkel, mesélünk nekik az óvodai életről.
- A nevelési év elején minden szülői értekezlet keretében tájékoztatjuk a szülőket az éves munka- és nevelési tervről, a nevelési év rendjéről, a tervezett programokról. Ismertetjük a szülőkkel az életkoroknak megfelelő fejlődési szintet, valamint a nevelési év végére várható fejlődés jellemzőit a gyermekek vonatkozásában.
- Óvodánk felvállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is. (tájékoztatók, szakmai előadások, szülői fórumok, tapasztalatcserék).
- Az intézmények alapítványainak működése során a kuratórium számít a szülők véleményére, javaslataira is.
- A „nyitott óvoda" szemlélet magában foglalja, hogy szülői kérés esetén a csoport életébe történő betekintésre a nap folyamán alkalmat biztosítunk.
- Szülői Szervezet - csoportonként 2 fő képviselő megválasztásával - jön létre a nevelési év elején. A Szülői Szervezet vezetésével a szülők az intézmény programjainak szervezésében és lebonyolításában a programgazdákkal történő egyeztetésnek megfelelően aktívan részt vesznek.

Óvoda és a fenntartó

A „nyitott óvoda" kép az intézményfenntartó felé is meghatározó, mert a gyakorlati

működés ismerete támogatja a döntéshozatal folyamatát és az intézménynek szüksége van a figyelemre, az erkölcsi, szakmai és anyagi támogatásra. A rendezvényeken, fórumokon, szakmai programokon való kölcsönös részvétel erősíti a kapcsolattartást.

Óvoda és bölcsőde

A bölcsőde – óvoda közötti átmenet megkönnyítése érdekében fontosnak tartjuk a gyerekekkel foglalkozó szakemberek közötti párbeszéd és tapasztalatcsere lehetőségeinek biztosítását intézménylátogatások, közös programok szervezésével, Az együttműködést a kölcsönös nyitottság és az intézmények sajátos, különálló cél- és feladatmegvalósításának megértése kell, hogy jellemezze.

Óvoda és iskola

Az együttműködés a kölcsönös megértésen és az intézmények sajátos, különálló cél- és feladatmegvalósításán alapul. Feltétlenül hasznosnak tartjuk egymás pedagógiai programjának, szakmai munkájának megismerését és az intézmények közötti nyitottságot, a kölcsönös „betekintés" lehetőségének felkínálását főként a leendő első osztályos tanítók, de minden érdeklődő kolléga számára.

Óvoda és Szakszolgálatok

Fontos feladat, hogy a Szakszolgálatokkal való kapcsolatunk kölcsönös együttműködésre, folyamatos konzultációra, állandó visszacsatolásra épüljön. Az óvoda jelzéseire való minél rövidebb időt igénybe vevő visszacsatolás nélkülözhetetlen a konstruktív, a gyermek harmonikus fejlődését szolgáló, hátrányainak csökkentésére irányuló pedagógiai munkához.

Óvoda és külső partnerei

A már meglevő együttműködéseket tovább erősítjük, az újabb együttműködésekre irányuló törekvéseket maximálisan támogatjuk, a szélesebb látókör és a gazdag, minél sokrétűbb tapasztalat- és ismeretszerzés lehetőségeinek felkutatását feltétlenül fontosnak tartjuk.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor elsődleges, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ennél fogva az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játékot a belső indíttatás szintjei - cselekvéses, képi és szimbolikus - határozzák meg. A játéktevékenység megfigyelése során tudjuk összegyűjteni a legtöbb információt a gyerekek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

A játék célja:

- A kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó játék során gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.
- A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti a gyermekek egyéni vágyainak, kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakozását, miközben formálódik társas viselkedése, magatartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson megfelelő eszközöket, helyet és időt, derűs és nyugodt légkört.
- Szem előtt kell tartania, hogy az a gyermek, aki szabadon, kreatívan használhatja az eszközöket, és módja van befejezni az önállóan választott tevékenységeket, aki kijátszhatja magából a feszültségeket, annak fejlődése jó irányba halad.
- Az óvodapedagógus szeressen játszani, szervezzen motiváló élményeket, így biztosítja az indirekt irányítást.
- Figyeljen a gyermekek meglévő ismereteire és tartsa szem előtt az egyéni fejlődési eltéréseket. Differenciáltan kezelje a játékos tevékenységek kezdeményezését.
- Mindig csak annyi szabályt vezessen be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulatív tevékenységet, az elképzelések valóra válását.
- Bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat, példaértékű kommunikációt, mellyel támogatja a tevékenység bővülését, folyamatosságát.
- Ügyeljen arra, hogy a tapasztalatszerzés, ismeretszerzés, pozitív érzelmeket

váltson ki a gyermekből.

- Biztosítsa a szabad játék elsődlegességét tervező, szervező munkája során.

Udvari játéktevékenység szervezése:

Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek mellett, biztosítson megfelelő körülményeket a csoportszobai játéktémák folytatására a szabadban is.

A szülői szemléletformálás feladatai:

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvodai nevelés.
Mivel óvodáskorban a játék a személyiségfejlődés leghatékonyabb eszköze, a gyermeki fejlődést is célszerű a játéktevékenységen keresztül történő megfigyelés elsődlegességét hangsúlyozó szempontrendszer alapján értékelni.

A játék fajtái: gyakorló-, szimbolikus-, szerep-, konstruáló- és szabályjáték.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek több napon keresztül ugyanazt a játéktémát folytatni, és együttesen tovább gazdagítani.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus és a szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége, empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás.
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak.
- Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata.

MUNKA ÉS MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka jellegű tevékenységek is a játékból bontakoznak ki, elsősorban önmagukért, az életkor előre haladtával viszont már a közösségért végzik a gyerekek. Kezdetben óvodapedagógusi segítséggel, később önállóan tevékenykednek.

Munka és munkajellegű tevékenységek célja, hogy a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák kialakuljanak:

- Kognitív: értsék meg mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök használatát, alakuljon az összpontosítási és munkaszervezési képességük.
- Érzelmi, akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések támogatása.
- Tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére, munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör).
- Ossza meg a gyermekek között a munkát, ismertesse meg velük a munkafolyamatokat, a hatékony munkavégzés technikáját.
- Alakítsa ki a munkakészségeket, szokásokat és azok betartásának konkrét, reális, fejlesztő értékelését.
- Biztosítsa a gyerekek számára az önkéntes, önálló, örömmel, képességeik szerint végezhető, saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, valamint a közösség érdekében végzett munkatevékenységet.
- Vegye figyelembe az egyes gyerekek kognitív képességeinek fejlettségi szintjét, mozgáskészségét és munkatempóját, alkalmazza a differenciált feladatadást.
- Szerettesse meg, tegye élményszerűvé a munka jellegű tevékenységeket.
- Ösztönözze a gyerekeket saját és társaik, továbbá a felnőttek munkájának elismerésére, megbecsülésére.

Munka jellegű tevékenységek területei

- önkiszolgáló munka,

- környezet rendjének megőrzése,
- alkalomszerű munka (egyéni megbízatások),
- felelősi munka,
- naposi munka,
- növény és állatgondozás

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat és azokat felelősséggel és örömmel, szívesen teljesítik.
- Az önkiszolgálásban teljesen önállók, a kisebbeknek is segítenek.
- Képesek utasításra, kérésre kisebb megbízatásokat önállóan elvégezni, kifejezésre jut kitartásuk, monotónia tűrésük, eredményre törekvésük, feladattudat, felelősségérzetük.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki szociális érettség.

TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdjeinek erősítése és képességeinek fejlesztése. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját, tanuláshoz való viszonyát.
A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is a komplexitás elve a meghatározó.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja, hogy változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira élményeire, ismereteire építve alakuljon kompetenciájuk, erősödjön attitűdjük, fejlődjenek készségeik, képességeik, kreativitásuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- Fejlessze a gyermek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- Elégítse ki a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, érdeklődését.
- Kínáljon minél több lehetőséget a gyermek számára, a felfedezés, a kutatás izgalmának megismerésére, a felfedezés örömének átélésére.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, precizitásának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok megszerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Törekedjen a tanulási tevékenység megszerettetésére, a megfelelő egyénre szabott feladatadással és megválasztott módszerekkel érje el, hogy örömmel és önként vegyen részt a folyamatban a gyermek.

Az örömteli, önkéntes tanulás alapja a biztatás, dicséret, pozitív megerősítés a gyermek számára. A sikerélmény erősíti a gyermekek önbizalmát és bátorságot ad az újabb és újabb próbálkozásokhoz, problémamegoldásokhoz

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása),
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, kísérletezés, kutatás,
- gyakorlati problémamegoldás;

VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi-, klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük, ritmusérzékük. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

A verselés, mesélés célja:

- Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul a gyermek, mesék, versek iránti érdeklődése, az irodalmi élmények iránti szeretete.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése által, fejlődik helyes nyelvhasználata, saját vers- és mesealkotásra való képessége, biztonságos önkifejezése.
- A tevékenység során fejlődnek a gyermek érzelmei, értelmi képességei és erkölcsi érzéke, viselkedése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen oldott, derűs és nyugodt légkört, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Alakítsa ki a mesélés szokásait, rítusait mely segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására,
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékokat építésen be a mindennapi tevékenységekbe.

- Hangolja össze a csoportban dolgozó felnőttek beszédmintáját, kommunikációját.
- Közvetítsen népi-, klasszikus- és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élményeket.
- Ápolja a hagyományokat.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással alapozza meg a gyermekek esztétikai, irodalmi fogékonyságát, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetét.
- Alkalmazzon változatos beszédfejlesztő módszereket, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok).
- Fejlessze a (megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek használatával) a gyermeki beszédet, verbális és nonverbális kommunikációt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében vonja be a fejlesztést végző külső szakembert.
- A mesélés kiemelt szerepének megismertetésén keresztül a családok ezzel kapcsolatos szemléletének formálása.
- Az élőszavas mesemondáson keresztül feltárja a gyermek számára a külvilág és az emberi belső világának legfőbb érzelmi viszonylatait, ezáltal formálja a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Segítse elő a gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlesztését, fejlődését a verselés, mesélés által.

A feltételek megteremtése

Az irodalmi nevelés minden nap jelen van az óvodában. Megfelelő hely és körülmények biztosításával, a csoportban kialakított szokásnak megfelelően kezdődik a tevékenység, lehetőleg az összes gyermek bevonásával.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, mondókákat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével tudnak folytatni, befejezni.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól érthetően kommunikálnak.
- Önként és szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak a könyvekre, kiadványokra.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- A nemzeti kultúra kincseiből ismernek verseket és meséket.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE (matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel)

„Örökös Zöld Óvoda"-ként a környezeti nevelés fokozott hangsúllyal van jelen intézményünk életében. A környezet megismerése, felfedezése, védelme áthatja az óvodai tevékenységek teljes palettáját.

Környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása, szemléletformálás

A természetet tisztelő, szerető és megismerni akaró gyermekből válhat környezettudatos, természetvédő- és kedvelő, a fenntarthatóság iránt elkötelezett felnőtt.

A szülőföld, a népi-, helyi- és családi hagyományok, szokások, valamint a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervezése, szervezése és megvalósítása bővíti a gyermekek ismereteit, támogatja a hagyományőrzés és ápolás iránti elköteleződésüket. A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekekben a kulturált viselkedési formák, az értékalapú érzelmi és erkölcsi viszonyok. A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek felfedezése és megoldása támogatja a gyermekek gondolkodásának, logikai képességeinek fejlődését.

A külső világ tevékeny megismerésének célja, hogy megismerjék és biztonságosan tájékozódnak közvetlen és tágabb környezetükben.

Mindeközben erősödik pozitív érzelmi viszonyuk

- a nemzeti multikulturális értékekhez,
- népi és családi hagyományokhoz,
- szülőföldhöz, hazai tájhoz,
- a természet szeretetét, védelmét feltételező környezettudatos magatartáshoz.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezeti kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakításához.
- Ébressze fel és tartsa fenn ismeretek, tapasztalatok nyújtásával, feldolgozásával a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését.
- Segítse elő, hogy a gyermek tapasztalatokat szerezzen szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetének formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek megteremtése a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása a problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- Segítse elő, hogy a gyermek maga fedezhesse fel környezete tárgyait és jelenségeit.
- Szűkebb környezetén keresztül szerettesse meg a gyermekkel tágabb, távolabbi környezetét, hazáját, alakítsa magyarság tudatát és hazaszeretetét.
- Ismertesse meg a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat.
- Ismertesse meg a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, az összefogás, a közösséghez való tartozás élményét, szorgalmazza azok szeretetét, védelmét.
- Tegye lehetővé a jelenségek, változatos, folyamatos megfigyelését.
- Támaszkodjon a gyermekek családi kirándulásain szerzett tapasztalataira.
- Az egyes tevékenységek szervezésénél vegye figyelembe az egyéni, eltérő fejlődésből adódó különbségeket.

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

- Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálására, alakítására, megalapozására, a fenntarthatósági szemléletformálásra.
- A szülők környezettudatos szemléletének és magatartásának formálása a családok bevonásával egyes óvodai tevékenységekbe, közös programokba.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudják saját nevüket, életkorukat, lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Tudják óvodájuk, csoportjuk, nevét, a csoportjukban dolgozó felnőttek nevét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Biztonsággal tájékozódnak az óvoda belső és külső tereiben, ismerik a környezetükben lévő néhány intézményt, üzletet.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, színárnyalatait.
- Tárgyak jelenségek közötti összefüggéseket felismernek, kifejeznek.
- Testrészeket felismerik, megnevezik.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességét, nevét, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását, háziállatokat, vadon élő állatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik Magyarország jelképeit, szimbólumait: a kokárdát, a trikolórt, a címert.
- Matematikai tapasztalatokat szereznek, összehasonlítást, szétválogatást, sorba rendezést és méréseket végeznek.

MOZGÁS

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, képességei kibontakozásának alapja. Intézményi Pedagógiai Programunk kiemelt, lényeges eleme a mozgásfejlesztés, a gyermekek mozgásigényének kielégítése. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely- és helyzetváltoztató nagymozgások, a finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amit sokszínű,

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

változatos és örömteli, érzelmi és fizikai biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal támogatunk, a mozgás és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását kihasználva. A mozgásfejlesztés, testedzés nem csak a heti, tervezett alkalmakban nyilvánul meg, hanem a csoportszobai, udvari és óvodán kívüli tevékenységek során is. A *mindennapos irányított testmozgás* részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A szabadon mozgó gyermeket a sokféle mozgástevékenység során tanítjuk meg a veszélyhelyzet felismerésére, hiszen életkori sajátosságuk, hogy nem érzékelik a veszélyt. A rendszeres testedzés kedvezően befolyásolja az egész szervezet teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét, valamint kiemelten fontos az egészségvédelem terén. A tanulási zavarok prevencióját támogatja a nagy- és finommozgások, a testséma és a térirányok fejlesztésére irányuló mozgások gyakorlása.

A gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti a rendszeres testmozgás. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térbeli tájékozódást, a döntést, és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A gyerekeket mozgáskedvük fenntartása, önbizalmuk, akaratuk, kitartásuk fejlődése érdekében folyamatos biztatással dicsérettel ösztönözzük a mozgásformák, mozgássorok helyes és pontos kivitelezésére, új mozgásformák kipróbálására. A felfokozott mozgásigény a gyermekek életkori sajátosságait és szükségleteit jellemzi.

A mozgás célja a gyermekek

- természetes mozgásigényének kielégítése, fenntartása,
- harmonikus, összerendezett mozgáskoordinációjának, továbbá tudatos, célirányos mozgásának, finommozgásának, téri tájékozódó képességének fejlesztése,
- testsémájának kialakulása,
- fizikai, erőnléti képességeinek kibontakoztatása,
- erkölcsi, akarati tulajdonságainak alakítása,
- szociális képességeinek erősítése,
- szép, harmonikus mozgás iránti igényének felkeltése,
- egészséges életmód iránti igényének kialakulásának elősegítése.

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

Óvodapedagógus feladatai:

- Vegye figyelembe a gyermekek biológiai fejlődését, életkori- és egyéni sajátosságait, teherbíró képességét, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Biztosítson a napirendben minél több időt és eszközt a mozgásos tevékenységekre, és tegye lehetővé, hogy a gyerekek szabad levegőn mozoghassanak, változatos eszközökkel gyakorlatokat végezhessenek.
- Vegye figyelembe a környezeti feltételek adta lehetőségeket a tervezés során.
- Figyeljen a fejlődési problémákkal küzdő gyerekekre, szükség esetén irányítsa a gyermeket és szüleit szakemberhez.
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, illetve azt kiegészítő mozgások gyakoroltatása mindhárom korosztályban: feladat ismertetése, magyarázattal egybekötött bemutatása vagy bemutattatása, majd végrehajtása.
- Mozgáskedvük, önbizalmuk, akaratuk, kitartásuk érdekében folyamatosan dicsérje, biztassa a gyerekeket.
- Segítse elő a társakkal végzett együtt mozgás során a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek szívesen, jó közérzettel vegyenek részt a tevékenységekben.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a biztonságos, balesetmentes mozgáshoz szükséges szabályokat és tartassa be azokat a tevékenységek során.
- Fejlessze a gyermekek nagy- és finommozgását, továbbá kondicionális és koordinációs képességeit, téri tájékozódásukat, egyensúlyérzéküket.
- Segítse elő a gyermekek testsémájának kialakulását: test részeik megismertetése, megnevezése, a test koordinációjának, kezesség (dominancia), testtérfelek tudatosítása.
- Végeztessen az alaklátás, formaállandóság kialakulásához szükséges mozgásformákat (cikk-cakk, hullám vagy körvonalon járás nyitott/zárt szemmel)
- Biztosítson mozgásos tevékenységekkel, problémamegoldó, gondolkodást fejlesztő feladatokat a gyermekek számára.
- Törekedjen a szülők meggyőzésére a mozgás kiemelkedő személyiségfejlesztő hatásáról.

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Fejlődik a gyermekek mozgása, izomzata, erőnléte, állóképessége, mozgástempója, ügyesebbé válnak.
- Szívesen, önként, kitartóan és megfelelő tempóban végzik a mozgásos feladatokat.
- Képesek versenyezni egymással, egyénileg és csoportosan a szabályok megtartásával.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett.
- Ismerik és megnevezik az irányokat, tudnak térben és síkban tájékozódni.
- Megértik az irányított mozgással összefüggő utasításokat, jelzéseket.
- A különböző eszközöket szívesen és biztonságosan használják.
- Tudnak adott jelre irányt változtatni, térformát váltani.
- A tér és időbeli tájékozódási képességük életkoruknak megfelelően fejlett.
- Felismerik, megnevezik testrészeiket, testsémájuk kialakult.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Sokszínű, összetett nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építkezést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást. A gyermek számára nem feltétlenül maga a produktum, hanem az alkotó folyamat jelent örömforrást. A vizuális tevékenység az óvodai élet egész napját végigkíséri, nem korlátozódik egy-egy tervezett tevékenységre.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja, a gyermek

- élmény- és fantáziavilágának, szabad képi önkifejezésének, kompozíciós képességének fejlesztése,
- szín-, forma- és téri képzetének gazdagítása,
- esztétikai érzékenységének, igényességének formálása,
- az alkotásra, az önkifejezésre, a környezetének esztétikai alakítására való igény felkeltése, fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a tevékenységhez szükséges feltételeket és légkört, a megfelelő helyet, eszközt és időt bármikor a nap folyamán.

- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni adottságait, az életkori, fejlődési sajátosságokat, differenciált irányítással segítse a gyermekek ábrázoló tevékenységének fejlődését.
- Keltse fel a gyermekek tevékenység iránti érdeklődését, ismertesse meg őket a különböző anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.
- A megfigyelés és ábrázolás segítségével formálja a gyermekek képzetét és gazdagítsa fantáziájukat, fejlessze kép és formaképzetüket, térérzékűket, esztétikai érzéküket.
- A gyermeki produktumokból rendezzen kiállítást, tegye lehetővé saját és társaik munkájának megtekintését, elismerését megbecsülését.
- Keresse a lehetőségeket a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedésre a gyerekek számára.
- Pozitív megerősítéssel motiválja a gyermekeket újabb alkotó tevékenységre.
- Használjon természetes és jó minőségű anyagokat, terméseket, keresse az innovatív megoldásokat.
- A tevékenységek során kiemelten kezelje a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelést.
- Ismertesse meg a szülőket a vizuális nevelés fontosságával, az íráshoz és olvasáshoz szükséges készségek, képességek kialakulása szempontjából.
- Az esztétikus és harmonikus csoportszoba kialakításával formálja a gyermekek ízlésvilágát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Alkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek saját és közösen készített produktumaiknak.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, kooperatívak.
- Képesek észrevenni és rácsodálkozni a szépre, különlegesre.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról, műalkotásokról.
- Önállóan alkalmazzák a már ismert technikákat.
- Szívesen bekapcsolódnak környezetük át- és berendezésébe, díszítésébe.
- Képesek figyelmüket összpontosítani, technikai tudásukat alkalmazni, kialakult egyéni

vizuális látás- és kifejezésmódjuk.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az esztétikai nevelés körébe tartozik.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja

- a gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása,
- az új élményt nyújtó közös tevékenységek során fedezzék fel a dalban a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- a népdalok éneklésén, a gyermek táncokon és népi játékokon keresztül a néphagyományok megismerését és ápolását segítik az élményalapú értékközvetítés eszközével az életkori sajátosságokra építve,
- az óvodások zenei ízlésének alakítása és komplex személyiségfejlődésének elősegítése, a közösségformálás támogatása,
- zenei élmény nyújtása, az élmény befogadására való képesség kialakítása

Óvodapedagógus feladatai:

- juttassa a gyermekeket énekléssel és zenehallgatással minél több élményhez,
- ébressze fel és tartsa fenn zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat,
- a zenehallgatás tartalmának összeállításakor vegye figyelembe a gyerekek nemzeti, etnikai, kisebbségi hovatartozását is,
- szerettesse meg a gyerekekkel az éneklést, a gyermekdalokat, a népdalokat, népi szokásokat,
- fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus mozgását, megfelelő hangmagasságban történő tiszta éneklését az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével
- biztosítson megfelelő helyet és eszközöket, friss levegőt a tevékenység megvalósításához,
- ismertesse meg a gyerekekkel a különböző általa használt hangszereket,
- használja ki a zenei nevelés lehetőségeit a komplexitás elvét szem előtt tartva a nap folyamán.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Zenei tevékenységeiket tudatosan és önállóan végzik.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus, a dalok ritmusát képesek ritmushangszerekkel kísérni.
- Tudnak tisztán, megfelelő hangmagasságban, helyes szövegmondással énekelni.
- Szívesen hallgatnak élő és rögzített zenét.
- Élvezettel, figyelmesen hallgatják az óvónő énekét, hangszeres játékát, a zenehallgatás anyagát.
- Érzékelik az egyenletes lüktetést és a ritmust, képesek az ütemhangsúly kiemelésére.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (gyors- lassú, halk-hangos, magas- mély).
- A dalokat ritmusról, dallamról felismerik, képesek ritmus, illetve dallammotívum visszaadására.
- Felismerik, megkülönböztetik és megnevezik a környezetükben hallható zörejeket, hangokat.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE
AZ ISKOLAÉRETTSÉG

„A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A tanköteles kort elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról az Oktatási Hivatal dönt."

1. Az iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség megléte egyaránt szükséges, mivel mindhárom feltétel elengedhetetlen az eredményes iskolai munkához:
   a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő egyéni eltérések azonban még nyomon követhetők),
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, ismeri nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
- felismeri a napszakokat,
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- ismeri szűkebb és tágabb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási

formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,

- elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és társaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

ÓVODÁNK ALAPELLÁTÁSON TÚLI EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAI

LOGOPÉDIAI ELLÁTÁS

A logopédus hatékonyan segíti az óvodában folyó nevelési, beszédkorrekciós feladatokat, beszédindítást, beszédhibák javítását, dyslexia megelőzését, a beszédfogyatékosság súlyosságától, típusától függően heti két alkalommal logopédiai foglalkozások keretében. A logopédiai munka kiterjed a gyermekekkel,

óvodapedagógusokkal, valamint a szülőkkel kapcsolatos egyéni és csoportos konzultációra, tanácsadásra, beszédhibákat szűrő és javító eljárásokra. Fontos, hogy az óvodapedagógus és a logopédus egymást kiegészítve, a gyermekek fejlődését elősegítve tevékenykedjen.

GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi, pedagógiai tevékenységek és intézkedések összessége. A gyermekvédelmi tevékenységünk magában foglalja mindazokat a területeket, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, a beavatkozás és az utógondozás tekintetében. A gyermekvédelem az óvodai munka szerves része és minden gyermekre megkülönböztetés nélkül érvényes gondoskodást jelent. Figyelmünket elsősorban a prevenciós lehetőségekre összpontosítjuk. Az óvodai gyermekvédelem tehát nemcsak a kirívó esetekben foganatosított hatósági intézkedésekből áll, hanem aprólékos felnőtt „formálásból" is, annak érdekében, hogy a családi és óvodai nevelés összhangja kialakuljon.

Az óvodai beiratkozásoknál mindig szem előtt tarjuk, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek hároméves kortól helyet biztosítsunk. A gyermekek személyiségének harmonikus fejlődéséért, biztonságáért, a gyermekvédelemi tevékenységért az igazgató mellett a teljes nevelőtestület együttesen tartozik felelősséggel.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a Gyámhatóság védelembe vett, illetve, aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak a szülők számára. Továbbá, akinek a személyiség fejlődéséhez alapvetően szükséges anyagi, érzelmi, erkölcsi, testi és értelmi szükségleteinek kielégítése korlátozott.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes képviselője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamát fejezte be sikeresen és, aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak a szülők számára.

Fenti gyermekeket megillető kedvezmények az óvodában: ingyenes étkezés, kötelező óvodai felvétel, ügyeleti ellátás biztosítása.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálati szempontjai és az esélyegyenlőségi kockázatok kezelésére javasolt beavatkozások:

- A nevelési év elején feltérképezzük a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A hátrányos helyzetet előidéző okokat - ha szükséges külső szakember bevonásával – felderítjük.
- A gyermek rendszeres óvodalátogatását kiemelt figyelemmel kísérjük, az igazolatlan hiányzásokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően kezeljük.
- A családot tájékoztatjuk a hátránycsökkentés általunk ismert lehetőségeiről.

Az óvoda gyermekvédelmi kapcsolatrendszere:

- Óvodai szociális segítő
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
- VVMKH VJH Gyámügyi Osztály
- VMJV Polgármesteri Hivatala Közjóléti Iroda
- Gyermekorvosok és védőnők
- Pedagógiai Szakszolgálatok
- EGYMI

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi pedagógus feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízással a Gyermekvédelmi Munkaközösség vezetője látja el, közvetlen kapcsolatot tartva igazgatóval. Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, támogató attitűd, konfliktuskezelés, kooperáció - kiemelten fontos. Az óvodapedagógus a nevelő-oktató munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye, a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét annak érdekében, segítse tehetsége kibontakoztatásában, illetve hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek érvényesítése:

- A szegregálás elkerülésének elve, azaz az integrált nevelés során minden gyermek érdekét figyelembe kell venni.
- Normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása történik minimális korlátozással és azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletű és különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- Integráció, avagy a gyermekek sajátságos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési programmal elégítjük ki, a differenciálás elvének fokozott, széleskörű alkalmazásával.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van, az önállósághoz vezető utak kialakítását támogatjuk.
- A prevenció érdekében alkalmazzuk a lehető legkorábbi beavatkozás elvét.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában nélkülözhetetlen.
- A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében hangsúlyosan megjelenik óvodai nevelő munkánkban.
- Az egyenlő hozzáférés elvét az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében kötelezően érvényesítjük.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, befogadó óvodai környezet megteremtésével előítéletektől mentes óvodai értékrendet és szemléletet képviselünk.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja:

- Érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok: védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósuló hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekvédelemi intézkedésre szoruló gyerekek feltérképezése, a

meghatározott nyilvántartások vezetése.

- A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, családi körülmények megismerése, a gyermeki fejlődés, a családi körülmények és az adatváltozások nyomon követése.
- A hiányzások minimalizálása (az igazolások nyomon követése).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok, szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése.
- Hatékony, egyéni korrekció és kompenzáció az esélyegyenlőség megteremtésének érdekében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességeinek felismerése és fejlesztése.
- Fogadó órák, egyéni beszélgetések szervezése, a meggyőzés módszerének alkalmazásával.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adománygyűjtés).
- Kapcsolattartás, együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel.

A megelőzés feladatai, szülői jogok:

- A gyermeki és a szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének, beilleszkedésének támogatása.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő óvodai nevelés és ellátás biztosítása.
- Együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSI PROGRAMJA

A mindenkor hatályos jogszabályoknak és az intézmény Alapító Okiratának megfelelően biztosítjuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelését, ellátását. Az integrált nevelés rendszere mind tárgyi, mind személyi, mind szakmai feltételeket tekintve biztosított. Csoportban történő integrált nevelésük-oktatásuk külső

szakemberrel történő együttműködés keretében folyik.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- tehetségjeleket mutató gyermek

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek:

A sajátos nevelési igénynek megfelelő ellátást a VVMPSZ Vármegyei Szakértői Bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakembereinek közreműködésével, a gyerekek egyéni sajátos nevelési igényére általuk összeállított fejlesztési terv alapján, velük együttműködve biztosítjuk. Az integráció egyik legfontosabb pozitív hatása a gyermek fejlődésére, hogy a spontán fejlődést segítik azok a tapasztalati minták, melyeket csoportjában, társai között megél.

Sajátos nevelési igényű gyermekek intézményünkben történő integrált nevelése:

- Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek
- Érzékszervi fogyatékos - látássérült gyermek
- Érzékszervi fogyatékos – hallássérült gyermek
- Enyhe fokú értelmi fogyatékos gyermek
- Beszédfogyatékos gyermek

Mozgásszervi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,
- a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás és tér, az ehhez szükséges akadálymentes környezet biztosításával minél nagyobb fokú önállóságra nevelés,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik

Látássérült gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- felnőtt segítségével részvétel biztosítása a közös játékban,
- elősegítjük a gyermek közösségbe történő beilleszkedését, kölcsönös alkalmazkodását a társaival, a csoporttal foglalkozó felnőttekkel, segítő szakemberekkel,
- kiemelt figyelmet fordítunk a csoportszoba, az óvoda belső és külső tereinek megismertetésére, az önkiszolgálás, a személyi higiénével és tisztálkodással összefüggő feladatok begyakorlására, a gyermek fizikai terhelhetőségére,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Hallássérült gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- beszédészlelés, beszédértés fejlesztése, szókincsfejlesztés,
- a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér – szükség esetén jelnyelvi tolmács segítségével - bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe,
- alapvető önkiszolgálási, higiénés szokások elsajátítása,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- nagymozgások, manipuláció fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási, higiénés szokások elsajátítása,
- adekvát eszközhasználat elsajátításának segítése, kognitív funkciók fejlesztése
- beszédészlelés, beszédmegértés, beszédkésztetés fejlesztése, szókincsbővítés, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,
- motiváció, kooperáció, figyelem, percepciók, érzelmi-akarati képességek fejlesztése,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Beszédfogyatékos gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- beszédészlelés, beszédmegértés, beszédkésztetés fejlesztése, szókincsbővítés, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,

- báb- és drámajáték alkalmazása,
- nagymozgások, motoros képességek fejlesztése, a mozgás és beszédműveletek transzfer hatásának tudatos használata,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

A fejlesztés óvodai nevelésben is megjelenő feladatai:

- A sajátos nevelési igényből adódó hiányok, lemaradások pótlása, csökkentése a meglevő képességek, funkciók komplex módon történő erősítésével.
- Eszközhasználat gyakoroltatása, pontosítása.
- A gyermek erősségein keresztül a gyengeségek, elmaradások, hiányok kompenzációja.
- A gyermek támogatása, bíztatása, sikerélményhez juttatása.

Az autista és autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

„Az autizmus spektrumzavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés specifikus fejlesztésre, minden érintett gyermeknek joga és szüksége van."

- alapvető önkiszolgálási, higiénés szokások elsajátítása,
- nagymozgások, motoros képességek fejlesztése, a mozgás és beszédműveletek transzfer hatásának tudatos használata,
- a szociális interakciók, szocializáció, kognitív képességek fejlesztése,

- a szülőkkel való együttműködés erősítése,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik a minél korábbi diagnózist követően.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési tempójához és életkori sajátosságaihoz.
- Fejlesztésük komplex formában, a számukra kijelölt területekre fókuszálva valósuljon meg.
- Fokozottan ügyeljünk a gyermek túlterhelésének elkerülésére, aktuális állapotának figyelembevételére.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a speciális szakemberekkel és a családdal.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének általános feladatai:

- Akadálymentes, biztonságos, nyugalmat sugárzó óvodai környezet biztosítása.
- A gyerekek szociális képességeinek – különösen az alkalmazkodás, együttműködés, szabálytudat, szabálytartás – fejlesztése.
- A fejlesztéshez szükséges eszközök biztosítása, használatuk begyakorlása.
- Pedagógusok, nevelést-oktatást segítő munkatársak részére szakmai konzultációk, tanácsadás, továbbképzések szervezése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében közreműködő szakszolgálatok:

- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság
- Veszprém Vármegyei Csolnoky Ferenc Kórház Gyermek- és Ifjúsági Pszichiátriai

Szakrendelés és Gondozó

- Börzsei Barbara Komplex Korai Intervenciós és Gyermek Mozgásfejlesztő Központ
- Bárczy Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Vármegyei Védőnői Szolgálat
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermek

„A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság Szakértői Véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek."

A BTMN tehát egy azonosított problémát mutató, de az ép övezethez tartozó csoportot jelöl. A gyermek képes teljesíteni, de általában gyengébben, mint társai. A BTMN probléma oka lehet valamilyen trauma vagy egy átmeneti élethelyzet is, így idővel változhat. A BTMN tehát nem tartós, csupán átmeneti állapot, és súlyosságát tekintve is enyhébb nehézségeket okoz, mint az SNI. A BTMN-ben megjelenő sajátosságok érdemben fejleszthetők vagy akár teljesen problémamentessé tehetők.

A BTMN-es gyermek saját intézményében fejlesztésre, egyéni bánásmódra jogosult.

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- a kudarcok halmozódásának elkerülése,
- az elkülönítés, izoláció tilalma, veszélye,
- az eredmény, a siker,
- tanulásszervezési, differenciálási módszertan.

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésének általános feladatai:

- Fokozottan figyelni kell arra, hogy a gyermeknek, sikerélményei legyenek a feladat végzése közben. A fennálló tanulási és magatartási, viselkedési nehézségek kompenzálásához, hátrányos következményeiknek tompításához és ellensúlyozásához szükség van a pozitív óvodai élményekre, sikerekre, intézményi és közösségi megerősítésekre.
- A külső szakemberek és a pedagógusok, pedagógiai asszisztensek fejlesztő munkája és a gyermekcsoport által közvetített pozitív minta, valamint a gyermek spontán érése és a családdal való szoros, kölcsönös együttműködés várható eredménye a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség jelentős csökkenése, gyengülése, akár megszűnése is lehet. A fejlődés eredményeként ritkább és kisebb súlyú konfliktusok jellemzik a gyermek óvodai életét, mint korábban, s így elviselhetővé, kezelhetővé válik a közösségi élet a gyermek számára.
- A csoport által közvetített pozitív magatartási-, viselkedési-, tanulási minták felhasználásával támogatjuk a gyermeket kialakult nehézségeinek elfogadásában, leküzdésében.
- A gyermek, tanuló figyelmét csak fokozatosan célszerű terhelni. Figyelmi nehézség esetén hathatósak a jól megfogalmazott, rövid instrukciók, a gyakori feladatváltások, kétszemélyes helyzetek teremtése, mozgásos tevékenységek lehetőség szerinti beiktatása, a kiegészítő tevékenységek engedélyezése: rajzolgatás, gyurmázás, szivacspárna stb. Erre a bánásmódra a szülőt is minden esetben szükséges felkészíteni az eredményes otthoni feladatvégzés és a szülő-gyermek kapcsolat integritásának megóvása érdekében.
- Rugalmasabb időkeretet kell biztosítani tevékenységek végzésére, több idő vagy azonos időkeretben kevesebb feladat adásával.
- A gyermek nyelvi képességeihez is igazodni szükséges: gyakoribb szómagyarázatokkal, a megértés időben történő ellenőrzésével.
- Az egyéni, differenciált segítségnyújtás minél változatosabb formáinak alkalmazása elengedhetetlen a fejlesztési folyamat során.

- A pedagógusok és pedagógiai asszisztensek részvételének támogatása a BTMN-hez kapcsolódó szakmai programokon, továbbképzéseken, konferenciákon, tapasztalatcserén, konzultációkon.
- A fejlesztésre vonatkozóan, a Szakértői Véleményben foglalt javaslatok szerint - a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberrel együttműködve -, egyéni fejlesztési terv készítése, egyéni haladási ütem biztosításával.
- A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszerek, technikák alkalmazása az óvodai tevékenységek alkalmával.
- A pedagógus a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a gyermek fejlődésének értékelése, elemzése alapján – szükség esetén – új, hatékonyabb eljárásokat és a szükségletekhez igazodó módszereket alkalmaz.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a külső szakemberekkel és a családdal.

A beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésében közreműködő szakszolgálatok:

- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye
- Börzsei Barbara Komplex Korai Intervenciós és Gyermek Mozgásfejlesztő Központ
- Vármegyei Védőnői Szolgálat
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat

A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetségjeleket mutató gyermekek felismerése, beazonosítása, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, kiemelkedő képességeik gondozása és fejlesztése az intézményi és intézményen kívüli együttműködések lehetőségeinek kihasználásával. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei a játék, a bábjáték, a művészeti neveléssel összefüggő műveltségterületek. A különböző témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetségjeleket mutató gyermek már kisgyermek korától hordozza a kiemelkedő képességeire jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintákat és karakterisztikus viselkedésformákat. A

tehetséggondozás során a tehetségígéretek esetében élünk az ismeretanyag gazdagításának, dúsításának lehetőségeivel és komplex tevékenységek során - a különleges bánásmódot igénylő gyermekek tekintetében talán leghangsúlyosabb - egyéni bánásmód és differenciált feladatadás elvét alkalmazzuk.

Célunk a tehetségjeleket mutató, a tehetségígéretet magukban hordozó gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztése, képességeik komplex fejlesztése az óvodai tevékenységek során.

A kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- A tehetség ígéretek erősségeinek fejlesztése és ezen keresztül a gyermekek gyengébb képességterületeinek erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével a feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása.

A kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelésének általános feladatai:

- A tehetségjeleket mutató gyermekek beazonosítása, érdeklődési körének feltérképezése.
- Minél szélesebb körű tevékenységkínálat biztosítása a teljes óvodai nap során.
- Tehetségfejlesztő programok, tehetségműhelyek szervezésével óvodai életük gazdagítása, a közvetített ismeretanyag dúsítása.
- Egyéni bánásmód keretében célzott, differenciált fejlesztés, képességfejlesztés a gyermek saját haladási tempójának figyelembevételével.
- A gyermek én-tudatának alakítása, pozitív, reális önértékelésének fejlesztése.
- Elfogadó, támogató, biztonságot nyújtó, motiváló óvodai környezet kialakítása és az ehhez szükséges tárgyi, személyi és szakmai feltételrendszer biztosítása. környezet kialakítása.
- Pedagógusok, nevelést-oktatást segítő munkatársak részére szakmai konzultációk, tanácsadás és továbbképzések szervezése.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a gyermek tehetségének kibontakoztatásában résztvevő szakemberekkel és a családdal.

A tehetséggondozás tartalma

- Integráló tehetséggondozás, mely a tehetségjeleket mutató gyermekek egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.
- Műhely-foglalkozások vezetése, mely a „tehetségígéretek" speciális érdeklődésére, épít az ismeretek gazdagításával, dúsításával, akár léptetésével a gyermek képességeinek és érdeklődésének megfelelően.
- Az egyéni bánásmód elvének megfelelően a differenciálás módszerét alkalmazzuk.
- A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti.

A tehetséggondozás intézményi szinten kiemelt (de nem kizárólagos!) területei:

- Mozgás
- Vizuális nevelés
- Anyanyelvi nevelés
- Gondolkodás, logikai képességek fejlesztése

Tehetséggondozás folyamata

- A tehetségígéretek beazonosítása, képességeik feltérképezése megfigyelés és képességszintmérés segítségével.
- A gyermek fejlődéséről szerzett ismereteket, tapasztalatokat az oviKRÉTA felületen is vezetjük.

TÁRGYI FELTÉTELEK, ESZKÖZRENDSZER

Óvodáink rendelkeznek a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges és a hatályos jogszabály szerinti tárgyi feltételekkel. Intézményeink felszereltségét mind a belső terek, mind az udvar tekintetében a rendelkezésre álló anyagi forrásokhoz mérten

folyamatosan fejlesztjük, bővítjük, korszerűsítjük. Munkatársaink kreativitását, kézügyességét, alkotókészségét, ötleteit, javaslatait a tervezési és megvalósítási szakaszban egyaránt figyelembe vesszük. Az intézmény Alapítványaival karöltve figyelemmel kísérjük, felkutatjuk és kihasználjuk a pályázati lehetőségeket. A szülők támogatására, együttműködésére számítunk a fejlesztési tervek összeállítása és a

programok megvalósítása során.

Az óvodai nevelőmunkához szükséges feltételrendszer:

- Az óvodák épületét, udvarát, berendezését úgy kell kialakítani, hogy az a gyerekek biztonságát, kényelmét, egészségük és testi épségük védelmét szolgálja, megfeleljen változó testméreteiknek.
- A tárgyi környezet biztosítsa óvodásaink számára mozgás- és játékigényük kielégítését.
- Az intézmény egésze legyen alkalmas az integrált óvodai neveléshez szükséges feltételek biztosítására is.
- A gyerekek által használt eszközöket számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda biztosítson megfelelő munkakörülményeket a munkatársak számára.
- Az óvodában a szülők fogadására alkalmas feltételekről is gondoskodni kell.

ZÖLD ÓVODA PROGRAM

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a környezet megismerésére nevelést a környezet védelmet. Programunk célja, hogy az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Tanulják meg, hogyan kell környezettudatosan élni, mit tehetnek életkoruknak megfelelő szinten a környezetvédelem érdekében. Ebben a folyamatban az intézmény minden munkatársának és a gyerekek családjainak példamutatása elengedhetetlen. A felnőttek viselkedése, az élő és tárgyi környezettel kapcsolatos viszonya pozitív mintául szolgál a gyerekek számára. Az óvoda környezetkultúrája és környezetgazdálkodása meghatározza a gyerekekre vonatkozó szokás- és szabályrendszer kialakítását. A Hársfa Tagóvoda 2006-ban elnyerte a „Zöld Óvoda", 2013-ban az „Örökös Zöld Óvoda" címet, míg a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda 2010-ben a „Zöld Óvoda" és 2020-ban az „Örökös Zöld Óvoda" címet, melynek kritériumait kötelező érvényűnek tartjuk gyermekeink nevelése során.

ZÖLD ÓVODA KRITÉRIUMRENDSZER

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által kiírt pályázat alapján

- Az óvoda szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. A helyi nevelési program a környezeti nevelést kiemelten „kezeli", erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.
- A helyzetelemzésben kitérnek a helyi, regionális környezetvédelmi és egészségügyi szervezetek, a civil szerveződések, a társintézmények, a szülői közösség stb. helyi stratégiájára, terveire. Ezek lehetnek: a helyi környezetvédelmi program, az egészségkép vagy terv, az óvodával kapcsolatban álló iskola környezet- egészségvédelmi programja, stb. amelyek mind a humán, mind az anyagi erőforrások biztosításában az óvoda segítségére vannak és gazdagítják tevékenységeit. Az egészségkép megfogalmazásában is szerepel a helyi környezet kiemelt szerepe.
- A helyi célok, feladatok megfogalmazásában természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.).
- A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel zajlik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, nemzetiségi és kisebbségi gyermekek nevelésére is.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)

- A településen és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a családdal való kapcsolatban, valamint a település színterein. A zöld jeles napok (természet-ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok).
- Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
- Az óvodapedagógusok ötévenkénti továbbképzésének részét képezi a környezettudatos neveléshez kapcsolódó területek.
- Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékosság a praktikusság jegyeit mutatja, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyerekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásárolják meg, pl.: nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növénnyel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel". Növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el a gyermekek rendszeresen az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvoda udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől. Az óvodakertben, magaságyásokban a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, a sziklakert stb. A gyermekek kertgondozáshoz használnak kerti szerszámokat.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékának. Udvari árnyékolók, ivóvízvételi lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

- A takarékossági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz, a levegő illatosítására gyógynövények (nem használnak hajtógázos légillatosítókat).
- Szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.). A „hulladék nem szemét" elv hasznosítása az újra felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, hogy a gyerekek újból felhasználhassák (elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni stb.)
- Az óvoda működtetése során az óvoda vezetősége a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószereket használata), a tudatos takarékosságra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére kiemelten törekszik.
- Az óvodapedagógusok folyamatosan gyarapítják a környezeti neveléshez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőtt és a gyermek környezet- és egészségbarát szemléletre ható könyvek vonatkozásában egyaránt. Alakítják a gyermekek és családtagjaik környezettudatos településlakói /városlakói és fogyasztói szokásait.
- Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között. Ezzel biztosított a társadalmi hatás a minőségfejlesztés elvek alapján, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében élőkkel szülőkkel, a lakossággal, (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: sportnapok, állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások stb.), az óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.

Környezeti nevelésünk színterei:

- az óvoda belső tere, a csoportokban található természetsarkok
- a közös és egyéni kirándulások és az ott gyűjtött „kincsek"
- az óvoda udvara

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

- a családi környezet
- városi rendezvények

Ajánlás tapasztalatszerzésre:

- Zöld Jeles Napok beépítése a nevelési tervebe, a pedagógiai munkába,
- hulladék kezelése – interaktív ismeretnyújtó programok, társasjátékok, szelektív hulladékgyűjtés,
- természetvédelem – állat- és növénygondozás, védett fajok,
- környezetvédelemmel összefüggő, ismeretterjesztő, interaktív programok, ÖKO napok – részvétel intézményen kívüli programokon,
- állatkerti látogatás,
- munkajellegű tevékenységek a környezetvédelem területén.

A programhoz kapcsolódó intézményi szintű, általános tevékenységek:

- Egészségnap, Happy Hét megrendezése,
- napi szintű gyümölcs és zöldségfogyasztás biztosításába a családok bevonásával,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- rendszeres egészségügyi és higiénés szűrővizsgálatok megszervezése az egészségnevelés jegyében,
- Zöld Jeles Napok megünneplése,
- napi szintű szabad levegőn tartózkodás, mozgás,
- pedagógus továbbképzéseken, konferenciákon, műhely munkákon, bázis intézményi programokon való részvétel biztosítása a munkatársak számára,
- só-szoba rendszeres látogatása a csoportok számára,
- intézményen kívüli kirándulások szervezése, megvalósítása,
- szülőkkel közös, szabadtéri programok szervezése,
- együttműködő kapcsolat kialakítása a környezet- és állatvédelmi szervezetekkel, egyesületekkel,
- környezet- és állatvédelemmel kapcsolatos játékok biztosítása a csoportok számára.

Célunk, olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életmódját és melynek során képesek elsajátítani, alkalmazni,

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

a szelektív hulladékgyűjtéssel, az újra hasznosítással és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteket, szokásokat. Az ehhez kapcsolódó tevékenységeik során fejlődik szemléletmódjuk, értékrendjük és képessé válnak az együttműködésre, toleranciára, empátiára, a másság elfogadására. Tapasztalataik, ismereteik segítségével képessé válnak a szűkebb és tágabb környezetükben történő egyre önállóbb tájékozódásra, eligazodásra. Fontossá válik számukra, természeti és épített környezetük és az ehhez kapcsolódó értékek védelme, szülőföldjük és az ott élő emberek megismerése, tisztelete, a hagyományok ápolása.

A programhoz kapcsolódó intézményi szintű, általános feladataink:

- Változatos tevékenységek biztosítása természeti és a társadalmi környezet megismerése céljából.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő érdeklődés, pozitív viszony alakítása.
- Az élő és élettelen környezet lényegesebb összefüggéseinek bemutatása a helyi sajátosságokon keresztül.
- Olyan, az életkoruknak megfelelő szokásrendszer, viselkedésformák alakítása, képességek fejlesztése, melyek szükségesek a természetes és épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel megalapozásához.
- Az egészségvédelem, egészséges életmód szokásainak kialakítása.
- A spontán és szervezett tapasztaltszerzés során ismerjék meg a gyermekek a közvetlen és a tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai-, mennyiségi és téri viszonyait, használják ki a különböző élethelyzetek kínálta lehetőségeket a matematikai fogalmak megismertetésére.
- Ismertessük meg a gyermekekkel a Zöld Óvoda Program alapelveit.
- Ismertessük meg vadon élő állatokkal, növényekkel, a védelmükben hozott intézkedésekkel a gyerekeket.
- Növények ültetése és gondozása során közvetlen tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás folyamatának megismertetése.
- A lehetőségeket kihasználva szelektáljuk a hulladékot, komposztálunk.

- A csoportok szokás- és szabályrendszerébe épített tevékenységek fontosságának kiemelése az energiatakarékosság, az ökológiai lábnyom, valamint a pazarlás csökkentése érdekében.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív viszony.
- Tudatosul bennük, hogy a természetben nincs elhanyagolható és „felesleges".
- Ismernek néhány környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységet: szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, fenntarthatóság, komposztálás, stb.
- Tudják, hogy egészséges, tiszta környezetben javul életminőségünk, az egészség és környezet közötti ok – okozati összefüggések felfedezésére képesek.
- Megtanulják az egészségvédelem és az egészséges életmód alapjait, kialakulnak az ezekkel kapcsolatos szokásaik.
- Képesek a jelenségek egyes részeinek vagy egészének felfedezésére.
- Felismerik, kutatják, értelmezik az ok – okozati összefüggéseket.
- Emlékeznek jelenségekre, történésekre, élőlényekre, tárgyakra.
- Képesek elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletek alkotására.
- Megkülönböztetik a mennyiségi-, formai-, térbeli viszonyokat azonosságokat, különbözőségeket.
- Keresik környezetükben a matematikai vonatkozású ismeretszerzési lehetőségeket. Játékukban megjelennek a matematikai ismeretek.
- Tevékenységeik során alkalmazzák a gondolkodási műveleteket: analízis, szintézis, általánosítás, stb.
- Figyelnek a környezet számukra új jelenségeire, változásaira, érdeklődnek a változás iránt.
- Elítélik a környezet és az élőlények bántalmazását, rongálását, pusztítását.
- Ismerik a Zöld Óvoda Program alapelveit.
- Szívesen fogyasztanak gyümölcsöt, zöldséget és „reform" ételeket.

BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára."

A Boldogságóra Program bevezetését követően, 2023 októberétől viseli a „Boldog Óvoda" címet a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda. A vállalások között szerepel a program évenkénti megújítása.

A program célja, hogy a Boldogságórák derűs és élményekben gazdag tevékenységei fokról fokra kibontakoztassák derűt és életszeretetet, alakuljon a gyermekek pozitív orientációja.

A programmal kapcsolatos feladataink:

A 3-6 éves gyermekekben a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok és játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmaguk és társaik tiszteletének erősítése. Boldogságórák alkalmával mintát nyújtunk a gyermekek számára, hogy bátrabban tudják problémáikat kezelni, egyes helyzetekben hatékonyabban tudjanak dönteni, testi és lelki egészségük megóvása mellett. A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témát ölel fel, melyek megismertetik a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1) Boldogságfokozó hála
2) Optimizmus gyakorlása
3) Kapcsolatok ápolása
4) Boldogító jócselekedetek
5) Célok kitűzése és elérése
6) Megküzdési stratégiák
7) Apró örömök élvezete
8) Megbocsátás

9) Testmozgás
10)Fenntartható boldogság.

A csoportok számára havi, legalább egy boldogságóra szervezése történik, a gyermekek érdeklődésének, a témához kapcsolható feladatok sokszínűségének figyelembevétele mellett. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás.

A boldogságórák pozitív hatása:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét,
- szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját,
- testi, értelmi, érzelmi és szociális erőforrásokra épít,
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket,
- óvja a gyermekek mentális egészségét,
- csökkenti az agressziót,
- javítja a gyermekek tanulási eredményeit.

A boldogságórák közösségfejlesztő hatása:

- erősíti a baráti és társas kapcsolatokat,
- pozitívan befolyásolja a gyermek-szülő és a gyermek-pedagógus/NOKS munkatárs kapcsolatot.

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

Legitimációs záradék

Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Oktatási azonosító: **036814**	Készítette: Sándor Edit igazgató az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői Szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.bobitakorzetiovoda.hu	Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	Iktatószám:

8200 Veszprém Haszkovo u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

8200 Veszprém Haszkovó u. 23
Tel.: (+36-88) 402-554 Web: www.bobitakorzetiovoda.hu

VESZPRÉM
VESZPRÉMI CSILLAG ÚTI KÖRZETI ÓVODA

VESZPRÉMI CSILLAG ÚTI KÖRZETI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Tartalom

BEVEZETÉS 6
I. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE, ELVEI 7
1.1.1. Gyermekképünk 8
1.1.2. Óvodakép 8
1.2. SAJÁTOS ARCULAT 9
1.2.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda 9
1.2.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda 11
1.2.3. Kiemelt feladatok 11
1.2.4. Gyermekvédelmi tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések: 12
1.3. ÓVODA SZERKEZETE 13
1.3.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda, Veszprém 13
1.3.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda, Veszprém 13
2.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA 13
2.2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉG-FEJLESZTÉS TERÜLETÉN 14
2.3. AZ ISKOLAI ALKALMASSÁG 16
3.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE 17
3.2. A RENDSZER ELEMEI 18
3.2.1. A nevelés alapvető keretei 18
3.2.2. A gyermekek tevékenységformái 19
3.2.2.1. A játék 19
3.2.2.2. A munka 19
3.2.2.3. A tanulás 20
3.2.3. A fejlesztés tartalma 21
3.2.3.1. Anyanyelvi-kommunikációs nevelés 21
3.2.3.2. Külső világ tevékeny megismerése 21
3.2.3.3. Mesélés, verselés 21
3.2.3.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 22
3.2.3.5. Rajzolás, mintázás, kézi munka 22
3.2.3.6. Mozgás, preventív torna 22
4.1. KIEMELT NEVELÉSI ELVEK 22
4.1.1. Az óvodapedagógus modell szerepe 22
4.1.2. Gyermeki jogok érvényesítése 23
4.1.3. Egyéni képességek kibontakoztatása 23

4.2. A HELYI ADOTTSÁGOKBÓL ÉS IGÉNYEKBŐL FAKADÓ NEVELÉSI ELVEINK 23
4.2.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda 23
4.2.1.1. Környezeti lehetőségeink 23
4.2.1.2. Hagyományaink 24
4.2.1.3. Műhelymunkák 24
4.2.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda 24
4.2.2.1. Feladataink 24
4.2.2.2. Hagyományaink 25
4.2.2.3. Tehetséggondozás 25
II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK TARTALMA 25
1. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI 25
1.1. Gondozás, egészséges életmódra nevelés 25
1.2. Bántalmazás, erőszak megelőzése 29
1.3. Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás 29
1.4. Közösségi nevelés, szocializáció 29
1.4.2. Tevékenységek (2.sz. melléklet) 30
1.4.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére 30
1.4.4. Módszertani alapelvek 30
1.4.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel 31
2. TEVÉKENYSÉGFORMÁK 31
2.1. Játék 31
2.1.2. Tevékenységek 32
2.1.3. A fejlődés jellemzői 32
2.1.4. Módszertani alapelvek 33
2.1.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel 33
2.2. Munka jellegű tevékenységek 33
2.3. Tanulás 35
3. A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI 35
3.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció 35
3.2. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE 37
3.3. Verselés, mesélés 39
3.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 41
3.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 43
3.6. Mozgás 44
4. NEVELÉSI IDŐN BELÜLI TEVÉKENYSÉGEK 46
4.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda 46

4.1.2. Preventív torna 48
4.1.3. Logopédia 48
4.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda 49
4.2.1.. Műhelymunkák 49
4.2.2. Preventív torna 50
4.2.3. Logopédia 50
5. ÓVODA KAPCSOLATAI 50
5.1. Óvoda és a család kapcsolata 50
5.1.1. Hagyományaink és ünnepeink 51
5.2. ÓVODA KAPCSOLATAI TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL 52
5.2.1. Óvoda-bölcsőde kapcsolata 52
5.2.2. Óvoda-iskola kapcsolata 52
5.3 KAPCSOLAT A KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEKKEL 52
5.4. KAPCSOLAT A SEGÍTŐKKEL 53
6- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése 53
III. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE 54
1. AZ ÓVODA SZERKEZETÉNEK MEGFELELŐ SZEMÉLYI FELTÉTELEK SZÜKSÉGLETE 54
1.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda 54
1.2. Cholnoky Jenő tagóvoda 54
1.3. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI 55
2. TÁRGYI FELTÉTELEK 56
IV. Óvodánk szolgáltatási színvonalának fejlesztése 56
1. Komplex állapot felmérés 56
2. Egyénre szabott / differenciált fejlesztési módszerek 57
3. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése 57
4. Szintfelmérés 59
5. Nevelési – oktatási intézmények horizontális kapcsolata 60
6. Intézményfenntartóval való együttműködés 60
7. Továbbképzések 66
MELLÉKLETEK 67
AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE 68
Napirend (az őszi, téli és tavaszi időszakra) 69
Napirend (a nyári időszakra) 70
KAPCSOLATOK MODELLJE 72
JEGYZÉK A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÖTELEZŐ (MINIMÁLIS)

ESZKÖZEIRŐL ÉS FELSZERELÉSÉRŐL 73

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről 74
Legitimációs záradék 79
FELHASZNÁLT IRODALOMJEGYZÉK 80

BEVEZETÉS

Fontos döntés előtt állnak a szülők, amikor gyermeküknek óvodát kell választani. Óvodánk pedagógiai programja talán megkönnyíthetné a döntést, de túlságosan sok információt tartalmaz. Ezért szeretnék ezzel a rövid bevezetéssel segíteni a választásban.
Tudom, hogy szükséges a környezet tanulmányozása – egy rövid ismerkedés a leendő óvodapedagógusokkal még fontosabb lenne, - de ez minden esetben nehezen valósítható meg. Élnek még emlékek a szülőkben az óvodáskorról, de azóta sokat változott a világ, így az óvodák is.
A tagóvodával van ugyan különbözőség, de a cél közös: a családdal összefogva biztosítanunk kell a gyermekek sokoldalú fejlődését (testi, érzelmi, értelmi), elősegíteni szocializációjukat, hogy a megfelelő életkorban iskolaéretté váljanak.
Míg a cél közös, az eszközök, a módszerek mutathatnak eltérést.
Tiszteletben tartjuk a tagóvoda szokásait, hagyományait, ugyanakkor lehetséges, hogy átvegyük egymástól a már jól bevált tapasztalatokat.
A vegyes életkorú csoportokban, kezdetben idősebb társaitól tanul sokat a kisgyermek, s majdan tőle a fiatalabbak.
A tanulás ma már másként valósul meg, mint a mai szülők gyermekkorában. Megszűntek az iskolára emlékeztető – szigorúan kötött – foglalkozások. Játék közben, játékos formában tanulják meg a gyermekek mindazt – vagy még többet is -, mint, amire az iskolába kerüléshez szükségük lesz.
A kisgyermek környezetéhez még nagymértékben érzelmi alapon viszonyul, ezért tartjuk fontosnak a szeretetteljes légkört. Az óvodapedagógus szeretetéből egy – egy gyermekre kevesebb jut, mint otthon a családban, de reméljük Önök is érzékelni fogják rövid időn belül ezt a szeretetet, ha gyermekük szívesen jön majd óvodába.
Az ember élete folyamán közösségben él, s az itt szerzett első élmények mély nyomot hagynak egész életére. Kialakulnak a helyes viselkedésformák, és a jól szervezett óvodapedagógusi tevékenység során úgy fejlődnek képességei, hogy közben jól érzi magát az óvodás gyermek.
Pedagógiai programunk ennek szellemében készült, ehhez szeretne óvodánk szervezett formában – óvodapedagógusaink munkatársaink szakértelmével – hozzájárulni úgy, hogy a családok legféltettebb kincse, a gyermek boldog legyen az itt eltöltött évek során.

Takácsné Kovács Éva
Igazgató

I. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE, ELVEI

1.1. Gyermekképünk

Megítélésünk szerint az intézményes nevelés – mint másodlagos szocializációs színtér – alapvető feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezek, a gyermekenként egyénileg változó szükségletek csak egy elfogadó és befogadó, szeretetteljes létkörben tudnak kibontakozni. Ahol az alapvető emberi értékek, mint a tisztelet, szeretet, segítőkészség, megbecsülés, tolerancia természetes.
Ahol igény a szép, s ahol jónak lenni jó. Ott, ahol a különbözőség egységet alkot, s ahol minden kisgyermek mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.
Olyan gyermekeket kívánunk tehát nevelni, akik fogékonyak a szépre, élnek jogaikkal, felvállalják kötelezettségüket, elfogadják a különbözőséget.
Képesek az önálló véleményalkotásra és tudnak önállóan cselekedni. Olyanokat, akik tiszteletben tartják hagyományainkat, nemzeti sajátosságainkat, értékeinket, szűkebb környezetünket, biztos identitással rendelkeznek.
Érdeklődnek más népek iránt, tiszteletben tartják eltérő kultúrájukat. Olyanokat, akik iskolába lépve egészséges személyiségként meg tudnak felelni a rájuk váró kihívásokra.

1.1.1. Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, szem előtt tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, intézményünkben folytatjuk, kiegészítjük és segítjük a családi nevelést. Az óvodai nevelés esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Óvodánk célja, a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ennek érdekében tágas és esztétikus környezettel optimális tárgyi feltételrendszerrel felkészült, innovatív munkatársi testülettel várjuk a hozzánk beíratottakat.
A vegyes életkor adta családias légkörben a gyermekeket szeretet, elfogadás, tisztelet, bizalom övezi. Pedagógiai munkánkat az egyéni képességekhez igazodó fejlesztés jellemzi, ügyelve arra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

1.2. SAJÁTOS ARCULAT

1.2.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda

Intézményünk Veszprém város szélén, a Cholnoky lakótelep zöldövezetében, erdővel, mezővel körülölelt területen helyezkedik el.

1986 – ban került átadásra 208 férőhelyes óvodaként. Épületünk kétszintes. Szintenként 4 – 4 csoporttal, önálló öltözővel, mosdóval rendelkezik. Nagyméretű, jól felszerelt tornaterme, külön logopédiai szobája van. A gyermekek étkeztetését két melegítő – tároló konyha és étel lift szolgálja. A dolgozók részére öltözők, mosdók állnak rendelkezésre.

Nagyméretű udvarunk parkosított, az EU szabványainak megfelelő játékokkal felszerelt, melyek jól szolgálják a gyermekek szabad mozgásfejlődését. Az udvar nagy részét pázsit, bokrok, fák borítják, a fennmaradó területen terasz, díszburkolat és ütés csillapító gumiburkolat van, melyek lehetővé teszik sáros időben is a szabad levegőn való tartózkodást.
Homokozóinkban a gyermekeknek lehetőségük van az egyéni és a közös játékra is. Az udvar talajkiképzéséből adódó domborzati eltérések lehetőséget nyújtanak télen a szánkózásra, nyáron a természetes mozgásokra. A gyermekek érzékelésének minél szélesebb fejlesztése érdekében kialakítottunk egy Kneipp-taposót, melyet jó időben szívesen használnak. Intézményünk udvarán található egy multifunkcionális sportpálya mely akár szervezett, akár szabadon választott formában is maximálisan szolgálja a gyermekek mozgás,- szociális és értelmi képességeinek fejlesztését Törekszünk a fokozott mozgásigény kielégítésére, a mozgás megszerettetésére nap, mint nap. Erre lehetőséget biztosít az óvoda udvarán kívül a saját, jól felszerelt, tágas tornatermünk.
Figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek eltérő adottságait és integrált neveléssel igyekszünk odafigyelni testi, lelki és szociális fejlődésükre.
A gyermekeket óvodánkban elfogadó és befogadó környezet várja, hogy optimális feltételeket tudjunk biztosítani fejlődésükhöz.
A családok bevonásával a folyamatos kapcsolattartás biztosítása mellett a kölcsönös bizalomra, elfogadásra és tiszteletre épülve erősítjük a szülők elsődleges szerepét a gyermeknevelés területén.
Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, tiszteletben tartjuk törekvéseiket önazonosságuk megőrzésében, ápolásában.
A vegyes életkorból következő családiasabb légkör lehetővé teszi az újonnan érkezők zökkenőmentesebb beilleszkedését. A már meglévő szokásrendszer csökkenti a konfliktusok kialakulásának lehetőségét. Eredményesebbé válik a szocializációs tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése. Megszűnik a korcsoportismétlés miatti csoportcsere.

Szem előtt tartjuk a szülők kéréseit:

- csoportválasztási lehetőség,
- testvérek, barátok azonos, illetve külön csoportba kerülése,
- beszoktatási igények,
- étkezési szokások figyelembevétele,
- sajátos nevelést igénylő gyermekek egyéni fejlődése,
- szükség estén a gyermekek jogainak védelme (gyámhatósági ill. bírósági döntések figyelembe vétele),
- egyenlő hozzáférés biztosítása,
- a migráns gyermekek önazonosságának megőrzése,
- alapvető gyermeki jogok védelme.

Az óvodánkba járó gyermekek legnagyobb része teljes családban él. Vidékről bejáró gyermekeink száma évente változik, de nem jelentős.

Gyermekvédelmi munkánk kiterjed a sajátos nevelési igényű gyermekekre a következő szempontok szerint:
Feladatunk a hátrányos helyzetű gyermekekre való fokozott odafigyelés, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekekkel történő foglalkozás.
Szülői megkeresésnél – a szakértői javaslat figyelembevételével – akkor biztosítjuk a gyermekek integrált óvodai nevelését, ha feltételeink ehhez adottak. Szükség esetén – amennyiben személyi és tárgyi hiányosságaink miatt nem tudjuk felvállalni a sajátos nevelést igénylő gyermek ellátását – jelezzük igényeinket, és kérjük segítségét fenntartónknak.
A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön úgy, hogy közben egészséges társait ne zavarja.
Ennek érdekében segítséget kérünk az EGYMI szakembereitől, az óvodánkba járó sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztési programjának kialakításához.
Szem előtt tartjuk, hogy ezeket a gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
Óvodánk nevelőtestülete feladatának tekinti a fejlesztés szakembereivel (logopédus, konduktor, pszichológus, gyógypedagógus stb..) történő folyamatos, aktív, egymást segítő együttműködést.
Célunk, hogy az intézményünkbe járó, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkból kikerülve, képesek legyenek önmagukhoz képeset (lehetőleg intézményes keretek között) tovább fejlődni.
Ezeknek a gyermekeknek az egészségesek között jobban biztosított fejlődésük, és így később beilleszkedési gondjaik is csökkenthetők.
Ugyanakkor az egészségeseknek is szükségük van a másság megismerésére, elfogadására, a tolerancia korai gyakorlására.
A szülők igénye - az egészséges környezetben történő - nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörű nevelés, melyben gyermekeik képességeinek megfelelően fejlődhetnek. Vegyes életkorú csoportjainkban kötetlen és kötött keretek között biztosítjuk mindezt.

1.2.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda

Óvodánk Veszprémben a Cholnoky Jenő lakótelepen helyezkedik el, ahol tíz-és négyemeletes, valamint sor-és családi házak veszik körül.
1980 - ban került átadásra 208 férőhelyes, nyolc csoportos óvodaként. Épülete kétszintes, szintenként 4 – 4 csoporttal, önálló öltözővel, mosdóval rendelkezik. Nagyméretű, jól felszerelt tornaterme van. A gyermekek étkeztetését egy melegítő – tároló konyha szolgálja. A dolgozók részére öltözők, mosdók állnak rendelkezésre.
Az épület személyfelvonóval rendelkezik. A bölcsőde és az iskola szomszédságában helyezkedik el. A szülők óvodaválasztási szempontjai között elsődlegesek az óvoda közelsége, a vonzó, sokrétű és gyermekközpontú arculat, az óvodapedagógusok személyisége, az intézmény gondozott, esztétikus környezete, valamint a választás lehetősége a vegyes életkorú csoportok között.
Elsődleges célunk a gyermeki személyiségből adódó játékigény sokirányú kielégítése, a természeti és társadalmi környezet minél sokrétűbb megismerése, az anyanyelv fejlesztése, a gyermekek szocializációja.
Figyelemmel kísérjük a gyermekek fokozott mozgásigényét a láb és tartáshibák prevencióját. Játékos gyermektorna keretében, spontán és szervezett mozgásos tevékenységek során, tornatermi és udvari lehetőségek biztosítják az edzést.
Óvodánkban vegyes csoportok működnek. Testvérek, barátok esetében biztosított a közös csoport választása.
A gyermekek számára tehetséggondozó tevékenységek biztosítottak.
Óvodánk hagyományai, ünnepeink és egyéb rendezvényeink a családok bevonásával valósulnak meg, melyek a kapcsolat erősítését szolgálják.

1.2.3. Kiemelt feladatok

Az urbanizációból fakadó mozgásszegény életvitel szükségessé teszi, hogy erőteljesebb hangsúlyt kapjon az **egészséges életmód** megalapozása, és az ezek hiányaiból adódó speciális foglalkozások megszervezése. Napi tevékenységeinket úgy alakítjuk, hogy a gyermekek igényévé váljon a mozgás, melynek legnagyobb része természetes környezetben történik.

A lakókörnyezet, hagyományok, érzelmi kötődés okán megismertetjük a gyermekeket szűkebb környezetükkel, a város történetével, történelmi nevezetességeivel. Így előtérbe kerül az ebből adódó ünnepek érzelmi szempontú megszervezése, a **magyarságtudat**, a szülővároshoz, a **szülőföldhöz** való kötődés elmélyítése. A **környezet** tiszteletének, megbecsülésének megalapozása, a környezettudatos szemléletmód kialakítása érdekében törekszünk a rendszeres tapasztalatszerzésre.
A „Zöld Óvoda" cím elnyerése pedig arra is lehetőséget ad számunkra, hogy egy országos mozgalom keretében környezetünk óvásával, védelmével ismertessük meg gyermekeinket.

1.2.4. Gyermekvédelmi tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Igazgató gyermekvédelmi tevékenysége:

- Az igazgató irányítása mellett a gyermekvédelmi felelősök koordinálják az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- Az igazgató illetve a tagóvoda igazgató gondoskodnak a gyermekvédelmi felelősök munkájához szükséges feltételek biztosításáról.
- Az igazgató – szükség esetén – részt vesz a veszélyeztetett gyermeknél végzett családlátogatáson.

Óvodapedagógus gyermekvédelmi tevékenysége:

- A jelzőrendszer első és egyben igen fontos láncszeme. A napi kapcsolat során a gyermek családi, anyagi, mentális és környezeti változásait naprakészen tudja követni.
- A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- Az óvodapedagógus közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, szükség szerint együttműködik a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel, az óvoda orvosaival, védőnőivel.
- Az általa megoldható problémákat a szülővel közösen oldja meg, vagy kompenzálja.
- Indokolt esetben jelzi a gyermekvédelmi felelősnek a gyermekek speciális igényéből fakadó problémákat.
- Az eseti vagy rendszeres felmérésekhez adatot gyűjt, biztosít.
- A változó jogszabályokról tájékoztatást kap, a lehetőségeit folyamatosan bővíti.

A gyermekvédelmi felelősök feladata:
- Segítik az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- A veszélyeztetett gyermekek esetében részt vesznek a családlátogatásokon.
- Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesítik a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézményt.
- A Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény felkérésére részt vesznek az esetmegbeszéléseken.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres, vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezik a lakóhely szerinti Polgármesteri Hivatalnál, Családsegítő és Gyermekjóléti Intézményt tájékoztatja a gyermek helyzetéről,
- Tájékoztatást nyújtanak a szülőknek a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről: Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény, Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Gyámügyi Osztály Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat – ezek címe, telefonszáma.
- Szükség szerint fogadó órát tartanak – előzetes bejelentés alapján.

- Rövid tájékoztatást adunk a szülők számára óvodánk programjáról, személyi - tárgyi feltételeinkről, annak érdekében, hogy betekintést nyerjenek mindennapjainkba.

1.3. ÓVODA SZERKEZETE

Fenntartó: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

1.3.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda, Veszprém

Az Alapító okiratban engedélyezett férőhelyek száma	óvodai csoportok száma	engedélyezett óvodapedagógusok száma	nevelést,oktatást segítők száma
208 fő	8	18 fő (ebből 1 fő óvodavezető)	8 fő dajka 1 óvodatitkár 2,5 pedagógiai asszisztens

1.3.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda, Veszprém

Az Alapító okiratban engedélyezett férőhelyek száma	óvodai csoportok száma	engedélyezett óvodapedagógusok száma	nevelést,oktatást segítők száma
208 fő	8	16 fő	8 fő dajka 2,5 pedagógiai asszisztens

Intézményünk vásárolt élelmezéssel biztosítja a gyermekek étkezéseit.

2.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

Óvodai nevelésünk célja, az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének segítése, - az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett - az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével hozzájárulunk a képességfejlesztéséhez, személyiségük kibontakozásához. Ideértve a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek integrált ellátását is. Megalapozva a magán és közérdekek egyensúlyának kialakítását, - a gyermek jogait és szabadságát tiszteletben tartva - az erkölcsös

magatartás pedagógiai mintaadását, a családi nevelést kiegészítve, a családdal együttműködve.
Célunk továbbá, a gyermekbarát környezet biztosítása, a be- és elfogadó szemlélet kialakítása, az integrációt támogató tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása a nevelés, folyamatában.
A gyermekek egészségfejlesztésének érdekében különös hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód alakítására, az egészséges életvitel sokoldalú igényének biztosítására az egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek maximális kielégítése, az egészség- és környezettudatos magatartás kialakítására. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében a lelki egészség mellett tudatosítani kívánjuk bennük, hogy egészségük nagy kincs és ennek megőrzéséért nekik is nap, mint nap tenniük kell. Támaszkodunk a családok együttműködésére gyermekeik egészségmegőrzése érdekében.

2.2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉG-FEJLESZTÉS TERÜLETÉN

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, szem előtt tartva, hogy a köznevelés közszolgálat.

- egészséges életmód alakítása
- környezettudatos magatartás
- érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása
- az anyanyelvi, - értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása
- egyenlő bánásmód elvének biztosítása
- egészséges életvitel megalapozása
- egészségfejlesztési program megvalósítása
- tehetséggondozás
- sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Fontos feladatunknak tartjuk a gyermekek egészséges életmódjának alakítását, a testi szükségleteiknek, mozgásigényüknek kielégítését, az egészséges életmód szokásainak megalapozását.
A növekedés és fejlődés üteme egyénileg eltérő, a gondozás során ezeket figyelembe vesszük. Az óvodapedagógusok, a nevelést, oktatást segítő munkatársak (dajkák és pedagógiai asszisztensek) egymásra építve elfogadó, megértő, szeretetteljes légkörben, biztonságot nyújtó, megalapozott és következetes szokásrendet alakítanak ki, ezzel segítve a helyes életmód elsajátítását.
Az egészségesnevelés terén fontos feladatunk a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése. A szabadban és a csoportszobában rendszeresen és kellemes légkörben végzett mozgás váljon a gyermekek természetes igényévé és épüljön be a szokásrendszerünkbe, egészségesek, edzettek és alkalmazkodóképesek legyenek.

Fontosnak tartjuk a környezetünk megóvását, védelmét, a fenntartható fejlődést, az ehhez kapcsolódó szokások, szabályok alakítását, - a felnőttek mintaadó viselkedését- a nevelő munkánk során.
A gyermek elsősorban családban nevelődik, az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-dajka,a gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében. Alapozza meg a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, ezzel a szokás - normarendszer kialakulásának lehetőségét.
Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés célja, hogy átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét és legyen jelen a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Bátorító környezetet biztosítunk, melyel a gyermekek beszédkedvének, beszédbátorságának alakítását segítjük, a gyermeki szókincs folyamatos bővítésével a biztonságos önkifejezés a verbális szocializáció fejlesztésére, megalapozására törekszünk.
A mentális-értelmi fejlődés terén a gyermekek legyenek képesek érzékszerveik útján az őket körülvevő valóságot tapasztalati síkon megismerni, az egyszerű összefüggéseket észre venni. A mindennapi munkánk során olyan ösztönző környezetet biztosítunk, mely nagymértékben segíti a gyermekek értelmi képességeinek, képzeletének, kreativitásának fejlődését, építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
Tudják alkalmazni az egyszerű gondolkodási műveleteket. Fejlődjön emlékezetük, ismeretük bővüljön. Legyenek képesek egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatok megoldására. Gondolataikat, érzelmeiket tudják kifejezni.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, melyet elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom jellemez,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- szükség esetén speciális szakemberek bevonása prevenciós és korrekciós nevelési feladatok érdekében,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről az életkort és az egyéni fejlettséget mindig figyelembe véve, a játékosság elvének megvalósulásával, a szabad játékhoz elegendő időt, helyet és eszközt biztosítva,
- e tevékenységeken keresztül az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről,
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését intézményünk lehetőségeinek megfelelően,
- lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy megismerjék azon gyermekek kultúráját, anyanyelvét, akiknek családja hazáját elhagyni kényszerült.

2.3. AZ ISKOLAI ALKALMASSÁG

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik.
Az óvodapedagógus célja, hogy a gyermekek az iskolába kerülés eléréséhez megfelelő testi, lelki és szociális érettséggel rendelkezzenek.
A rugalmas iskolakezdés lehetőséget ad arra, hogy az életkor elsődlegességén kívül a gyermek fejlettségi szintje alapján kerüljön beiskolázásra.

Testi fejlettség feltételei:

- az iskoláskorra jellemző testarány és testfelépítés kialakult, teherbíró képessége korának megfelelő, és megindult a fogváltás,
- a térbeli mozgás, mozgáskoordináció és finommotorika jól fejlett és kialakult,
- szem-kéz, szem-láb koordináció fejlett,
- 3 ujjas ceruzafogás biztos,
- a test szükségleteinek szándékos irányítására képes,
- oldalisága kialakult.

Lelki fejlettség feltételei:

- rendelkezik a tanuláshoz szükséges kellő motivációs készséggel,
- jó kudarc- és sikertűrő, illetve monotónia tűrő képesség,
- egészséges éntudat, énkép,
- szándékos bevésés és felidézés megjelenése,
- szándékos figyelem kialakulása fokozatosan növekvő tartalmi és terjedelmi szinten,
- folyamatos, tiszta beszéd, érzések, gondolatok mások számára is érthető módon való kifejezése,
- mások beszédének végig hallgatása, megértése,
- ok-okozati összefüggések felismerése,
- számolási készség megléte,
- mennyiségek (több, kevesebb fogalmának ismerete) és relációs kapcsolatok ismerete,
- elemi ismeretek önmagáról és az őt körülvevő környezetről,
- önmagára és környezet rendjére való odafigyelés.

Szociális fejlettség feltételei:

- együttműködésre, kapcsolatteremtésre és alkalmazkodásra való képesség felnőttel és gyermekkel egyaránt,
- kialakult feladattudat, feladattartás, szabálytudat,
- munka jellegű tevékenységek esetén korának megfelelő önállóság, munkatempó, kitartás.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberek segítségével végzett folyamatos pedagógiai munka mellett érik el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintjüket.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyal tudja kifejezni,
- az óvodáskor végére szociálisan is éretté válik az iskolára,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg,
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása állandó változásban van.

A tankötelezettség megkezdésének halasztása (óvodában maradás)

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, tankötelessé válik. Indokolt esetben, a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

Ha a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága az SNI, illetve a BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ilyenkor a szakértői véleményt az óvodában kell bemutatni, az óvoda pedig annak alapján berögzíti az óvodában maradás tényét a köznevelési információs rendszerbe.

Amennyiben a szülő szeretné, hogy gyermeke még egy évig óvodai ellátásban részesüljön, akkor a szülőnek kérelmet kell benyújtani az Oktatási Hivatalhoz a törvényi határidőn belül. A kérelem benyújtásának módjáról az Oktatási Hivatal honlapján található bővebb információ.

3.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Az óvodai nevelésünk rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését. A feladatrendszer 4 fő modulra osztható. (Lásd 1. sz. melléklet)

3.2. A RENDSZER ELEMEI

3.2.1. A nevelés alapvető keretei

- gondozás, egészséges életmódra nevelés
- közösségi nevelés, szocializáció
- egészséges életvitel megalapozása
- egészségfejlesztési program megvalósítása

A **gondozás, egészséges életmódra nevelés** a gyermek testi-lelki védelme, az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amelyek elősegítik a növekedését, fejlődését, hozzájárulnak jó közérzetéhez, egészségének megőrzéséhez, megteremtik a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Segíti a gyermek önállósulási folyamatát.
Egészséges életvitel, egészségfejlesztés az eltérő egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével, a rugalmas napirend, az étkezés, a testápolás, az öltözködés, a pihenés illetve az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek megfelelő biztosításával megalapozza a gyermekek helyes életritmusát, a kulturált táplálkozási, öltözködési szokásokat, a személyi higiéné igényének kialakulását; mozgásigényének kielégítését, ellenálló képességét, aktív és passzív pihenésének rendszerét.
Feladatok:

- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- lehetőség szerint naponta a szabad levegőn való játék, mozgás, séta megszervezése,
- differenciált egyéni bánásmód alkalmazása és elegendő idő biztosítása a tisztálkodási- és a higiéniai szokások kialakításához, önállóságra nevelés megvalósulásához,
- a gyermekek egészségének védelme – mozgásigényének kielégítése, edzettségének és mozgásfejlődésének biztosítása,
- a nap folyamán a megfelelő folyadékpótlás biztosítása,
- a helyes táplálkozási szokások, kulturált étkezés szabályainak kialakítása,
- az öltözéskor az egyéni képességeknek megfelelő önállóság kialakítása, az időjárásnak megfelelő öltözködés, az öltözési szokások, szabályok alakítása,
- a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése,
- az egészségügyi szakemberekkel, védőnőkkel való együttműködés.

A **közösségi nevelés, szocializáció** az a folyamat, melynek során a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok kialakulnak. Az elsődleges szocializációs szintér a család, az óvodai nevelés ezt egészíti ki. Az első találkozás, annak emberi, érzelmi és tárgyi környezete alapvetően befolyásolja a gyermekek csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát. A kialakított szokásrenden és az együttélésből fakadó interakción keresztül fejlődik, alakul a gyermekek normarendszere. Az óvodában elsajátítják a társas együttélés szokásait, szabályait, viselkedésformákat, érzelmi kifejezési formákat. Az óvodapedagógus, dajka és pedagógiai asszisztens azonos értékeken alapuló viselkedése, kommunikációja példa a gyermekek számára.

Feladatok:

- nyugodt, szeretetteljes, családias légkör kialakítása,
- érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, a gyermek – óvodapedagógussal, pedagógiai asszisztenssel, dajkával és a társaival való kapcsolatában a pozitív attitűd, érzelmi kötődés kialakításának segítése,
- a csoporttal való együttműködés igényének alakítása közös élmények biztosításával,
- következetességen alapuló állandó értékrend kialakítása,
- a gyermekek érzelmi, akarati, erkölcsi tulajdonságinak formálása,
- a szűkebb- és tágabb környezetünk megismerése, a nemzeti identitástudat alakítása,
- a különbözőség elfogadtatására nevelés, el- és befogadó környezet biztosítása,
- az eltérő fejlődésű, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében szakemberekkel való együttműködés.

3.2.2. A gyermekek tevékenységformái

Tevékenységeinket a gyermeki kíváncsiságra, az életkori sajátosságokra alapozva tervezzük és valósítjuk meg. Óvodai munkánk során biztosítjuk gyermekeink számára a játékos, cselekvésen alapuló tanulást, ami utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, a teljes személyiség fejlődését és képesség fejlesztését támogatja.

3.2.2.1. A játék

A játék az óvodáskorú gyermekek alapvetően pszichikus szükséglete. Örömforrás, feszültségcsökkentő, mozgásfejlesztő, tapasztalatszerzésre alkalmat adó, vagyis az egész személyiséget fejlesztő tevékenység. A játék célja és eszköze is a nevelésnek. A gyermekek a játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A gyermekek a játékban sok információt szereznek és adnak önmagukról, belső világukról, kellemes és kellemetlen élményeikről. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése, melyhez elegendő időt, helyet és eszköz biztosítunk a gyermekek számára. Így a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé válik. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos, támogató jelenléte szükséges. Feladtunk, hogy a játékhoz megfelelő nyugodt légkört biztosítsunk a gyermekek számára, így lehetőségük adódik megfigyelésekre, ismeretszerzésre, miközben fejlődik a problémamegoldóképességük, a gondolkodásuk, kifejezőkészségük és a társas kapcsolataik is. Lehetőséget biztosítunk a szabad társ – és eszközválasztásra, a játék későbbi folytatására. Szabad játék során erősödik a gyermekek éntudata, együttműködő – és alkalmazkodó képessége.

3.2.2.2. A munka

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások

elismerésére nevelés egyik formája. A gyermekek mindennapi tevékenységének része, amely az óvodai élet egészében érvényesülő játékos jellegű folyamat.
Formálja a gyermek belső fegyelmét, kötelezettségvállalását, a munkához szükséges készségeket, képességeket, megalapozza a munka iránti tiszteletet, eredményének megbecsülését, fontosságának és hasznosságának megértését.

3.2.2.3. A tanulás

A tanulás tevékenységbe ágyazott spontán ismeretszerzés, mely az óvodában folyamatos. Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán gyakorlati tevékenységekbe ágyazottan valósul meg. Az adott képességek olyan irányú egymásra és együttható fejlesztése ez, mely a gyermekek önálló cselekvő képességét szolgálja.
A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, a környezetükből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának bővítése. Az óvodapedagógus épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodai tanulás cselekvéses tanulás, mely során az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
Fejleszti a gyermekek szabályokhoz való alkalmazkodását, feladattudatukat, feladattartásukat, munkatempójukat, önfegyelmüket, a tanuláshoz nélkülözhetetlen beállítódásukat. A tevékenységbe ágyazott spontán ismeretszerzéstől a problémamegoldó fogalmi gondolkodásig eljutva alakul belső képük.
Az óvodában a tanulás egyrészt spontán játékos tapasztalatszerzés, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. Mindkét esetben épít a gyermekek cselekvő aktivitására. A gyermekek kötött és kötetlen keretek között tanulnak. A kötött keretű tanulást frontális, egyéni és mikro csoportos formában valósítjuk meg.
A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodásukat. A cselekvéses tanulás pedig segít kompetenciáik erősítésében.
Az óvodapedagógus - egyéni fejlettségüknek megfelelően - differenciált feladatadással készteti sokoldalú tevékenységre a gyermekeket.
A tanulásban a gyermekeket a kíváncsiság, a foglalkozási helyzet, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi kapcsolat motiválja. A gyermekek számára olyan szituációk átélésére ad lehetőséget, ahol megismerik a felfedezés, a kutatás örömeit.
A tanulás befolyásolja a gyermekek világképének alakulását is. A gátló kudarcok kiküszöbölésére törekszünk, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb megismerő, tapasztalatszerző tevékenységre. A személyre szabott pozitív értékelés pedig önbizalom erősítő hatású. Így válik önmaga fejlődésének rugójává.
A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

3.2.3. A fejlesztés tartalma

A fejlesztés tartalmi eszközeibe tartoznak azok a nevelési területek, amelyek a szervezett, tervezett tanulást, fejlődést és a testi-lelki egészség megőrzését biztosítják.

- Anyanyelvi-kommunikációs nevelés
- Külső világ tevékeny megismerése
- Mesélés, verselés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, mintázás, kézi munka
- Mozgás, preventív torna

3.2.3.1. Anyanyelvi-kommunikációs nevelés

Átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat megvalósulásának minden mozzanatában. Beszéltető környezet megteremtésével, helyes mintaadással kialakítja a gyermek beszédkedvét és fejleszti azt.

3.2.3.2. Külső világ tevékeny megismerése

A külső világgal való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, miközben alakul a gyermek társas kapcsolatrendszere, környezettudatos magatartása, önálló véleményalkotása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.
Tapasztalatokat nyújt a természeti, a társadalmi környezetről. Matematikai tartalmú ismeretek megszerzésére ad lehetőséget. Pozitív érzelmi viszonyt alakít ki a természethez, és ezzel megalapozza a gyermekek környezetvédelemmel való kapcsolatát.
Kialakítja a szülőföld iránti szeretetet, hagyományaink őrzését, ápolását.
Tiszteletben tartja más népek kultúráját, identitását.

3.2.3.3. Mesélés, verselés

A mese, a vers, a mondókák, a rigmusok stb. az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokat tanítja meg; mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését és mindehhez érzelmi biztonságot ad. Biztosítja a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését. Tájékoztat a külvilág és egyéb emberi viszonylatok kapcsolatáról. Ráébreszt a tárgyi világot is megelevenítő szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképre. A saját vers és mesealkotás, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása pedig a gyermeki önkifejezés egyik módja. Az irodalmi nevelés akkor hatásos, ha a gyermek szereti a verset, mesét, mondókát, ha örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást. Ennek érdekében népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekkel egyaránt megismertetjük őket. Az élőszavas mesélés óvodai életünk mindennapjainak része. Ezzel segítjük az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítását.

A mindennapos élőszavas mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

3.2.3.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermekeket élményhez juttatja, felkelti, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megalapozza zenei anyanyelvüket, feloldja gátlásaikat, fejleszti zenei képességeiket és készségeiket. Megismerteti népdalainkat, népi játékainkat, hagyományainkat, mellyel a haza iránti, az anyanyelv iránti érzelmeik megalapozódnak.

3.2.3.5. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja; kialakítja bennünk az elemi képolvasási, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességet. Felébreszti a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát; biztosítja élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, melynek során eljuttatja az alkotás öröméhez, a szépre való rácsodálkozás képességéhez.

3.2.3.6. Mozgás, preventív torna

A mozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük akarati tényezőinek alakítását. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze. Az irányított mozgástevékenységen túl a szabad játékba ágyazott mozgástevékenység elősegíti a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlesztését. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében és megóvásában és a tartásbeli problémák megelőzésében. Fejleszti a gyermekek mozgáskultúráját, állóképességét, testi erejét, gyorsaságát, a csont és izomrendszer teherbíró képességét. Kialakítja a térbeli és időbeli tájékozódást.

4.1. KIEMELT NEVELÉSI ELVEK

Az óvodai nevelésben alapelv a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete és megbecsülése. Az óvodapedagógus gondoskodik az érzelmileg biztos légkörben a gyermek testi, szellemi, értelmi és szociális képességeinek fejlődéséről, tiszteletben tartva az egyenlő hozzáférés elvét.

4.1.1. Az óvodapedagógus modell szerepe

Az óvodapedagógus az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével és saját modellértékű viselkedésével, személyiségével hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez. Jelenléte a nevelés egész időtartamában elengedhetetlen feltétele az óvodai nevelésnek.

4.1.2. Gyermeki jogok érvényesítése

Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az alapvető emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem, elfogadás, szeretet övezi, megbecsülve értékeit. Nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben az óvoda esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

4.1.3. Egyéni képességek kibontakoztatása

A **képesség** valamely cselekvésre, teljesítményre való alkalmasság. Minőségét, fokát részben az emberrel született adottságok, hajlamok, részben környezeti hatások határozzák meg. Az óvodapedagógus munkája során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeiből adódó különbségeket.
A képességfejlesztés és az ismeretelsajátítás kettős folyamat, amely csak egységben valósítható meg. Munkánk során a kommunikációs, a kognitív és a cselekvés képességeinek fejlesztését tartjuk szem előtt. A kommunikációs képességfejlesztés terén a beszédhelyzetek teremtését, a beszélőkedv megőrzését, a beszédtechnika javítását és az értelmes beszéd fejlesztését emeljük ki.
A megismerő képesség fejlesztése során az érzékelés, észlelés, a gondolkodás, a problémamegoldás, a problémalátás és a figyelem fejlesztése a célunk.
A **cselekvés** képességeinek fejlesztését a különböző változatos tevékenységek szolgálják. Az egyéni képességek kibontakoztatásánál szem előtt tartjuk, hogy e fejlesztések csak komplex módon alkalmazhatóak nevelési munkánk során.
Programunk tehát az egyéni képességfejlesztést, az egyénre figyelést, a magatartás-kultúrájának csiszolását, vagyis az életben való eligazodást szolgálja.

4.2. A HELYI ADOTTSÁGOKBÓL ÉS IGÉNYEKBŐL FAKADÓ NEVELÉSI ELVEINK

4.2.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda

Az általános nevelési alapelvek mellett hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód, életvitel kialakítására, a környezet szeretetére, annak védelmére, a környezet tiszteletének, megbecsülésének megalapozására, a magyarságtudat, a szülővároshoz, szülőföldhöz való kötődés elmélyítésére. Továbbá a nagycsoportos korú gyermekek azonos korosztályban való fejlesztésére, a család és az óvoda kapcsolatára a kialakuló hagyományokon keresztül.

4.2.1.1. Környezeti lehetőségeink

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítésére törekszünk, melynek megvalósításánál a hangsúlyt a természeti környezetre helyezzük.
Kiemelten kezeljük a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást, kiegészítve az

irányított mozgástevékenységekkel. Nagy figyelmet fordítunk az aktív szabad és irányított mozgást biztosító udvari játékokra és a heti rendszerességgel tartott preventív tornára. Szervezett, az életkornak megfelelő egyéb sportolási lehetőségeket teremtünk és propagálunk - úszás, munkaidőn túl szervezett sportnapok.
A veszprémi adottságok figyelembevételével kirándulásokat, játékokat, egyéb sportolási programokat biztosítunk.

4.2.1.2. Hagyományaink

A családokkal való folyamatos kapcsolat a hagyományokra épül. Óvodánkban a szülők élnek a **nyílt év** lehetőségével, bármikor betekintést nyerhetnek mindennapjainkba.
Rendszeresen szervezünk közös programokat, megismertetjük a gyermekeket a város történetével, nevezetességeivel, kulturális programjaival, rendezvényeivel. Erősítjük érzelmi kötődésüket városukhoz, szülőföldjükhöz.
A természet folyamatos megfigyelésével, gondozásával alakítjuk gyermekeink környezettudatos magatartását.

4.2.1.3. Műhelymunkák

A nagycsoportos korú gyermekeket műhelymunkák keretében, heti egy alkalommal óvodai szinten az alábbi területen fejlesztjük:

- népi játék
- kézműveskör
- matematika
- bábovi
- zöldbarát

4.2.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda

Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetéről.
Nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód kialakítására, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítására, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítására.

4.2.2.1. Feladataink

Fontosnak tartjuk a szabad és irányított mozgásformák biztosítását, az udvaron lévő mozgásfejlesztő játékok használatát, a Kresz pálya használatával a közlekedési szabályok megismerését, különböző sportágak megismerésének lehetőségét. Versenyeken való részvételt. Séták, kirándulások szervezésével a szűkebb és tágabb környezet megismerése, megszerettetése ezáltal a környezet védelemre való nevelés. Látogatjuk a közművelődés intézményeket, színház, múzeum, könyvtár, kiállítás.
Történelmi emlékek, városi hagyományok megismertetésével erősítjük a gyermekek identitástudatát.

4.2.2.2. Hagyományaink

A hagyományaink az évszakok jeles napjaihoz kapcsolódnak (pl. Tök Jó Hét, születésnapok megünneplése, húsvéti fészekrakás, Törp vers és mesemondó nap, Juniális családi nap). Óvodánkban a szülők élnek a **nyílt nap** lehetőségével, ahol az új kiscsoportosok és szüleik megismerkedhetnek az óvodánkkal és az itt dolgozókkal.

4.2.2.3. Tehetséggondozás

A nagycsoportos korú gyermekeket tehetséggondozás keretében heti egy alkalommal az alábbi területeken fejlesztjük:

- rajzolás, mintázás, kézimunka
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- matematika
- külső világ tevékeny megismerése

II.ÓVODAI NEVELÉSÜNK TARTALMA

1. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

1.1. Gondozás, egészséges életmódra nevelés

1.1.1. Az óvodapedagógus feladatai

- gondoskodjon az egészséges és biztonságos környezet megteremtéséről,
- biztosítsa az egészség védelmének, edzésének, óvásának, megőrzésének feltételeit,
- kísérje figyelemmel a gyermekek felszerelési tárgyainak minőségét, (egészségügyi, esztétikai), az esetleges hibákat orvosolja, pótolja,
- fokozottan ügyeljen a balesetmegelőzésre,
- ismerje meg a gyermekek egyéni igényeit és otthonról hozott szokásait,
- tartsa szem előtt a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségletét,
- vonja be a dajkát a gondozás során kialakult pedagógiai folyamatokba,
- alakítsa ki rugalmas napirenddel az étkezés, a tisztálkodás, a pihenés és az öltözködés szokásait,
- szervezzen hetenkénti zöldség-gyümölcs napot,
- teremtse meg a mindennapi mozgás lehetőségét,
- szervezzen sétákat, kirándulásokat.

1.1.2. Tevékenységek (2.sz. melléklet)

A gyermekek:
- gyakorolják a testápolás szokásait, az eszközöket a rendeltetésüknek megfelelően használják,
- napi tevékenységük során fejlettségi szintjüknek megfelelően kiszolgálják önmagukat,
- a kulturált étkezés szabályait fokozatosan megismerik és alkalmazzák,
- önmaguk és környezetük esztétikumára figyelnek,
- tiszteletben tartják egymás pihenési igényét,
- szívesen tartózkodnak a szabadban,
- a gondozás során felmerült problémáikat jelzik.

1.1.3. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek önállóan használják a mosdót óvodáskor végére, figyelnek annak rendjére, az eszközöket a helyükre teszik. Önállóan mosakodnak, törülköznek. A körömkefét, a fésűt rendeltetésszerűen használják.
Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán tartják. Zsebkendőjüket szükség szerint használják. Önállóan tevékenykednek, az elvégezhető feladatokat észreveszik, segítenek társaiknak. Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal természetes teendőként látják el. Kulturáltan étkeznek. Az asztal esztétikus rendjére vigyáznak, az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják. Öltözködésükre többnyire igényesek, az időjárásnak megfelelően öltözködnek.

1.1.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt, hogy az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka jó kapcsolata,
- erősítse az otthonról hozott jó szokásokat,
- tartsa szem előtt a gyermekek egymástól eltérő gondozási szokásait,
- erősítse a csoport szokás- és szabályrendszerét,
- törekedjen a fokozatosságra az egyre nagyobb önállóság biztosítása érdekében.

1.1.5. Egészségfejlesztési program

Óvodánk kiemelt feladata az egészséges életvitel megalapozása, az ehhez szükséges életvitel feltételeinek megteremtése és az egészség védelme. Ennek szellemében határoztuk meg intézményünk cél- és feladatrendszerét, és az óvodapedagógusok által irányelvként követendő módszertani elveinket. A testi-lelki harmónia megteremtésének alapvető feltétele a helyes életritmus kialakítása, melyhez elengedhetetlen az egészséges környezet és a rugalmas napirend. Mindennapi életünk része az egészséges életvitel alakítása és a gyermekek testi egészségének megőrzése, védelme, gondozása

1.1.6. Egészségtudatosság

Hangsúlyt fektetünk:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítésére minden nap,
- a rendszeres testmozgás fontosságára,
- a személyi higiénia megvalósítására,
- az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítására,
- a nyugodt pihenés feltételeinek biztosítására.

1.1.6.1. A gyermekek mozgásigényének kielégítése

A rugalmas napirend és a vegyes életkorú csoport lehetőséget biztosít a szabadban és a teremben egyaránt a változatos szabad mozgásra. Az udvari és a csoportszobai játéklehetőségek alkalmasak arra, hogy a gyermekek igényüknek és életkoruknak megfelelően tevékenykedjenek. Intézményünk a szülők támogatásával folyamatosan bővíti eszközeit, pótolja, javítja az elhasználtakat. Kihasználjuk a játék adta lehetőségeket, hogy minden gyermek számára élmény legyen a szabad mozgás.

1.1.6.2. Rendszeres testmozgás

A szabad mozgás mellett fontosnak tartjuk az irányított tevékenységet, mely a gyermekek erőnlétét, ügyességét, mozgáskoordinációját, állóképességét, figyelmét, önfegyelmét hivatott fejleszteni. Ennek érdekében tornaszobai tevékenység keretében heti rendszerességgel végeznek mozgásos tevékenységet. Nagy hangsúlyt fektetünk a helyes testtartásra, ennek érdekében preventív tornán erősítjük gerincoszlopukat, lábboltozatukat. Stresszoldásként relaxációs játékokat játszunk velük. E tevékenységeket jó idő esetén intézményünk jól felszerelt udvarán végezzük.

1.1.6.3. A személyi higiéné megvalósítása

A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatokat a minden csoporthoz tarozó saját öltözőben és mosdóhelyiségben végezzük. Célunk, hogy igényükké váljon saját és környezetük rendje, tisztasága. Óvodáskor végére kezeljék készségszinten a tisztálkodási eszközöket, képesek legyenek önállóan a rendezett öltözködésre. Szükség esetén figyelmeztessék erre társaikat is. Tudatosodjon bennük, hogy a személyi higiéné az egészségmegőrzés egyik fontos eleme.

1.1.6.4. Egészséges táplálkozás

Tiszteletben tartjuk a gyermekek otthonról hozott szokásait. Kiemelten kezeljük a különböző étkezéssel kapcsolatos intoleranciát. (tej-, tojás-, glutén érzékenység, szója, stb.). E mellett intézményünk napirendjében kiemelt helye van az étkezési szokásoknak. A gyermekek háromszori étkezéséből a tízórai és az uzsonna folyamatos napirend keretében történik, mely lehetőséget biztosít arra, hogy

minden kisgyerek akkor egyen, amikor megéhezik, és annyit, amennyit igényel. Az étkeztetés egyben a kulturált étkezési szokások elsajátításának fontos színtere.
A szülők támogatásával rendszeresen tartunk „gyümölcsnapot". Célunk az, hogy olyan gyerekek is megkóstolják a zöldséget, gyümölcsöt akik addig nem ismerték, vagy nem szerették. Megtapasztalják, hogy a vitaminokban gazdag ételek fontosak az egészséges táplálkozáshoz.
Fontos szerepe van a folyadékpótlásnak a gyermekek szervezetébe. Óvodánkban a tízóraihoz meleg folyadékot kapnak. Ezen kívül a nap bármely szakában biztosítjuk számukra az igényüknek megfelelő mennyiségű ivóvizet. Figyelmeztetjük őket ennek fontosságára.

1.1.6.5. Pihenés, alvás

A gondozás fontos része a nyugodt, kényelmes, csendes, egészséges környezetben történő pihenés biztosítása. Ehhez épp úgy hozzátartozik a jó minőségű ágy, a tiszta, természetes alapanyagú ágynemű, mint az átszellőztetett légtér és az egymást nem zavaró pihenőtér. A gyermekek alvási szokásai eltérőek, melyeket igyekszünk figyelemben venni. Ezt a célt szolgálja folyamatos ébredésük is. Életkoruknak és alvásigényüknek megfelelő mennyiségű pihenést biztosítva segítjük egészséges fejlődésüket.

1.1.7. Környezettudatos magatartás kialakítása

Az egészséges életvitel alakításához elengedhetetlenül szükséges a környezettudatos magatartás, melynek megalapozása a gyermekekben óvodánk kiemelt feladata. „Zöld Óvoda"-ként egy országos programba kapcsolódva törekszünk környezetünk védelmére. Részt veszünk a városban zajló környezetvédelmi programokon.
Pedagógiai Programunkban szereplő környezeti nevelésünk kiegészítéseként és annak érdekében, hogy gyermekeink felnőtt korukban is környezettudatos magatartással éljenek:

- szelektíven gyűjtjük a hulladékot,
- folyamatosan megfigyeljük a természetet kirándulások, séták során és az óvoda udvarán,
- növényeket gondozunk, madarakat etetünk,
- családi sportnapot szervezünk minden évben,
- alapvető viselkedéskultúrává alakítjuk a természetet szerető, óvó, védő magatartást.

1.2. Bántalmazás, erőszak megelőzése

Fontosnak tartjuk a gyermek bántalmazásának és veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. Az óvodapedagógus figyeli az érzelmi és fizikai elhanyagoltságra, bántalmazásra utaló jeleket. Amennyiben ilyet tapasztal, az óvoda igazgatóhoz, és helyben dolgozó gyermekvédelmi felelőshöz fordul. Első lépésként egyéni beszélgetés keretein belül próbálnak segítséget nyújtani a szülőnek. Ha a gyereket veszélyeztető okok megszüntetése nem sikerül, a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény szociális segítőjét értesítjük a jelzőrendszeren keresztül.

1.3. Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus a balesetek megelőzése érdekében megteremti és folyamatosan ellenőrzi a biztonságos környezeti feltételeket. Felhívja a gyermekek és szülők figyelmét az óvoda házirendjében leírt óvó, védő előírásokra, balesetvédelmi szabályokra, és kéri azok betartását. A szabályokhoz a szülőknek is alkalmazkodniuk kell, illetve ezen szabályok betartása a gyermekek számára a szülők jelenlétében is kötelező. Kisebb sérülések esetén az óvodapedagógus látja el a gyermeket. Az ehhez szükséges elsősegély dobozt, megfelelő felszereltséggel az erre kijelölt helyen, az óvodatitkár irodájában találja. Súlyosabb sérülések esetén az SZMSZ szerint jár el. A földszinti gazdasági folyosón Epi-pen található az azonnali intézkedést igénylő allergiás rohamok megelőzéséhez.

1.4. Közösségi nevelés, szocializáció

1.4.1. Az óvodapedagógus feladata, hogy:

- biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletnek megfelelő váltakozását,
- adjon lehetőséget a szabad tevékenységválasztáshoz, és az egyéni feladatvállaláshoz,
- alakítson ki közösségi szokásokat,
- alakítson ki rugalmas napirendet, küszöbölje ki az indokolatlan várakozási időt,
- tartsa tiszteletben a gyermekek otthonról hozott szokásait,
- vegye figyelembe a családok hagyományait,
- erősítse a gyermekek önazonosságát, kultúrájuk tiszteletét,
- segítse elő a sajátos törődést igénylő gyermekek beilleszkedését a közösségbe,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő csoportokban dolgozó óvodapedagógusoknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét,
- adjon lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni tempójában történő fejlődésre,
- alakítson ki alapvető illemszabályokat,
- törekedjen a barátságos, derűs légkör kialakítására, ezzel növelve a gyermekek biztonságérzetét,
- tegye otthonossá a közösségi élet színtereit,
- segítse a gyermekek kötődését a csoportban; a baráti kapcsolatok kialakulását,
- legyen toleráns a gyermekek konfliktusait tekintve,

- serkentse a gyermekek önkifejezését, erősítse éntudatukat,
- nyelvi példaadásával segítse a gyermekek viselkedéskultúrájának kialakulását, megerősödését,
- alakítsa ki a közösség hagyományait,
- biztosítsa az egyenlő hozzáférést az óvodai nevelés minden területén.

1.4.2. Tevékenységek (2. sz. melléklet)

A gyermekek:

- szívesen bekapcsolódnak a szabadon választott tevékenységekbe,
- alkalmazkodnak a csoport szokásaihoz, hagyományaihoz,
- tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában,
- érzelmileg kötődnek egyes gyermekekhez, a csoporthoz, az óvodapedagógusokhoz,
- érzelmeiket, együttérzésüket, véleményüket képesek minden helyzetben kinyilvánítani.

1.4.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A szociálisan érett gyermekek aktívan vesznek részt a közös tevékenységekben és elfogadják az ezeknek megfelelő magatartási formákat. Figyelemmel fordulnak egymás felé. Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel. Érdeklődnek a csoport mindennapjai iránt. Bíznak önmagukban, társaikban. Megértéssel fogadják a sajátos törődést igénylő gyermekek szokatlan megnyilvánulásait. Számba veszik a csoport tagjait, érdekli őket társaik mondanivalója, munkája. Rokonszenvet, barátságot mutatnak egy-egy társuk iránt.
Önként vállalnak a csoport érdekében feladatokat. Megkezdett munkájukat akkor is befejezik, ha ez nehézséget jelent számukra.
Tevékenységeik során képesek együttműködni és a feladat elvégzése közben elfogadni az alá-, mellé-, és fölérendeltségi viszonyokat.
Önállóan alkotnak véleményt, különböző helyzetekben választanak és döntenek.

1.4.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus feladata:

- törekedjen a derűs, szeretetteljes, megértő, elfogadó légkör kialakítására,
- viselkedése legyen minta a gyermekek számára,
- érvényesítse a másság elfogadásának elvét,
- biztosítsa a közösség belső intimitását, családias jellegét,
- tegye lehetővé, hogy minden gyermek önálló, aktív személyként élje meg önmagát (különüljön el az „én" és a „másik"),
- törekedjen a társadalmi beilleszkedés alapszabályainak kialakítására,
- tartsa szem előtt a hagyományőrzés közösségerősítő szerepét,
- biztosítson lehetőséget az állandó, személyes érintkezésnek, kommunikációnak,

- érvényesítse a különböző életkor sajátosságait, a szociális tanulás gazdag lehetőségeinek kibontakoztatása érdekében,
- tartsa szem előtt, hogy a szülővel együtt történő folyamatos beszoktatás erősíti az óvoda-család kapcsolatát,
- tartsa tiszteletben a családok kultúráját, szokásait,
- építsen hagyományaikra,
- kiemelten kezelje a gyermekek személyiségjogainak tiszteletben tartását,
- tartsa szem előtt a szokás-és szabályrendszer kialakításakor a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységének tiszteletben tartását, és a viták egymás közötti lerendezését.

1.4.5.Kapcsolatok más nevelési területekkel

- Az **anyanyelvvel**, mert minden társas kapcsolat alapja a nyelv.
- A **játékkal**, mert e tevékenység során lehetőség nyílik a helyes magatartás gyakorlására, a szabályok megértésére, alkalmazására.
- A **külső világ tevékeny megismerésével**, mert az óvodai közösségben megismert szabályok az óvodán kívüli élettérben is realizálódnak.
- A **gondozás és egészséges életmódra neveléssel**, mert a gyermekek jó közérzetének egyik feltétele, elősegítik a gyermek és az óvodapedagógus érzelmi kapcsolatának kialakulását, elmélyülését, fokozzák a gyermek jó óvodai közérzetét.

2. TEVÉKENYSÉGFORMÁK

2.1. Játék

2.1.1. Az óvodapedagógus feladata:

- ismerje meg és építsen a családból hozott élményanyagra; gazdagítsa azt,
- segítse elő, hogy a gyermekek a szabad játékon keresztül megismerkedhessenek egymás otthonról hozott szokásaival, hagyományaival,
- biztosítson megfelelő eszközöket a gyermekek számára, hogy egyéni elgondolásaikat a teremben és a szabadban is megvalósíthassák,
- teremtsen megfelelő, biztonságos csoportlégkört,
- vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlettségét, igényét a játék során,
- alakítson ki ideiglenes és állandó játszóhelyeket,
- biztosítson minél több összefüggő időt a játékra,
- ismertesse meg az együttjátszás szabályait, vegye észre, ha a gyermekek játék közben zavarják egymást,
- jelenléte a játékban legyen érdeklődő, elfogadó, támogató,
- adjon teret a gyermekek önállóságának, kezdeményező készségének, aktivitásának,
- a szabad játékban adjon teret a képességek kibontakozásához,
- egész évben teremtsen lehetőséget a szabadban történő játékra,

- jelenlétével tegye lehetővé a gyermekek között a játékkapcsolatok kialakulását,
- adjon utánozható mintát a játéktevékenységekre.

2.1.2. Tevékenységek

A gyermek:

- újszerű cselekvéseket, hangokat, hangsorokat ismételget, mely örömet szerez számára, növeli érzelmi biztonságát,
- ismerkedik tárgyak, dolgok működésével, egymáshoz való viszonyával,
- tervez, szervez, irányít, elfogad, szerepet vállal,
- kiegészítő eszközöket készít és felhasznál,
- kockákból, egyéb játékszerekből különféle dolgokat alkot, mellyel fejlődik finommotorikája,
- beszédkedve fokozódik, fejlődik, mozgása harmonikussá válik,
- udvari játékában is jelen van a gyakorló-, szimbolikus – szerep - és a szabályjáték, fejlesztve mozgáskoordinációját.

2.1.3. A fejlődés jellemzői

3-4 éves korban a gyermekek legnagyobb része még egyedül vagy kisebb csoportokban játszik. Játékuk érzelmileg erősen kötődik a játékeszközökhöz, a tárgyakhoz. Játéktevékenységeiket elsősorban a **gyakorlójáték** és a szerepjátékból kiemelt műveletek jellemzik.
Tárgyi cselekvésük tartalma közvetlen környezetükkel és saját személyükkel kapcsolatos. Önállóan és szívesen **konstruálnak.**
A 3-4 éves gyermekek jól érzik magukat társaik között, miközben játékukat az egyedül végzett tevékenység jellemzi.
4-5 éves korban a gyakorlójáték időszakosan jelenik meg, leginkább csak akkor, ha új játékszer, eszköz kerül a kezükbe. Önállóan megkeresik a játékukhoz szükséges dolgokat, használatukban megegyeznek, vigyáznak azokra. Gyakrabban alakulnak ki együtt játszó csoportok.
Az eszközökhöz való ragaszkodást felváltja a szerepekhez való kötődés. Megjelenik a **szimbolikus - szerepjáték.** A kezdeti gyakori szerepcserék egyre inkább szerepekhez való kötődéssé alakulnak. Képesek a szerepjáték témájának megfelelően viselkedni. Óvodapedagógus segítségével maguk készítenek kiegészítő játékszereket. Játékuk tudatosabb, szervezettebb, hosszabb ideig tartó.
Megjelennek a **szabályjátékok** alapjai.
Érvényesül a szabad játék túlsúlya, az óvodapedagógus tudatos jelenléte, mely biztosítja az indirekt irányítást a játék egész folyamatában.
5-6-7 éves korban a gyakorló játék a konstrukciós és a szerepjáték elemeként jelenik meg. A konstruálás során egyre bonyolultabb alkotásokat hoznak létre. Barkácsoláskor képesek a különböző anyagokat, eszközöket egyéni ötleteik alapján alkalmazni.
A szerepjátékban elfogadják a játék szabályait, önállóak a közös tervezésben, a szerepek és az eszközök kiválasztásában.
A bonyolultabb, nagyobb ügyességet, figyelmet, fegyelmet, kitartást igénylő játékokat is örömmel játsszák a szabályok betartásával.
Kialakul az egészséges versenyszellem.

2.1.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus feladata:

- érvényesítse a játék kiemelt szerepét az óvodai élet minden területén
- tartsa szem előtt, hogy a játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete, a személyiségfejlesztés kiemelt eszköze
- tartsa tiszteletben a gyermeki kezdeményezést, az önkéntességen alapuló önálló tevékenységet
- tegye lehetővé, hogy a játék mindennap visszatérő zavartalan folyamattá váljon
- törekedjen az elmélyült játékhoz szükséges nyugodt légkör megőrzésére
- törekedjen a minél magasabb szintű kommunikációra játék közben is.
- tartsa szem előtt a játék kreativitást fejlesztő szerepét
- egyéni minta adásával fejlessze és tegye változatossá a szabad játék folyamatát
- tartsa szem előtt a gyermek természetes mozgásigényét a szabad játékban is

2.1.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel

Az **anyanyelvi neveléssel**, mert fokozódik a gyermekek beszédkedve, a játék közben feltett kérdéseik és a tovább kérdezésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, gondolkodást.
A **közösségi neveléssel**, mert a játékban alakulnak a gyermek társas kapcsolatai.
A **mozgással**, mert egyéni igényeinek megfelelően mozog és ennek hatására rendkívül intenzíven fejlődik mozgáskultúrája.
A **dalos játékokkal**, mert ezek szabályjátéknak tekinthetők, és személyiségfejlesztő hatásuk nélkülözhetetlen.

2.2. Munka jellegű tevékenységek

2.2.1. Az óvodapedagógus feladata:

- teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört a munkához,
- biztosítsa a munkához szükséges eszközöket, mutassa be azok rendeltetésszerű használatát, tegye érthetővé a gyermekek számára elfogadható szinten a munka célját,
- támaszkodjék a munka játékkal megegyező sajátosságaira,
- alakítsa ki a feladatok elvégzéséhez szükséges készségeket, munkafogásokat, szokásokat,
- adjon az egyéni képességeknek megfelelő változatos feladatokat,
- a fokozatosság elvét tartsa szem előtt,
- teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségétvegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait, otthonról hozott tapasztalatait, építsen a gyermekek előzetes ismereteire,
- kísérje figyelemmel a gyermekek munkavégzését,
- instrukciói legyenek rövidek, lényegre törőek, a gyermekek számára érthetőek,
- a gyermeki munka értékelése legyen konkrét, egyénre szabott, reális, fejlesztő mely figyelembe veszi a gyermek saját magához képest történő fejlődését.

2.2.2. Tevékenységek

A gyermekek
- a gondozási teendőkben egyéni képességeiknek és életkori sajátosságainak megfelelően aktívan vesznek részt,
- egész évben részt vállalnak az étkezés körüli tevékenységekből,
- kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan végzik tevékenységeiket az alkalmanként és rendszeresen ismétlődő munkafolyamatokban,
- környezetük alakításában aktívan részt vesznek.

2.2.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önállóan terítenek, segítenek leszedni az asztalt, önállóak önmaguk ellátásában. Feladatértésük, kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk folyamatosan alakul. Képességeiknek megfelelően önként vállalnak kisebb megbízatásokat. Környezetszépítő munkájuk esztétikumára figyelnek. A teremben és az udvaron is óvják a játékokat, és részt vesznek azok rendezésében.
A munka jellegű tevékenységek során használt utasításokat megértik; alakul és fejlődik fogalmi gondolkodásuk.
Munkájuk elismerése által megalapozódik a munka eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának megértése.

2.2.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus feladata:

- tartsa szem előtt, hogy a munka önkéntes, örömmel végzett tevékenység,
- érvényesítse a munka játékos jellegét,
- tartsa szem előtt, hogy a munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze,
- erősítse és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait,
- tudatosítsa az egyes gyermek kötelességvállalásának fontosságát, éreztesse meg, hogy munkáját igénylik és számon tartják,
- tartsa szem előtt az érékelés pozitív személyiség fejlesztő hatását.

2.2.5. Kapcsolatai más nevelési területekkel

- Az **anyanyelvvel**, mert a munkavégzés elképzelhetetlen kommunikálás nélkül; fejlődik szókincsük, bővül anyanyelvük.
- A **játékkal**, mert itt közelivé és elfogadhatóvá válik a munka. Lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására. A játék erősíti a munka sajátosságait.
- A **külső világ tevékeny megismerésével**, mert a gyermek az itt szerzett tapasztalatait, ismereteit a munkatevékenységben alkalmazza.
- A **gondozás és egészséges életmódra neveléssel,** mert a gyermekek szükségleteinek kielégítése adja a legtöbb munkajellegű tevékenységet.

2.3. Tanulás

Mivel az óvodai nevelést teljes mértékben áthatja, ezért az I. fejezetben található.

3. A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI

3.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció

3.1.1. Az óvodapedagógus feladata:

- ismerje és szeresse anyanyelvét, fejlessze anyanyelvi kultúráját, beszéljen érthetően, ügyeljen beszéde hangzásbeli hatásaira, mondatszerkesztése legyen egyszerű és világos,
- teremtsen beszéltető légkört az óvodai életet érintő valamennyi tevékenységi forma közben,
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, kísérje figyelemmel a gyermek kialakulóban lévő egyéni beszédsajátosságait; példaadásával akadályozza meg a durva beszéd térhódítását,
- biztosítsa, hogy minden gyermek az igényének megfelelően anyanyelvén is kommunikálhasson,
- építsen a gyermekek kíváncsiságára, élményeire, tapasztalataira, értelmi képességük és kreativitásuk fejlődése érdekében,
- figyeljen fel a beszédhibákra, és tegye lehetővé azok korrigálását, szükség esetén kérje szakember /logopédus/ segítségét,
- biztosítson lehetőséget arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek részt vehessenek a közösség helyi kommunikációs rendszerében,
- találjon módot arra, hogy a beszédhibás gyermek is átélje a közlés, a kifejezés örömét,
- gyarapítsa a gyermekek szókincsét, mélyítse anyanyelvi ismereteiket,
- szervezzen anyanyelvi játékokat, melyben használja ki a nyelvi fordulatok bemutatására adódó alkalmakat.

3.1.2. Tevékenységek

A gyermekek:
- szívesen beszélgetnek egymással, az óvodapedagógussal, más felnőttekkel,
- aktívan vesznek részt irányított beszélgetésekben,
- az anyanyelvi szabályokat a tevékenységeik során folyamatosan alkalmazzák,
- szívesen mesélnek, verselnek, idéznek fel irodalmi élményeket,
- folyamatosan játszanak anyanyelvi játékokat,
- érzelmeiket, észrevételeiket, véleményüket megfogalmazzák,
- a más anyanyelvű gyermekek számára természetes, hogy anyanyelvükön is kommunikálnak.

3.1.3. A fejlődés jellemzői

3-4 éves korban: a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek elsősorban arról, ami saját személyükkel kapcsolatos. Ismerik környezetük tárgyait, személyeit, megszokott jelenségeit. Leggyakrabban kérdés, felkiáltás formájában nyilvánulnak meg. A magán és mássalhangzók ejtése még nem teljesen tiszta.
4-5 éves korban: elmondják élményeiket, jelzik problémáikat. A megismert szavakat, kifejezéseket a szokásostól eltérő beszédhelyzetben is megfelelően értik és használják. Szövegszerkesztésük gyakran összefolyó, sok kötőszóval. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, udvariassági kifejezéseit.
Helytelenül képzett hangok még előfordulhatnak.
5-6-7 éves korban: összefüggő beszédükben aktívan használják a megismert kifejezéseket. Elbeszélésükfolyamatos, követi a történések logikai, időbeli sorrendjét, alkalmazzák a névmásokat, névutókat, igeidőket, igemódokat. Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd. Beszédüket a helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kísérik. Többnyire tisztán ejtenek minden hangot.
Páros és csoportos beszédhelyzetben képesek végig várni egymás megnyilatkozásait.

3.1.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- segítse a nyugodt beszédhelyzetek kialakulását,
- tartsa szem előtt, hogy beszéde, kommunikatív viselkedése példaértékű a gyermek számára,
- tartsa szem előtt, hogy a változatos tartalmú beszéd a gondolkodás fejlődésének alapja,
- éreztesse meg az anyanyelv kifejező erejét, serkentse a beszédkedvet, folyamatosan gyarapítsa szókincsüket,
- tartsa szem előtt az egyéni fejlettség és az életkor adta különbségeket,
- biztosítson teret a spontán megnyilatkoztatásoknak,
- ápolja és őrizze a migráns gyermekek anyanyelvi kultúráját.

3.1.5. Kapcsolat más nevelési területekkel

A **külső világ tevékeny megismerésével**, mert ismeretszerzés közben alakul és fejlődik a legintenzívebben beszédmegértő és nyelvi kifejező képessége.
A **verselés, meséléssel,** mert az irodalom közege a nyelv; nyelvileg tiszta, értékes irodalom hallgatása közben ismerheti meg anyanyelve sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát.
A **játékkal**, mert fokozódik a gyermekek beszédkedve, nyelvi kommunikációs készsége. Játék közben feltett kérdéseik ösztönzik a beszédet és a gondolkodást.
A **munkával**, mert szükségessé teszi a gyermek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal, az óvodapedagógussal. A pontos kérdéshez illeszkedő válasz fejleszti

gondolkodásukat, az utasítás megértése segíti a beszédfejlődésüket. A munka melletti "jóízű" beszélgetés oldja a beszédgátlásokat.
A **szocializációval**, mert az anyanyelv az az eszköz, mely segíti a környezettel való érintkezést, önkifejezést.

3.2. Külső világ tevékeny megismerése

Az óvodapedagógus feladata:

- folyamatosan bővítse a saját természeti, társadalmi és matematikai ismereteit,
- keltse fel a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, megismerési vágyát, és egész nap teremtsen alkalmat sokirányú tapasztalatok szerzésére,
- vegye figyelembe a gyermekek otthonról hozott tapasztalatait és azok különbségeit,
- fordítson gondot a sajátos nevelési igényű gyermekek környezeti megismerésére,
- szervezzen kirándulásokat, sétákat; természetes környezetben szemléltesse a természeti, társadalmi jelenségeket, matematikai viszonyokat,
- fejlessze egyéni problémalátásukat, problémamegoldó képességüket,
- rendszeresen végezzen a környezet megismerésére és védelmére irányuló tevékenységeket,
- teremtse meg a folyamatos megfigyelés lehetőségét,
- ismertesse meg a gyermekeket természeti, társadalmi ünnepeinkkel, hagyományainkkal,
- az érdeklődő gyermekeknek adjon lehetőséget a mélyebb tapasztalatszerzésre,
- erősítse a környezettudatos gondolkodást,
- építsen az évszakok változásának adta lehetőségekre,
- teremtsen lehetőséget a környezetvédelem megismerésére,
- ismertesse meg a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtés jelentőségét és biztosítsa annak feltételeit a megvalósításban,
- tevékenyen vegyen részt a környezetvédelemmel kapcsolatos továbbképzéseken,
- játékos formában ismertesse meg a matematikai és logikai műveleteket, bővítse fogalomismeretüket.

3.2.1. Tevékenységek

Társadalmi környezet

A gyermekek:

- folyamatosan ismerkednek szűkebb majd tágabb környezetükkel,
- séták, kirándulások alkalmával megfigyelik az őket körülvevő társadalmi közeget; közlekedés, munkahelyek, iskola. művelődési intézmények stb.,
- gyakorolják a helyes társadalmi viselkedés normáit,
- folyamatosan részesei környezetük hagyományainak, kulturális életének.

Természeti környezet

A gyermekek:

- megnevezik a test részeit, az érzékszerveket, ismerkednek azok funkcióival, védelmével,
- folyamatosan ismerkednek a növény és állatvilággal, gondozásával, védelmével,
- folyamatosan figyelemmel kísérik a napszakok változását, az évszakokat és ezek időjárási vonzatait,
- tapasztalatszerzésük során ismerkednek a színekkel.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

A gyermekek:

- környezeti megfigyeléseik során folyamatosan matematikai ismereteket szereznek,
- feladatokat oldanak meg; halmazokkal manipulálnak megadott szempontok alapján, sorbarendeznek, számolnak, számlálnak, mennyiségeket összehasonlítanak,
- ismerkednek a geometriai formákkal, azok tulajdonságaival,
- mérnek, összemérnek különböző egységeket,
- egész évben alakul térbeli és időbeli tájékozódási képességük,
- ismerkednek a matematika alapfogalmaival, folyamatosan használják a névutókat, összehasonlításokhoz a megfelelő mellékneveket fokozott alakban is,
- az eltérő tapasztalatokkal rendelkező gyermekek differenciált feladatadással mélyíthetik ismereteiket.

3.2.2.A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek ismereteket szereznek a társadalmi és természeti környezetükről. Megtanulják otthonuk címét, szüleik foglalkozását. Megismernek különböző munkafajtákat. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Felismerik a napszakokat, különbségeket tesznek az évszakok között, tudják azok jellemző jegyeit. Ismerik a növény és állatvilág alapjait. Tudják a növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggést. Megnevezik a színeket.
Tárgyak és jelenségek közötti összefüggéseket felismernek, feladattal kapcsolatos kérdéseket, gondolatokat megértenek, követik azt. Matematikai helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon elmondják. Egymás állításának igazságát megítélik.
Képesek tulajdonság szerinti válogatás folytatására, sorba rendezésre, halmazok összerendezésére, tárgyak számlálására. Különböző geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, tulajdonságait megnevezni.
Értik és követni tudják az irányokat, ismerik a térbeli relációkat.

3.2.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a természetes környezetben való megfigyeléseket,
- mutasson rá arra, hogy a tárgyak, jelenségek tulajdonságai többszempontúak, egymással szoros kapcsolatban állnak, és egyik alapvető sajátosságuk formai és mennyiségi megjelenésük,
- integrálja a matematikai megfigyeléseket minden más megfigyelésbe,
- vegye figyelembe a gyermekek - lakhelyük és családjuk eltérő jellegéből adódó – ismeretanyagát, eltérő képességeiket, és életkorukból adódó különbségeiket,
- erősítse a gyermekekben a szülőföld szeretetét a helyi néphagyományok, szokások. és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetésével,
- törekedjen a gyermekek természeti, társadalmi környezete iránti esztétikai fogékonyságának kialakítására, erősítse bennük a természet megismerésén keresztül annak szeretetét, védelmét,
- biztosítson lehetőséget többszempontú feladatok megoldásával arra, hogy a gyermekek gondolkodási képessége fejlődjön.

3.2.4. Kapcsolatok más nevelési területekkel

Az **anyanyelvvel**, mert általa fogalmazódnak meg a természeti, társadalmi és matematikai ismereteik. Szókincsük bővül, konkréttá válik, fogalmi gondolkodásuk megalapozódik.
A **munkával** azért, mert a gyermekek munkavégzés közben megfigyeléseket végeznek, ismereteket, tapasztalatokat szereznek a társadalmi, természeti környezetükről. Minden munkatevékenység a gyermek számára újabb tapasztalatok forrását jelenti.
A **játékkal**, mert a környezetéből szerzett ismereteit a játékában felhasználja, átéli és folyamatosan gyakorolja.
A **rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával**, mert a környezeti megismerés esztétikai hatással van a gyermekre.

3.3. Verselés, mesélés

3.3.1. Az óvodapedagógus feladata:

- teremtsen nyugodt, derűs légkört a mese-vers hallgatásához,
- naponta biztosítson élőszavas irodalmi élményeket,
- adjon lehetőséget saját vers és mesemondásra,
- tegye lehetővé, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is irodalmi élményhez jussanak,
- nyelvileg tiszta értékes irodalmat közvetítsen, mellyel keltse fel és mélyítse el a gyermekek irodalom iránti érdeklődését,
- ismertesse meg a gyermekeket koruknak megfelelő kortárs, népi és klasszikus, magyar és világirodalmi művekkel,
- biztosítson könyveket, leporellókat, irodalmi alkotásokat, képeket,
- bármikor felidézhető mese és versanyagát folyamatosan bővítse,

- hangjával és mimikájával tegye szemléletessé a mesemondást, oldja a gyermekek szorongását, éreztesse meg egy-egy szójáték jó ízét,
- teremtsen lehetőséget arra, hogy pozitív vagy negatív élményeiket dramatizálással, bábjátékkal oldhassák,
- a szabadban is keresse az alkalmat irodalmi élmények nyújtására, spontán lehetőségek kihasználására,
- ismertesse meg a gyermekeket természeti környezetükkel kapcsolatos mesékkel, történetekkel,
- éljen a kulturális intézmények adta lehetőségekkel (könyvtár, színház, bábszínház).

3.3.2. Tevékenységek

A gyermekek:
- szeretnek képeskönyvet nézegetni, verset, mesét hallgatni, mondani és megjeleníteni,
- a délutáni pihenés előkészítéseként szívesen ismernek meg meséket, folytatásos történeteket,
- irodalmi élményeiket hangutánzással, mozgással kapcsolják össze,
- egyedül, párosával és csoportosan is szívesen énekelgetnek, halandzsáznak, beszédjátékokat játszanak,
- örömmel elevenítenek meg játékukban mesehősöket.

3.3.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a feltételek kialakításában.
- Kedvelt időtöltésükké válik irodalmi művek hallgatása.
- Figyelmesen, csendben végig hallgatják azt, arcukon tükröződik az élmény átélése.
- A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Az óvodáskor végére a megkedvelt, megtanult mondókákat, rigmusokat játék közben is alkalomszerűen ismételgetik.
- Mesekönyvet önállóan nézegetnek, vigyáznak azokra.
- Kedvelt időtöltéseik közé tartozik a bábozás, dramatizálás.
- Kedvenc mesehőseiket beépítik a játékba.

3.3.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően minél több irodalmi élményhez jussanak,
- tartsa szem előtt, hogy az anyanyelv ápolása és megőrzése fontos a felnövekvő generáció számára,
- alapozza meg a szép beszéd iránti igényt,
- törekedjen arra, hogy az irodalommal való találkozások kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolódjanak össze,
- keltse fel a gyermekek kíváncsiságát más népek irodalmi alkotásai iránt,

- vegye figyelembe a migráns gyermekek irodalmi kultúrájának értékeit,
- tartsa szem előtt a magyar népmesék, hazaszeretetre nevelő hatását,
- előadásmódjával éreztesse, hogy a mese emberi kapcsolatokra tanít,
- fejlessze a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, értékrendjét, esztétikai fogékonyságát,
- érvényesítse a mese-vers szorongást oldó szerepét,
- éreztesse meg a szülőkkel az értékes irodalmi élmény fontosságát, mutasson rá az otthoni verselés-mesélés jelentőségére,
- keltse fel a gyermekek kíváncsiságát színházi élmények iránt.

3.3.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel

Az **anyanyelvi neveléssel,** mert az irodalom közege a nyelv.
Az **érzelmi neveléssel**, társas kapcsolatok alakításával, mert emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, oldja a szorongást és erkölcsi tartalommal bír.
A **játékkal**, mert az irodalom által szerzett élményeit a gyermek a játékban jeleníti meg.
Az **ének, zene, énekes játék, gyermektánc** elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Fejleszti a fogalompárok megértését. A zenei élmény serkenti a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát.

3.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

3.4.1. Az óvodapedagógus feladata:

- teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit,
- rendszeresen biztosítson zenei élményeket,
- ismertesse meg a gyermekeket a magyar és más népek játékaival, dalaival, rigmusokkal, mondókákkal,
- tudatosan tervezze és szervezze meg a zenei élményeket; vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, törekedjen a tiszta éneklésre,
- használjon fel gyermek közeli népzenét és alkalmanként műzenét is,
- alapozza meg a zenei készségek kialakulását,
- kísérje figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekek zenei képességfejlesztését,
- ismertesse meg a gyermekeket a különböző hangszerekkel, tegye lehetővé azok használatát,
- mutasson egyszerű táncmozdulatokat, segítse az esztétikus mozgás kialakulását,
- fedeztesse fel a gyermekekkel a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- lehetőség szerint a szabadban is nyújtson zenei élményt,
- a nagycsoportos korú gyermekeket fejlessze a népi játék tevékenységein keresztül egész évben.

3.4.2. Tevékenységek

A gyermekek:
- spontán módon ismételgetnek szövegeket, dallamokat, ritmusos mozgásokat, játszanak a hangokkal,
- szívesen vállalják a közös játékot, az együttes és egyéni éneklést,
- örömmel használják a hangszereket,
- megfigyelik környezetük hangjait,
- ritmikus mozdulataik, táncaik megjelennek a játékukban,
- az udvaron spontán és örömmel körjátékoznak, mondogatják a kiszámolókat, mondókákat,
- igénylik az óvodapedagógus zenei megnyilvánulásait,
- csoportban és egyénileg is szeretik a hallásfejlesztő játékoka.

3.4.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek az óvodáskor végére tudnak szép szövegkiejtéssel énekelni. A mondókákat - az egyenletes lüktetést kiemelve - a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
Tudnak dúdolva ismert dalt visszaadni. Felismerik a magas-mély hangokat, a szomorú-vidám dalokat. Tudnak halkan ill. hangosan dalolni, tapsolni, beszélni. A tanult dallamokat hangszerről, dúdolásról felismerik. Szöveges ritmusokat visszatapsolnak.
A dalok, mondókák lüktetését-belső hallás alapján-éneklés nélkül is összekapcsolják. Egyöntetűen körbejárnak, szép testtartással.
Ismernek egyszerű tánclépéseket.
Érzékenyek a természet és környezetük hangjaira, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek eltéréseit, zörejen, beszédhangon egyaránt.

3.4.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen az oldott légkörű játékos zenei alkotó kedv fejlesztésére,
- tartsa szem előtt, hogy a feladatok sikeres megoldása elősegíti a zeneszeretet megalapozását, a gyermekek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldását, önként vállalt fegyelmük, közösségi érzésük és magatartásuk kedvező alakulását,
- készítse elő az ünnepélyek-hagyományok zenei anyagát, mely megalapozza a gyermekek magyarságtudatát,
- figyeljen az egyéni fejlettség és az életkor adta különbségekre,
- tartsa szem előtt, hogy a népzenei kultúra megszerettetése, a hagyományok megismertetése, a népi játékok által, az identitástudat kialakításának fontos eszköze,
- segítse elő a népi játékokon keresztül az önazonosság erősítését.

3.4.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel

A gyermekek szókincsét, megismerteti a zenei neveléshez szükséges fogalompárokkal, amelyeknek a megértését és használatát cselekvés, éneklés közben sajátítják el. A dalok, mondókák elősegítik a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését és a jó beszédritmus érzékelését.
A **verselés, mesélés tevékenységgel,** mert a zenei élmény felkelti a gyermekek irodalmi alkotások iránti érdeklődését, miközben emlékezetük, képzeletük fejlődik.
A **mozgással**, mert ügyességet fejleszt minden játék, legyen a táncos, dalos, melyben fejlődik a gyermek egyéni művészi képessége is.
A **közösségi neveléssel**, mert a nap folyamán együtt és egyedül is szívesen énekelnek, és e tevékenység közben alakulnak a társas kapcsolatok, megalapozódnak az alapvető viselkedésformák.

3.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

3.5.1. Az óvodapedagógus feladata:

- teremtse meg az ábrázoláshoz szükséges feltételeket,
- törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok használatára,
- ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, a rajzolás, a festés, a mintázás technikájával, a kézimunka egyszerű elemeivel, magyar és idegen kultúrák népi és műalkotásaival,
- adjon minél több alkalmat a barkácsolásra,
- biztosítsa, hogy az eszközök a nap folyamán a gyermekek rendelkezésére álljanak a teremben és az időjárástól függően a szabadban is,
- tegye lehetővé, hogy a nap bármely szakában kultúrájukból adódó élményeiket ábrázolásukkal kifejezhessék,
- tartsa szem előtt, hogy az ábrázolás az önkifejezés, a fantázia világ megélésének egyik eszköze,
- használja ki a sajátos nevelési igényű gyermek kreativitásának személyiségformáló erejét,
- keltse fel a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyat,
- teremtsen alkalmat a szín-, tér-, és formavilág megismerésére,
- tegye lehetővé műemlékek és képzőművészeti alkotások megismerését, ezáltal pozitív érzelmeik kialakulását városunkhoz, országunkhoz,
- járuljon hozzá a szavak mögötti képzettartam kialakításához, vizuális élményeik által létrejött véleményük, érzelmeik kinyilvánításához,
- törekedjen arra, hogy a gyermekek értékként kezeljék egymás munkáját,
- törekedjen a differenciált feladatadásra.

3.5.2. Tevékenységek

A gyermekek:

- sík és térbeli formákat hoznak létre, szívesen próbálkoznak a különböző ábrázolási technikákkal; vágás, festés, mintázás, kézimunka,

- a szabadban is igénylik és kihasználják a vizualitás lehetőségeit; homokoznak, földre rajzolnak, terményből képeket raknak ki, virágkoszorút fonnak stb.,
- örömmel és változatosan alkalmazzák a különböző eszközöket, technikákat,
- játékukat eszközök készítésével fejlesztik tovább - barkácsolás, báb, építés.

3.5.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek az óvodáskor végére képesek a mesék, események, képi plasztikai kifejezésére.
- Formaábrázolásuk változatos, alkalmasak arra, hogy kihangsúlyozzák a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, melyek érzelmeikből fakadnak.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Színhasználatukban megjelennek az alap-, és kiegészítő színek, színárnyalatok, melyeket meg is neveznek.
- Óvodáskor végére finommozgásuk megalapozódik.
- Képesek figyelmük összpontosítására, technikai tudásuk aktivizálására.

3.5.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- segítse elő a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását,
- tartsa szem előtt a gyermeki élményeken nyugvó fantáziavilágot, mely a képi gondolkodás kialakulását és fejlődését segíti,
- vegye figyelembe az egyes gyermekek eltérő fejlettségi szintjét,
- erősítse a gyermekek szép iránti igényét és fejlessze esztétikai fogékonyságukat,
- tartsa szem előtt, hogy az esztétikus környezet felismerése, megóvása, alakítása a gyermek személyiségfejlődésének alapja,
- építsen a különböző kultúrák művészeti alkotásainak identitás erősítő szerepére.

3.5.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel

A **külső világ tevékeny megismerésével**, mert annak tárgyai, eseményei, jelenségei tükröződnek alkotásaikban.
A **verselés, meséléssel**, mert élményanyaga az érzelmi életre hat és ez megjelenik ábrázolásban is.

3.6. Mozgás

3.6.1. Az óvodapedagógus feladata:

- teremtse meg azokat a mozgáshoz szükséges feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét,
- vegye figyelembe az egyéni és életkori sajátosságokat a mozgásanyag megtervezésénél,
- használja a differenciálást a sajátos nevelési igényű gyermekek

mozgásfejlesztése során,
- használja ki a környezet adta lehetőségeket a gyermek mozgástapasztalására, játékos kedvére építve,
- biztosítsa a preventív torna feltételeit,
- ismertesse meg a gyermekeket a gimnasztikai alapformákkal, egyszerűbb atlétikai gyakorlatokkal, mozgásos játékokkal,
- differenciált feladatadással alakítsa a gyermekek testtartását,
- biztosítson változatos eszközöket,
- ismertesse meg a szerek nevét, használatát, a mozgás foglalkozás során kialakult szabályokat,
- alapozza meg feladattudatukat, feladattartásukat, erősítse szabálytudatukat,
- figyeljen a balesetek megelőzésére, azok elhárítására.

3.6.2. Tevékenységek

A gyermekek:

- naponta végeznek természetes mozgásokat,
- heti rendszerességgel mozgásos tevékenységet végeznek a tornateremben,
- rendszeresen játszanak futó-, fogó-, sor-, szabály és váltóversenyeket teremben és főleg szabadban,
- támaszgyakorlatokat végeznek, csúsznak, kúsznak, másznak, járnak, futnak, egyensúlyoznak stb.,
- alkalmazzák a tanult szabályokat.

3.6.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró, kialakul a mozgás iránti igénye és annak szeretete. Megértik a vezényszavakat. Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük.
Biztonsággal használják a különböző kézi eszközöket.
Növekszik teljesítő képességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé és megfelelő ritmusúvá válik. Cselekvőképességük gyorsul. Kitartóbbá válnak. Megértik az egyszerűbb utasításokat. Önismeretük mélyül.

3.6.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen a feladatok pontos megértése érdekében a szemléletességre,
- a képességüknek megfelelő differenciált feladatadással ösztönözzön az egyéni feladatvállalásra,
- tartsa szem előtt a pozitív értékelés ösztönző szerepét,
- törekedjen az udvar és a természet adta lehetőségek minél sokrétűbb kihasználására,
- tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását, a gyermekek biztonságát,
- vegye figyelembe, hogy a mozgás a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, fejlesztésének fontos eszköze,
- törekedjen a természetes mozgásigény egyéni képesség alapján történő

kielégítésére,
- tartsa szem előtt, hogy a mozgás hatékonyan fejleszti a gyermek személyiségét,
- törekedjen kooperatív mozgásos játékok alkalmazására,
- fejlessze a gyermekek álló és teherbíró képességét.

3.6.5. Kapcsolatok más nevelési területekkel

Az **anyanyelvvel**, mert folyamatosan szóban irányít az óvodapedagógus, majd értékel, jutalmaz.
A **közösségi neveléssel**, mert fontos személyiségi tulajdonságok megalapozódnak, illetve megerősödnek, mint a kitartás, feladattudat, feladattartás, bátorság.
Az **ének, zene, énekes játék, gyermektánccal**, mert ritmusérzékük, harmonikus mozgásuk kialakulását e két nevelési terület biztosítja elsősorban.
A **gondozás, és egészséges életmódra neveléssel**, mert biztosítja a gyermekek zavartalan fejlődését, egészségük fenntartását, és egészséges életmódot eredményez.
A **matematikával**, mert segíti a térben való tájékozódást, az irányok megkülönböztetését, követését a mozgásokkal.

4. NEVELÉSI IDŐN BELÜLI TEVÉKENYSÉGEK

4.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda

4.1.1. Műhelymunkák

Célunk a 6-7 éves korú gyermekek egymást megismerve együttműködjenek. Ezáltal lehetőségük nyílik arra, hogy összemérjék képességeiket saját korosztályukkal.
Műhelymunkák szervezésénél az óvodapedagógusok a szülőkkel konzultálva biztosítják a gyermekek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
Területenként heti egy alkalommal, egy-egy óvodapedagógus vezetésével, 25-35 percben, szervezett keretek között.
A csoportok létszáma az adott évben iskolába kerülő gyermekek számától függően 10 -18 fő.
A működéshez szükséges tárgyi feltételeket óvodai költségvetésből, alapítványi és pályázatok útján nyert pénzösszegből biztosítjuk.

Műhelymunkáink:
- Népi játék
- Kézműves
- Matematika
- Bábovi
- Zöldbarát

A pedagógiai programmal összhangban, vegyes életkorú csoportjaink lehetőséget adnak a következő nevelési évben iskolába kerülő gyermekek műhelymunkákon való részvételére a szülők és az óvodapedagógusok előzetes egyeztetésével. Az óvodapedagógusok feladata, hogy az azonos életkor, érdeklődés adta lehetőségeket kihasználják a gyermekek kompetenciálnak fejlesztése érdekében.

Népi játék

Fontos feladatunk, hogy a gyermekek megismerkedjenek a néphagyományokkal, népi játékokkal, népszokásokkal, mert mi is valljuk, hogy nincs biztonságos jelen, múlt nélkül. Célunk annak megláttatása – minél változatosabb eszközök felhasználásával –, hogy a népi játékok világa, milyen sokféle játéklehetőséget rejt magában. A mozgás, a tánc, a különböző népi játékokkal, állandó aktív cselekvésre ösztönöz. A gyermekek a megtanult mozgásokat, daiokat újra és újra átélik, ezáltal fellépésük egyre magabiztosabbá válik.
Az énekes játékok mellett fontos helyet kap a gyermekek mozgáskoordinációjának, ritmusérzékének, térbeli tájékozódásának fejlesztése, a ritmikus, táncos mozgásigény kielégítése.
A népszokások által megéreztetjük a gyermekekkel a közös vidámság örömét, az összetartozás melegségét.

Kézműves

Cél a népi játékok hagyományőrzésével egyezően lehetőséget biztosítani a különleges technikák megismertetésére. Műanyagcentrikus világunkban fontos, hogy visszanyúljunk a természetes anyagokhoz, régmúlt technikákhoz. Folyamatosan alakítjuk a gyermekekben az emberi munka iránt érzett megbecsülést, tiszteletet azáltal, hogy mindezt ők is kipróbálhatják.
Az esztétikai élményen kívül fantáziájuknak is teret adunk tevékenységeik során.
A gyermekek egymásnak segítve "műhely hangulatú" légkörben bontakoztatják ki legjobban alkotói képességüket.

Matematika

Cél a matematikai tevékenykedések során megszerzett matematikai tapasztalatok rendezése, bővítése és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
A műhelymunka során önálló tapasztalatszerzésre építünk. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés. A foglalkozásokat úgy szervezzük, hogy azok játékosak legyenek.
A gyermekek tervező és szervező munkájuk során felismerik az összefüggéseket és ítéleteket alkotnak. Ezek újabb és újabb kérdéseket vetnek fel, mert tudnak és mernek kérdezni.

Bábovi

Cél a különböző bábfajták megismertetése, a bábmozgatási technikák elsajátítása, a bábozás megszerettetése, beszédkedv felkeltése beszédgátlások és szorongás oldása.
A gyermekek sík-, ujj-, fakanál- bábokat készítenek, mozgatnak, életre keltenek tevékenységük során, mellyel lehetőségünk van a beszédkészségük fejlesztésére, beszédhibáik javítására, gondolkodásuk, fantáziájuk és az egész személyiségük fejlesztésére. a báb mögé bújva észrevétlenül oldódnak szorongásaik.
Az élettelen anyag megelevenedése, a mozgással párosuló esztétikai élmény adja a báb varázsát.

4.1.2. Preventív torna

Célunk a felgyorsult urbanizációból adódó mozgásszegény életmód kompenzálása, a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése. Fontos kellő időben felfigyelnünk a testtartásra, az állóképességre, és a megfelelő intenzitású mozgásingerrel korrigálni ezt. Fokozott hangsúlyt kell tehát a megelőzésre, a prevencióra fordítanunk. Óvodánkban csoportonként heti egy alkalommal tartásjavító és láberősítő tornát tartanak az óvodapedagógusok játékos formában.
Az óvodapedagógus feladata a tartásjavító gyakorlatok során a gyermekek gerincének mobilizálása és az izomtónus erősítése.
Feladatunk a hanyag tartás javítása. E tartás velejárója a lúdtalp, melynek korrigálása során a következő feladatok hárulnak az óvodapedagógusra: helyes lábboltozat kialakítása, a láb fogó funkciójának erősítése.

A preventív torna tematikájában ráépül a szervezett mozgástevékenység anyagára.

4.1.3.Logopédia

A különböző anyanyelvi szinten lévő gyermekek felzárkóztatásáról - az óvodapedagógus mindennapi lehetőségén túlmenően – a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat illetve az EGYMI logopédusa gondoskodik. A foglalkozások helyben, heti rendszerességgel délelőttönként történnek - szülői együttműködés mellett.
A logopédiai ellátásban való részvételt a gyermekek életkora, a beszédhiba típusa és a beszédhiba súlyossága határozza meg.

A logopédiai ellátás az alábbi esetekre terjed ki:
- megkésett beszédfejlődés,
- pöszeség,
- dadogás - egyénre szabott terápiás terv szerint,
- dislexia prevenció (valamennyi nagycsoportos korú gyermek a nevelési év elején speciális logopédiai szűrővizsgálaton vesz részt.)

4.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda

4.2.1. Műhelymunkák

Barkácsoló

Célja a gyermekek élmény és fantáziavilágának, képi és szabad önkifejezése, a térforma szín képzeteinek a gazdagítása.
A hagyományinkon, ünnepeinken, szokásainkon keresztül új technikákkal, anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés.
A gyermekek saját belső motivációjának teret engedni, lehetővé tenni az elmélyült munkát.

Ovi Matek

Célja az életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő értelmi fejlesztés: gondolkodás, logikai érzékük fejlesztése, a pozitív hozzáállás a matematikai tevékenységekhez.
A figyelmüket felkeltő, változatos munkafolyamatok során matematikai tapasztalatszerzés, a feladatokon keresztül, - szükebb és tágabb értelemben – a gyermekeket körülvevő tárgyi, természeti, emberi környezet – téri, formai, és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása.
A játékos, színes feladatokon keresztül a matematika megszerettetése, sikerélményekhez juttatása, a későbbi matematikai tapasztalatok megalapozása.

Népi Játék

Célja a néphagyományok iránti fogékonyság megalapozása. Megismerjék és élményszerűen, hagyományhű módon átéljék a jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő népszokásokat, népi játékokat.
Elsajátítsanak egyszerű tánclépéseket, fejlődjön ritmusérzékük, térbeli tájékozódásuk, bővüljön a szókincsük és hozzá járuljunk, hogy az új generáció révén tovább öröklődjenek hagyományaink, szokásaink, ünnepeink.

Zöldben járó

Célja, hogy természetkedvelő, környezettudatos gondolkodású gyermekeket neveljünk.
Tapasztalatszerzésen és élményalapú tevékenységekkel alakítsuk ki a gyermekekben a környezetért felelős magatartást.
Figyelemmel kísérjük a Zöld Óvoda és a Madárbarát óvoda kritériumait.
Életkori sajátosságokhoz igazított tartalmakkal, eszközökkel juttassuk el az élő világunk értékeinek a megszerettetését.

4.2.2. Preventív torna

A gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységei a játék és a mozgás. Ezt a kettőt ötvözve, a preventív torna célja, hogy játékos feladatok közben fejlődjön a gyermek állóképessége, egyensúlyérzéke, mozgáskoordinációja, erősödjenek az izmok és megelőzzük a tartáshibák megjelenését. Továbbá változatos lábtorna gyakorlatokkal, talpboltozatot erősítő feladatokkal meggátoljuk a lúdtalp kialakulását.
Mindezt vidám, játékos, változatos formában minél több, már ismert és még számukra ismeretlen tornaeszköz bevonásával.

4.2.3. Logopédia

A Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa hetente két alkalommal végzi óvodánkban a logopédiai ellátást. Elsődleges célja az ötödik életévüket betöltött gyermekek megfelelő hangképzésének fejlesztése, elősegítése illetve a harmadik életévüket betöltött gyermekek megkésett beszédfejlődéséből adódó elmaradásainak korrekciója.

A logopédiai ellátás az alábbi esetekre terjed ki:
- megkésett beszédfejlődés,
- pöszeség,
- dadogás - egyénre szabott terápiás terv szerint,
- dislexia prevenció (valamennyi nagycsoportos korú gyermek a nevelési év elején speciális logopédiai szűrővizsgálaton vesz részt.)

5. ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk kapcsolatrendszere sokrétű (4. sz. melléklet). Igyekszünk aktív, kezdeményező szerepet vállalni hatékonyabb működésünk érdekében. A fenntartót leszámítva kapcsolatainkat a mellérendelt partneri viszony jellemzi. Ez kiemelten érvényes az **óvoda- család** vonatkozásában.

5.1. Óvoda és a család kapcsolata

A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái

Elfogadjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s hogy ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. Mindazonáltal fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermek számára az óvodai és a családi élet közötti folyamatosságot. A kettő közötti összhang elősegíti a gyermek harmonikus fejlődését, illetve a szülőknek is segítséget nyújthat a felmerülő problémák megoldásában. Célunk, hogy olyan emberi kapcsolatrendszert építsünk ki, melyből a gyermekek, a szülők, és az óvodapedagógusok egyaránt meríthetnek.

Az együttműködés alapelvei:
- egymáshoz való kölcsönös alkalmazkodás,
- szülők folyamatos tájékoztatása gyermekük fejlődését illetően,
- őszinte, előítéletektől mentes, bizalmi légkör megteremtése,
- partnerkapcsolat kialakítása,
- másság elfogadása,
- titoktartási kötelezettség (GDPR szabályzatnak megfelelően).

Az óvodapedagógus az egyenrangú nevelőtársi viszonyra és kölcsönös bizalomra építve megteremti az együttműködés feltételeit. Folyamatosan tájékoztatja a szülőket gyermekük fejlődésével kapcsolatban.
A szülői értekezleteken, évente két alkalommal - kötetlen formában - elsősorban együtt gondolkodunk. A fogadó órák lehetőséget adnak az egyéni problémák megvitatására. Fogadó órákra szülői és pedagógusi kezdeményezésre is lehetőséget biztosítunk.
Természetes számunkra, hogy mindennapjaink nyitottsága mellett rendezvényeinket is szívesen látogatják a szülők és nagyszülők.

5.1.1. Hagyományaink és ünnepeink

Saját hagyományaink szerint emlékezünk meg az állami- és óvodai élethez kapcsolódó ünnepekről.
Az ünnepek kiemelkednek hétköznapi életünkből: a gyermekek számára a közös készülődés, várakozás, örömteli élmény. Méltó öltözettel, magatartással és ajándékkal tesszük ünnepeinket még emelkedettebbé.
A hagyományőrzés és az ünnepek kiemelt szerepet játszanak a család és az intézmény kapcsolatában. (3. sz. melléklet)

Hagyományaink közül kiemelten kezeljük a gyermekek **születésnapjának** ünneplését, melyet minden csoportunk a saját arcára formál.
Az őszi időszak első hagyománya a tagóvodában a Tök Jó Hét és benne a Tökmag avató.
Az adventi hetek kezdete a **Mikulás**. Az óvodapedagógusok bábműsorral vagy dramatizálással kedveskednek a gyermekeknek.
A **karácsony** a szeretet, a család ünnepe, melyre az advent alatt folyamatosan készülünk (díszítés, ajándékkészítés, mézeskalács sütés, karácsonyhoz kapcsolódó történetek, népszokások).
Farsangkor minden csoport – a saját hagyományait megtartva – jelmezbemutatóval, közös tánccal, játékokkal, versenyekkel teszi különlegessé a napot a gyermekek számára.
Húsvétkor előtérbe helyezzük a népszokásokon alapuló díszítő tevékenységeket.
A **Költészet Napja** alkalmával a Tagóvodában Törp vers- és mesemondó napot tartanak, melyre meghívják volt óvodásaikat az első osztályokból illetve a Csillag úti óvodából a gyermekeket.
Az **édesanyák** köszöntése otthon történik. Az óvodapedagógusok ajándékok készítésével, versek és dalok tanításával készítik fel a gyermekeket az ünnepre.

A **gyermeknapot** csoportonkénti kirándulásaink szervezésével, a tagóvodában sportnappal tesszük emlékezetessé a gyermekek számára.
Az **évzárón** adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az év során megismert dalokból, versekből, mondókákból - önként választva - játékos formában mutathassanak be szüleiknek, nagyszüleiknek.
Évente két alkalommal **családi napot** tartunk a Csillag Úti Óvodában. Összel családi sport délelőtt, tavasszal pedig nyárköszöntő családi délelőtt formájában.
Május végén a gyermekek bemutatják szüleiknek a **műhelymunkák** keretein belül az elkészített alkotásokat, tanultakat.
A Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvodában évente szintén két alkalommal tartunk **családi napot**, összel sportos témában, nyár elején Juniális program keretein belül.
A természeti környezettel kapcsolatos hagyományainkat a folyamatos megfigyelések és tevékenységek jellemzik - terménygyűjtés, őszi befőzések, madáretetés, kirándulások.
Pünkösdkor a szabadban közösen kísérjük figyelemmel a fiúk versenyét, ügyességpróbáját. Énekes, dalos tánccal köszöntjük a pünkösdi királyt és királylányt.
Március 15-én közösen díszítjük fel nemzeti színű zászlókkal, szalagokkal csoportjainkat, erősítjük szülőföldhöz való kötődésüket, magyarság tudatukat.
Cholnoky Tagóvodánkban játékos „Toborzó" tartásával emlékezünk meg az ünnepről.

5.2 ÓVODA KAPCSOLATAI TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL

5.2.1. Óvoda bölcsőde kapcsolata

Óvodánk kapcsolata a bölcsődével. A Cholnoky tagóvoda él a közelség adta lehetőséggel, rendszeres kapcsolatot tartva a vele szemben lévő intézménnyel. Látogatják a kicsiket, műsorral, ajándékkal kedveskednek.

5.2.2.Óvoda-iskola kapcsolata

Óvodánk folyamatos kapcsolatot tart fenn a környék iskoláival. Visszajelzést kapunk iskolába kerülő gyermekeink beilleszkedéséről, teljesítményükről.
Élünk az iskolák által felkínált lehetőségekkel, részt veszünk az óvodáknak szervezett programjaikon. Meghívásukra nyílt óra keretein belül meglátogatjuk volt nagycsoportosainkat, ahol ízelítőt kaphatunk a tanító nénik és a kis elsősök közösen elért eredményeikről, hogyan illeszkedtek be volt óvodásaink és miként állnak helyt az iskolai feladatok, elvárások teljesítése során.

5.3 KAPCSOLAT A KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEKKEL

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a közművelődési intézmények rendezvényeit rendszeresen látogatjuk, szorosan kapcsolódva életünk mindennapjaihoz.
Szerves része **anyanyelvi** nevelésünknek a bábszínház, a színház, könyvtárlátogatás. Figyelünk arra, hogy a gyermekek számára - az életkori sajátosságokat figyelembe véve - esztétikai és kulturális értékeket közvetítsenek.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ismerjék közvetlen környezetüket, ezért igyekszünk a város nevezetességeinek - a múzeum-, templom-, kápolna-, vár -, valamint az állatkert és környéke alkalmankénti megtekintésére időt és lehetőséget biztosítani. A séták, kirándulások alkalmával a közös élmények által a lakóhelyükhöz való kötődést, pozitív viszonyt erősítjük.
Minden olyan lehetőséget kihasználunk, ami lehetővé teszi a városban lévő intézmények, munkahelyek megismerését.
Figyelemmel kísérjük a közművelődési intézmények által a gyermekek számára kiírt pályázatokat.

5.4 KAPCSOLAT A SEGÍTŐKKEL

Az egészséges életmódra nevelésünk része a védőnővel, a gyógytestnevelővel való folyamatos kapcsolattartás.
A védőnő - csoportonként - egészségügyi és tisztasági szűrővizsgálatokat lát el.
Egész évben építünk - a csoportban dolgozó óvodapedagógusok észrevételei alapján - a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és EGYMI dolgozóinak szakértelmére (gyógypedagógus, pszichológus). Jelezzük igényeinket, és szükség esetén speciális segítséget kérünk (konduktor, pszichiáter, szakorvos).
Szükség szerint kapcsolatot tartunk a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény szakembereivel és a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályával.
A logopédus heti rendszerességgel foglalkozik a beszédfejlődésben elmaradott, beszédhibás gyermekekkel (intézményünkben jól felszerelt, e célra kialakított helyiségben). A fejlesztés területei: beszédjavítás, dislexia prevenció.

6. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése:

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy sajátos nevelési igényét megállapították.
Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek intézményünkben egészséges társaikkal együtt, nyugodt, szeretetteljes légkörben fejlődjenek.
Szem előtt tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg. A családdal együttműködve igyekszünk a sajátos nevelési igényű gyermek számára biztosítani - az ő igényeit figyelembe véve-, hogy annyi időt töltsön a csoportban a társaival, ami számára nem túlságosan megterhelő.
Óvodai nevelésük során fontos a rugalmas szervezeti keretek kialakítása a gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósításához,
Óvodánk nevelőtestülete feladatának tekinti a fejlesztés szakembereivel (logopédus,

konduktor, pszichológus, gyógypedagógus stb...) történő folyamatos, aktív, egymást segítő együttműködést.
Célunk, hogy az intézményünkben nevelkedő sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkból kikerülve képesek legyenek önmagukhoz képest (lehetőleg intézményes keretek között) tovább fejlődni.

III. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE

1. AZ ÓVODA SZERKEZETÉNEK MEGFELELŐ SZEMÉLYI FELTÉTELEK SZÜKSÉGLETE

1.1. Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda

Óvodánk dolgozóinak összetétele a következő:

óvodapedagógus	nevelést, oktatást segítők			gazd.ügyintéző
	ped.assz.	dajka	óvodatitkár	
18 fő	2,5 fő	8+2 fő	1 fő	1 fő

Óvodánkban 18 óvodapedagógus dolgozik. Ebből 1 fő függetlenített igazgató, 2 fő igazgató-helyettes, 1 fő engedélyezett „plusz státusz" az SNI-s gyermekek megsegítésére, változó munkahelyre.
Óvodapedagógusaink 2 heti váltásban dolgoznak.
Dajkáink heti váltásban, egyéb technikai dolgozóink egy műszakos munkabeosztásban dolgoznak.

1.2. Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda

Óvodánk dolgozóinak összetétele:

óvodapedagógus	nevelést, oktatást segítők			gazd.ügyintéző
	ped.assz.	dajka	óvodatitkár	
16 fő	2,5 fő	8+1,5 fő	0	1 fő

Óvodánkban 16 fő óvodapedagógus dolgozik, ebből egy fő munkája mellett tagóvoda igazgatói feladatokat is ellát. Óvodapedagógusaink kétheti váltásban dolgoznak.
A nevelés eredményességét elsősorban gondozási területen 8 dajka segíti. A folyosó és a konyhai munkára 1,5 főt alkalmazunk. Dajkáink két műszakban, heti váltásban, egyéb technikai dolgozóink egy műszakos munkarendben dolgoznak.
A dolgozók munkájukat munkaköri leírás alapján végzik.

1.3. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

- **Adminisztrációs rendszer**

Óvodánk adminisztrációs rendszerét az **oviKRÉTA** köznevelési regisztrációs és tanulmányi alaprendszer felületén készítjük el. Az online oviKRÉTA célja, hogy segítse az óvodák gyermekekkel kapcsolatos adminisztratív feladatait.

Az óvodapedagógusok tervező és értékelő munkáját az **Ovped.hu** óvodai adminisztrációs program segíti.
Heti tervek készítése, egyénileg és/vagy mintaprojektekkel: a tervezés folyamatához a korosztályos adatbázisok felhasználhatóak. Az adatbázisba feltöltött anyagok a csoport összetételéhez, egyéni igényekhez, képességekhez igazíthatóak, folyamatosan bővíthetőek, frissíthetőek, lehetővé téve az óvodapedagógus módszertani szabadságát.

- **Gyermekek értékelése**

Az értékelés gyermekenként, félévente történik az oviKRÉTÁ-n belül melyről a szülőt tájékoztatjuk. Az értékelés szempontrendszere azonos az óvodai évek alatt, mely alapján elkészítjük a gyermek fejlesztési tervét.
A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki, a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Intézményünkben alkalmazott mérések

- bemeneti mérés (gyermek)
- elégedettségi mérések (gyermek-szülő)

A gyermekek fejlesztéséhez elengedhetetlen a gyermekek megismerése. Ennek kiinduló pontja az anamnézis, melyet szülői tájékoztatás alapján rögzítünk az oviKRÉTA felületén a csoportnaplóban. A gyermek óvodába kerülésekor bemeneti mérést alkalmazunk. A dokumentum tartalmazza a gyermek alapvető személyi adatait és a következő területeken rögzítjük az óvodába lépéskor mérhető fejlettséget:

- személyi önállóság
- mozgásfejlettség
- beszédészlelés, értés
- értelmi fejlettség
- szociális fejlettség
- szülő-gyermek kapcsolat

Ehhez szorosan kapcsolódik a gyermekek fejlődésének nyomon követése, ennek eredményeit az oviKRÉTÁ-ban rögzítjük.

Az iskolába lépés évében elégedettségi mérést végzünk a gyermekek és a szülők

körében egyaránt.
A gyermekek véleményét megismerjük, hogy milyen tevékenységeket kedveltek vagy nem szerettek az óvodában, amelyek képi illusztráció alapján történnek, majd a válaszokat az óvodapedagógus írásban rögzíti.
Az intézménybe újonnan érkező három éves gyermekek szüleinek körében az első félév végén és a kimenő nagycsoportosok szüleinek körében az óvodába járás utolsó félévének végén elégedettség mérést végzünk. Ezek összesített eredményeit felhasználjuk az intézményben folyó pedagógia munka értékeléséhez, tervezéséhez és fejlesztéséhez.
Pedagógiai munkánkban legfontosabb partnereink a gyermekek és a szülők. Az intézményünkben alkalmazott mérések segítenek az igényeik megismerésében, felmérésében. Ezeket figyelembe véve, mérlegelve a lehetőségeket, a gyermekek érdekeit és szem előtt tartva intézményünk értékrendjét alkalmazkodunk partnereink igényeihez és elvárásaihoz.
A konklúzió levonása a kérdőívek intézményi szintű kiértékelése alapján történik.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk rendelkezik a jó működéshez szükséges alapvető feltételrendszerrel. A működő csoportok mindegyikéhez külön mosdó, WC és gyermeköltöző tartozik. A mozgásos tevékenységek szervezéséhez tornaterem áll rendelkezésünkre.
Az alapfelszerelés pótlását a fenntartó biztosítja.
Mindkét óvodánk rendelkezik alapítvánnyal, ezek segítségével bővítjük eszközrendszerünket, felszereléseinket.
Élünk az óvodák számára kiírt pályázati lehetőségekkel is.
Kiemelten kezeljük óvodánk szakkönyvtárának fejlesztését, amit a fenntartói finanszírozás mellett pályázati pénzekből valósítunk meg.

IV. Óvodánk szolgáltatási színvonalának fejlesztése

1. Komplex állapot felmérés

Intézményünk saját Pedagógiai Programmal rendelkezik. Gyermekközpontú nevelésünk a játék tevékenységre építve fejleszti személyiségüket, biztosítva testi-lelki egészségüket.
Kiemelten kezeljük

- az egészséges életmódra nevelést,
- a mozgást (testi nevelést),
- hagyományaink őrzését,
- a környezettudatos nevelést.

A vegyes életkorú csoportok lehetőséget biztosítanak az egyéni bánásmód biztosítására, a differenciált fejlesztési módszerek alkalmazására, tehetséggondozásra. Személyre szabott és mikro csoportos tevékenységek jellemzik a napi munkát a gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe véve. Ezek tervezése és nyomon követése része a pedagógiai dokumentációinknak.

2. Egyénre szabott / differenciált fejlesztési módszerek

Az egyéni képességfejlesztés kiterjed az értelmi, érzelmi, akarati és szocializációs területekre egyaránt. A mozgásfejlesztést a napirendbe épített testnevelés és a preventív tartásjavító tornán kívül a nagy és jól felszerelt udvar, továbbá természeti, környezeti adottságok teszik teljessé.
Óvodai nevelésünk minden területén egyénre szabott differenciált nevelést biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit, illetve a sajátos nevelési igényeket, valamint a szociokulturális háttérből adódó inadaptív jellemzőket.
Két heti tervezés során a feladatadás differenciáltan történik, melynek dokumentálása a csoportnaplóban megjelenik.

3. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

Az egyéni bánásmód természetes eleme az integrált nevelés. A szakvélemények alapján, - szükség szerint-, külső szakemberek bevonásával folyik az ilyen igényű gyermekek fejlesztése. Óvodai nevelésünk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek eltérő adottságait és integrált neveléssel igyekszünk odafigyelni testi, lelki és szociális fejlődésükre.
Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermek az óvodai nevelés során elérje a képességeihez, készségeihez mért lehető legmagasabb fejlettségi szintet. Így segítjük számára a lehető legmegfelelőbb iskolaválasztást.
A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat a megfelelő szakemberek bevonása mellett a szülő és az óvodapedagógus együttműködve valósítja meg.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Különleges bánásmódot igényel:

- sajátos nevelési igényű gyermekek (szakértői bizottság véleménye alapján),
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (szakértői bizottság véleménye alapján),
- kiemelten tehetséges gyermekek,
- ételallergiás gyermekek (orvosi diagnózis alapján),
- cukorbeteg gyermekek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek:

Az óvodapedagógus feladata, hogy fejlessze a gyermek együttműködő- és alkalmazkodó képességét, segítse a társas kapcsolatainak alakulását. A családdal együttműködve támogassa az önállóságra való törekvést.
Biztosítson rugalmas szervezési kereteket a sajátos nevelési igényű gyermek foglalkoztatásához.
A fejlesztő munka igazodjon a gyermek egyéni képességeihez, biztosítsa a sokoldalú tapasztalatszerzést, a cselekvésbe ágyazott játékos tevékenykedést, változatos módszerek segítsék a társas kapcsolatok kialakítását és a személyiség fejlődését.

Működjön együtt a speciális módszerekben képzett szakemberekkel.
Az óvodapedagógus az óvodai nevelés egész időtartama alatt segítse az aktív nyelvhasználatot és kommunikációt, fejlessze a gyermekek észlelési funkcióit, mozgását, értelmi képességeit és érzelmi életét.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek:

A tanulási nehézség lehet időszakos, átmeneti jellegű vagy tartós krónikus.
Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse a közösségi együttműködés szabályainak elsajátítását, törekedjen azok betartatására. Segítse a gyermek erkölcsi fejlődését.
A szakértői vizsgálat feltárja a nehézség oki hátterét, ez lehetővé teszi a célirányos beavatkozás megtervezését és a fejlesztés irányának meghatározását.

Kiemelten tehetséges gyermekek:

Az óvodapedagógus feladata a tehetségígéretek felismerése, gondozása. A képességeknek megfelelő eljárások támogatása, egyéni bánásmódban alkalmazása.
A tehetség kibontakozását segítő lehetőségek biztosítása a gyermeknek csoport- óvodai- városi- országos szinten (ovi olimpia, rajzpályázatok, versmondó versenyek).
Együttműködés a szülővel, javaslattétel. Intézményünkben a tehetséggondozást vegyes életkorú csoportok szervezésével, illetve óvodánk speciális, sajátos arculatához hozzátartozó működő „műhelymunkák" működtetésével támogatjuk. A műhelymunkáinkban az iskolába készülő, azonos életkorú gyermekeket foglalkoztatjuk. Kiemelkedő képességeiket ismerve és figyelembe véve a következő lehetőségeket ajánljuk fel a szülővel való egyeztetés után: bábovi, kézműves, matematika, népi játék, „zöldbarát", illetve a tagóvodában: Ovi Matek, Barkácsoló, Népi Játék, Zöldben járó.

Ételallergiás gyermekek:

Óvodánkban az ételallergiás gyermekek étkeztetését a Bakony GASZT Zrt. biztosítja.
A szülők ezt orvosi dianózis alapján igényelhetik gyermekük részére. Óvodánkban az alábbi alkotóelemekre érzékeny gyermekek étkeztetését biztosítjuk:

- érzékenység magvakra, hüvelyesekre, mézre, halra
- tejfehérje
- szója
- tojás
- glutén
- laktóz

Feladataink:
A csoportban dolgozó felnőttek fokozottan figyeljék az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát. Ebben szorosan működjenek együtt a szülőkkel. Kiemelten figyeljenek az ételallergiás gyermek étkezésével kapcsolatos teendőkre. A többi gyermek részére koruknak megfelelő tájékoztatást adjon a másság elfogadása céljából.

Cukorbeteg gyermekek:

Intézményünkben a cukorbeteg gyermekek ellátását az óvodapedagógusok és a nevelő-oktató munkát segítő munkatársak végzik. Ahhoz, hogy ezt a munkát felelősséggel el tudjuk látni, az intézményünk támogatja a témához kapcsolódó továbbképzéseken való részvételt. Az Önkormányzat 2023-tól biztosítja a Veszprémben működő gyermekjóléti és köznevelési intézményekben a súlyos allergiás reakció okozta tragédia megelőzésére szolgáló EpiPen injekciót.

Feladataink:
Orvosi előírás alapján a szülővel, törvényes képviselővel a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve gondoskodunk a gyermek ellátásáról. A vércukorszintet az orvos útmutatása alapján folyamatosan kontrolláljuk. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermek étkezését a szülő és az érintett munkatársak bevonásával.

Az egész év folyamán lehetőséget biztosítunk korosztálytól függetlenül a sajátos nevelést igénylő gyermekek felzárkóztatására gyógypedagógus, logopédus, alkalmanként pszichológus segítségével.

Hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A tevékenység célja, hogy családorientált és gyermekközpontú szemlélettel elősegítsük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek komplex személyiségfejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai a szociális hátrányok enyhítésére

- a gyermekeket megillető jogok érvényesítése,
- az új óvodások beilleszkedésének zökkenőmentessé tétele,
- az adott gyermek családjával való szoros kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel (adott esetben együttműködésre késztető kapcsolattartás),
- tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása és elfogadtatása,
- rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, igazolatlan hiányzások jelzése,
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása,
- a szociokulturális hátránnyal rendelkező gyermekek felzárkóztatása,
- differenciált fejlesztés,
- egészséges életmódra nevelés,
- sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése,
- életvezetési tanácsok nyújtása a családok részére,
- tájékoztatás anyagi támogatás lehetőségeiről (pl. étkezési hozzájárulás),
- szakemberek bevonása a családi problémák megoldása érdekében,
- krízishelyzetben külső segítség felajánlása,
- gyermekvédelmi felelős tájékoztatása.

4. Szintfelmérés

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézményével, a városi iskolákkal, és bölcsődéivel is. Szükség szerint a közös munkára mindig nyitottak vagyunk.

A Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézményének szakemberei a három és ötévesek körében kizárólag logopédiai vizsgálatot végez a jogszabályban előírtak szerint.
A nagycsoportosok iskolalátogatása, a rendezvényeken való kölcsönös részvétel segíti a gyerekeket az iskolai beilleszkedésbe. A nyílt napok, az iskolai óvodás játszóházak, az iskolaváró foglalkozások, az óralátogatások, közös ünnepek mind - mind ezt teszik lehetővé.

5. Nevelési – oktatási intézmények horizontális kapcsolata

Azáltal, hogy óvodapedagógusaink meglátogatják iskolába kerülő volt óvodásaikat, visszajelzést kapnak saját munkájukról. A bölcsődével fenntartott ilyen irányú jó kapcsolat pedig, az óvodába kerülő gyermekek beilleszkedését segítik.
Versenyképes minőséget csak úgy tudunk létrehozni, ha „naprakészek" vagyunk, követjük szakterületünk változásait. Az intézmények közötti horizontális tanulás célja – a bevált gyakorlatok megismerése, - saját rendszerünk jobbítása, - az együttműködés lehetőségeinek felkutatása.

6. Intézményfenntartóval való együttműködés

Az intézményfenntartóval való együttműködés fontos eszköze az évi rendszerességgel elkészített munkatervek és beszámolók. Pályázattal kapcsolatban konzultációkra, tájékoztatókra van lehetőség a project koordinátor állandó segítő készenlétével. Az egyedi kérdések alkalmával is fordulhatunk az előzőekben említett munkatársakhoz.
Ennek egyik eleme a szülők, mint partnereink elvárásának és elégedettségének vizsgálata, mely óvodánk munkájának megítélése szempontjából fontos és elengedhetetlen.

Az intézményfenntartó oktatásirányítási tevékenységének segítése:

Az oktatásirányítási tevékenységet segíti az igazgató azzal, hogy a rendszeresen (évente) benyújtott munkatervben, beszámolóban, rövid-, és középtávú tervezést megalapozó helyzetfelmérést és elemzést készít az intézményre vonatkozóan:

- Személyi feltételekről – pedagógusok, pedagógiai munkát segítők képzettségéről, létszámának alakulásáról -.
- Tárgyi feltételekről.
- Gyermeklétszám alakulásáról.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, HH, HHH) ellátásáról.

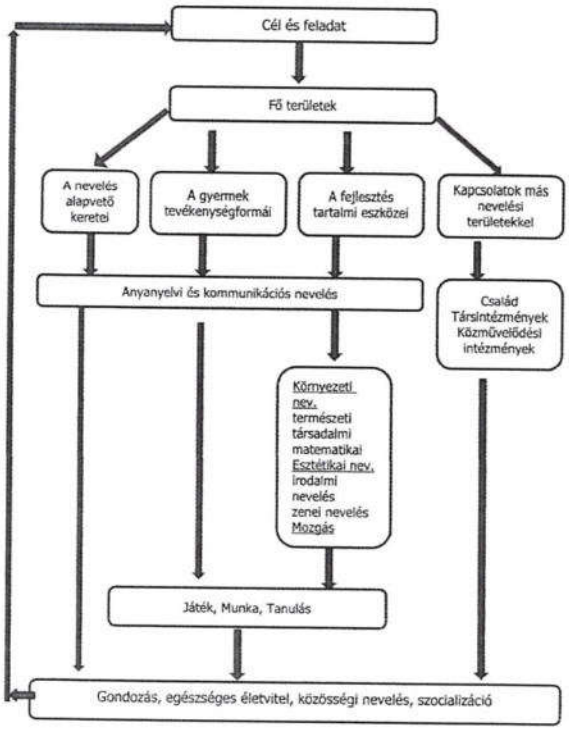
Intézményértékelés a fenntartó részéről					
	Az Intézményértékelést megalapozó dokumentum	Értékelés ideje	Értékelés szempontjai	Visszacsatolás	Dokumentumok
1	Éves munkaterv	nevelési év elején	Jogszabályoknak megfelelő tartalom.	Bizottsági előterjesztés, megtárgyalás, elfogadás.	Határozat az elfogadásról.
2	PP, Házirend, SZMSZ	Módosítás esetén, illetve az oktatásért felelő miniszter felkérése esetén	Jogszabályoknak megfelelő tartalom.	Bizottsági előterjesztés, megtárgyalás.	Határozat az elfogadásról.
3	Igazgatóbeszámoló – fenntartói szakmai ellenőrzés a beszámoló alapján	nevelési év végén, illetve az oktatásért felelő miniszter felkérése esetén	A Pedagógiai Programban rögzített szakmai megvalósulás A szakmai munkaközösségek pedagógiai programban meghatározott feladatok végrehajtása Gyermekvédelmi tevékenység Gyermekbalesetek megelőzésére tett intézkedések	Bizottsági előterjesztés, megtárgyalás, elfogadás.	Határozat az elfogadásról.
4	Pedagógus továbbképzési intézményi program		Jogszabályi megfelelés. A Pedagógiai Programban rögzített szakmai megvalósulást segítse elő.	Bizottsági előterjesztés, megakigyalás, elfogadás	Határozat az elfogadásról.
5	Tanügy ellenőrzés a fenntartó részéről.	Vezetőváltást megelőző évben, illetve az oktatásért felelő miniszter felkérése esetén.	Jogszabályoknak megfelelő tanügyigazgatás az intézményben.	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Feljegyzés az ellenőrzésről.
6	Rendszerellenőrzés, gazdálkodás ellenőrzése a fenntartó részéről.	Évente, terv szerint, illetve az oktatásért felelő miniszter felkérése esetén.	Takarékos, jogszabályoknak, helyi szabályzóknak megfelelő gazdálkodás.	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Értesítés az ellenőrzésről. Ellenőrzési jelentés, intézkedési terv, jelentés intézkedés végrehajtásáról. Ellenőrzések nyilvántartása

7. Továbbképzések

Az óvodapedagógus szakmai fejlődésének egyik lehetősége a továbbképzés. Ez lehet intézményen belüli vagy intézményen kívüli illetve online tartalmi megújító képzés valamint a pedagógus által választott képzés. Az itt szerzett tapasztalatokat, tudást egyrészt beépítik mindennapi munkájukba, másrészt az új ismeretet mikro csoportos beszélgetések és szakmai értekezletek keretében mondják el munkatársaiknak. Az óvoda további sikeres működése szempontjából a fontosnak ítélteket beépítjük pedagógiai rendszerünkbe.
Lehetőséget biztosítunk óvodán belüli hospitálásra, amely folyamatos szakmai, módszertani kommunikációt eredményez és segíti a pedagógiai munka irányának meghatározását, korszerűsítését. Óvodán belüli szakmai napok alkalmával lehetőség nyílik elméleti tudás átadására is. Az így megszerzett módszerek, technikák, ismeretek beépülnek a mindennapi nevelőmunkánkba.

MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet
Az óvodai nevelésünk rendszere

2.sz. melléklet

Napirend
(az őszi, téli és tavaszi időszakra)

Időtartam	Tevékenység megnevezése
6.15 – 7.00	Gyülekezés az összevont csoportban, játék, játékos tevékenység
7.00 – 12.00	Játék, játékos tevékenység Folyamatos tízórai Kezdeményezések, kötött foglalkozások, séták, kirándulások, fejlesztő foglalkozások, levegőzés Mindennapos mozgás Nagycsoportosok iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenysége (össz. 45 perc)
10.30 – 11.00	Műhelymunkák
12.00 -13.00	Gondozási feladatok, ebéd
13.00 - 14.45	Mese, pihenés, alvás
14.45 - 15.30	Gondozási feladatok, uzsonna
15.30 – 16.30	Szabad játék a csoportszobában, vagy a szabadban
16.30 – 17.00	Játék összevont csoportban

Szabad játék, kötetlen és kötött, szervezett komplex tevékenységek. Párhuzamosan végezhető differenciált és egyéb szabadidős tevékenységek.
A nevelési területek anyaga az éves terv szerint játéktevékenységbe ágyazva, komplex módon, rugalmasan valósul meg

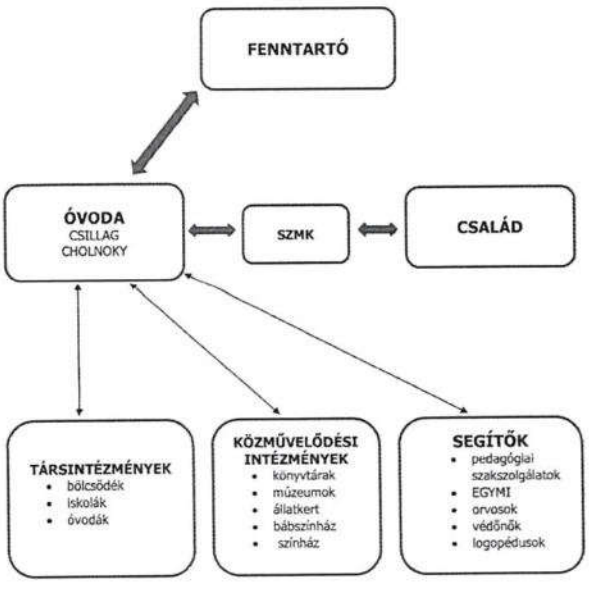
Napirend (a nyári időszakra)

Időtartam	Tevékenység megnevezése
6.15 – 7.00	Gyülekezés az összevont csoportban
7.00 – 12.00	Játék, játékos tevékenység, folyamatos tízórai Kezdeményezések, séták, kirándulások, levegőzés, pancsolás, napfürdőzés
12.00 -	Gondozási feladatok, ebéd
13.00 -	Mese, pihenés, alvás
14.45 –	Gondozási feladatok, uzsonna
15.30 –	Szabad játék az udvaron, vagy a csoportszobában
16.30 -	Játék összevont csoportban

3.sz. melléklet **ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK**

Ünnepeink	Hagyományaink	Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda	Cholnoky J. Tagóvoda
	Bábszínház látogatás	X	X
Születésnap		X	X
	Műhelymunka	X	X
	Kirándulások	X	X
	Családi sport délelőtt	X	X
	Tök jó Hét		X
	Állatok világnapja	X	X
Mikulás		X	X
	Karácsonyi készülődés	X	X
Farsang		X	X
Március 15.		X	X
	Föld napja	X	X
Húsvét		X	X
	Anyák napi készülődés	X	X
Gyermeknap		X	X
	Nyárköszöntő családi délelőtt	X	
	Juniális		X
Évzáró		X	X
	Pünkösdölő	X	

4.sz. melléklet: Kapcsolatok modellje

5.sz. melléklet

JEGYZÉK
A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÖTELEZŐ (MINIMÁLIS) ESZKÖZEIRŐL ÉS FELSZERELÉSÉRŐL

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

ÓVODA

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

Eszközök Felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot		Megjegyzés
		db	☑	
I. HELYISÉGEK				
Csoportszoba	Gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Tornaszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	az orvosi szobában került kialakításra
Játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Óvodavezetői iroda	óvodánként 1	2	☑	
Óvodavezető-helyettesi iroda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	az óvodavezetői ill. a gazdasági irodával közösen került kialakításra
Gazdasági iroda	óvodánként 1	2	☑	
Nevelőtestületi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	az óvónői öltözőkkel közösen került kialakításra
Orvosi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	alapfelszerelés anyagiak hiányában nincs
Gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Felnőtt öltöző	épületenként 1	4	☑	
Elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0		hely hiányában nem került kialakításra, de van orvosi szoba
Főzőkonyha	óvodánként 1	0		vásároljuk az ételmet
Melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Felnőtt mosdó	épületenként 1	3	☑	
Felnőtt WC	épületenként 1	5	☑	
Mosókonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	☑	technika okok miatt nem került kialakításra
Szárazáru-raktár	óvodánként	0	☑	vásároljuk az ételmet
Földesáru-raktár	óvodánként	0	☑	vásároljuk az ételmet
Egyéb raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Éléskamra	óvodánként	0	☑	vásároljuk az ételmet

Szertár	épületenként 1	2	☑	
Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Jelenlegi állapot**		**Megjegyzés**
		db	☑	
II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI				
1. Csoportszoba				
Óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	450	☑	
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	450	☑	
Gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	96	☑	
Fényvédő függöny	ablakonként, az adott felületre alkalmas méretben		☑	megfelelő méretben és mennyiségben
Szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben		☑	megfelelő méretben és mennyiségben
Játéktartó szekrény vagy polc	csoportszobánként 2 fogyatékos gyermekek esetén további 1	36	☑	
Fektető tároló	valamennyi gyermekágy tárolásához szükséges mennyiség	16	☑	
Előszoba állvány	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Hőmérő	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Felnőtt szék	gyermekcsoportonként 2	32	☑	
Eszköz - előkészítő asztal	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
Szemléltető	gyermekcsoportonként 1	16	☑	
2. Tornaszoba				
Tornapad	2	24	☑	
Tornaszőnyeg	1	6	☑	
Bordásfal	1	13	☑	
Óvodai többfunkciós mászó készlet	1	2	☑	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához		☑	a pedagógiai programban foglaltak szerint
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba				
Tükör	1	2	☑	
Asztal	1	2	☑	
Szék	2	4	☑	
Szőnyeg	1	2	☑	
4. Játszóudvar				
Kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	12		
Kerti pad	gyermekcsoportonként 1	18	☑	
Babaház	gyermekcsoportonként 1	12		
Udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	6		
Takaróháló	homokozónként 1	5		a Cholnoky tagóvodában 1 db beszerzése szükséges
Mozgáskultúrát, mozgás/fejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök			☑	megfelelő mennyiségben
5. Óvodavezetői iroda				

Irásasztal és szék	1-1	2-2	☑	
Tárgyalóasztal	1	2	☑	
Felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Jelenlegi állapot**		**Megjegyzés**
		db	☑	
Szék	2	4	☑	
Telefon	1	2	☑	
Könyvszekrény	1	2	☑	
Iratszekrény	1	2	☑	
6. Óvodavezető-helyettesi, gazdaságvezetői iroda (több iroda esetén a felszerelések szükség szerint helyezhetők el)				
Asztal	felnőtt létszám figyelembevételével	2	☑	
Szék	felnőtt létszám figyelembevételével	4	☑	
Iratszekrény	2	4	☑	
Lemezszekrény	1	2	☑	
Írógépasztal és szék	1-1	2-2	☑	
Számítógépasztal és szék	1-1	2-2	☑	
Írógép	1	2	☑	
Telefon	1	2	☑	közös vonallal is működtethető
Fax	1	2	☑	
Számítógép, nyomtató	1	2	☑	az írógép és tartozékai kiválthatók
7. Nevelőtestületi szoba				
Fiókos asztal	Pedagóguslétszám szerint 1			hely hiányában a nevelői szobában nem helyezhető el
Szék	Pedagóguslétszám szerint 1	12		hely hiányában a nevelői szobában több nem helyezhető el
Könyvtári dokumentum	500	1700		irodákban ill. csoportokban
Könyvszekrény	2	4		irodákban ill. csoportokban
Tükör	1	2	☑	
Mosdókagyló	1	2	☑	
8. Orvosi szoba				az alapfelszerelés anyagiak hiányában nem került beszerzésre
9. Gyermeköltöző				
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	104	☑	
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	104	☑	
10. Gyermekmosdó, WC				
Törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	16	☑	
Falitükör	mosdókagylónként 1	48	☑	
Hőmérő	helyiségenként 1	16	☑	
Fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	16	☑	
III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK				
Egyéni tisztálkodó szerek	felnőtt és gyermeklétszám szerint 1			fésű, fogkefe, fogmosó pohár
Tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	48	☑	körömkefe, szappantartó
Fésűtartó	csoportonként 1	16	☑	
Törölköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3-	420	☑	2 garnitúra beszerzése szükséges
Abrosz	Asztalonként 3	290	☑	
Takaró	gyermeklétszám szerint 1	450	☑	

Ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	900		1 garnitúra beszerzése szükséges
Felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Jelenlegi állapot**		**Megjegyzés**
		db	☑	
IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK				
Szennyesruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Mosott ruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	4	☑	
Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
Vasaló	épületenként 1	4	☑	
Vasalóállvány	épületenként 1	2	☑	
Szárítóállvány	épületenként 1	4	☑	
Takarítóeszközök	épületenként 1		☑	szükség szerint – a feladathoz
Kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☑	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna – szükség szerint
Hűtőgép	épületenként 1	4	☑	
Porszívó	épületenként 1	5	☑	
V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK				
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)				
Különféle játéktípusok (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	120	☑	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
Mozgáskultúrát, mozgás/előlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	szükség szerint	☑	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
Ének-zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	szükség szerint	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
Az anyanyelv fejlesztésének, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	140	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	130	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	szükség szerint	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
A természeti - emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	szükség szerint	☑	az óvoda pedagógia programja szerint
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök				
Video (lejátszó)	óvodánként 1	2	☑	
Televízió	óvodánként 1	2	☑	
Magnetofon	három csoportonként 1	6	☑	

Diavetítő	épületenként 1	2	☑	
Felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Jelenlegi állapot**		**Megjegyzés**
		db	☑	
Vetítővászon	épületenként 1	2	☑	
Hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
Hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	115	☑	az óvoda pedagógiai programja szerint
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	szükség szerint	☑	fogyatékos gyermekeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
VI. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI				
1. Beszédfogyatékosok				
Tükör 120x180 cm	csoportonként 1			
Logopédiai alapkészlet	csoportonként 1			
2. Hallási fogyatékosok				
Diktamikrofon	csoportonként 1			
Hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1			
Vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1			
A különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1			
Nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1			
Szurdopedagógiai eszközök	csoportonként 1			
VII. EGÉSZSÉG-ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK				
étel-ir ntavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	
mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	a közegészségügyi előírások szerint
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	☑	a közegészségügyi előírások szerint (lázcsillapító, stb...)
munkaruha			☑	intézményünkben védőruha van
védőruha			☑	az óvoda munkavédelmi szabályzata szerint
tűzoltó készülék			☑	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

Legitimációs záradék

Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda Veszprém, Csillag utca 24. Intézmény oktatási azonosítója: **036805**	Készítette: Takácsné Kovács Éva igazgató az Nkt. 25.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület képviseletében
Legitimációs eljárás	
tagóvoda igazgató	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői szervezet részéről (Csillag)
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Szülői szervezet részéről (Cholnoky) Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták. Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a **Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda** Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: **Nyilvános** Megtalálható: **www.csillagovoda.hu**	**Érvényes és hatályos:** A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	

FELHASZNÁLT IRODALOMJEGYZÉK

- Ákoshegyiné Dr. Hild Gurda-Simonné Christán Anikó:Prevenció, Famulus Kiadó Iroda 1995
- Dankó Ervinné-Dr. Pereszlényi Éva:Módszertani útmutató, Alcius Bt Budapest 1998.
- Fábián Katalin:Tevékenységközpontú óvodai nevelés, Miskolc
- Dr. Hűvös Éva:Differenciált óvodai bánásmód
- Kemény Gáborné-Dr. Tóth János: Segédanyag a játékos láb és tartásjavító tornához, Kecskemét
- Lénárd Ferenc:A közoktatás fejlesztése és a pszichológia, Akadémia Kiadó Budapest
- Mérei Ferenc -V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat Kiadó Budapest 1981.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközével, Szolnok 1997.
- Pedagógiai Lexikon, Akadémia Kiadó Budapest
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
- Lendvai Lászlóné: Az ONAP elvárásainak való megfeleltetés előadása

Törvényi háttér

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (VII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet
- 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes köznevelással összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről (TÉR rend.)
- 2024. évi LXXVII. törvény a belügyi ágazatokat érintő egyes törvények módosításáról
- 2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (a továbbiakban: Áht.)
- 368/2011.(XII.31. Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Ámr.)
- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről (a továbbiakban: Mt.)
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 62/2011. (XII.29.) BM. rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól.
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 335/2005. (XII.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozásegészségügyi előírásokról
- 26/1997.(IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

VESZPRÉM
VESZPRÉMI EGRY ÚTI KÖRZETI ÓVODA

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda

Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

MÓDOSÍTÁS 1
ADATLAP 2
INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA 3
BEVEZETÉS 6
ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI 6
Gyermekképünk 6
Óvodaképünk 8
Nevelői hitvallásunk 10
Nevelési elveink 10
Óvodai nevelésünk célja, feladatai 11
Célunk: 11
Kiemelt feladataink, kulcsfolyamataink a személyiségfejlesztés területén: 12
ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI 14
Az egészséges életmód alakítása 14
Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés 19
A játék 21
Ünnepek és rendezvények az óvodában 26
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 27
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés 29
Verselés, mesélés 35
A külső világ tevékeny megismerése 38
Ének, zene, népi játék, tánc 41
Mozgás, mindennapos mozgás 44
Finommozgás 48
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE 52
A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére 54
Óvodában maradó tanköteles kort megelőző korú gyermekek 60
KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE 62
Sajátos nevelési feladataink: 69
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM 73
ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE 80
BOLDOG ÓVODA PROGRAM 86
AZ ÉV ÁLLATVÉDŐ ÓVODÁJA PROGRAM 88
PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE 90
ÓVODÁNK SZAKMAI DOKUMENTUMAI 93
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK 95

MÓDOSÍTÁS

Óvodánk, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását törvényi változások, az intézmény, beleértve az óvodapedagógusok, dokumentációjának változása, az oviKRÉTA bevezetése illetve más intézményi változások tették indokolttá.

A Pedagógiai Program módosítására 2025.05.17-én került sor.

ADATLAP

Az intézmény neve: Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda
Az intézmény címe: 8200 Veszprém, Egry J. u. 55.

Egry Óvoda (rövid név)
8200 Veszprém, Egry J. u. 55.
és
Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Nárcisz Tagóvodája, Nárcisz Tagóvoda (rövid név)
8200 Veszprém, Csikász I. u. 13.

Az intézmény OM azonosítója: 036812
Az intézmény fenntartója:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
8200 Veszprém, Óváros tér 9.

Az intézmény elérhetőségei:

Egry Óvoda:
Tel./fax: 06-88/425-418
Mobil szám: 06-20/267-5353
e-mail: egryutiovoda@gmail.com

Nárcisz Tagóvoda:
Mobil szám: 06-20/392-8552
e-mail: narciszovoda13@gmail.com

Az intézmény jogállása: jogi személy; önálló költségvetéssel rendelkező, részben önálló költségvetési szerv, önálló bérgazdálkodási jogkörrel felruházva.

Alapítószerve: Városi Tanács Veszprém

Alapítás éve: 1975. Egry Óvoda
1955. Nárcisz Óvoda

Csoportok száma: 14 óvodai csoport (11 magyar anyanyelvű, 3 német nemzetiségi)

Az intézmény kötelező felvételi körzete: A fenntartó önkormányzat által meghatározott körzet. A német nemzetiségi csoportokba nincs körzeti meghatározás.

INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA

Az intézmény két különálló, egymástól távol lévő épületből áll. A központi épület a nagyobb. Mindkét óvoda hasonló elveket vall a nevelés területén. Fontos, hogy az óvodapedagógusok önálló arculatot, pedagógiai szabadságukat megtartva és azt megélve, alakíthassák csoportjaikat.

Az intézmény digitális fejlettsége kiemelkedő. Minden csoport rendelkezik laptoppal, JBL hangfallal, magnóval, illetve rendelkezésünkre áll 1 db okostábla és kivetítő készülékek is. A pedagógiai programunknak megfelelően az óvodai dokumentációt, a pedagógiai folyamatok tervezését, az értékelését, illetve elemzését egy online felületen, az Ovped rendszerben végezzük. Emellett a nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében használjuk az OviKRÉTA felületét is.

Egry Óvoda

Óvodánk nyugodt környezetben, a város szélén az Egry úti lakótelep zöldövezetében található. Az épület gyönyörű, tágas és modern. Pár évvel ezelőtt teljes körű felújításon esett át. Az alsó szinten 11 csoportszoba, 1 jól felszerelt tornaterem, 1 személyzeti konyha, 1 fejlesztő szoba, az óvoda saját főzőkonyhája, illetve mosdók találhatóak. A felső szinten pedig az irodák, a tárgyaló, sószoba, mosókonyha, illetve egy kis raktár kaptak helyet. Minden csoportba vegyes életkorú gyermekek járnak. Szakmailag jól képzett és lelkes óvodapedagógusként kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekekkel való egyéni bánásmódra, a differenciálásra. Munkánkat pedagógiai asszisztensek, dajkák és német nemzetiségi csoportokban német anyanyelvű önkéntesek segítik.

Óvodánk sajátos arculatát meghatározza a három német nemzetiségi csoport. A gyermekek megismerkednek a német nyelvvel, kultúrával, hagyományokkal. Fejlődnek a nyelvi készségeik, kiejtésük, nyelvérzékük. Megünnepeljük a német nemzetiségi ünnepeket is. (Erntedankfest, Márton nap, Tojásgurítás...) Német nemzetiségi néptáncot, gyermekjátékokat is megismernek óvodásaink.

Óvodánk Zöld Óvoda címmel is büszkélkedhet. Fontos szerepet kap a környezettudatos életmód, a környezetért felelős életvitel erősítése a jeles napokhoz kapcsolódó programjainkkal, tevékenységekkel. A környezettudatos nevelés megvalósítása az óvodán belül, illetve a családok környezettudatos szemléletének formálása

Állatvédő óvodaként folyamatosan kapcsolatban állunk a környékbeli állatvédő egyesületekkel. Többek között kutyaterápiás foglalkozásnak is helyet ad intézményünk.

Óvodánk 2022 óta Boldog Óvoda címmel is rendelkezik. Egy pedagógus rendszeresen tart boldogság órákat csoportjában.

Ezek mellett természetesen nagy hangsúlyt kap a mozgás is. A gyermekeknek lehetőségük van az óvoda szervezésében akár külsős (pl. torna, úszás, korcsolya), illetve az óvoda épületében megvalósuló (pl. foci és néptánc) sportfoglalkozásokon részt venni.

Sok esetben a kollégák egymással való kapcsolattartásában és a szülőkkel való kommunikációban is segítséget nyújt az online tér. (Facebook csoport, e-mailek, közösen szerkeszthető Excel táblázatok használata)

Udvarunkon kellő nagyságú zöld területen esztétikus, EU-szabványos famászókák, homokozók, rugós hinták, fészekhinták találhatók. A gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez különböző lehetőségeket biztosítunk, melyeket a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével alakítottunk ki. 2011-ben elnyertük a Zöld Óvoda címet, majd 2021-ben az országban elsőként az „Év Állatvédő Óvodája 2021" cím birtokosa lettünk.

Saját főzőkonyhával rendelkezünk. Biztosítjuk a helyes és egészséges táplálkozást, valamint az ételallergiás és a cukorbeteg gyermekek étkeztetését is.

Óvodánkban német nemzetiségi tagozat is működik, mely meghatározza intézményünk sajátos arculatát.
A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
Igyekszünk külsőségekben is megjeleníteni a nemzetiségi létet. Ezt tükrözik a német nyelvű feliratok, ünnepi dekorációk és foglalkozási segédeszközök. Folyamatosan gyűjtjük a német nemzetiség kultúráját bemutató tárgyi emlékeket is.

Unser Kindergarten
Die deutschen Nationalitätengruppen stellen in unserem Kindergarten einen eigenen Bereich dar und nehmen großen Einfluß auf dessen Charakter. Die deutschen Kindergärtnerinnen helfen sowohl das Selbstbewußtsein der deutschen Minderheit zu festigen, als auch deutsche Tradition zu pflegen. Wir wollen auch anhand von äußerlichkeiten zeigen, daß wir zur deutschen Minderheiten gehören. Beispielweise durch deutsche Beschriftungen, Photos und alte Kleidungstücke. Wir sammeln ständig Gegenstände, die das Leben der deutschen Minderheit wiederspiegeln.

Nárcisz Tagóvoda

Intézményünk az Egyetemi városrész egy nyugodt, zöldövezeti részén található családias hangulatú óvoda, három homogén korosztályú csoporttal.
A tagóvoda épületét nagy udvar veszi körül, ami három részre tagolódik. Az udvar felszereltsége biztosítja a gyermekek mozgásának kielégítését, lehetőséget ad kertészkedésre, fűszernövények ápolására, madarak védelmére, mókusok etetésére. Igyekszünk megtölteni a gyermekek mindennapi életét olyan, egyre bővülő és megújuló tevékenység-tartalommal, melyek segítik a környezettudatos életvitel alakítását.
Sokféle udvari játék áll a gyermekek rendelkezésére minden évszakban.
A KRESZ pályán a biztonságos közlekedés alapjainak gyakorlására van lehetőség rollerekkel és futóbiciklikkel. A felső udvar rész lehetőséget nyújt arra, hogy a nyári melegben a lombos fák alatt tudjanak a gyermekek játszani a homokozókban, babaházban és a hintákon. Az udvaron ivókút biztosítja a folyadék szükségletet igény szerint a gyermekek számára.
Termeink világosak, tágasak, korszerűen, jól felszereltek. Az elrendezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát a csoport sajátosságait a nemek arányát. A csoportokban építő sarok, babaszoba, babakonyha, kuckók és kézműves sarok várja a gyermekeket. Az asztaloknál lehetőség nyílik a szabály játékokra, fejlesztő játékokra és szerep játékok gyakorlására egyaránt. A csoportok díszítése, dekorálása az óvodapedagógusok és a gyermekek közös munkája.
Tornatermünk jól felszerelt, sokféle mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre, hogy minél színesebbé tegyük a gyermekek mozgástevékenységét.
2010-től a Madárbarát Óvodai programnak is tagjai vagyunk. 2019-ben elnyertük az Örökös Zöld Óvoda címet is, a bázis óvoda rendezvényein rendszeresen részt veszünk.
A tagóvodában működő Gyermekekért Alapítvány pedig évről évre hozzájárul a minőségi munkánk magas színvonalú feltételeinek biztosításához.

BEVEZETÉS

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban, a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembevételével határozza meg az óvodánkban folyó nevelőmunka célját, feladatait, alapelveit, a gyermeki tevékenységeket és a fejlődés kritériumait. Programunk alapján érvényesülnek óvodai nevelésünkben azok a törekvések, amelyeket nevelőtestületünk saját tapasztalatai szerint célravezetőnek talál. Gondosan ügyeltünk arra, hogy úgy őrizzük meg tagóvodánk és a német nemzetiségi nevelés sajátosságait, hogy azok szervesen illeszkedjenek nevelési programunkba.
Nevelőtestületünk arra figyel, hogy a gyermekek fejlődése szempontjából a helyi adottságok figyelembevételével a legjobbat nyújtsa az egyéni bánásmódban és differenciált képességfejlesztésben.
Valljuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be.
Programunk az óvodás *gyermek* alapvető tevékenységére, a játékra épül, mely döntő szerepet játszik fejlődésében.

Olyan óvodai légkör kialakítására törekszünk:

- ahol biztosított a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése,
- ahol a gyermekek nyugodt, vidám, szeretetteljes légkörben nevelkedhetnek és annyi öröm éri őket, amiből a későbbi életszakaszaikban is meríthetnek,
- ahová a szülők szívesen és biztonságtudattal hozzák gyermekeiket,
- ahol az óvoda nevelőtestülete és minden dolgozója megbecsülve végezheti munkáját.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Gyermekképünk

A gyorsan fejlődő, változó világ megköveteli tőlünk, hogy átgondoljuk az óvodai nevelő munkánk egészét. Jövőnk záloga a gyermek. Az, hogy milyen lesz ez a jövő, a mi nevelő munkánkon is múlik.
Olyan embert szeretnénk látni a gyermekben:

- aki őszintén, mélyen tud érezni,
- aki tud örülni, képes átérezni mások szomorúságát, fájdalmát,
- aki képes kimutatni érzelmeit,
- akiben nyiladozik az értelem, akiben egyre erősebb lesz az érdeklődés,
- aki harmonikus, kiegyensúlyozott,

- aki rácsodálkozik a világra, kíváncsi, érdeklődő, nyitott a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetére egyaránt,
- aki vidám, jókedvű, bizalommal fordul társaihoz és a felnőttekhez,
- akinek természetes igénye a mozgás és a játék,
- aki kreatív, sokoldalú személyiséggé válik az óvodáskor végére.

- Minden gyermek egyedi megjelenésében, képességeiben, szükségleteiben, gondolkodásában, fejlődésében és tanulásában.
- A gyermek kezdettől fogva kutató és felfedező. Kíváncsisága, rácsodálkozó képessége, nyitottsága minden újra akarata, fejlődése hajtóereje.
- A gyermek minden érzékszervével éli meg környezetét. Spontán módon fordul érdeklődésével, kíváncsiságával a pillanatnyi dolgokhoz. A nyelv segítségével megalkotja saját világát.
- A gyermek tanulásra képes és szívesen tanul. A tanuláshoz és a tanulásban más-más időtartamra van szüksége. A különböző életszakaszokban érdeklődésének súlypontja is változó.
- A gyermeknek olyan támogató felnőtt személyekre van szüksége, akik őt kapcsolati rendszerében és fejlődésében kísérik és támogatják, aki személyiségét, egyediségét tisztelik.
- Minden gyermek szeret játszani. A játék az óvodában a cselekvés és a tanulás.

A nemzetiségi csoportjainkba járó gyermekek:
- *legyenek nyitottak, fogékonyak a német nyelv és kultúra befogadására,*
- *váljon életük részévé, nyújtson örömet számukra a nemzetiségi ünnepek ápolása, az azon való részvétel.*

Charakter unserer Kinder
- *Jedes Kind ist einzigartig in seinem Aussehen, in seinen Fähigkeiten, in seinen Bedürfnissen, in seinem Denken, in seiner Entwicklung und in seinem Lernen.*
- *Das Kind ist von Beginn an Forscher und Entdecker. Die Neugirde, die Begeisterungsfähigkeit, die Offenheit für alles Neue und sein Eigensinn sind dabei die teibenden Kräfte.*
- *Das Kind nimmt die Umwelt mit all seinen Sinnen wahr. Es wendet sich spontan, neugirig und interessiert den momentanen Gegebenheiten zu. Mit Hilfe der Sprache konstruiert das Kind seine eigene Welt.*

- *Das Kind ist lernfreudig und lernfähig. Es braucht unterschiedlich Zeit, etwas zu lernen und beim Lernen. Es hat zu unterschiedlichen Zeiten unterschiedliche Interessenschwerpunkte.*
- *Das Kind braucht Bezugspersonen, die es in seinem Beziehungs- und Werdegang begleiten und unterstützen, seine Persönlichkeit respektieren und seine Eigenart würdigen.*
- *Jedes Kind ist spielfreudig. Das Spiel ist das Tun und das Lernen im Vorschulalter.*

Die Kinder in den deutschen Nationalitätengruppen:
- *sie sollen offen für die deutsche Sprache sein,*
- *sie sollen Freude an der deutschen Kultur und den Nationalfeiertagen haben, daran teilnehmen und es zu einem Teil ihres Lebens werden lassen.*

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el, azt bízzuk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván."

/Kodály Zoltán/

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a harmadik életév betöltésétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). Óvodai nevelésünkben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze, a nevelés lehetővé tegye és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodjanak. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az

életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus kibontakoztatását tartjuk szem előtt.

Gondoskodunk a derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető JÁTÉKRA. E tevékenységen keresztül fejlesztjük az életkornak megfelelő műveltségtartalmak és az emberi értékek közvetítésével a ránk bízott gyermekeket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvodapedagógusok maguk döntsenek arról, hogy az egyes tevékenységeket kötött vagy kötetlen formában szervezik. Törekszünk a komplexitás megvalósítására.

Elismerjük, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelezettsége, s mi a családi nevelésre építve kiegészítő szerepet töltünk be. Az együtt töltött 3-4 év alatt a család és az óvoda között egymást tisztelő, segítő partneri kapcsolatot alakítunk ki a gyermekek érdekében. A lehetőségekhez képest figyelembe vesszük a szülők kéréseit a csoportok kialakításánál. Biztosítjuk a szülők számára, hogy megismerjék óvodai életünket. A kialakult közösségek egységét igyekszünk az együtt töltött 3-4 év alatt megőrizni.

A hátrányos helyzetben lévő gyermekek esetén a meglévő hátrány csökkentésére, kiküszöbölésére, kompenzálására törekszünk. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésére különös gondot fordítunk. Kapcsolatot tartunk fenn a pedagógiai szakszolgálatot ellátó szakemberekkel /pszichológus, konduktor, gyermekorvos, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus/. Alapvető fontosságúnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést. A mindennapi mozgás szokásainak kialakításához megfelelő feltételek adottak óvodánkban. Sokfajta mozgásfejlesztő eszközzel ellátott tornaszobával rendelkezünk mindkét épületben.

Nevelői hitvallásunk

Óvodánkban minden kisgyermek érzelmi biztonságban nevelkedik, önfeledten tölti óvodás éveit. Nálunk a gyermekek szeretetben, játékos, nyugodt légkörben fejlődhetnek, kibontakoztathatják egyéni képességeiket.

Nevelőtestületünk szakmailag igényes, fejlett empátiás készséggel rendelkezik.

Valljuk, hogy a gyermek nevelése a szülő joga és kötelessége, óvodánk ebben kiegészítő és segítő szerepet vállal.

Óvodánk nyitottságával biztosítjuk, hogy a szülők megismerjék és elfogadják nevelési elveinket, partnereink legyenek a nevelés minden területén.

Nevelőtestületünk a közös cél érdekében együtt gondolkodó, megújulni tudó, kreatív nevelő közösségként munkálkodik azon, hogy a gyermekek elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével, egyéni képességfejlesztéssel, differenciált bánásmóddal, változatos módszerekkel, a fejlődéshez szükséges feltételek biztosításával érjük el, hogy képességeiket kibontakoztathassák.

Együtt munkálkodásunk a gondozott, kiegyensúlyozott gyermekek nevelésére, az esztétikus óvodai környezet megteremtésére, személyiségüket gazdagító programok szervezésére irányul.

Nevelési elveink

Általános nevelési elveink:

- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.
- Szoros kapcsolat kialakítása a családdal, melyet a bizalom hat át.
- A 3-7 éves gyermek alapvető szociális tanulási formája az utánzás, ezért az óvodapedagógus modell szerepe kiemelkedő jelentőségű.
- A folyamatosság és a rugalmasság elvét érvényesítve törekszünk a gyermeki igényekre, szükségletekre épülő jó közérzet biztosítására.
- Az óvodapedagógus egész magatartását az elfogadás, a másság és az egyéni különbségek tiszteletben tartása és nagyfokú tolerancia jellemzi.
- A személyiségfejlesztés során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek életkorát, egyéni fejlődési ütemét és képességeit, alkalmazza a differenciált bánásmód elvét.
- A nemzeti, etnikai valamint a migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Unsere Leitsätze

- *Wir gewährleisten den Kindern der ethnischen Gruppen und Familien mit Migrationshintergrund das Recht auf Freiheit, individuelle Entfaltung, Sicherheit und Integration in die Gesellschaft.*
- *Die Kindergärtnerinnen der deutschen Natonalitätengruppen helfen sowohl das Selbstbewußtsein in der deutschen Minderheit zufestigen als auch deutsche Tradition zu flegen. Der Schwerpunkt liegt herbei auf Entwicklung eines deutschen Sprachverständnisses, so wie multikultureller und integrativer Erziehung.*

A helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink:

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a játéknak, amely a kisgyermek alapvető tevékenysége: általa képességei, készségei fejlődnek, tapasztalatokat gyűjt, ismereteket szerez.

- Az egészség érték, amelyet az egyénnek és a közösségnek egyaránt óvnia, ápolnia kell. Az egészségnevelés kiemelt az óvodánk életében. A családdal együttműködve a legfontosabb a megelőzés, az egészségmegőrző szokások kialakítása.
- A kedvező környezet adta lehetőségek kihasználására törekszünk. A természet (állatok és növények) megismerése, szeretete, óvása beépül a mindennapjainkba. Valljuk, hogy a gyermekkor egyik legmeghatározóbb élménye a természettel való találkozás.
- A családokkal való partneri kapcsolat alakulását és az együttnevelést segíti a szülők minél aktívabb bevonása az óvodai életbe (nyílt napok, munkadélután, közös kirándulás, stb.).
- *Mivel óvodánkban német nemzetiségi csoportok is működnek, a különbözőségek elfogadását is kiemelt nevelési elvként kezeljük.*
- *Weil wir deutsche Nationalitätengruppen haben, halten wir es für wichtig Akzeptanz und Respekt für die andere Nationalität fördern*

Óvodai nevelésünk célja, feladatai

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük a 3-7 éves gyermekek harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Célunk:

- derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkör biztosítása,
- a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, jó közérzet biztosítása,
- a gyermekek mindenek felett álló érdekének és jogainak biztosítása,
- a családi nevelés elsődlegességének figyelembevétele, kiegészítése,

- a játék elsődlegességének biztosítása,
- a gyermekek anyanyelvi nevelése és kommunikációs készségének fejlesztése,
- a mozgás és az aktív életmód természetes gyermeki igénnyé válásának megalapozása,
- egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése,
- a természeti és társadalmi környezet megismerésén keresztül környezettudatos magatartásra nevelés, az állatok szeretetére nevelés,
- a gyermekek tapasztalatszerzése sokoldalú legyen, minél több érzékszerven keresztül történjen,
- a gyermekek saját képességeinek megfelelő fejlesztése,
- a változatos tevékenységformákon keresztül, a gyermekek kíváncsiságára építve az érdeklődésük felkeltése,
- a gyermekek szocializálása,
- a különbözőségek elfogadására, egymás iránti toleranciára nevelés,
- a modellértékű, pozitív példamutatás,
- az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.
- *a német nyelv és kultúra megismertetése, a néphagyományok átörökítése és megőrzése, minél teljesebbé váljon a német nyelven folyó kommunikáció, a nemzetiségi identitástudat kialakítása, megerősítése,*
- *a német nyelviskolai tanításának megalapozása, előkészítése.*

Unsere Ziele und Aufgaben:

- *die deutsche Sprache, Traditionen und Kulturgut pflegen und weitergeben,*
- *den Tagesablauf auf Deutsch gestalten,*
- *ausbilden und verstärken des deutschen Nationalbewußtseins,*
- *Vorarbeit für Schulunterricht in der deutschen Sprache.*

Kiemelt feladataink, kulcsfolyamataink a személyiségfejlesztés területén:

Az óvodában feladatunk a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- egészségnevelési tevékenységek,
- környezeti nevelési elvek, programok és tevékenysége,
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösség nevelés,
- játék,
- anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés,
- mozgásfejlesztés.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amellyel a kisgyermekek olyan szükségletét igyekszünk kielégíteni, mely elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul a betegségek megelőzéséhez, jó közérzetükhöz, egészséges életmódjuk kialakításához, vagyis az egész személyiségük fejlődéséhez. A növekedés és a fejlődés üteme, jellemzői egyéni sajátosságokat mutatnak, amelyeket a gondozás során nagyon fontos figyelembe venni. Az egészség megőrzése a személyi- és környezet higiénét, valamint a mentálhigiénét is magában foglalja.
Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, az edzés, a pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Elősegítjük a harmonikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődését, a gyermekek egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését. Biztosítjuk a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet. Alakítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a környezettudatos magatartást. Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós, és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat látunk el.
Intézményünk központi épülete saját konyhával rendelkezik, Nárcisz Tagóvodánkban melegítőkonyha működik. Mindkét konyha megfelel a HACCP követelményrendszerének. Napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekek számára. Törekszünk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

Óvodáink udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Úgy alakítottuk ki, hogy minden évszakban a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja. Udvarainkon található füves, fás, virágos, térköves, gyöngykavicsos terület egyaránt. A gyermekek mozgását,

edzését szem előtt tartva folyamatosan fejlesztjük játékeszközeinket és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt a szabadban töltjük.
Fontosnak tartjuk óvodánk környezetének védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás megalapozását.
Jó időben lehetőséget nyújtunk a csoportszobában kedvelt, különféle tevékenységek folytatására az udvaron (mintázás, bábozás, kuckóépítés, stb.). Ezekhez a feltételeket biztosítjuk.
Változatos tevékenységeket kínálunk a gyermekeknek a mozgáshoz. (rollerezés, kerékpározás, stb.)
Ligetes udvarainkon fa ülőkével körülhatárolt, nagyméretű homokozók, rugós hinták, fészekhinták, mászókák, csúszdák várják a gyermekeket.

Gondozás:

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
Feladatok:
Az óvodapedagógusok feladata a gyermekek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- Ismertessék meg a gyermekekkel a megfelelő egészségügyi szokásokat!
- Alakítsák ki a gyermekek tisztálkodási igényét, a helyes testápolási szokásokat!
- Törekedjenek a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására!
- Ösztönözzék a gyermekeket a legalapvetőbb testi szükségleteik kielégítésére!
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával biztosítsák a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását!
- Tegyék vonzóvá a szabadban való tartózkodást a gyermekek számára!
- Tegyék lehetővé, hogy a gyermekek egészségessé, edzetté, alkalmazkodóvá váljanak!
- Törekedjenek a gyermekek mozgásigényének kielégítésére!
- Segítsék elő testi képességeik fejlődését és mozgásuk összerendezetté válását!
- Biztosítsák a tornateremben is a gyermekek mozgásigényének kielégítését!
- Támaszkodjanak az óvoda gyermekorvosának és védőnőjének szakmai segítségére!
- Biztosítsák az egészséges, biztonságos környezetet a mosdóban, a csoportszobában, a tornateremben és az udvaron egyaránt!
- Ügyeljenek az egész nap folyamán a balesetek megelőzésére!
- Fordítsanak figyelmet a gyermekek gondozására, egészségük védelmére!
- Az óvodapedagógusok alakítsanak ki barátságos, otthonosságot sugárzó csoportszobákat, figyeljenek a berendezési tárgyak esztétikus, biztonságos elhelyezésére!

- Juttassák a gyermekeket kellő mennyiségű folyadékhoz a nap folyamán!
- Nyári időszakban fokozottan figyeljenek a napsütés káros hatásainak megelőzésére (fejfedő használat, árnyékolás)!
- Alapozzák meg a kulturált étkezési szokásokat, ügyeljenek az asztalok esztétikus rendjére, személyes példamutatásukkal segítsék elő az eszközök használatát, formálják ízlésüket!
- Biztosítsanak elegendő időt az étkezésre, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően táplálkozhassanak!
- Hívják fel a szülők figyelmét a gyermekek célszerű, kényelmes öltözködésére! /váltócipő viselése, réteges öltözködés fontossága/
- Biztosítsák az óvodai pihenéshez az optimális feltételeket!

Gyermeki tevékenységek:
- A gyermekek változatos játékra és mozgásra használják az udvar adta lehetőségeket.
- Részt vehetnek a kert és az udvar gondozásában, a növények ápolásában.
- Vigyáznak a csoportszoba és az udvar berendezési tárgyaira.
- Igénylik az esztétikusan megterített asztalt, részt vesznek kialakításában, gyakorolják a helyes evőeszközfogást.
- Étvágyuknak megfelelően merítenek vagy kérnek az ételekből.
- Megkóstolják a számukra ismeretlen ételeket, új ízekkel ismerkednek meg.
- Elsajátítják, begyakorolják a helyes testápolási szokásokat, jelzik szükségleteiket, igényeiket.
- Önállóan öltöznek, szükség esetén segítséget kérnek.

Módszertani alapelvek:
- Az óvodapedagógus, a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására törekszik.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit és a fejlődési tempót a gondozás során.
- Az óvoda minden dolgozója természetesnek tartja a beilleszkedés, az alkalmazkodás nehézségeit.

Napirend, hetirend:
A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyek a gyermek együttműködő képességét,

feladattudatát fejlesztik. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodai élet megszervezésénél maximálisan figyelembe vesszük és biztosítjuk a gyermeki jogokat, a gyermek igényeit, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.
A napirend a maga rugalmas időkeretével lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült játékra és egyéb tevékenykedésre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.
A tevékenységek során valósítjuk meg a különböző fejlesztési feladatainkat, ezekhez biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, eszközt, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.
A nevelési év folyamán a napirendet a gyermekek biológiai, (életkor –alvás – mozgásigény - étkezés rendszeres időpontja) társas szükségleteit szem előtt tartva minden óvodapedagógus maga alakítja ki. A nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság elve.
A heti rendben az óvodapedagógus egy-egy témakört, projektet (évszak – ünnepkör) komplexen dolgoz fel kötött, ill. kötetlen formában.
A nevelés a nyári időszakban a gyermek igényeinek, szükségleteinek figyelembevételével valósul meg.

Munka jellegű tevékenységek:

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, örömmel és szívesen végzett, célra irányuló aktív tevékenység.
A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.
Elvégzését külső szükségesség indokolja, azonban az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Elsősorban a közösségért végzett tevékenységet jelenti, amely magában foglalja az

óvoda, a csoport életével kapcsolatos alkalomszerű munkákat, az önkiszolgálást, a segítést az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítését, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozást.
Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a csoportért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének felfogásához, átéléséhez. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, egyben a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A kétnyelvűség beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ezeken keresztül valósítjuk meg az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a szituatív beszéd gyakorlását.
Arbeitsähnliche Tätigkeiten
Wir binden die deutsche Sprache in jeden Alltagsbereich ein. Dadurch vertiefen wir den deutschen
Sprachschatz der Kinder und sorgen dafür, daß sie die deutschen Traditionen kennenlernen. Dabei nehmen Rücksicht auf ihr Alter und ihren individuellen Wissensstand.

Feladatok:
- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel az adott munkához szükséges eszközök használatát, a munkavégzés helyes sorrendjét!
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be, működjön együtt a gyermekekkel!
- Minden gyermeknek a képességeinek megfelelő feladatot adjon!
- A gyermeki munka értékelése legyen mindig konkrét, reális, ösztönző és a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó!
- Az önálló munkavégzéssel adjon módot arra, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát!
- Adjon alkalmi megbízásokat, amelyeket örömmel és szívesen végeznek!
- Szerettesse meg a gyermekekkel a társaikért végzett munkát!
- Bíztassa a szülőket, hogy vegyék komolyan és tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében!
- Alkalmazzon fejlesztő értékelést a gyermek munkájával kapcsolatban.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek segítenek az óvodapedagógusnak és más felnőttnek.
- Alkalmi megbízásokat teljesítenek.
- Részt vesznek az önkiszolgálásban és a közösségért végzett munkákban, naposi munkában.
- Ismerik az egyes munkákhoz szükséges eszközök helyét, azok használatát.
- Részt vesznek a teremberendezésben, az ünnepeket megelőző készülődésben (dekoráció, ajándékkészítés, takarítás, sütés).
- Örömmel vesznek részt az óvodai növény- és állatgondozásban, mind a csoportszobában, mind az udvaron.
- Ügyelnek az öltöző és a mosdó rendjére.
- Segítenek a kisebbeknek (öltöztetés, önkiszolgálás, stb.)

Módszertani alapelvek:
- Minden óvodapedagógus munkavégzésével pozitív mintát ad a gyermekeknek.
- Arra törekszik, hogy a gyermekek örömmel végezzék a munka jellegű tevékenységeket.
- Megismertetjük a terítéssel, étkezéssel kapcsolatos kifejezéseket, utasításokat.
- A gyermeki munkát is tudatosan szervezzük a szókincs bővítése érdekében.

Methodische Grundsätze
- *In alltäglichen Situationen – wie zum Beispiel beim Tisch decken, Essen, Umziehen und Aufräumen – können die Kinder übliches Vokabular lernen und anwenden.*

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, derűs, szeretetteljes légköre, állandó értékrendje ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. A gyermekeket ebben az életkorban az érzelmeik vezérlik, ezért tartjuk szükségesnek, hogy az óvodába lépés pillanatától kezdve kedvező érzelmi hatások érjék őket. Fontos az óvodapedagógusok és az óvoda más dolgozóinak példamutató viselkedése, kommunikációja, bánásmódja. Alakuljon ki bensőséges, meleg érzelmi kapcsolat óvodapedagógus-gyermek, gyermek-pedagógiai asszisztens, gyermek-dajka, és gyermek-gyermek között.
Az óvoda segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret enged önkifejező törekvéseinek. Az óvoda a gyermekeket az emberek különbözőségének elfogadására, megértésére neveli.
Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A szocializáció szempontjából nagy jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy az elősegítse a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat) fejlődését.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladatok

- Az óvodapedagógus alakítson ki nyugodt, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkört!
- Biztosítson kedvező érzelmi hatásokat, állandó értékrendet.
- Törekedjen a pozitív érzelmi töltés kialakítására az óvodapedagógus - gyermek, pedagógiai asszisztens - gyermek, dajka – gyermek, ill. a gyermek - gyermek kapcsolatban!
- Segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek!
- Viselkedése legyen modellértékű!
- Elégítse ki az óvodások társas szükségletét, nevelje őket a másság, különbözőség elfogadására és tiszteletére!
- Segítse elő a gyermek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, stb./ és akaratának fejlődését!
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében működjön együtt a megfelelő szakemberrel /pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb./!
- Tegye nyitottá, érdeklődővé a gyermekeket, tanítsa meg rácsodálkozni őket a természeti és társadalmi környezetben megtalálható jóra és szépre!

- A nemzetiségi csoportokban dolgozó óvodapedagógus a családok segítségével alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt a német kultúra és nyelv iránt!
- Az egyes nevelési helyzetekben a gyermekek igényeire, szükségleteire anyanyelvükön reagáljon!
- Tartsa fontosnak a néphagyományok megőrzését, újraélesztését, általuk a nemzetiségi identitástudat erősítését!

- Ismertesse meg a német néphagyományokat, melyek által lelkileg feltöltődnek, örülnek egymásnak, megtanulják átélni az ünnepeket, melyek életüket szebbé, boldogabbá teszik!

Emotionale Erziehung und Sozializierung, die Aufgabe

- *Die Erzieherinnen sollen gemeinsam mit den Familienmitglieder eine positive Einstellung zur deutschen Kultur und Sprache bei den Kindern erwirken.*
- *Die Erzieherin muss darauf achten in Erzieherungssituationen stets die Muttersprache des Kindes zu verwenden.*
- *Die Erzieherinnen sollen die deutsche Sprache, Traditionen und das Kulturgut pflegen und weitergeben.*
- *Die Erzieherinnen sollen den Kindern deutsches Kulturgut und Feste nahebringen und ihnen somit eine schönere und glücklichere Kindergartenzeit bereiten.*

A játék

"Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

/Varga Domokos/

A természetes gyermeki megnyilvánulások közül a mozgás mellett a legfontosabb a játék, amely uralja a kisgyermekkori fejlődést. A játék fejlődése a fejlődés egészének a tükre.
A mozgás, a testséma és az én megismerése, az észlelés, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik. A játék a gyermekek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységforma. Az idegrendszer fejlődésének feltétele a játék, melynek szervező és összerendező funkciója van. A játék önkéntes, örömmel végzett tevékenységforma, amelyben a gyermekek kreatív ötleteinek szabad kipróbálási lehetőségei biztosítottak. A játék öngyógyító, fejlesztő, a problémás gyermekek fejlődésében ösztönző tényező. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől, elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától.
A játék a kisgyermekkor alapvető és legfejlesztőbb tevékenysége, egyben az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermekek elemi, pszichikus szükséglete. Szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat, amelyet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell biztosítani.

A játék aktív, önkéntes folyamat, az óvodai élet teljes egészét átszövi. Aktív, mert folyamatos cselekvést, mozgást, tevékenységet, gondolkodást, emlékezetet, figyelmet stb. feltételez. A játék pszichikai sajátossága a feszültségoldás és az örömszerzés. A cselekvés, a képi, a szimbolikus funkciók szerveződései, összerendeződései teszik a játékot a legfontosabb tevékenységi rendszerré. A gyermekek a játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.
A játék a gyermekek számára örömforrás, önmagáért való tevékenység. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermekek legfőbb tevékenysége. A munka és a tanulás is megőrzi játékos jellegét. A játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Növeli önállóságukat, kitartásukat, fejleszti a gyermekek mozgását, értelmi képességeit, kreativitását. Kihat érzelmeikre, közlési vágyat ébreszt, viselkedési szabályok formálódnak. Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok, alakul a magatartás. A játékban a gyermekek utánoznak, tanulnak, fejlődnek.
Az óvodapedagógus tudatosan, indirekt módon irányítja a gyermekek játékát, együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával előtérbe helyezi a szabad játék érvényesülését.

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték lehet: mozgásos, manipulációs és verbális.
A mozgásos gyakorlójáték során a gyermekek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételgetik. Mozgás közben ismerkednek saját testükkel, testi képességeikkel, bizonyos mozgásokat begyakorolnak.
A manipulációs gyakorlójáték során a gyermekek tárgyakkal manipulálnak. E tevékenység közben megismerkednek az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismerik az anyagok tulajdonságait, matematikai ismereteket szereznek.
A verbális gyakorlójáték során egy-egy szótagot, szót, mondókát, verstöredéket, szófordulatot ismételgetnek ritmikusan. Nagy örömet lelnek a halandzsa szövegek kitalálásában. Amennyiben buzdítást kapnak, beszédkedvük megnövekszik, bátrabban nyilvánulnak meg.

Építő-konstruáló játék

A "valamit alkotni" igénye, öröme mutatkozik meg az építő, konstruáló játék által. Míg eleinte a spontán építés dominál, később a tervezett, átgondolt játék veszi át a helyét. Az építő játék során fejlődik a gyermekek kreativitása, megtanulnak tervezni, érzékelik a rész-egész viszonyát. Formálódik, illetve kialakul térlátásuk és ezáltal is matematikai ismereteket szereznek. Az építés, konstruálás során fejlődik finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, megfigyelőképességük és szerialitásuk.

Szimbolikus-szerepjáték

A gyermekek a szerepjátékban tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, vágyaikat, élményeiket tükrözik, környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotják. A szerepjátéknak fontos szerepe van a személyiségfejlődésben. A gyermekek a felnőtt minta alapján elsajátítják az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Megtanulnak társaikkal együttműködni, egymáshoz alkalmazkodni. A szerepjáték során fejlődik alkalmazkodó- és kommunikációs képességük, szabálytudatuk, önuralmuk, akaratuk. A szerepjáték által a gyermekek gyakorolják a megszerzett ismereteiket s újakat tanulnak egymástól. Jó lehetőséget teremt a nagymozgás, a finommotorika, a szem-kéz koordináció ill., a kognitív funkciók fejlesztésére is.

Szabályjáték

A szabályjátékok lehetnek mozgásos és/vagy értelemfejlesztő szabályjátékok.
A mozgásos játékokhoz tartoznak a testnevelési játékok és a dalos népi játékok. Ezen játékok során a gyermekek megtanulják érzelmeiket, indulataikat, sikereiket, kudarcaikat kezelni, elsajátítják a türelmet, kitartást, akaraterőt, fejlődik közösségi érzésük, feladat- és szabálytudatuk, felelősségtudatuk.
Az értelemfejlesztő szabályjátékok fejlesztik a gyermekek szociális és értelmi képességeit. Egyre pontosabb képet kapnak önmagukról, társaikról. /önuralom, türelem, tolerancia, siker-, ill. kudarctűrő-képesség/ Ezekben a játékokban a kognitív funkciók fejlesztésére számos lehetőséget találhatunk. A verbális fejlesztést jól szolgálják a nyelvi játékok.

Barkácsolás

A barkácsolás a játék igényéből alakul ki, hiszen az elkészített eszközöknek funkciójuk van. Az óvodapedagógus ösztönzi a gyermekeket saját játék szükségletük tárgyi kiegészítésére, elkészítésére. Az óvodapedagógus segíti őket kreatív ötleteik megvalósításában. Barkácsolás közben rengeteg ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, a különböző technikákról, egymásra épülő munkafolyamatokról. Fejlődik képzeletük, kreativitásuk, társas kapcsolataik árnyaltabbá válnak. A barkácsolás jó lehetőséget teremt a finommotorika, a szem-kéz koordináció, a rész-egész viszony, az alaklátás- és formaállandóság, a téri viszonyok, ill. a verbális fejlesztésre is.

Bábozás

A gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a bábozás, ezáltal felelevenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, esztétikai és szociális élményeiket. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé búvva lehetőség van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására, fejlődik az emlékezet, a fantázia. Mivel a bábozás lényeges eleme a beszéd, ezért nagymértékben hat ennek fejlődésére is.

Dramatizálás

A gyermekek a dramatizálás során saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. A dramatizálás a gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze. A gyermekek elgondolásaik alapján dolgozzák fel az ismert meséket, történeteket, vagy kitalált szituációkat. A dramatizálásban megnyilvánul a környezethez való viszonyuk.

Feladatok

- Az óvodapedagógus használja ki a mozgásos gyakorlójátékban a testséma-fejlesztés, a nagymozgás-fejlesztés lehetőségét!
- Az óvodapedagógus használja ki a manipulációs gyakorlójáték során a szem-kéz koordináció, a testséma- és észlelésfejlesztés, a finommotorika, a szerialitás, ill. vizuális memória - fejlesztési lehetőségeit!
- Az óvodapedagógus használja ki a verbális gyakorlójáték során a kifejezőkészség, a ritmusérzék, a mozgás és a beszéd összehangolásának fejlesztési lehetőségeit!
- Az óvodapedagógus figyeljen fel arra, ha egy-egy gyermek hosszú időszakon át tartó gyakorlójátékában valamilyen részfunkció fejlődési lemaradása jelent problémát!
- Az óvodapedagógus támogassa a gyermekek alkotó kedvét, biztosítson változatos anyagokat, eszközöket!
- Az óvodapedagógus alakítsa ki azt a szokást, hogy a gyermekek egymás alkotásait tiszteletben tartsák, a megkezdett játékot egész nap, sőt másnap is folytathassák!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel és tartsa tiszteletben a gyermekek szabad játékát! Ha a gyermekek igénylik, a felnőtt ne irányítóként, hanem játszótársként vegyen részt a játékban!
- Az óvodapedagógus biztosítsa a megfelelő feltételeket, eszközöket!
- A felnőtt csak szükség szerint vegyen részt a játék során kialakult konfliktusok megoldásában!
- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos szabályjátékkal, hogy maguk is bármikor kezdeményezhessék eljátszásukat!
- Az óvodapedagógus kezdeményezzen változatos értelemfejlesztő szabályjátékokat, s használja ki a bennük rejlő fejlesztési lehetőségeket!
- Az óvodapedagógus teremtse meg a barkácsoláshoz szükséges folyamatos gyűjtőmunka lehetőségét!
- Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését, támogassa őket kreatív ötleteik megvalósításában!
- Az óvodapedagógus biztosítson megfelelő időt, helyet, eszközt a bábozáshoz!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek dramatizálását!

- Az óvodapedagógus teremtse meg a gyermekek dramatizálásához szükséges feltételeket!

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus szem előtt tartja a gyermekek igényeit, szükségleteit, mozgásigényét és manipulációs vágyának kielégítését.
- Biztosítja a játékhoz szükséges élményeket, feltételeket és eszközöket.
- Lehetővé teszi a differenciált játék lehetőségeket.
- Érvényesíti a játék fejlesztő hatását a beszédükben gátolt és kevésbé közlékeny gyermekek fejlesztése érdekében.
- Ügyel a balesetek megelőzésére.
- *Napirendünkben a szabad játéknak nagy teret engedve felhasználja az adódó lehetőségeket a német nyelvű szókincs gyarapítására.*
- *A játékidő az óvodapedagógus számára lehetőséget biztosít a személyre szabott egyéni fejlesztésre, gyakorlásra.*
- *Kihasználja a bábjátékban rejlő játékos nyelvelsajátítási lehetőségeket.*
- *Törekszik a párbeszédes helyzetek kialakítására.*
- *Az irányított játékban sokszínű, kreatív játékkal és játék formákkal ismertetjük meg a német nyelvet: dalok, mondókák, történetek, elbeszélések, beszélgetések, szerepjátékok, körjátékok, táncok, mesék...*

Methodische Grundsätze

- *Dem Freispiel geben wir den grössten Raum im Tagesablauf. Die Kindergärtnerin soll alle möglichkeiten zum Spracherwerb verwenden.*
- *Während die Kinder spielen, soll die Kindergärtnerin die Entwicklung individueller Fähigkeiten und die Aussprache fördern.*
- *Durch Puppenspiele können die Kinder die deutsche Sprache üben sowie ihren aktiven und passiven Wortschatz erweitern.*
- *Die Kindergärtnerin versucht jede Möglichkeit zu nutzen mit den Kindern Dialog aufzubauen.*
- *Im angeleiteten Spiel nutzen wir die Vielfalt kreativer Spiele und Spielformen, um die Kinder mit der deutschen Sprache vertraut zu machen: Lieder, Reime, Erzählungen, Gespräche, Rollenspiele, Kreisspiele, Tänze, Märchen.*

Ünnepek és rendezvények az óvodában

Az ünnepekre való készülődés örömteli várakozását éli át a gyermekek, mely fejlődésük serkentője. Az ünnepekre való ráhangolódásban, előkészületekben a szülők is aktív szerepet vállalhatnak, ünnepeinken részt vehetnek.

A Nárcisz Tagóvoda ünnepei és rendezvényei:

- Sportdélután (ősz)
- Játszóház (ősz, tavasz)
- Töklámpások találkozója
- Márton nap
- Mikulás
- Adventi gyertyagyújtás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Májusfa állítás és –kitáncolás (Pünkösd)
- Anyák napja
- Játékos délután, nagyok búcsúztatása
- Családi nap
- Zöld óvoda - jeles napok: Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak, fák napja

Egry Óvoda ünnepei és rendezvényei:

- Mikulás
- Advent, Karácsony
- Farsang
- Március 15. megünneplése
- Húsvét
- Anyák napja
- Zöld Óvoda
  Jeles napok /Állatok Világnapja, Föld Napja, Víz Világnapja, Madarak-fák napja/
- Gyermeknap
- játékos évzáró
- Apák napja

Nemzetiségi csoportjaink sajátos ünnepei:

- *terményünnep /Erntedankfest/*
- *Márton nap /St. Martin Tag/*
- *Játszóház évszakonként*
- *Feste und Feiertage:*
- *Osterspiele /Eierwerfen, usw./*
- *Ein Bastelnachmittag mit den Eltern vor jedem Fest*

A csoportok programjait, egyéni arculatát az óvodapedagógusok személyisége és módszertani szabadsága határozza meg.

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják és elsajátítják a különféle viselkedési szabályokat.
- Különböző megbízatásokat vállalnak, fejlettségükhöz mért feladatokat végeznek, alkalomszerűen munkát vállalnak a csoportért.
- Együttműködnek társaikkal és az óvodapedagógusokkal.
- Segítenek egymásnak és a felnőtteknek.
- Örömet szereznek, megvigasztalják egymást.
- Vigyáznak egymásra, környezetükre.
- Őszinték egymáshoz és a felnőttekhez.
- Bizalommal vannak a felnőttek iránt.
- Alkalmazkodnak társaikhoz, elfogadják társaik akaratát.

Módszertani alapelvek

- Partnerkapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel.
- Megerősítjük a család pozitív nevelési hatásait.
- Nyitottak vagyunk a szülők gyermekükkel kapcsolatos kéréseire, javaslataira.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- Tapintatra épülő kapcsolatot alakítunk ki, melyet elmélyítünk a közös programok és tevékenységek alkalmával.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekre megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében

jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének alakulását.
A tevékenységbe integrált tanulás az óvodában egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében tervezett és szervezett tevékenység. Elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése. Az óvodában végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömének átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban a gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A tanulás hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz a figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantázlájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.
A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
Az óvodás korú gyermekek többféleképpen szerezhetnek tapasztalatot az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetből:

- utánozzák a kapott modell magatartás- és viselkedésformáit,
- spontán játékuk során is tapasztalatot gyűjtenek, cselekvés útján tanulnak és problémákat oldanak meg,
- kérdéseikre kapott válaszokból is gyarapszik ismeretük,

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, szituációs játék is bővíti ismereteiket,
- az óvodán kívül is nagy mennyiségű spontán tapasztalat, élmény halmozódik fel a gyermekekben.

A 3-7 éves kor a szenzomotoros integráció időszaka, ezért tartjuk fontosnak, hogy a gyermekek minél több mozgásos- és érzékszervi tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világról. A gyermekek legalapvetőbb megnyilvánulási módjára, fő tevékenységi formájára a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük meg a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. Fő törekvésünk, hogy minden nevelési területet átfogva, komplexen, hatékonyan, (változatos módszerekkel, a megelőzésre fókuszálva, az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges alapvető képességek célzott fejlesztésével) minden gyermeket a képességeihez és a lehetőségeihez mérten fejlesszünk.

Kognitív képességek:

- érzékelés
- észlelés
- figyelem
- emlékezet
- képzelet
- gondolkodás

Verbális képesség:

- beszéd

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

„Anyanyelvünk, ez a csodálatos játékszer, amelynek gazdagságára és szépségére egyaránt büszkék lehetünk, megérdemli a megbecsülést és a szeretetet."

/Grétsy László/

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek sikeres iskolakezdéséhez. A szocializáció folyamán a beszéd a gyermekek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermekek biztonságérzete, növekszik tájékozottságuk, gazdagodnak ismereteik. A helyes és szép

beszéd mélyíti érzelmeiket, fejleszti esztétikai érzéküket, előkészíti őket az irodalmi élmények befogadására. A biztonságot nyújtó, derűs közegben a gyermekek megnyílnak, meg akarnak nyilatkozni, kialakul a beszédkedvük. A beszédkedv folyamatos fenntartásával, fokozásával a gyakorlás számtalan módjára nyílik lehetőség.
Helyesen ejtik a magán- és mássalhangzókat, kialakul a megfelelő beszédtempó és a hangzók hosszúsága, ámyalttá válik a hangsúly és a hangerő. Beszédük során nyelvtanilag helyes mondatokat használnak.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa a kiegyensúlyozott, oldott légkört!
- Törekedjen az egyszerű, de változatos mondatszerkesztésre, helyes, szép kiejtésre!
- Természetes hangon, a csoport hang- és zörej szintjéhez alkalmazkodva beszéljen!
- Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására!
- Csak nyelvileg tiszta és értékes anyagot használjon!
- Fejlessze kérdéseivel is a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket!
- Használja ki a magyar gyermekköltészet és a népi hagyományok fejlesztési lehetőségeit, a mindennapos mondókázásban, verselésben!
- Találjon időt, módot, hogy megválaszolja a gyermekek kérdéseit!
- Legyen követésre méltó modell a gyermekek számára!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek beszédsajátosságait és az egyéni fejlődés különbségeit!
- Figyelje meg, hogy a gyermekek beszédének mely összetevőiben tapasztalható hiányosság!
- Ismerje fel a beszédhibákat (torz artikuláció, orrhangzósság, akadályozott beszédfejlődés, dadogás, stb.), irányítsa a gyermekeket logopédushoz!
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját!
- Tapintattal kezelje a családban esetleg előforduló beszédhibákat!
- Változatos anyanyelvi játékok szervezésével segítse elő a gyermekek beszédészlelésének- és megértésének fejlesztését!

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek szívesen részt vesznek az óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben, párbeszédes játékokban, szívesen utánozzák a kapott modellt.
- A nyelv zenéjét, ritmusát, intonációját képesek felfogni, utánozni, sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása.
- *A pozitív élmények hatására maguk is szívesen kezdeményeznek német nyelvű játékokat, körjátékokat és reagálnak az óvodapedagógus közléseire, kérdéseire, utasításaira.*

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus olyan oldott, derűs légkört teremt, amely serkenti a gyermekek beszédkedvét.

Nyelvi nevelés a nemzetiségi csoportokban

Óvodánk nemzetiségi csoportjaiban mindkét nyelv – a magyar és német – fejlesztése történik. Az óvodai tevékenységekben a két nyelv használata érvényesül. Ennek arányát a következők határozzák meg:

- *a gyermekek életkora,*
- *a gyermekek egyéni nyelvismerete,*
- *a nevelési helyzet, az adott szituáció.*

A hangsúlyt a német nyelv fejlesztésére helyezzük.
A kétnyelvűség beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ezen keresztül valósítjuk meg az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségüknek megfelelően a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a szituatív beszéd és a válaszadó szerep gyakorlását.

Feladatok

- *Mérje fel az óvodapedagógus a gyermekek nyelvismereti szintjét! Tájékozódjon, milyen alapokkal rendelkeznek a gyermekek, amelyre munkáját építeni tudja!*
- *Az óvodapedagógus nyelvismerete, kiejtése legyen példaértékű!*
- *Beszédét, utasításait tegye mindig szemléletessé egy-egy adott szituációval, metakommunikációval, tárggyal, különböző eszközökkel, hogy ezáltal is segítse a gyermekek számára a megértést!*
- *Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel segítse az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást!*
- *A gyermekek által ismert, megkedvelt meséket német nyelven is dolgozza fel! (pl.: dramatizálás, bábozás*
- *Ébressze fel a gyermekekben a német nyelv iránti érdeklődést!*
- *Teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermekek élményeire, ismereteire, kíváncsiságára és játékosságára építve tudja elképzeléseit megvalósítani!*
- *A gyermekek által ismert, megkedvelt meséket német nyelven is dolgozza fel! (pl.:*

dramatizálás, bábozás)

- *Az óvodapedagógus és a nagyobb gyermekek nyújtsanak mintát a kisebbeknek!*

Gyermeki tevékenységek

- *A gyermekek szívesen részt vesznek az óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben, párbeszédes játékokban, szívesen utánozzák a kapott modellt.*
- *A nyelv zenéjét, ritmusát, intonációját képesek felfogni, utánozni, sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása.*
- *A pozitív élmények hatására maguk is szívesen kezdeményeznek német nyelvű játékokat, körjátékokat és reagálnak az óvodapedagógus közléseire, kérdéseire, utasításaira.*

Módszertani alapelvek

- *Az óvodapedagógus olyan oldott, derűs légkört teremt, mely elősegíti a német nyelvvel való játékos ismerkedést, a nyelvtanulást.*
- *Beszédében tudatosan alkalmazza a testbeszédet /mimika, gesztikuláció/. Fontos alapelv a beszéd és szemléltetés együttes alkalmazása. Az utánzásra, a játékra, a gyermekek szituációs élethelyzeteire, a gyakori ismétlésre építünk. Tudatosan sokat beszélünk a gyermekekkel németül, érezzék, hogy nekünk is örömet jelent a beszéd.*
- *Cselekvéseiket, mindennapos tevékenységeiket német nyelven is kísérjük.*
- *Játéktevékenységüket is többnyire német szóval kísérjük.*
- *A különböző napi tevékenységekhez /kézmosás, rakodás, étkezés/ mondókázunk, német nyelven adjuk az utasításokat, gyakran énekelve.*
- *A gyermekek nyelvi kifejezőkészségét új fogalmak bevezetésével és azok gyakori ismétlésével gazdagítjuk.*

Kultúraközvetítés

- *Ápoljuk a magyarországi német kulturális hagyományokat.*
- *Együtt gyűjtjük a gyermekekkel a kulturális értékeket /ruházat, használati tárgyak/. Alkalmanként nemzetiségi kiállításon bemutatjuk azokat.*
- *Résztvevői vagyunk a város német nemzetiségi ünnepélyeinek.*
- *A magyarországi németek hagyományos ünnepeit kétnyelvűen szervezzük meg a gyermekekkel.*
- *Tágabb környezetünkben meglátogatunk érdekes, különleges intézményeket /tájház, babamúzeum, kiállítás/.*

- *Néptáncos ruhákkal rendelkezünk, melyeket az ünnepi alkalmak során viselünk.*
- *Megismertetjük a gyermekeket a hagyományos magyarországi német hangszerrel /tangóharmónika/.*

Sprachliche Erziehung

- *In den deutschen Nationalitätengruppen lernen die Kinder durch die bilinguale Erziehung sowohl die deutsche, als auch die ungarische Sprache.*
- *Der Schwerpunkt liegt auf dem Erlernen der deutschen Sprache.*
- *In Tagesablauf gibt es vielfältige Anlässe um mit den Kindern Deutsch zu sprechen.*
- *In Erziehungssituationen benutzen wir die Muttersprache des Kindes.*
- *Bei der Spracherziehung muß die Kindergärtnerin das Alter, die Entwicklungstufe und die bereits vorhandenen Sprachkentnisse der Kinder in den aktuellen Situation berücksichtigen. Die Zweisprachigkeit wird in den alltäglichen Tätigkeiten eingebaut.*
- *Durch die alltäglichen Tätigkeiten verwirklichen wir den Spracherwerb, bezogen auf Antwortgeben und situationsbedingtes Sprechen, entsprechend dem Altes der individuellen Entwicklung.*

Aufgaben

- *Die Kindergärtnerin soll fähig sein die Stufe der Sprachkenntnis einzuschätzen.*
- *Die Aussprache und die Sprachkenntnisse der Kindergärtnerin sollen den Kindern als Vorbild dienen.*
- *Durch Gestik, Mimik und verschiedene Gegenstände soll die Kindergärtnerin den Spracherwerb und das Sprachverständnis fördern.*
- *In gleichen Situationen soll immer derselbe Satz mit derselben Gestik verwendet werden.*
- *Die bekannte und beliebte Märchen und Kindergeschichten sollen auch auf Deutsch erzählt und dargestellt werden.*
- *Die Kindergärtnerin soll die Neuglierde der Kinder an der deutschen Sprache wecken.*
- *Die Kindergärtnerin soll den Kindern vielfältige Erlebnis-, Erfahrungs- und Lernprozesse mit allen Sinnen in ihrem Umfeld ermöglichen.*
- *Die Kinder nehmen gerne an Beschäftigungen teil, die die Kindergärtnerin organisiert und treten mit ihr in Dialog.*
- *Die Kindergärtnerin und die ältere Kinder dienen als Vorbilder.*
- *Das Verstehen und Nachahmen der Melodie und des Rythmusses derdeutschen Sprache stellt für die Kinder einen Erfolg dar. Kindliche Tätigkeiten*
- *Die Kinder nehmen gerne an den Tatigkeiten teil, die die Kindergärtnerin bietet. Sie ahmen gerne nach die Satzmodelle der Kindergärtnerin.*

- *Sie können die Musik, den Rhythmus der Sprache verstehen und nachahmen. Die Volkslieder und Reime geben ihnen Spracherlebnis.*
- *Die Kinder organisieren sich selbst deutsche Kreisspiele und andere Spiele und reagieren auf die Frage der Kindergärtnerin.*

Metodische Grundsätze

- *Die Atmosphäre in der Gruppe soll angenehm vertrauenswürdig und locker sein, damit die Kinder die Sprache leichter können lernen.*
- *Die Kindergärtnerin soll die deutsche Sprache mit Mimik, Gestik und Gegenständen veranschaulichen.*
- *Die Grundlagen des Spracherwerbs auf welchen die Kindergärtnerin ihre Arbeit aufbauen soll, sind Nachahmung, Spiele, Regelmäßigkeiten und alltägliche Situationen.*
- *Wir sprechen bewusst viel mit den Kindern, und zwar Deutsch und zeigen selbst Freude am Sprechen. Dabei trauen wir jedem Kind zu, dass es mit uns die deutsche Sprache verstehen lernt.*
- *Wir begeleiten die eigenen Handlungen und Alltagsaktivitäten sparchlich – vorwiegend in deutscher Hochsprache.*
- *Wir begleiten die Kinder sprachlich in ihrem Spiel.*
- *Zu verschiedenen Handlungen /Händewaschen, Aufräumen, Essen/ sagen wir Reime, geben die Instruktionen auf Deutsch, oft singend.*
- *Wir bereichen die sparchliche Ausdrucksfähigkeit der Kinder, indem wir neue Begriffe einführen und öfter wiederholen.*

Kulturvermittlung

- *Mit den Kindern pflegen wir die ungarndeutschen kulturellen Traditionen.*
- *Wir sammeln mit den Kindern altes Kulturgut /Kleider, verschiedene Gegenstände/. Manchmal organisieren wir nationalitäte Ausstellungen in unserem Kindergarten.*
- *Wir beteiligen uns am Festen und Feiern in unserer Stadt.*
- *Wir gestalten die traditionellen ungarndeutschen Feste und Feiern mit den Kindern zweisprachig.*
- *Wir besuchen interessante Einrichtungen im Umfeld /Heimatmuseum, Puppenmuseum, Ausstellungen/.*
- *Wir haben Volkstanzkleidungen.*
- *Wir machen die kinder dmit dem typischen Musikinstrument der Ungarndeutschen bekannt /Ziehharmonika/.*

Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.
A népi mondókák, dúdolók, a népmesék, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a mese és a vers. Az irodalmi nevelés összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal. A mese az a beszédmód, amelyre az óvodáskorú kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, és minden másnál jobban a mesélő feinőtthöz kapcsolja az óvodás hallgatóságot. A mese éppúgy, mint a játék: örömforrás. Az óvodai élet állandó zajos, nyüzsgő közegében a csend szigete. Nevelő hatása mélyen átjárja a gyermek személyiségét.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat felokló mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, mesei –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Feladatok

- Az óvodapedagógus keltse fel és mélyítse el a gyermekek irodalom iránti érdeklődését!
- Alapozza meg az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő szeretetteljes érzelmi kapcsolatukat!
- A mesével, verssel, mondókával is erősítse a gyermekek érzelmi biztonságát!
- Fejlessze a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát!
- Fejlessze a gyermekek beszédét: kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, a helyes hangsúlyozást és a ritmust!
- A hócgtetőkkel, kiszámolókkal, altatókkal, segítse az óvodapedagógus és a gyermekek közötti bensőséges kapcsolat alakulását!
- Tudjon sok verset, mesét, mondókát, hogy a megfelelő helyzetben alkalmazhassa!
- Az óvodapedagógus előadása legyen élményszerű, indítsa meg a gyermekek fantáziáját!
- Lehetőség szerint emlékezetből meséljen!
- Teremtse meg a meséléshez szükséges nyugodt körülményeket!
- A gyermekek életkori sajátosságainak és érdeklődésüknek figyelembe vételével naponta többször is mondjon verset, mesét!
- Hangsúlyozza az otthoni verselés, mesélés fontosságát is!

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek szívesen hallgatnak és mondanak mondókákat, verseket, meséket.
- Szívesen kapcsolódnak be a közös mondókázásba, verselésbe, mesélésbe.
- Kitalálnak maguk is rövid történeteket, rigmusokat saját örömükre, amely önkifejezésük egyik módja.
- Csendesen, figyelmesen hallgatják a verset, mesét.
- Képesek előadni kedvenc verseiket, meséiket bábozással, dramatizálással is.
- Gondosan bánnak a mesekönyvvel, vannak kedvenc meséik, mesekönyveik.

- Várják és kérik a mese, versmondás alkalmait, segítenek a feltételek kialakításában.
- Élvezik a vers- és mesemondás folyamatát, az elalvás előtti halkan elmondott meséket.
- Spontán beszédükben alkalmazzák a mesei szófordulatokat.
- Szívesen beszélgetnek élményeikről egymással és a felnőttekkel.
- Párbeszédeik a helyzetnek nyelvtanilag is megfelelnek.
- Szívesen vesznek részt anyanyelvi játékokban.
- Megismerik a számukra ismeretlen szavak jelentését.

- *Ismernek az adott évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó mondókát, verset.*
- *Figyelmesen hallgatják a lerövidített német meséket, szívesen részt vesznek azok bábozásában, dramatizálásában.*
- *Vannak kedvenc meséik, verseik, mondókáik.*
- *Szívesen nézegetik a leporellókat, képeskönyveket, megnevezik az ott látottakat.*

Kindliche Tätigkeiten

- *Die Kinder kennen Lieder, Reime und Gedichte, die zu den Jahreszeiten und Festen passen. Sie hören aufmerksam bei Erzählung verkürzter deutscher Märchen zu und können diese beispielweise Puppentheater oder ein Rollenspiel darstellen. Sie haben deutsche Lieblingsmärchen, -Verse, und –Reime.*
- *Sie sehen sich gerne Bilderbücher an und können die Charaktere und deren Tätigkeiten benennen.*

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus olyan derűs légkört teremt, amely erősíti, serkenti a gyermekek beszédkedvét.
- Szem előtt tartja a beszédészlelés- és megértés állandó fejlesztését.
- Beszédviselkedésével megfelelő modellt ad a gyermekeknek.
- A meghallgatásra szánt népmeséket az óvodapedagógus lehetőség szerint kívülről, élményszerűen mesélje, hogy ezáltal is segítse a hangulat megteremtését, a cselekmény megértését.
- Törekszik a nyelvileg tiszta, értékes, népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek kiválasztására.
- Az óvodapedagógus az emberi kapcsolatokat erősíti a mese és a vers közegén át.
- A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

- *A német mondókák, versek rövidek, legfeljebb 5-6 sorosak legyenek.*
- *A gyermekek által már ismert és kedvelt meséket az óvodapedagógusok németül is elmesélik, szükség esetén lerövidítik.*

Methodische Grundsätze

- *Die deutschen Verse,, Reime und Gedichte sollen höchtens fünf bis sechs Zeilen lang sein. Die Kindergärtnerin soll die beliebten und bekannten ungarischen Märchen auch gekürzt auf Deutsch erzählen.*

A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyermekek környezettel való kapcsolata spontán, vagy a felnőttek közreműködésével és az óvodapedagógusok tudatos irányításával valósul meg. Megismerik a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét és védelmét. Megélik a közösséghez tartozás élményét.
Óvják, védik az állatokat, közvetlen környezetüket. Szelektíven gyűjtik a hulladékokat a csoportszobában elhelyezett tárolókban. Az óvodások az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A gyermekek a természeti és társadalmi környezetben megfigyelik az élőlényeknek egymáshoz és a környezethez való viszonyát, kölcsönhatásait, érzékelik a környezet- és természetvédelem szerepét. Célunk, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot /érzékszervi és mozgásos megtapasztalás/ szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten. A csoport és óvodai szintű Jeles napok / Állatok, Föld, Víz, Madarak-fák napja/ megünneplése is ismereteik bővítését segíti.
A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget a környezet tevékeny megismerésére, helyi hagyományok és a néphagyományok ápolására!

- Tegye lehetővé egyéni tapasztalatok, ismeretek szerzését, gyarapítását, alkalmazkodjon a lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságaihoz!
- Törekedjen a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítésére!
- Építsen az óvodások érdeklődésére, adjon alkalmat, hogy a gyermekek közvetlen módon találkozhassanak a természettel!
- Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra!
- Vegye figyelembe a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó, meglévő tapasztalatait!
- A Jeles napokhoz kapcsolódó játékos tevékenységekkel mélyítse ismereteiket és érzelmileg hangolja rá a gyermekeket környezetük védelmére, szeretetére!
- Erősítse a gyermekben a pozitív érzelmi kötődést az állatokhoz, érzékenyítse a gyermeket a felelős állattartásra!
- Láttassa meg a környezet csodáit!
- Segítse az alkalmi és a folyamatos megfigyelést, gyűjtést!
- Erősítse a gyermekben a pozitív érzelmi kötődést a természethez, a szülőföldhöz!
- Alakítsa ki a gyermekekben az esztétikus, rendezett környezet iránti igényt!
- Támaszkodjék a gyermekek családi kiránduláson, nyaraláson szerzett tapasztalataira!
- Adjon lehetőséget a környező valóság formáival, mennyiségeivel és téri viszonyaival való ismerkedésre, tapasztalatszerzésre, járuljon hozzá a gyermekek motiváltságához!
- Fejlessze a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képességét!
- Az óvodapedagógus keltse fel és elégítse ki a gyermekek érdeklődését!
- Gazdagítsa matematikai tapasztalataikat, melyek későbbi ismereteikhez alapul szolgálhatnak!
- Fejlessze a gyermekek logikus gondolkodását, problémafelismerő- és megoldóképességét, a feladatmegoldásra irányuló önállóságát, szóbeli kifejezőképességét!
- Fejlessze önállóságukat a tevékenység folyamatában!
- Ébressze fel bennük a kísérletezés, felfedezés, a tudás örömét!
- Az óvodapedagógus biztosítsa a játékos úton történő ismeretelsajátítást!
- Tudatosítsa a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fontosságát!
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában!

Gyermeki tevékenységek

- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében.
- Megismerik az óvoda helyiségeit, udvarát, tágabb környezetét.

- Különböző játék- és szerephelyzetekben újra élik a családdal kapcsolatos tapasztalataikat, élményeiket.
- Felfedezik környezetük tárgyain a színeket, színárnyalatokat.
- Óvják, védik, az őket körülvevő környezetet, érzékelik annak változásait.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemet.
- Örülnek a szépnek, az eredményes munkának, igénylik az esztétikus környezetet. Kirándulás, játékos tevékenység, változatos programok keretében ismeretet szereznek a Jeles napokkal kapcsolatban.
- Megismerkednek az időjárás és az öltözködés összefüggéseivel.
- Tapasztalatokat szereznek a növényekről, állatokról, óvják és védik azokat!
- Figyelemmel kísérik az évszakok változásait, gyűjtögetik a természet kincseit.
- Gazdagítják tapasztalataikat az őket körülvevő társadalmi és természeti környezetről.
- Gyakorolják a helyes közlekedés szabályait, megszerzett tapasztalataikat hasznosítják a séták, kirándulások alkalmával.
- Megismerkednek a testükkel, testrészeikkel, érzékszerveikkel, azok funkciójával és ápolásával.
- Összehasonlításokat végeznek a szűkebb és tágabb környezetükben.
- Gyakorolják a halmazok képzését és bontását saját és megadott szempontok szerint.
- Megadott jellemzők alapján sorozatokat képeznek, egyszerű megállapításokat fogalmaznak meg, a hamis és az igaz állításokat megkülönböztetik.
- Felismerik, megmutatják, megnevezik a változásokat.
- Különböző számosságú halmazokat összehasonlítanak, és elemeik szerint párosítják.
- Tapasztalatokat szereznek különböző mérésekről (hosszúság, tömeg, idő, térfogat).
- Különböző sík- és térbeli ismeretekhez jutnak tevékenységeik közben (építés, konstruálás, gyurmázás, stb.)
- Az oldaliságot tükör előtti mozgásokkal gyakorolják.
- Tevékenységeik és mozgásuk során megtanulnak tájékozódni a térben és a síkban.

Módszertani alapelvek

- A megismerés folyamatában a tapasztalatszerzés lehetőség szerint természetes környezetben és minél több érzékszervvel történjen.
- Az óvodapedagógus lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a gyermekek alkalmazzák az óvodai élet különböző területein.
- Kialakítja a gyermekekben az állatok megismerésének, szeretetének, megóvásának igényét.

- Az óvodapedagógus példát mutat a környezettudatos magatartás és a fenntarthatóságra nevelés terén.
- Az óvodapedagógus arra ösztönzi a gyermekeket, hogy mondják el élményeiket, tegyék fel kérdéseiket, elemezzék a válaszokat, és közösen jussanak el a helyes megállapításokhoz.
- Az óvodapedagógus az ismeretelsajátítást derűs, nyugodt légkörben, cselekvésbe ágyazva, játékos keretek között biztosítja.
- Kialakítja a gyermekekben a természet szeretetének, megóvásának igényét.
- A tevékenységek során olyan jellegű játékosság érvényesül, amely rávezeti a gyermekek figyelmét a megoldandó problémára.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, élményeit, tapasztalatait, érdeklődési körét, és matematikai ismereteit.

- *Biztosítja a tanulás optimális feltételeit.*
- *Figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét.*
- *A környezetismeret témáit németül is feldolgozza.*

Metodische Grundsätze
- *Die optimalen Voraussetzungen des Lernens sichern.*
- *Anpassung an das Entwicklungstempo der einzelnen Kinder.*
- *Die Themen der Umwelterziehung werden auch auf Deutsch aufgearbeitet.*

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
A közös éneklés, zenélés a gyermekeket élményhez juttatja, gazdagítja anyanyelvi örökségüket. Felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A felnőtt minta utánzásával, az éneklés, a zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének. Az óvodáskorú gyermek táncos mozgása egyszerű, természetes. Az életkort tiszteletben tartva a kicsinyek testi fejlettségéhez, mozgáskoordinációjához és értelmi képességeihez kell alkalmazkodniuk. A járás, játékos mozgások, egyszerű, ismétlődő mozdulat formák legyenek az óvodában a nagyobbak táncának előkészítői.
Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Feladatok
- Az óvodapedagógus teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit!
- A nap folyamán énekeljen sokat a gyermekeknek!
- Legyen igénye a zenei önművelésre és önképzésre!
- Zenével oldja fel a gátlásokat!
- Keltsen zörejeket, ismertesse meg a környezet hangjait!
- Juttassa zenei élményhez a gyermekeket, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat!
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre!
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját!
- Használjon különféle hangszereket!
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket arra, hogy otthon is énekeljenek, mondókázzanak!

- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag kiválasztásában, a játékok nehézségi sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében!
- Tapasztaltassa meg a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély közötti különbségeket!
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek nemzetiségi, etnikai hovatartozását is.

- *A nemzetiségi csoportokban az óvodapedagógus énekeljen a gyermekeknek német nyelvű népdalokat, gyermekdalokat.*

Aufgaben
- *In den deutschen Nationalitätengruppen soll die Kindergärtnerin den Kindern deutsche Volkslieder vorsingen.*

Gyermeki tevékenységek
- A gyermekek örömmel vesznek részt a közös éneklésben, mondókázásban, körjátékokban.
- Változatos énekes játékokat játszanak, és maguk is kitalálnak hozzá szabályokat.
- Különféle hallás- és ritmusfejlesztő játékokban vesznek részt.
- Ismert dalokra egyszerű táncos mozdulatokat végeznek.
- Maguk is improvizálnak dallamokat, tanult mondókákhoz, kitalált szöveghez.
- Szívesen hallgatnak hangszeres játékot, zenét.
- Használják az óvodai ritmushangszereket, a dalok, mondókák ritmusát, illetve egyenletes lüktetését érzékeltetik.
- A gyermekek szívesen „játszanak" simogató, hócögtető, ölbeli játékokat.

- *Megismerik a német nemzetiségi táncokat és a régióra jellemző népviseletet.*
- *Szívesen vesznek részt a nemzetiségi táncban, örömmel veszik fel a nemzetiségi viseletet.*

Kindliche Tätigkeiten
- *Die Kinder sollen die Volkstänze und die deutsche regionalen Trachten kennenlernen.*
- *Die Kinder nehmen gerne an den deutschen Volkstänze an, wobei sie gerne die deutsche Trachten tragen.*

Módszertani alapelvek
- Az óvodapedagógus tiszta, élményt nyújtó előadásával utánzásra készteti a gyermekeket.

- Segíti zenei alkotókedvük kialakulását.
- A mindennapok során minél több és változatosabb zenei élményhez juttatja őket.
- A gyermekekben esztétikus mozgásigényt alakít ki.
- Törekszik a zenei anyanyelv minél jobb megalapozására.
- Az énekeket, énekes játékokat mindig mozgással, a játékosság és fokozatosság elvének betartásával végzi a gyermekekkel együtt.
- A nehezebb, nagyobb hangkészletű, felütéssel kezdődő dalokat a zenehallgatás alkalmával énekli a gyermekeknek.
- Törekszik a tiszta, élményt nyújtó előadásra.

- *Az óvodapedagógus törekszik olyan német dalok kiválasztására, melyek hangkészlete hasonlít a magyar gyermekdalokéhoz.*
- *A nehezebb, nagyobb hangkészletű, felütéssel kezdődő dalokat, a zenehallgatás alkalmával énekli a gyermekeknek.*
- *Törekszik a tiszta, élményt nyújtó előadásra.*

Methodische Grundsätze
- *Die Kindergärtnerin sucht die deutschen Volkslieder aus, die eine ähnliche Tonlage wie die ungarischen Volkslieder aufweisen.*
- *Die komplizierten Lieder soll die Kindergärtnerin nur vorsingen. /z. B. beim Auftakt/ Die Kindergärtnerin soll den Kindern durch klares und deutliches Singen Freude machen.*

Mozgás, mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:
a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és

örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.
A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell.
Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.
Az óvodáskor a természetes hely-, helyzet választó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Mozgás

Feladatok

- Az óvodapedagógus szerettesse és ismertesse meg az alapvető mozgásformákat a gyermekekkel!
- Minden esetben mérje fel és tartsa szem előtt a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét és mozgásigényét!
- Fejlessze a gyermekek:
  - bátorságát, kitartását, állóképességét,
  - általános testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság),
  - térbeli tájékozódását,
  - testsémájának kialakulását,
  - egyensúlyérzékét,
  - mozgáskoordinációját,
  - figyelmét,
  - edzettségét,
  - teherbíró képességét,
  - fizikai fejlődését!

- Az óvodapedagógus teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró képességét, ellenálló- és alkalmazkodóképességét!
- Az óvodapedagógus használja ki az óvoda tornaterme, udvara adta lehetőségeket!
- Működjön együtt a családdal, és biztassa a szülőket, hogy minél több mozgás lehetőséget biztosítsanak gyermekük számára!
- A szabadban és a tornateremben egyaránt kezdeményezzen változatos mozgásos játékokat!
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek fejlesztéséhez kérje megfelelő szakember segítségét!
- Tartsa szem előtt a gyermekek testi gondozását, egészségük megóvását!
- Biztosítsa a sokoldalú mozgáskészség kialakulását célzó feladatokat! (testgyakorlatok, mozgásos tevékenységek)
- Egyszerű, egyértelmű vezényszavakat használva, a bemutatást is alkalmazva segítse a helyes gyakorlat végrehajtást!
- Változatos formában használja az eszközöket!

Gyermeki tevékenységek
- Változatos utánzó, fogó- és futójátékok.
- Szabad-, társas- és szergyakorlatok.

- Természetes és speciális járások, utánzó mozgások.
- Láb- és tartásjavító gyakorlatok.
- Futás természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban.
- Csúszás, kúszás, mászás, bújás.
- Guruló átfordulás, hossztengely körüli forgás.
- Bordásfal gyakorlatok.
- Egyensúly gyakorlatok talajon és szeren.
- Ugrás gyakorlatok, távol- és magasugrások.
- Labdajátékok, labdagyakorlatok, (labda feldobás, elkapás különböző helyzetekben, labdapattogtatás, labdavezetés).
- Dobások (kétkezes alsó- és felsődobás, hajítás kislabdával, célba dobás).

Módszertani alapelvek
- Az óvodapedagógus az egymásra építés elvét követi a mozgástevékenységek során.
- Az óvodapedagógus érvényesíti a fokozatosság elvét.
- Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni teljesítőképességét.
- Az óvodapedagógus szem előtt tartja az utasítás és a bemutatás együttes alkalmazásának fontosságát.
- Az óvodapedagógus biztosítja a mindennapi, szabadban végzett változatos mozgásos tevékenységet.

- *Tudatosan és következetesen használja a már németül is megismert szakkifejezéseket.*
- *Fokozatosan bővíti a testneveléssel kapcsolatos német szakszavakat.*
- *Német nyelvű utasításai egyértelműek, rövidek. Különböző módszerekkel elősegíti, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt a német nyelven vezetett mindennapos testnevelésben.*
- *A változatos mozgástevékenység során megvalósítja a nyelvi fejlesztést, mely elsősorban passzív szókincsük gyarapítását jelenti.*
- *Különböző módszerekkel elősegíti, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt a német nyelven vezetett mindennapos testnevelésben.*

Methodische Grundsätze
- *Die Kindergärtnerin benutzt beim Turnen regelmäßig die bereits bekannten Fachbegriffe.*
- *Die Kindergärtnerin erweitert im Laufe der Zeit den Wortschatz der Kinder.*
- *Die Kindergärtnerin soll eindeutige und kurze Sätze verwenden.*
- *Die Kindergärtnerin soll de Kindern durch verschiedene Methoden Freude am Turnen beseiten.*

- *Durch die Bewegungserzierung kann die Kindergärtnerin v. a. den passiven Wortschatz der Kinder erweitern.*
- *Durch verschiedenen Methoden motiviert die Kindergärtnerin die Kinder, um sie in der Bewegung Freude zu finden.*

Finommozgás

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, mely magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézi munkát, mint az ábrázolás különböző fajtáit. A gyermeki személyiség fejlesztésének továbbá fontos eszköze a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.
Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetelnek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
A gyermekek a környezetből érkező spontán vizuális ingerek és a kötetlen kezdeményezések hatására egyaránt fejlődnek, tapasztalatokkal gazdagodnak. Az őket körülvevő világról egyre pontosabb ismereteket szereznek, élményeiket képesek vizuálisan is megjeleníteni.

Feladatok
- Az óvodapedagógus teremtse meg az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit!

- Biztosítson minél több lehetőséget az élményszerzésre, hogy ezáltal is gazdagítsa a gyermeki ábrázolás témáit!
- Fejlessze képi gondolkodásukat, vizuális kifejezőkészségüket!
- Oldja fel gátlásaikat, növelje önbizalmukat!
- Vegye figyelembe az egyéni és életkori sajátosságokat!
- Törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára!
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát!
- Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző technikai eljárásokat, eszközöket, egyszerűbb munkafogásokat!
- Az óvodapedagógus segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermeküknek az ábrázolásra, illetve a közös tevékenykedésre!
- Tudatosítsa a szülőkben, hogy a gyermekek alkotásait őrizzék, becsüljék meg!
- Formálja a gyermekek esztétikai ízlésvilágát, ismertesse meg őket a nemzeti szimbólumokkal!
- Segítse a gyermekek kreativitásának érvényre jutását!
- Juttassa a gyermekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a befogadás és az alkotás örömét, a rácsodálkozást, a díszítőkedvet!
- Segítse elő a gyermekek téri, formai színképzeteinek kialakulását, gazdagodását!
- Díszítse a gyermekek munkáival az óvodát, törekedjen a közösségi rendezvényeken való gyermekmunkák bemutatására, és a tehetségek felismerésére!
- Nevelje a gyermekeket, környezettudatos kreatív gondolkodásra, fenntarthatóságra!

Gyermeki tevékenységek
- Firkálnak, rajzolnak, festenek, mintáznak kedvük és érdeklődésük szerint.
- Változatos eszközöket használnak (filctoll, zsírkréta, színes ceruza, festék, agyag, gyurma, papír, olló, ragasztó, stb.) egyéni és közös kompozíciók készítéséhez.
- Tárgyakat gyűjtenek a természetben, melyekből különféle alkotásokat készítenek.
- Ismerik és alkalmazzák az egyszerűbb technikai eljárásokat, munkafogásokat, az eszközök használatát.
- Gyurmázás, agyagozás, homokozás közben térbeli tapasztalatokat szereznek.
- Örömüket lelik az egyes technikai eljárások alkalmazása során (papírhajtogatás, tépés, varrás, díszítés, mintázás, vágás, ragasztás, stb.

Módszertani alapelvek
- Az óvodapedagógus fejleszti a gyermekek esztétikai fogékonyságát, a szűkebb és tágabb környezet rendezgetésével, alakításával, díszítésével.
- Segíti a gazdag érzelmi légkör kialakulását, mely lehetővé teszi az élmények képi megjelenítését.
- Térbeli tapasztalatokkal, megfigyelésekkel is elősegíti a gyermekek egyéni képességeinek fejlődését.
- Változatos élményekkel gazdagítja a gyermeki ábrázolás témáit.
- Egymás munkáinak megbecsülésére neveli a gyermekeket, a közösségi rendezvényeken bemutatja a gyermeki alkotásokat.

- *Az óvodapedagógus kihasználja az ábrázolás adta lehetőségeket a gyermekek német nyelvű szókincsének bővítése érdekében.*
- *Cselekvés közben németül is megnevezi az eszközöket, tevékenységeket, az ábrázolt formákat, színeket, gyarapítva ezzel a gyermekek szókincsét.*

Methodische Grundsätze
- *Durch künstlerische und feinmotorische Tätigkeiten der Kinder kann die Kindergärtnerin deren Wortschatz erweitern.*
- *Während dieser Tätigkeiten sollen die Kinder die deutsche Begriffe für die Tätigkeiten, Formen, Farben und Werkzeuge erlernen.*

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél
a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek
a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyival tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás

összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:
a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az iskolakezdés jellemzői:
- Az első alakváltozáshoz 6 éves kora körül eljutó, testileg egészségesen fejlődő gyermek testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani, dinamikusan fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorikája.
- A tanuláshoz elengedhetetlen képességei folyamatosan fejlődnek. Differenciálódik érzékelése, észlelése, téri tájékozódó képessége, testsémája. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére alkalmassá válik az iskolai tanulás megkezdésére.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, nő ennek időtartama és terjedelme.
- Kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodás.

- Az egészségesen fejlődő gyermek képes gondolatait, véleményét szóban is kifejezni. A ragokat, toldalékokat helyesen használja. Minden szófajt használ, mondatai összefüggőek, beszéde árnyalt és folyamatos.
- Életkorának megfelelő hangsúllyal és tempóban tudja kifejezni magát.
- Végighallgatja és megérti mások beszédét.
- Felismeri a napszakokat, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Rendelkezik elemi ismeretekkel környezetéről és önmagáról.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, védelmét.
- Az öltözködés és az időjárás közötti összefüggést felismeri.
- Kialakulóban vannak a tőle elvárható magatartási formák, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.
- Az egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskola élet elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a gyermektársakkal és a felnőttekkel való kapcsolatteremtésre, alkalmazkodásra.
- A szociálisan érett gyermek késleltetni tudja szükségletei kielégítését, egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Kialakulóban van feladattudata, ez a feladatok megértésében, a feladattartásban és az egyre eredményesebb feladatvégzésben nyilvánul meg.

- A sajátos nevelésű igényű gyermekek folyamatos, speciális szakemberi segítséggel érik el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A belső érés, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Gondozás
- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Önállóan és helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Önállóan merítenek a tálakból, öntenek a kancsókból.

- Önállóan öltözködnek, cipőjüket bekötik.
- Holmijukat gondosan összehajtva a helyére teszik.
- Külsejükben is törekednek az ápoltságra.
- A gyermeknek igényévé válik a szépre való törekvés.

Munka
- A gyermekek szívesen vesznek részt a munkatevékenységekben.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Önállóan, igényesen végzik a terítést és egyéb munkafolyamatokat.
- Egyéni megbízatásokat vállalnak.
- Segítenek a növények és állatok gondozásában, és az évszaknak megfelelő udvari munkákban.

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- Tudnak alkalmazkodni egymáshoz és a felnőttekhez egyaránt.
- Indulataikat kezelni tudják, konfliktushelyzetben megegyezésre törekednek.
- Közös tevékenységekben aktívan vesznek részt és örülnek a közösen elért sikereknek.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődőek, megértők egymás iránt.
- Különböző helyzetekben képesek az együttműködésre, elfogadják az alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat.
- Jellemző rájuk a kitartás.
- Képesek önálló véleményalkotásra és döntésre.
- Ismerik és betartják a csoportban kialakult szokásokat és szabályokat.

Külső világ tevékeny megismerése
- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását.
- Ismerik az óvoda és lakóhelyük közvetlen környezetét.
- Ismerik testrészeiket, érzékszerveiket, azok funkcióját, és a testápolási szokásokat.
- Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik főbb jellegzetességeiket, felismerik a természet változásával kapcsolatos ok-okozati összefüggéseket.
- Képesek a napszakok megkülönböztetésére, érzékelik az idő múlását.
- Ismernek ház körül és vadon élő állatokat. Képesek különböző szempontok szerint csoportosítani őket. Óvják és védik az állatokat!
- Értik és helyesen használják a természettel kapcsolatos főbb gyűjtőfogalmakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Képesek szétválogatni és a megadott minta alapján újra létrehozni tér- és síkbeli alakzatokat.

- A halmazok elemeinek számosságát meg tudják állapítani becsléssel, illetve számlálással.
- Tudnak halmazokat képezni, szétválogatni tetszőleges, illetve meghatározott szempont szerint (mennyiség, nagyság, forma, szín).
- Képesek hosszúságot, súlyt és térfogatot meghatározott mérőeszközökkel becsülni, mérni és összehasonlítani.
- Ismerik a pár fogalmát, alkalmazzák a mindennapokban.
- Képesek a szabályalkotásra, észreveszik az alapvető logikai különbségeket.
- Megkülönböztetik a balra – jobbra irányokat, ismerik és használják a névutókat.
- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében.
- Óvják, védik, az őket körülvevő környezetet, érzékelik annak változásait.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemet.
- Örülnek a szépnek, az eredményes munkának, igénylik az esztétikus környezetet.

Ismerik, tudják, ill. megnevezik német nyelven is:
- *Saját és társaik jelét.*
- *Meg tudják nevezni az alapszíneket.*
- *Főbb testrészeiket ismerik, megmutatják, megnevezik.*
- *Tudják a családtagok nevét.*

Ismerik több háziállat, vadon élő állat nevét.
Felismerik, megnevezik a fontosabb növényeket (zöldségeket, gyümölcsöket, virágokat).
Megnevezik a különböző közlekedési eszközöket.
- *Képesek a halmazok elemeit megszámlálni.*
- *Értik a több-kevesebb-ugyanannyi fogalmát és a mennyiségbeli különbségeket meg tudják állapítani.*
- *Ismerkednek a nemzetiségi szokások, hagyományok és a tárgyi kultúra értékeivel, tisztelik, megbecsülik azokat.*

Schulreife
Sie kennen folgende deutsche Begriffe, die sie auch benutzen:
- *das eigene Zeichen und die Zeichen der anderen Kinder,*
- *die wichtigsten Farben,*
- *die Körperteile,*
- *die Familienmitglieder,*
- *die Haus- und Wildtiere,*
- *die wichtigsten Pflanzen und Blumen, sowie Obst und Gemüse, einige Verkehrsmittel, die Zahlen /bis zehn/.*

- *Sie verstehen und benutzen die Wörter: mehr, weniger, genauso, viel und kennen den Unterschied.*
- *Die Kinder lernen die Traditionen, Bräuche und alten Gegenstände der deutschen Kultur kennen und schätzen.*

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- A gyermekek tisztán és érthetően, nyelvtanilag helyesen, összefüggően képesek elmondani élményeiket és a velük megtörtént eseményeket.
- Szívesen létesítenek beszédkapcsolatot gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Képesek mások által elmondott szövegek, összefüggések megértésére.
- Kialakul a gyermekek kulturált beszédviselkedése.
- Érzelmeiket hangszínükkel, hanghordozásukkal is kifejezik.
- Érzékelik az idő múlását és képesek annak szóbeli kifejezésére.

- *Az óvodás korú gyermekek rugalmas hangképző szervei fokozatosan alkalmazkodnak a német nyelvre jellemző jellegzetes hangok képzéséhez és kiejtéséhez.*
- *A család és az óvoda együttes nevelésének hatására a gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a kisebbségi kultúra és nyelv iránt.*
- *Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek alkalmazni a megszerzett ismereteket, szókincset, tudnak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.*
- *Ismernek az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó német mondókákat, verseket, dalokat, körjátékokat és egyéb játékokat.*
- *Szívesen vesznek részt a német hagyományőrző ünnepeken.*

Muttersprachliche Erziehung
- *Die Vorschulkinder haben noch flexiblere Stimmbänder, deshalb können sie die deutsche Laute leichter nachahmen und aussprechen.*
- *Der Kindergarten und die Eltern arbeiten zusammen, um bei den Kindern positive Gefühle in Bezug auf die deutsche Sprache zu wecken.*

Die Kinder besitzen einen ihrem Alter und ihren Fähigkeiten entsprechenden Wortschatz den sie in verschiedenen Kommunikationssituationen benutzen. Sie nehmen gerne an den traditionellen Festen teil.

Verselés, mesélés

- A gyermekek játék közben szívesen mondókáznak, verselnek.
- Figyelmesen hallgatják a mesét, képesek önálló mesemondásra.
- Képesek a mesét folytatni, új mesét kitalálni.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Képesek bábokkal, vagy dramatizálással meséket, történeteket előadni.
- Bátran használják a képzeletüket.
- Képesek adott mondókához játékos mozgást kitalálni.
- Vigyáznak a könyvre, mint értékre.
- Ismernek az adott évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó mondókákat, verseket.

- *Figyelmesen hallgatják a lerövidített német meséket, szívesen részt vesznek azok bábozásában, dramatizálásában.*
- *Vannak kedvenc meséik, verseik, mondókáik.*
- *Szívesen nézegetik a leporellókat, képeskönyveket, megnevezik az ott látottakat, és néhány cselekvést is.*

Verse und Märchen
- *Sie kennen einige, zu den Festen und Jahreszeiten passende Verse, Lieder und Spiele.*
- *Die Kinder hören die gekürzten Märchen gerne und aufmerksam und nehmen auch gerne an den Rollenspielen im Puppentheater teil.*
- *Sie haben Lieblingsmärchen, -Verse und -Reime.*
- *Sie sehen sich gern Bilderbücher an und benennen die Abbildungen und die dargestellten Tätigkeiten.*

Ének, zene, népi játék, tánc

- A gyermekek szívesen énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is.
- Képesek megkülönböztetni a környezet hangjait.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Tudják a dalok egyenletes lüktetését, ritmusát mozgással és ritmushangszerekkel kísérni.
- Ismerik és alkalmazzák a halk-hangos, gyors-lassú, mély-magas közti különbséget.
- Felismerik a tanult dallamokat, dúdolásról és hangszerről.

- Képesek felismerni társaik hangját és a különböző zörejhangokat (fa-fém-üveg).
- Tudnak ritmusmotívumokat csoportosan és egyénileg is visszatapsolni.
- Képesek használni az ütő- és ritmushangszereket.
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Ismernek az adott időszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó népdalokat, népi játékokat, gyermekdalokat.
- *Tudják az egyenletes lüktetést és ritmust érzékeltetni különböző módon, megértik az óvodapedagógus erre vonatkozó német utasításait.*
- *Értik a halk-hangos ill. gyors-lassú feladatokra vonatkozó német nyelvű utasításokat.*
- *Ismernek néhány német nemzetiségi néptáncot.*
- *Tudnak a magyar dallamvilágtól eltérő készletű, dallamú német gyermekdalokat énekelni, ritmushangszerekkel kísérni.*

Musikalische Erziehung
- *Die Kinder sollen zu den verschiedenen Themen und Festen passende Kinderlieder und Volkslieder lernen.*
- *Die Kinder sollen zum Takt und Rhythmus passende Aktionen durchführen können und die Anweisungen der Kindergärtnerin verstehen und befolgen.*
- *Die Kinder verstehen und befolgen die musikalischen Anweisungen, wie „schneller", „langsamer".*
- *Die Kinder kennen einige deutsche Volkstänze.*
- *Die Kinder können die deutsche Kinderlieder singen und mit Instrumenten rhytmisch begleiten.*

Mozgás

- Szeretik, igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, dinamikus.
- Megértik és végrehajtják az egyszerű vezényszavakat.
- Testsémájuk kialakul.
- Ismerik a téri irányokat, képesek térben tájékozódni.
- Megfelelő tapasztalattal rendelkeznek az alapvető mozgásformák területén.
- Biztosan használják a különböző eszközöket.
- Képesek a szabályok betartására.
- Testi képességeik pozitív irányba fejlődnek. /erő, ügyesség, állóképesség/

- *Németül is megértik, ismerik az óvodapedagógus mozgásra vonatkozó főbb utasításait.*

Bewegungserziehung
- *Die Kinder verstehen die deutsche Anweisungen bei der Bewegungserziehung.*

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- Szívesen és örömmel ábrázolnak.
- Biztonságosan használják az ábrázoláshoz szükséges eszközöket, ismerik azok helyét.
- A képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Az emberábrázolásban a főbb testrészek mellett megjelennek az apróbb részformák is.
- Élményeiket, elképzeléseiket szívesen ábrázolják különböző eszközökkel.
- Önállóan, vagy kisebb segítséggel alkalmazzák a különféle technikákat.
- Többféle technikát képesek kombinálni.
- Önállóan választják ki a díszítő motívumokat.
- Változatosan használják a színeket.
- Kitartóan, elmélyülten tevékenykednek.
- Biztossá válik a kéz finommozgása, megfigyelő- és problémamegoldó képességük, a rész és egész viszonyának megértése.

- *Németül is értik az ábrázolás eszközeire és technikáira utaló kifejezéseket. Megnevezik az egyszerűbb ábrázolt formákat és színeket.*

Künstlerische Erziehung, Gestaltung
- *Die Kinder verstehen die Anweisungen der Kindergärtnerin kennen und benennen die verschiedenen Arbeitsmaterialien, Techniken, Farben und Formen.*

Óvodában maradó tanköteles kort megelőző korú gyermekek

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Indokolt esetben a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A gyermek 6. életévének betöltése után a tankötelezettség megkezdésének halasztását kizárólag egy alkalommal és egy nevelési évre lehet kérelmezni. Legkésőbb a gyermek 7. életévének augusztus 31-éig történő betöltése után kezdődő tanévben a gyermek meg kell kezdje tankötelezettségének teljesítését.

Ha a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI), illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül (január 18. napjáig) szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ilyenkor a szakértői véleményt az óvodában kell bemutatni, az óvoda pedig annak alapján beröggzíti az óvodában maradás tényét a köznevelés információs rendszerében (KIR).

Ha az SNI, illetve a BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítására január 18. napjáig nem kerül sor és amennyiben a szülő szeretné, hogy gyermeke még egy évig óvodai ellátásban részesüljön, akkor a szülőnek kérelmet szükséges benyújtania a Hivatalhoz a törvényi határidőn belül, vagyis legkésőbb január 18-a éjfélig. Az Oktatási Hivatal a döntését a szülővel határozat formájában közli, a határozat és a szakértői bizottság szakértői véleménye egyaránt kötelező érvényű. Amennyiben az Oktatási Hivatal helyt ad a szülő kérelmének, illetve, ha a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága a törvényi határidőn belül javasolja a gyermek esetében az óvodában maradást, ezek alapján a gyermek egy tanévvel később válik tankötelessé. Ez azt jelenti, hogy a gyermek még egy nevelési évig kötelező módon óvodai ellátásban fog részesülni. A szülő nem hagyhatja figyelmen kívül sem az Oktatási Hivatal határozatát, sem a szakértői bizottság szakértői véleményét, és azzal ellentétes módon nem dönthet úgy, hogy mégis iskolába íratja gyermekét.

A pedagógiai szakszolgálat véleménye alapján végezzük a gyermekek fejlesztését, melyet a gyermekek személyi anyagában rögzítünk az oviKréta felületén.

A tevékenységek során valósítjuk meg a különböző fejlesztési feladatainkat, ezekhez biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, eszközt, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül. Ez lehet egyéni, mikrocsoportos, frontális, az óvodapedagógus döntése alapján kötött és kötetlen tevékenység egyaránt.

KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Óvodánk alapító okiratában foglaltak határozzák meg számunkra a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését.

Alapelveink:

- Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését támogató, speciális igényelt elfogadó környezet biztosítása.
- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök biztosítása.
- A károsodás mértékének, idejének, területének, formájának megfelelő különleges gondozási eljárás biztosítása.
- A gyermek fogyatékosságának jellegéhez és súlyosságához igazodó elvárások megfogalmazása.
- A gyermekek terhelhetőségét biológiai állapotuk, esetleges társuló fogyatékosságuk, személyiségjegyeik befolyásolják. A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása a kompetens szakemberek irányításával valósul meg.
- A kisgyermekeknél ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjanak a gyermekek, hogy önállóan tudjanak cselekedni.

Céljaink:

Olyan légkör kialakítása, amely a gyermekek speciális nevelési szükségleteihez, életkori, érési sajátosságaihoz igazodó támasznyújtáson, érzelmi biztonságon túl, szolgálja a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, érzelmi, szociális fejlesztést.

Intézményünkben az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, integrált nevelését biztosítjuk:

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt

meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgásrendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Autizmus spektrum zavarokkal küzdő gyermekek: az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülésspecifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások

érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet. Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nembeszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet. A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel. A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermekek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Látássérült gyermek: A látássérült gyermek látásteljesítménye (vizusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (0–33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°. A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékosság, rendellenesség. A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést. Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés

során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

Hallássérült gyermek: A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztesége a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők. A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt. Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekére az adott intézmény helyi tantervében, pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben. A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válnatnak a hallásra épített kommunikációra. A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben. A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és

optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.). Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

Beszédfogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő): Beszédfogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszédfogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés. A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előlejző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is. Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a

beszédfogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfogyatékossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékosság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek: Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítéséről. Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek: A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül szülés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését. Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás. A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek: A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igényük a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti. Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Sajátos nevelési feladataink:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a szűkebb és tágabb környezetet, segítse a befogadást a közösségbe!
- Juttassa élményhez, tapasztalathoz, cselekvéses ismeretszerzéshez a gyermekeket!
- Segítse az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási, mozgási funkciók, a hely és helyzetváltoztatás, a manipuláció javítását, a nagy és finommozgások fejlesztésével!
- A családdal együttműködve biztosítsa az önellátási funkciók fejlesztését, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetést!
- Támogassa az önállóságra való törekvést!

- Az óvodapedagógus a fejlesztést minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai vizsgálat konkrét diagnózisára, javaslataira építse!
- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósuljon meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján!
- Törekedjen a különleges gondozási igényből fakadó feladatok végrehajtásánál arra, hogy a nem és a kevésbé sérült funkciókra támaszkodva, jusson a gyermek minél több sikerélményhez!
- A fejlesztőmunka igazodjon a gyermek egyéni képességeihez, biztosítsa a sokoldalú tapasztalatszerzést, a cselekvésbe ágyazott játékos tevékenykedést, a változatos módszerek segítsék a társas kapcsolatok kialakítását és a személyiség fejlődését!
- Az óvodapedagógus az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartalma alatt alakítsa ki az aktív nyelvhasználatot és kommunikációt, fejlessze a gyermekek értelmi képességeit, az észlelési funkciókat, a vizuomotoros koordinációt, valamint a gyermekek érzelmi életét és mozgását!
- Biztosítson rugalmas szervezési kereteket a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásához!
- Az önállóságra nevelésnél törekedjen arra, hogy több időt biztosítson az önkiszolgálásra és az egyéb tevékenységekre!
- A sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet alakítson ki, a szükséges tárgyi feltételeket és segédeszközöket biztosítsa!
- Lehetőséghez képest vonja be a szülőket a különböző tevékenységi formákba!
- Fejlessze a kölcsönös kommunikációt!
- Segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását!
- Erősítse a gyermekek önállóságát a különböző tevékenységi formákban!
- Működjön együtt a speciális módszerekben képzett szakemberekkel!
- Halmozott fogyatékosság előfordulása esetén az óvodapedagógus a hiányzó vagy sérült funkciókat kompenzálja, fejlessze a meglévő ép funkciók bevonásával!

Dokumentálás: Pedagógiai Program, csoportnapló, gyermekek személyi anyaga.

Az integrált neveléshez folyamatosan szükség van:
- a befogadó közösség szakmai felkészítésére,
- az ismeretek bővítésére továbbképzéseken, tanfolyamokon,
- a neveléshez, fejlesztéshez szükséges szakemberek igénybevételére (konduktor, pszichológus, gyógypedagógus),

- a speciális neveléshez szükséges eszközök, játékok folyamatos beszerzésére.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában gyógypedagógus és logopédus fejleszti a gyermekeket. Gyógypedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját.

Ételallergiás gyermekek
Óvodánk felvállalja az ételallergiás gyermekek étkeztetését.
A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában ételallergiás gyermekek étkeztetését külön beszállító biztosítja.

Feladataink:
- Az adott csoportban dolgozók folyamatosan és fokozottan figyeljék az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát!
- Tartsanak napi kapcsolatot a gyermeket nevelő szülőkkel!
- Kísérjék figyelemmel az étkezési időpontjukat és egyéb, az étkezésükkel kapcsolatos teendőket!
- Folyamatosan tájékoztassák az élelmezésvezetőt!
- Teremtsék meg a speciális szükséglet elfogadását a többi gyermek részéről!

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában az alábbi alkotóelemekre érzékeny gyermekek étkeztetését biztosítjuk:
- laktózintolerancia
- cöliákia
- tojásérzékenység
- szójaérzékenység
- érzékenység magvakra, hüvelyesekre, mézre, halra.
- tejfehérje

Cukorbeteg gyermekek:
A cukorbeteg gyermekek ellátását az óvodapedagógusok és a nevelő- oktató munkát segítő munkatársak végzik.

Feladataink:
- a vércukorszint szükség szerinti mérése
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve
- a gyermek étkezésének fokozott figyelemmel kísérése, ellenőrzése, a szülő, az élelmezésvezető, illetve az érintett munkatársak bevonásával

Tehetséggondozás

Az óvodáskorban konkrétan körvonalazható, kimutatható tehetségről nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tehetséges óvodás elsősorban gyermek.
Célunk: A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, képességeik fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése.

Fejlesztési feladataink:
- Az óvodapedagógus olyan feltétel- és eszközrendszert biztosítson, ahol minden gyermek az egyéni képességeinek, készségeinek megfelelő fejlesztésben részesülhet, figyelembe véve a játék elsődlegességét.
- Az óvodapedagógus ösztönözze, motiválja kreativitásukat egyéni bánásmód alkalmazásával.
- Elégítse ki szükségleteiket, megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági és egyéb speciális igényeiket.
- Biztosítson élménydús környezetet, amelyben szabadon szárnyalhat a gyermeki kreativitásuk.
- Erősítse a gyermekek önkifejező törekvései

Az integrált neveléshez folyamatosan szükség van
- a befogadó közösség szakmai felkészítésére,
- az ismeretek bővítésére továbbképzéseken, tanfolyamokon,
- a neveléshez, fejlesztéshez szükséges szakemberek igénybevételére (konduktor, pszichológus, gyógypedagógus), a speciális neveléshez szükséges eszközök, játékok folyamatos beszerzésére.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában gyógypedagógus és logopédus fejleszti a gyermekeket. Gyógypedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját.
A komplex gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi vizsgálat diagnózisa alapján a halmozottan fogyatékos gyermekek nevelése csak speciális nevelés keretében valósítható meg, akik szakvéleményük alapján óvodai csoportban nem integrálhatóak.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Célunk:
Minden gyermek részesüljön a teljes testi, lelki jólétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő mindennapos, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

Területei:

Egészséges táplálkozás

Feladatok

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a kulturált étkezési szokásokat, ügyeljenek az asztalok esztétikus rendjére!
- Személyes példamutatásával segítse elő az eszközök használatát!
- Biztosítson elegendő időt az étkezésre, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően táplálkozhassanak!
- Biztosítsa az önkiszolgálás feltételeit!
- Juttassa a gyermekeket kellő mennyiségű folyadékhoz a nap folyamán!
- Ismertesse meg a gyermekeket az új ízekkel, kedveltesse meg velük a különböző zöldségeket, gyümölcsöket!
- A szülők támogatásával segítse elő a napi rendszeres zöldség és gyümölcs fogyasztást!
- Folyamatosan kísérje figyelemmel az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát!
- Tartson napi kapcsolatot a szülőkkel és az élelmezésvezetővel!
- Teremtse meg a másság elfogadását a gyermekek mindennapjaiban!
- Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget különböző fórumokon (szülői értekezlet, egészségnap, előadások szervezése) arra, hogy a szülők az egészséges táplálkozásról minél több információhoz jussanak!

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják a kulturált étkezési szokásokat és az önkiszolgálást.
- Étvágyuknak megfelelően kérnek vagy merítenek az ételekből.
- Megkóstolják számukra ismeretlen ételeket, új ízekkel ismerkednek meg.
- Megfelelő mennyiségű vizet fogyasztanak.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit, fejlődési ütemét.
- Az óvoda és a család étkezési szokásainak összehangolására törekszik.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát.
- Napi kapcsolatot tart a gyermekeket nevelő szülőkkel.
- Az óvodapedagógus segíti a másság elfogadását a gyermekek részéről.

Mindennapos mozgás

Feladatok

- Az óvodapedagógus szerettesse és ismertesse meg az alapvető mozgásformákat a gyermekekkel!
- Minden esetben mérje fel és tartsa szem előtt a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét és mozgásigényét!
- Az óvodapedagógus teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró képességét, ellenálló- és alkalmazkodóképességét!
- Működjön együtt a családdal, és biztassa a szülőket, hogy minél több mozgás lehetőséget biztosítsanak gyermekeik számára!
- A szabadban és a tornateremben egyaránt kezdeményezzen változatos mozgásos játékokat!
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek fejlesztéséhez kérje megfelelő szakember segítségét!
- Tartsa szem előtt a gyermekek testi gondozását, egészségük megóvását!
- Biztosítsa a sokoldalú mozgáskészség kialakulását célzó feladatokat!(testgyakorlatok, mozgásos tevékenységek)!
- Egyszerű, egyértelmű vezényszavakat használva, a bemutatást is alkalmazva segítse a helyes gyakorlat végrehajtást!
- Változatos formában használja az eszközöket!
- Az óvodapedagógus teremtse meg az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve az óvodai nevelés minden napján az egészségfejlesztő testmozgás feltételeit!
- Használja ki az óvoda udvara adta lehetőségeket a gyermek sokoldalú mozgás tevékenységének kialakítására!(szánkózás, mászókák, hinták, csúszdák, kerékpár, roller)
- Szervezzen változatos kirándulásokat, sporttevékenységeket a gyermekek állóképességének, edzettségének megőrzése és fejlesztése érdekében!

- Fejlessze a gyermekek:
  - bátorságát, kitartását, állóképességét,
  - testi képességeit (kondicionális képességek)
  - térbeli tájékozódását,
  - testsémájának kialakulását,
  - egyensúlyérzékét,
  - mozgáskoordinációját,
  - figyelmét,
  - edzettségét,
  - teherbíró képességét,
  - fizikai fejlődését!

Gyermeki tevékenységek

A szabadban és a tornateremben végzett mozgástevékenységek:
- Változatos utánzó, fogó- és futójátékok.
- Szabad-, társas- és szergyakorlatok.
- Természetes és speciális járások, utánzó mozgások.
- Láb- és tartásjavító gyakorlatok.
- Futás természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban.
- Csúszás, kúszás, mászás, bújás.
- Guruló átfordulás, hossztengely körüli forgás.
- Bordásfal gyakorlatok, függeszkedések.
- Egyensúly gyakorlatok talajon és szeren.
- Ugrás gyakorlatok, távol- és magasugrások.
- Labdajátékok, labdagyakorlatok, (labda feldobás, elkapás különböző helyzetekben, labdapattogtatás, labdavezetés).
- Dobások (kétkezes alsó- és felsődobás, hajítás kislabdával, célba dobás).
- Kerékpározás, rollerezés.
- Hintázás.

Módszertani alapelvek
- Az óvodapedagógus az egymásra építés elvét követi a mozgástevékenységek szervezése során.
- Az óvodapedagógus érvényesíti a fokozatosság elvét.
- Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni teljesítőképességét.
- Az óvodapedagógus szem előtt tartja az utasítás és a bemutatás együttes alkalmazásának fontosságát.

- Az óvodapedagógus biztosítja a mindennapi, szabadban végzett változatos mozgásos tevékenységet.

Testi-lelki egészség fejlesztése

Feladatok:

- Az óvodapedagógus alakítson ki nyugodt, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkört!
- Biztosítson kedvező érzelmi hatásokat, közvetítsen állandó értékrendet!
- Törekedjen a pozitív érzelmi töltés kialakítására az óvodapedagógus - gyermek, pedagógiai asszisztens - gyermek, dajka – gyermek, ill. a gyermek - gyermek kapcsolatban!
- Segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek!
- Elégítse ki az óvodások társas szükségletét, nevelje őket a másság, különbözőség elfogadására és tiszteletére!
- Segítse elő a gyermek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, stb./ és akaratának fejlődését!
- Viselkedése legyen modellértékű!
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében működjön együtt a megfelelő szakemberekkel!/pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb./
- Tegye nyitottá, érdeklődővé a gyermekeket, tanítsa meg rácsodálkozni őket a természeti és társadalmi környezetben megtalálható jóra és szépre!
- Támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodását!
- Teremtsen alkalmat az óvodapedagógus prevenciós beszélgetésekre: dohányzás, drog, bűnmegelőzés, alkoholizmus stb. témakörökben a gyermek fejlettségét figyelembe véve!
- Segítse a rendszeres védőnői és fogorvosi szűrővizsgálatokat!

Módszertani alapelvek
- A gyermeket különleges védelem, elfogadás, tisztelet és szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.
- Az óvodapedagógus megteremti az esélyegyenlőséget.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvoda kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való kapcsolat tartozik (megelőző, ellenőrző, gyámhatósági).

Feladatok
- Az óvodapedagógus figyelje a bántalmazásra utaló jeleket!
- A felderítést és a tanácsadást családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával, szülői fórumokon valósítsa meg!
- Szükség esetén jelezze a Gyermekjóléti Szolgálatnak!

Módszertani alapelv
- A gyermek emberi méltóságának tiszteletben tartása.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Feladatok

- Az óvodapedagógus teremtse meg, és folyamatosan ellenőrizze az egészséges és biztonságos környezet feltételeit!
- Az óvodapedagógus kötelessége a balesetek megelőzése!
- Az óvodapedagógus rendszeresen hívja fel a gyerekek figyelmét a balesetvédelmi szabályok betartásának fontosságára!
- Minden pedagógus munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme!
- Gyermekbalesetek esetén az SZMSZ-ben leírtak szerint járjon el!
- Rendkívüli események, tűz, árvíz, egyéb veszélyes helyzet illetve a nevelőmunkát más módon akadályozó, nehezítő körülmény esetén az SZMSZ-ben leírtak szerint járjon el!
- Kisebb baleset esetén az óvodapedagógus lássa el a gyermekek sérüléseit! Az elsősegély doboz a kijelölt helyen, megfelelő felszereltséggel a pedagógus rendelkezésére áll.
- Súlyos baleset esetén a dolgozók az SZMSZ-ben leírtak szerint járjanak el!

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják az eszközök helyes használatát (tornaterem, csoportszoba, udvar).
- Vigyáznak egymás testi épségére, baleset esetén jeleznek a felnőttnek.

Módszertani alapelvek

- A gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembe vétele.

Személyi higiéné

Feladatok

- Az óvodapedagógus a családdal együtt ismertesse meg, alakítsa ki a helyes egészségügyi szokásokat! (kézmosás, orrfújás, fésülködés, WC papír használata)
- A család segítségével biztosítsa minden gyermek számára a személyi higiénés felszerelést (törölköző, zsebkendő, fésű, szappan, fogmosó pohár, fogkefe, fogkrém, WC papír)!
- Figyeljen a gyermekek ruházatának rendezettségére!
- Hívja fel a szülők figyelmét az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre, a váltóruha és váltócipő fontosságára!
- Ügyeljen a gyermekek közvetlen környezetének (óvoda helyiségei, udvar, eszközök) tisztaságára, esztétikájára, a csoportszoba rendszeres szellőztetésére!
- Kísérje figyelemmel és tegyen lépéseket a csoportszoba megfelelő fűtésének és világításának biztosításáért!

Gyermeki tevékenység

- Elsajátítják, begyakorolják a helyes testápolási szokásokat, jelzik szükségleteiket, igényeiket.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására törekszik.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit és a fejlődési tempót a gondozás során.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Önállóan és helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Önállóan merítenek a tálakból, öntenek a kancsókból.
- Önállóan öltözködnek, cipőjüket bekötik.
- Holmijukat gondosan összehajtva a helyére teszik.
- Külsejükben is törekednek az ápoltságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a szépre való törekvés.

- A helyes, kulturált személyi higiénés szokások kialakulnak.
- Tudnak alkalmazkodni egymáshoz és a felnőttekhez egyaránt.
- Toleránsak, együttműködők társaikkal, az óvodai élet örömet okoz számukra.
- Jól érzik magukat a csoport mindennapi életében, mely érzelmi biztonságot nyújt nekik.
- Igényük van a társakkal való együttjátszásra, nyitottak, érdeklődőek.
- Indulataikat kezelni tudják, konfliktushelyzetben megegyezésre törekednek.
- Közös tevékenységekben aktívan vesznek részt és örülnek a közösen elért sikereknek.
- Különböző helyzetekben képesek az együttműködésre, elfogadják az alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat.
- Jellemző rájuk a kitartás.
- Képesek önálló véleményalkotásra és döntésre.
- Ismerik és betartják a csoportban kialakult szokásokat és szabályokat.
- Szeretik, igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, dinamikus.
- Megértik és végrehajtják az egyszerű vezényszavakat.
- Testsémájuk kialakul.
- Ismerik a téri irányokat, képesek térben tájékozódni.
- Megfelelő tapasztalattal rendelkeznek az alapvető mozgásformák területén.
- Biztosan használják a különböző eszközöket.
- Képesek a szabályok betartására.
- Testi képességeik pozitív irányba fejlődnek. (kondíciós és koordinációs képességeik)
- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében, megóvásában.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemeket.
- A balesetmegelőzés szabályait ismerik, betartják és alkalmazzák.
- Közvetlen természeti környezetüket ismerik, védik, a növényeket, állatokat óvják.
- Baleset esetén jeleznek a felnőtteknek.

ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

A szülő - gyermek - pedagógus együttműködési formái:
Óvodai nevelőmunkánk a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. A kettő összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg. Figyelembe vesszük a családok szokásait, sajátosságait, érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz igazított módjait.

Nemzetiségi csoportjainkban kiemelten fontos a szülőkkel, nagyszülőkkel való együttműködés. Különösen hangsúlyos a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás, a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén. A gyermekek közvetítésével a szülőket is igyekszünk bevonni a nemzetiségi kultúra és a hagyományok ápolásába. Tájékoztatjuk a szülőket a német nemzetiségi nevelés céljairól, feladatairól. Betekintést adunk a szülőknek óvodai munkánkba, pedagógiai programunkba.
Játékdélutánokat, barkács délutánokat szervezünk a családoknak. Az ünnepek előkészületeibe és lebonyolításába is bevonjuk őket.
A magyarországi német hagyományokat ismerő szülőket, nagyszülőket meghívjuk az óvodába, hogy meséljenek ezekről.
Megállapodunk a családokkal abban, hogy segíthetik, támogathatják nyelvi fejlődését. Rámutatunk az együttműködési lehetőségekre. Beszélgetünk a szülőkkel a gyermekük nyelvi fejlődéséről.
Kindergarten – Familie
Der Kontakt und die Zusammenarbeit mit den Familien ist sehr wichtig. In den deutschen Nationalitätengruppen liegt der Schwerpunkt auf der Spracherziehung, Pflege der Kultur und Traditionen, sowie auf der Herausbildung eines Identitätbewußtseins und dem Erreichen gemein- samer Ziele. Bei der Traditionspflege sollen durch die Kinder auch deren Familien mit einbezogen werden. Wir informieren die Eltern über die Ziele und Aufgaben ungarndeutscher Kindergarten.Wir geben den Eltern Einblick in unsere Arbeit und in unser padagogisches Programm.
Wir gestalten zusammen mit den Eltern offene Bastelnachmittage und Spielnachmittage. Wir organisieren zusammen mit den Familienangehörigen die verschiedene Festtage.
Die Eltern und Großeltern, die ungarndeutsche Bräuche kennen, laden wir in den Kindergarten ein. Wir machen mit den Eltern zusammen Ausflüge und besuchen nationalitäte Ausstellungen. Wir treffen Vereinbarungen mit den Familienangehörigen, wie sie die Sprachförderung ihres Kindes unterstützen können. Wir zeigen ihnen dazu

Möglichkeiten zur aktiven Mitarbeit auf. Wir führen mit den Eltern Geschpräche über die sprachliche Entwicklung des Kindes.

Kapcsolattartás formái:

- Szülői igény esetén látogatjuk meg a családokat az otthonukban.

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.

- A befogadás idején lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra, hogy az a gyermeküknek igényéhez igazodva történjen. Ez az időszak kiválóan alkalmas arra, hogy a szülők megismerjék az óvodai életet, a szokásrendszert, mintát kapjanak gyermeküknek neveléséhez.
- Napi kapcsolattartás: az óvoda nyitottságából adódóan elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével kapcsolatos fontosabb eseményekről, gyermeke fejlődéséről.
- Fogadóórát igény szerint, egyénre szabottan, időpont egyeztetés után szülő illetve óvodapedagógus kezdeményezésére tartunk. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, amelyek a gyermekkel vagy környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.
- Szülői értekezletek: az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.
- A közös programok, ünnepélyek, kirándulások, játszóházak, lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás értékrendjének még jobb megismerésére. Az évente több alkalommal megszervezett családi programjaink hasznos időtöltést nyújtanak a családok számára.
- Ünnepélyeinken, kirándulásainkon a szülőket szívesen látjuk.
- Évente több alkalommal szervezünk játszóházat, ahol különböző kézműves technikákkal ismerkedhetnek meg az érdeklődők.
- Gyermeknap alkalmával vidám, tartalmas programot szervezünk a családok számára.
- Az Apák napján mozgásos és ügyességi játékokat szervezünk a családok számára.

A Szülői Szervezet érdekegyeztető, érdekérvényesítő kapcsolattartási fórum (évente 2-3 alkalom).
A Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusai, fejlesztő pedagógusai és pszichológusai meghatározott munkarend szerint célirányosan foglalkoznak a fejlesztésre szoruló gyermekekkel a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában, ill. a Nárcisz Tagóvodában.
A kapcsolattartásért felelősek: az óvoda igazgatója és az óvodapedagógusok.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Óvoda-bölcsőde

A Nárcisz Tagóvoda évente egy alkalommal kölcsönös látogatást szervez a bölcsődével.
A kapcsolattartásért felelős: a tagintézmény igazgató

- Körzeti Óvoda - Tagóvoda
- Óvoda-iskola

Az óvoda-iskola átmenetet támogató program:
Kapcsolattartás formái:

- Az érintett iskolákkal kölcsönös látogatások, szakmai napok szervezése.
- Utánkövetés - a volt óvodások látogatása bemutató órán az iskolába – gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- Közös kulturális rendezvényeken való együttlét, közös élményszerzés.
- Ismerkedés az iskolával, tanítókkal és az iskolai élettel: látogatás az iskolában.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda, a Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és a Simonyi Zsigmond Ének - Zenei és Testnevelési Általános Iskolával tart szoros kapcsolatot.
Középiskolásokkal együttműködési megállapodás keretében a diákok önkéntes munkát vállalnak óvodánkban. (Részt vesznek különböző tevékenységek lebonyolításában, udvar rendezésben és dekoráció készítésben)
Német nemzetiségi csoportjaink is kapcsolatot tartanak a német nemzetiségi osztályokkal. Kölcsönösen részt veszünk egymás ünnepein, rendezvényein.
Die Nationalitätengruppen haben Kontakt mit der H. Botev Grundschule, der Dózsa Gy. Grundschule und dem Lovassy L. Gymnasium.
Wir besuchen jeweils die Programme der Partner.
Fenntartó

- *Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodánk szorosan együttműködik a Német Nemzetiségi Önkormányzattal. Wir pflegen den Kontakt zur deutschen Selbstverwaltung.*
- Intézményünk gyermekorvosa és védőnői
- Gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények
- Közművelődési intézmények
- „Add a kezed" Alapítvány- Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda
- „Gyermekekért" Alapítvány – Nárcisz Tagóvoda

A kapcsolattartásért felelősek: az óvoda igazgató és az óvodapedagógusok

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, szociális hátrányok enyhítését elősegítő tevékenységek

Az óvoda igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- az óvodánkban folyó gyermekvédelmi feladatok megszervezése, ellátása,
- a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése,
- a gyermekbalesetek megelőzése,
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése, különös tekintettel a fogászati szűrővizsgálatokra,
- az egészséges életmód biztosítása mellett az étkeztetés fokozott figyelemmel kísérése, ellenőrzése, mivel óvodánk felvállalta az ételallergiás és cukorbeteg gyermekek étkeztetését, /mindezekért az élelmezésvezető is felelősséget vállal/
- a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása,
- a családon belüli szociális körülmények figyelembevételével javaslatot tesz az arra rászoruló család szociális segélyezésére,
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása, a titoktartási kötelezettség betartása.
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az intézmény igazgatója feladatait megosztja a gyermekvédelmi feladatokat segítő óvodapedagógusokkal, őket irányítja és ellenőrzi.
A gyermekvédelmi feladatokat segítő óvodapedagógusok feladatai:

- szervezik és összehangolják a gyermekvédelmi feladatokat,
- szükség szerint kapcsolatot tartanak a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel és egyéb segítőkkel, Veszprémi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályával,
- figyelemmel kísérik a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit,
- nyilvántartást vezetnek a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről, a megtett intézkedésekről és azok eredményeiről,
- folyamatosan ellenőrzik a nyilvántartásba vétel és megszüntetés okait,
- elősegítik az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatainak megvalósítását,
- eljárásokról, módszerekről, a gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot adnak.

Óvodapedagógusaink gyermekvédelmi munkája:
Minden pedagógus munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme. Közreműködnek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében.

Célunk:
Mindazon körülmények feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges személyiségfejlődését (testi, lelki és szociális) hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.

Elveink:

- A gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele.
- Az óvodások emberi méltóságának tiszteletben tartása.
- A családi nevelés tiszteletben tartása, és erősítése
- Tapintatos, személyes kapcsolattartás
- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben
- Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés.
- A családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.

Feladataink:

- Segítse elő a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését- és járását.
- Biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését.
- Segítse az új gyermekek befogadását, beilleszkedését.
- Lehetőséghez képest ismerje meg a gyermekeket és családjukat.
- Szükség esetén kérje szakemberek segítségét az okok és problémák feltárásához.
- Adjon segítséget a kompenzálás, a hátrányok csökkentése illetve a tehetséggondozás megvalósításához.
- Segítse elő az integrált nevelést, működjön közre a megfelelő ellátás biztosításában.
- Kísérje figyelemmel a rendszeres óvodalátogatást.
- Javaslataival segítse elő a családok anyagi és szociális helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást.
- Minden eszközzel segítse a gyermekek családban történő nevelését.
- Törekedjen a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítására.
- Alakítson ki jó kapcsolatot a gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

Gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai:

- Egészségügyi ártalmak

- Átmeneti érzelmi válság
- Deviáns szülői magatartás
- Elhanyagoló nevelés, ingerszegény környezet
- Családon belüli erőszak
- Súlyos anyagi helyzet
- Rossz lakáskörülmények
- Munkanélküliség
- Egyszülős család
- Tartós betegség
- Hátrányos helyzet

Felelősök: az óvoda igazgatója, óvodapedagógusok
Határidő: folyamatos

Kapcsolataink:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény 8200 Veszprém, Mikszáth K. u. 13. Tel.: 88/402-530
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye 8200 Veszprém, Lóczy L. u. 22. Tel.: 06-88/325-061
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság 8200 Veszprém, Kossuth u. 10., V. em. Tel.: 88/406-698
- Intézményünk gyermekorvosai és védőnői:

Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda
6. sz. Gyermekorvosi Rendelő,
8200 Veszprém, Ördögárok u. 5.
tel.: 88/443-544

Nárcisz Tagóvoda
5. sz. Gyermekorvosi Rendelő,
8200 Veszprém, Ördögárok u. 5.
tel.: 88/443-543

Óvodánk egyéb szolgáltatásai:
Logopédiai szolgáltatás, amely speciális fejlesztés a beszédhibás gyermekek részére heti rendszerességgel, nevelési időben. Gyógypedagógiai asszisztens és pedagógiai asszisztens segíti nevelő munkánkat.

BOLDOG ÓVODA PROGRAM

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára." 2019-2020 nevelési évtől a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda egy csoportja csatlakozott a „Jobb Veled a Világ Alapítvány" szakmai csapatához és elnyerte a „Boldog Óvoda" címet, melyet évről évre megújítunk.

A program célja: arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élményben gazdag feladatai, játékai, gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet, alakuljon a gyermekek pozitív orientációja.

Feladatunk: a 3-6 éves gyermekekben a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaik tiszteletének erősítése. Boldogságórák alkalmával mintát-példát adunk a gyermekek számára, hogy bátrabban tudják problémáikat kezelni, egyes helyzetekben hatékonyabban tudjanak dönteni, testi-lelki egészségük megóvása mellett.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság.

Óvodánkban a 2019-2020 nevelési évtől egy csoport vesz részt a programban. Havonta legalább egy alkalommal boldogságórát tart, de a gyermekek érdeklődését, a témához kapcsolható feladatok sokszínűségét figyelembe véve tetszőlegesen tervez tevékenységeket. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás.

A boldogságórák előnyei:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét
- szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját
- testi, szellemi, és társas erőforrásokra épít
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket
- óvja a gyermekek mentális egészségét
- csökkenti az agressziót
- javítja a gyermekek tanulási eredményeit

A boldogságórák közösségfejlesztő hatása:

- erősíti a baráti és társas kötelékeket
- pozitív hatással van a gyermek-szülő kapcsolatra
- pozitívan hat a gyermek -pedagógus kapcsolatra

AZ ÉV ÁLLATVÉDŐ ÓVODÁJA PROGRAM

Intézményünkben fontos küldetés az állatok szeretetére, ezen belül a felelős állattartásra nevelés: az állatvédelem hiteles képviselete és átadása az óvodás korosztálynak. Ezek az elemek megjelennek a különböző tevékenységformákban, amelyek feljegyzésre kerülnek a Csoportnaplóban. Óvodánk 2021-ben csatlakozott az Állatvédelmi Kódexhez.
Célunk, hogy gyermekeinkkel megszerettessük az állatokat, és a megtapasztalt élmények során tudatosítsuk bennük a felelős állattartás, az állatvédelem, az állatgondozás fontosságát, Fontos, hogy gyermekeink korai tudat formálásán keresztül a családok szemléletmódját is alakítsuk!

Az állatvédelemhez és a felelős állattartás kialakításához kapcsolódó programjaink minden csoportban:

- Állatkert-látogatás.
- Bázisnapon való részvétel (A zöld jeles napok keretében játékos bemutató foglalkozásokat tartanak az óvodapedagógusok a gyerekek számára: a Víz világnapja, a Föld napja, a Madarak és fák napja, valamint az Állatok világnapjának megünneplése.)
- Madárodú program.
- Otthon tartott állatok bemutatása.
- Mókuscsalád megfigyelése az udvarunkon.
- Kirándulások alkalmával az állatvilág megfigyelése.
- Adománygyűjtés civil állatvédő szervezetek számára.
- Rovarhotel, mókusodú, sünház, denevérodú és katicaház elhelyezésén keresztül az állatok megfigyelése óvodánk udvarán.
- Témához kapcsolódó komplex ismeretek átadása (énekek, versek, mondókák tanítása, állat-mozgások utánzása, állatokról szóló mesekönyvek olvasása, kézműves tevékenységek szervezése).

Az állatvédelemhez és a felelős állattartás kialakításához kapcsolódó különböző programok néhány csoportban:

- Gólya megfigyelés webkamerán keresztül.
- Látogatás a veszprémi Állatvédő Egyesületnél.
- Látogatás egy állatorvosi rendelőben.
- Virtuális örökbefogadás menhelyen vagy állatkertben.
- Kirándulások erdészetben, vadasparkban, majorban, állattartó telepen.
- Kutyaterápiás foglalkozások.

Kutyaterápiás foglalkozások óvodánk két csoportjában vannak rendszeresen, de alkalmanként több csoport is él a lehetőséggel. A terápiás állat pozitív hatással van a gyermekek érzelmi- szociális fejlődésére. A foglalkozások során a gyermekek és a kutya között kialakul a kölcsönös elfogadás, a feltétel nélküli szeretet, az egymásra figyelés, az együttes játék pedig hozzájárul a biztonságérzet, az önbizalom és az empátia kialakulásához. Az állatasszisztált terápia több területnél is használható: tanulási problémáknál, magatartás – és figyelemzavarnál, viselkedési problémáknál, értelmi akadályozottságnál, mozgásfejlesztésnél, szorongás leküzdésénél, kutyáktól való félelem leküzdésénél.

A kutyaterápiás foglalkozáson a következő témák kerülnek még feldolgozásra:

- az állatok igényei, jólléte;
- a biztonságos állattartás;
- az állatok viselkedése, kommunikációja,
- a felelős állattartás,
- az állatok nevelése, tanítása,
- az állatok egészségmegőrzése,
- a harapás-megelőzés,
- és a környezetvédelem.

Az Állatvédő óvoda címhez méltóan nagyobb hangsúlyt fektettünk az állatvédő programok népszerűsítésére és arra, hogy a témával kapcsolatban a gyermekek minél több ismerethez, tapasztalathoz és élményhez jussanak.

Fontos a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természet – ember - tárgyi világ értékei iránt. Pedagógiai hitvallásunk szerint az állatszeretetre, a környezeti empátiára nevelés egyben léleképítés is. Bízunk abban, hogy e gyönyörű hivatás több nemzedéknyi idő alatt megtérülő befektetés is egyben, és munkánk gyümölcsét nem csak a gyermekek, de a szeretetben felnevelt állatok is élvezni fogják.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE

Óvodánk szerkezete, szervezeti rendje:
Intézményünk szervezetileg önálló, gazdálkodás tekintetében részben önálló. A 14 gyermek csoportból 11 a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában, 3 a Nárcisz Tagóvodában található. Törekszünk a fenntartó által elvárt, a törvény szerint meghatározott létszám betartására.
Az óvoda működési rendje:

- A zavartalan működést az Szervezeti és Működési Szabályzatban, a Munkarendben és a Házirendben megfogalmazottak betartása biztosítja.
- Munkarend: a gyermekek ellátását lépcsőzetes munkakezdéssel és befejezéssel biztosítjuk.
- Házirend: az óvodai élettel kapcsolatban tartalmazza a szülők és gyermekek jogait és kötelességeit.
- Hetirend: kialakítása az óvodapedagógusok feladata.
- Napirend: a folyamatos életszervezést tükrözi, melyet a stabilitás és rugalmasság jellemez. Mindig az évszakhoz igazodik.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak. Az átfedési idő biztosított. A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda vegyes életkorú csoportjaiban – a fenntartó által meghatározott maximális csoportlétszám figyelembevételével – az intézmény igazgatója dönt a gyermekek csoportba való beosztásáról. Nárcisz Tagóvodánkban a csoportok szerveződése a gyermekek életkora alapján történik. A nagycsoportban visszamaradó gyermekek száma határozza meg, hogy a többi csoportban hány gyermek vált csoportot, így megtartva a fenntartó által meghatározott csoport létszámokat.
A napi és hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata és joga a Pedagógiai Program keretén belül. Rögzítése a csoportnaplóban történik.
Törekszünk az óvodapedagógusok személyének állandóságára, mert fontosnak érezzük a személyhez való kötődést.

Személyi feltételeink:

A törvényben meghatározott végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása és tudatos, tervszerű munkája.
Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, körülményeihez mérten teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. Ezt támogatja az új továbbképzési rendszer is. Személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat, empátia.

Az egy csoportban dolgozók tudjanak együtt tervezni; összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveket, nevelési gyakorlatot egyeztetni. Közösen felelnek a tervek elkészítéséért, az egyéni képességek fejlesztéséért és ezek rögzítéséért, valamint a szülők korrekt tájékoztatásáért. Az óvodapedagógusok vonják be a pedagógiai asszisztenseket és a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe (mintaadás) és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, kialakításába és értékelésébe. A pedagógiai munkát segítők legyenek partnerek az óvoda szépítésében, higiéniájának megteremtésében.
Intézményünkben az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségben tevékenykednek.
Kívánatos, hogy a közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. Őszinte, nyílt véleményükkel segítsék a hatékonyabb nevelői munkát.
Az intézmény igazgatója koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, közéleti, menedzselési feladatokat. Ezek megvalósításában segít az óvoda igazgatóhelyettesek, tagóvoda vezető. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól szervezett munkát és a feltételeket. Ebben segíti az óvodatitkár és a gazdasági ügyintéző.
Az esztétikus, gondozott udvar biztosításához nélkülözhetetlen a karbantartó vagy udvaros személye. (VKSZ Zrt. munkatársa)
Intézményünk, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda saját konyhával rendelkezik, ezért szükséges az élelmezésvezető és a konyhai dolgozók alkalmazása, munkájukhoz a megfelelő feltételek biztosítása. Nárcisz Tagóvodánkban melegítő konyha működik.

Tárgyi feltételek és eszközrendszer

Óvodánk épületét, udvarát, berendezéseit oly módon próbáljuk formálni, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Megfeleljen testméreteiknek, tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kialakítását, egészségük megőrzését és védelmét. Minden általuk használt tárgy könnyen elérhető helyen legyen. Külön figyelmet fordítunk a harmonikus színek, formák használatára.
Az óvodák számára előírt kötelező eszközjegyzéknek megfelelően folyamatosan biztosítjuk intézményünk tárgyi feltételeinek, bútorzatának, játékeszközeinek fejlesztését, ill. cseréjét.
A pedagógusok felkészüléséhez pedagógiai szakirodalom, folyóirat, jogszabálygyűjtemény, mesekönyv stb. folyamatos beszerzése biztosított.
A technikai dolgozók munkájához szükséges energiatakarékos gépek, eszközök cseréje és a meglévők karbantartása folyamatosan történik.

Valamennyi óvodai munkatárs számára biztosítjuk a megfelelő munkakörnyezetet.
Külön óvodai helyiségben lehetőséget biztosítunk a szülők fogadására, a személyes beszélgetésekre.

Folyamatosan bővítjük német nyelvű szakmai és módszertani kiadványaink körét (könyv, kazetta CD, DVD). A gyermekek részére leporellókat, német nyelvű színes képes- és mesekönyveket vásárolunk. Folyamatosan gyűjtjük a hagyományok ápolásához a nemzetiségi arculat bővítéséhez a tárgyi emlékeket, nemzetiségi viseleteket, fényképeket, képeslapokat.
A német hagyományőrző ünnepek tartalmas, színvonalas lebonyolításához igyekszünk minden lehetséges forrást igénybe venni (pályázatok, nemzetiségi önkormányzat, fenntartó, szülői támogatás, alapítvány, szponzorok stb.)
Évről-évre bővítjük a német nyelv ápolását, fejlesztését is szolgáló segéd- és szemléltetőeszközök körét, melyhez a Német Kisebbségi Önkormányzat is támogatást nyújt.
Wir erweitern stetig unseren Bestand an deutschen Fachbüchern, methodischen Büchern, CD's und DVD.
Für die Kinder kaufen wir Leporellos, deutsche Bilder- und Märchenbücher.
Ständig sammeln wir Gegenstände die in Bezug zu den deutschen Minderheiten stehen wie zum Beispiel Trachten, Fotos und Postkarten.
Zur Organisation der traditionellen, deutschen Feste nehmen wir finanzielle Hilfe von der deutschen Selbstverwaltung, Stiftungen, der Stadtverwaltung und Sponsoren in Anspruch.
Desweiteren verwenden wir Preisgelder von staatlich ausgeschriebenen Wettbewerben. Jahr für Jahr erweitern wir unseren Bestand an methodischen Anschauungsmaterialen.

Az óvoda mindenkori éves költségvetése, valamint a fenntartó által felújításra biztosított keretösszegen kívül az alábbi forrásokból igyekszünk tárgyi feltételeinket bővíteni:

- Az intézményünk körzeti képviselőinek támogatása.
- Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda „Add a kezed" Alapítványa.
- Nárcisz Tagóvoda „Gyermekekért" Alapítványa.
- Pályázatok útján.
- Szponzorok, szülők segítségének igénybevétele.
- Saját munka (eszközkészítések).
- A Német Kisebbségi Önkormányzat támogatása.

ÓVODÁNK SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Online felületen a törvény által meghatározottak szerint.

Az intézmény igazgató által használt dokumentumok:

- oviKRÉTA: Beiratás
- oviKRÉTA: Törzskönyv
- Jegyzőkönyv a tanuló- és gyermekbalesetekről
- Éves munkaterv és beszámoló Fenntartó felé
- KIR: jogviszony igazoló lap

Az óvodapedagógusok által használt dokumentumok az oviKRÉTA felületén:

- Felvételi- és mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló
- A gyermekek személyi anyaga
- Offline formában nyári naplót vezetünk /az összevont csoportok működéséről/

Az óvodai csoportnapló vezetésének elvei:
Az EMMI rendeletben meghatározottak szerint a csoportnaplót az oviKRÉTA felületén vezetjük.

A csoportnapló tartalomjegyzéke:

- A gyermekcsoport neve
- Az óvodapedagógusok neve és munkarendje
- Alap statisztikák (névsor, jelek, születésnapok, statisztika)
- Napirend
- Hetirend
- Tervezett programok és szervezési feladatok
- Nevelési terv
- Nevelési terv értékelése
- Éves terv
- Tevékenységek tartalmi elemei projekt tervek formájában
- Fejlesztési terv
- Hivatalos látogatások
- Feljegyzések a csoport életéről

A csoportnapló pontos és folyamatos vezetéséért mindkét óvodapedagógus felel.

Az óvodapedagógusok az adott nevelési év szeptember 1-ig éves tervet állítanak össze, amelyet rugalmasan alkalmaznak. A projekt időtartama az adott témához igazodik. Az éves tervet szeptember 1. és augusztus 31-ig terjedő időszakra tervezik az óvodapedagógusok. Tervezésnél figyelembe veszik a heterogén és homogén csoportok összetételét és a gyermekek egyéni fejlettségét. Június 1. és augusztus 31. között nyári naplóban rögzítik az ebben az időszakban működő csoportokra vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek személyi anyaga a csoportnapló szerves része.
Tartalma:

- anamnézis,
- a gyermekek fejlődését nyomon követő értékelések (Ennek célja a gyermekek fejlettségi szintjének, fejlődési ütemének feltárása, a differenciált bánásmód és képességfejlesztés irányának meghatározása.)
- a gyermek fejlődésével kapcsolatos megállapítások, intézkedések, szakértői vélemények, fejlesztési tervek
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- (évente kétszer készítjük el, melynek határideje az adott év január 31. és június 15.)

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában és a Nárcisz Tagóvodában a dokumentációs rendszer egységes.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület elfogadásával a szülői szervezet véleményezésével 2025.05.30. napján elfogadta.

Pedagógiai Program érvényességi ideje: HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL

A program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi változás
- Szervezeti átalakítás
- A nevelőtestület a program módosításáról határoz
- A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- A program benyújtója: az intézmény igazgatója és nevelőtestülete

Az intézményfenntartó oktatásirányitási tevékenységének segítése:

Az oktatásirányítási tevékenységet segíti az óvoda igazgatója és helyettesei azzal, hogy a rendszeresen (évente) benyújtott munkatervekben, beszámolókban, a rövid-, és középtávú tervezést megalapozó helyzetfelmérést és elemzést készítenek az intézményükre vonatkozóan:

- Személyi feltételekről – pedagógusok, pedagógiai munkát segítők képzettségéről, létszámának alakulásáról.
- Tárgyi feltételekről.
- Gyermeklétszám alakulásáról.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, HH, HHH) ellátásáról.

Veszprém, 2025.05.25.
Takács Katalin Barbara
intézmény igazgató

Legitimációs záradék

Intézmény oktatási azonosítója: 036812	Készítette: ..... Igazgató P.H. az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. ..... A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. ..... Szülői szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták ..... Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.egryovi.hu	Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	Iktatószám:

VESZPRÉMI KASTÉLYKERT KÖRZETI ÓVODA

„NE FELEJTS!" NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM azonosító: 036819

2025.

Készítette: Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS ..... **- 2 -**

I. BEVEZETÉS ..... **- 4 -**

I. 1. Sajátos arculatunk ..... *- 4 -*
I. 2. Óvodánk adatai ..... *- 5 -*
I. 4. Gyermekképünk ..... *- 7 -*
I. 5. Óvodaképünk ..... *- 7 -*

II. PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATAI, TARTALMA ..... **- 8 -**

II. 1. PROGRAMUNK CÉLJA ..... - 8 -
II. 2. FELADATAINK A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN ..... - 8 -
II. 2./1. Az egészséges életmód alakítása ..... *- 9 -*
II. 2./2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ..... *- 9 -*
II. 2./3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása ..... *- 10 -*
II. 2./4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére ..... *- 11 -*
II. 2./5. Tankötelezettség ..... *- 13 -*
II. 3. NEVELÉSI ELVEINK ..... - 13 -
II. 3./1. Alapelveink ..... *- 13 -*
II. 3./2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése ..... *- 14 -*
II. 3./3. A gyermekek jogai - gyermekvédelem az óvodában ..... *- 26 -*

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE ..... **- 31 -**

III.1. NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS ..... - 32 -
III. 2. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS ..... - 39 -
III. 3. A nevelés kerete ..... *- 42 -*
III. 3./1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ..... *- 42 -*
III. 3./2. Egészséges életmódra nevelés ..... *- 45 -*
III. 4. Tevékenységformák ..... *- 49 -*
III. 4./1. Játék ..... *- 49 -*
III. 4./2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás ..... *- 52 -*
A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezési feladatai ..... *- 54 -*
III. 4./4. Munka, munka jellegű tevékenységek ..... *- 57 -*
III. 4./5. Verselés, mesélés ..... *- 60 -*
III. 4./6. Ének, zene, énekes játék, tánc ..... *- 62 -*
III. 4./7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ..... *- 64 -*
III. 4/8. Mozgás ..... *- 66 -*
III. 4./9. A külső világ tevékeny megismerése ..... *- 69 -*

IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI ..... **- 73 -**

IV. 2. Fenntartói kapcsolat ..... *- 76 -*
IV. 3. Az óvoda és iskola kapcsolata ..... *- 76 -*
IV. 4. Óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata ..... *- 76 -*
IV. 5. Az óvoda és a segítők kapcsolata ..... *- 77 -*
IV.6. Szakmai kapcsolattartás határon kívüli óvodával ..... *- 78 -*

V. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSÉNEK ELVEI ..... **- 79 -**

V. 1. Csoportszervezés ..... *- 79 -*
V. 2. Napirend, heti rend ..... *- 79 -*

VI. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI ..... **- 82 -**

VI. 1. Személyi feltételek ..... *- 82 -*
VI. 2. Tárgyi feltételek ..... *- 86 -*

VII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM ..... **- 88 -**

1/2. Helyzetkép: ..... *- 88 -*
1/3. Jövőkép ..... *- 89 -*
2. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA, FELADATAI ALAPELVEI, ÉS TARTALMA: ..... - 89 -
2/1. Az egészségfejlesztés célja ..... *- 89 -*
2/2. Hosszú távú céljaink ..... *- 90 -*
2/3 Az egészségfejlesztés feladata ..... *- 90 -*
2/ 4. Az egészségfejlesztés alapelvei óvodánkban ..... *- 91 -*
2/5. A célok elérését szolgáló legfontosabb, legjelentősebb tevékenységek. - 91 -
2/ 6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére ..... *- 93 -*
3. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI ..... - 94 -
3.1. Személyi feltételek ..... *- 94 -*
3. 2. Tárgyi feltételek ..... *- 94 -*

VIII. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI ..... **- 96 -**

IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS ..... **- 98 -**

XII. FELHASZNÁLT IRODALOM ..... **- 100 -**

XIII. MELLÉKLETEK ..... **- 102 -**

AJÁNLÁS

Jó szívvel ajánljuk e programot azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermekük családias, érzelmileg biztonságot nyújtó, derűs légkörben örömteli óvodás életet éljen, s egyéni képességei szerint fejlődjön.

A családdal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve arra törekszünk, hogy óvodánkban minden gyermek az óvodáskor végére megszerezze mindazokat a jártasságokat, képességeket, készségeket, amelyek az iskolai tanuláshoz szükségesek, s ezeket felnőtt korban is kamatoztatni tudja.
Ennek érdekében fontosnak tartjuk a gyermekek gondozását, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítését, testi képességeik fejlesztését, fizikai és mentális egészségük védelmét, óvását, megőrzését.
Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékot. Játékra alapozva szervezzük meg a különböző tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket, melyeket a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazítunk.
A biztonságot, vidámságot sugárzó óvodaépülettel és udvarral, kreszpályával, homokozókkal, mozgásfejlesztő játékokkal felszerelt udvarunk jól szolgálja az egészséges életmód és a környezet tevékeny megismerésének nevelési feladatait.

A néphagyományok ápolásával és átadásával gyermekük megtanulja a magyar nép tiszteletét, a szülőföld, a haza szeretetét, az emberi munka értékének megbecsülését és megtapasztalja az anyanyelv szépségét.
Olyan életre szóló tulajdonságokkal vérteződik fel, mint a derű, a nyugalom, a kitartás, a segítőkészség, önzetlenség, szeretet.
Óvodapedagógusaink szakértelme és a hagyományőrzéshez fűződő pozitív érzelmi viszonya a biztosíték arra, hogy a néphagyomány-ápolás azon lehetőségeit használjuk fel nevelőmunkánk során, melyek természetesen illeszkednek a gyermekek életéhez: így az évszakokhoz kötődő jeles napokat és az emberi élet sorsfordulóihoz fűződő népszokásokat gyermeki tevékenységekbe ágyazva valósítjuk meg.
A gyermekekről kialakult hitvallásunk:

„Szent kincs a gyermek teste-lelke,
szeretni kell azt melegen,
és fölnevelni félő gonddal,
hogy tiszta, jó, erős legyen!"
(Szemlér Ferenc)

Programunkat ajánlva egyben megköszönjük azoknak a családoknak a bizalmát, akik nevelési felfogásunkkal azonosulni tudnak, s ránk bízzák gyermekeik óvodai nevelését.

Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Nevelőközössége

I. BEVEZETÉS

I. 1. Sajátos arculatunk

Óvodánk helyi sajátosságait a településrészek lehetőségei és korlátai nagymértékben meghatározzák.
Óvodánkban többnyire gyulafirátóti és kádárta gyermekeket nevelünk, s az iskolába kerülő gyermekek szinte mindannyian a Gyulaffy László Általános Iskola tanulói lesznek.
Gyulafirátót és Kádárta közös múlttal rendelkező városrészek. Árpád-kori települések, s egészen 1985-ig önálló faluként éltek Veszprém szomszédságában. 1985-ben Veszprém városhoz csatolták mindkét települést.
A hatalmas méretű építkezések, az elvároslasodás sem tudta lerombolni falusi jellegüket. Az emberek kertes családi házakban, sok esetben nagyszülőkkel együtt élnek. A gyermekek rokoni-baráti kapcsolatban állnak egymással. A mai napig is fennmaradtak népszokások, megmaradtak a családi tradíciók.
A gyermekek nagy része a társadalom középrétegeiből kerül ki. A városból való kiköltözések hatására változott a társadalmi összetétel. Nőtt az értelmiségi családok száma. Ők viszont fokozott érdeklődéssel fordulnak néphagyományőrző programunk felé.
Óvodánk helyi sajátosságait figyelembe véve a gyermeki személyiség legfontosabb vonásainak kibontakozását, a fejlődés legkedvezőbb feltételeit a hagyományőrzésen keresztül kívánjuk megvalósítani. Valljuk, hogy hagyományok révén őrizhetjük meg azt a rengeteg tudást, tapasztalatot, amelyet elődeink felhalmoztak.
A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok váltásához, a természet örök körforgásához kötődik. A népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik vissza, aminek átadása segít a gyermeknek, hogy megtalálja helyét a világban.
Nevelőtestületünk által megalkotott *„ A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát"* című módszertani kézikönyv az alapja pedagógiai programunknak.
Ebben a kiadványban összegyűjtöttük az évszakokhoz, s azok ünnepköreihez tartozó hagyományőrző jeles napokat, a hozzájuk fűződő népszokásokat, összehangolva ezeket a zöld jeles napokkal az óvodában is feldolgozható tevékenységekkel.
A gyermekek szókincsét, kifejezőkészségét, beszédműveltségét hangsúlyozottan fejlesztjük, kihasználva a népi játékok, mondókák, népmesék, népdalok emberformáló erejét.
Az élőszavas mesemondással a mesehallgatóvá neveléssel megalapozzuk a gyermekek nyitottságát az olvasásra, az irodalmi alkotások befogadására.
Továbbra is alkalmazni kívánjuk a népi gyermekjátékokat, melyek megtanítanak őseink tiszteletére, szeretetére.
Fontosnak tartjuk a természetes anyagokkal való tevékenykedtetést, a népi kismesterségek egyszerűbb technikájának a gyermekekkel való elsajátíttatását.
A hagyományőrző tevékenységünk beteljesedését jelzik nálunk az ünnepek. Itt élik át a gyermekek az előkészületek eredményeit, az egymáshoz tartozás élményét,

megalapozódik bennük az ünnepelni tudás képessége, erősödik a közösség, az összetartozás érzése.

Korunk divatos túlkapásaitól mentesen, nyugalomban, szeretetben, a családokkal karöltve a „kodályi" elvek megvalósításával kívánjuk óvodásainkat nevelni.
„Hozzon a gyermeknek mindenki amit tud: játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad el: azt bízzuk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván."
(Kodály Zoltán)

I. 2. Óvodánk adatai

1.	**Az intézmény neve:**	**Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda**
	Alapító okirat száma:	ONK/49-5/2024.
	Alapító okirat kelte:	2024. május 24.
	Törzskönyvi azonosítója:	665890
	OM azonosítója:	036819
	Székhelye:	8412 Veszprém-Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.
	Alapításának ideje:	1978.
	Alapító szerve:	Városi Tanács VB Gyulafirátót
	Maximális gyermeklétszám az óvodai körzetben:	200 fő
	Tagintézménye:	Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka Tagóvodája
	Telephelyei:	**Ficánka Tagóvoda** 8411 Veszprém-Kádárta, Kenderföld u. 47.
2.	**Az intézmény jogutódja:**	A Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata által 1998-ban alapított Kádártai Óvodának
3.	**Jogszabályban meghatározott alapfeladata:**	óvodai nevelés a 2011.évi CXC. törvény 4.§ 1.1 pontja alapján
4.	**Az intézmény alaptevékenysége:**	091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai. Az alaptevékenységen belüli további tevékenységek: 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben 098031 Pedagógiai szakmai szolgáltatások szakmai feladatai 1040035 Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
5.	**Működési köre:**	Veszprém város közigazgatási területe
6	**Szakágazati besorolása**	851020 Óvodai nevelés
7.	**Irányító szerv neve, székhelye:**	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 8200 Veszprém, Óváros tér 9.
8.	**Az intézmény hosszú és körbélyegzőjén ek hivatalos szövege:**	Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Veszprém-Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.
9.	**Fenntartó neve, székhelye:**	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 8200 Veszprém, Óváros tér 9.
10.	**A helyi óvodai Pedagógiai Program címe:**	„Ne Felejts!" Néphagyományőrző Pedagógiai Program
11.	**A programot készítette**	A Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda nevelőtestülete
12.	**Alapító okirat egységes szerkezetbe foglalása:**	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 193/2024.(V.23.) határozattal hagyta jóvá

I.3. A programot szabályozó törvények

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 1.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 1997. évi törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

I. 4. Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó. A családias légkör megteremtésével oldjuk a gyermekeinket is körülvevő rohanó világ okozta félelmeket.
Az ember gyermek mással nem helyettesíthető szellemi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Ebből a tényből kiindulva, egészséges önbizalommal, önismerettel, szociális érzékenységgel rendelkező, érzelmeiket bátran – verbális és nonverbális módon - kinyilvánító gyermekeket szeretnénk nevelni, akik a múlt értékeinek megbecsülése által bízni tudnak a jövőben, s alkalmazkodni képesek a változó élet újabb és újabb kihívásaihoz.
Gyermekeink szeretnek óvodába járni, jól érzik magukat a gyermekközösségben, tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni, nyitottak, őszinték. Alkalmazkodóak, önállóak, felszabadultan játszanak, mozognak. Kötődnek a meséhez, zenéhez, az alkotó tevékenységekhez, szeretik és óvják a természet kincseit.
Segítjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását, biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Gyermekeink ítéletmentes, elfogadó, asszertív környezetben nevelkednek. A gyermek a folyamatos fejlődés eredményeként egészséges, jól kommunikáló, sok-sok tapasztalattal rendelkező, testileg, lelkileg és szociálisan éretté válik a sikeres iskolai munka megkezdésére, aki kitartó az iskolai munkában, a tanulásban; tud alkalmazkodni a közösség elvárásaihoz, képes elfogadni, tisztelni a különbözőségeket.

I. 5. Óvodaképünk

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a hátrányok csökkentésének, a gyermek egyéni fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekét figyelembe véve, az „Óvodai nevelés országos alapprogramja" szellemében fogalmazzuk meg a nevelési céljainkat, feladatainkat, elveinket.
„Az óvodai nevelésben alapelv, hogy
a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet és megbecsülés övezi;
b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását;
c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk." (ONOAP)(16)
Óvodánk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodában miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes légkörével biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

II. PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATAI, TARTALMA

II. 1. Programunk célja

- A hagyományápolás gazdag eszközrendszerével elősegítjük a 3-6-7 éves gyermekek testi, lelki, értelmi fejlesztését, a gyermeki személyiség kibontakoztatásával, annak sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Figyelembe vesszük a gyermek életkoronként és egyénenként változó testi-lelki szükségleteit, eltérő fejlődési ütemét, és a különleges gondozás igényét.
- Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről a gyermek egyéni képességeinek megfelelő műveltségtartalmakról, értékközvetítéséről és annak személyi és tárgyi feltételeiről. Arra törekszünk, hogy minden egyes gyermek jól, biztonságban érezze magát óvodánkban.
- Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékra.
- Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált, inkluzív nevelését.
- Célunk, hogy a nevelési folyamat eredményeként óvodásaink érjék el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- A családokkal együttműködve óvodai nevelésünk keretében biztosítjuk a hagyományok megőrzését, ápolását.

II. 2. Feladataink a személyiségfejlesztés területén

- „Programunk a sajátos tartalom- és eszközrendszerével az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja." (2)

Óvodai nevelésünk feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

II. 2./1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

- Fontosnak tartjuk a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését.
- Elősegítjük a gyermek harmonikus, összerendezett mozgásának, testi képességeinek fejlődését.
- Rendszeres edzéssel az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítjuk a gyermekek egészségének védelmét, edzését, óvását és megőrzését.
- „Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása."
- A gyermekek étkeztetése során figyelembe vesszük: A rendszeres ékezést biztosító szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó táplálkozási-egészségügyi ajánlást közétkeztetők számára. Továbbá az országos tiszti főorvos utasításait és egyéb ajánlásait, szükség szerint a speciális étkezési igényű gyermek élelmezésének ellátására vonatkozó jogszabályi előírásokat.
- Az életvezetési készségek fejlesztését, a problémamegoldó gondolkodás kialakításának támogatásával, a reziliencia képességének fejlesztésével, a hatékony kommunikáció elsajátításával támogatjuk.
- Szeretettel, integráltan neveljük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket. Nagy gondot fordítunk megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátására.

II. 2./2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, hogy érzelmein keresztül ismerkedik a világgal, magatartását, cselekedeteit, érzelmei vezérlik.

- Elengedhetetlen, hogy a gyermeket óvodánkban érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Óvodánkban az óvodapedagógus-gyermek, gyermek - pedagógiai asszisztens, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezi.
- Segítjük a gyermek én tudatának alakulását, és teret engedünk önkifejező önérvényesítő törekvéseinek.

- Az önismeret, önbizalom fejlesztésével elősegítjük a gyermek egészséges mentális fejlődését.
- A gyermekek társas kapcsolatának alakítása érdekében, kiemelt jelentőségű feladatnak tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységek biztosítását.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. Alkotó légkörben alakítjuk a gyermek pozitív erkölcsi tulajdonságait (mint például: a segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés), de ugyanakkor segítjük a gyermek akaratának, (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.
- A gyermekek nyitottságára alapozva elősegítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából, modell értékünek tartjuk az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációját, bánásmódját és viselkedését.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

II. 2./3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelv fejlesztése magyarságunk megmaradásának záloga. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az anyanyelvi nevelésnek, amelyet valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatként kezelünk.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - az óvodai nevelőtevékenységünk egészét áthatja.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- Biztosítjuk a beszédfogyatékos gyermekek részére a helyi logopédiai ellátást, s ha szükséges, a nevelési tanácsadó segítségét.
- A beszédkapcsolatok kialakításában meghatározónak tartjuk az óvodapedagógusok helyes mintaadását (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) és a pozitív érzelmi töltésű csoportlégkört.
- Óvodánk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további

élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Tevékenységeken keresztül fejlesztjük értelmi képességeiket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásukat.
- Nyitott kérdésekkel segítjük a megismerési folyamatok kibontakozását, fejlődését és a megoldásközpontú gondolkodás kialakulását.
- Rendszerezzük, bővítjük spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket és azokat különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakoroltatjuk.
- A kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztése érdekében biztosítjuk a fejlesztési színtereket, pl. felkészítjük rajzpályázatokra, a sportban kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztéséhez szakember segítségét igénybe vesszük, ill. továbbképzésen elsajátítjuk a fejlesztéshez szükséges módszereket.

II. 2./4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek belépnek a lassú átmeneteknek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek. Törekszünk a rugalmas beiskolázásra, fontosnak tartjuk az életkor figyelembevétele mellett a fejlettség szerinti iskolakezdést.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi-, lelki- és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- **Testi fejlettségük** eléri az életkornak megfelelő szintet: testük arányosan fejlett, teherbíró, mozgásuk összerendezett, finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk kellően fejlett. Megkezdődik a fogváltás, eljutnak az első alakváltozáshoz. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségletük kielégítését szándékosan tudják irányítani.
- **Lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

- A **tanuláshoz** szükséges képességei folyamatosan fejlődnek:
  Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik /különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma alakulásának/.
  Közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
  Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik annak tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodás.

- Érthetően, folyamatosan **beszélnek**, kommunikálnak, gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni; tisztán ejtenek minden beszédhangot, minden szófajt használnak; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak. Végig hallgatják és megértik mások beszédét, önmagukat is képesek megértetni.

- **Elemi ismeretekkel** rendelkeznek önmagukról és környezetükről; tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását, felismerik a napszakokat; ismerik, és a gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismerik az időtűködés és az időjárás összefüggéseit. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretekik vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaikkal, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.
  A szociálisan érett gyermekek: egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni; kísleltetni tudják szükségleteik kielégítését. **Feladattudatuk** kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodai ellátás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség komplex és harmonikus fejlődésének elősegítése.
Az iskolai alkalmasság bármelyik kritériumának nem megfelelő gyermek fejlesztéséhez igénybe vesszük a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatát, korrekciós tevékenységét.
A sajátos nevelést igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet. Amennyiben nem általános iskolában kezdik meg tanulmányaikat, úgy a befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumrendszere tükrözi elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

II. 2./5. Tankötelezettség

A tankötelezettségről a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 45.§ (2.) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.
- Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

II. 3. Nevelési elveink

II. 3./1. Alapelveink

- A gyermeki személyiséget feltétlen elfogadás, szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására - az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével - kell irányulnia.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik
- A gyerekek ellátása, testi-lelki táplálása, tanítása, kiemelt feladata az óvodának. A gondozás és ellátás során a gyermek hozzáférhet különféle erőforrásokhoz, és olyanokat is megkaphat általa, mint a szeretet, az önbecsülés, a tudás, és a bennük rejlő képességek kibontakoztatása.
- Az óvodánk felelős a gyermekek testi, érzelmi-erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a gyermekközösségek kialakulásáért és fejlődéséért. Ennek érdekében együttműködünk a szülőkkel és a szülők közösségével.
- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés és a hátrányos megkülönböztetés elkerülésének biztosításával.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekét figyelembe véve szervezzük óvodai nevelésünk folyamatát.

- A gyermeket érő pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Biztosítjuk számukra az egészséges, szép, biztonságos környezetet.
- A gyermek elsődleges és alapvető tevékenységformája a játék. Az óvodai életrendet úgy alakítjuk ki, hogy a folyamatos játékban a pihenőidő, a testmozgás, étkezések, a tevékenységformák a gyermeki személyiség kibontakoztatását eredményezzék.
- Az óvoda vallási és világnézeti szempontból semleges.
  A szülők igénye szerint az egyházi jogi személy a hit- és vallásoktatást az óvodai tevékenységektől elkülönítve szervezheti.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A felnőtteknek óvnia kell a gyerekeket mindenféle erőszaktól, bántalmazástól vagy elhanyagolástól.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését a törvényben előírt módon biztosítjuk, hogy a gyermek teljes életet élhessen.
- Az óvodai nevelésben az óvodapedagógus modell szerepe kiemelkedő jelentőségű.

II. 3./2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése

A). A különleges bánásmódot igénylő gyermek

- **Sajátos Nevelési Igényű gyermek,** az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

- **Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási Nehézséggel** küzdő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy saját tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek;

- **Kiemelten tehetséges gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség;

Sajátos Nevelési Igényű, és Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási problémával küzdő gyermekek nevelésének elvei

- A köznevelési törvény rendelkezései szerint a sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön attól kezdve, hogy igényjogosultságát megállapították.
- Legfontosabb nevelési elvnek tartjuk, a különbözőségeket elfogadó, tisztelő környezet kialakítását.
- Arra törekszünk, hogy ezek a gyermekek minél hamarabb beilleszkedjenek társaik közé.
- Helyi nevelési programunk tartalmi követelményeit minden gyermekre vonatkoztatjuk. A fejlődést minden esetben saját tempójukhoz viszonyítjuk.
- Csak olyan sajátos nevelési igényű gyermeket tudunk befogadni, akiről normál óvodai csoportban integráltan nevelhetőséget állapít meg a szakértői, bizottság szakvéleménye.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek iránti elvárásainkat a fogyatékosság jellege, súlyosságának mértéke határozza meg, azonban velük szemben is törekszünk a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására.
- Nevelésünk hatására a sérülés arányában a fogyatékos gyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során annyi segítséget nyújtunk, amennyi az önálló cselekvéshez szükséges.
- Törekszünk az ép, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésére, hogy a gyermeknek ezeken keresztül legyenek sikerélményei.
- Az egész napos óvodai tevékenység alatt a különleges gondozás igényét is kielégítjük. Ha szükséges, speciális segédeszközöket is igénybe veszünk, s azok következetes használatára, állagának megőrzésére nagy gondot fordítunk.
- A fejlesztés céljait, módjait minden esetben a szakértői, rehabilitációs vizsgálat diagnózisára, javaslatára építjük.
- A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai felvételét a szülő kérésére és a szakértői bizottság javaslata alapján biztosítjuk, abban az esetben, ha a bizottság az integrált óvodai nevelést határozza meg. Ha az ellátáshoz és a fejlesztéshez nincsenek meg a feltételeink, a fenntartóval egyeztetést folytatunk, mivel a rehabilitációs bizottság által előírt feltételeket az önkormányzatnak kell biztosítania.
- A különleges gondozásban részesülő kisgyermekek fejlesztése érdekében fokozottan támaszkodunk a szülői együttműködésre és a pedagógiai szakszolgálat segítségére.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében egyéni fejlesztési naplót vezet az illetékes szakember, melyben rögzítetteket óvodapedagógusaink figyelemmel kísérik, s munkájukban felhasználják.
- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Csoportelosztásnál figyelünk, hogy lehetőség szerint ne legyen több ilyen gyermek egy csoportban, mert felerősíthetik egymás tüneteit.
- Folyamatosan kapcsolatot tartunk a segítő szakemberekkel, családdal.
- Differenciáló pedagógia, egyéni bánásmód megvalósítása.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére hosszabb távú fejlesztési terv kidolgozása, és megvalósítása.
- A gyermekek folyamatos és egyenletes fejlődése érdekében elemezi és értékeli saját pedagógiai tevékenységét, az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Mesepedagógia, drámapedagógia alkalmazása.

Gyermeki tevékenységek:

- Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.
- Fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- Diagnózisuknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően alkalmazkodjanak a csoport szokás és szabályrendszeréhez.

Beszédfogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

- A beszédfogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, súlyos orrhangzósság stb.), ill. a beszédhibához társuló megismerési nehézségek és viselkedési zavarok miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképesség gyengeségében nyilvánul meg.
- Óvodai fejlesztésüket normál óvodai csoportban integráltan tudjuk megoldani. Óvodapedagógusaink a pedagógiai programban meghatározott anyanyelvi nevelési célokat, óvodapedagógusi feladatokat és gyermeki tevékenységeket a beszédfogyatékos gyermekekre, egyénre szabottan vonatkoztatják. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztő tevékenység során az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé. Különösen nagy gondot fordítunk a mozgás, a kommunikáció, ill. a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztésére.
- Fejlesztésükben segítséget kapunk és várunk a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusától, aki speciális terápiák és eszközök alkalmazásával segíti a gyermekek fejlesztését.
- Egyéni fejlesztési naplót vezetünk a beszédfogyatékos gyermekekről.

Óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermek beszédállapotának felmérése.
- Artikuláció, beszédértés, beszédészlelés fejlesztése.
- Differenciált feladatadás, az egyéni haladás ütemének biztosítása.
- A gyermek beszédállapotának javítása példamutatással, helyes, igényes beszédkörnyezet biztosításával, az önbizalom erősítésével.
- Kapcsolattartás a segítő szakemberrel, és a családdal.
- Mozgáskoordináció, nagymozgások, finommotorika, lateralitás fejlesztése.
- Mozgás-ritmus és a beszéd harmonizációja.

Gyermeki tevékenységek:

- Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.
- Ismerjenek meg népi gyermekdalokat, mondókákat, ezekhez tartozó táncos mozgásokat, gyermekjátékokat.
- A csoportszoba, tornaszoba és az udvar biztosította mozgáslehetőségeket használják ki.
- Élményeiket, tapasztalataikat, gondolataikat osszák meg a közösséggel, barátaikkal.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

- Fejlesztésüket normál óvodai csoportban oldjuk meg. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik a közösen átélt élmények és tapasztalatok, a viselkedésminták, amelyeket a gyermek az óvodai csoportban megél.
- Hatékony fejlődést csak intenzív gyógypedagógiai megsegítéssel érhetünk el.
- Napi foglalkoztatásukhoz gyógypedagógiai asszisztens szükséges.
- A fejlesztésük, egyéni fejlesztési naplóban rögzített egyéni tervekkel történik, speciális eszközökkel és módszerekkel.

Óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermek személyiségének megismerése, fejlettségi szintjének felmérése.
- A gyermek egyéni állapotának megfelelő differenciálás, és a megfelelő módszerek megválasztása.
- Segítő szakemberekkel való kapcsolattartás, tapasztalatcsere.
- Szülőkkel való kapcsolattartás, segítő, támogató attitűd.

Gyermeki tevékenységek:

- Fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- Az óvodai élet során ismerjék meg és használják ki a változatos tevékenységek, játéktevékenységek lehetőségeit.
- Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.

Ép értelmű, hallássérült gyermek

- Enyhébben hallássérült vagy nagyothalló gyermek a beszédnek hallás útján történő megértésére csak részben képesek, a környezeti hangokat is korlátozottan fogják fel. Emiatt sérül a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, s ez az egész személyiségét is megváltoztathatja. Beszédfejlődésük késve, esetenként csak segítséggel indul meg. Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés programunkban a nevelés keretét jelenti, az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik
- A hallássérült gyermekek fejlesztésének fő feladata a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, a kommunikációs tevékenységek állandó erősítése. A beszédérthetőség, szókincsfejlesztés, a metakommunikáció (arcmimika, szájmozgás, szájról való olvasás) állandó, folyamatos alkalmazása, speciális eszközök használata hozzájárulnak ahhoz, hogy beszédfejlődésük megközelítse, elérje az ép hallású gyermekekét.
- Fejlesztésük egyéni fejlesztési naplóban rögzítettek szerint történik.
- Fejlesztésükhöz igényeljük a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tevékenységét.

Óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermek egyéniségének megismerése, fejlettségi szintjének felmérése.
- A gyermek egyéni állapotának megfelelő differenciálás, és a megfelelő módszerek megválasztása.
- A gyermek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközök megismerése, és azok hatékony, sokoldalú alkalmazása.
- A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.
- Segítő szakemberekkel való kapcsolattartás, tapasztalatcsere.
- Szülőkkel való kapcsolattartás, segítő, támogató attitűd.

Gyermeki tevékenységek:

- Ismerjék meg, fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- Tapasztalja meg, és használja ki az őt segítő helyzeteket, mozgáslehetőségeket.
- Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét.
- Használja eredményesen az őt segítő speciális eszközöket.

Mozgásszervi fogyatékos gyermek

„Mozgáskorlátozott az a személy, akinél a mozgás szervrendszerének veleszületett vagy a későbbi életkorban szerzett károsodása és/ vagy funkciózavara miatt olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében a szocializáció, az életkori sajátosságok szerinti képességek és a társas tevékenységben való részvétel megváltozik." (Csányi, 1990.) (23)

A mozgáskorlátozott kisgyermek ismereteit többnyire verbális úton szerzi, ezért ismeretei mennyiségileg és minőségileg is eltérhetnek ép társaitól, akkor is, ha a kórfolyamat nem érinti az értelmi képességeket. A mozgásszervi károsodás többtényezős, is lehet, a személyiség minden területére kihathat (fizikai, pszichikai, szellemi).

Az óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermek és a család megismerése az óvodába lépés előtt.
- A mozgáskorlátozott gyermek megismerése, egyrészt a fejlesztés meghatározásához, a káros mozgásformák, tevékenységek kiküszöböléséhez, másrészt az erősségek meghatározásával, a gyermek sikerélményhez juttatásához.
- A mozgásakadályozottságból fakadó hátrányok csökkentése, megszüntetése.
- A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- A csoport és a szülői közösség felkészítése a gyermek befogadásra.
- Együttműködés a segítő szakemberekkel, (gyógytornász, gyógypedagógus).
- A csoportszoba kialakításánál a mozgáskorlátozott gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevétele.
- A csoport szokás és szabályrendszerének felülvizsgálata a gyermek szempontjából.
- Az inkluzív nevelés feltételrendszerének kidolgozása, ismertetése a csoportban dolgozó felnőttekkel.

Gyermeki tevékenységek:

- Vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben, legyen nyitott az emberi kapcsolatokra.
- Tapasztalja meg, és használja ki, fogadja el az őt segítő helyzeteket, mozgáslehetőségeket.
- Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- Ismerje meg tárgyi- és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.
- Használja eredményesen az őt segítő speciális eszközöket

Látási fogyatékos (gyengénlátó)

A látássérült gyermek a nevelés-oktatás szempontjából (integrálhatóan nevelhető) vak, aliglátó és gyengénlátó lehet.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- Gondoskodik az esélyegyenlőség megteremtéséről.
- Információt gyűjt a gyermek látásteljesítményéről.
- Megismeri a szükséges speciális eszközöket, speciális módszereket.

- Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet ír.
- A csoportszoba kialakításánál figyelembe veszi a látássérült gyermek egyéni sajátosságait.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a látássérült gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a látássérült gyermek elfogadására, nem eltitkolva a látássérülés tényét, de nem is túlhangsúlyozva azt.
- Felveszi a kapcsolatot a látássérült gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel.
- Felveszi a kapcsolatot és együttműködik a tiflopedagógussal, az együttnevelést segítő szakemberekkel.
- Segíti a gyermek részvételét a játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.
- Kiemelt figyelmet fordít az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyük megismertetésére, a rendszeretet, a higiénia, különösen a szem és a kéz tisztán tartására.
- Figyelembe veszi a gyermek fizikai terhelhetőségét, korlátait.
- Segíti a környezet vizuális megismertetését.

A gyermeki tevékenységek:

- Vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben, ami segíti a szocializációban, érzelmi életének, képességeinek fejlődésében.
- Játéktevékenység közben szerezzen ismereteket, tapasztalatokat.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.
- Vegyen részt a játék különböző fajtáiban ami lehetőséget ad a hallás, tapintás, szaglás, íz érzékelés, mozgás- ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- Mozgás - kiemelten fontos a testkultúra kialakításában, tartáshibák megelőzésében, helyes testtartás megtanításában.

Az autizmus spektrum zavar

Az **autizmus** egy idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű társadalmi kapcsolatokban, kommunikációs képességekben, abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban nyilvánul meg.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- „Tájékozódik az autizmus spektrum zavar sajátosságairól, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- Megismeri a gyermek szakértői véleményét.

- Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.
- Felveszi a kapcsolatot az autizmus spektrum zavarral élő gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel, a gyermek terápiáját végző gyógypedagógussal." (14)
- A gyermek számára a megfelelő óvodai környezet kialakítása.

Gyermeki tevékenységek

- Állapotához mérten részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- Játéktevékenység közben szerezzen ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

A különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- Tájékozódik a fejlődés egyéb pszichés zavarával kapcsolatban, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- Segíti a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekcióját, és kompenzálja azt, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.

- Megelőzi a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.
- Felveszi a kapcsolatot az autizmus spektrum zavarral élő gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel, a gyermek terápiáját végző gyógypedagógussal." (14)
- A gyermek számára a megfelelő óvodai környezet kialakítása.

Gyermeki tevékenységek

- Állapotához mérten részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- Játéktevékenység közben szerezzen ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

Kiemelten tehetséges gyermek

Pedagógia hitvallásunk része, hogy minden gyermeknél felismerjük adottságait, képességeit, majd az erősségek meghatározása után sikerélmény biztosításával segítjük elő a megfelelő önismeretét, önbizalom kialakulását.

A 2008-ban megjelent nemzeti Tehetségprogram kiemelte a korai tehetséggondozás jelentőségét. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről kiemelt célként fogalmazza meg a tehetséggondozást.

„Tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és fellelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség." (NKT)

„A komplex tehetségfejlesztés is az erősségre épül. A tehetséges gyermek esetében a legnagyobb erősség a belső hajtóerő a magasabb rendű képességek és tudás megszerzése irányába hat. „(Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. december 10.szám A fejlesztő környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül)

A mozgásos, matematikai, zenei, vizuális képességek esetében a tehetségígéretek felfedezése, fejlesztése egyértelműbb azokkal a területekkel szemben, amelyek óvodás korban még nem mutatkoznak meg, ezért komplex, széles körű megfelelő érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődést kell biztosítanunk.

Az óvodapedagógusok a spontán megfigyelés során információkat gyűjtenek a gyermekekről. A gyermek személyiségének nyomon követése és a DIFER mérések eredményeinek összevetése kiegészül a szülőkkel folytatott beszélgetés tapasztalataival. Óvodánkban így azonosítják be a pedagógusok a gyermeki tehetség lehetőségét.

A tapasztalatalapú tudás olyan helyzetben szerezhető, ahol

- a gyermekek aktívak, motiváltak;
- önállóan, saját időbeosztásban párhuzamosan futó tevékenységekben vehetnek részt, melyet a pedagógus és a gyermek egyaránt alakíthat;
- mediáció által történik a tanulás támogatása.

„A tapasztalatalapú tudásszerzés során a konkrét ismeret, készség vagy kompetencia megszerzése mellett három fejlesztési területet kell mindenképpen érintenie a feladatnak:

1. Szenzomotórium – az idegrendszer érését és harmóniáját erősíti.
2. Nyelvi kifejezés – a beszéd és nyelvhasználat a kommunikáció alapja.
3. Algoritmikus gondolkodás – a dolgok rendje, egymásutánisága, egymáshoz való viszonya szabályosságra és logikus gondolkodásra késztet.

A feladatok nyílt végű volta miatt az egyéni utak és a kreativitás is megjelenhet, miközben a foglalkozások tartalma, témája követhet bármely előírt vagy választott menetrendet. „(Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. november 9.szám A fejlesztő környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül)

A tehetséggondozás célja:

- A tehetségesnek, kiemelkedő képességűnek látszó gyermek felfedezése, ráfigyelés, erős oldalának fejlesztése.
- Gyenge oldalainak meghatározása, és kiegyenlítése.
- „Olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a tehetségfejlesztést. (Relaxáció)" (Az óvodapedagógia színes világa)
- Együttműködés a szülőkkel a tehetséggondozásban.

A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése

A gyermekek komplex fejlesztése során arra törekszünk, hogy a gyermek ismereteit rendszerezzük és elmélyítsük. Olyan lehetőségeket teremtünk a számukra, ahol a gyermek, játékos feladatok által minél több sikerélményhez juthat.

A tehetséges gyermek gyengébb oldalainak a fejlesztése

A gyermek képességei más-más szinten vannak. A tehetséges gyermekek esetében meghatározzuk azokat a területeket, ahol felzárkóztatásra van szüksége a gyermeknek. Ez azért fontos, mert előfordul, hogy az elmaradt területek a tehetség kibontakozását vagy fejlődését akadályozzák. A pedagógus részéről ez egyedi segítségnyújtásban valósul meg.

Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása

A gyermek önismeretének fejlesztése által a tehetségígéret megismeri saját értékeit. Az egészséges önértékelés kialakulásával könnyebbé válik a közösségbe való integrálása, és szociális képességeinek fejlődése.

Az esélyegyenlőség elvének érvényesülésével lehetőséget biztosítunk a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve SNI gyermekek tehetséggondozására is.

A gyermekek fejlesztését óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, integráltan, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó" foglalkozások keretében valósítjuk meg. A tehetséggondozás megvalósulásának szervezeti formáját mindig az adott gyermeklétszám határozza meg.

Megfigyelés és a szülővel való egyeztetés után, a gyermek igényeit figyelembe véve biztosítjuk az adott területen a folyamatos fejlődés, kibontakozás lehetőségeit.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje fel a gyermekekben rejlő belső hajtóerőt és adjon lehetőséget tehetségük kibontakozására.
- „A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása, éves munkaterv, gazdag színes tehetséggondozó programok készítése.
- Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel." (Az óvodapedagógia színes világa)
- Vegye fel a kapcsolatot a gyermek szüleivel, és tájékoztassa őket, hogy gyermekük adott területen kimagasló képességekkel rendelkezik, ezért tehetségfejlesztésben részesül. A szülőket tájékoztatja a gyermek fejlődéséről.
- A tehetséggondozáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek beszerzéséről tájékoztassa a munkaközösség vezetőjét, és az igazgatót.

Gyermeki tevékenységek

- Képességeihez mérten vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- Ismerje meg önmagát az erősségeit, gyengeségeit.
- Játéktevékenység közben szerezzen komplex ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

A tehetséggondozás folyamata és annak dokumentálása

- Az óvodapedagógus a 3-5 éves korú gyermekeket megfigyeli olyan szempontból, hogy melyik gyermeknek vannak átlagon felüli képességei.
- A nevelési év elején a munkaközösség vezetője felveszi a kapcsolatot azokkal az óvodapedagógusokkal, akiknek a csoportjában 5. évüket betöltött gyermekek vannak.
- Az eredményeket összesíti a munkaközösség vezetője *(IV. számú melléklet)*.
- Az óvodapedagógus kidolgozza az éves Tehetséggondozó programot, megnyitja a gyermek egyéni fejlesztési tervét *(V. számú melléklet)*.

- A tehetséggondozást végző pedagógus tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről.
- A tehetséggondozó programot a tehetségfejlesztést vezető pedagógus legkésőbb október első hetében megkezdi.

B). Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (meghatározása a gyermekvédelmi feladatoknál)

C). Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az Eütv. szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, a 36 nevelési napot, várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben nem tud részt venni.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülei kérhetik a gyermek felmentését az óvodakötelezettség alól. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az igazgató vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az általános járóbeteg-szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárás időtartama 50 nap.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az illetékes szerv, akkor az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább küldi a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatott pedagógus munkáltatója, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére a nevelési-oktatási tevékenységnek, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az előírásoknak megfelelően, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottjaira vonatkozó szabályok betartásával végzi.

A célfeladat megállapításakor előnyben kell részesíteni azt a pedagógust, aki egyebekben a célfeladat ellátásával megegyező feladatellátási helyen végzi nevelési-oktatási feladatait. A célfeladatot vissza kell vonni, ha azt az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásban kezdeményezi.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- Tájékozódik a gyermek állapotával kapcsolatban, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- Megismeri a gyermek szakértői véleményét, szakorvosi papírját.
- Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- Segíti a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekcióját, és kompenzálja azt, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.
- Megelőzi a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.

Gyermeki tevékenységek

- Állapotához mérten részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- Játéktevékenység közben szerezzen ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

II. 3./3. A gyermekek jogai - gyermekvédelem az óvodában

Az Alkotmány alapján az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg:

- A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen.
- A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, mely faji-, vallási- vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet.
- A gyermeknek joga van a családi élethez, de ez nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, a kivételes körülményektől eltekintve ne válasszák külön anyjától.

- ❖ A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük. A sokgyermekes családok állami támogatást kapnak a gyermekeik eltartásához.

Óvodánkban a gyermekvédelmi munkát az igazgató irányítja a gyermekvédelmi felelősök közreműködésével.

- ❖ A ránk bízott óvodás gyermekek testi és lelki épségét megvédjük.
- ❖ A nevelési év elején felmérjük, majd folyamatosan figyelemmel kísérjük a nagycsaládos gyermekeket, a csonka családokat, a nevelési problémákkal küzdő gyermekeket, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket.
  - ***Hátrányos helyzetű gyermek:*** Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

    a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
    b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
    c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
  - ***Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:*** a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az előbb felsorolt a)-c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
    b) a nevelésbe vett gyermek.
  - ***Veszélyeztetett helyzetű gyermeknek*** tekintjük az olyan szülői, családi, vagy más személy által tanúsított magatartást, mulasztást vagy körülményt, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

- ❖ Szabálysértést követ el a szülő, ha nem íratja be gyermekét abban évben, amelyben augusztus 31-ig betölti a három évét, az óvodába, továbbá, ha a gyermek többször igazolatlanul hiányzik.

Feladataink:

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- ❖ Az igazgató felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a gyermekbalesetek megelőzéséért, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.
- ❖ Biztosítja a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítését, és az érvényesülés ellenőrzését. Ebben a munkában közvetlenül támaszkodik a gyermekvédelmi felelősökre, de valamennyi pedagógus is köteles közreműködni.
- ❖ Az igazgató feladata a hatósági intézkedések megtétele, és az óvoda házirendjében való rögzítése, a felelősség kérdését az SZMSZ-ben szabályozza.
- ❖ A házirendben rögzíti a gyermekvédelmi felelősök fogadóóráját, elérhetőségét, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- ❖ Az igazgató folyamatos kapcsolatot tart az óvodaorvossal, a Veszprém Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály szakemberével, járvány (fejtetvesség) esetén védő intézkedéseket tesz.
- ❖ Megszervezi a gyermekek rendszeres és alkalmankénti egészségügyi-fogászati vizsgálatát.
- ❖ Ellenőrzi-értékeli az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.

Gyermekvédelmi felelősök feladatai:

- ❖ A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják külön a központi- és a tagóvodában.
- ❖ Szervezik, irányítják, elősegítik a gyermekvédelmi szempontok érvényesülését.
- ❖ Felmérik az intézményben a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- ❖ Nevelési év elején gyermekvédelmi munkatervet készítenek konkrét tevékenységgel és felelősök megjelölésével.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tartanak a gyermekvédelmi szervekkel, részt vesznek a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszéléseln.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tartanak az arra rászoruló családokkal.
- ❖ Részt vesznek a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.
- ❖ Kapcsolatot tartanak a helyi általános iskola gyermekvédelmi felelősével.

A nevelőtestület feladatai:

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

- ❖ Igyekszünk a gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni. A család-óvoda kapcsolatát az óvoda kapcsolatai fejezetben dolgoztuk ki.
- ❖ A feltáró munka eredményét és a felzárkóztatás és a tehetséggondozás módját a gyermekek egyéni fejlesztési lapjára felvezetjük
- ❖ Figyelemmel kísérjük a családok anyagi helyzetét, különösen a nagycsaládok és a csonka családokra való tekintettel. Szükség esetén egyénre szabott segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása, szülők tájékoztatása.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek családjait tájékoztatjuk a gyermekvédelmi támogatások lehetőségeiről.
- ❖ Az új óvodások befogadását, beilleszkedését igyekszünk zökkenő mentesebbé tenni.
- ❖ Különös figyelmet fordítunk a beilleszkedési, alkalmazkodási zavarokkal küzdő kisgyermekekre.
- ❖ A családokkal együttműködve próbáljuk az okot felderíteni, szükség esetén szakembert bevonni, a probléma megoldása érdekében. Ehhez felhasználjuk az óvoda – család kapcsolattartási formáit.
- ❖ A hátrányos helyzetű gyermekeken a hátrányos helyzet okait feltárva segítünk. Ezek az okok lehetnek egészségügyi, gondozottsági problémák, vagy a család életmódjából adódó problémák.
- ❖ Veszélyeztetett gyermekek érdekében a mindenkori gyermekvédelmi felelős a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel tartja a kapcsolatot.
- ❖ Feladata továbbá a veszélyeztető okok feltárása, kivizsgálása, s a szükséges intézkedések megtétele.

  - Gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmény:
    - Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

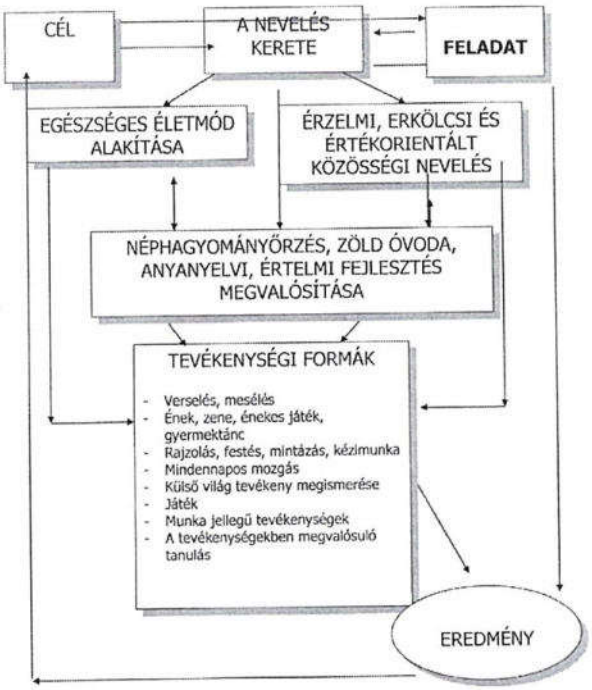
- ❖ A család és a gyermek megismerése, elfogadása, fejlődésének nyomon követése, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása.
- ❖ Kapcsolattartás, és együttműködés a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel: gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, védőnő, EGYMI szakemberei, Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.
- ❖ A gyermekek, családok egyenlő hozzáférése az óvodában szervezett tevékenységekhez, programokhoz.

Gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme:

- ❖ Nevelőmunkánk csak a szülőkkel együttműködve lehet eredményes.
- ❖ Óvodánkban a nevelési programunkról minden óvodába kerülő kisgyermek szüleit tájékoztatjuk.
- ❖ Az óvodapedagógusok a kisgyermek óvodai fejlődéséről, magaviseletéről, a szülőket érintő kérdésekről a szülőknek érdemi tájékoztatást adnak.
- ❖ Az óvodapedagógusokat és dajkákat titoktartási kötelezettség terheli a gyermekekkel és családokkal kapcsolatos minden olyan tényt, ill. információt

illetően, melyről tudomást szerzett. A titoktartás nem terjed ki a nevelőtestületi értekezletekre, s a gyermek fejlődését elősegítő óvodapedagógusi megbeszélésekre. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki azokra az adatokra, melyek a közoktatási törvény alapján kezelhetők és továbbíthatók.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

III.1. Néphagyományőrzés

- ❖ Az óvodai élet mindennapjaiba beépítjük a gyermekek korának megfelelő, számunkra örömteli ingereket, élményeket adó néphagyományokat és kihasználjuk közösség- és emberformáló lehetőségeit.
- ❖ A mindennapok, jeles napok népszokásőrző tevékenységein keresztül vállaljuk a népi kultúra átörökítését.
- ❖ A néphagyomány - népszokás fogalmát a magyar néphagyomány legjobb ismerője *Dömötör Tekla* ekképp határozta meg:
  „Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszeritette elődeinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük!". (22)
- ❖ Óvodánkban a néphagyományőrzés átszö minden gyermeki tevékenységet, a hagyományok ápolása áthatja óvodai nevelésünk egész folyamatát.
  „Az óvodai tevékenységformákat gazdagító jeles napokat, hagyományokat az alábbi módon rendszereztük:
  - o Az óvodában éltetett néphagyományőrző jeles napok.
  - o A gyermeki élet sorsfordulóihoz kapcsolódó jeles napok, hagyományok.
  - o A természetközeli életmód jeles napjai, hagyományai.
  - o Nemzeti ünnepünk és kapcsolódó hagyományaink." (3)

Célunk

- ❖ A múlt értékeinek megismertetése, megőrzése által gyermekeink tanulják meg a magyar nép tiszteletét, a szülőföld, a haza szeretetét.
- ❖ A mindennapok tevékenységein keresztül tapasztalják meg az emberi munka értékét, környezetük tevékeny védelmezői legyenek.
- ❖ A népmesék, mondókák, népdalok, népi játékok használatával érezzék meg az anyanyelv szépségét.
- ❖ A hagyományőrzés közösség teremtő és fenntartó ereje által toleráns, segítőkész közösségi emberekké váljanak.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az óvodapedagógus vállalja fel a népi kultúra ápolását, a hagyományok megőrzését, rendelkezzék néprajzi ismeretekkel, s ezeket hozzáértéssel, érzelmi kötődéssel adja tovább. Ismerje a népszokások eredetét, jelképeit.
- ❖ A gyermekek mindennapjaiban tudatosan, az életkoruk sajátosságainak megfelelően építse be a néphagyományokat, használja ki közösség- és emberformáló lehetőségeit.
- ❖ A fokozatosság betartása mellett építse be a gyermeki tevékenységekbe a mindennapok hagyományőrző népszokásait és a jeles napokat. Az óvodába lépés első pillanatától az óvodáskor végéig tudatos ráhatással tegye a nevelés szerves részévé a hagyományápolást.
- ❖ Láttassa meg a népi kultúrában a szépet, a jót, a követendőt.

- ❖ Ismerjen sok népmesét, népdalt, népi játékot. A dalok kiséretéhez használjon népi hangszereket (pl. citera, kócsagduda, doromb).
- ❖ Szerezzen jártasságot a népi kismesterségekben, ismerje a régi mesterségeket.
- ❖ Segítse a hagyományok átadását gyermektől-gyermekig, óvodapedagógustól-óvodapedagógusig, családtól-családig.
- ❖ A szülőkkel, nagyszülőkkel együtt kutassa fel a környezet hagyományait, tárgyi és népművészeti emlékeit.
- ❖ Tegye örömtelivé, izgalmassá a várakozás időszakát, törekedjen a hagyományok ápolása közben az együttjátszásra, együttmunkálkodásra. Biztosítsa az ünnepeken a vidám hangulatot, a felszabadult együttlétet.

Az óvodában éltetett néphagyományőrző jeles napok

- o *Mihály napja (szeptember 29.)*
- o *Szüret (október 15-től)*
- o *Márton napja (november 11.)*
- o *Advent (november 30-a utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)*
- o *Karácsony*
- o *Újév napja (január 01.)*
- o *Farsang (Vízkereszttől Hamvazószerdáig) - Télbúcsúztatás*
- o *Gyertyaszentelő napja (február 02.)*
- o *Gergely napja (március 12.)*
- o *Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)*
- o *Szent György napja (április 24.)*
- o *Május 1.*
- o *Pünkösd (Húsvét utáni ötvenedik nap)*

Gyermeki tevékenységek

- ❖ **Mihály napja** (szeptember 29.)
  - o Készítsenek kalendáriumot, figyeljék az időjárás változásait, ismerkedjenek meg a népi jóslásokkal, haljanak találós kérdéseket.
  - o Gyűjtsenek őszi terméseket, terményeket, barkácsoljanak ehető bábokat.
  - o Készítsenek vásárfiát, népi játékszereket. Az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki a vásár helyét.
  - o A megismert vásárba hívogató mondókákkal csalogassák a vásárba az óvoda volt nagycsoportosait, szüleiket.
  - o Vegyenek részt a vásárban, különböző rigmusokkal kínálják portékájukat.
  - o Egyszerűbb tánclépésekkel táncoljanak népzenére.
  - o Halljanak verseket, mondókákat, népdalokat az őszről.

- ❖ **Szüreti vigasságok**
  - o Vegyenek részt gyümölcs- és zöldségszüreten, ismerkedjenek meg az aszalás, a befőzés, savanyítás mozzanataival, a termények téli tárolásának lehetőségeivel.

  - o Készüljenek a szüreti mulatságra: süssenek pogácsát, szemezzék a szőlőt, préseljék ki a levét, kortyolgassák a mustot. Díszítsék fel az óvodát a szüret jelképeivel.
  - o Ismerkedjenek meg mondókákkal, versekkel, dalokkal, melyek a szőlőről, a szüretről szólnak.
  - o Készítsenek egyszerűbb hangszereket (pl. dióhéj-pengető, kukorica-hegedű, stb.). Ismerjenek meg néhány népi hangszert.
  - o Örömmel vegyenek részt a mulatságban, daloljanak, táncoljanak, játsszanak népi játékokat.

- ❖ **Márton napja** (november 11.)
  - o Az összegyűjtött őszi termésekből barkácsoljanak állatokat, rendezzék be a baromfiudvart.
  - o Ismerjék meg a Márton naphoz kapcsolódó időjóslásokat, mondásokat, hagyományokat: Márton napi lúdvágás, borkóstolás.
  - o Az óvodapedagógus segítségével készítsenek lampionokat, lámpásokat. A lampionos felvonuláson járják körbe az óvodát.

- ❖ **Advent** (november 30. utáni első vasárnaptól negyedik vasárnapig)
  Borbála napja (december 4.)
  Mikulás napja (december 6.)
  Ambrus napja (december 7.)
  Luca napja (december 13.)
  Karácsony (december 25-26.)

  - o Ismerjék meg az **advent** jelképeit, segítsenek azok elkészítésében: naptár, koszorú. Gyűjtsék meg mondóka, dal kíséretében az adventi gyertyákat.
  - o Katalin napon ismerjék meg Szent Erzsébet történetét, süssenek kenyeret ...
  - o Várják a **Mikulást** dallal, verssel. A Mikulás az óvodába látogasson el, s ajándékozzon meg minden kisgyermeket.
  - o **Ambrus napján** süssenek mézeskalácsot, ismerjék meg a hozzávalókat, a sütés menetét. Kóstoljanak mézet, beszélgessenek annak élettani hatásáról!
  - o A nagyobb gyermekek **Luca** napján ültessék el a Luca-búzát, készítsék el a Luca-naptárt.
  - o A **karácsonyi** előkészületekben a csoporttal közösen barkácsoljanak fenyőfadíszeket, asztali díszeket, süssenek mézeskalácsot, takarítsák ki, díszítsék fel a csoportszobát, s az óvoda folyosóját.
    - Készüljenek a karácsonyra dalokkal, versekkel, hallgassanak az alkalomhoz illő zenedarabokat. Ismerkedjenek meg a karácsonyi

népszokásokkal. Fogyasszanak hagyományos népi ételeket (lencseleves, diós-mákos kalács).
- A karácsony legyen a szeretet, a bensőséges ünneplés napja. Ezen a napon mindenki öltözzön ünneplő ruhába.
- Az ünnep fényét emelje a pedagógusok, dajkák által hagyományos díszekkel (mézeskalács, szalma és csuhédíszek) feldíszített karácsonyfa.
- Ünnepeljenek alkalomhoz illő mondókákkal, versekkel, dalokkal, zenehallgatással.
- A nagycsoportosok játszhatnak dramatikus játékot is.
- A nagyobbak hívják meg a kicsiket vendégségbe, apró ajándékokkal, süteménnyel, csipkebogyó vagy hársfateával kedveskedjenek nekik.

❖ **Újév napja**
Az óvodában töltött első napon köszöntsék egymást mondókával, köszöntővel, ajándékozzák meg egymást jókívánságkártyákkal.

❖ **Vízkereszt** napján bontsák le a karácsonyfát.
Készítsenek, díszítsenek egyszerű álarcokat, maszkokat. Újítsák fel a régi jelmezeket, találjanak ki újabbakat.

❖ **Farsang** (Vízkereszttől Hamvazószerdáig)
Vízkereszt (január 6.)
Dorottya (február 6.)
Farsang farka (mozgó ünnep)

- **Dorottya** napján kezdjék meg a csoport feldíszítését, átrendezését. Tanuljanak farsangi, télbúcsúztató dalokat, verseket, bálba hívogató mondókákat, csujogatókat, egyszerűbb tánclépéseket, forgásokat. Gyűjtsenek zsákbamacska tárgyakat, meglepetéseket.
- **Farsang farkán** öltözzenek jelmezbe, örömmel mulassanak, táncoljanak, kapcsolódjanak be az ügyességi játékokba, tombola tárgyak kisorsolásába. Fogyasszanak hagyományos farsangi ételeket (farsangi fánk).

❖ **Gyertyaszentelő napja** (február 2.)

❖ **Balázs napja** (február 3.)
- Az óvodapedagógus segítségével öntsenek gyertyát. Idézzék fel a régi hagyományokat, végezzenek időjárási megfigyeléseket.
- Tegyék a Balázs napot az egészség megőrzésének napjává. Főzzenek, fogyasszanak gyógyteát (kamilla, cickafark, csalán, csipkebogyó, hársfa), ismerjék meg gyógyító hatásukat.
- Készítsenek vitamindús italokat, turmixokat (narancs, sárgarépa, cékla). Fogyasszanak savanyú káposztát.

❖ **Gergely napja** (március 12.)
- Az iskolalátogatás napja.
- A régi óvodások ezen a napon iskolalátogatásra hívogatják a nagycsoportosokat.
- A nagycsoportos óvodások apróbb ajándékokkal kedveskednek az őket fogadó iskolásoknak, tanító néniknek.
- Ismerkedjenek meg az iskolával, nyerjenek röpke bepillantást az iskola életébe.
- Végezzenek időjárási megfigyeléseket.

❖ **Húsvét** (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)
- Végezzék el a tavaszi nagytakarítást kint és benn.
- Díszítsék fel húsvéti jelképekkel a csoportszobát.
- Fessenek tojást berzseléssel, írókázással.
- Tanuljanak mondókákat a locsolkodáshoz, a fiúk locsolják meg a lányokat, a lányok ajándékozzák meg a fiúkat maguk festette tojással.
- Fogyasszanak hagyományos népi ételeket (főtt sonka, tojás, torma).
- Játsszanak az ünnepkörhöz kapcsolódó népi játékokat (tojásgurítás, tojásütés).

❖ **Szent György napja** (április 24.)
- Tavaszi pásztorünnep, e napon hajtják ki az állatokat a legelőre.
- Látogassanak el egy családhoz, ahol szarvasmarhát tartanak.
- Vegyék elő a Mihály napi állatokat, készítsenek falut, legelőt természetes anyagok - csutka, nád, kukoricaszár, csuhé - felhasználásával.
- Végezzenek időjárási megfigyeléseket.

❖ **Május elseje**
- Készítsenek díszeket, meglepetéseket a fára.
- A nagyobb fiúk az apukákkal, nagyapákkal együtt állítsák fel a májusfát.
- A kisebbek a maguk készítette májusbottal járják körbe a feldíszített fát tavaszi dalokat énekelve.
- Játsszanak mozgásos népi játékokat, versengjenek a fára felakasztott tárgyakért.

❖ **Pünkösd** (Húsvét utáni ötvenedik nap)
- A nagyobb gyermekek tanuljanak köszöntőket, énekeket, melyekkel ünnepelhetik a pünkösdi királyt és királynét.
- A fiúk különböző népi küzdő- és versenyjátékokkal (lovasverseny, futás, gólyalábazás, stb.) válasszák meg a királyt.
- A lányok virágokból fonjanak koszorút, készítsenek különböző anyagokból kosarat, melybe virágszirmot gyűjthetnek.
- A nagyobb lányok a kisebbeknek játsszák el a pünkösdi királynéjárást.

A gyermeki élet „sorsfordulóihoz" kapcsolódó jeles napok, hagyományok

❖ **A gyermekek születésnapja az óvodában**
- Készítsenek a gyermekek apróbb ajándékokat az óvodapedagógus segítségével.
- Köszöntsék az ünnepeltet a gyermekek énekkel, verssel.
- Az ünnepelt az általa hozott gyümölccsel, üdítővel kínálja meg a csoporttársait.

❖ **Az óvodába érkező gyermekek fogadása**
- A csoporthoz tartozó dolgozók fogadják nagy-nagy szeretettel játszóházban a leendő óvodásokat.
- Mutassák meg a gyermekeknek és szüleiknek csoportjukat, játékaikat, meséljenek az óvodai élményeikről.
- Kínálják meg a vendégeket zöldségből, gyümölcsből készített falatkákkal, süteménnyel, limonádéval.

❖ **Az iskolába menő gyermekek búcsúzó ünnepe**
- A gyermekek, az óvoda dolgozói készítsenek az iskolába menő nagyoknak apróbb ajándékot.
- Az óvodások a búcsú napján csoportonként köszönjenek el az iskolába menő gyermekektől.
- A búcsú napján a leendő iskolások vegyenek részt az óvoda dolgozói által készített ünnepi uzsonnán.

❖ **Édesanyák napja**
- Tervezzenek, készítsenek ajándékokat az édesanyáknak, nagymamáknak, majd ízlésesen csomagolják be.
- Készítsenek anyák napi meglepetés ajándékot.
- Az ünnepre tanult mondókát, verset, éneket, és az elkészített ajándékot, Anyák napján az édesapák közbenjárásával adják át az édesanyának, nagymamának.
- Öltöztessék ünnepi díszbe a csoportjukat, öltözőjüket, az óvodát.
- Idézzék fel az ünnephez kapcsolódó élményeiket, gyakorolják az ismert dalokat, verseket, tanuljanak újabbakat is.

❖ **Gyermeknap**
- Készítsenek meghívót, plakátot, amelyen meghívják szüleiket, testvéreiket is az óvodai gyermeknapra.
- Vegyenek részt az óvodapedagógusok által összeállított versenyjátékokon, népi küzdő- és sportjátékokon.

A természetközeli életmód jeles napjai, hagyományai

❖ **Autómentes világnap** - (szeptember 22.)
- Beszélgessenek arról, mi mindennel lehet közlekedni az autó helyett.
- Ismerkedjenek meg a közlekedési szabályokkal.

❖ **Állatok világnapja** – (október 4.)
- Látogassanak el az állatkertbe, figyeljék meg az ott élő állatok jellegzetességeit, mozgását, táplálkozását.
- Gyűjtsenek állatos képeket, csoportosítsák azokat az állatok élőhelye és egyéb tulajdonságaik alapján.
- Énekeljenek, mondókázzanak állatokról, hallgassanak állatokról szóló meséket, verseket, találós kérdéseket.
- Meséljék el, hogyan gondozzák otthon kedvenc háziállatukat.
- Ismerjék fel az állatokat hangjukról, utánozzák mozgásukat.

❖ **„Ne vásárolj semmit!" nap** - november utolsó péntekje
- Ismerjék meg a környezettudatos vásárlás és fogyasztás jelentőségét, lehetőségeit.

❖ **A víz napja – (**március 22.)
- Látogassanak meg vizes élőhelyeket (pl. halastó, patak), figyeljék meg a környék élővilágát, tisztaságát.
- Gyűjtsenek vízzel kapcsolatos képeket, készítsenek belőle tablókat különböző szempontok alapján válogatva.
- Játszanak vizes játékokat: méricskéljenek különböző méretű edényekkel, sarazzanak stb.
- Kísérletezzenek a vízzel, figyeljék meg alakváltozását.
- Hallgassanak vízről szóló történeteket, meséket, énekeljenek a vízről.

❖ **Föld napja** – (április 22.)
- Gyűjtsenek képeket a föld domborzatáról, a föld élővilágáról. Csoportosítsák őket különböző szempontok szerint.
- Ismerjenek meg új kifejezéseket: égtáj, földrész, népek stb.
- Ismerkedjenek meg a szelektív hulladékgyűjtés hasznosságával.
- Kiránduljanak a környéken, közben vigyázzanak a természet kincseire.

❖ **Madarak, fák napja – május 10.**
- Figyeljék meg az óvoda udvarán és a kirándulásokon a madarakat, beszélgessenek külső jegyeikről, életmódjukról. Hallgassák meg a hangjukat a természetben és CD-ről is. Utánozzák hangjukat, mozgásukat.
- Telepítsenek madárodúkat az óvoda udvarára, ezáltal biztosítva számukra költési helyet.
- Ismerjék meg az év madarát és az év fáját. Készítsék el közösen a csoportjuk fáját, népesítsék be barkácsolt madarakkal.
- Kirándulás során figyeljék meg az erdő fáit, nevezzék meg őket és termésüket. Vegyenek kéregmintákat és hasonlítsák össze őket. Készítsenek levélnyomatokat.

❖ **A Közlekedési Kultúra Napja – május 11.**
- Ismerjék meg az alapvető közlekedési szabályok közül a gyalogosokra és a kerékpárosokra vonatkozókat, valamint a gyalogátkelőhelyen történő átkelés szabályait.
- Haladjanak végig a biciklis akadálypályán, figyeljenek a jelzőlámpa színeire. Vigyázzanak egymásra, tartsák be a szabályokat.
- Ismerkedjenek meg a rendőr- és a tűzoltóautóval, üljenek be, hallgassák meg hangjukat.

Nemzeti ünnepünk és kapcsolódó hagyományok

❖ **Nemzeti ünnepünk napja** – (március 15.)
- Gyűjtsenek az ünnepnap eseményeihez kapcsolódó képeket, könyveket.
- Hajtogassanak csákókat, díszítsék nemzeti színű szalaggal.
- Készítsenek kokárdát, zászlókat különféle technikák alkalmazásával.
- Köszöntsék közös énekléssel, vonulós játékokkal az ünnepet.

III. 2. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

❖ Kiemelt feladatunk, s egyben pedagógiánk célja is, hogy a gondolkodás és a magyar beszéd alapjait az óvodában rakjuk le. Ezért az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként van jelen a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.

❖ A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. Különösen a természetes beszéd - és kommunikációs kedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére fordítunk nagy gondot.

❖ A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyermek közötti szeretetteljes viszony, jó csoportlégkör, helyes mintaadás, szabálykövetés, és a beszélő környezet kialakítása.

❖ A pedagógiai tevékenység a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épít, figyelembe veszi meglévő tapasztalatait, élményeit, ismereteit és így biztosít változatos tevékenységet.

❖ A pedagógus olyan motiváló, ösztönző kreativitást, képzeletet fejlesztő környezetet teremt a gyermek számára, ahol az értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése megvalósul.

Célunk
- ❖ Az anyanyelvi nevelés szerves része legyen az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Fogja át az óvodai nevelőmunka minden területét, legyen jelen közvetítő elemként a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.
- ❖ Beszédkedv fenntartása oldott, derűs légkörben, a gyermekek beszédkészségének fejlesztése, a beszédkapcsolatok kialakításának elősegítése, a beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- ❖ Kognitív képességek fejlesztése:
  - egyre pontosabb, valósághű észlelés,
  - figyelem-összpontosításra való képesség,
  - valósághoz közelítő képzeleti működés,
  - reproduktív emlékezet,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
  - fogalmi gondolkodás kialakítása.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés minden mozzanatát hassa át a hagyományőrző szemlélet.
- ❖ Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- ❖ A tevékenységek során a gyermek, ismeretei, tapasztalatai rendszerezésre, bővítésre kerülnek és a változatos helyzetekben történő gyakorlása során készség szintre emelkednek.

Óvodapedagógusi feladatok
- ❖ Ismerje meg a családok anyanyelvi kulturáltságát.
- ❖ Hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetések értelmi és érzelmi fejlődést serkentő hatására.
- ❖ Törekedjen a saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására.
- ❖ Teremtsen a beszélgetéshez nyugodt légkört, melyben nagy gondot fordít a gyermeki beszédöröm fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- ❖ Beszéde legyen követésre méltó, mondatszerkesztése egyszerű, változatos, fordítson gondot beszédének hangszínére, erősségére és tempójára, törekedjen érzelmeket kifejező színes beszédre.
- ❖ Vegye figyelembe a gyermekek egyéni beszédsajátosságait, mérje fel a gyermekek beszédállapotát. Törekedjen a differenciált, egyéni bánásmódra, teret adva a gyermekek spontán megnyilatkozásainak.
- ❖ A beszédtechnikai hibákat helyes mintaadással korrigálja. A felismert beszédzavarok esetén a szülővel és az érintett szakemberekkel (elsősorban a logopédussal) működjön együtt.
- ❖ A tudatos fejlesztés céljából kezdeményezzen nyelvi játékokat, párbeszédet, beszélgetést egy-egy gyermekkel, gyerekcsoporttal. A beszéltetés és beszélni hagyás közben alakítsa a gyerekek beszédfegyelmét, önuralmát. Gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által gazdagítsa a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét ritka, régies, tájnyelvi szavakkal, szókapcsolatokkal.

- ❖ Igényes könyvválogatással érje el, hogy a könyvek irodalmi élménynyújtáson túl járuljanak hozzá a gyerekek esztétikai ízlésformálásához, és anyanyelvi szókincsük bővítéséhez.
- ❖ Tartson folyamatos kapcsolatot a logopédussal.
- ❖ Törekedjen a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek egyéni fejlesztésére a magyar nyelv megismertetése terén.

Gyermeki tevékenységek
- ❖ A társas kapcsolatokban törekedjenek a párbeszéd kialakítására, mondatokban beszéljenek, kapcsolódjanak be a csoportos beszélgetésekbe, hallgassák meg egymást. Használják helyesen a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerjék a használt szavak tartalmát. A szerep- vagy szituációs játék során a különböző beszédhelyzetekhez illő beszédmódok s nyelvi kifejező eszközök használatát gyakorolják.
- ❖ Örömmel vegyenek részt a nyelvi játékokban, a játékok által bővüljön szókincsük, fejlődjön nyelvi kifejezőkészségük.
- ❖ Szívesen lapozgassanak könyveket, a képekhez találjanak ki meséket, történeteket.
- ❖ Gyakorolják a mondókázás, mesélés, és szokásőrző tevékenységekhez fűződő szavakat és kifejezéseket.
- ❖ Találjanak ki egyszerűbb meséket, történeteket, legyenek képesek egyedül is elmondani azokat.
- ❖ A hazájukat elhagyni kényszerülő kisgyermek is értse meg az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és legyen képes megértetni önmagát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- ❖ Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.
- ❖ Ismeri és helyesen használja a mondattípusokat (kijelentés, kérdés, óhajtás, felszólítás, felkiáltás).
- ❖ Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokat és viselkedési formákat alkalmaz.
- ❖ Beszédét érzelmeinek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- ❖ Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hangereje, hanglejtése, sebessége megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ❖ Szókincse gazdag, megfelelő nyelvi normákkal szívesen és színesen beszél.
- ❖ Csoportos beszélgetésben beszédfegyelme kialakult.
- ❖ Szívesen játszik nyelvi játékokat.
- ❖ Helyesen használja a nyelvi kifejezésmódokat: névmásokat, névutókat, névelőket, igeidőket, igemódokat.
- ❖ Meghallgatja és megérti mások beszédét.

III. 3. A nevelés kerete

III. 3./1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- ❖ „Az óvoda családias, bizalmat közvetítő szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására." (ONOAP)
- ❖ Arra törekszünk, hogy az óvodában a gyermek érzelmi biztonságban legyen. Az óvoda alkalmazottai közötti pozitív attitűd az állandó értékrendet tükrözze, s a gyermeket szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.
- ❖ Ebben a folyamatban a családi nevelésre építve érzelmi stabilitást és tevékenységszükségletet kielégítve, juttatjuk el a gyermekeket az „én"- től a „mi" tudatának kialakulásáig.
- ❖ Az érzelmi nevelés és szocializáció alakításának eredményeként a gyermekek szívesen kapcsolódnak az óvodához, óvodapedagógusukhoz, társaikhoz. Csoportjukkal azonosulnak, örömet szerez nekik az együttes élményen alapuló közös tevékenység.
- ❖ Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok alakítása, az egészséges életmódra nevelés, óvodai nevelésünk keretjellegű fogalmai, mivel a rendszer többi eleme ráépül és egymással szoros kölcsönhatásban vannak.

Célunk
- ❖ „A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék" (ONOAP)(16)
- ❖ „Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek." (ONOAP)(16)
- ❖ A gyermekben a közös élményen alapuló tevékenységek során alakuljanak ki erkölcsi tulajdonságai: empátia, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség. Akarati tulajdonságainak fejlődését segítse a közösségben felállított szokás- és szabályrendszer.
- ❖ Esélyteremtés az országukat elhagyni kényszerülő családok számára. Óvodai nevelésünkben biztosítjuk az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését.
- ❖ A gyermekek biztonságérzetének megalapozásával erősítjük önbizalmukat, elősegítjük szocializálódásukat.
- ❖ Építünk a hagyományőrzés és természetóvás motiváló hatásaira azáltal, hogy megismertetjük szűkebb tágabb környezetével. A hagyományok ápolásával a nemzeti identitástudat, szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapjait erősítjük.
- ❖ Formáljuk az együttéléshez szükséges készségeiket, jártasságaikat, megalapozzuk a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságaikat.
- ❖ Erősítjük szociális érzékenységüket, hogy tudják elfogadni eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- ❖ Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottja, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be a gyermeki magatartás alakításában.

Óvodapedagógusi feladatok

❖ **Érzelmi nevelés**
- Az óvodapedagógus legfőbb feladata, hogy óvodánkban minden gyermek biztonságban érezze magát, szeretetteljes, nyugodt légkör vegye körül. Ennek érdekében már az óvodába lépés pillanatát is úgy készítse elő és szervezze meg, hogy az érzelmi biztonságot jelentsen a gyermeknek, s ez óvodáskor végéig megmaradjon.
- Törekedjen az óvodában dolgozó felnőttek és gyermekek közötti őszinte, együttműködő, szeretetteljes kapcsolat kialakítására. Pozitív érzelmi hatásokkal alakítsa az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, a gyermek-gyermek között létrejött kapcsolatot.
- Segítse a gyermekek én-tudatának alakulását, önkifejező, önérvényesítő törekvéseit.
- A közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezésével teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek társas szükségleteiket is kielégíthessék.
- Nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Alakítsa a gyermekek erkölcsi érzelmeit, formálja erkölcsi tulajdonságait, keltse fel intellektuális érzelmeit, tudatosan tartsa ébren és fejlessze ezeket a néphagyományőrzés segítségével.
- Alakítsa esztétikai érzelmeiket a harmonikus környezet, és a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre építve, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni a természeti és társadalmi környezet szépségeire, becsüljék, tiszteljék a jót, a szépet.

❖ **Társas kapcsolatok színterei**

Beszoktatás
Együttlét a mindennapokban
Hagyományok, ünnepek

Beszoktatás
- Teremtsen kapcsolatot az óvodába lépés előtt a családdal és az óvodába kerülő gyermekekkel.
- Végezzen előzetes családlátogatást, melyről készítsen feljegyzést.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával, annak belső életével, a gyermekek napirendjével, szokásaival.
- Teremtse meg, a szülőkkel együtt a beilleszkedés nyugodt feltételeit.
- Az óvodapedagógus, a már óvodába járó gyermekeket készítse fel az új gyermekek fogadására.
- A dajkával együtt tapintatosan, különös türelemmel, sok-sok érzelmi megerősítéssel kezdje meg az óvodai élet szokásainak kialakítását.

Együttlét a mindennapokban
- Alakítsa ki a csoport hagyományait, szokás- és jelképrendszerét, érvényesítse a gyermekek egyéni ötleteit, elképzeléseit.
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a kulturált viselkedés szabályait gyakorolhassák, és személyes példaadással, bátorítással, türelemmel, bizalommal segítse a pozitív önértékelés kialakulását.
- Elfogadó szeretettel, példamutató figyelemmel segítse a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket.
- A gyermeki szabadság megtartása mellett világosan határozza meg a viselkedési szabályok határait, korlátait.
- Ügyeljen arra, hogy mindig a gyermek konkrét tettét, cselekedetét, s annak önmagára és a többiekre gyakorolt hatását értékelje.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását, erősítse a közös együttlétek örömét.

Hagyományok, ünnepek

❖ **A gyermeki élet ünnepei**
- A **születésnapi köszöntés** hagyományát, az ünneplés módját a szülőkkel közösen határozza meg.
  Tegye örömtelivé a közös készülődést, vidám ünnepléssel emlékezetessé ezt a napot.
- Mélyítse el az anya-gyermek közötti érzelmi kötődést, melynek ünnepe legyen az **Édesanyák ünnepnapja.**
  Segítse az ajándék készítésében a gyermekeket, ölbeli mondókák mondogatásával fokozza a várakozás örömét.
- Tegye emlékezetessé **március 15**-ét vonulós, zászlós játékokkal, közös énekléssel.
  Erősítse a magyarság-tudatukat a nemzeti jelképek megismertetésével.
- Az óvodapedagógus, az óvoda felnőtt- és gyermekközösségével tegye emlékezetessé az iskolába menő gyermekek **búcsúzó ünnepélyét**, egy-egy jelképes ajándékkal, megvendégeléssel.
- Az óvodapedagógus jóval a **gyermeknap** előtt a szülőkkel közösen tervezze és szervezze meg az óvodára és a szülőkre váró feladatokat.
- Ismertesse meg a szülőket hagyományos népi játékokkal, körjátékokkal.

❖ **A mindennapok hagyományőrző feladatai**
- Tegye ünnepnapokká az évről-évre visszatérő, az Időjárás változásaiból fakadó tevékenységeket.
- A gyermeki érzelemvilág alakítása érdekében építsen a népmesék, népi mondókák, énekes játékok, népdalok emberformáló erejére.
- A népszokásőrző jeles napok meghatározott eseményeiből annyit vegyen át az óvodapedagógus, amennyi a gyermekek életkorának megfelel.

Gyermeki tevékenységek
- ❖ Egyéni ötleteikkel, elképzeléseikkel segítsenek az otthonos, barátságot, melegséget árasztó környezet megteremtésében.
- ❖ A régi óvodások az új gyermekeket vegyék körül gyengédséggel, szeretettel, kedveskedjenek nekik egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal.
- ❖ Emlékezzenek meg egymás születésnapjáról, érezze az ünnepelt gyermek, hogy társai ráfigyelnek, vele törődnek. Köszöntsék verssel, mondókával, énekes játékkal, apró meglepetéssel.
- ❖ Készítsenek ajándékot, meglepetést édesanyjuknak, vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, hangulatossá tételében.
- ❖ Gyűjtsenek, készítsenek nemzeti jelképeket, játsszanak vonulós, zászlós, menetelő játékokat.
- ❖ Keressék fel lakóhelyük műemlékeit.
- ❖ A kisebb gyermekek verssel, énekkel búcsúztassák iskolába menő társaikat.
- ❖ Játsszanak a szülőkkel közösen hagyományos népi játékokat (gólyaláb, karikázás, billicke, stb.), körjátékokat, versenyjátékokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- ❖ Ragaszkodik csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- ❖ A közösség szabályait, normáit betartja, a közösségben biztonságban, jól érzi magát.
- ❖ Képes együttműködni a felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt.
- ❖ Segíti társait, a kisebbeket a különböző tevékenységekben.
- ❖ Udvariasan tud kérni, megköszönni, kommunikálni.
- ❖ Türelmesen meghallgatja a felnőtteket, és társait.
- ❖ A csoportba érkező vendégeket szeretettel, udvariasan fogadja.
- ❖ Elfogadja, tiszteli a különbözőséget.
- ❖ Érdeklődik hiányzó társai, barátai iránt.
- ❖ A konfliktusokat képes fizikai agresszió nélkül megoldani.

III. 3./2. Egészséges életmódra nevelés

- ❖ Az egészséges életvitel kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gondozással a gyermekek azon szükségleteit elégítjük ki, mely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének védelméhez, edzéséhez, óvásához megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához.
- ❖ A gondozás során figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- ❖ Az egészség, mely - szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent – megőrzésére irányuló gondozás egyik feltétele az óvodapedagógus és gyermek közötti jó kapcsolat, a nyugodt, kiegyensúlyozott egészséges környezet.

- ❖ Az egészséges életmód kialakítását, a helyes életritmus, a táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, megszervezésével és az ezekhez kapcsolódó szokások kialakításával biztosítjuk.
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk
- ❖ Az egészséges életvitelhez szükséges készségek alapozása.
- ❖ A gyermekek gondozása, testi fejlődésének elősegítése, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- ❖ A különleges gondozást igénylő kisgyermekek esetében megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- ❖ Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése, s a harmonikus mozgásfejlődésének elősegítése.
- ❖ Az egészséges, barátságos, biztonságos környezet kialakítása.
- ❖ A családok életmódbeli szokásainak alakítása.

Óvodapedagógusi feladatok
- ❖ Az óvodai felvétel után az óvodapedagógus készítsen a gyermekekről anamnézist. Folyamatosan figyelje gyermekek testét, testmagasságát, összehasonlító mérésekkel kövesse nyomon alakváltozásukat.
- ❖ A napi életritmust a családokkal együttműködve, a gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődésének elősegítése érdekében szervezze meg.
- ❖ A **rugalmas napirend** kialakításakor vegye figyelembe a gyermekek fejlődésének egyéni ütemét.
- ❖ A folyamatos játékban azonos időpontban tervezze az étkezéseket, a zenés-mozgásos perceket, a mesét, az udvari játékot, sétát, kirándulást és a pihenést.
- ❖ Teremtsen érzelmi biztonságot, alakítson ki a gyermekekkel, családokkal, meghitt, megértő viszonyt a szokások gyakorlása során.
- ❖ A felnőttek a gyermekek igényeinek megfelelően állandó jelenlétükkel segítsék az egészségügyi szokások kialakulását (óvodapedagógus-dajka együttműködése).
- ❖ Az **egészséges táplálkozás** kialakítása érdekében hetente visszatérő zöldség és gyümölcsnapot szervezve formálja a gyermekek étkezési szokásait.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel, szülőkkel a közösen gyűjtött gyógynövények (csipkebogyó, bodza, hárs, stb.) felhasználási és tárolási módját, egészségmegőrző és védő szerepét.
- ❖ Egészítse ki az étrendet hagyományos népi ételekkel, lehetőség szerint vonja be a szülőket is ezek elkészítésébe (fánk, tök, gesztenye, kukoricamálé stb.).
- ❖ Teremtse meg az étkezés feltételeit önkiszolgálással, naposi tevékenységekkel.

- Alakítsa ki a kulturált étkezés szokásait. Óvodánkban a **tízórai és az uzsonna folyamatos** keretek között zajlik. Az **ebéd** minden korcsoportban **kötött keretek** között zajlik.
- Ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, esetleges undorát.
- Az óvodapedagógus a dajka bevonásával teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék a **testápolási teendőket** (bűrápolás, fogmosás, WC használat, hajápolás, az érzékszervek védelme).
- Személyes példaadással használja ki a gyermekek utánzási hajlamait, törekedjen a bensőséges kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus a szülőkkel együttműködve alakítsa ki a helyes **öltözködési szokásokat**, formálja ízlésvilágukat.
- Hasson a szülőkre, hogy a gyermekek ruházata, cipője legyen célszerű, többrétegű, alkalmas a sokféle tevékenység gyakorlásához a csoportszobában és a szabadban egyaránt.
- Teremtsen megfelelő légkört a nyugodt **pihenéshez**, külső zavaró ingerek megszüntetésével, szellőztetéssel.
- Az egészség megőrzés érdekében pihentesse a gyermekeket pizsamában. Juttassa el a gyermekeket meséléssel, altató dúdolásával a szendergés állapotába, vegye figyelembe egyéni alvásigényüket.
- Elégítse ki a gyermekek **mozgásigényét**, változatos tevékenységekkel biztosítsa örömteli mozgásukat.
- Gyakoroltassa a gyermekekkel az óvoda udvarán a sokféle mozgásfejlesztő eszközön a természetes nagymozgásokat, szervezzen mozgásos játékokat.
- Szervezzen sétákat, hosszabb-rövidebb időtartamú kirándulásokat.
- Adjon helyet népi sportjátékoknak (lásd. Mozgás, mozgásos játékok).
- Biztosítsa az **edzés** feltételeit: a szabad levegőn tartózkodást (napfürdő, légfürdő), és egyéb edzési lehetőségeket: (kerékpározás, rollerezés, szánkózás, csúszkálás, hógolyózás).
- Az udvari játékszereken végeztessen **prevenciós tornát** (függjenek, lógjanak, másszanak) és erősítse lábboltozatukat (járjanak mezítláb különböző talajon).
- Kísérje figyelemmel a gyermekek **egészségi állapotát**, működjön együtt a szülőkkel, egészségügyi szakemberekkel. Tevékenyen vegyen részt a betegségek megelőzésében.
- Indokolt esetben speciális fejlesztés céljából vegye igénybe a megfelelő szakember segítségét.

Az egészséges környezet biztosításához szükséges óvodapedagógusi feladatok

- Gondoskodjon az óvoda udvarának és helyiségeinek egészséges, esztétikus, barátságos tárgyi környezetéről.
- Az adott feltételek ismeretében, a néphagyományőrző program szellemében az óvoda épületét és udvarát természetes anyagok felhasználásával esztétikusan rendezze be. Tegye alkalmassá a csoportszobát játékra, a különböző tevékenységek végzésére.

- A gyermekek által használt játékokat, eszközöket elérhető magasságba, biztonságosan helyezze el.
- Az ábrázolás és természetsarok részére fényigényes és bármikor hozzáférhető helyet alakítson ki.
- Az öltözőben, a mosdóban megfelelő méretű eszközök biztosításával teremtsen nyugodt feltételeket az öltözködéshez, tisztálkodáshoz.
- Ellenőrizze a felszerelések állapotát, folyamatos karbantartását, a felszerelések megóvásában, a környezet ápolásában, védelmében a gyermekekkel együtt vegyen részt.
- Lássa el jelekkel a gyermekek fogmosó felszerelését, fésűjét, törölközőjét, öltözőszekrényét.
- A gyermekekkel közösen tegye otthonossá saját udvarrészét, alakítson ki napos, árnyas részeket, adjon lehetőséget szerep- és mozgásos játékokra.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek az udvar bármely részén kedvük szerint játszhassanak, pancsolhassanak, biciklizhessenek, rollerezhessenek, szánkózhassanak.

Gyermeki tevékenységek

- Vegyenek részt a testsúly, a magasság mérésében, végezzenek összehasonlításokat.
- Érdeklődésüknek megfelelően tevékenykedjenek, de fogadják el a rugalmas napirendben beépített közös tevékenységeket is.
- A kisebb gyermekek önkiszolgálással, a nagyobb gyermekek naposi rendszerben végezzék az étkezési előkészületeket. Ügyeljenek az esztétikus terítésre, a kulturált étkezésre. A kisebb gyermekek biztonsággal használják a kanalat és a villát, a nagyobbak sajátítsák el a késsel való étkezést. Tudják megítélni mennyi ételt és folyadékot tudnak elfogyasztani.
- Ismerkedjenek meg a régi, hagyományos ételek készítésével, szokják meg ezeknek az ételeknek az ízeit is.
- A kisebb gyerekek segítséggel, a nagyobbak önállóan végezzék a testápolási teendőket.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek annyi segítséget igényeljenek, amennyi teendőik elvégzéséhez szükséges.
- Jussanak el fokozatosan odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban igényeljék a rendet és a tisztaságot.
- A kisebb gyermekek kis segítséggel öltözzenek, vetkőzzenek, gyakorolják a gombolást és a cipőfűzést. A nagyobb gyermekek önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek. Ruhaneműjükkel bánjanak gondosan.
- Tudjanak masnit kötni.
- Pihenőidő után pizsamájukat, ágyneműjüket hajtsák össze.
- Szívesen tartózkodjanak szabad levegőn, örömmel végezzenek mozgásfejlesztő játékokat, használják ki az udvar adta lehetőségeket.
- Szívesen sétáljanak, vegyenek részt rövidebb-hosszabb kirándulásokban.
- Elevenítsék fel a népi küzdő- és sportjátékokat.

- Vegyenek részt az óvoda udvarának, helyiségeinek szebbé tételében, a különböző tevékenységekhez szükséges helyek kialakításában.
- Ismerkedjenek a természetes anyagok felhasználási módjával.
- Óvják, védjék a környezetüket, a játék- és egyéb eszközöket használják rendeltetésszerűen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan mos kezet, arcot, használja a körömkefét.
- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- Igény szerint önállóan fésülködik.
- Szükség szerint önállóan használja a zsebkendőt.
- Önállóan használja a vécét.
- Helyesen használja a kanalat, villát és a kést, rendeltetésszerűen a szalvétát.
- Az étkezési szokásokat betartja, ügyel a kulturált étkezésre.
- A hőmérsékletnek megfelelően, helyes sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja. Tud gombolni és kötni.
- Tud néhány népi mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.
- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.

III. 4. Tevékenységformák

Óvodai nevelésünk rendszerében a játék, a munka, a cselekvéses tanulás, mint a gyermek tevékenységformái kölcsönös kapcsolatban vannak a nevelés alapvető kereteivel és a fejlesztés tartalmi eszközeivel.

III. 4./1. Játék

- A játék a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.
- „A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie." (ONOAP)(16)
- „Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia." (ONOAP)(16)
- A játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a gyermek elemi pszichikus szükséglete.
- A játék elválaszthatatlan a gyermeki fejlődés egészétől, a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális fejlődéstől.
- A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermek beszédkedve, kommunikációs, metakommunikációs készsége.
- Közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, alakul magatartása.

- Játékban alakulnak ki és fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok, amelyek a „mi-tudat" létrejöttét erősítik.

Célunk

- A játék az óvodáskor végéig legyen elsődleges, alapvető hosszantartó tevékenység, örömforrás.
- Váljon a játék minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé, melyekben a gyermekek különböző tapasztalatok többszöri átélésével egyéni vágyaikat, ötleteiket kibontakoztathatják.
- A játékon keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciájának fejlesztése.
- A gyermek érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása. Szociális, társas viselkedésének formálása.
- A néphagyományőrzés váljon a játék szerves részévé.

Óvodapedagógusi feladatok

- Az óvodapedagógus teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek hatással vannak a játékra, melyektől a játék függ és a játék fejlődéséhez szükségesek.
- Teremtsen nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó **légkört**, tegye lehetővé, hogy a gyermekek szabadon szervezzék játékukat, önállóan válasszák meg társukat, a játék helyét, eszközét.
- Biztosítson megfelelő **helyet, időt, eszközöket és élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozásához** (mint például: a gyakorlójáték, szimbolikus játék, konstruáló játék, szabályjáték). Ügyeljen arra, hogy a játszó gyermekek ne zavarják egymást. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató serkentő, ösztönző magatartásával éri el.
- A **szabad játék** folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, biztosítsa a **játékidő** folytonosságát, tegye lehetővé, hogy a megkezdett játéktémát délelőtt, délután vagy akár több napon át is játszhassák.
- Biztosítson olyan **játékeszközöket**, melyek ízlésesek, praktikusak, igazodnak a gyermekek életkorához, elősegítik sokoldalú fejlődésüket.
- Biztosítsa a **gyakorló játék** eszközeit, adjon mintát a játékok használatához, elrakásához. Segítse a gyermekek játékának további fejlődését.
- Az óvodapedagógus személyes játékával is segítse a **szimbolikus játék** kialakulását. A játék témáit gazdagítsa közös élményekkel, tegye lehetővé a negatív élmények kijátszását is. Együttműködő, segítő partner legyen.
- A **konstruáló játékban** késztesse őket egyszerű és bonyolultabb alkotások létrehozására, különböző anyagok, eszközök kombinálására. Az elkészített tárgyak, eszközök egészítsék ki a szerepjátékot és a dramatizálást.
- Ismertesse meg a gyermekeket a korosztályuknak megfelelő **szabályjátékokkal**, segítse őket a játékok kiválasztásában, a szabályok betartásában.

- ❖ Használja ki az udvar adta lehetőségeket. Tegye lehetővé, hogy a csoportszobában megkezdett játékot az udvaron is folytathassák.
- ❖ Egyszerű, félkész játékokkal ösztönözze őket a különböző játékfajtákra.
- ❖ A játékeszközök készítésénél használjon természetes anyagokat.
- ❖ Alakítsa ki a kicsik játékában az együttlét, együttjátszás igényét. A nagyobb gyerekeket ösztönözze szerepvállalásra, fejlessze kommunikációs képességüket, szabálytanulási készségüket, egymáshoz való viszonyukat, az együttjátszó képességüket.
- ❖ Tartsa természetesnek, hogy a gyermekek játékának színvonala különböző. Segítse elő, hogy minden egyes gyermek lehetőségeihez mérten magasabb szintre jusson.
- ❖ A játék tartalmát gazdagítsa a **néphagyomány-ápolás tevékenységeivel**. Teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek a mindennapi játékok mellett **népi játékokat** játszhassanak, népi játékeszközöket készíthessenek, gyakorolhassák a népi kismestersségeket.
- ❖ Párhuzamosan futó tevékenységek során differenciáltan olyan játék lehetőségeket biztosít a gyermek számára, amelyek a tervezett témák feldolgozását, saját tapasztalatszerzésen és gyakorláson keresztül biztosítják.

Gyermeki tevékenységek

- ❖ Ismerjék meg a tárgyak, játékeszközök tulajdonságait, helyes használatukat.
- ❖ Manipuláljanak, rakosgassanak különböző anyagokat, tárgyakat, játékeszközöket a csoportszobában és az udvaron.
- ❖ Vállaljanak szerepeket, alkalmazzanak szimbólumokat, teremtsenek különböző szituációkat, melyek megmozgatják képzeletüket, fantáziájukat és fejleszti beszédkészségüket.
- ❖ Képesek legyenek játékukat egyéni ötleteikkel tovább fejleszteni.
- ❖ Játsszanak népi játékokat, érdeklődjenek népi játékszerek készítése iránt, vegyenek részt elkészítésükben és használják fel játékukban.
- ❖ Építsenek, konstruáljanak fantáziájuk szerint.
- ❖ Játsszanak egyszerű ügyességi és szabályjátékokat, társasjátékokat, tartsák be a szabályokat, legyenek a játék vezetői maguk a gyerekek is.
- ❖ Az udvaron télen-nyáron játszanak kedvük szerint. A népi játékok fajtái a mellékletben találhatók.
- ❖ Az öndifferenciálás során a gyermek ismerje fel és találja meg azokat a játék tevékenységeket, amelyek fejlődésüket elősegítik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Örömmel, önfeledten játszik.
- ❖ Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- ❖ Le tud mondani egy-egy kedvenc játékáról.
- ❖ Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján konstruálni.
- ❖ Szabályjátékban, társasjátékban képes a normák betartására.
- ❖ Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- ❖ Képes szerepvállalásra, a szerepek elosztására.

- ❖ Képes a szimbolikus szerepjátékok megszervezésére, a játékszerek kiválasztására.
- ❖ Képes a megkezdett játékot több napon át folytatni.
- ❖ Örömmel játszik népi gyermekjátékokat.

III. 4./2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

- ❖ A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek játékidőben zajlanak úgy, hogy közben nincs játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után kedvük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek, kivételt képez az az időszak, amikor az óvodapedagógus mozgásos tevékenységet szervez.
- ❖ Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvópedagógus a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.
- ❖ Óvodánkban a tanulás a játékba ágyazottan, változatos tevékenységek végzése közben valósul meg. A nevelési célok érdekében párhuzamosan szervezett tevékenység, amely az egész személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szükül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban és szervezeti keretekben valósul meg, ahol a pedagógus épít a gyermek előzetes ismereteire, tapasztalataira, élményeire.
- ❖ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- ❖ A tanulásban alapvető tényezőnek tartjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.

III. 4/3. Párhuzamosan végezhető tevékenységek

Csoportjaink életkor szerinti elosztása heterogén. Az eltérő fejlettségi szintek az eltérő fejlődési menet mellett az egyéni bánásmód megvalósítása a feladatunk. Ezt a megfelelő differenciálással érjük el.
A párhuzamosan végezhető tevékenységek a folyamatos napirend szervezésével valósulnak meg. Erre a délelőtti időszakban van lehetőségünk. A folyamatosság biztosításával lecsökkentjük a várakozási időt a különféle tevékenységek során. A gyermek a saját választása szerint tevékenykedik. Az óvodapedagógus tervezése szerint vannak frontális formában zajló szervezett tevékenységek is.

A játék és a tanulási idő tehát nem egymást követik, hanem egymással párhuzamos időben zajlanak.
„Az óvodáskorban a gyermeki igényekhez, érdeklődéshez való igazodás a sikeres fejlődéshez-fejlesztéshez alapvető, ezért ez a differenciálási mód különösen hatékony.
Alapvető feltételei:
- megfelelő eszközrendszer,
- lehetőségek biztosítása,
- választás szabadságának biztosítása,
- érdeklődésre számot tartó tevékenységek biztosítása,
- a pedagógus ösztönző, tanácsadó, katalizáló szerepe,
- nyitottság, indirekt irányítás, nyílt tevékenységvezetés." (Körmöci Katalin, 2015: Óvodapedagógiai kislexikon Flaccus Kiadó)(21)

Célunk

- ❖ Elsődleges célunk, a tevékenységekben megvalósuló tanulás során a gyermekek kompetenciáinak, képességeiknek fejlesztése.
- ❖ Tevékenységeken keresztül az érdeklődés kielégítése, tapasztalatszerzés, ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása.
- ❖ Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.
- ❖ Az önismeret és az önbizalom fejlesztése a sikerélmény biztosításával
- ❖ A gyermek a fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységet megtalálja, és abban örömmel tevékenykedjen.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Teremtsen olyan óvodai légkört, melyben a gyermekek spontán, önkéntelen módon tanulnak. A szabad játék során mérje fel a gyerekek értelmi, érzelmi szociális, és erkölcsi állapotát. Tervezéskor építsen a gyermekek korábban megszerzett ismereteire.
- ❖ Támaszkodjon a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, használja ki a játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit.
- ❖ Játékon keresztül fejlessze a gyermekek értelmi képességeit: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, képszerű gondolkodást.
- ❖ Használja ki a hagyományőrzés változatos tevékenységeit, tudatosan építsen a spontán, a szervezett és utánzásos tanulásra.
- ❖ A csoport életkorának megfelelően célszerűen szervezze a tanulási tevékenység formáit.
  A tanulás lehetséges formái óvodánkban:
  - az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás;
  - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
  - a játékos, cselekvéses tanulás;
  - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
  - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
  - a gyakorlati problémamegoldás.

- ❖ Kövesse és segítse az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását, egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciáltan fejlessze őket.
- ❖ Dicsérettel, buzdítással, pozitív megerősítéssel, személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- ❖ Fogadtassa el a szülőkkel a gyermeki tanulás sajátosságait.
- ❖ Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét, a büntetést teljes mértékben kerülje.
- ❖ Az óvodai tevékenységek szervezésénél vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlődési, érési ütemét, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét, jogait (vallási, nemzeti, etnikai).
- ❖ Szervezzen párhuzamosan futó tevékenységeket az egyéni bánásmód megvalósulása érdekében.
- ❖ Az óvodapedagógus teremtsen tanulást támogató környezetet és a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira alapozzon.
- ❖ Adott témakörön belül a tapasztalatszerzéshez többféle tevékenységi lehetőséget kínáljon fel a gyermeknek, és adja meg neki a lehetőséget, hogy fejlettségének, beállítottságának megfelelően válasszon közülük.
- ❖ A részképesség-lemaradást, illetve az egyéb potenciális tanulási zavart időben jelezze az igazgatónak és a megfelelő szakembernek.
- ❖ Ismerje fel, fejlessze a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekeket.
  A fejlesztést célzó óvodapedagógusi feladatok:
  - a tehetség és megjelenési formáinak felismerése;
  - a gyermekek segítése a további fejlődésben;
  - intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése;
  - a szülő segítése gyermeke nevelésében.
- ❖ Az óvodapedagógus a nevelési célok megvalósítása érdekében a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva válassza ki, tervezze meg a tevékenységek anyagát, a szervezeti és munkaformákat. A tanulás tevékenységformáit kétheti ütemtervben tervezze.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezési feladatai

- ❖ Szervezze a tevékenységeket megítélése alapján kötötten és kötetlen módon, jelentse a kötöttség egyben a kötelezőséget is.
- ❖ Adjon egyéni munkaformára lehetőségeket, hogy a gyermekek saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel, önállóan oldhassák meg a feladatokat.
- ❖ Biztosítsa a gyermeknek, a választás lehetőségét a különféle tevékenységek során.
- ❖ Adjon lehetőséget a gyermeknek, hogy képességének, fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységet válasszon, amely sikerélményhez juttatja, és fejleszti önismeretét, erősíti önbizalmát.
- ❖ Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy mikrocsoportos munkaformában társaikkal együttműködve, vegyenek részt a tanulásban.
- ❖ A társas kapcsolatok fejlesztésére alkalmazzon páros munkaformát.

- A frontális, mikrocsoportos foglalkoztatási formában adjon lehetőséget a csoport együtt munkálkodására, ezzel segítse elő a kívánt viselkedéskultúra kialakulását.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő, fejlesztő tevékenységben vesznek részt.

A tevékenységekben megvalósuló „tanulás formái" (5)
(mindhárom korcsoportnak)

Tevékenységek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Kötött	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés,	Verselés, mesélés,	Verselés, mesélés,
Kötött vagy kötetlen	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése

- **Kötetlen tevékenység**
  Az óvodás gyermekek számára a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a **szabad játékot**, a tevékenység szabad megválasztását.
- **Közvetve kötelező tevékenység**
  Azon tevékenységet szervezzük így, amelyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlesztéshez szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét.
- **Kötött tevékenység**
  Azon tevékenységet szervezzük így, amely mozgásos, mozgásfejlesztő és egyéb eszközhasználattal járó tevékenység, amely baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól fokozott figyelmet igényel, s párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
  A kötött tevékenység is lehetőséget ad a differenciálásra az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével. A gyermek, ha igényli a tevékenység befejezése előtt kiléphet belőle.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás heti tervezése

A külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének zene, énekes játék, gyermektánc	A gyermekek érdeklődésétől függően naponként bármikor kezdeményezhető
Verselés, mesélés	Naponta délelőtt és délután ugyanabban az időpontban ismétlődjön. A mese, vers feldolgozása a gyermekek érdeklődésétől függően bármikor kezdeményezhető.
Mindennapos mozgás	Naponta lehetőség szerint a szabad levegőn, frontálisan szervezett formában történik. Osztatlan csoportban a gyermekek fejlettségétől függően két csoportban.

A tevékenységekben megvalósuló „ tanulás munkaformái" (6)

Frontális	❖ Mindennapos mozgás, mozgásos játékok ❖ Verselés, mesélés, dramatikus játék ❖ Ének zene, énekes játék, gyermektánc ❖ A külső világ tevékeny megismerése
Mikrocsoportos	❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ❖ Ének zene, énekes játék, gyermektánc ❖ A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	❖ Egyénre szabott fejlesztés

A tevékenységekben megvalósuló „tanulás időkeretei" (7)

	Verselés, mesélés	Ének zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mindennapos mozgás, mozgásos játék	Külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	*naponta* 5-10'	*heti 1x* 10-15'	*heti 1x* 10-15'	*naponta* 10-15'	*heti 1x* 10-15' mindennap 10-15 perc
4-5 évesek	*naponta* 10-15'	*heti 1x* 15-20'	*heti 1x* 15-20'	*naponta* 15-20'	*heti 1x* 15-20'

				heti 1x 20-30'	mindennap 10-15 perc
5-6-7-évesek	*naponta* 15-20'	*heti 1x* 30-35'	*heti 1x* 30-35'	*naponta* 20-25' *heti 1x* 30-35'	*heti 1x* 30-35' mindennap 15-20 perc

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:
- Testi fejlettségük eléri az életkornak megfelelő szintet. Testük arányosan fejlett, teherbíró, mozgásuk összerendezett, finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk kellően fejlett.
- Lelkileg egészséges gyermekek óvodáskor végére készen állnak az iskolába lépésre.
- Érzékelésük, észlelésük tovább fejlődik (téri észlelés, téri tájékozódás, testséma).
- Közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik annak tartalma, terjedelme.
- Megjelenik az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Érthetően, folyamatosan beszélnek, kommunikálnak, tisztán ejtenek minden beszédhangot, végig hallgatják és megértik mások beszédét, önmagukat is képesek megértetni.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. (Lásd: Külső világ tevékeny megismertetésére nevelés)
- A szociálisan érett gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek együttműködni felnőttekkel és gyermektársaikkal.
- Rendelkeznek bizonyos fejlettségi akarattal, feladattudattal, szabálytudattal, melyeknek kialakulását kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük fejlődése biztosítja.

III. 4./4. Munka, munka jellegű tevékenységek
- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység, melyet a gyermek önként – azaz szívesen és örömmel - aktívan végez.
- A gyermek munka jellegű tevékenysége magában foglalja az önkiszolgálást, segítségadást az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákat, a környezet-, a növény- és állatgondozást.
- A munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája és a felelősségvállalás alakításának eszköze.
- A munka végzése közben fejlődik a gyermek testi-értelmi képessége és erkölcsi tulajdonsága (mint például: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Megalapozódik a munka iránti tisztelete, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Célunk
- "A gyermeki munka megszerettetésén keresztül a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését." (8)
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása:
  Kognitív: pontosan értsék meg, mit várnak el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
  Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
  Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Óvodapedagógusi feladatok
- A gyermek a tervezett vagy spontán megvalósuló munkavégzés során minden esetben egyéni, a gyermek képességeihez igazodó pozitív értékelést igényel.
- Az óvodapedagógus ismerje meg az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét.
- Használja ki a munka jellegű játékos tevékenységek személyiségfejlesztő hatását.
- Az óvoda lehetőségei alapján biztosítson gazdag, változatos munkajellegű tevékenységeket.
  Kerti munka a magasságyásokban: a növények növekedésének, fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
  Növények gondozásának megismertetése: öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
  Állatokról való gondoskodás megismertetése: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő ételféleségekről.
- Tudatosan tervezze, szervezze meg a közösségért végzett tevékenységformákat: naposi munka, állandó- és alkalomszerű munka, növény- és kisállat gondozás.
- Munkához való viszonyában legyen példaadó a gyerekeknek, munkatársaknak és szülőknek egyaránt.
- A gyermekek fejlettségi szintjét, teherbírását figyelembe véve fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat.
- Ismertesse az adott munka folyamatát, a munkához szükséges eszközöket, szoktassa a gyermekeket az eszközök rendben tartására.
- A dajkával együtt segítse a gyermekek munkavégzését.
- Alakítson ki a rendszeres munkavégzéshez pozitív viszonyt buzdítással, megerősítéssel, folyamatos értékelése legyen konkrét, reális a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- Ösztönözze a szülőket, hogy a gyermekek otthon is gyakorolhassák az önkiszolgálás és egyéb munkajellegű tevékenységeket.
- Biztosítson megfelelő eszközöket a munkák elvégzéséhez (célszerűség, méret, anyag, hozzáférhetőség)
- Ismertesse a gyermekekkel elődeink munkaeszközeit, tájházak, múzeumok, kiállítások látogatásával.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja és ne büntetésként.

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják az önkiszolgálás során azokat a fogásokat, készségeket, melyek az egyéb munkajellegű tevékenységek elvégzésére alkalmassá teszi őket. (Lásd: Egészséges életmódra nevelés)
- Kapcsolódjanak be a munkajellegű, közösségért végzett tevékenységekbe: naposi munka, állandó- és alkalomszerű munkák, növény- és kisállat gondozás.
- Vállaljanak naposságot önkéntes alapon, ismerjék meg a munka folyamatát, menetét. A kisebb gyermekek az óvodapedagógus és a dajka segítségével végezzék az étkezési előkészületeket.
- 5-6-7 éves korban önállóan töltsenek a poharukba folyadékot, önállóan merjenek levest a tányérjukba.
- A nagyobb gyermekek önállóan, ízlésesen teritsenek, étkezések után segítsenek az asztal és környékének rendberakásában.
- Vegyenek részt alkalomszerűen ismétlődő munkálatokban: tegyék helyre a játékokat, rendezzék át a csoporttermet.
- Ügyeljenek a környezet rendjének megőrzésére, segítsenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Végezzenek egyéni megbízatásokat: ajándékkészítés a kisebbeknek, egymásnak, segítsenek a kicsik öltöztetésében.
- A szülőkkel együtt vegyenek részt az ünnepek előtti készülődésben: takarítás, teremdíszítés, sütés-főzés, stb.
- A gyermekek vegyenek részt növény- és állatgondozásban. Csíráztassanak, rügyeztessenek, ápolják a szobanövényeket, segítsenek virágoskert kialakításában, az óvoda udvarának gondozásában.
- Lehetőség szerint gondozzanak akváriumot, terráriumot, helyezzenek el madárodút, madáretetőt.
- A felnőttekkel együtt közösen gyűjtsenek terméseket, magvakat, növényeket és rendezzék el ezeket az élősarokban.
- Aktívan vegyenek részt a szelektív hulladékgyűjtésben, komposztálásban.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezze.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- Örömmel segít társainak, a kisebbeknek.
- Az étkezőasztalt esztétikusan megteríti, étkezés után rendet rak.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Önállóan gondozza, védi, óvja a környezetében lévő növényeket, kisállatokat.
- Szeret meglepetést készíteni társainak, a felnőtteknek.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- Munkáját kitartással, örömmel végzi.
- A munkavégzéshez, tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan használja, esztétikusan elrakja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

III. 4./5. Verselés, mesélés

- A verselés mesélés során az óvodapedagógus és a gyermek személyes kapcsolata által a „gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- Az óvodapedagógus élőszavas mesemondása és az irodalmi alkotások sokoldalú feldolgozása elősegíti a gyermek belső képalkotását, a fantázia, a képzelet a kreativitás és a gondolkodás fejlődését.
- Óvodánkban a verselés mesélés tevékenységének tervezése kéthetes ciklusban történik. Az óvodapedagógus az adott témának és pedagógiai céloknak megfelelően egy, vagy kéthetes időtartamban mesél- versel, illetve lehetőséget biztosít az irodalmi alkotások sokoldalú feldolgozására: Mesejáték, bábjáték, drámajáték, önálló mesélés- verselés, ábrázoló tevékenység, mozgás, mímelés, egyéb tevékenység.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok hatására a gyermek tapasztalatokat szerez képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatikus játék segítségével - a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról. A mindennapos mondókázás, verselés, mesélés a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője.
- Az irodalmi élmények csodákkal és átváltozásokkal ráébresztik a gyermeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, mesék és versek.
- „A népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, mesei -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt" helyet kapnak jeles napjainkon, nemzeti ünnepeinken és a hétköznaponkon.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Célunk

- "A gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a máglikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével." (9)
- Az élőszavas mesemondással a gyermek szókincsének gazdagítása, a gondolatvilágának, világnézetének alakítása.
- A képzelet, a fantáziaműködésének teret adva, annak fejlesztése.
- A gyermekek korának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése.

Óvodapedagógusi feladatok

- A felhasznált irodalmi anyagot, a népköltészet tárházából merítse, érvényesüljön a pedagógiai- pszichológiai módszertani tudatosság.
- Teremtsen az irodalmi élmények befogadásához szükséges családias, szeretetteljes, nyugodt légkört: biztosítsa a hangulatkeltő elemeket, hogy a gyermekeknek örömforrás legyen az irodalommal való találkozás.
- Ismerje a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez kapcsolódó mondókákat, találós kérdéseket, szólásokat, közmondásokat és a dramatikus népszokásokat.
- Mese és versválasztása, tervezése során figyeljen a csoportprofil meghatározó elemeire. Az általa választott irodalmi, népi alkotások legyenek gyermekközpontúak, igényesek és tiszta forrásból táplálkozzanak.
- Az irodalmi nevelésben kapjanak helyet a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt.
- Élőszavas mesemondásával segítse elő a gyermek belső képalkotását.
- A kialakított szokásrendszer, ritusok által teremtett hangulatban élő szóval meséljen a gyermekeknek, ezzel segítse a gyermek belső képalkotó folyamatainak képzeletének fejlődését, a mesetransz állapotának megélését.
- Az óvodapedagógus előadása legyen összhangban metakommunikációs jelzéseivel, irodalmi előadása legyen fantáziagazdagító.
- Ösztönözze a gyermeket saját vers és mesealkotásra, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő megjelenítésére.
- Javasolja a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen meséljenek, verseljenek, mondókázzanak, ajánljon nekik irodalmi műveket.
- Tájékoztassa a szülőket a rendszeres élőszavas mesemondás, meseolvasás pozitív hatásmechanizmusáról, és ennek hiányában a fejlődés várható mutatóiról.
- Szervezzen könyvtár és színházlátogatásokat.

Gyermeki tevékenységek

- Éljék át többször az ölbeli mondókázás örömét, az óvodapedagógussal együtt ismételjék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, hangutánzó népi mondókákat.
- Ismerjenek az évszakokhoz kapcsolódó természeti jelenségekről, környékükben élő növényekről, állatokról szóló népi mondókákat, találós kérdéseket.
- A gyermekek élményeikhez kapcsolódva mondogassanak vidám, groteszk, humoros verseket is.
- Fokozzák az ünnepek, a jeles napok hangulatát egy-egy odaillő vers mondogatásával.
- Törekedjenek a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szokjanak hozzá a hosszabb, bonyolultabb mesék meghallgatásához.
- Legyen több kedvenc mesekönyvük, melyeknek lapozgatása közben idézzék fel a hallott meséket, találjanak ki újabb történeteket.

- A délutáni pihenés alkalmával a nagyobb gyermekek kérjék óvodapedagógusuktól a folytatásos meséket.
- A mese cselekményét fejezzék ki mozgással, arcjátékkal.
- Halljanak olyan közmondásokat, szólásokat, amelyek segítik az erkölcsi ítélőképességük alakulását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Mesekezdeményezéseken szívesen vesz részt.
- Szívesen hallgat mesét, képes azonosulni kedvenc mesehősével.
- Szívesen hallgat, ismételget mondókákat, népi rigmusokat, verseket.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Különbséget tud tenni a jó, a rossz, a pozitív és a negatív érzelmek között.
- Gondolatait érthetően ki tudja fejezni.

III. 4./6. Ének, zene, énekes játék, tánc

- Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása, megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenei képességek fejlesztése mikrocsoportos formában történik, a zenés mozgásos tevékenységek, a népi gyermekjátékok szervezése frontálisan valósul meg.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles -ünnepekhez fűződik." (ONOAP)
- „Az ének, a zene, a népi játék a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközeivel, korosztályi sajátosságokra építve." (ONOAP)(16)

Célunk

- "A közös éneklés, a közös játék örömének megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
  A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket." (10)
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek által.

Óvodapedagógusi feladatok

- A felhasznált zenei anyagot – dalok, dalos játékok, mondókák - válogassa igényesen, az adott korcsoport életkorának és képességszintjének megfelelően. A népi dalokat, gyermekdalokat, mondókákat tiszta forrásból válogassa.
- Juttassa a gyermekeket zenei élményhez, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre.
- Egyénileg segítse az éneklésben, ritmusérzékben kiemelkedő tehetségeket, hívja fel erre a szülők figyelmét.
- Fejlessze a gyermekek nyelvi képességeit zenei készségfejlesztő játékokkal, melynek elemei: a tiszta, csengő hangképzés, egyenletes lüktetés, dallam- és ritmusmotívum visszaadása, a tempó, a dinamika, a hangmagasság érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése, a zörejhangok megfigyeltetése.
- Az óvodapedagógus szeressen és tudjon tisztán énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással.
- A mindennapos éneklés, zenélés, népi játékok, táncok a felnőtt minta spontán utánzása által beépül a gyermek tevékenységeibe.
- A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgással fejlessze a gyermekek mozgáskultúráját.
- Ismertesse meg a gyermekeket népi hangszerekkel, és azok készítésével: kócsögduda, doromb, citera, levélsíp, nádsíp, stb.
- Ismerje azokat a játszható énekes népszokásokat, melyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak (mint például: szüreti mulatság, farsang, lakodalmas, pünkösdölő).
- Az ünnepvárás és készülődés hangulatát fokozza énekléssel, zenéléssel és zenehallgatással.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetén a gyermekek hovatartozását.

Gyermeki tevékenységek

- Játék közben szerezzenek zenei készségeket, ismerjék meg a zenei alapfogalmakat: (tempó, dinamika, hangmagasság).
- Énekeljenek csoportosan és egyénileg halkan-hangosan, magasan-mélyen, tempóváltoztatással és dallambújtatással.
- Figyeljék meg a természet hangjait, az emberi-állati hangokat, hangszerek hangjait és a környezet zörejeit.

- Érzékeltessék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát.
- Tudják használni a népi ritmuseszközöket, készítsenek ritmushangszereket.
- Játsszanak egyszerűbb és bonyolultabb játékokat: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyójátékokat.
- Szívesen hallgassák óvodapedagógusuk énekét, hangszeres játékát, igényeljék a mindennapos éneklést, zenélést.
- Az énekes népszokások játszása közben gazdagodjon mozgáskultúrájuk, alakuljanak viselkedési szokásaik.
- Az óvodapedagógus utánzásával sajátítsanak el egyszerűbb táncos lépéseket, forgásokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Élvezettel hallgat zenét, szívesen játszik énekes játékokat.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Tud néhány dalt, tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni.
- Tud társaival térformákat alakítani, különböző mozdulatokat velük együtt esztétikusan végezni.
- Felismeri a gyors-lassú közötti különbséget, és helyesen alkalmazza.
- Felismeri a magas-mély éneklés közötti különbséget, tud magasan és mélyen énekelni.
- Felismeri a halk-hangos közötti különbséget, tud halkan-hangosan beszélni, énekelni.
- Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát, a motívumhangsúlyt.
- Az éneklést ütőhangszerrel tudja kísérni.

III. 4./7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- A gyermek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodás fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- A gyermek belső képe az alkotás során gazdagodik.
- Az ábrázolás különböző fajtái a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ezen felül a népi- és műalkotásokkal, hagyományokkal, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés lehetőséget biztosítanak a gyermeki személyiség fejlesztésére.

Célunk

- " A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása." (11)

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.

Óvodapedagógusi feladatok

- Juttassa el a gyermekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a gyönyörködést, az elutasítást, a csodálkozást, a díszítőkedvet és az alkotás örömét.
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének lehetőségeit.
- Legyen igényes és mértéktartó a környezet formálásában, gyakoroltassa az esztétikus környezet felismerését, óvását. Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát, értékelő-képességét.
- Gyermeki alkotásokat közösségi rendezvényen mutassa be és a tehetségeket bátoritsa. A tehetséges gyermekek kibontakozását egyénre szabott többletfeladattal, rajzpályázatokra való felkészítéssel segítse.
- Törekedjen a természetes anyagok (agyag, termések, növények, állati eredetűek, textíliák) használatára.
- A csoportszoba elrendezése során arra törekszik, hogy mind az eszközöket, természetes anyagokat a gyermek számára elérhető, bármikor választható helyen tartsa.
- A hagyományos óvodai ábrázolást bővítse hagyományőrző elemekkel, népi kismestersségeket őrző technikákkal, eszközökkel.
- Segítse a játéktevékenységet gazdagító tárgyak készítését, ismertesse a kézműves anyagok felhasználási módját.
- Biztosítson megfelelő helyet, időt és eszközt a nyugodt vizuális alkotáshoz.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékelje.

Gyermeki tevékenységek

- Ismerkedjenek meg az ábrázolás alaptevékenységeivel: képalakítás, plasztikai munka, építés eszközeivel, technikájával.
- Készítsenek képeket festéssel, rajzolással, papírragasztással, karcolással és nyomattal.
- Rajzoljanak ceruzával, viasszal, zsírkrétával, filc- és rostirónnal, fapálcával, kisebb-nagyobb felületekre, használjanak különböző nagyságú ecseteket.
- Firkálgassanak, rajzoljanak, fessenek kedvük szerint, képzeteik, emlékképeik, képzeletük nyomán.
- Hozzanak létre színkeveréssel különböző színárnyalatokat, gyönyörködjenek az általuk létrehozott formákban.
- Spárga, fonal, textil, gyapjú és termések felhasználásával alakítsanak ki képeket.
- Mintázzanak emberalakokat, állatokat, tárgyakat, ismerkedjenek meg az anyagok formálhatóságával, gömbölyítsenek, gyurkáljanak, nyomkodjanak, hengeritsenek és sodorjanak.

- Jelenítsék meg a mesék, dalok, történetek elképzelt szereplőit, jeleneteit, képi-plasztikai eszközökkel.
- Egyéni ötleteikkel vegyenek részt környezetük alakításában, díszítésében, rendezésében.
- Állítsanak össze nagyobb méretű elemekből búvóhelyeket, sátrakat, házakat.
- A lehetőséghez mérten látogassanak műemlékeket, kiállításokat, múzeumokat és kézműves műhelyeket.
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett sajátítsák el a népi kismestersségeket őrző elemeket is: a kézi szövést, viaszolást, agyagozás, csuhézás, szalmadíszek készítésének elemeit.
- Sajátítsák el utánzás útján egyszerűbb játékeszközök (rongybaba), terméseszközök (kukoricahegedű) készítését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, önállóan alkot, elmélyülten tevékenykedik.
- Képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Forma- és emberábrázolásában megjeleníti a részleteket.
- Színhasználata változatos, ismeri a színárnyalatokat.
- Az ismert technikákat nagyfokú önállósággal alkalmazza.
- Önállóan és csoportban is készít játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Díszítő, tervező feladatokat önállóan, különféle módon képes megoldani.
- Tud formákat mintázni elképzelése, megfigyelése, egyéni ötlete alapján.
- Téralakításban, építésben együttműködik társaival.
- Szívesen szépíti, díszíti környezetét, képes rácsodálkozni a szépre.

III. 4/8. Mozgás

- A rendszeres, mindennapos mozgástevékenység, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.
- Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének időszaka, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítünk elő.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulását segítik, továbbá a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait felerősítik. A mozgásos játék, a gyermek egészséges testi fejlődését szolgálja, fejleszti a gyermekek természetes mozgását testi képességeit (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás).

- A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére."
- A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelésünk minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. (12)

Célunk

- "A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve." (13)
- A pedagógus által tervezett és irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- Váljék igénnyé, majd szokássá a mindennapos mozgás.

Óvodapedagógusi feladatok

- Napi rendszerességgel szervezzen mozgásos tevékenységet, korosztálytól függően legalább 15-30 perc időtartamban. A mozgás tevékenységet levegőn tartsuk, időjárástól függően.
- A mindennapos mozgás megszervezése során a „Stephens-Sarlós" Program kollektív mozgásanyagát használják az óvodapedagógusok frontális, vagy mikrocsoportos formában.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek, hogy megismerjék a magyar néptánc elemeit, azokat játékos formában, spontán, vagy szervezett formában végezzék. Adjon lehetőséget a zenére végezhető mozgásra. Tanítson mozgásos népi játékokat.
- Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok gyakorlásával biztosítsa a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Egészítse ki a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket irányított mozgásos tevékenységgel.
- Játékos formában biztosítsa a gyerekeknek a mozgáslehetőséget, figyelve arra, hogy a tevékenység közben a gyermekek mozgás aktivitása az egyéni igényeknek megfelelően valósuljon meg.
- A különböző mozgások elsajátításának folyamatát építse a gyermekek mozgástapasztalataira – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve -, játékos kedvére.

- Fejlessze a gyermekek testi képességét, erősítse szervezetüket, alakítsa ellenálló képességüket.
- Használja ki a differenciált terhelés lehetőségeit az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése terén.
- A tehetségek gondozását egyéni fejlesztéssel, a sportnapokon való aktív részvétellel, esetleg szakember bevonásával végezze.
- Alakítsa testfogalmukat és a helyes testtartásukat.
- Fejlessze tér- és időbeli tájékozódásukat.
- Céltudatosan szervezzen népi mozgásos játékokat, melyekkel fejleszti mozgásműveltségüket, mozgáskoordinációjukat.
- Szoktassa a gyermekeket rendszeres, aktív mozgáshoz.
- Használja ki az időjárás, és az óvoda udvarának lehetőségeit (napfürdőzés, pancsolás, szánkózás, csúszkálás, mászókázás, egyensúlyozás, biciklizés, labdázás, stb.) s ezáltal fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíró-képességét.
- Szervezzen hasznos szabadidő programokat a családokkal együtt, tudatosítsa a szülőkben és gyermekekben a mozgás, az edzés egészségmegőrző szerepét.

Gyermeki tevékenységek

- **Szabad, spontán mozgás**
  - Szívesen játszanak mozgásos népi játékokat: szembekötősdit, labdacicát, célbadobást, ugróiskolát, kötélhúzást, várvédő játékokat, stb.
  - Gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, árokfogó, gurulások, bújócskák, futások.
  - A mozgásos tevékenységekhez használják ki az udvar adta lehetőségeket. Mozogjanak fás, füves, bokros területen, szaladgáljanak, guruljanak domboldalon. Téli időszakban csúszkáljanak, szánkózzanak, hógolyózzanak. Nyáron napfürdőzzenek, pancsoljanak, járjanak mezítláb.

- **Mozgás, mozgásos játékok:**
  - Végezzenek futásgyakorlatokat: futás különböző irányban, feladattal, akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással, stb.
  - Ismerjék meg és gyakorolják a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást.
  - Játsszanak ugrásgyakorlatokat- szökdeléseket, sorozatugrálások, rövid nekifutásból fellépés majd leugrás, egy lábon, páros lábon, fel-leugrás két lábra, játékos helyből távolugrás, szökdelés páros és egy lábon haladással különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Gyakorolják a magas- és távolugrásokat.
  - Ismerkedjenek a dobás és labdagyakorlatokkal: hajítsanak helyből, hárántterpeszállásból célba, távolba, próbálgassák a célbadobást egykezes, kétkezes alsó- és felsődobást. Tudjanak labdát feldobni, elkapni, különböző testhelyzetekben guritani, labdát vezetni járás és futás közben. Tudjanak párokban labdázni.
  - Jelenjenek meg a talajtorna elemei: gurulás a test hossztengelye körül, gurulóátfordulás, kézállás előgyakorlata, kézállás.

  - Az egyensúlyérzék fejlesztése érdekében járjanak vonalon, vízszintes és rézsűs szereken, különböző fej-, kar-, és lábmozgásokkal összekötve.
  - Tudják használni a különböző kéziszereket: babzsák, szalag, karika, bot, kötél, medicinlabda.
  - Végezzenek tartásjavító gerinc és láb prevenciós gyakorlatokat.
  - Mozogjanak zenére, végezzenek játékos, táncos mozdulatokat, játszanak népi játékokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A mozgásos tevékenységeket örömmel végzi.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes tempó- és irányváltoztatással járni, futni.
- Tud helyben labdát vezetni.
- Tud egykezes felsődobással célba dobni.
- Egyensúlyérzéke fejlett, mozgása összerendezett.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyben betartja a szabályokat.
- Tapasztalható nála az egészséges versenyszellem és önuralom.
- Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- Utasításoknak megfelelően, helyesen végzi a gyakorlatokat.

III. 4./9. A külső világ tevékeny megismerése

- A gyermek változatos tevékenységek közben felfedezi környezetét, fejlődik megfigyelőképessége, képzelete, gondolkodása, emlékezete. Olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek az életkorának megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A környezet megismerése során alakul a gyermek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő nyelvi kifejezőképessége.
- Megismerve a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja azok szeretetét, védelmét.
- Megtanulja szeretni és óvni a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat szerez. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík mennyiségszemlélete.

Célunk

- "A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása." (13)

- Célunk továbbá, hogy a gyermekek a helyi néphagyományok, szokások felelevenítése által megismerjék a természet törvényszerűségeit, gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása és a gyermekek, családok fenntarthatósági szemléletének formálása.

A környezet megismerésének tevékenységeit az alábbi területeken biztosítjuk:
Társadalmi és természeti környezet megismerése;
Környezet-átalakítás – Környezetvédelem.

Óvodapedagógusi feladatok

- Keltse fel, tartsa ébren a gyermekek kíváncsiságát, megismerési vágyát; fedeztesse fel a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyait, láttassa meg az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Biztosítson változatos tevékenységeket a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével (játékos tevékenységek, szenzitív játékok, problémahelyzet előidézése, kísérlet, vizsgálat).
- Törekedjen az élővilág sokoldalú megismertetésére.
- Alakítsa aktívan, kedvvel, a gyermekekkel együtt a környezetet, legyen számára természetes az ünnepek előtti takarítás, szépítés, udvartisztogatás.
- A mindennapok népszokásőrző tevékenységein keresztül erősítse a természethez, a szülőföldhöz való kötődést.
- Ismertesse meg a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Alapozza meg a környezetbarát szokásokat, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ismertesse meg a gyermekeket a szelektív hulladékgyűjtéssel.

Szervezze meg:

- Az évszakok változásaiból fakadó időjárási megfigyeléseket, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó népszokással gazdagítsa azokat. (Borbála ág, stb.)
- Az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó munkálatokat. (palántanevelés, növénygondozás, levélseprés, stb.)
- A gyümölcs- és szőlőszüretet lehetőség szerint családoknál, elevenítse fel szüreti népszokásokat.
- A szülők, nagyszülők segítségével a hagyományos szüreti felvonulást.
- Termések, gyógynövények gyűjtését, s azok megfelelő szárítását, tárolását, felhasználását.
- Élő és természetsarok gondozását (akvárium, növények).
- Télen a madarak etetését.
- Rendszeres környezetmegismerő játékot, kirándulásokat.
- Sétákat az óvoda közvetlen környékére, látogatásokat a település intézményeibe.
- A jeles napokra és az ünnepekre való készülődés tevékenységeit.

- Vonja be a családokat a környezetalakító természetvédő és néphagyomány-ápoló tevékenységekbe. (pl. udvarrendezés, dísztavacska kialakítása).

Gyermeki tevékenységek
- Beszélgessenek a családról, a család legfontosabb szükségleteiről, a családtagok otthoni munkájáról, szüleik foglalkozásáról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, a családi hagyományokról.
- Figyeljék meg a természet változásait, szerezzenek tapasztalatokat a természeti jelenségekről és ismerjenek meg egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó szokást.
- Végezzenek időjárási megfigyeléseket.
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Érezzék meg az ember és a természet kapcsolatát.
- Ismerjék meg testrészeiket, gyakorolják önállóan tisztántartásukat, ismerjék meg érzékszerveiket, azok funkcióit és védelmét.
- Szerezzenek tapasztalatot az orvos, védőnő, betegellátás feladatairól.
- Tapasztalatszerzés során sajátítsák el a közlekedés helyes viselkedési szokásait.
- Látogassanak el közintézményekbe, könyvtárba, múzeumba, színházba, kiállításokra, iskolába és óvodába.
- A növények, állatok gondozása közben szerezzenek tapasztalatot fejlődésükről, hasznukról, ismerkedjenek meg a hagyományos munkákkal.
- Gyűjtsenek terméseket, gyógynövényeket, vegyenek részt az őszi betakarító munkákban és ismerjék meg a termények téli tárolását.
- Tevékenyen vegyenek részt környezetük átalakításában, szebbé tételében: takarítsák, díszítsék a csoportszobát, gondozzák az óvoda udvarát, tegyék rendbe használati eszközeiket.
- Védjék, gondozzák az élő környezetet, tudatosodjon bennük, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- A jeles napokra való készülődés során ismerjék meg azok szokásait és jelképeit.
- Kirándulások során ismerkedjenek meg szűkebb és tágabb szülőföldjük nevezetességeivel.
- Kísérletezzenek vízzel, növényekkel, állatokkal, levegővel és talajjal.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokkal, fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban egy részük beépül a beszédükbe.

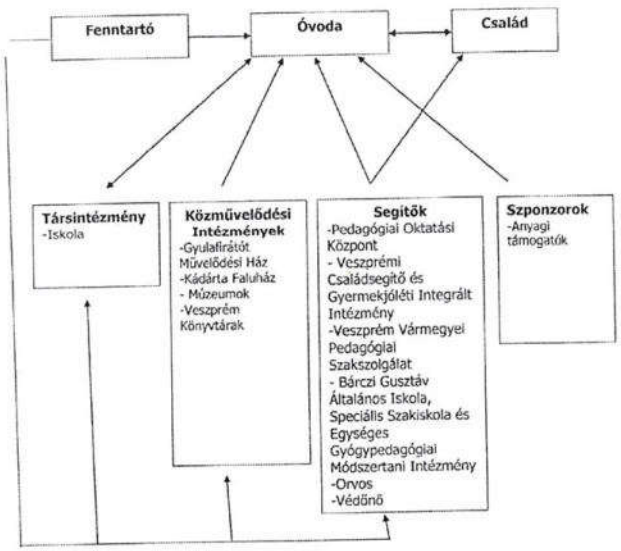
Célunk
- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedés béli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

Óvodapedagógusi feladatok
- Használja ki a játék során adódó spontán matematikai lehetőségeket.
- Kezdeményezzen matematikai tartalmú játékokat a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevételével.
- Biztosítson változatos tevékenységeket a gyermekek részére, adjon lehetőséget egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formákra.
- Teremtsen problémahelyzeteket a gyermekek kíváncsiságára építve.
- Alapozza meg a gyermekek számfogalmának alakulását, biztosítson lehetőséget tapasztalatszerzésre a geometria körében, fejlessze tájékozódásukat síkban és térben egyaránt.

Gyermeki tevékenységek
- Megfigyelések közben hasonlítsanak össze tárgyakat, személyeket, halmazokat, tudják szétválasztani tulajdonságok és más szempontok alapján.
- Szerezzenek tapasztalatokat a geometria világából síkbeli, térbeli alakzatokról.
- Tükörrel való játék során figyeljék tükörképük mozgását, utánozzák egymás tükörképét, különböző módon hozzanak létre szimmetrikus alakzatokat.
- Tudjanak jól tájékozódni térben és síkban.
- Mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel végzett mérési, összemérési feladtok gyakorlása során alapozódjon meg számfogalmuk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról (születési adatok, lakcím, szüleik, testvérek neve, szülők foglalkozása).
- Ismeri az óvodája környezetében levő intézményeket, azok funkcióit.
- Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket.
- Ismeri az évszakokat, azok jellemzőit, lényeges különbségeit.
- Ismeri a napszakokat, s az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismeri a környezetében levő növényeket, azok gondozását.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Tízes számkörön belül szám-és mennyiségfogalma kialakult.
- Képes tárgyakat mennyiség, nagyság, szín, forma szerint összehasonlítani.
- Tud megadott szempontok alapján halmazokat létrehozni, csoportosítani, megkülönböztetni.

IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

IV. 1. Az óvoda és a család

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szolgálja a gyermekek nevelését.
- Ezért legelső és legfontosabb kapcsolatnak a családokkal a kölcsönös bizalomra építő szoros együttműködést tartjuk.
- Programunk az óvoda-család kapcsolatában is új értékeket teremt. Növeli a családok szerepét, elismeri a családi nevelés elsődlegességét.
- Az óvodában folyó hagyományápolás alakítja a családok szokásrendszerét, szemléletmódját. A közös együttlétek erősítik a partnerkapcsolatot.
- A kapcsolatok alakításában kezdeményező és koordináló szerepe van az óvodának.
- Az óvodapedagógus megismeri, és tudomásul veszi a család szokás és szabályrendszerét, s ha szükséges, tapintatosan segíti, próbálja befolyásolni.
- A szülők és a gyermekek személyiségjogait tiszteletben tartja.
- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Az együttműködés formái
- ***A hagyományos kapcsolattartási formák***
  - **Családlátogatás**: Előzetes családlátogatás: kölcsönös ismerkedés. Célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket a közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól.
    Ismétlődő családlátogatást lehet egy-egy közös programmal összekapcsolni, pl.: szüret, kukoricatörés, háziállatok megtekintése, stb.
  - **Beszoktatás – befogadás:** a gyermekek beilleszkedésének segítése. Különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával.
    A beszoktatás formái:
    - nevelési év előtti ismerkedés;
    - anyás beszoktatás;
    - fokozatos beszoktatás.
  - **Szülői értekezletek**: oldott légkörben kerekasztal beszélgetések formájában, egymásra figyelve zajlanak.
    Tájékoztató szülői értekezleten a szülők benyomásokat szereznek az óvodai környezetről, ismerkednek nevelési és működési rendszerünkkel.
    Évnyitó csoport szülői értekezleten a nevelési célok bemutatása, a csoport szokásrendjeinek megbeszélése, s a közös, együttnevelő tevékenységek meghatározása történik.
    Speciális témájú szülői értekezletek, szakember bevonásával, segítő szándékkal szerveződnek.

- **Faliújság**: rendszeres, aktuális információk biztosítása.
- **Zárt facebook csoportok**: A csoportok, közösségek életével, tevékenységével kapcsolatos információk átadása.
- **Nyílt napok**: az óvoda a szülők részére mindig nyitott. Előzetes megbeszélés alapján a szülők igény szerint betekinthetnek az óvoda mindennapjaiba.
- **Fogadóóra**: a kapcsolattartás legszemélyesebb formája. Szülői, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre előzetes megbeszélés alapján történik. Az óvodapedagógus az együttnevelés, együtt gondolkodás lehetőségeit adja meg a szülőnek, ezzel megteremti a kölcsönös bizalom alapját.

❖ ***A hagyományőrző nevelést segítő közös tevékenységek***

- **Mihály napi vásár** megrendezése közösen a szülőkkel.
- **Szüreti vigasságok** közös szervezése.
- **Márton napi lámpás** készítés és lampionos felvonulás.
- **Közös készülődések az ünnepekre.**
- **Alkotó kézműves és játszódélutánok**, ahol megismerkednek a népi kismesterségek technikáival, népi játékokkal, a bemutatásra szülő vagy nagyszülő is vállalkozhat. A jeles napokra való készülődést is kiegészíthetik.
- Apák és fiúk **májusfa állítása** az óvoda udvarán.
- **Családi sportnap:** népi versenyjátékok, mozgásos játékok játszása, egészséges, életvidám együttlét gyermeknap táján. Télen közös szánkótúra szervezése (pl. eplényi sípályán).
- Az óvoda kertjében egy-egy csoport **szalonnát süt,** vagy **kirándulást szervez** a közelben a szülőkkel együtt a nevelési év lezárásakor.
- **Közös kirándulások**: természeti séták, túrák, gyűjtögetések, tájmegismerő kirándulások. Pl.: madarak és fák napján erdőtisztogató, környezettisztogató munkák, fa, bokorültetés.

❖ ***A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei***

- Az óvoda és a család együttműködésének fejlesztése érdekében további kapcsolattartási formákat vezetünk be:
  - *Szülők-nevelők fóruma*: az adott nevelési problémák megvitatására előadót hívunk;
  - *Mesedélután*: szülők dramatikus játéka, előadása a gyermekek részére

- A **Szülői Szervezetnek** hatékony szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartási rendszerében. Az aktualitásoknak megfelelően bevonjuk a Szülői Szervezet tagjait az óvodát, a csoportokat érintő munkálatok, programok megszervezésébe, irányításába és a nevelési év folyamán adódó egyéb tennivalókba.

IV. 2. Fenntartói kapcsolat

Óvodánk fenntartója: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

❖ A közvetlen napi kapcsolatot a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzat Közjóléti Irodájának vezetőivel és ügyintézőjével tartjuk.

IV. 3. Az óvoda és iskola kapcsolata

❖ Óvodánkból az iskolába kerülő gyermekek nagy része a helyi Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolában kezdi meg tanulmányait. A tagintézményünk is a Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolához tartozó körzet.
❖ A zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését.
❖ Az együttműködésben alapelv a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése.
❖ A kapcsolatok fenntartásában óvodánké a kezdeményező szerep.

Hagyományápolást szolgáló kapcsolattartási formák

❖ Mihály napi vásárra a volt nagycsoportosok meghívása.
❖ Az iskolába menő gyermekek szülei részére tartott szülői értekezletre az iskola igazgatóját, leendő első osztályos nevelőket is meghívjuk.
❖ Gergely napi iskolalátogatás: A nagycsoportos korúak ellátogatnak az első osztályba.
❖ Az iskola Gyulaffy napjain való részvétel (kiállítás megtekintése, az esti rendezvényeken az óvónők aktív részvétele).
❖ A leendő első osztályos tanító meghívása a nagycsoportos korú gyermekekhez.
❖ Lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy délelőtt folyamán az iskola pályaválasztás előtt álló tanulói tapasztalatokat szerezzenek az óvodapedagógusok és dajkák munkájáról.
❖ A két intézmény gyermekvédelmi munkáját a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.
❖ Konzultációkat, beszélgetéseket mindkét intézmény kezdeményezhet.

IV. 4. Óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

❖ Települési viszonyaink miatt főként a gyulafirátóti **Művelődési Házzal** és a kádártai **Faluházzal** való pozitív kapcsolatra tudunk építeni.

- Az együttműködés alapelvei a kölcsönös nyitottság és segítségadás.
- Az együttműködés megteremtése a két intézmény vezetőinek a feladata.
- Az óvoda részt vesz az intézmények gyermekeknek való rendezvényein, kiállításain.

- Az óvodától független speciális programokon (torna, balett, stb.) a gyermekek szülői kísérettel vesznek részt. A művelődési házak programjainak terjesztésében az óvodáink tájékoztató szerepet vállalnak.
- A művelődési házak keretén belül alkalmanként kapcsolatba kerülünk a helyi civil szervezetekkel.

❖ A Pedagógiai Oktatási Központok **(POK)** az Oktatási Hivatal jogszabályban meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos helyi feladatait (szaktanácsadók bevonásával) látják el.

❖ A veszprémi **Laczkó Dezső Múzeum** tájházát és gyermekeknek való kiállítását a nagyobb gyermekekkel meglátogatjuk.

❖ Nevelési évenként a nagyobb gyermekeket elvisszük a veszprémi **gyermekkönyvtárba,** illetve a helyi művelődési ház által működtetett könyvtárba.

IV. 5. Az óvoda és a segítők kapcsolata

❖ **Kapcsolat a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal**

- Kapcsolatunk folyamatos, együttműködő. Az arra rászoruló gyermekek részére fejlesztő foglalkozásokat szervez, a sajátos nevelési igényű gyermekek hatékony nevelése érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn.
- Az óvodában dolgozó utazó gyógypedagógusok, logopédusok, a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat alkalmazásában állnak. Szűrik a hároméves gyermekeket és a tankötelesek korúakat.

❖ **Kapcsolat a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel**

- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztését látja el. Biztosítja a fejlesztésnek megfelelően a gyógypedagógus, a megfelelő óraszámban, és szükség esetén a gyógypedagógiai asszisztens folyamatos segítő, fejlesztő munkáját az gyermekcsoportban.

❖ **Kapcsolat a Veszprém Járási Hivatal Gyámügyi Osztállyal**

- A Gyám és Szociális Iroda irányításával, a kölcsönös segítségadás és bizalom elve szerint gondoskodunk az arra rászorulók nevelési segélyezéséről, étkezési díjkedvezmények nyújtásáról, veszélyeztetett gyermekek, családok gondozásáról.

❖ **Kapcsolat a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel**

- A gyermekvédelmi felelősök tartják a kapcsolatot a családsegítő szolgálattal. Az egészségügyi, a szociális, és az intézményi jelzőrendszeren keresztül szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a családsegítő szolgálat munkatársaival, esetmegbeszéléseket tartunk, intézkedési tervet dolgozunk ki a problémák megoldása érdekében. Óvodai szociális segítő feladata a kapcsolattartás az intézménnyel.

❖ **Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel**

- A helyi gyermekorvos és védőnő, akik egyben az óvoda orvosa és védőnője is, fenntartói megbízással, munkaköri leírásuknak megfelelően végzik egészség-megelőzési és megvédési feladatukat.
- Az egészségügyi intézményekkel a kapcsolattartás folyamatos, hatékony és kiterjed a gyám és szociális problémák feltárására is.
- A gyermekorvos és védőnő a szülők körében is végeznek egészségnevelő munkát, rendszeres vendégei a szülői értekezletnek.

❖ **Az óvoda és a szponzorok kapcsolata**

- Legfőbb anyagi és erkölcsi támogatónk a ***„Ne felejts!"*** Közhasznú alapítvány, melyet 1993-ban hozott létre az óvodai szülői munkaközösség. Az alapítvány azóta is hatékonyan működik. Anyagi és erkölcsi támogatást nyújt néphagyományőrző jeles rendezvényeink, programjaink lebonyolításához, óvodásaink személyiségfejlesztését szolgáló tárgyi feltételeink javításához. Alapvető bevétele az SZJA 1%-ból származik, de sikeresen pályázik az óvodai rendezvények anyagi támogatása érdekében is.

IV.6. Szakmai kapcsolattartás határon kívüli óvodával

Óvodánk nyitott arra, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítés alakuljon ki, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tartson fenn.

V. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai nevelési program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.
Az **óvoda teljes nyitvatartási idejében** a gyermekekkel történő tevékenységeket **óvodapedagógus** irányítja.

V. 1. Csoportszervezés

Az óvodába felvett **gyermekek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt,** a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok – beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is - figyelembevételével.
A helyi adottságok és az óvodapedagógus attitűdje alapján osztatlan, és részben osztott csoportokat is szervezünk.
A csoportok szervezése során figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.
Ezekben a csoportokban lehetőség nyílik a testvérek együttnevelésére (szülői kérésre) is.
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.
A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból ismert nevekkel jelöljük: **Csiga-biga, Maci, Nyuszi, Tengelice, Katica, Lurkó, Pillangó** csoport.

V. 2. Napirend, hetirend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermekellátásával összefüggő feladatainknak.
A **napirend, hetirend** kialakítása a helyi adottságainknak, az igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével valósulnak meg.
Óvodánkban a délelőtti időszakban folyamatos napirend biztosítja a gyermekek önálló választási lehetőségét, az egyéni bábásmód megvalósulását.
A jól kidolgozott **napirend** a maga rugalmas változtatási lehetőségeivel biztosítja a gyermekek számára az óvodai élet egészében az elmélyült játékot, tevékenykedést.
A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a gyermekek biológiai (életkor, alvás-, és mozgásigény, étkezések rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus.

Javaslatterv a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Tevékenységek			
Idő	**Gyermekek**	**Óvodapedagógusok**	**Dajkák**
6^{00} - 7^{30}	Játék a gyülekező csoportban	Gyermekek fogadása folyamatosan, a játék irányítása	
7^{30} - 10^{15}	Játék, kisebb csoportos foglalatoskodás.	Gyermekek fogadása folyamatosan. Játék, kisebb csoportos tevékenykedtetés.	Gondozási feladatok
8^{00} - 9^{00}	*Készülődés a folyamatos reggelihez, reggeli* Játék, kisebb csoportos foglalatoskodás, mozgásos percek Közös munka, rendrakás.	*Étkezés irányítása, játékirányítás* Irányított tevékenykedtetés. Párhuzamosan futó tevékenységek Mese-vers, dramatikus játék	*Gondozási feladatok, terítés az étkezés segítése.* A környezet rendezése, óvodapedagógus tevékenységének segítése, gondozási feladatok.
10^{15} - 11^{30}	Öltözködés, játék a szabadban, séta, kirándulás, munka jellegű tevékenységek.	Az öltözködés, az udvari élet, szabadban folyó játék, a munka jellegű tevékenységek irányítása. Séta, kirándulás szervezése.	Az öltözködés, az udvari élet segítése, az étkezés, a pihenés előkészítése.
11^{30} - 14^{30}	Öltözködés, tisztálkodás, ebéd. Pihenés/alvás, csendes tevékenység.	Öltözködés, gondozási feladatok, az étkezés irányítása. A pihenés feltételeinek biztosítása.	Az öltözködés, gondozási feladatok, étkezés segítése. Környezet (mosdó, öltöző, folyosó) rendezése, uzsonna előkészítése.
14^{30} - 16^{00} *14^{30} - 15^{30}*	Gondozási feladatok, játék, kisebb csoportos foglalatoskodás. *Készülődés az uzsonnázáshoz, uzsonna.* Játék, kisebb csoportos foglalatoskodás.	Folyamatos ébredés szervezése, az öltözködés, gondozási feladatok. *Étkezés irányítása, játékirányítás.* Egyéni fejlesztés. Mese-vers, dramatikus játék.	Ágyazás, öltözködés, gondozási feladatok, uzsonnázás segítése, a környezet rendezése. *Gondozási feladatok, terítés az étkezés segítése.*
16^{00} - 17^{00}	Játék a gyülekező csoportban	Játékirányítás, a gyermekek hazabocsátása.	

A tevékenységek időtartama a napirendben (*szeptember 01-től – május 31-ig*)

Tevékenység	3-4 évesek	4-5-évesek	5-6-7 évesek
Játék, játékba integrált tanulás, egyéb szabadon választott tevékenység	5 óra	6 óra	6^{30} óra
Ebből szabad levegőn töltött idő	1^{30} óra	1^{30} óra	1^{30} óra
Előkészület az étkezésekhez, étkezés	2 óra	1^{30} óra	1^{30} óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1 óra	45 perc	45 perc
Pihenés, alvás	2^{30} óra	2 óra	2 óra

Javasolt nyári napirend (*június 01-től – augusztus 31-ig*)
Mivel a nevelési év nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 01-től - augusztus 31-ig) tartalmas, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan tervezett napirend szolgál.
Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megszervezésénél adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak lehetőségeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve a kompetenciáinak fejlesztésére.

Idő	Tevékenység
7^{00} - 11^{30}	Játék a szabadban, reggeli, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység
11^{30}-12^{15}	Előkészület az ebédhez, ebéd
12^{15}-14^{45}	Előkészület a pihenéshez, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
14^{45} - 17^{00}	Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

A tevékenységek időtartama a napirendben (június *01-től – augusztus 31-ig*)

Tevékenység	3-4 évesek	4-5-évesek	5-6-7 évesek
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4^{45} óra	6óra	6^{45}óra
Ebből szabad levegő töltött idő	2^{45} óra	4óra	4^{45}óra

Előkészület az étkezésekhez, étkezés	1^{45} óra	1^{15} óra	1 óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1^{30} óra	1 óra	1 óra
Pihenés, alvás	2^{30} óra	2 óra	1^{30} óra

VI. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

VI. 1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusok

- Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára a nevelés központjában áll, modell értékű szerepet tölt be, esetenként példakép a gyermekek előtt. Ismeri a csoportjába tartozó gyermekek életkoronként és egyénenként eltérő biológiai, lelki és kulturális szükségleteit.
- Óvodapedagógusainktól elvárjuk, hogy személyiségvonásaiban jelenjen meg az empátia, a tolerancia, a kedvesség, a hitelesség és a pedagógiai optimizmus. Legyen igénye az önművelődésre. Képviselje a gyermekek érdekeit, küszöbölje ki a gyermekekre ható ártalmakat.
- A gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Fontosnak tartjuk, hogy képesek legyenek együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Az óvodapedagógus párok kialakításánál alapelvnek a két óvodapedagógus együttnevelő képességét tartjuk.
- Óvodapedagógusaink egyenlő terheléssel, kétheti váltásban végzik nevelőmunkájukat. Az egész napos nyitva tartás alatt szükséges, hogy két óvodapedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. Minden törzstag óvodapedagógus felsőfokú vagy főiskolai végzettségű.
- Továbbképzési tervünknek megfelelően óvodapedagógusaink tanfolyami képzés keretében folyamatosan sajátítják el a népi kismesterségek alapjait: szövés-fonás, kosárfonás, virágkötészet, agyagozás.
- Az óvodapedagógusaink munkáját logopédus, pszichológus és pedagógiai asszisztens segíti.

Az óvodapedagógusok szakmai- pedagógiai feladatai:

- Biztosítja a nyugalmat, a családias, szeretetteljes légkört a gyermekcsoportban.
- Tudásának és szakmai felkészültségének maximumát adva foglalkozik a gyermekekkel, annak tudatában, hogy modell, minta, esetleg példakép számukra.
- Szakmai-pedagógiai munkáját önállóan, teljes körű felelősséggel látja el, melyre naponta tervszerűen, írásban is felkészül.

- Megszervezi és megtervezi a nyugodt, tartalmas játékhoz szükséges feltételeket (hely, idő, eszköz). A játékidő rovására nem szervez más tevékenységet.
- Kötött és kötetlen tevékenységek szervezésével biztosítja a gyermekek testi, érzelmi, értelmi nevelését, szem előtt tartva az egyéni bánásmód elvét.
- A nevelést segítő dajkával együttesen gondoskodnak a kulturált étkezés, a nyugodt pihenés és gondozás feltételeinek biztosításáról.
- A nevelési év elején felméri a csoportjába tartozó gyermekek neveltségi és fejlettségi szintjét. Éves pedagógiai munkáját ehhez viszonyítva tervezi, szervezi, bonyolítja.
- Differenciált neveléssel, oktatással gondoskodik arról, hogy valamennyi gyermek a szükségleteinek és az értelmi képességeinek megfelelő bánásmódot, fejlesztést kapjon.
- A gyermekek fejlődését nyomon követi. Tapasztalatairól tájékoztatja váltótársát, valamint az óvoda vezetőjét, az érintett gyermek szüleit (annak érzékenységét figyelembe véve). Amennyiben indokolt szakembertől kér segítséget.
- Felelős a rábízott gyermekek testi épségének megőrzéséért. Ennek érdekében csoportját egyetlen pillanatra sem hagyhatja felügyelet nélkül.
- Körültekintően gondoskodik a balesetveszélyes helyzetek elkerüléséről. Felhívja a gyermekek figyelmét a foglalkozás, az udvarra menetel, séták, kirándulások előtt az elvárható és tilos magatartásformákra. Baleset esetén az SZMSZ előírásainak megfelelően jár el.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekeket veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszűntetésében.
- Folyamatosan együttműködik a családokkal, családlátogatásokat végez, melyekről feljegyzést készít. A szülőket folyamatosan, érdemben tájékoztatja az óvodában folyó nevelőmunkáról, a kisgyermekek fejlődéséről.
- Segíti az orvos, a védőnő, a tartós gondozásba vett gyermekek esetében a nevelőszülői felügyelő munkáját.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának tartalmát ismeri, annak elveit munkája során betartja.
- Az éves pedagógiai munkaterv elkészítésében aktívan részt vesz. Ezek tartalmát jól ismeri, azonosul vele, megvalósítását magára nézve kötelezőnek tartja.
- Az SZMSZ-ben, valamint az óvoda házirendjében megfogalmazottakat betartja, és betartatja a vele kapcsolatban álló gyermekekkel és azok szüleivel.
- Az Intézményi elvárás rendszerben leírt elveket ismeri és teljesíti, a minőségi munka fejlesztésében aktívan részt vesz.
- Hivatásból eredő kötelessége a rendszeres szakmai önképzés, a megújulás, a műveltségbeli fejlődés.
- A munkaköri feladatain túl az igazgató megbízásból eseti feladatokat vállal.

Tanügy-igazgatási, adminisztratív feladatai:

- Nyomon követi a gyermekek hiányzását, naprakészen vezeti az Ovikréta rendszerben.
- Az igazolatlan hiányzásról, illetve a nagycsoportos foglalkozások rendszeres elmulasztásáról haladéktalanul tájékoztatja az igazgatót.
- A nevelőtestület által elfogadott csoportnaplót, mint pedagógiai alapdokumentumot – (hetirend, napirend, programterv, ciklusterv, nevelés tervezése) - folyamatosan vezeti.
- Naponta vezeti a gyermekek étkezési listáját.
- Részt vesz az óvoda szülői értekezletein; megszervezi és vezeti azt, a szükségleteknek megfelelően fogadóórát és nyílt napot tart.
- Évente legalább kétszer (október-november, február-március) kitölti a „A gyermeki személyiség fejlődését nyomon követő lapot, mely a gyermek aktuális fejlettségi állapotát tükrözi. Ennek alapján készíti el a gyermek fejlesztési tervét.
- Szükség szerint, kérésre pedagógiai szakvéleményt ír (Pedagógiai Szakszolgálat).
- Az érintettekkel (nevelőtárs, szülő, igazgató, fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus, gyermekorvos stb.) történt egyeztetés alapján szakvéleményt ad a tanköteles gyermekekről.
- Tájékoztatja a szülőket az iskolába való beíratás szabályairól, feltételeiről.

Az óvodapedagógus IKT használata

- Mutasson mintát a digitális eszközök alkalmazására a gyermeknek, szülőnek egyaránt. (Együttműködés és kommunikáció a néphagyományőrző programok előkészítésénél, lebonyolításánál, értékelésénél.)
- Mutasson példát az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására.
- A rendelkezésre álló digitális anyagokat, eszközöket ismerje, és a célnak megfelelően használja.
- Rendszeresen tájékozódjon az óvodai nevelés, képességfejlesztést támogató digitális eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Dokumentumaiba, reflexiójába építse be a digitális eszközök használatának módját és eredményeit a gyermekek vonatkozásában éppúgy, mint a személyes szakmai kommunikációjának, tudásának gazdagítására szolgáló eszközt. A gyermeki tevékenységben, ahol erre lehetőség nyílik, alkalmazza a digitális eszközöket.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat, a gyors többirányú, közvetlen kapcsolattartás érdekében. Folyamatos online információcserére törekedjen pedagógiai partnereivel.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva, az önálló tapasztalatszerzés, gyermekek motivációja és figyelmük fenntartása érdekében, indokolt esetben használja az infokommunikációs eszközöket.

Az nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők köre

❖ **Dajkák**

- Az óvodai nevelőmunkát közvetlenül segítő társaink a dajkák.
- Fontosnak tartjuk, hogy a nevelés egész folyamatban állandóan tájékoztassuk a dajkákat a nevelési módszereinkről, elképzeléseinkről, fejlesztési céljainkról. Ezáltal erősödnek a gyermekeket ért nevelési hatások, munkánk összehangoltabb lesz.

❖ **Pedagógiai asszisztens**

- Az óvodapedagógus nevelőmunkáját közvetlenül segíti a pedagógiai asszisztens.
- Megismerik a csoportok szokás és szabályrendszerét, a csoportok nevelési tervét, napi tevékenységeket, hogy megfelelő módon támogassák az óvodapedagógusok munkáját.
- Az óvodai élet folyamatosságát zökkenőmentes működését segítik elő munkájukkal.

❖ **Óvodatitkár**

- Az igazgató, és az óvodapedagógusok adminisztratív munkáját **óvodatitkár segíti.**

❖ **Az óvoda működését segítők köre**

- Az igazgatót a gazdálkodási, munkáltatói feladatok ellátásában **gazdasági ügyintéző,** élelmezésvezető, ügyviteli alkalmazott segíti.
- Az **ügyviteli alkalmazott** az óvodatitkár hiányzása esetén segíti az óvodatitkári feladatok zökkenőmentes megvalósulását. A tagintézményben segíti a tagóvodaigazgató adminisztrációs tevékenységét. Ellátja munkaköri feladatait.
- Az **élelmezésvezető** munkaköri feladatain túl a jeles napokhoz kapcsolódó étkezési szokások megtervezésével támogatja hagyományőrző programunk megvalósulását.
- Az óvoda rendjét, a balesetmentes környezetet, az esztétikus udvart a **karbantartó** biztosítja, aki a VKSZ Zrt alkalmazásában áll.
- Saját főzőkonyhával rendelkezünk. A konyhai alkalmazottak közül a dietetikus végzettségű **szakácsnő főz, konyhalányok segítik munkáját.**
- **Melegítő konyhás** a tagintézményben 4 órában segíti a csoportok működését a dajkai feladatok ellátásával.
- Az **igazgató** koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, feladatokat.

❖ **Személyi feltételek alakulása szervezeti egységenként**

	Kastélykert Óvoda	Ficánka Tagóvoda
Igazgató	1	
Igazgatóhelyettes	1	
Tagóvoda igazgató		1
Óvodapedagógus	9	3
Dajka	6	2
Pedagógiai asszisztens	1.5	0.5
Gazdasági ügyintéző	1	
Élelmezésvezető	1	
Óvodatitkár	1	
Ügyviteli alkalmazott	0.5	0.5
Szakácsnő	1	
Melegítő-konyhás	1	1
Konyhai kisegítő	2	
Fűtő-karbantartó, udvaros	1 VKSZ Zrt dolgozója	

VI. 2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületeit, helyiségeit, udvarait, berendezéseit úgy próbáljuk kialakítani, hogy a lehető legjobban szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

❖ **Az óvodai körzet épületei**

Kastélykert Óvoda

Óvodánk 2019-ben költözött új épületbe. Az épület modern, tágas, világos, minden gyermeki és dolgozói igényt kielégít. A vidám színek, a gyermekközpontú elrendezés támogatja a nyugodt biztonságos óvodai élet megvalósítását. Az egyéni fejlesztő szobában látjuk el a gyermekek logopédiai, gyógypedagógiai fejlesztését. Tornaszobánk tágas, jól felszerelt, biztosítja a rendszeres, változatos mozgást.
A dolgozók számára kialakított terek szintén tágasak, kényelmesek, esztétikusak, komfortfokozatuk magas.
Főzőkonyhánk modern, minden előírásnak megfelel. Lehetőséget biztosít a Néphagyományőrző tevékenység gasztronómiai támogatásához. Konyhánkban az épületben lévő bölcsődének is mi főzünk.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda 2000-ben épült EU szabványoknak megfelelő intézmény.
Világos, tágas, otthonos csoportszobáink a kicsi gyermekek számára esztétikus, barátságos, biztonságos környezetet nyújtanak.
Helyet kapott az épületben: nevelői szoba, logopédiai foglalkoztató, elkülönítő is.
A testi képességek fejlesztésére korszerű tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

❖ **Az óvodai körzet udvarai**

Kastélykert Óvoda

Az **óvoda udvara** új telepítésű. Árnyékos-napos helyek, mesterségesen kialakítottak. Homokozók, a járdán kialakított kerékpárút, mászóvárak, babaházak és mozgásfejlesztő játékok biztosítják a szabad levegőn való tartózkodás alatt a változatos mozgástevékenységet. A szerepjátékokra és egyéb tevékenységekre való lehetőség, a vidám színek harmóniája a gyermekek egészségének megőrzését, a környezet szeretetére nevelést, s így egész személyiségük pozitív alakítását teszi lehetővé.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda udvara tágas, az árnyékot adó fák az udvar nagy részét lefedik, így napos időben is folyamatosan használhatják az udvart.
Az udvari mozgásfejlesztő játékaink EU-s szabványoknak megfelelnek.

❖ **Az óvodai körzet csoportszobái**

A csoportszobák az egész körzetben a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, s a sokszínű tevékenységhez megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.
Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mesesarok, gyermekméretű eszközök az önellátáshoz. A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon, - biztonságuk figyelembevételével - van elhelyezve.
A bútorokat a tevékenységekhez igazodóan rendezzük el. Minden kisgyermeknek van külön fiókja vagy zsákja, melyben személyes holmiját, „kincseit" gyűjtheti.
Csoportszobáink nagysága biztosítja az egy főre jutó 2 m²-es alapterületet, óvodánk komfortfokozata megfelelő. Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, étkezések, pihenés színterei.
Fejlesztendő területek: az eszközjegyzékből hiányzó eszközeink, tárgyi feltételeink folyamatos beszerzése. Az egészséges és SNI gyermekek szükségletei szerint kialakított környezet fejlesztése, és folyamatos gyarapítása.

Az eszközjegyzéknek és az előírásoknak megfelelő, biztonságos udvari játékok beszerzése, hogy a gyermekek természetes mozgásigényét, testi fejlődését biztosítani tudjuk.

❖ **A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések**

- Az óvoda kötelező (minimális) eszközei és felszerelései az 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján PP I. számú melléklet).
- A program megvalósításához szükséges eszközök
  Néphagyományőrző programunk meghatározza az alapvető eszközök, játékok jellegét. (PP II. számú melléklet)

VII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1/1. Bevezetés:

Az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület, hiszen gyermekkorban az egészséges életmódra nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ebben a korban kiemelt jelentőségű. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül. Feltételezi a személyiség megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé (szokássá) alakítja az egészségvédő magatartást.

1/2. Helyzetkép:

Gyulafirátót és Kádárta közös múlttal rendelkező városrészek. Árpád kori települések, s egészen 1985-ig önálló faluként éltek Veszprém szomszédságában. 1985-ben mindkét települést Veszprémhez csatolták. Az emberek kertes családi házakban, sok esetben nagyszülőkkel együtt élnek. A gyermekek rokoni, baráti kapcsolatban állnak egymással. A mai napig is fennmaradtak népszokások, megmaradtak a családi tradíciók. Gyulafirátóton öt, Kádártán két csoporttal működik az óvoda. Saját főzőkonyhával rendelkezünk, ételeink háziasak, ízletesek és különös gondot fordítunk arra, hogy egészséges táplálkozás szokásainak kialakításában óvodánk példát mutasson a családok számára.
Az óvoda udvara elrendezésével minden gyermeki igénynek megfelel. Mesterségesen kialakított árnyékos-napos helyek, homokozók, biciklipálya, az udvari játékok mind-mind alkalmasak a gyermekek játék és mozgásigényének kielégítésére.

1/3. Jövőkép

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretetet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
A gyermekek testi-lelki-szociális egészségének megőrzése, a környezettudatos nevelés, nem csak óvodánk életét, hanem a családok mindennapjait is meghatározza, és ez hozzásegít a fenntartható fejlődéshez a környezettudatos magatartás, és az egészséges életvitel kialakulásához, az emberi élet minőségének fenntartásához.
Dolgozóink elkötelezettséggel, folyamatosan fejlődő szakmai tudással, szervezőkészséggel, és mindezek rendszeres ellenőrzésével valósítják meg pedagógiai programunkban megfogalmazott céljainkat.

2. Az egészségfejlesztés célja, feladatai alapelvei, és tartalma:

2/1. Az egészségfejlesztés célja

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jól-léttét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.
A lelki egészségfejlesztés segítse elő a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, a környezethez való alkalmazkodást, az ártalmas hatásokkal szembeni védekezést, pozitívan hasson a személyiségfejlődésre.

- ❖ az egészséges életvitelhez szükséges készségek megalapozása;
- ❖ a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód a testápolás az egészségmegőrzés szokásainak alakítása; a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ a megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- ❖ az egészséges, barátságos biztonságos környezet kialakítása;
- ❖ a családok életmódbeli szokásainak alakítása.

2/2. Hosszú távú céljaink

- ❖ az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése:
  - környezettudatos magatartás;
  - óvó tájhasználat;
  - az épített környezet védelme;
  - a takarékos energiahasználat;
  - a káros szenvedélyek elleni küzdelem;
  - szelektíven „szemetelő" rutin;
- ❖ az egészséges életmód kialakításának segítése (helyes táplálkozás, dohányzás, alkohol, drog nélküli élet) legyen a cél;
- ❖ az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése;
- ❖ a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése a környezettudatos tevékenységek során;
- ❖ problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése;
- ❖ globális összefüggések megértése (a Föld ökológiájának változása során) iránti igény felkeltése;

2/3 Az egészségfejlesztés feladata

- ❖ A folyamat eredményeképpen a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.
- ❖ Biztosítson kiemelt figyelmet a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak:
  - egészséges táplálkozás;
  - mindennapos testnevelés;
  - testi-lelki egészség fejlesztése;
  - bántalmazás megelőzése;
  - baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás;
  - személyi higiéné.
- ❖ A teljes körű egészségfejlesztés vegye figyelembe a gyermekek biológiai, társadalmi sajátosságait.
- ❖ Olyan környezet kialakítása, amely alkalmas a helyes szokások, magatartásformák kialakítására és gyakorlására.
- ❖ Az egészséges életmódot támogató munkarend és házirend betartatása az intézményben.
- ❖ Működjön közre a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében, és megszüntetésében, ennek során tevékenyen működjön közre a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmet ellátó, más személyekkel, intézményekkel és a hatósággal.
- ❖ A közétkeztetés során vegye figyelembe a szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat.
- ❖ Az élelmiszer alapanyagok beszerzését hangolja össze a helyi élelmiszer alapanyag termeléssel és előállítással.

- Az óvodapszichológus konzultációs keretben nyújtson közvetlen segítséget az óvodapedagógusnak munkája hatékonyságának segítésére.

2/ 4. Az egészségfejlesztés alapelvei óvodánkban

- a mozgáshoz való pozitív viszony kialakítása során alakuljon ki a mindennapi mozgás igénye, a mozgás által kiváltott öröm átélése;
- a szelektív hulladékgyűjtéssel, a hulladékok újra hasznosításával tapasztalják meg, hogy a „hulladék nem szemét";
- a helyes táplálkozás igényének a kialakítása;
- ismerje meg saját testét, váljon belső igényévé a higiénia;
- a nyugodt kiegyensúlyozott óvodai légkör alapozza meg a belső harmónia kialakulását.

2/5. A célok elérését szolgáló legfontosabb, legjelentősebb tevékenységek

A). Egészséges táplálkozás:
- a gyermek az óvodában mindennap egyen gyümölcsöt, zöldséget;
- a nap folyamán legyen biztosított a folyamatos és bőséges folyadék fogyasztása.
- A törvényi előírásoknak megfelel a gyermekek étrendje, „különösen figyelünk a magas cukortartalmú ételek, a magas só- és teltetlen-zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére."
- Ismerkedjenek meg a régi hagyományos ételek, gyógyteák készítésével, szokják meg ezeknek az ételeknek, italoknak az ízét;
- a gyermek legyen nyitott a számára ismeretlen ételek elfogyasztására, a számára szokatlan ízeket is kóstolja meg;
- az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az óvoda gyümölcs- vagy zöldségnapot szervez, megismerteti a gyermekeket az új ízekkel, ismeretlen italféleségekkel;
- jeles napok alkalmával a gyermekek is részt vesznek az ételkészítésben (saláta, gyümölcstál, lekvár, gyógytea).

B). Testmozgás, mindennapos testnevelés:
- örömmel vegyen részt a napi szervezett mozgáson, váljon igényévé a rendszeres mozgás;
- az udvar biztosította sokoldalú mozgástevékenységeket a gyermekek használják ki;
- az óvoda udvar által biztosított speciális mozgásformákon a gyermekek vegyenek részt (kerékpározás, rollerezés, szánkózás).
- a nagycsoportos gyermekek szűrővizsgálaton való részvétel után, az orvos javaslatát figyelembe véve vegyenek részt a gyógytestnevelésen;
- örömmel vegyenek részt az óvoda által szervezett kirándulásokon, túrákon.

C). Gyermekvédelem:
- Az óvoda elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, a problémákat, a hátrányos helyzet tüneteit felismeri, és ha szükséges szakember segítségét kéri.
- A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen.
- A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, mely faji, vallási vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet.
- A gyermeknek joga van a családi élethez, de ez nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, a kivételes körülményektől eltekintve ne válasszák külön anyjától.
- A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük. A sokgyermekes családok állami támogatást kapnak a gyermekeik eltartásához.
- A nevelőtestület minden tagja elősegíti a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkát.
- Az óvodapedagógus segíti a gyermek szociális képességeinek kifejlődését.
- Az óvodapedagógus példája, modellkövetés útján a gyermeknek a konfliktus megoldási repertoárját gazdagítja.
- A szülők tájékoztatása óvodánkban folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a lehetséges támogatások igénybevételéről, és a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről.

D). Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás:
- biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása elsődleges szempont, az óvodában;
- a balesetek megelőzése érdekében intézkedési terv készítése, a benne foglaltak ismertetése az érintettekkel, és azok betartatása;
- homokozók, pancsolók, mászókák, hinták, kerti szerszámok, valamint a napozás és a vízzel való edzés lehetőségeinek balesetmentes kialakítása;
- balesetveszély rendszeres felmérése, és a szükséges intézkedések megtétele;
- a balesetmentes óvodai élet érdekében biztonsági szabályok elsajátítása;
- elsősegélynyújtási ismeretek átadása a szülőknek, óvónőknek;
- egészségügyi doboz tartalmának folyamatos frissítése;
- tűzvédelmi előírások ismertetése és betartása;
- erős napsugárzás elleni védelem szabályozása;
- hőségriadó esetén a napirend, étrend szükségszerű átalakítása;
- megfelelő vízfogyasztási szokások kialakítása, és lehetőség biztosítására, az ivásra a nap folyamán;
- veszélyes, vagy mérgező növények eltávolítása, a gyermekek környezetéből;
- alapvető közlekedési szabályok megismertetése, gyakoroltatása;

- megfelelő lábbeli és kényelmes, praktikus ruházat viselése, szülők szükségszerű tájékoztatása.

E). Személyi higiénia:
- a kisebb gyerekek segítséggel, a nagyobb gyermekek önállóan végezzék a testápolási szokásokat;
- a gyermekek egészségesen látogassák az óvodát;
- jussanak el fokozatosan odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban igényeljék a rendet és a tisztaságot;
- a kisebb gyermekek kis segítséggel öltözzenek, vetkőzzenek, gyakorolják a gombolást, és a cipőfűzést;
- ruhaneműjükkel bánjanak gondosan, vigyázzanak ruházatuk tisztaságára és rendjére, legyen számukra biztosított a tiszta váltóruha, a réteges öltözködés;
- öltözetük legyen kényelmes időjárásnak megfelelő;
- ügyeljenek az esztétikus terítésre, a kulturált étkezésre;
- a kisebb gyerekek biztonsággal használják a kanalat és a villát, a nagyobbak sajátítsák el a késsel való étkezést.
- tudják megítélni mennyi ételt, és folyadékot tudnak elfogyasztani.

2/ 6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- igényévé válik az egészséges táplálkozás, bőségesen iszik vizet;
- szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt;
- szereti a mozgást, szívesen vesz részt a szervezett mozgásos tevékenységekben, követi az óvónő verbális utasításait;
- toleráns társaival szemben;
- az óvodás életforma örömet okoz számára, társaival együttműködik;
- a napi tevékenysége során keletkezett konfliktusait képesek békésen megoldani egymás között;
- a balesetmegelőzés szabályait ismeri, betartja, alkalmazza;
- ha társát baleset éri, azt jelzi a vele foglalkozó felnőtt számára;
- a közvetlen természeti környezetét, az abban élő növényeket, állatokat ismeri és tudja helyes gondozásuk módját;
- váljék igényükké a természet gondozása, védelme, megújulásának segítése;
- testápolási szokásait ismeri, betartja, alkalmazza, önállóan mos kezet, arcot, fogat, használja a törölközőjét;
- igény szerint önállóan fésülködik;
- az étkezési szokásokat betartja, ügyel a kulturált étkezésre;
- a hőmérsékletnek megfelelően, helyes sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját rendben tartja.

3. Egészségnevelési programunk megvalósításának feltételei

3.1. Személyi feltételek
- óvodánkban az egészségfejlesztő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára;
- az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára;
- az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája egyaránt hozzájárul az óvoda egészségfejlesztő tevékenységének eredményességéhez;
- élelmezésvezetőnk, szakácsunk elkötelezettsége az egészséges táplálkozás szokásának kialakítása érdekében;
- a körzetben egy fő óvodapedagógus gyógytestnevelés szakvizsgával rendelkezik, így egyik tagóvodánkban a gyermekek gyógytestnevelés ellátása biztosított.

3. 2. Tárgyi feltételek

- **Az óvodakörzet épületei**

Kastélykert Óvoda

Óvodánk 2019 szeptemberében költözött új helyszínre, új épületbe. Az épület, tágas, világos, modern. Az óvoda épületének, berendezésének kialakítása támogatja a gyermekközpontú pedagógiai tevékenységet. Öt óvodai csoport 60m² -es csoportszobákban kapott elhelyezést. Folyosóink, öltözőink tágasak, világosak.
Fejlesztő szoba lehetőséget biztosít az intézményben működő egyéni fejlesztések megszervezésére és lebonyolítására. Tágas, jól felszerelt tornatermünk van, ahol a gyermekcsoportok rendszeres, aktív mozgástevékenysége biztosítva van rossz idő esetén is.
Főzőkonyhánk modern, új gépekkel ellátott, ahol az épületben működő bölcsődei csoport étkezését is biztosítjuk.
Az óvoda egyéb kiszolgáló helységei tágasak, esztétikusak, biztosítják a dolgozók pozitív komfortérzetét.
Óvodánk udvara az új helyszínen teljesen új kialakítású. Fiatal facsemeték vannak, amik sajnos még árnyékot nem nyújtanak. Az óvoda udvara tagolt, ahol a csoportoknak, kisebb átjárással tudjuk biztosítani a változatos mozgást. A kialakított járdán a gyermekek kerékpározhatnak, rollereznek.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda 2000-ben épült EU szabványoknak megfelelő intézmény.
Világos, tágas, otthonos csoportszobáink a kicsi gyermekek számára esztétikus, barátságos, biztonságos környezetet nyújtanak.

Helyet kapott az épületben: nevelői szoba, logopédiai foglalkoztató, elkülönítő is.
A testi képességek fejlesztésére korszerű tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

❖ **Az óvodai körzet udvarai**

Kastélykert Óvoda
Az **óvoda udvara** új telepítésű, fiatal fákat-cserjéket ültettek, amelyek még nem biztosítanak árnyékot.
Mesterségesen kialakított árnyékos helyek, a zöld övezet, a rézsű, a homokozók, biciklipálya, a szerepjátékokra és egyéb tevékenységekre való lehetőség, a vidám színek harmóniája a gyermekek egészségének megőrzését, a környezet szeretetére nevelést, s így egész személyiségük pozitív alakítását teszi lehetővé.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda udvara tágas, az árnyékot adó fák és a mesterséges árnyékolók az egész udvar területén biztosítják napos időben is az árnyékos helyeket.
Az udvari mozgásfejlesztő játékaink EU-s szabványoknak megfelelnek.

❖ **Az óvodai körzet csoportszobái**

A csoportszobák az egész körzetben a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, s a sokszínű tevékenységhez megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.
Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mesesarok, gyermekméretű eszközök az önellátáshoz.
A bútorokat a tevékenységekhez igazodóan rendezzük el. Minden kisgyermeknek van külön fiókja vagy zsákja, melyben személyes holmiját, „kincseit" gyűjtheti.
Csoportszobáink nagysága biztosítja az egy főre jutó 2 m^2-es alapterületet, óvodánk komfortfokozata megfelelő. Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, étkezések, pihenés színterei.

Fejlesztendő területek: az eszközjegyzékből hiányzó eszközeink, tárgyi feltételeink folyamatos beszerzése. Az egészséges és SNI gyermekek szükségletei szerint kialakított környezet fejlesztése, és folyamatos gyarapítása.
Az eszközjegyzéknek és az előírásoknak megfelelő, biztonságos udvari játékok beszerzése, hogy a gyermekek természetes mozgásigényét, testi fejlődését biztosítani tudjuk.

VIII. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

❖ **A működés alapdokumentumai:**
- Alapító Okirat;
- Szervezeti és Működési Szabályzat;
- Házirend.

❖ **Szakmai dokumentumok:**
1 Az első számú szakmai dokumentum:
„Ne felejts!" Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program.

2. „Ne felejts!" Néphagyományőrző Módszertani Kézikönyv
Készítette: az igazgató és a néphagyományőrző munkaközösség.
Tartalmazza: az ünnepköröket, a hozzá tartozó jeles napokat, érzelmi ráhangolódást, feladatokat, tevékenységeket.

3. Belső Intézményi Önértékelési Program, adott nevelési évre vonatkozó Önértékelési terv
Elkészítéséért a Belső Ellenőrzési Csoport (későbbiekben BECS), működtetéséért az igazgató a felelős.

4. Éves munkaterv:
Elkészítéséért az igazgató felelős, elfogadja a nevelőtestület.
Tartalmazza az adott nevelési év működési rendjét:
- óvodai szünetek, nevelés nélküli munkanapok időpontját,
- az ünnepek idejét, mikéntjét,
- nevelőtestületi értekezletek időpontját.

5. Éves tematikus terv:
Készíti: Csoportos óvodapedagógus adott év augusztus 31-ig.
Tartalmazza:
- csoportprofil,
- nevelési terv,
- tevékenységekben megvalósuló tanulás tervezése.

6. A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja (csoportnapló):
Készítik a csoport óvodapedagógusai.
Tartalmazza:
- csoportnak megfelelő:
  - csoportprofil (aug.31-ig),
  - nevelési terv (szept.15-ig, jan.31-ig),
  - Programterv (ünnepkörönként),
  - pedagógiai tématervet, melyet kétheti ciklusra tervezünk,

- reflektálás az elmúlt két hét tervezésének megvalósulásáról.

1. Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai:
- Gyermekek fejlődésének nyomonkövetése:
Folyamatosan vezetik a csoport óvodapedagógusai. A megfigyeléseket rögzítik október-november és február-március hónapokban.
Tartalmazza a gyermek anamnézisét:
- az előzetes családlátogatás során tapasztalt családi szociokulturális jellemzőket,
- a gyermek az - egyes tevékenységformákban elért - képességszintjét, s a fejlesztés módját,
- egyéb információkat.

- A *különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztési terve*, melyet az óvodapedagógus vezeti. (negyedévente),
- A *sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési naplója*, melyet a gyógypedagógiai szakember vezet, (pl.: konduktor, fejlesztő pedagógus) s az óvodapedagógusok nyomon követik.

Az óvodapedagógus pedagógiai terveit a megvalósítás után rendszeresen elemezze. Reflexiói az eredmények és sikertelenségek okát tárják fel, ezek alapján fogalmazza meg a következő időszak pedagógiai tennivalóit.

IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Óvodai Pedagógiai Programunk érvényessége:

- A többször módosított „Ne felejts!" Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program 1999. szeptember 01-től visszavonásig érvényes.

Óvodai Pedagógiai Programunk módosításának módja:
-ha szervezeti átalakítás történik;
-ha törvényi változások történnek;
-ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt;
-pedagógiai innováció esetén.

Előírás a program módosításának előterjesztésére:
-írásbeli előterjesztés az óvoda, vezető testületének,
-részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.
Óvodai Pedagógiai Programunk módosításának indokai:
A program felülvizsgálatára a törvényi változások, Pedagógiai Innovációs tevékenység megvalósulása és annak beépülése a pedagógiai gyakorlatba.

A módosított „Ne felejts!" Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program

- *Nevelőtestület elfogadásának időpontja:* 2025. május 15.
- *Hatályba lépésének időpontja:* 2025. szeptember 01.
- *Felülvizsgálat időpontja:* hatályba lépést követően négyévenként.

A Pedagógiai Program példányszáma:	Csoportonként egy-egy darab Igazgatói iroda Tagóvoda igazgatói iroda Óvodatitkári iroda Tagóvoda igazgatói iroda
Nyilvánossága a szülők részére:	Az óvoda hivatalos honlapján digitális formában

Legitimációs záradék

Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Intézmény oktatási azonosítója: 036819	Készítette: ..... igazgató P.H. az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. ..... A szakmai munkaközösség (ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. ..... Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Szülői szervezet részéről ..... Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka Tagóvodája Szülői szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták ..... Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.kastelykertkorzetiovoda.hu	Érvényes és hatályos: A Fenntartói Jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	Iktatószám: 341/1/2025

XII. FELHASZNÁLT IRODALOM

Idézetek jegyzéke

1. Kodály Zoltán: Énekes játékok-Visszatekintés I. kötet. *Bp. Zeneműkiadó, 1982.* 94.oldal
2. Néphagyományőrző óvodai program Gödöllő, *1997.* 9.oldal
3. Útmutató a néphagyományőrző óvodai program megvalósításához *Gödöllő, 1999.* 9.oldal
4. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel *Szolnok, 1997.* 20.oldal
5. „ 52.oldal
6. „ 53.oldal
7. „ 53.oldal
8. „ 87.oldal
9. „ 56.oldal
10. „ 62.oldal
11. „ 69.oldal
12. https://tok-testnevelesi-tanszek.webnode.hu/oktatas/gergely-ildiko-segedanyagai/ 75.oldal
13. „ 81.oldal
14. www.mentorhalo.hu Az óvodapedagógus feladata a sajátos nevelési igényű gyermek nevelésében. 21.oldal
15. 63/2012. (XII.17.) Korm. rend. Óvodai nevelés országos alapprogramja 58.oldal
16. Óvodai nevelés országos alapprogramja 62.oldal 8. oldal 41.oldal 49.oldal
17. Köznev. tv. - 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 23. oldal
18. Óvodai nevelés LXXVI.évfolyam.2023.december 10. szám A fejlesztő környezet alakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül. 23. oldal
19. Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. november 9.szám A fejlesztő környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül 23.oldal
20. Az óvodapedagógus színes világa 24. oldal 25. oldal
21. Körmöci Katalin 2015 Óvodapedagógiai kislexikon (Flaccus kiadó) 52.oldal
22. Dömötör Tekla: Magyar népszokások-Corvina kiadó Budapest 1977.30. oldal
23. Csányi Yvonne - A Speciális Nevelési Szükségletű Gyermekek És Fiatalok Integrált Nevelése-oktatása 19.oldal

Egyéb irodalom

- 63/2012. (XII.17.) Korm. rend. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról,
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? - NAT-TAN Sorozat OKI. Budapest 1996.
- Ereszlényi Éva: JMK Óvodai Program – Alcius Bt. Budapest 1996.
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások – Corvina kiadó, Budapest 1977.
- Kerényi György: Magyar énekes népszokások - Gondolat kiadó, Budapest 1982.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában - Budapest 1991.
- Laczkovits Emőke: Naptár - Jeles napok, s a hozzájuk kapcsolódó szokások az egyházi évben a Bakonyban és a Balatonfelvidéken. – Veszprém 1992.
- Tévaldné Sersing Ildikó: A karácsony varázsa (ünnepek, népszokások, jeles napok) -Módszertani levelek- MPI, Veszprém 1991.
- Zilahi Józsefné: Magyar népi mondókagyűjtemény kisgyermekek szórakoztatására - Veszprém 1986.
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Iskolafejlesztési Alapítvány, Szorobán Kiadó, Budapest 1994.
- Bukovicsné Nagy Judit Egészségfejlesztési feladatok az óvodában
- Mátrai Jánosné: Intenzív továbbképzés záródolgozata 1992.
- Napról - napra (A mi kalendáriumunk) Pedellus Bt, Debrecen
- Guzsalyas: Népművészeti és kézműves folyóirat
- Óvodai Élet folyóirat programkészítésről szóló rovatai
- Óvodai Nevelés folyóirat rovatai közül az alábbi témákban:
  - Jeles napok
  - Környezetismereti
  - Programkészítés
  - A fejlesztő környezet alakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül.
- Kastélykert Óvoda: A mi kalendáriumunk – saját gyűjtés és kiadás
- Körmöci Katalin 2015 Óvodapedagógiai kislexikon (Flaccus kiadó)
- Petőné Vígh Katalin: 2021 Az óvodapedagógia színes világa Flaccus kiadó
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

XIII. MELLÉKLETEK

I. Melléklet - *JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről*

II. Melléklet – Nevelőmunkát segítő játékok és eszközök csoportonként

III. Melléklet – „ A gyökerek persze nem látszanak, de tudod azok tartják a fát" Módszertani kézikönyv.

IV. A tehetségfejlesztésre kiválasztott gyermekek összesítése

V. Egyéni fejlesztési terv prevenciós, korrekciós és/vagy tehetséggondozó feladatok megvalósításához

I. Melléklet

2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

JEGYZÉK
a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

1. ÓVODA

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	7	
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	7	
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	2	
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	1	

10.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	1	
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	1	
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	.
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	.
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		Tornaszobát használjuk erre a célra.
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	7	
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	7	
18.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	2	
19.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	2	
20.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	5	
21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	

25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	-
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
29.	földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	0	
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
34.				

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	**1. Csoportszoba**			
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	180	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	180	
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével		
5.	fényvető függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben		Megfelelő mennyiségben és méretben
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben		Megfelelő mennyiségben és méretben
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1		Megfelelő mennyiségben és méretben

8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1		Megfelelő mennyiségben és méretben
9.	elkülönítő ülőhely	gyermekcsoportonként 1	7	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	7	Megfelelő mennyiségben és méretben
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	7	
12.	szemétkosár	gyermekcsoportonként 1	7	
13.	**2. Tornaszoba**			
14.	tornapad	2		
15.	tornaszőnyeg	1		
16.	bordásfal	2		
17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	2	Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához		Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
19.	**3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba**			
20.	a fogyatékosság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			
21.	tükör (az asztal szélességében)	1		
22.	Asztal	1		
23.	Szék	2		
24.	Szőnyeg	1		
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		
26.	**4. óvodapszichológusi szoba**	Gyermeklétszám szerint		
27.	Asztal	1		
28.	Szék	4		
29.	Szőnyeg	1		
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		
31.	**5. Játszóudvar**			
32.	kerti asztal	gyermek-csoportonként 1	4	

33.	kerti pad	gyermek-csoportonként 2	4	
34.	Babaház	gyermek-csoportonként 1	7	
35.	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1	7	
36.	Takaróháló	homokozónként 1	2	Kastélykert Óvodában hiányzik
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
38.	**6. Intézményvezetői iroda**			
39.	Irodasztal és szék	1-1		
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1		
41.	Telefon	1		
42.	Fax	1		
43.	Könyvszekrény	1		
44.	Iratszekrény	1		
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1		
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés		
47.	számítógépasztal és szék	1-1		
48.	**7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda**			
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			A neveléi szobát használjuk erre a célra.
50.	Irodasztal és szék	1-1		
51.	Iratszekrény	1		
52.	Telefon	1		
53.	számítógépasztal és szék	1-1		
54.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1		
55.	**8. Nevelőtestületi szoba**			
56.	Fekos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1		
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1		
58.	könyvtári dokumentum	500		

59.	Könyvszekrény	2		
60.	Fénymásoló	1		
61.	Tükör	1		
62.	**9. Többcélú helyiség**			
63.	tárgyalóasztal székekkel	1		
64.	**10. Orvosi szoba, elkülönítővel**	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	1	
65.	**11. Gyermeköltöző**			
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	42	4 gyermek öltözésére alkalmas egy szekrény
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	42	
68.	**12. Gyermekmosdó, WC helyiség**			
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	12	
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1	16	
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	18	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1		fésű, fogkefe, fogmosó pohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1		
3.	Fésűtartó	csoportonként 1		30főre kialakítva csoportonként
4.	Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	540	30főre számolva csoportonként
5.	Alátét	asztalonként 3	108	asztalonként3
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	190	30főre számolva csoportonként
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	540	30főre számolva csoportonként

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1		
10.	Hűtőgép	óvodánként 1		
11.	Porszívó	óvodánként 1		

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	**1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)**			
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szereplátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	**2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök**			
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	3	
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	7	
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	

14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		fogyatékos gyermekeket nevelő óvodában az óvoda pedagógiai programja szerint
18.	projektor vagy írásvetítő	1	1	

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot db	Megjegyzés
1.	**1. Beszédfogyatékosok**			
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	7	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	7	
4.	**2. Hallási fogyatékosok**			
5.	Dallamíró	csoportonként 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
6.	hallásvizsgáló és halláskészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	3	videomagnó

9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1		
11.	**3. Látási fogyatékosok**			
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével		
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1		

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot db	Megjegyzés
1.	étel-mintavételi (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	Közegészségügyi előírások szerint
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	Közegészségügyi előírások szerint
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint		
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint		
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint		Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint.

II. Melléklet

NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS ESZKÖZÖK CSOPORTONKÉNT

❖ **Játékok**
Babaszobai-konyhai játékbútorok fa, nád vessző alapanyagúak. Puha tapintású babák, takarók, szőnyegek, bölcsők, babakocsik, egyéb kellékek, fakockák, építő-konstruáló játékok, LEGO-duplo játékok, Geo mag készlet, logikai képességeket fejlesztő játékok, társas játékok, képességfejlesztő játékok.

❖ **Mese-vers, dramatizálás, bábozás eszközei**
Mesekönyvek: 15 féle 3-3 példányban
Bábok: 7-8 db karakterbáb, fakanál bábkészlet 50db-os
Diavetítő, diafilmek
Dramatizáláshoz karakterruhák

❖ **Ének-zenei nevelés eszközei**
Népi hangszerek: citera, furulya, kócsögduda, egyéb ritmushangszerek, óvónők, gyermekek által készített hangszerek.

❖ **Ábrázoló tevékenység eszközei**
Agyag, gyékény, szalma, gyapjú, pamut, fa, méhviasz, gyöngyök, fonalak, cérnák, tűk, ollók, papírok, ceruzák, zsírkréták, filctollak, ecsetek, festékek, gyurmák.

Környező világ megismerését elősegítő eszközök, anyagok
Gyermeki tevékenységhez szükséges valódi főző-sütőedények, eszközök
Növény és kertápolás eszközei: fajtánként 3-5 db
Takarító eszközök: gyermek asztalonként egy-egy db
Értelmi képességeket fejlesztő eszközök, diák, képek, képes lottók, kártyák, fajtánként 3-5 db, „Kis Felfedező" készlet 1db,

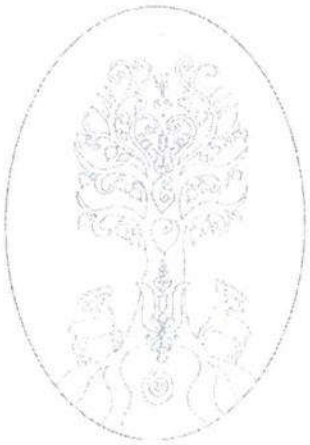
Mozgásfejlődést segítő játékok, eszközök
Csoportszobában: egyensúly érzéket fejlesztő játékok, lépegetők, labdák, rongylabdák, téri észlelést segítő eszközök, mozgás koordinációt fejlesztő játékok, finom motorikát fejlesztő játékok.
Udvaron: tornabot, karika, ugró és mászókötelek, labdák, Rotikoom, gólyaláb, labdák.

Udvari játékok
Gyermekcsoportonként 1 db homokozó, homokozó játékokkal és udvari babaház, kerti asztal, kerti pad.
Kombinált mászóvár, csúszda, lengőhinta, libikókák csoportonként.
Kresszpálya, kisebb- nagyobb méretű kerékpárokból 2-2 db, futóbicikli csoportonként 2db, roller, 3 kerekű bicikli, kressztáblák.

Nyári melegben a pancsoló medencében való zuhanyozás eszközei, fürdő-napozó kellékek.
Őszi tevékenységekhez lombsöprű csoportonként 3db, téli játékok: szánkók.

III. Melléklet

A gyökerek persze nem látszanak,
de tudod, azok tartják a fát."

Módszertani kézikönyv

„Ne Felejts! Néphagyományőrző Pedagógiai Programhoz"

IV. Melléklet

A tehetségfejlesztésre kiválasztott gyermekek összesítése

Sorszám	A gyermek neve	Tehetségterület	A megállapítás indoklása
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

V. Melléklet

Egyéni fejlesztési terv prevenciós, korrekciós és/vagy tehetséggondozó feladatok megvalósításához

Név: .....
Születési hely, idő: .....
Anyja neve: .....
Lakcím: .....

A fejlesztés időtartama	Tartalmi területek	Fejlesztési területek	Tevékenységek	Kapcsolódó fejlesztési területek	Fejlesztést végző pedagógus aláírása

A fejlesztés időtartama	Tartalmi területek	Fejlesztési területek	Tevékenységek	Kapcsolódó fejlesztési területek	Fejlesztést végző pedagógus aláírása

VESZPRÉMI KASTÉLYKERT KÖRZETI ÓVODA

Megismerési nyilatkozat

A Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Pedagógiai programjának módosítását megismertem és elfogadom.

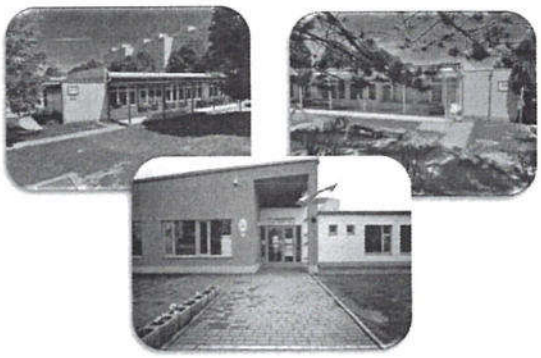
	Név	Beosztás	Kelt	Aláírás
1.	Balázsi Enikő	óvodapedagógus	2025.05.15.	
2.	Balogh Dorka	óvodapedagógus	2025.05.15.	
3.	Cziráki Andrea	óvodapedagógus	2025.05.15.	
4.	Csepeli Tamásné	óvodatitkár	2025.05.15.	
5.	Dr Vörös Zoltánné	óvodapedagógus	2025.05.15.	
6.	Gelencsémé Bíró Bernadett	óvodapedagógus	2025.05.15.	
7.	Kahler-Kölinger Tünde	ált. igazgató hely.	2025.05.15.	
8.	Király-Lestold Noémi	óvodapedagógus	2025.05.15.	
9.	Krasznainé Gerdi Edina	óvodapedagógus	2025.05.15.	
10.	Lábadi Anita	tagóvoda igazgató	2025.05.15.	
11.	Meles Erika	óvodapedagógus	2025.05.15.	
12.	Molnár Gáborné	óvodapedagógus	2025.05.15.	
13.	Pongrácz Petra	óvodapedagógus	2025.05.15.	
14.	Sipos Ivett	óvodapedagógus	2025.05.15.	
15.	Tóthné Martinkovics Erika	igazgató	2025.05.15.	
16.	Varga Erika	óvodapedagógus	2025.05.15.	

8412 Veszprém, Gyulafirátót Akác útja 32. Tel.: +36 88 550-272. Web:
kastelykertkorzetiovoda.hu

VESZPRÉMI RINGATÓ KÖRZETI ÓVODA

REK

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

1. Bevezető ... 4
2. Intézményünk adatai ... 6
3. Hitvallásunk ... 8
3.1. A kisgyermeknevelésről ... 8
3.2. Óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei ... 9
4. Nevelési törekvéseink ... 10
4.1. Óvodai nevelésünk célja ... 10
4.2. Óvodai nevelésünk feladatai ... 12
4.2.1. Egészségnevelés, egészséges életmódra nevelés ... 12
4.2.2. Környezetvédelemre nevelés ... 14
4.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ... 14
4.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása ... 16
4.4. A gyermekek védelmének feladatai ... 17
4.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése ... 18
4.5.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése ... 18
4.5.2. Tehetséggondozás ... 20
4.5.3. Interkulturális nevelés ... 20
5. Óvodai nevelésünk feltételrendszere ... 20
5.1. Szervezeti formák ... 20
5.2. Időkeretek ... 21
6. Óvodai nevelésünk tartalma ... 24
6.1. Óvodai életünk tevékenységformái ... 24
6.1.1. A játék ... 24
6.1.2. A mese és vers ... 26
6.1.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ... 28
6.1.4. Manuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ... 30
6.1.5. A mozgás ... 31
6.1.6. A külső világ tevékeny megismerése ... 33
6.1.7. A munka jellegű tevékenységek ... 37
6.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás ... 38
6.2. Az Óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei ... 40
7. Óvodai nevelésünk elvárható eredményei ... 51

8. Az óvoda teljes nevelési folyamatának ábrája ... 54
9. A nevelés tervezésének gyakorlata ... 55
10. A gyermekek fejlődésének nyomon követése ... 56
11. Személyi feltételeink ... 56
12.Tárgyi feltételeink ... 57
12.1. A nevelési programunk megvalósításához szükséges eszközök ... 57
13. Kapcsolattartás a fenntartóval ... 59
14. A gyermekek fejlődését szolgáló kapcsolataink ... 60
14.1. A családokkal való kapcsolatunk ... 60
14.2. Kapcsolatunk a bölcsődével ... 61
14.3. Kapcsolatunk az általános iskolával ... 61
14.4. Kapcsolatunk a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel ... 62
14.5. Közművelődési kapcsolataink ... 62
14.6. Kapcsolataink régiónk középiskoláival ... 63
14.7. Kapcsolatunk a Pannon Egyetemmel ... 63
14.8. Kapcsolatunk a Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karával ... 64
14.9. Kapcsolatunk külhoni magyar óvodákkal ... 64
14.10. Kapcsolatunk a Gyermekjóléti szolgálattal ... 64
14.11. Kapcsolat az egészségügyi szolgáltatókkal ... 64
15. Sajátos szolgáltatásaink ... 65
16. A program érvényessége ... 66
17. Pedagógiai Program nyilvánossága ... 66
18. Törvényesítő záradék ... 68
19. Felhasznált irodalom ... 69
20. Törvényi háttér ... 70
21. Legitimációs záradék ... 72
22. Mellékletek ... 73

„A jelent csak a múltból lehet megfejteni, a jövőt a múlt alapján felépíteni."
(Babits Mihály)

1. Bevezető

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 5 § (2) bekezdésének rendelkezése szerint

„Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. Az óvodák az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítik el helyi *pedagógiai programjukat.*"

Pedagógiai programunk elkészítésekor óvodai körzetünk három óvodájának, a Veszprémi Ringató Körzeti Óvodának, az Erdei és a Kuckó Tagóvodáknak a nevelési gyakorlatát foglaltuk rendszerbe, melyet összhangba hoztunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakkal és figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, a köznevelési törvény módosításait, a gyermekek jogairól szóló egyezményben lefektetett jogokat, a gyermekvédelemről szóló törvényi változásokat, óvodánk alapító okiratát, a fenntartónk által hozott rendeleteket, belső szabályzatainkat.

Megjelenítjük programunkban óvodáink közötti azonosságokat és a fellelhető és felvállalt különbözőségeket:
- célokban, feladatokban,
- a feladatok megvalósításához alkalmazott módszerekben.

Közös programunkban megtartottuk az óvodánkénti értékes hagyományokat.

Olyan értékeket fogalmazunk meg, melyek a gyermek és a gyermekkor reális ismeretére épülnek. Alapértékünk a gyermek tisztelete, szeretete, elfogadása. Mindez magában hordozza az átlagtól eltérőt, a különbözőségeket elfogadó magatartást is.

A játék fontosságát, értékét, a gyermek fejlődésében betöltött szerepét hangsúlyozzuk, melyet óvodai életünkben a legfontosabbnak tartottunk és tartunk ma is.

Programunkat elsősorban az „Óvodai nevelés játékkal, mesével" alternatív óvodai nevelési modellre alapoztuk, melyet folyamatosan kiegészítünk a mindennapi pedagógiai gyakorlataink eredményeinek felhasználásával.
Pedagógiai programunk mindennapos munkánk szakmai kézikönyve. Az óvodával ismerkedő olvasó számára a tájékozódás fontos forrása.
Pedagógiai célkitűzéseink, feladataink, gyakorlatunk pontosabb megismerésének lehetőségét kínálja a szülőknek, fenntartónak, nevelésben együttműködő partnereinknek.
Intézményi működésünk minden folyamata a minőségi kisgyermeknevelést szolgálja.

Veszprém, 2025. 05. 16.

Balogh Lívia
igazgató

2. Intézményünk adatai

Neve: Székhelye: Elérhetősége:	Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda 8200 Veszprém, Jutasi út. 79/I. Fax és tel: 88/796-181 E-mail: veszpremi.ringato.ovoda@gmail.com Honlap: http://rekovi.hu
OM azonosító száma:	036811
Alapításának ideje:	1972
Alapító szerve:	Városi Tanács Veszprém
Maximális gyermeklétszáma a körzetben:	Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda:260fő Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Erdei Tagóvodája: 118 fő Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Kuckó Tagóvodája:118 fő
Csoportjainak száma:	20 Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda: 10 Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Erdei Tagóvodája: 5 Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Kuckó Tagóvodája: 5
Csoportok szervezésük szerint:	Elsődlegesen vegyes életkorúak, de nem zárkózunk el az azonos életkorú gyermekek alkotta csoport szervezésétől sem
Tagintézményei:	Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Erdei Tagóvodája (továbbiakban Erdei Tagóvoda) Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Kuckó Tagóvodája (továbbiakban Kuckó Tagóvoda)
Telephelyei:	8200 Veszprém, Jutasi út 79/II. 8200 Veszprém, Jutasi út 79/II.

Telephelyeinek elérhetősége:	Erdei Tagóvoda: ☎ 88/426-209 E-mail: erdeitag@gmail.com Kuckó Tagóvoda: Fax és ☎ 88/429-502 E-mail: ovoda.kucko@gmail.com
Alaptevékenysége:	Óvodai nevelés, ellátás. Az NKT. 4. § 14a. pont r) alpontjában meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása. Étkeztetés.
Az alaptevékenységen belüli további tevékenységek:	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben Pedagógiai szakmai szolgáltatások szakmai feladatai
Működési köre:	Veszprém város közigazgatási területe
Irányítószerv neve, székhelye:	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyülése 8200 Veszprém, Óváros tér 9.

3. Hitvallásunk

3.1. A kisgyermeknevelésről

Gyermekeinkkel tisztelettel, befogadó, elfogadó, óvó-védő szeretettel bánunk. Tiszteletben tartjuk az őt megillető emberi jogokat, nevelőmunkánkat az egyenlő hozzáférés biztosításával végezzük.
A gyermeket mindenekelőtt a család neveli. Az óvodai neveléssel folytatjuk, kiegészítjük, segítjük a családi nevelést.
Minden életkornak megvan a teljes emberi élet szempontjából a jelentősége, a mással fel nem cserélhető szerepe és feladata, így az óvodás életszakasznak is. Élményekkel, tapasztalatokkal teli, valódi kisgyermekkor világát biztosítjuk óvodánkban, biztonságot adó, gyermekközpontú, életkorukhoz illő foglalatosságokkal. Gondoskodunk a sokszínű tevékenységeken (különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékon) keresztül a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről. Türelmesek vagyunk a spontán érés folyamatának kivárásában. A gyermekek egyéni adottságainak, képességeinek kibontakozásához elegendő időt hagyunk, sok-sok próbálkozási lehetőséggel és ismétlési alkalommal elősegítve nyugodt fejlődésüket.
Pedagógiai tevékenységrendszerünkkel és tárgyi környezetünkkel segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának és egészséges életmódjának alakulását.
Óvodai nevelésünkben biztosítjuk a nemzetiségi és a kisebbségekhez tartozó, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, a multikulturális nevelésen alapuló integrációjuk lehetőségét.
Az interkulturális családokban élő gyermekek óvodai neveléséhez támogató szemlélettel viszonyulunk.
Hiszünk abban, hogy a gyermekek életkorának megfelelő, sok játékra, megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, aktív érdeklődésre, spontán, utánzásos tanulásra módot adó óvodai nevelés az, amelyre eredménnyel építhet majd a következő érési szakaszban

az iskola. Közvetetten segítjük óvodás gyermekeinket az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésében.
A gyermek fejlődéséhez sok mozgás, cselekvés, játék, beszéd, mese, képzelődés szükséges. Eközben a felnőtt vele töltött ideje, együttléte, figyelme, együttműködése, az utánzásra ösztönző példája, a kérdéseire adott megfelelő válasza elengedhetetlen. Gyermekközpontú óvodai életünket, pedagógiai munkánkat a kisgyermekkori igényekre, szükségletekre alapozzuk, biztosítva az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

3.2. Óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik;
- óvodai nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával;
- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze, derűs szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével;
- a gyermekek - mint fejlődő személyiségek - gondoskodásban és különleges védelemben részesüljenek;
- a gyermeki személyiség felé történő odafordulással a gyermekek érzelmeit, indítékait, törekvéseit érezzük, értsük meg és segítsük őket;
- biztonságban, egészséges környezetben az egészséges életmód alapelveinek betartásával neveljük a gyerekeket;
- befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel törekszünk a gyermeki személyiségfejlesztésre, a gyermekek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatására, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét;

- óvodai nevelésünk sajátos eszközeivel valósítjuk meg az esélyegyenlőség biztosítását, a hátrányok kompenzálását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak;
- gondoskodunk az óvoda és a család között a folyamatos információcseréről, közös programokról;
- törekszünk meglévő pedagógiai gyakorlatunk értékeinek megőrzésére;
- a tehetség kibontakozását tehetség programunk segíti;
- környezettudatos magatartás kialakítását hangsúlyozzuk.

4. Nevelési törekvéseink

4.1. Óvodai nevelésünk célja

- biztosítani a 3-6 (7) éves gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit;
- a családokkal együttműködő, szeretetteljes, a kisgyermekkor sajátosságainak, lehetőségeinek megfelelő nevelés;
- biztonságot adó, közösen átélt örömökben, élményekben, tevékenységekben gazdag óvodai élet biztosítása, ahol a gyermekek jól érzik magukat, fejlődnek;
- célunk annak elérése, hogy a gyermekek szívesen járjanak óvodába, fogadják el az óvodai életrendet, alkalmazkodjanak hozzá;
- a gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődésének támogatása, az egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével;
- elősegíteni az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyarapodó gyermeki műveltség, a folyamatosan fejlődő tanulási képességek biztosításával;
- az ötletgazdag, kivitelezésében eredeti, társas színvonalában emelkedő gyermeki játék fejlesztése;

- érdeklődő, nyitott, beszédben és más kifejezési formákban bátran, a helyzetnek megfelelően megnyilatkozó, a társas kapcsolatok kialakítására képes gyermekek nevelése;
- pedagógiai tevékenységrendszerünkön és a gyermekek tárgyi környezetén keresztül a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása, formálása;
- a sajátos nevelési igényű kisgyermekek befogadása, eredményes szocializációja;
- az egyenlő bánásmód elvének teljes körű biztosítása az óvodai nevelési folyamatban: esélyteremtés, a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében;
- a nemek társadalmi egyenlőségének támogatása, segítése, esélyegyenlőséget biztosító, hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd;
- az emberi élet kiteljesedése szempontjából jelentős kapcsolatrendszer, az önismeret, a más emberekhez, a természeti és tárgyi környezethez való pozitív viszony megalapozása, érzékenyítésre törekvés;
- a nemzeti, kulturális hagyományaink alapjainak átörökítése, a magyarságtudat megalapozása, hazaszeretetre nevelés;
- a nemzetiségi kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, multikulturális nevelésen alapuló integrációja;
- A hazájukat elhagyni kényszerülő és a nemzetiségi családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

4.2. Óvodai nevelésünk feladatai

4.2.1. Egészségnevelés, egészséges életmódra nevelés

Kiemelt figyelmet fordítunk az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatainkra. Legfontosabb egészségnevelési célkitűzéseinket Egészségfejlesztési és Környezetnevelési Programunk tartalmazza, melyet a Pedagógia Programhoz, mint 1. sz. melléklet csatoltunk.
Feladatunk mindenekelőtt az **egészséges életmódra** nevelés.
A gyermekek testi fejlődésének elősegítése szeretetteljes gondozásukkal, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítésével, helyes óvodai életritmusuk megteremtésével, egészségvédő, egészségmegőrző, betegség-és balesetmegelőző szokások és az egészséges életmód szokásainak megalapozásával és alakításával történik.
Feladatunk a gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, edzése, óvása.
Megerősítjük és támogatjuk az egészséges életmód családban kialakított elemi szokásrendjét.
A gyermekekről való gondoskodás, testi állapotuk folyamatos figyelemmel kísérése, szükségleteik kielégítése a gyermeki önállóság és a segítségadás helyes egyensúlyának megtartása, alapvető gondozási tennivalónk.
A gyermekek óvodai életrendjét, napi életritmusát úgy szervezzük, hogy azt az érzelmi biztonságot megerősítő, szokásrendet megalapozó állandóság, a tevékenységek gyermekek által is belátható és ismert ismétlődései jellemezzék.
A folyamatos, egész napos játékot a testi szükségletek kielégítésével kapcsolatos tevékenységekkel szakítjuk meg és tagoljuk. Elegendő időt hagyunk a tevékenységekre, befejezésükre, az újrakezdésre, gyakorlásra.
Fontos az óvodai nevelésben az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a

gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Az egészségnevelés szempontjából is kiemelkedő jelentőségű **mozgás**ra megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

Valamennyi csoportban mindennapos mozgást és heti egy alkalommal kötött keretű játékos mozgásos tevékenységet szervezünk, kiegészülve a szabad levegőn töltött szabad és irányított játékkal, mozgással, sétával, kirándulással.

A **pihenés, alvás** fontos eleme a gyermekek egészséges óvodai életrendjének. Ebéd után valamennyi gyermek lepihen. A mesével, halk dúdolgatással megteremtett nyugalomban a gyermekek igényük szerint alszanak, vagy csendben pihennek az óvónő gondoskodó jelenlétében. Tekintettel vagyunk a gyermekek életkori különbségekből adódó és az egyénenként is eltérő alvásszükségletére. A nagyobb gyermekek, a korábban felébredők folyamatosan felkelhetnek.

A gyermekek egészséges **táplálkozás**ánál kiemelt fontosságúnak tartjuk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, melyet saját konyháinkról biztosítjuk. Étrendi összeállításban, tápanyag- összetevőkben, ételminőségben a szükségleteikhez ill. szakorvosi javaslathoz igazodunk. A tízórai ideje a gyermekek reggeli érkezési idejének különbözősége miatt folyamatos, az ebéd kötött időpontú, az uzsonna ideje a gyermekek egyéni alvásigényéből, ébredési idejéből adódóan szintén folyamatos lehet.

A kulturált, önálló étkezésre szoktatjuk a gyermekeket. Mindenkor tekintetbe vesszük az ízlésükben, étvágyukban, táplálkozási szokásaikban meglévő egyéni különbségeket. Az ételek elfogadását ösztönözzük, de nem kényszerítjük.

Az egészségvédő **testápolási szokások** a tisztaságigény kialakítását is szolgálják.

A gyermekeket fokozatosan szoktatjuk a személyükkel, ruházatukkal, használati tárgyaikkal, környezetükkel kapcsolatos rendre, tisztaságra, a saját tárgyak felismerésére, használatára.

A hőmérsékletnek megfelelő **öltözködés**sel védjük az egészségüket. Az öltözködésben alakítjuk, fejlesztjük önállóságukat.

Együttműködünk a szülőkkel és a megfelelő szakemberekkel a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátásában.

4.2.2. Környezetvédelemre nevelés

A gyermekek környezetvédő szokásainak alakítására, szemléletformálására gondot fordítunk. A felnőttek viselkedése minta a gyermekek előtt: vízzel, energiával takarékosan bánunk, környezetüket mindig rendben tartjuk, a hulladékot, a háztartási használt olajat, száraz elemeket szelektíven gyűjtjük, a kulturált természetjárást kedveljük, az élőlényeket és élőhelyüket tiszteletben tartjuk. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület ajánlása szerint valamennyi óvodai csoportunkban egész évben gondozzuk a körülöttünk élő madarakat. A Zöld jeles napok közül megünnepeljük a Madarak-fák napját, a Föld, a Víz és az Állatok Világnapját. Minden évben, munkatervünkben kiválasztunk egy zöld jeles napot, amit mindhárom óvodánk közösen ünnepel. A Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Állatbarát óvodai címmel, Örökös Zöld óvoda címmel és Madárbarát minősítéssel rendelkezik. 2024-ben elnyerte az Év állatvédő óvodája címet. Tagóvodáink Örökös Zöld óvodai címmel, Madárbarát minősítéssel, Kerékpárbarát címmel rendelkeznek.

4.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A kisgyermekkori szocializáció fő tényezőjének a családot tekintjük, az óvodát pedig az elsődleges, családi szociális tér kiszélesedésének, kiteljesedésének. Az óvodában társas együttélésre nevelünk, melynek folyamatában a gyermek önmaga és környezete megismerését tanulja. Emberi viselkedésformákat, érzelmi kifejezési formákat sajátít el. Magáévá teszi a közösségi együttélés szabályait, az elvárt viselkedésmódokat. Tökéletesedik, árnyaltabbá válik a másokkal való kapcsolat legfőbb közvetítő eszköze, a beszéd.

Megtapasztalja, tanulja az önkifejezés, önérvényesítés, akarás lehetőségeit, formáit. Természetes társas kapcsolatai serkentik és szabályozzák aktivitását, érdeklődését, kezdeményezőkészségét.

Nevelésünk során a kisgyermekek érzelmi fejlődésére, kiegyensúlyozott érzelmi életére megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

Nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, önálló tevékenységre, aktivitásra ösztönző környezetet biztosítunk számukra, hagyjuk kibontakozni, megvalósítani törekvéseiket. Szem előtt tartjuk érzelmeik dominanciáját, elősegítjük érzelmeik gazdagodását, differenciálódását: erkölcsi, szociális, esztétikai, intellektuális érzelmeik alakulását. Segítjük az érzelmek irányítási, szabályozási képességének, az önuralomnak a kifejlődését, alakulását. A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek és a családhoz való kötődést szűkebb és tágabb környezetünk értékeinek megismertetésével erősítjük.

Már az óvodába lépésük előkészítése során, majd óvodai befogadásuk idején is igyekszünk a család segítségével utat találni a gyermekekhez. Az óvodai felvételkor felajánljuk az óvodába lépést megelőző családlátogatást a gyermekekkel való ismerkedés céljából. Az óvodai környezet megismertetésére, elfogadtatására is hosszabb időt hagyunk. A beiratkozás előtt óvodába hívogatót és nyílt napot szervezünk számukra.

Intézményes feladatunk az óvodai nevelés folyamatában a helyes és elutasított magatartásformák egyértelmű közvetítése, a szabályok elfogadtatása, az együttlét élvezetessé tétele, a védettség és a gyermeki önállóság helyes arányának megteremtése, a gyermekek kapcsolatteremtő képességének, erkölcsi tulajdonságainak, az akarati tulajdonságoknak, a szociálisan elfogadott önérvényesítés képességének, szokás- és normarendszerének megalapozása. Törekszünk arra, hogy ezt a kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógusok és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Nevelésünk nem mindent megengedő. A korlátozást, az akadályok elviseltetését a gyermek realitásérzékének kifejlődése szempontjából a nevelés fontos elemének tartjuk.

A gyermekek nyitottságára építve segítjük elő, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteljék és becsüljék azt. Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére neveljük a gyerekeket. Megismertetjük velük szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.

Alakítjuk a gyermekek környezetvédelmi viselkedési és magatartásformáit.

A gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük.

Speciális ismeretekkel, sajátos törődéssel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével támogatjuk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelését.

4.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítjuk.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

Hangsúlyos feladatunk az anyanyelvi fejlesztés és a kommunikáció, metakommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, melynek alapja az óvodapedagógus mintaszerűen tiszta, helyes, árnyalt beszéde, szabályközvetítése.

Feladatunk a beszéd fejlődésének elősegítése, amely magába foglalja az összefüggő szövegjelleg erősödését, a szókincs gyarapodását, a mondatszerkesztés pontosabbá válását és jelenti a beszédészlelésben, beszédértésben, beszédfegyelemben való előrelépést is.

Törekszünk arra, hogy verbális és nonverbális, metakommunikációs köziéseink mindig összhangban legyenek.

Az értelmi nevelés keretein belül biztosítjuk a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építő, a minél több cselekvő tapasztalást biztosító óvodai életet. Ezáltal elősegítjük a gyermekek értelmi erőinek gyarapodását, az érzékelés differenciálódását, a pontosabb észlelés kialakulását, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlődését.
A nemzetiségi és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit egyénileg fejlesztjük a magyar nyelv megismertetése terén.

4.4. A gyermekek védelmének feladatai

A gyermekek védelmében ellátott feladatainkat a köznevelési és a gyermekvédelmi törvényben foglaltak szerint végezzük. Minden intézményi dolgozó feladata a gyermekek egyéni sorsával való törődés. Figyelünk az otthoni környezet, a gyermekek testi és mentális állapotában tapasztalható változásokra, megismerjük azokat a körülményeket, amelyek a gyermekek családi helyzetét hátrányosan érintik, egészséges fejlődésüket hátráltatják, esetleg veszélyeztetik. A veszélyeztetettség vélelmezése esetén a gyermekvédelem intézményrendszere felé jelezzük. Valamennyi óvodapedagógus közreműködik a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok feltárásában, a káros hatások pedagógiai eszközökkel való ellensúlyozásában.
Arra törekszünk, hogy a család gyermek iránti felelősségét is erősítsük. Gyermekvédelmi munkánk segítségnyújtás a kisgyermeknek, a családnak. Megértő, támasznyújtó egyéni bánásmóddal segítjük elő a gyermek hátrányainak leküzdését.

Együttműködünk a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A segítségnyújtás kezdeményezői vagyunk minden esetben, ha a magunk eszközeivel nem tudjuk a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében az indokolttá válik.

4.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

4.5.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Óvodánkban együtt neveljük az ép és a sajátos nevelési igényű kisgyermekeket (SNI), akiknek esetében a szakértői bizottság szakemberei ígéretesnek tartják az egészséges gyermekközösségben történő integrált nevelését.
A sajátos nevelési igényű gyermekek száma csoportonként nem lehet több mint a gyermekcsoport létszámának 10 % -a.
A családdal együttműködve arra törekszünk, hogy a sérült kisgyermek annyi időt töltsön óvodai társas együttléttel, amennyit el tud fogadni, amennyire igénye van, ameddig jól érzi magát.
Pedagógiai programunkban leírt, nevelőmunkánkat általánosan szabályozó tartalmi elemek mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján határozzuk meg a különleges gondozást igénylő gyermekek nevelésének speciális elveit és tennivalóit. Nevelési eljárásainkban alapozunk a gyógypedagógiai-, orvosi-, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira.
A gyermek egyediségét tiszteletben tartjuk, a sérüléséből adódó sajátos igényeire figyelünk. Szeretetben neveljük. Nevelésük speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Képességeikhez mért lehető legjobb eredmények elérése érdekében fejlesztésükhöz gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, konduktor, pszichológus szakemberek egyéni, vagy csoportos fejlesztő foglalkozásain való részvételüket tartjuk szükségesnek. Ezek az egyénre szabott fejlesztések történhetnek az óvodában, vagy az óvodán kívül is. Ennek eldöntését a Pedagógiai Szakszolgálatra bízzuk, de a fejlesztő pedagógusok által tervezett egyéni fejlesztési tervekről folyamatosan tájékoztatást kérünk, hogy az óvodai nevelés keretében gyógypedagógiai asszisztensek segítségével a sajátos nevelési igényből adódó hátrányokat csökkenteni tudjuk.
Befogadó szemlélettel alakítjuk a gyermekközösségben a különbözőséget elfogadó viselkedést és magatartást, ezen belül különösen a toleranciát, megértést, figyelmességet, segítőkészséget, empátiás készséget. Ebben a befogadó, elfogadó

társas környezetben segítjük, hogy az ép gyermekek között, valóságos élethelyzetekben alakuljanak ki a sajátos nevelési igényű gyermekekben az együttéléshez szükséges pozitív beállítódások, tulajdonságok, kompetenciák.
Szem előtt tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Felismerjük ennek jeleit, támogatjuk az e területen való kibontakozását.
Tudatosan fejlesztjük a nem, vagy kevésbé sérült funkciókat annak érdekében, hogy a differenciáltabb működéssel bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
Nagy gondot fordítunk a gyermek önállóságának kialakítására. Csak annyi segítséget adunk, amennyi nem gátolja az önálló cselekvését.
Az egészséges gyermekek nevelése szempontjából többletnek gondoljuk az integrált nevelést, mert több alkalma nyílik a gyermekeknek a segítségnyújtásra, az alkalmazkodásra. Megtapasztalják, hogy minden gyermek hordoz értéket, minden gyermekben van szeretni való, megtanulják egyediségét elfogadni.
A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődését önmagához mérjük. Az óvodában a többi gyermekkel együtt foglalkoztatjuk, főként a szabad játékot felhasználva segítjük fejlődését.
A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének hatékonysága, eredményessége, szakszerűsége és célszerűsége érdekében együttműködünk a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal és a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény megfelelő szakembereivel.

A BTMN-nel (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség) küzdő gyerekek is kiemelt figyelmet igényelnek. Az óvodapedagógusok alkalmazkodnak a BTMN-es gyerekek speciális igényeihez, és olyan módszereket alkalmaznak a tanulási folyamatok során, amelyek segítenek a gyermekeknek a tanulásban és a beilleszkedésben.
Célunk, hogy a BTMN-es gyerekek sikeresen integrálódjanak az óvodai életbe és elérjék a megfelelő fejlődési szintet.

4.5.2. Tehetséggondozás

A tehetséggondozás feladatait egyénre szabva előre tervezzük és dokumentáljuk az oviKRÉTA-ban.
Tudatos, tervezett nevelői munka során figyelemmel kísérjük, és támogatjuk a gyermekek képességeinek kibontakoztatását, szükség szerint igénybe vesszük a Pedagógiai Szakszolgálatok segítségét.
A tehetséggondozó programunkat a Pedagógiai Programunk II. sz melléklete tartalmazza.

4.5.3. Interkulturális nevelés

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódásuk és előzetes szocializációs tapasztalatuk.
Feladatunk a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Segítjük őket a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.
A gyermekközösséget is megismertetjük hazájukkal, az ott élők szokásaival, nyelvével a szülők bevonásával.

5. Óvodai nevelésünk feltételrendszere

5.1. Szervezeti formák

Óvodai nevelésünket lehetőség szerint különböző életkorú gyermekeket befogadó, együtt- nevelő gyermekcsoportokban valósítjuk meg.
Vegyes életkorú csoportjainkban a szociális tanulásra gazdagabb lehetőség kínálkozik a nagyobbak utánzásának, modellkövetésének, a kisebbekhez való alkalmazkodásnak a nyomán. Ez a szervezési forma jó hatással van az önállóság fejlődésére, az empátiás képesség alakulására. Az állandóság biztonságát nyújtja az életkoruk vagy a fejlődési ütemük eltérése miatt 6 éves koruk után is az óvodában maradó és az integráltan

nevelt, különleges gondozást igénylő gyermekeknek. A családias forma, lehetőséget ad a testvérek, rokonok, ismerősök életkortól független együttnevelésére. Az óvodában töltött idő itt csoportváltás nélküli.

Az életkor szerint osztott csoportok szervezésében rugalmasan járunk el. A csoportbeosztásnál a gyermekek biológiai életkora mellett tekintettel vagyunk fejlettségükre is. A szükséges csoportváltásra, csoportismétlésre minden körülményt mérlegelve teszünk javaslatot a szülőknek.

Az iskolai szünetek idején lecsökkent gyermeklétszám esetén összevont csoportban foglalkoztatjuk a gyerekeket.

Óvodánkban az óvodapedagógusok a játékkal, mesével folyamatos időben minősített óvodai nevelési programmal dolgoznak.

Valamennyi csoportunk életrendjét a játéktevékenység folyamatossága, az évszakok adta játék-élmény-és tevékenységlehetőségek kihasználása jellemzi.

5.2. Időkeretek

„A játékkal, mesével folyamatos időben" módszerével nevelő csoportjainkban nagy időegységekben gondolkodunk. A gyermekek spontán játékára és az óvónő által felkínált, évszakonként négy-öt ötletet, mintát adó játéktémára fordított időtartam nem szakaszolt, hanem folyamatos. Mindenre annyi időt fordítunk, amennyi az alapötletnek és variációinak teljes kijátszásához szükséges.

Óvodánkban a **gyermekcsoportok napirendje** az alábbi időegységekben szervezett tevékenységformákban zajlik **a nevelési év szorgalmi időszakában**:

6.00–7.00 óra	Összevont csoportban szabad játék.
7.00-11.45 óra	Játék a csoportszobában és a szabadban. Közben: Folyamatos tízórai 8-9h között

- Az Erdei tagóvodában „Beszélgető kör" az óvónő által előre tervezett tartalmakkal, a gyerekek életkori összetételének figyelembevételével, differenciáltan maximum 10-15percben.
- Mindennapos testnevelés,
- mese,
- kötött szervezésű testnevelés foglalkozás a beosztás szerinti napon és időpontban,
- játékba integrált tanulás,
- logopédiai és fejlesztő foglalkozások a gyermekek egyéni részvételével,
- „Csillagfürt" tehetséggondozó programunk keretében szervezett műhelyfoglalkozások a gyerekek egyéni részvételével,
- gyermekeknek szervezett színház, bábszínház, játszóház,
- játékos mozgás a szabad levegőn (az időjárástól függően a lehető legtöbb időt a szabadban töltjük),
- esetenként séta, túra, kirándulás,
- Ovifoci a VFC USE szervezésében a gyerekek egyéni részvételével.

11.45–12.00 óra	Előkészületek az ebédhez.
12.00–13.00 óra	Ebéd, készülődés a pihenésre.
13.00–15.30 óra	Mese, pihenés, folyamatos felkelés, uzsonna, játék.
15.30–17.00 óra	Játék a csoportszobában, udvaron. - Közben hitoktatás a gyermekek egyéni részvételével (szülői igény szerint).

A gyermekcsoportok napirendje nyári időszakban:
(Összevont csoportban fogadjuk a gyermekeket, ha a lecsökkent gyermeklétszám indokolja azt.)

6.00-7.00 óra	Összevont csoportban szabad játék.
7.00-11.45 óra	Játék a szobában és a szabadban, mese, az időjárásnak megfelelő tevékenységi formák (fürdőzés, napozás). Közben: folyamatos tízórai 8-9 óra között - játékba integrált tanulás, - játékos mozgás a teremben és a szabad levegőn, - mindennapos testnevelés, - esetenként séta, túra, kirándulás.
11.45–12.00 óra	Előkészületek az ebédhez.
12.00–13.00 óra	Ebéd, készülődés a pihenésre.
13.00–15.30 óra	Mese, pihenés, lehetőség szerint folyamatos felkelés, uzsonna.
15.30–17.00 óra	Játék az udvaron, rossz idő esetén a csoportszobában.

Egész évben reggel 6.00-7.00 óra között, valamint délután 16.30-17.00 óráig a gyermekeket összevont csoportban foglalkoztatjuk. Az összevont csoport pontos helyéről a bejárati ajtók mellett kihelyezett táblákon tájékoztatjuk a szülőket.

6. Óvodai nevelésünk tartalma

6.1. Óvodai életünk tevékenységformái

6.1.1. A játék

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi játszik, de mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű,
tevékeny ember váljék belőle."

(Varga Domokos)

A játék több mint egy tevékenységforma. A gyermek létformája, életkori szükséglete, élményt adó tevékenysége. A szimbólumok nyelvén kifejezett gyermeki kommunikáció, összetett viselkedési mód, a külső és a belső valóság feldolgozásának lehetősége, a gyermeki tanulás igazi terepe és módja. Magában foglalja az óvodás gyermek fejlődése szempontjából fontos tevékenységeket, ismereteket. Nevelőmunkánkban alapozó funkciója van, elsősorban képesség-és kreativitásfejlesztő, erősítő, ismeretszerző hatására építünk.

A játék folyamatát és módját teljes egésznek tekintjük. Tevékenységünket nem osztályozzuk játékfajták szerint, mert óvodáskorban a folyamatos differenciálódás ellenére sem különülnek még el egymástól, nem öltenek tiszta formát az egyes játékmódok. Az óvodásaink igazi játéka a szimbolikus szerepjáték, de az érzékszerveket ügyesítő, tapasztaló gyakorló, a konstruáló, a szabályjátékok is fontosak, melyek a játéktevékenység során összefonódnak. A gyakorlás, a szerep, a konstruálás, a szabály együttesen vannak jelen a játékokban.

Teendőnk mindenekelőtt, hogy biztosítsuk a gyermek számára, hogy sokat és szabadon játszhasson, vagyis utánozhasson, kipróbálhasson, kitalálhasson.

A szabad játék sohasem jelenti a gyermek magára hagyását, a „felnőtt-nélküliséget". Óvónői szerepünk, a játékhoz való viszonyunk kettős: tudatos jelenlétünk megengedő, támogató, modellnyújtó és együttműködő.

Segítjük befogadni az érdekes, élményszerű játék anyagát, motívum elemeit. A magunk érdeklődést keltő tevékenységével adjunk követhető mintát a motívumok összerakására, változataira. A gyermekek magányos, páros vagy csoportos játéka mellett időnként magunk is kezdjünk valami érdekeset, amiből játék kerekedhet.

Találékonyságunkkal, ügyességünkkel segítjük a gyermekeket a maguk kezdte játék céljának megfelelő sikeres továbbvitelében, hogy a játék gazdagodjék. Játék közben mintegy észrevétlen, szórakoztatva építjük gyermeki műveltségüket a játékhoz illő vizuális megoldásokkal, mozgás mintával, versekkel, énekekkel, ismeretekkel, anyanyelvi játékokkal. Segítjük a társakhoz való alkalmazkodást, a társas kapcsolatok fejlődését, a szabályok betartását.

Engedjük a szabad játék érvényesülését. Ennek érdekében elegendő időt hagyunk a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarjuk meg más tevékenység felkínálásával, és lehetőséget adunk a játék későbbi folytatására.

Megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a különböző játékformákhoz.

Játékban kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a gyermekek beszédét, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyerekek az odaillő hanglejtést, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

6.1.2. A mese és vers

Óvodai nevelésünkben a **mese** a játékhoz hasonlóan kitüntetett szerepű. A mindennapos mesemondással a sokat és jól játszó gyermek fejlődését más oldalról segítjük elő. A játék fizikai, cselekvő aktivitását mesehallgatáskor a ráfigyelés, a befogadás csendes, befelé forduló lelkiállapota, a képzelet, a gondolkodás elevenségével a belső képteremtésben megnyilvánuló aktivitás váltja fel.
A mesehallgatást is örömérzés kíséri. Ráhangolódással, érzelmi kötődéssel kapcsolja a gyermeket a mesélő óvónőhöz, erősítve biztonságérzését. A mese társas élmény. Illik az óvodások szemléletmódjához, világképéhez. Híd a gyermek vágyai és a valóság között. Megjeleníti szorongásait és feloldást kínál neki. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ahhoz társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszti a gyermeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésre. Az anyanyelv elsajátításának páratlan eszköze.
Meséket elsősorban a népmeséinkből választunk. A népmesék megőrzendő nemzeti értékeink. Anyanyelvünk dallamát, ritmusát, hangzóvilágát, szókészletét, nyelvi fordulatait tisztán közvetítik és örökítik át. A népmesék, a magyar mondavilágból megismert történetek tiszta erkölcsre, magyar népünk szép erkölcsi szokásaira tanítanak.
Kisebb arányban válogatunk klasszikus és a kortárs íróinktól is, prózai és rövid, verses irodalmi meséket.
Mondunk rövid, magunk kitalálta történeteket, elbeszéléseket is: magunkról, gyermekkorunkról, más gyermekekről, állatokról, családról, az iskoláról, az alkalomhoz illő témáról.
A csoport mindkét óvodapedagógusa kialakítja a maga mesekészletét. A gyermekek így ugyanazokkal a tagolásokkal, beszédfordulatokkal hallgathatják az ismétlések során újra és újra a mesét. Az óvónők évenként 8-10 új mesét mondanak, azokat és a régi kedvelt meséket sokszor ismétlik.

A repertoár összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekcsoport életkor szerinti összetételét is. A mese kiválasztása hangulatilag kapcsolódhat az aznapi játékhoz, de attól független is lehet.

Fontos, hogy a mesemondáshoz kedvezőek legyenek a feltételek. Az óvónő kivárja, a mesemondásra utaló helyzet megteremtésével előidézi a meseváró együttlétet, csendet. Jó helye van a mesének a pihenés idején, elalvás előtt vagy a szabadba készülés előtti megcsendesedéskor.

A **vers**, a **mondóka** ritmusos, érdekes beszéd, amit mozgással kísérhetünk és hangulata szerint a játékhoz kapcsolhatunk. A játék mindennapos alkotóeleme. Az anyanyelvi nevelésünk hatásos eszköze.

Főként a népköltészet mondókaanyagából válogatunk. Minden helyzethez, játékra ösztönző képzetkörhöz találhatunk közöttük odaillőt, a kisebb és a nagyobb gyermekeknek valót. Sokat mondogatjuk a gyerekekkel, nem tanítjuk didaktikai értelemben.
Klasszikus és kortárs költők gyermekeknek való verseiből is választunk az évszak, a megfigyelt természeti jelenség, tevékenységünk vagy az ünnepvárásunk hangulatának megfelelőt, meghallgatásra és közös mondogatásra valót. Feladatunk a nagyobb gyermekeknél is a verselés élvezetessé tétele és nem a teljesítményelvű gyakoroltatás.

A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyerekek a mondatszerkesztést, párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal bíró szavakkal. Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Mondókázni, verselni az óvónővel kettesben, vagy kisebb csoportban is lehet, a nap folyamán bármikor.

Az óvónőnek legyen versekből, mondókákból is gazdag tudáskészlete, amelyből bármikor előhívhatja a helyzetnek megfelelőt.

6.1.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Zenei nevelésünk a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, örömteli éneklésre.
Arra törekszünk, hogy a Kodályi elveknek megfelelően élmény legyen az ének, a játék, a tánc is, amely a legkiválóbb készség és képesség fejlesztő eszköztárként is funkcionál, hiszen minden kompetencia területet fejleszthetünk népi gyermekjátékokkal.
Az ének-zenének és az ehhez kapcsolódó mozgásos játékoknak, táncnak bármikor helye lehet a napi tevékenységek során. Kapcsolódhat játékhelyzetekhez, manuális tevékenységekhez, természeti megfigyeléseinkhez, pihenéshez. Figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, a korosztályi és személyes sajátosságaikat. Biztosítjuk annak lehetőségét, hogy átélhessék a gyermekek a játék és a tánc örömét. Célunk, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor, önálló elhatározásból, szabadon táncoljanak, játsszák az általunk átadott, megismertetett játékokat.
Az énekes népi játékok fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei készségének/ritmus, éneklés, hallás, mozgás/ és a zenei kreativitásának alakulásában.
A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek- néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését tovább élését segítik. A népi kultúra kincseit a pedagógus saját példájával, tevékenység közben adja át. A természet rendje, az évszakok változásai, és az ezzel kapcsolatos mindennapi hagyományok, a kisgyermekek által is felfogható, átélhető jeles napok és ünnepek adják a keretét népi kultúránk, népi hagyományaink ápolásának.

Zenehallgatási anyagok kiválasztásakor válogatunk a gyermekeknek szóló minőségi kortárs és komolyzenéből, és figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is.

Táncos tevékenység során mozgásra tanítjuk a gyermekeket. Fejlesztjük a táncos mozgáskészséget, valamint a mozgás által megteremtjük a kreativitás és az önkifejezés örömélményét.

Játékosan fejlesztjük a mozgásos elemek tudatos összeillesztésének legalapvetőbb elemeit: a lépést, az ugrást, a forgást, a fordulást használva. A mozgásfejlesztés során megjelennek a ritmikai, a dinamikai, a plasztikai elemek, valamint ezek különböző kiegészítői, mint a fogásmódok, és az eszközhasználatok. A tánc a közösségi együttlét, élményszerzés lehetőségét biztosítja. Rajta keresztül fejlődik a gyermek mozgáskultúrája, ritmusérzéke, figyelemkoncentrációja, alkalmazkodó képessége. A gyermek segítőkészsége, egymásra figyelése, tánc közbeni metakommunikációja a szocializáció helyes fejlődését segíti elő.

A jól kiválasztott népi gyermekjátékok, táncos mozgások átadása örömet okoz a gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt, miközben észrevétlenül fejlesztenek is.

A zenei készségfejlesztés óvónői feladatai:

- az egyenletes lüktetés érzékeltetése;
- a ritmus kiemelése;
- motívumok kiemelése;
- a zenei ellentétpárok: halk-hangos, magas-mély, lassú-gyors megfigyelése, megkülönböztetése, alkalmazása;
- zörejek, hangok hangszínének megkülönböztetése, felismerése;
- dallam felismerése dúdolásból, hangszerjátékból, kezdő, belső és záró motívumból, a dallam jelre való elbújtatása és előhívása;
- belső hallásra, éneklés nélküli mondókák, dalok ritmusának megjelenítése;
- ritmus és dallamvisszhang;
- egyszerű térformák követése, egyszerű tánclépések megalapozása;
- zenei improvizáció ritmussal, dallammal, szöveggel;
- gyermektánccal a mozgáskultúra fejlesztése.

Vallják Kodály Zoltán gondolatait: **„... A gyermek ösztönszerű, természetes nyelve a dal, s minél fiatalabb, annál inkább kívánja hozzá a mozgást. A zene és a testmozgás szerves kapcsolata: énekes játék a szabad ég alatt, ősidők óta a gyermek életének legfőbb öröme."**

6.1.4. Manuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázoló tevékenységek: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, konstruálás, a kézimunka változatai, a gyermek önkifejezésének eszközei. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. E tevékenységek közben fejlődik képzelete, kreativitása, formálódik képi-plasztikai kifejezőképessége, gazdagodnak tér-, forma-, színképzetei, eszközhasználata pontosabbá válik.

Biztosítjuk a gyermekek számára, hogy bármikor, ha kedvük tartja, rajzolhassanak, festhessenek, gyurmázhassanak, hajtogassanak, tépkedhessenek, olloval vághassanak, a játékukhoz eszközöket barkácsolhassanak.

Az óvónő sokféle anyaggal, a vizuális kifejezés változatos formáival, technikával ismerteti meg a gyermekeket, megmutatja az eszközök célszerű használatát, a technikai megoldásokra ad mintát. A valamit készítés folyamata és öröme a fontos, nem az eredmény, ezért azt nem minősítjük. Fontos a gyermekekben az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az ábrázoló tevékenységben felhasználjuk, megismertetjük a magyar népi kultúra tárgykészítő hagyományait. Törekszünk a természetes és újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználására.

Alkalmazzuk a népművészet motívumkincsét.

Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás, barkácsolás során a térbeli arányok és irányok, viszonyok megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, hogy meséljen az elkészült képről. Mindkét irányból a vizuális és verbális kifejezés összhangját mélyítjük el.

6.1.5. A mozgás

A mozgás a kisgyermekek élettani szükséglete. Növekedésüknek, szervezetük egészséges fejlődésének feltétele. A mozgás erősíti teherbíró-képességüket, fejleszti erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat, jó hatással van akarati tulajdonságaik alakulására.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességeiket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Az óvodában a jól átgondoltan tervezett és szervezett mozgásos játékokkal, irányított mindennapos mozgásfejlesztéssel, kooperatív, játékos, szervezett mozgásos tevékenységgel segítjük elő a gyermekek természetes mozgásalnak gyakorlását, fejlődését.

A mozgásos játékok szervezett alkalmai:

Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

A mindennapos mozgásfejlesztések időtartama: kb. 10 perc. Alaposan átszellőztetett csoportszobában a gyermekek gyors, de alapos átmozgatása melynek során lehetőség van a szervezett mozgásos tevékenység főgyakorlatainak előkészítésére, a foglalkozásokon végzett gimnasztikai feladatok gyakorlására, a napi játékhoz kapcsolódó utánzó mozgásokkal teli játékra.

Kooperatív, játékos, szervezett mozgásos tevékenység

Időtartama 30 perc. Heti egy alkalommal kötelező részvétellel. Tornaruhába való átöltözés előzi meg. Életkoronként tervezett rendgyakorlatok, gimnasztikai gyakorlatok, főgyakorlatok, játékok alkalmazásával biztosítjuk egészségük megőrzését, a személyiség és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztését.

Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység:

A legfontosabb, hogy a gyermekek sokat és szabadon mozoghassanak: járkálhassanak, futkározhassanak, ugrándozhassanak, bújhassanak, kúszhassanak, egyensúlyozhassanak, mászhassanak, dobhassanak, hajíthassanak. Legyen részük sok mozgásos tapasztalatban, élményben.

A mozgásos játékok a természetes mozgásokra épülnek, ezért kiváló lehetőségei fejlesztésüknek. A szabadban a gyermekek spontán játéka mellett az óvónő minden nap kezdeményez mozgásos játékot: mozgásutánzó, fogó-futó, labdával, karikával, ugrókötéllel ügyeskedő, ugró-szökdelő, és versenyjátékokat.

A nagymozgásos magyar népi gyermekjátékok a mozgásügyesség, a ritmikus, zenés mozgások a mozgáskultúra fejlesztésének kiváló alkalmai. Ezen kívül egyedülálló lehetőségei a magyar mozgás formai, alaki, ritmikai jegyeinek beültetésére a gyermekek mozgásműveltségébe. Minden nap lehetőleg a szabadban játsszon ezek közül is az óvónő a gyermekekkel.

A játékos testedzés a játék örömforrására, a gyermekek természetes mozgásait változatos formában magában foglaló, a gyermekeket utánzásra ösztönző játékokra épül. Mozgáskedvük ébrentartására, a mozgásra való serkentésükre, a mozgásformák vonzó formában való gyakorlására színes, változatos eszközöket, tárgyakat is alkalmazunk.

A testedző játékok célszerű kiválasztása, összeállítása az óvónő biztos módszertani tudását feltételezi. A játékokban legyen mód:

- a járás, a futás változatos formáinak, alakzatainak, ritmikájának;
- a bújás, csúszás, mászás irányban, tempóban, támaszfogásban, eszközben változatos megoldásainak;

- az egyensúlyozás különböző nehézségi fokú formáinak;
- a testhelyzetek, a kar-, törzs-, lábmozgások lehetőségeinek;
- az ugrásformák változatainak;
- a dobások eszközökben, fogásmódokban, irányokban, távolságban különböző fajtáinak gyakorlására.

Ennek biztosítása az óvónő számára feladat, melynek úgy kell megfelelnie, hogy a szervezett testedző foglalkozás a gyermekek részére játékélmény legyen.
Közlések megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrészről mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

6.1.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése során a kisgyermek tapasztalatokat szerez természeti, emberi, tárgyi környezetéről, annak formai, mennyiségi, téri jellemzőiről, viszonyairól. A környezetről szerzett tapasztalatai segítik az életkorának megfelelő tájékozódását, eligazodását, pozitív érzelmi viszonyának kialakulását a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja védelmüket, az értékek megőrzését.

Olyan magatartásforma kialakítására neveljük a gyermekeket, amely a bioszféra állapotával (föld- víz-levegő) és az emberi környezettel kapcsolatos tájékozottság kialakítására törekszik, és amely a környezet iránti érzékenységre nevelésben, a későbbiekben pedig tudatos felelősségvállalásban teljesedik ki.
Óvodai nevelésünk természet közeli. Az élőlényekkel, az állatokkal való kapcsolatunkat segítik az udvaron elhelyezett madáretetők, itatók.

A gyermekekkel a szobában csíráztatott, hajtatott, ültetett, gondozott növények közvetlen környezetükbe hozzák a természetet. A zöldségekből, gyümölcsökből közösen készített finomságok is természeti tapasztalataikat gazdagítják.

Az óvoda környékén sétálnk közben háziállatokkal, madarakkal találkozhatunk. A természeti környezetünkhöz tartozó kiserdő, a Séd patak, a tágabb környezetünkben fellelhető állatkert a megfigyelés, tapasztalatszerzés kiváló lehetőségeit kínálják az élővilággal való kapcsolatunk megerősítésében.

Az élettelen környezet elemeivel, jelenségeivel, az anyagok tulajdonságaival való ismerkedésünk élményszerű alkalmai az érzékszervi megtapasztalásokra építő játékaink és a „kísérletező tapogatózásaink".

Építünk városi világunk lehetőségeire, amely az emberek munkája, az ember alkotta környezet megtapasztalásának számtalan lehetőségét hordozza.
Elérhető közelségünkben van autóbusz pályaudvar és vasútállomás, villanyrendőr, bevásárlóközpont és piac, posta, időnként gyermekszemmel is érdekes kiállításokat rendező művelődési ház, könyvtár, kisállat-kereskedés, torony-és kertes családi házak, sportpályák. Környezetünkben mindig akadnak megfigyelésre indító érdekességek: építkezés, a magas házak szigetelése, csatornázás vagy kábelfektetés miatti földmunka, útjavítás, parképítés.
Tágabb környezetünkben helyezkedik el a csodálatos szépségű vár, a völgyhíd, amelyekre távolról, a sétálnk közben is rácsodálkozhatunk, a Bakonyi Ház népi kultúránk eszközeivel, a Laczkó Dezső Múzeum régi korok tárgyi emlékeivel.
Megismertetjük a gyermekeket szülőföldjükkel, az itt élő emberekkel, a hazai tájjal, a helyi hagyományokkal, néphagyományok szokásaival, a családi és tárgyi kultúra értékeivel. Megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
Hazájuktól távol élő gyermekek és szüleik számára lehetőséget biztosítunk a gyermekek életkorát figyelembe vevő élménybeszámolóra, hazájuk bemutatására.
Nyitott szemmel és szívvel élünk környezetünkben. A környező világról közösen szerzett élményeinkről időnként kisebb csoportban vagy az egész csoport részvételével elbeszélgetünk. Felidézzük az átélteket, élménytöredékeket és mintegy észrevétlen hozzájárulunk feldolgozásukhoz, az ismeretek elemi szintű elrendeződéséhez.
A környezettel való ismerkedés közben spontán és szervezett módon matematikai tartalmú tapasztalatokkal, ismeretekkel is gazdagodnak a gyermekek és azokat

tevékenységeikben alkalmazzák. Fontosnak tartjuk a környező világ matematikai tartalmú összefüggéseinek megtapasztalását, a matematika nyelvének, fogalmainak megismerését, használatát a különböző élethelyzetekben.
A mennyiségi, formai, nagyságbeli, téri viszonyokat megismertető nevelésünkben a játék- és tevékenységközpontúság érvényesül.

Bolyai Farkas tanítását valljuk magunkénak:
„Mindenekelőtt játszódjék a gyermek: a szüntelen való tanítás elnyomja a növés erejét, s az eset, mint az országút, olyan meddővé teszi."

Az óvónő feladata, hogy az alkalmazott módszer szerinti szervezeti formában teremtsen lehetőséget:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltésére, a matematikai szemlélet megalapozására, az önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének elősegítésére;
- pozitív viszony kialakítására, a problémahelyzetek megoldására, a logikus gondolkodás és a matematikai szemlélet megalapozására;
- a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítására, szétválogatására, sorba rendezésére, az ítéletalkotásra;
- a számfogalom építésére, mennyiségek, halmazok összemérésére, párosítására; számlálására, a sorszámolásra, a különböző egységekkel való mérésre;
- tapasztalatok szerzésére a geometria köréből, elgondolás és minta szerinti építésre, alkotásra, a szimmetria megtapasztalására, a síkban és térben való tájékozódásra.

Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Problémaszituációk teremtésével a beszéd és logikus gondolkodás együttes fejlesztését valósítjuk meg.
Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és

társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem, a környezettudatos magatartás megalapozására, kialakítására fenntarthatósági szemléletformálásra. Fontos, hogy a gyerekek életének ebben a korai szakaszában bevezessük őket a fenntarthatóság alapelveibe. Tudatosan odafigyelünk rá, példát mutatunk, a gyerekeket arra ösztönözzük, hogy minél kisebb ökológiai lábnyomot hagyjunk magunk után, és ezzel biztosítjuk a fenntartható fejlődést.

A természetre figyelő, óvó-védő, környezettudatos szemlélet és magatartás, a személyiségfejlődés legfőbb mutatója.
Mindhárom óvodánk Örökös Zöld Óvoda címmel rendelkezik. Folyamatos feladatunk az e címmel kapcsolatos kritériumok fenntartásának biztosítása.

A gyermekekkel megismertetjük a környezetvédelem alapjait: a Föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét. Ünnepeljük az Állatok Világnapját, valamint a Jeles Napokat: Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja.

Megalapozzuk a környezetbarát szokások kialakulását:

- takarékoskodás a vízzel, árammal;
- hulladékgazdálkodási alapszokások kialakítása;
- Kiemelt figyelmet fordítunk a szelektív hulladékgyűjtésre, a komposztálás megismertetésére, fontosságára, a tudatos gyakorlásra;
- papírhulladék, háztartási használt olaj, száraz elem szelektív gyűjtése;
- a kulturált udvar ápolása;
- kisállatok gondozása;
- a magaságyások gondozása, ápolása a négy évszaknak megfelelően;
- mindennapjainkba beépítjük a fenntarthatósági játékokat is. Újrahasznosítható anyagokból játékokat készítünk, leveleket, terméseket, köveket stb. gyűjtünk.

A tevékenységek szervezése közben szem előtt tartjuk a cselekedtetés, a tapasztalatszerzés dominanciáját.
Célunk az állatok iránti felelősségtudat kialakítása, a Jeles Napokhoz tartozó programjainkkal, tevékenységeinkkel pedig a környezettudatos életmód, a környezetért felelős életvitel erősítése.

A környezeti nevelés igazi színtere maga a természet, ezért „erdei óvodát" is szervezünk a nagycsoportos gyermekek számára. Ez kiváló alkalom a külső világ, a természet, az állatok megfigyelésére.

6.1.7. A munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek a gyermekek óvodai életének természetes velejárói, tapasztalatszerzésük forrásai.
Az óvodás évek alatt, a gyermekek egyéni fejlődési ütemük szerint egyre önállóbbak a saját személyükkel kapcsolatos tevékenységekben: öltözködésben, testápolásban, étkezésben.
A felnőttek példája nyomán, előbb a felnőtteknek segítve, majd önállóan is, részt vesznek a környezetük rendjének helyreállításában, környezetük ápolásában, az állat- és növénygondozásban. Közreműködnek játékok, könyvek, más eszközök javításában. Kisebb megbízásokat teljesítenek. Középső és nagycsoportos korban segítenek az étkezések körüli készülődésben, terítésben, csoportszoba rendezésében.
Bekapcsolódnak, együtt végzik az óvónő kezdeményezte munkajellegű játékokat: babaszoba takarítását, babaruhák mosását, zöldség-és gyümölcssaláta vagy éppen sütemény készítését játékok, könyvek, más eszközök javítását.
A munkajellegű tevékenységek fejlesztik a gyermekek akarati tulajdonságait, eszközhasználatát, ráébresztik a saját személye körüli teendők elvégzésének fontosságára, fejleszti szókincsüket (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása), társas kommunikációjukat.

A közös tevékenység jó hatással van az egymáshoz való alkalmazkodásukra. Mások munkájának megbecsülésére tanítja a gyermekeket és a munkához való pozitív viszonyukat alapozza meg.

A gyermeki munka az óvónőtől, pedagógiai asszisztenstől és a dajkától tudatos szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
A pedagógus feladata:

- szokásalakítás, szükségletek kielégítésének segítése;
- önállóságra nevelés, felelősség, kitartás, eredményre törekvés;
- együttműködési képesség fejlesztése;
- legyen alapvető örömforrás (összpontosítást, sikerélményt, erőkifejtést eredményez);
- kisebbek, rászorulók segítése.

6.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás folyamatos, elsősorban utánzásos, spontán tevékenység, az egész óvodai nap folyamán adódó természetes és az óvónő által szervezett helyzetekben valósul meg, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Magatartás-és viselkedéstanulás, tapasztalatok és ismeretek elsajátítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak és képességeinek fejlesztése, az attitűdök erősítése. A támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Nevelőmunkánk során szem előtt tartjuk a kisgyermek tanulásának, világról való tudásának sajátosságait:

- a gyermek tájékozódása a világban élményeiből, tapasztalataiból táplálkozik;
- világról való tudása helyzetről helyzetre, élményről élményre, egymásra rétegződik;

- tudása nem elrendezett, biztos tudás, hiszen spontán hiedelmei, az élmények érzelmi színezete erősen befolyásolják.

Eszerint a gyermek tapasztalatait, felfedezéseit a változatos érzékszervi átélésre építjük, erősítjük kreativitását. Vele együtt nézelődünk, játszunk, tevékenykedünk, beszélgetünk. Közben a gyermek tanul: tapasztal, utánoz, szavakat, viselkedési módokat, helyzetmegoldásokat sajátít el.

Az óvónő egyrészt a természetes, spontán helyzeteket használja fel a gyermek tanulásának elősegítéséhez, másrészt maga is teremt tanulást elősegítő szituációkat, játékhelyzeteket, vagy kezdeményez foglalatosságokat.

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvónők által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás;
- szervezett tanulás.

A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. Problémafelvetésünket követi a gyermeki megnyilvánulás: csodálkozás, hitetlenkedés, hirtelen felismerést követő felkiáltás. A feladatmegoldás során a gyermek tevékenységét, gondolkodását gyakran kíséri félhangos beszéddel. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, értékelünk, dicsérünk, a gyermekek megosztják velünk érzéseiket, gondolataikat. Kérdéseinket a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez, a gyermekek

tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez, értelmi szintjükhöz, a következő fejlődési szint elérését célzó feladathoz igazítjuk.
A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

6.2. Az Óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Óvodai életünket, játék tevékenységeinket, tapasztalatszerző alkalmakat, az évszakok adta lehetőségek köré építjük, szervezzük. Az évszakok változása adja nevelésünk meghatározó ritmusát.

Az évszakokat ritmikus váltakozásukkal, a jellegzetességeiket hordozó ünnepek, hagyományok és a hétköznapok tagolják. Óvodánkban a készülődés gazdag tartalommal tölti ki az ünnepek előtti időszakot, hétköznapjainkat: az ünnepek képzeletkörében játszunk, ismerkedünk történeteikkel, mítoszaikkal, az ünnepi alkalmak mondókás-énekes népi játékhagyományaival, vizuálisan is megjeleníthető szokásaival.

A készülődés, az ünneplés óvodai rendjének kialakításakor szem előtt tartjuk, hogy a magyar nép hagyományos kultúrájában minden ünnepnek helye és ideje van.

Valljuk, hogy a karácsony és az anyák napja megünneplésének elsődleges színtere a család. A magunk eszközeivel érzelmileg ráhangoljuk a gyermekeket, kisgyermeki tudásukat az ünnephez illő verssel, énekkel gazdagítjuk, segítségükre vagyunk ünnepi ajándékuk kigondolásában, elkészítésében.

Az ünnepeket, ünnepi eseményeket úgy szervezzük, hogy azok a gyermeki átélés szempontjából élvezetesek, örömteliek legyenek. Életkori sajátosságukból fakadóan lehetőség szerint kerüljük a gyermekek nyilvános szerepeltetését.

Pedagógiai Programunkban mindhárom óvodánk hagyományait megőrizve, a helyi szokásokat tiszteletben tartva állítottuk össze óvodáink ünnepeit, rendezvényeit.

Az óvodai élet ünnepei

1. **Az óvodai élet hagyományos ünnepei:**

- Fűszernövényhét (Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda);
- Tök jó nap családi délután (Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda);
- Erdei-Kuckó Gyermekkert;
- Anyák napja;
- Egészségnap (Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda);
- Manó Túra (Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda);
- Évzáró családi délután;
- Nagycsoportosok búcsúztatása;
- Gyermeknap;
- Közös kirándulás a családtagokkal;
- A gyermekek név- es születésnapja.

2. **Jeles napok**

- A népmese világnapja;
- Szüret;
- Állatok világnapja;
- Állatvédelmi témahét (Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda);
- Márton napi libás vigadalom (Erdei-Kuckó Tagóvodák);
- Ádvent;

- Mikulás;
- Luca napja;
- Karácsony;
- Újév;
- Medve nap;
- Farsang;
- Húsvét;
- Víz világnapja;
- Föld világnapja;
- Madarak és fák napja.

3. **Nemzeti ünnepünk:**

- Március 15.

4. **Időszakos események:**

- Gondolkodj egészségesen hetek;
- Tél Túra,
- Tavasz Túra;
- Állatkerti kirándulás.

Az ünnepek jelentőségei:

- A szülőkkel való találkozás, beszélgetés, együttműködés lehetőségeit biztosítják;
- A szülők, érdeklődők képet kaphatnak az óvoda és az óvodapedagógusok munkájáról;
- Pedagógiai szempontból kiemelt jelentőségű, a nevelésnek tág teret biztosit:
  - tevékenységi lehetőségek;
  - egyéni közösségi érzések megmutatkozása;
    a gyermekek közötti együttműködés gyakorlása, aktivitása;

  - kreativitásra ösztönző hatása;
  - esztétikai élmények hatása.
- Együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt;
- A hagyományok ápolásával kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget.

A gyermekek születésnapja

A gyermekek születésnapja a növekedés örömének ünnepe. Titokban ajándékot készítünk az ünnepeltnek. Egész nap kedvében járunk, kedvenc meséjét meséljük, éneket, verset választhat. Felköszöntjük, megajándékozzuk. Az ünnepelt megvendégeli a köszöntőket.

Szüret

Az **Erdei és Kuckó Tagóvoda** dolgozói a szüret napján (általában szeptember utolsó péntek reggelére a nagyudvar kerítésére és az aznapra leültetett karókra szőlőtőkéket kötöznek. A gyerekek kb. 10 óra körül kisvödrökkel, ollókkal nekilátnak a szőlő szüretelésének, amit a présbe öntenek a felnőttek segítségével. A friss mustot megkóstolják az udvaron, és a konyha által elkészített pogácsát fogyasztják hozzá. Ezután a szüreti mulatságot néphagyományokra épülve, népzenei elemekkel tarkítva táncolják gyermekek, felnőttek egyaránt.
A **Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában** a gyermekcsoportokban az óvodapedagógusok egyénileg szervezik meg szüreti mulatságukat.

„Én kis kertet kerítek"

Október hónapban két hét időtartamban szervezünk a **Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában**. A program célja a környezettudatos szemlélet erősítése, a természetes alapanyagok használatának hangsúlyozása. A csoportok a maguk által választott fűszer és gyógynövények köré tervezik a napi tevékenységeket. A szülőkkel, gyerekekkel

közösen a csoportok udvari környezetüket, fűszer, virágos vagy konyhakertjeiket csinosítják, sétát, kirándulást szerveznek, melynek során gyógynövényeket gyűjtenek. A választott gyógy- és fűszernövények minél sokoldalúbb felhasználására adnak egymásnak ötleteket a csoportok, de a növények az óvodai étlapon is megjelennek. Népmesékben, mondókákban, dalos játékokban keressük jelenlétüket, játékot, mozgást gondolunk ki hozzájuk, barkácsolások alkalmával tapasztalatokat gyűjtünk felhasználhatóságuk sokszínűségére.
A második hét úgynevezett **„Tök jó hét"** elnevezést kapta. A programot az utolsó napon „Tök fesztivállal", „Tökmag" avatással családi délutánnal, közös népi játékkal, tánccal zárjuk.

„Erdei-Kuckó Gyermekkert"

Novemberben szervezzük a **Kuckó és Erdei Tagóvodában**.
Célunk az egészséges környezetben megvalósuló nevelés-fejlesztés, igazodva minden gyermek egyéni szükségletéhez, biztosítva a sikerélményt, a környezettudatos, egészséges életmódhoz való egyenlő hozzáférést.
A héten - az óvoda élelmezésvezetőjével egyeztetve - színesítjük gyerekeink étrendjét, melyben megjelennek a gyógynövények, fűszernövények. Beszélgetés, ismeretnyújtás keretében a csoportok teákat készítenek, kóstolnak, ismerkednek az ízekkel. Szakembereket hívunk, akik játékos formában foglalkoznak a gyerekekkel, nyújtanak életkoruknak megfelelő új tudástartalmakat (pl: Mézes reggeli megszervezése)
A csoportok játékában az óvónők kezdeményezése során megjelennek a környezettudatos magatartáshoz kapcsolható játékok: egészségmegőrzés, betegség, gyógyítás, tisztálkodás.
A hétre választott mesék, mondókák, énekek, dalos játékok tartalmában kapcsolódnak a témához, ezzel is segítve a környezettudatosság, az egészséges életmódra nevelés többoldalú megközelítését.

Márton nap

Kuckó és Erdei Tagóvodánkban Márton nap hetében az óvónők elmesélik Szent Márton történetét, ennek több részletét dramatizálhatják is a gyerekek. Kézműves tevékenység során minden gyermek készíthet lámpást magának. Fontos, hogy a néphagyományokat tartva dalokat és játékokat játszanak a gyerekek. November 11-éhez legközelebbi péntek délutánra Márton napi felvonulásra hívjuk a családokat az óvoda udvarára. Ekkor Márton lóháton vezeti a felvonulást, dalolva körbe vonul az óvoda körül az összegyűlt sokasággal, gyermekekkel, szülőkkel, akiket a felvonulás végén az óvoda dolgozói az ünnep hagyományos ételeivel kínálnak.
Az Erdei és Kuckó Tagóvoda gyermekei is szerveznek tökös hetet, ahol az elkészült tökökkel a Márton-napra dekorálnak, a töklámpások világítanak késő délután.

Mikulás

Sokat fantáziálunk, beszélgetünk, verselünk, éneklünk, rajzolgatunk a Mikulásról. Elképzeljük, megépítjük házát, szánkóját. Mikulás játékot játszunk a babákkal. Mikulás-keresőben járunk az erdőben. Mikulás napján kifényesítjük cipőnket és az ablakba tesszük. Amíg az óvodapedagógusok mesejátékát élvezik a gyerekek, a Mikulás a cipőnkbe csomagot tesz. A **Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában** megleshetjük, ahogy az udvaron, ablakok alatt titkosan jár.
Az **Erdei és a Kuckó Tagóvodában** a gyermekcsoportok igényei szerint bekopogtathat a csoportszobába is a Mikulás, vagy a tornaszobában együtt várják a gyerekek az érkezését. A gyermekek-énekelhetnek, vagy verselhetnek is neki.

Karácsonyváró játszóház és vásár

A **Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda** jótékonysági rendezvényeként az adventi időszakban egy délután szervezzük. Az adventre természetes anyagokkal, ízlésesen díszített óvodánkba, közös ünnepvárásra hívjuk a családokat. A csoportszobákban kézműves játszóházakkal, büfével, magunk készítette kézműves termékekkel várjuk a

vendégeket, a tornaszobában évente kettő csoportunk Betlehemes, vagy egyéb ünnepi játékkal teszi meghitté a várakozást. Az óvoda udvarán mécseseket gyújtunk, és közös énekléssel kívánunk egymásnak békés ünnepet.

Karácsony

Az egész december a készülődés jegyében telik. Adventi naptárunkon a napok múlását a kisgyermekek számára is követhetővé, élményszerűvé tesszük. A közösen készített adventi koszorúkon vagy házikókban meggyújtott gyertyák szaporodó fénye is egyre közelebb visz a várva várt ünnephez. Gyertyagyújtáskor megcsendesedésünk, egymásra figyelésünk, beszélgetéseink, képzelődéseink segítik, hogy lélekben is felkészüljünk. A gyermekekkel minden nap csinálunk valami érdekeset, a karácsonyhoz kapcsolódót. Luca búzát ültetünk apró dobozokba, gondozzuk, hogy hazavihessük az ünnepi asztalra. Díszeket fabrikálunk óvodai szobánkba, az otthoni karácsonyfára.
Kigondoljuk, elkészítjük a szülőknek szánt ajándékot. Karácsonyost játszunk a babákkal, mackókkal. Betlehemet készítünk. A karácsonyköszöntő vendégségre megsütjük mézes sütményeinket. Közben sokat dúdolgatjuk, énekelgetjük a karácsonyi dalokat, mondogatjuk a verseket. Beszélgetünk, mesélünk a karácsonyról, mire emlékszünk, milyennek szeretnénk. Behívjuk a csoportokba bekopogtató iskolás betlehemezőket, közösen örülünk játékuknak.
Az adventben a készülődés öröme, a várakozás szépsége és izgalma tölti be óvodai életünket.
A **Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában** a karácsony a családok ünnepe, amit otthon meghitt családi körben ünnepelünk. Az óvodában a készülődés, a várakozás a ráhangolódás időszakát igyekszünk megélni a maga teljességében. Csak az óvoda udvarán a madaraknak készítünk a gyerekekkel közösen karácsonyfát, ahol egész télen élelmet találnak.
A **Kuckó és az Erdei Tagóvodában** az ünnep napját megelőző este minden csoportban fenyőfát díszítenek az óvónők és ajándékok is kerülnek a fa alá. A rácsodálkozás, a meglepetés öröme varázslatos hangulatot idéz az ünnep reggelén. Az

iskolások betlehemes játékával ráhangolódunk az ünnepre. Az óvoda dolgozói pedig karácsonyra hangolódó énekes-zenés műsorral teszik meghitté az ünnepvárást.
Gyertyát gyújtunk, és közös énekléssel kívánunk boldog karácsonyt egymásnak.
A téli ünnepkör jeles napjaira építve tervezzük meg a mindennapokat. A mesék, a versek, a mondókák, a néphagyományok feleleventését szolgálják, tiszteletben tartva a családok vallási nézeteit. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeink érezzék a család, a szeretet fontosságát, az összetartozás érzését.

Farsang

Farsangi mulatságunkat a néphagyományokhoz igazítva, vízkereszt és hamvazó szerda közötti időszakban tartjuk. A Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában egy héten át, az **Erdei és Kuckó Tagóvodánkban** egy választott napon – akinek kedve van – jelmezbe, maskarába bújhat. Énekelünk, táncolunk, tréfás, ügyességi játékokat játsszunk. Aki szeretné, kipróbálhatja magát különféle vicces verseny feladatokban is. A hét folyamán fokozatosan bővítjük a játékokat, mulatozós kedvünk az utolsó napon csúcsosodik ki. A Veszprémi Ringató Körzeti Óvodában a farsangot népzenei együttes meghívásával, élő zenés táncházzal zárjuk, ahol igyekszünk zajosan elzavarni a telet. Feleleventjük farsangi időszakhoz fűződő, téltemető népszokásainkat is, mint a kiszézést és a különböző állat alakoskodásokat.

Március 15.

Váras, huszáros játékokat játszunk. Énekelünk, verselünk, mesélünk a magyar huszárokról. Az ünnepre elkészítjük, feltűzzük kokárdánkat. Nemzetiszín zászlókkal, szalagokkal díszítjük óvodánkat. Meglátogatjuk az ünnephez kapcsolódó emlékhelyeinket.

Óvodába hívogató

Az óvodai beíratások előtti hetekben mindhárom óvodánkban egy délutánon közös játékra, mesére, bábozásra, az óvodával történő ismerkedésre hívjuk a leendő óvodásokat és az óvodát választó szülőket. Ezen és az ezt megelőző napon nyílt napot szervezünk, egész nap várjuk az intézményünk iránt érdeklődő családokat.

Húsvét

A húsvéti ünnepkör idején elődeink a tavaszt köszöntötték. A csoportokban a gyerekekkel beszélgetünk a húsvét előtti és a húsvéthoz kapcsolódó népszokásokról, a közelgő ünnepről. Felidézzük az előző években szerzett otthoni és óvodai élményeket. Az ünnephez köthető gyermekdalokkal, versekkel, mesékkel, népi locsolóversekkel, változatos néples jellegű manuális tevékenységekkel színesítjük fantázia-, és szerepjátékaikat. A babakonyhában, szobában nagytakarítást tartunk, népi gyermekjátékokat játszunk (tojás-összekoccintó, - gurító, - hordó ügyességi játékokat.) Feleleventjük a locsolkodás, tojásfestés népszokását. A lányok különböző technikákkal, természetes anyagokkal hímes, festett tojást készíthetnek a locsolkodásra, a fiúkkal szép locsolóverset mondogatunk. Húsvéti jelképállatok életmódjával, tulajdonságival ismerkedünk a játékon keresztül, mint a nyúl, bárány, csirke, kacsa. Nyuszi keresőben járunk az erdőben. Nyomkereső játékot játszunk. Húsvéti ajándékokat keresünk a bokrok alján, az óvoda udvarán. Régen a húsvét utáni vasárnap, a fehérvasárnap a komatál küldés napja volt barátkozás, párválasztás, ismerkedés céljából. A gyerekekkel mi is készíthetünk komatálat a szomszédos csoportoknak a húsvéti jelképételekből. A csoportszobában a vendégvárás szokásaival ismerkedünk.

Anyák napja

Az Anyák napja családi ünnep, otthon, meghitt családi körben illik köszönteni, május első vasárnapján. Az óvodában készülünk rá. Beszélgetünk róla, elkészítjük

ajándékunkat, virágot nevelünk. Az alkalomhoz illő verset, éneket tanulunk, a gyermekeket elmondásukra biztatjuk. Az édesapákkal is megbeszéljük, hogy segíteni tudjanak a gyermekeknek.

Pünkösdi ünnepkör

Minden gyermekcsoportból a fiúkkal közösen májusfát állítunk a **Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda** udvarán, a lányokkal kiegészülve szalagokkal díszítjük és körbe táncoljuk a fát, énekekkel köszöntjük a tavaszt. Az ünnepkör végén közösen kitáncoljuk a májusfát.

Erdei-Kuckó Gyermeknap

Május elsejéhez közeli időpontban a fiúkkal májusfát állítunk az Erdei-Kuckó Tagóvoda udvarán. Szombati, pünkösdi játszóházat szervezünk a családok részvételével. Játszóházunkat a naptár szerinti pünkösd ünnepéhez közelre szervezzük, alkalmat adva arra, hogy örömteli cselekvésen keresztül ismerhessék meg a gyerekek a hagyományőrző szokásokat. Jó idő esetén az óvoda udvarán, rossz idő esetén az óvoda tornaterme, folyosója és a csoportszobák adnak helyet az egyes helyszíneknek. Programunk tevékenységközpontú. Kicsik és nagyok kézműves foglalatossággal, kézműves technikákkal ismerkedhetnek. A lehetőségekhez mérten kézműves mestert is hívunk, hogy mesterségét bemutassa a gyerekeknek, s ők kipróbálhassák. A mesei hétpróba lehetőséget kínál az ügyesség, bátorság kipróbálására.
Célunk, hogy kiépítsük, illetve erősítsük az óvoda és család közti hidat, csökkentsük az esélyegyenlőtlenséget. Az óvodapedagógusok a rendezvény alatt mintát adnak a közös játékra, beszélgetésekre, a gyermekekkel való foglakozásra. Több helyszínen zajlik a délután: arcfestés, csillámtetoválás, zsákbamacska, kézműves játszóházak, ügyességi erőpróba, kincskereső játék, pántlikás leány-játszó. Biciklis akadálypálya.
A délelőttünk színesítésében aktív szerepet kap a rendőrség, a tűzoltóság és a honvédség.

A vásári komédia hangulatának felidézése valódi szórakoztató élményt nyújt minden résztvevőnek. Egy kedves népmesét is előadnak a dolgozók a gyermekeknek. Az elemi tánclépésekkel való ismerkedés, a magyar népviseletek bemutatása, a folyamatos hallatszó népzene erősítik a hagyományőrző hangulatot. A program végén közösen kitáncoljuk a májusfát.
Az egész délelőttre a konyha biztosítja a langallót, lángost stb. A héten a gyerekek a csoportokba süteményt sütnek, ezzel kedveskednek a rendezvény vendégeinek.

Évzáró családi délután

Május végén vendégségbe hívjuk a családokat, hogy a nyári szabadság előtt együtt örüljünk a gyermekek növekedésének, fejlődésének. A gyermekekkel készülünk az ünnepre. Számba vesszük, kit hívnak meg, ki jön el. Elkészítjük a meghívókat.
Kiválasztjuk kedvenc dalos játékainkat, mondókáinkat, amelyeket majd eljátszunk a magunk és a szülők örömére. Elkészítjük a terem és az ünnepi asztal díszeit. Süteményt sütünk a vendéglátáshoz. Ajándékot készítünk az iskolába menőknek. Nem szerepelünk, hanem játszunk: énekkel, mozgással, mondókával, verssel, ha kedvük van, a vendégek is bekapcsolódhatnak játékunkba.

Iskolába menők búcsúzója

Gyermekcsoportjaink közös játékkal, ajándékkal, vendégséggel köszönnek el a nagyoktól, de csoportonként változóan ez akár az Évzáró családi délutánjaink része is lehet.

Családi sportnap

A **Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda** szervezésében az intézményhez közeli műfüves pályán vagy a Kuckó Tagóvoda udvarán vidám, közös családi sorversenyen vehetnek részt a szülők és gyermekek.

Egészségnap

Tavasszal szervezzük, az Egészség Világnapjához közeli időpontban, a **Veszprémi Ringató Óvoda** programjaként. Szervezője az Egészséges életmóddal foglalkozó munkaközösségünk. Az Egészségnap kiemelt célja az egészséges életmódra nevelés, a családok összehozása, élményszerzés. A lebonyolításban, szervezésben állandó partnereink a védőnők. A Magyar Vöröskereszt közreműködésével véradásra van lehetőség. A rendezvényen egészségszint felméréseket, egészséges ételek bemutatóját, kóstolóját, játékos vetélkedőket, testmozgást, közös tornát, családi futóversenyt, focit, aerobikot, táncházat, kézműves tevékenységet, egészségvédő előadásokat kínálunk a családoknak. Az Egészségnap előzményeként a csoportokban a gyerekek különféle tevékenységekben ismerkedhetnek a szelektív hulladékgyűjtéssel, mozgás, egészséges táplálkozás, betegségmegelőzés fontosságával, higiénés szokások alakításával. Egészség témában készült alkotásaikból rajzpályázatot hirdetünk.

Gyermeknap

Kirándulást, játszóházat szervezünk a családoknak vagy a gyerekcsoportnak.

7. Óvodai nevelésünk elvárható eredményei

Az egészségesen fejlődő gyermekek többsége, érési folyamatai által meghatározottan, a családi és az óvodai nevelés hatására és eredményeként 6 -7 éves korukban belépnek abba a lassú átmenet állapotába, melyben iskolássá érnek. A gyermekek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévüket betöltik, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válnak.

A sikeres iskolakezdéshez a gyermekek testi, lelki és szociális érettsége egyaránt szükséges.

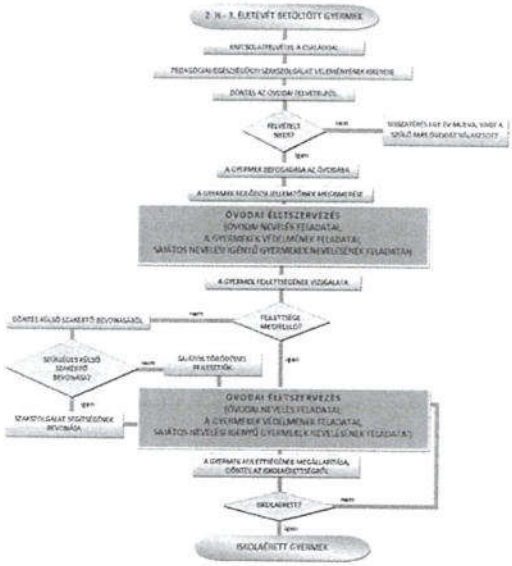
- Nagy-és finommozgásait önállóan, bátran, ügyesen végzi. Mozgáskoordinációja erősen fejlődő. Mozgását szándékosan irányítani képes;
- Felismeri testi szükségleteit, kielégítésükhöz maga is hozzájárul. Az életkorának megfelelő testápolási, étkezési, öltözködési szokásai kialakultak, ezeket önállóan végzi;
- Magányosan, párban és csoportban átéléssel, elmélyülten játszani képes;
- A gyermekközösségben jól érzi magát, elfogadja az együttélés alapvető szabályait, viselkedését tudja azokhoz igazítani. Viselkedése természetes. Nem provokál fegyelmezési helyzeteket;
- Az akadályok legyőzésének változatos megoldásaival próbálkozik;
- Együttműködésre képes, kompromisszumos helyzetmegoldásai gyarapodnak;
- Viselkedésének érzelem-és indulatvezéreltsége erősen csökken. Vágyai teljesítését késleltetni tudja;
- Kialakuló feladattudata megmutatkozik a megértésben, feladattartásban és az eredményes elvégzésben;
- Szociálisan érett az iskolára. Fokozatosan kialakuló együttműködésre kész a tanítóval, gyermektársakkal, ha az iskola légköre befogadó és a tanulásra való szocializálását folyamatnak tekintik;
- Érdeklődő, nyitott, ráhangolt a világ egészére;
- Az iskolai tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése eleven, vizuális-, akusztikus-, térészlelése fokozatosan differenciálódó, figyelme, emlékezete erősödő. Gondolkodását a szemléletesség uralja, de bizonyos helyzetekben megjelennek a fogalmi jegyek. Gondolkodásának érzelmi telítettsége csökken;
- Megtalálja az erőteljes képi látásmódjának megfelelő kifejezési formákat a játékban, rajzban, mesehallgatásban. A kapcsolatfelvétel és a kapcsolattartás eszközeként az összefüggő, érthető, anyanyelvi szabályoknak megfelelő, helyzethez illő beszédet alkalmaz;

- A tudatosság, önismeret kezdeményeként, a tevékenység mellett az eredmény is kezd fontossá válni számára, elkezdi saját teljesítményét megítélni. Siker esetén az „én már tudom" büszkesége tölti el;
- Elemi szinten tájékozódik térben, időben, emberi viszonylatokban, tájékozódása a fogalmi szinthez közelít;
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról, közvetlen életteréről:

    - tudja nevét, lakcímét, testvérei, szülei nevét, foglalkozását;
    - ismeri testrészeit;
    - felismeri a napszakokat;
    - különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellegzetességeiket, az időjárás és az öltözködés összefüggéseit;
    - ismeri közvetlen lakókörnyezetét, környezete növényeit, állatait, gondozásukat, védelmüket;
    - tisztában van a gyalogos közlekedés alapvető szabályaival, azokat alkalmazza;
    - környezete mennyiségi, téri, alaki, nagyságbeli viszonyairól elemi ismeretei vannak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szintet folyamatos fejlesztéssel, speciális szakemberek segítségével együtt érhetjük el.

8. Az óvoda teljes nevelési folyamatának ábrája

9. A nevelés tervezésének gyakorlata

Az óvodai nevelés feladatai valamennyi óvodai csoportban az oviKRÉTA rendszerbe kerülnek bejegyzésre, melyet fél évente kiértékelnek az óvónők. Havi rendszerességgel tekintik át és rögzítik írásban a szervezési feladatokat.

Nem követjük a mindent, részleteiben előre tervezés gyakorlatát. A kisgyermekek nevelésében fontosnak tartjuk a rugalmasságot és a spontaneitást. Gyermekcsoportonként óvodai életünk tevékenységeit, az adott időszakhoz illő játékokat, dalokat, verseket, meséket, manuális elfoglaltságokat, tapasztalatszerző alkalmakat, fejlesztési feladatokat mindhárom korcsoportra tematikus terveinkben tervezzük meg, a megvalósult tartalmakat a hét utolsó napján rögzítjük reflexióként.

Az évszakokra, hónapokra megfogalmazott elgondolásokat a csoportokban azonos, az óvodánkra jellemző formában rendezzük, gyűjtjük. Az így kialakított éves terv több évig használható: módosítható, kiegészíthető a megvalósítás tapasztalatai szerint, a mindenkori körülményekhez igazítva.

Óvodapedagógus kollégáink komplexen megvalósítható tematikus terveket készítenek. Az adott csoportprofilnak megfelelő tematikus tervben az óvodapedagógus által kezdeményezett, évszakhoz kötődő játéklehetőségeket, az ünnepekre készülődés lehetséges játékait, majd a játékokhoz illeszthető tevékenységek tartalmát differenciáltan jelenítjük meg:

- az óvónő által kezdeményezett játékot;
- a verselést, mesélést;
- az anyanyelvi játékokat;
- rajzolást festés, mintázást, kézimunkát;
- az ének-zenét, énekes játékot, gyermektáncot;
- mozgást, mindennapi mozgást;
- a külső világ tevékeny megismerését;
- a matematikai tapasztalatokat.

10. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek aktuális fejlettségi állapotát az intézményi elvárásnak megfelelően az oviKRÉTA rendszerben dokumentáljuk a „Gyermek fejlődésének nyomon követése" címszó alatt.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Itt kapnak helyet a gyermekről készült vizsgálati kérelmek, vizsgálati eredmények, sajátos nevelési igényű gyermek esetében a fejlesztő pedagógusok által készített egyéni fejlesztési tervek, és minden olyan írásos anyag, mely segít meghatározni az óvodai fejlesztéssel kapcsolatos feladataink megtervezését.

Évente legalább két alkalommal az óvodapedagógusok minden szülő számára lehetővé teszik, hogy a szülők, gyermekük fejlődéről tájékozódhassanak, megismerjék az oviKRÉTÁBAN rögzített mutatókat, az óvodai fejlesztés irányát, módját, a tervezett intézkedéseket, nevelési tanácsokat kaphassanak. A fejlesztés irányáról szóló óvónő-szülő közti közös megállapodást gyermekük adatlapján aláírásukkal látják el.

11. Személyi feltételeink

Óvodánk személyi erőforrásait részletesen az intézményünk SZMSZ dokumentuma tartalmazza.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Gyermekcsoportjaink nevelését, gondozását két fő óvodapedagógus, egy fő nevelőmunkát segítő dajka látja el. Nevelőmunkánkat teljes óvodai körzetünkben a fenntartónk által biztosított keretszámban pedagógiai asszisztensek segítik, gyermekcsoportokba való beosztásuk a csoportok sajátosságai szerint változó.

Minden óvodai csoportunkban, ahol sajátos nevelésű igényű gyermeket nevelünk a sikeres integráláshoz, a hatékony egyéni fejlesztéshez legalább napi 4 órában

gyógypedagógia asszisztensi támogatást tartunk szükségesnek. Ennek biztosítása a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény hatásköre, minden esetben igényeljük támogató együttműködésüket.

12.Tárgyi feltételeink

12.1. A nevelési programunk megvalósításához szükséges eszközök

A nevelési programunk megvalósításához szükséges eszközök a jogszabályban rögzített kötelező eszközkészlet alapján rendelkezésünkre állnak.

Játékok

- A szimbolikus és építő játékok jó minőségű, természetes anyagból készült eszközei;
- Összecsukható, mozgatható paravánok, hordozható polcok;
- Babaszoba- és konyhafelszereléssel;
- Kisebb, nagyobb faállatok;
- Mesei öltözékek;
- Vesszőkosarak, bőröndök, hátizsákok;
- Puha, pasztellszínű takarók;
- Színes és fehér lepedők;
- Csecsemőápolási kellékek;
- Babakocsik;
- Autók, vonatok, útelemek, sínek;
- Hintalovak;
- Vizes, homokos játékhoz terepasztal;
- Értelemfejlesztő (az érzékszerveket, figyelmet, emlékezetet, gondolkodást ügyesítő) játékeszközök;

- csoportonként és korosztályonként legalább 1-1 nagyobb doboz lego, duplo.

A mozgás eszközei

- Wesco mozgásfejlesztő eszközök;
- Egyensúlyozó gerendák, deszkák;
- Udvari mászókák, alacsony nyújtó, mászórúd, mászókötél;
- Rollerek, kerékpárok;
- Gólyalábak, hinta, híd;
- Labdák, ugráló labdák, karikák;
- Vékonyabb, vastagabb kötelek, ugrókötelek;
- Célba dobó játékok;
- Szánkók.

A vizuális kifejezést segítő eszközök

- Jó minőségű, különböző vastagságú és felületű színes papírok, dobozok, fóliák;
- Papír, rajzlap, színes ceruzák, festékek, filctollak, viaszkréta;
- Agyag, gyurma, kavicsok, kövek, termések, termények;
- Színes fonalak, madzag, filc, gyapjú;
- Ollók, formakivágók.

A zenei nevelést segítő eszközök

- A gyermekek ritmushangszerei, csengők;
- Óvónőink hangszerei;
- Bluetooth hordozható hangszóró;
- Tablet;
- Okos led televízió;
- Notebook+ hangszóró.

A munka jellegű gyermeki tevékenység eszközei

- A környezetgondozás udvari és termi eszközei.

Az anyanyelvi nevelést segítő eszközök

- Képes- és mesekönyvek. Ismeretterjesztő könyvek;
- Bábok.

Az óvónők továbbképzését, önképzését, nevelőmunkánk bemutatását segítő IKT eszközök

- Digitális fényképezőgép;
- Okos led televízió;
- Színes nyomtató;
- Mini hőnyomtató;
- Interaktív fal;
- Bluetooth hordozható hangszóró;
- Tablet;
- Padlórobotok: Bee Bot Robot méhecske Blue-Bot Robot méhecske;
- Számítógép, internet hozzáférési lehetőség;
- Notebook;
- Pendrive.

13. Kapcsolattartás a fenntartóval

Fenntartónk a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, közvetlen kapcsolattartó az intézmény igazgatója.

Célunk a korrekt, pozitív munkakapcsolat kialakítása, a kölcsönös információáramlás, a harmonikus együttműködés szellemében.

14. A gyermekek fejlődését szolgáló kapcsolataink

14.1. A családokkal való kapcsolatunk

A családokkal való kapcsolatunk a családi élet tiszteletben tartására épül. Nevelőmunkánkat a legmagasabb rendű humán szolgáltatásnak tekintjük, valamennyi család irányában. Annak tudatában és elfogadásával végezzük, hogy a gyermeket a legerősebb hatások a családjában érik. Acsalád életvezetése, kultúrája, érzelmi légköre, értékrendje alapvetően határozza meg a gyermek fejlődését. Főként a családi minta befolyásolja a gyermek viselkedését, viszonyát az emberi és tárgyi környezetéhez, érzelmi életét, intelligenciáját, alakítja szokásait. Erősítjük a családi nevelést, és saját hatásrendszerünkkel kiegészítjük azt. Ahol a gyermek érdekében szükséges, pedagógiai tapintattal próbáljuk befolyásolni a családi nevelést, a gyermeknél a hiányosságok pótlására igyekszünk.
Az óvodás évek alatt legalább egyszer, általában az óvodába lépést megelőzően a csoport óvónői ellátogatnak a gyermekek családjába, amennyiben a szülők erre igényt tartanak. A látogatás a gyermekért történik, de elsősorban a szülői háznak szól, a kölcsönös ismerkedés, tájékozódás céljából.

Az óvónők évi három alkalommal, csoportonként, a gyermekek óvodai életéről, fejlődéséről szóló esti beszélgetésre hívják a szülőket.
Minden szülő számára évente legalább két alkalommal, de a kisgyermek fejlődében történt jelentős változások esetén bármikor (előre egyeztetett időpontban) kínálunk lehetőséget, hogy fogadó óra keretében gyermekük óvodai fejlődéséről tájékozódjanak. A beszélgetés történhet óvónők-szülő, szülő és óvodaigazgató ill. tagóvoda igazgató között. A fogadó órán biztosítunk lehetőséget arra, hogy a gyermek fejlődéséről készített megfigyeléseinket, elemzéseinket a szülők megismerjék.
A gyermekek, szülők, óvónők együttlétének élményszerű alkalmai a közös családi óvodai rendezvényeink, a kirándulások, játszóházak, az évzáró családi délutánok, az óvodába hívogató rendezvényünk. A közösen átélt élményekkel fonjuk szorosabbra a család és óvoda együttműködését.

14.2. Kapcsolatunk a bölcsődével

A kapcsolatfelvételben és kapcsolattartásban nyitottságra törekszünk. Tájékozódunk a bölcsőde életéről és működéséről, megismerjük azt a környezetet és életmódot, ahonnan a leendő óvodásaink egy része érkezik. Gyermekközpontú óvodánkat, nevelési gyakorlatunkat bemutatjuk a gondozónőknek. Vendégségbe, játékra hívjuk az óvodába lépő apróságokat.

14.3. Kapcsolatunk az általános iskolával

Megbecsüléssel, érdeklődéssel tekintünk az iskolában folyó, az új tartalmi szabályozás nyomán formálódó, megújuló, reményeink szerint a kezdő szakaszban az óvodaihoz közelítő nevelésre.
Kapcsolatunkat nem az iskolai követelményekhez való igazodás kényszerére alapozzuk, hanem az iskola felé megnyilvánuló nyitottságunkra.
Kezdeményezzük, hogy a tanítók ismerjék meg gyermekközpontú, egészséges életmódra, társas együttélésre, valódi tanulási kedvre és képességekre nevelő óvodai életünket. Magunk is törekszünk megismerni a környező általános iskolák pedagógiai programjait, segíteni, hogy az iskolát választó szülők megtalálják a gyermeküknek leginkább megfelelőt.
Tápláljuk az iskolára megérett gyermekek érdeklődését az iskola iránt, s kedvét az iskolába lépéshez. Közösen ellátogatunk iskolába, néhány alkalommal részt veszünk az általános iskolák meghívására óvodásainknak szervezett játszóházi foglalkozásokon, sportversenyeken, zene- matinén, koncertjén.
Visszavárjuk, szívesen látjuk volt óvodásainkat. Örömmel vesszük, ha mesélnek az iskoláról vagy hangszeres játékukkal, énekükkel, táncukkal, dramatikus és bábjátékukkal megörvendeztetik, szórakoztatják óvodásainkat.
Hívásukra örömmel látogatjuk meg volt óvodásainkat az általános iskolákban, ahol alkalmunk nyílik ismerkedni azzal, hogy állják meg helyüket a megnövekedett követelmények között.

Szívesen válogatunk a környezetünkben lévő általános iskolák nagyóvodásoknak szervezett sport, kézműves és kulturális programjaiból.
A Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Módszertani Intézmény gyógypedagógusai közreműködnek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében. Fejlesztő szakembereik a szakszerű egyéni fejlesztésekben vannak segítségünkre, megosztják velünk az általuk fejlesztett gyermekek egyéni fejlesztési tervét, melyben megjelölik az óvodai csoportban is végezhető feladatokat.

14.4. Kapcsolatunk a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel

Indokolt esetben, ha a magunk eszközeivel nem tudjuk a kisgyermeket a társas együttléthez szoktatni vagy a fejlődésében megmutatkozó nagymértékű lemaradás miatt szükségesnek látjuk, esetleg az iskolára való érettségében vagyunk bizonytalanok, a pedagógiai szakszolgálat vagy a szakértői bizottság segítségét vesszük igénybe. Kérjük a gyermek problémáinak feltárását, és szakvéleményüket a további eredményes nevelés érdekében.

Óvodai nevelőmunkánkat a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézményének logopédusai, fejlesztőpedagógusai heti rendszerességgel közvetlenül is segítik.

14.5. Közművelődési kapcsolataink

Az óvodásoknak a közművelődési intézmények által felkínált zenei, színházi, bábos, filmes műsorok, kiállítások közül felelősséggel, hozzáértéssel, igényesen választunk évente néhány, a gyermekek életkorának megfelelőt, tartalmában kulturális értéket hordozót, művészi hatásával fejlesztőt.

Intézményeink által látogatott közművelődési intézmények:

Eötvös Károly Megyei Könyvtár, valamint a Március 15. úti Könyvtár, Kabóca Bábszínház, Pegazus Bábszínház, Veszprémi Petőfi Színház, Pannon Várszínház, Jutasi KözTér, Agóra Veszprém, Kulturális Központ, CODE Digitális Élményközpont, Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola.

14.6. Kapcsolataink régiónk középiskoláival

Örömmel fogadjuk a környezetünkben lévő középiskolák önkéntes segítő munkára jelentkező diákjait. Igyekszünk számukra olyan közösségi munkákat biztosítani, melyben kipróbálhatják magukat aktív, cselekvő, szolgálatot teljesítő egyénekként miközben együttműködő készségük, empátiájuk, kreativitásuk, felelősségvállalásuk, projektismeretük is fejlődik. Együttműködési szerződéseink évente változóak a középiskolai körrel, de gazdag megkereséssel, 3-4 szerződést vállalunk évente.

14.7. Kapcsolatunk a Pannon Egyetemmel

A Pannon Egyetem Humántudományi Karának Neveléstudományi Intézetében óvodapedagógus képzést indított a 2022/23-as tanévben. Az egyetemmel kötött keretszerződés alapján fogadjuk és segítjük a szakmai gyakorlatra hozzánk érkező nappali és levelező tagozatra járó óvodapedagógus hallgatókat. Gyakorlataikat óvodánk pedagógiai programja alapján és tartalma szerint végzik mentor óvodapedagógus kollégáink segítségével és irányításával.
Támogatjuk őket, hogy a gyermekekkel, szülőkkel, az óvoda valamennyi dolgozójával pozitív kapcsolatot építsenek ki, a nálunk töltött időben valódi szakmai tapasztalatokkal gazdagodjanak. Komplex gyakorlati záróvizsgájukat is intézményünkben teszik le.

14.8. Kapcsolatunk a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karával

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának óvodapedagógus hallgatóit is fogadjuk amennyiben szakmai gyakorlatukat intézményeinkben kívánják teljesíteni.

14.9. Kapcsolatunk külhoni magyar óvodákkal

Keressük a kapcsolatteremtés lehetőségét egy olyan külhoni magyar óvodával, akikkel testvéróvodaként tudnunk együttműködni. Alkalmazotti értekezlet keretében személyes tapasztalatcserék, kölcsönös tudásmegosztást, szakmai fejlődést célzó megbeszélések létrehozásában képzeljük el az együttműködést

14.10. Kapcsolatunk a Gyermekjóléti szolgálattal

Intézményünkben lehetőséget biztosítunk a családok számára, hogy személyesen kapjanak segítséget a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény szociális szakembereitől. Óvodapedagógusaink nyitottak az esetmegbeszéléseken túlmutató együttműködésre, melyek óvodásaink szociális élethelyzetének pozitív irányú változásait segítik.

14.11. Kapcsolat az egészségügyi szolgáltatókkal

Veszprémi Védőnői Szolgálat

A Veszprémi XV. sz. Védőnői Szolgálat védőnői részt vesznek az intézményi egészségfejlesztésben, óvodai programjainkon, rendezvényeinken, folyamatos egészségügyi ellenőrzést végeznek a gyermekek körében.

Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály

Több közös projektben veszünk részt, amelyet a Népegészségügyi Osztály egészségnevelői szerveznek. Egészségfejlesztési, egészségnevelési programunkba beintegráltuk az óvodás korosztálynak szóló interaktív programjaikat.

Fogorvosi ellátás

Mindhárom intézményünkben évente egy alkalommal kötelező fogászati vizsgálatra kerül sor, melynek eredményéről a szülőket tájékoztatjuk.

15. Sajátos szolgáltatásaink

Logopédiai fejlesztés

Óvodánkban – logopédiai szolgáltatás keretében – a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye és a Bárczi Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI szakemberei foglalkoznak a gyermekek beszédhibáinak, nyelvi-kommunikációs zavarainak javításával, a dyslexia megelőzésével, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével.
A logopédiai gondozásban, a fejlesztő foglalkozásokon a gyermekek a szülők beleegyezése esetén vesznek részt.

Hitoktatás
A szülők igénye alapján mindhárom óvodánkban helyet adunk a gyermekek hit felé nevelése foglalkozásainak. Az egyház szervezésében és tanítása szerint folyó foglalkozások a gyermekek részére fakultatívak.

Tiszteletben tarjuk a gyerekek, szülők, pedagógusok vallási, világnézeti meggyőződését és lehetővé tesszük, hogy a gyermekek egyházi jogi személy által szervezett hit-és erkölcstanoktatásban vehessenek részt.

Szervezzük és biztosítjuk erre a lehetőséget a szülők igénye alapján, heti rendszerességgel a délutáni órákban.

Bozsik Program
Nagycsoportos korú óvodásaink a Bozsik Program keretében a VFC USE szervezésében ovifoci foglalkozásokon mozoghatnak, ügyesedhetnek.
A foglalkozás térítésmentes, helye az óvodák tornaszobája.

16. A program érvényessége

Az óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje visszavonásig szól.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:
- törvényi változás;
- szervezeti átalakítás;
- egyéb érdekegyeztető fórum módosító javaslata;
- a program beválását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

A programmódosítás előterjesztésének előírásai:
- írásbeli előterjesztés a Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda vezetőjének;
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek;
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásáról.

17. Pedagógiai Program nyilvánossága

a REK Pedagógiai Program dokumentumot a Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda ügyviteli és iratkezelési szabályzata szerint kezeljük és a Közérdekű adatok megismerésére irányuló szabályzat szerint biztosítjuk a nyilvános hozzáférését.

A tagóvodákban a dokumentum hozzáférhető - helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára – a nevelői szobákban, a vezetői irodákban elhelyezett példány formájában és az óvoda honlapján www.rekovi.hu

18. Törvényesítő záradék

Pedagógiai Programunkat az Országos Alapprogramban történt törvényi előírásoknak megfelelően intézményünk nevelőtestülete kiegészítette, aktualizálta. A Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda nevelőtestülete 2025. 05. 16-án megismerő nyilatkozattal elfogadta. A Program hatályba lépésének időpontja: .....

Veszprém, 2025. 05. 16.

Balogh Lívia
igazgató

19. Felhasznált irodalom

• Zilahi Józsefné - Stöckert Károlyné - Dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével Minősített óvodai program /OKI Program - és Adatbankja 1996./
• Óvodai nevelés játékkal, mesével. Elmélet és módszertan. Szerkesztette: Zilahi Józsefné /Iskolafejlesztési Alapítvány Szorobán Kiadó 1994./
• Zilahi Józsefné: Minőségügyi kiegészítés az Óvodai Nevelés, Játékkal, Mesével című minősített óvodai programhoz/Eötvös József Könyvkiadó Bp. 2004./
• Bucherna Nándorné-Faust Dezsőné-Zadravecz Teréz: Néphagyományőrzés az óvodában /Magyar Nyelv és Kultúra Nk. Társasága 2005./
• Mérei Ferenc - V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan
/Gondolat Budapest 1972./
• Dr.Hermann Alice: Emberré nevelés
/Tankönyvkiadó, Budapest 1982./
• C.G.Jung. Gondolatok az apáról, az anyáról és a gyermekről
/Kossuth Könyvkiadó 1995./
• Dr.Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok
/Nemzeti Tankönyvkiadó 1977./
• Útmutató óvodapedagógusok részére a keresztyén szellemű óvodai neveléshez
• Intézményi dokumentumaink:
Alapító Okirat, Szmsz,
Intézményi Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv
• Így láttuk Kodályt /szerkesztette Bónis Ferenc/
• Kodály Zoltán: Zene az óvodában
• Dr. Lázár Katalin: Népi játékok az óvodában /Óvónők kincsestára 2004/
• Falvai Károly: Ritmikus mozgás énekes játék
• Tátrai Zsuzsanna-Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások
• Balatoni Katalin: Így tedd rá 1-2 népi játék táncmódszertan
• Balatoni Katalin: Ünnepek a néphagyományokban
• Balatoni Katalin: Utat adok és utat török Kodály nyomdokaiban
• Balatoni Katalin: Népi játék néptáncmódszertan az óvodában

20. Törvényi háttér

• Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)

• 77/2025. (IV. 15.) korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (VII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

• a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény

• a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet

• 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes köznevelással összefüggő kormányrendeletek módosításáról

• A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet

• 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről (TÉR rend.)

• 2024. évi LXXVII. törvény a belügyi ágazatokat érintő egyes törvények módosításáról

• 2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)

• 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

• 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

• 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (a továbbiakban: Áht.)

• 368/2011.(XII.31. Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Ámr.)

• 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről (a továbbiakban: Mt.)

• 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

• 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

• 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

• 62/2011. (XII.29.) BM. Rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól.

• 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

• 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

• 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

• 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

• 335/2005. (XII.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről

• 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

• 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről

21. Legitimációs záradék

Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda oktatási azonosítója: 036811	Készítette: Balogh Ilona igazgató az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.rekovi.hu	Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	**Iktatószám**: 235/2025.

22. Mellékletek

I. Egészségfejlesztési Program
II. Tehetséggondozási Program

VESZPRÉMI VADVIRÁG KÖRZETI ÓVODA

Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
Pedagógiai Program
2025

Tartalomjegyzék

Törvényi háttér 5
Intézményi adatok 6
Bevezető 7
1. Óvodánk sajátos arculata 8
1.1. Óvodakép 10
1.2. Az óvodai élet megszervezése 12
1.2.1. Személyi feltételek 12
1.2.2. Az intézmény külső és belső továbbképzési rendszere 14
1.2.3. Tárgyi feltételek 15
1.3. Óvodai nevelésünk célja 16
1.4. Általános nevelési elveink 17
1.5. Az óvodai csoportok kialakítása és működése 18
1.6. Inkluzív nevelés, integrált nevelés 19
1.6.1. Inkluzív nevelésre vonatkozó elveink 19
1.6.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek 20
1.6.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység 32
1.7. Gyermekvédelmi feladatok 34
1.8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 37
1.9. Óvodánk dokumentációs rendszere 39
1.9.1. oviKRÉTA 39
1.10. Az óvoda kapcsolatai 41
1.10.1. Óvoda-család kapcsolata 41
1.10.2. Az együttműködés sajátos formái a Vadvirág Óvodában 43
1.10.3. Az együttműködés sajátos formái a Csillagvár Waldorf Tagóvodában 44
1.10.4. Kapcsolat a társintézményekkel 44

2. A Vadvirág Óvoda nevelési gyakorlata 51
2.1. A Vadvirág Óvoda gyermekképe 52
2.2. Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén 52
2.2.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési programunk 53
2.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 63
2.2.3. Anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 66
2.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei a Vadvirág Óvodában 70
2.3.1. Napirend 70
2.3.2. Hetirend 72
2.3.3. Ünnepek, hagyományok rendje 73
2.4. Óvodai nevelésünk tevékenységformái, az óvodapedagógusok feladatai 73
2.4.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás 73
2.4.2. Játék 75
2.4.3. Munka jellegű tevékenységek 77
2.4.4. A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmú tapasztalatszerzés 79
2.4.5. Ének, zene, népi játék, tánc 84
2.4.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 85
2.4.7. Mozgás – testnevelés 87
2.5. Nevelési programunk végrehajtásához szükséges tervezési feladatok 89
2.6. Vadvirág Óvoda bázisintézményi működése 90
2.7. Tárgyi feltételrendszer 90
3. Csillagvár Waldorf Tagóvoda nevelési gyakorlata 93
3.1. Bevezetés 94
3.2. Mi a Waldorf – óvoda? 95
3.4. Óvodaképünk 97
3.5. Waldorf-Pedagógiánk emberképe 98

3.6. Gyermekképünk 99
3.7. A kisgyerek 100
3.8. Az óvodáskor sajátos képességei: Utánzás – játék -fantázia 102
3.9. Az utánzás és a játék fejlődési szakaszai kisgyerekkorban 105
3.10. Az iskolaérettség 106
3.11. A Waldorf – óvoda célja és feladatai 109
3.12. A Waldorf – óvoda, mint burok – érzelmi biztonság – áttekinthető világ 110
3.13. Ritmusok a Waldorf – óvodában 112
3.14. Waldorf – óvodánk szervezete, működése 119
3.15. A Waldorf – óvodai élet tevékenységi formái 121
3.16. A Waldorf – óvodapedagógus feladatai 137
3.17. A Waldorf – óvoda működési feltételei 142
3.18. Gyermekvédelem a Waldorf – óvodában 146
3.19. Különleges kapcsolatok 147
3.20. Gyermekétkeztetés, egészségnevelés 148
3.21. Összefoglalás 150
3.22. Önigazgatás, szervezet 152
3.23. A gyermekek fejlődésének nyomon követése a Csillagvár Waldorf Tagóvoda nevelési gyakorlatában 153
IRODALOMJEGYZÉK 154
Megismerő nyilatkozat 157
Megismerő nyilatkozat 159
Legitimációs záradék 160

Törvényi háttér

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség

előmozdításáról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról

1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

A Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda Alapító Okirata

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

Intézményi adatok

Az intézmény hivatalos elnevezése:
Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
8200 Veszprém, Óváros tér 9.

Az intézmény címe és elérhetősége:
8200 Veszprém, Avar u. 7/A
Telefon: 88/ 560-892, 88/560-893
E-mail: vadvirag.ovodavp@gmail.com
Web: www.vadviragovi.hu

Tagóvoda: **Csillagvár Waldorf Tagóvoda**
8200 Veszprém, Szent István u. 12.
Telefon: 88/ 326-133
E-mail: csillagvar92@gmail.com
Web: www.waldorfveszprem.hu

A Vadvirág Óvodában 6 óvodai csoport, a Csillagvár Waldorf Tagóvodában 3 óvodai csoport működik
A Pedagógiai Program
- Készítette: Lattenstein Jánosné igazgató a nevelőtestület bevonásával

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:
- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően – évente a szülői igényekre alapozva – a Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvodában biztosított

Bevezető

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott alapelvekre építi saját alapelveit, értékeit, valamint figyelembe veszi helyi sajátosságunkból adódóan a Waldorf - Óvodapedagógiai Programot is.

A Vadvirág Óvoda nevelési gyakorlatába beépült a kompetencia alapú óvodai programcsomag szakmai koncepciója, eszközrendszere. A Csillagvár Waldorf Tagóvoda alternatív óvodai programot alkalmaz.

Nevelési elvünk alapja a gyermekközpontúság, amiben szem előtt tartjuk a gyermekek személyiségét, fejlődési ütemét, érdeklődését, kíváncsiságát. A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével kiemelt szerepet kap a semmivel nem helyettesíthető szabad játék. Az óvodapedagógusok a gyermekek mindennapjait úgy szervezik, hogy a játékban, sokrétű tapasztalati lehetőségeket biztosítsanak nemcsak az óvodában, hanem óvodán kívüli természeti környezet megismerése során is. Nagy hangsúlyt kap a nevelő munkánkban a differenciálás, a gyermekek különbözőségéből fakadó egyéni bánásmód, a gyermek egyénre szabott pozitív értékelése.

Aki ezt a programot kezébe veszi és elolvassa, hamar kialakul benne egy kép a Vadvirág Óvodában és a Csillagvár Waldorf Tagóvodában folyó nevelőmunkáról.

Mindannyiunk számára fontos, hogy a hozzájuk járó gyermekek érzelmi biztonságban, családias légkörben töltsék mindennapjaikat.

Elengedhetetlenek tartjuk az eredményes nevelőmunkában a szülőkkel való jó kapcsolat, együttműködés kialakítását.

Intézményünkben inkluzív, befogadó szemléletű óvodai gyakorlat megvalósításával biztosítjuk az egyenlő hozzáférést minden gyermek számára. Sokoldalú képességfejlesztéssel törekszünk a teljes gyermeki személyiség fejlődésének biztosítására, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.

Szeretnénk, ha a hozzánk járó gyermekek személyiségfejlődése szeretetteljes, biztonságos, érzelmekben gazdag, boldog környezetben valósulna meg, ahol mindenki önmagához képest fejlődik és alkalmassá válik az iskolai tanulmányainak megkezdésére.

„Keresem minden gyermek sajátos titkát,
és azt kérdezem,
hogyan segíthetném abban,
hogy önmaga lehessen."
Janusz Korczak

1. Óvodánk sajátos arculata

A **VESZPRÉMI VADVIRÁG KÖRZETI ÓVODA** két óvodából áll: a Vadvirág Óvodából, amely a központi intézmény és a Csillagvár Waldorf Tagóvodából. Mindkét intézmény Veszprém régi városrészében, a „Dózsavárosban" található.

A **VADVIRÁG ÓVODA** régi épülete 1972-ben, a helyén felépített új épület 2006 szeptemberében nyitotta meg kapuit. Belső terei tágasak, esztétikusak, modernek. Helyet kapott az épületben nevelői szoba, könyvtár, só szoba, kézműves szoba, logopédiai foglalkoztató is. A testi képességek fejlesztésére korszerű tornaterem áll rendelkezésünkre, amely óvodai nevelésen kívüli szolgáltatásra is lehetőséget ad. Tágas udvarunkon az Unlós szabványnak megfelelő fajátékok találhatóak, balesetmentesített környezetben.

Az óvodát elsősorban a városrészben élők, illetve az itt dolgozók veszik igénybe, de szívesen választják gyermekeik számára intézményünket a körzetünkön kívül élő szülők is.

Nevelőmunka színvonalának fejlesztése, játékállomány folyamatos bővítése, környezetünk minőségi fejlesztése, biztonságosabbá tételére jött létre szülői kezdeményezésre óvodai alapítványunk a Vadvirág Alapítvány.

A hozzánk járó hátrányos helyzetű gyermekek magas létszáma az óvoda részéről egy nagyon tudatos fejlesztést, hátránykompenzálást feltételez.

Nagy hangsúlyt fektetünk környezetünk megismerésére, megbecsülésére, megóvására a környezeti nevelésre. Erre garancia Címmegtartó Óvodai címünk.

Kiemelt szerepe van nevelőmunkánkban a játéknak, melyet a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módjának tartunk. Biztosítjuk a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulást, melyben a gyermek képességeinek fejlesztését egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel,

eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban végezzük. Változatos tanulásszervezési eljárásokat és módszereket alkalmazunk. Nyitottak vagyunk további módszerek megismerésére is.

Óvodapedagógusaink elhivatott, jól képzett, szakmai megújulásra törekvő közösség. Vadvirág Óvodánk több EU pályázatban vett részt. 2005-ben a kompetencia alapú óvodai programcsomag tesztelésében vállaltunk feladatot, melynek során formálódott pedagógiai szemléletünk, kiszélesedett módszertani kultúránk. 2010-ben sikeresen pályáztunk a Referencia intézményi cím elnyerésére. 2017 óta az Oktatási Hivatal Bázisintézménye vagyunk.

2019-ben elnyertük a Boldog Óvoda címet, melynek programjait alkalmazzuk. 2008 óta szakmai kapcsolatot tartunk fent a határontúli sepsiszentgyörgyi „Csipike" Napköziotthonos Óvodával.

A **CSILLAGVÁR WALDORF TAGÓVODA**, Veszprém óvárosi részén, a vár alatti területen található, mely 1902 óta működik óvodaként. A háromcsoportos óvodánkban 1992 szeptembere óta folyik Waldorf pedagógiai módszerrel a nevelés.
A tagóvodát elsősorban a Waldorf pedagógia iránt érdeklődő családok választják, körzeten belül, illetve kívül egyaránt. A módszer mellett a családias légkör, az épület kertvárosi elhelyezkedése, természet közelsége is döntő. A csoportok tagjai heterogén összetételűek (3-7 évesek). A testvérek együttnevelése, az óvodapedagógus tevékenysége, utánzás, ritmus segíti a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését, a családhoz hasonló környezetben.

A Csillagvár Waldorf Tagóvodában évek óta jól működik az óvodáskor előtti korosztályt célzó Baba-mama csoport, mely a családok számára jó alkalom a Waldorf-pedagógiával, és az óvodapedagógusokkal való ismerkedésre.

Szülői kezdeményezésre létrehozott kiemelten közhasznú alapítvány segíti az óvodai munkát Veszprémi Waldorf Pedagógiai Alapítvány néven. Célja: a Waldorf-pedagógia népszerűsítése, valamint a nemesvámosi Fehértófia Waldorf Általános Iskolával és Gimnáziummal történő rendszeres együttműködés.

1.1. Óvodakép

A **VADVIRÁG ÓVODÁBAN** olyan gyermekközpontú pedagógiai környezetet alakítottunk ki az évek során, ahol a befogadó attitűd természetes, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. Szívesen fogadjuk azoknak a családoknak az érdeklődését is, akik más kultúrát közvetítenek gyermekeik felé, nem magyar állampolgárként élnek városunkban.

Az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett elsődleges a gyermeki szükségletek kielégítése egyéni bánásmóddal, a kisgyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatásával. Nálunk minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen. Óvodapedagógusaink és az óvoda valamennyi dolgozója részéről megvalósul a gyermeki személyiséget övező bizalom az által, ahogy a gyermekekkel óvodánkban foglalkozunk. A gyermekek érdekeit minden tekintetben figyelembe kívánjuk venni. Az óvoda minden dolgozójától olyan bánásmódot és kommunikációt várunk el a kisgyermekekkel szemben, amely modellértékű.

A gyermekek testi-lelki egészségének megőrzése érdekében csatlakoztunk a Boldog Óvoda – programhoz, melynek a pozitív gondolkodás, és optimista szemléletmód elsajátítása áll a középpontjában.

A szabad játék feltételeinek megteremtése hangsúlyos, elsődleges helyet kap az óvodai élet megszervezésében.

Olyan körülményeket, környezetet teremtünk a gyermekek számára, mely a segíti a környezettudatos magatartás megalapozását, kialakulását. A Vadvirág Óvodában aktív résztvevői vagyunk a Zöld Óvoda mozgalomnak, immáron Címmegtartó Zöldóvodaként.

Mindent megteszünk azért, hogy az optimális feltételeket biztosíthassuk óvodánkban, úgy a személyi, mint a tárgyi feltételek megteremtése terén.

A feltételek megteremtéséhez elengedhetetlen a megalapozott, jól átgondolt és megtervezett költségvetés elkészítése, de felhasználjuk a Vadvirág Alapítvány, rajta keresztül a szülők segítségét is. Pályázati tevékenységünk terén is törekszünk az átgondoltságra, az aktivitásra.

A **CSILLAGVÁR WALDORF TAGÓVODÁBAN** 1992-ben egy szűk szülői kör, két lelkes óvónővel, létrehozott egy Waldorf csoportot Veszprémben. Megszületett egy olyan befogadó burok a gyermekek és felnőttek körül, amely most is óvja, védi, biztonságban tartja azokat, akiket idevezetett a sorsuk. Ahogy az évek múltak, a burok egyre nagyobb lett, egyre több és több kisgyermek, felnőtt, szülő, pedagógus talált oltalmat benne. Pedagógusok, szülők, dajkák, gazdasási ügyintéző mind ezt a burkot ápoljuk évek óta.

A 1902. óta folyó óvodapedagógiai hagyományt szeretnénk úgy ápolni, a Waldorf-pedagógiával gazdagítva, hogy megőrizzük elődeink elhivatottságát, hitét őszinte törekvését arra, hogy életmintát nyújtsunk az ide érkező családoknak az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Egyedi az óvodánk abban a munkában, amit az országban, mint 3 csoportos közösség folytat. A három csoport egymást támogató megerősítő ereje olyan hármas burkot hozott létre az itt élő családok számára, ami biztonságérzetüket, bizalmukat növeli. Óvodánk minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját szolgálja. Jó minőségű táplálékot ad a gyermek testének, lelkének egész személyiségének. A tárgyi, a szokásbeli, az érzelmi és tartalmi környezet bölcsője a gyermek fejlődésének, szabad játékának és tanulásának, segítve az iskolai közösségbe történő beilleszkedést. A testi, lelki és szellemi erő sokoldalú fejlődésében-fejlesztésében is minden elhamarkodottság nélkül, egyéni érettsége és szükségletei szerint vezetjük a gyereket. Nevelőmunkánk során hozzásegítjük a gyereket a nyitottság elsajátításához, a különbözőség elfogadásához, a környezettudatos magatartás megalapozásával a természet értő szemléletéhez. Utat akarunk nyitni - most még csak mesei, érzéletes szinten - a majdan globális szemléletmód előtt.

Nagy hangsúlyt helyezünk a helyi hagyományok és szokások, a kulturális örökség megismerésére, ápolására is.

Befogadó nevelésünkkel lehetőséget teremtünk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek óvodai nevelésére, a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integrációra.

1.2. Az óvodai élet megszervezése

1.2.1. Személyi feltételek

Óvodánkban folyó szakmai munkát egy függetlenített igazgató irányítja. Az óvodapedagógusok munkáját nevelőmunkát közvetlen segítő dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvodatitkár támogatja.

Tálalókonyhán egy konyhás látja el a feladatokat. A gazdasági feladatokat 2 ügyintéző végzi.

Az óvoda személyi ellátottsága a jelenlegi formában kedvezően segíti a zavartalan munkát.

	Vadvirág Óvoda	Csillagvár Waldorf Tagóvoda	Össz. létszám
	Igazgató		1 fő
Óvodapedagógus	✓ Igazgató helyettes	✓ Tagintézmény - igazgató	18 fő
	✓ 12 fő óvodapedagógus	✓ 6 fő óvodapedagógus	
Nevelőmunkát közvetlen segítő	✓ 7 dajka ✓ 2,5 pedagógiai asszisztens	✓ 3 dajka ✓ 1,5 pedagógiai asszisztens	14 fő
Gazdasági ügyintéző	✓ 1 fő gazdasági ügyintéző ✓ 1 fő gazdasági ügyintéző		2 fő
Óvodatitkár	✓ 1 fő óvodatitkár		1 fő
Konyhai dolgozó	✓ 1 fő konyhai dolgozó	✓ 1 fő konyhai dolgozó	2 fő

Képzettségi mutatók

Másoddiplomával rendelkező óvodapedagógus:	
Neveléstudományi bölcsész (koragyermekkor pedagógiája)	1 fő
Szakvizsga:	
Közoktatásvezetői	3 fő
Fejlesztőpedagógus	3 fő
Egyéb képzettségek/továbbképzések:	
Waldorf képzés	3 fő

Kisgyermek gondozó, nevelő	1 fő
Gyógytestnevelő	1 fő
Dajkaképzés	9 fő
Ünnepek a néphagyományban, ünnepek az óvodában és az általános iskolában „- Így tedd rá!"	1 fő
Boldogságóra képzés	3 fő
A DIFER használata és erre alapozott fejlesztés 4-8 éves korban (folyamatba ágyazott képzés)	5 fő
Elsősegélynyújtási ismeretek - A légutat veszélyeztető állapotok és az anaphylaxia	6 fő
DiabMentor szakmai továbbképzés pedagógusoknak culorbeteg gyerekek támogatásáért	5 fő
Játékos képességfejlesztés tervezése és megvalósítása az óvodában	1 fő
Egészséges életmód alakítása HH gyermekeket is nevelő óvodában	1 fő
Mozgásprogram eltérő fejlődésmenetű 0-8 éves korosztály számára	2 fő
Az állatasszisztált terápia felhasználási lehetőségei a pedagógiai gyakorlatban	1 fő
Népi játék módszertan 30 órás továbbképzés	2 fő
A "boldogságórák" elméleti és módszertanának elsajátítása - érzelmi intelligencia, pozitív gondolkodás fejlesztése	3 fő
Waldorf Óvodapedagógiai Műhely: Önnevelés a kisgyermek fejlődési sajátosságainak ápolásáért	1 fő
Autizmussal élő gyermekek a bölcsődei és óvodai közösségben - integráció a gyakorlatban	1 fő
Környezettudatosságra nevelés HH gyermekeket nevelő óvodákban, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba	1 fő

Óvodapedagógusaink főiskolai végzettséggel rendelkeznek. A Csillagvár Waldorf Tagóvodában elvárt a waldorf képzés megszerzése. A pedagógusok többsége igen nagy szakmai tapasztalattal rendelkezik.

Óvodánk dolgozói közösségére jellemző a gyermekszeretet, a gyermekek tisztelete, védelmezése, óvása, feltétel nélküli elfogadása. Az óvodapedagógusok, a dajkák, az óvodai közösség munkához való hozzáállását, érdeklődését, szakmai elhivatottságát a folyamatos fejlődés, változásokhoz való alkalmazkodás iránti igény jellemzi.

Az óvodai nevelőmunka során fontos a dajkákkal és a pedagógiai asszisztenssel való együttműködés, összefogás. Az óvodapedagógus és a dajka, pedagógiai asszisztens kapcsolata az óvodapedagógus irányításával egymást kiegészítő, szakmai alapokon nyugvó kollegiális viszony. A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak ismerik a pedagógiai programban lefektetett alapelveket, világosan látják, hogy a nevelés folyamatában mi az ő feladatuk.

1.2.2. Az intézmény külső és belső továbbképzési rendszere

Az óvodapedagógusok továbbképzése nemcsak a **kötelező továbbképzési** rendszer elvárásainak való megfelelés, hanem az intézmény értékrendjéhez, a pedagógiai program megvalósításához illeszkedő szakmai többlet megszerzésére irányul.

Az óvodapedagógusok az igazgató által kijelölt szakmai tartalmi ismeretek - tartalmi megújító képzés, valamint a pedagógus által választható képzés elvégzésével teljesíti továbbképzési kötelezettségét. Lehetőség van olyan továbbképzések, konferenciák, szakmai napokon való részvételre, amelyek koherensek pedagógiai programunkkal. Ezek pedagógus szakképzettséghez kapcsolódó képzésben megszerzett ismeretek és jártasság megújításához, kiegészítéséhez, valamint pedagógus nevelő-oktató munkájához szükséges ismereteknek és készségeknek a bővítésére, fejlesztésére szolgálnak.

A **belső továbbképzést** szolgálják az intézményben működő szakmai munkaközösségek, amelyeknek célja:

- Óvodapedagógusok szakmai munkájának, szakmai fejlődésének segítése
- Eredményes, színvonalas óvodai nevelőmunka segítése

Szakmai napok szervezése kapcsán (évi egy alkalommal) közös szakmai összejövetelre kerül sor a Vadvirág Óvoda és a Csillagvár Waldorf Tagóvoda óvodapedagógusainak, pedagógiai munkát segítőknek, dajkáknak részvételével. Ez segíti a közösség és szakmai kapcsolatok erősítését, a szakmai konzultációt.

1.2.3. Tárgyi feltételek

Mindkét óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melynek használatában cél:

- a gyerekek számára biztonságos és hozzáférhető legyen, szolgálja játék-és mozgásigényük kielégítését, egészségük megőrzését, fejlődésüket.
- az óvoda dolgozói számára biztosítsa a megfelelő munkakörnyezetet (nevelői szoba, számítógép, internetes hozzáférés, szertár, öltözők...) a humán erőforrás védelme érdekében.

A tárgyi feltételek biztosításában az óvodához kapcsolódó alapítványok is szerepet vállalnak.

A további fejlesztés és állagmegóvás érdekében:

- az épület csoportszobák, kiszolgáló helyiségek évenkénti, ill. szükség szerinti festése, karbantartása:
  - fenntartói keretből
  - intézményi költségvetésből
- játékeszközök, ill. a tanuláshoz/fejlesztéshez szükséges eszköztár folyamatos bővítése, cseréje:
  - intézményi költségvetésből
  - pályázatokból
  - alapítványi támogatásból
- a könyvállomány frissítése, bővítése:
  - gyermekkönyvek, kiadványok
  - szakmai könyvtár
  - intézményi költségvetésből
  - pályázatból
- az épületek állagának megőrzése, a szükséges javítások, felújítások, korszerűsítések végrehajtása:

  - fenntartói keretből
  - intézményi költségvetésből
  - szülői segítséggel / önkéntes munka/
- az udvari játékeszközök (stabil és mobil) karbantartása, cseréje, felújítása
  - fenntartói keretből
  - intézményi költségvetésből
  - alapítványi támogatásból

1.3. Óvodai nevelésünk célja

- 3 – 6 – 7 éves gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a helyes életritmus kialakítása az életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- Gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a színvonalas neveléshez való egyenlő hozzáférés biztosításával minden gyermek számára.
- Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.
- Szoros kapcsolat ápolása a családokkal annak érdekében, hogy óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítőjévé váljon, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltsön be.
- Minden gyermek szeretetteljes légkörben, a mindennapi tevékenységeit örömmel végezve érezze magát otthon óvodánkban.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, hátrányos helyzetű) gyermekek befogadásával.
- A gyermek speciális testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése, a pozitív életszemlélet erősítése.
- A gyermek óvodáskor végére érje el az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- Célunk a szabad játék, - mint a gyermek elemi pszichikus szükséglete - minél optimállsabb szintű kielégítése, a megfelelő feltételek biztosításával, az óvodapedagógus tudatos játéktámogató magatartásával.

- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozása, egészséges óvodai környezet kialakítása segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.

1.4. Általános nevelési elveink

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Intézményünk a család nevelőpartnereként kiegészíti a családi nevelést. A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermek érdekében történik.
- A közösség és az egyén egymásra hatása minden gyermek fejlődése szempontjából meghatározó. A társas kapcsolatok rendszerében kialakul a másokért való tevékenykedés öröme, a migráns, etnikumhoz, más nemzetiséghez tartozó, kiemelt figyelmet igénylő, gyermekek különbözőségeinek elfogadása, tisztelete, formálódik közösségi beállítódása.
- A gyermek, mint egyén a közösség tagja. A gyermek és a felnőttek szeretetteljes, biztonságot nyújtó, gondoskodó légkörben történő együttélésével törekszünk a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására.
- A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Óvodánkban minden gyermek kapja meg **változó testi, lelki, szellemi** állapotának és **szükségleteinek** megfelelő legoptimálisabb fejlesztéshez szükséges lehetőségeket, feltételeket, tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek igényére is, az **egyenlő hozzáférés biztosításával**.
  A hozzánk járó gyermeket negatív megkülönböztetés nem érheti (testi, értelmi, szociális...) bármilyen jellegű hátránya miatt, illetve a szülei nemzeti, faji, etnikai, vallási hovatartozása okán.
- A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítők és az óvoda valamennyi dolgozója példa és modellértékű, **befogadó, elfogadó, segítő attitűddel** rendelkező társ. A velük kapcsolatos pozitív, kedvező

hatások, élmények közvetítik a gyermek számára a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, pozitív mintákat
- A gyermek érzelmi biztonságát segíti a jól megalapozott, következetes, ugyanakkor rugalmasan kezelt szokásrendszer, az **innovatív** pedagógiai törekvések, melyben érvényesülhet óvodapedagógusaink nézetei és módszertani szabadsága, melyben megkötések csak a gyermek érdekében lehetségesek.
- Óvodánkban **a környezettudatos magatartás, egészséges életmód** megalapozása, a külső világ tevékeny megismerése tapasztalati úton történik.
- **A játék** a gyermek számára személyiség fejlődésének nélkülözhetetlen színtere. A tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése a kisgyermek belső érése, a családi - és óvodai nevelés folyamatának eredménye, melyet nem lehet siettetni. A gyermek egyéni fejlettsége a meghatározó, az óvodapedagógus a tanulási folyamat irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A beszéd és a nyelv általi kifejezés, a **nyelvi kommunikáció** az óvodai nevelésben minden tevékenységet átszö.
- Alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, a korszerű egészségfejlesztés elveinek figyelembe vételével. Rendszeres életritmus, megfelelő napirend, helyes szokásrendek, mozgásigény kielégítése.

1.5. Az óvodai csoportok kialakítása és működése

Óvodánkban vegyes életkorú csoportok működnek. A csoportok kialakításánál törekszünk arra, hogy a nemek és az egyes korosztályok létszáma kiegyensúlyozott legyen, ill. a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is egyenletesen kerüljenek elosztásra az óvodai csoportok között. Az óvodai beíratás után a hozzánk jelentkezett gyerekek csoportba sorolásánál lehetőségeink függvényében figyelembe vesszük a szülők kéréseit is.

További szempont lehet még egyes kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az adott óvodapedagógus speciális képzettsége, nem magyar anyanyelvű gyermekek esetén az óvodapedagógus nyelvtudása.

1.6. Inkluzív nevelés, integrált nevelés

Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó (inkluzív), másságot elfogadó óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésre, szocializációjuk segítésére.

Célunk, hogy a gyermek érje el az önmagához képest, a képességeinek, készségeinek megfelelő, lehető legmagasabb fejlettségi szintet, mely számára a legoptimálisabb iskolaválasztást eredményezheti.

1.6.1. Inkluzív nevelésre vonatkozó elveink

- A gyermeknek joga van, hogy a nevelési intézményben, biztonságban, befogadó, előítélet mentes egészséges környezetben nevelődjön.
- A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti, akár különleges bánásmódot igényel, akár hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.
- A befogadó környezet megteremtésével az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a kialakult előítéletek lebontására, és az újabb előítéletek megelőzésének kialakulására való törekvés.
- Az egyénre szabott segítség nyújtás során a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű egyéni differenciálás.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének érdekében a szoros személyes kapcsolat tartás az érintett gyermekek családjaival a segítő, speciális szakemberekkel.
- Fokozott figyelem a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.
- A nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, empátia, szeretetteljesség, következetesség.
- Egyéni szükségletekhez igazodó differenciálás, megfelelő módszerek megválasztása.
- Speciális eszközök biztosítása.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése.
- A segítségnyújtás lehetőségének és mértékének megismertetése az óvoda dolgozóival, szülőkkel, csoporttársakkal.
- A szülőkkel való szoros kapcsolattartás során: szülőgondozás, segítő tanácsadás.
- Együttműködés, kapcsolattartás a gyógypedagógussal, gyógypedagógiai asszisztenssel, utazópedagógussal, védőnővel, szakmai szolgáltatókkal, óvodapszichológussal, logopédussal, családgondozóval.
- Önképzés, továbbképzés a speciális feladatok érdekében.

1.6.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az, aki különleges bánásmódot igényel, valamint az, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A különleges bánásmódot igényel:

- **a sajátos nevelési igényű gyermek** (a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos (halmozottan fogyatékos), autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,
- **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek**, (a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek).

- **kiemelten tehetséges gyermek** (átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és megvan benne, felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség).

Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása, ellátása

Óvodánkban a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – *mozgásszervi fogyatékos; érzékszervi fogyatékos: hallási fogyatékos (nagyothalló), látási fogyatékos (gyengénlátó); enyhe értelmi fogyatékos; autizmus spektrumzavarral küzdő; beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarai* – gyermekek integrált óvodai nevelését is felvállaljuk.

Pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Óvodai nevelésünkben a fogyatékkal élő gyermeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a nevelés hatására a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeknél is kialakuljon az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az együttműködés. Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

A fejlesztés rövid távú céljait, minden esetben a fejleszthetőségét tükröző gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

Mozgásszervi fogyatékos gyermek

„Mozgáskorlátozott az a személy, akinél a mozgás szervrendszerének veleszületett vagy a későbbi életkorban szerzett károsodása és/ vagy funkciózavara miatt olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében a szocializáció, az életkori sajátosságok szerinti képességek és a társas tevékenységben való részvétel megváltozik." (Csányi, 1990.)

A mozgáskorlátozottság tehát maradandó állapot, meg nem szüntethető, csak javítható. A gyógypedagógiai szempontú csoportosítás pedagógiai nézőpontú, a kialakult mozgásképe az alapja.

A mozgáskorlátozott kisgyermek ismereteit többnyire verbális úton szerzi, az észleltekhez kevesebb reális tapasztalat társulhat. Ezért ismeretei mennyiségileg és minőségileg is eltérhetnek ép társaitól, akkor is, ha a kórfolyamat nem érinti az értelmi képességeket. A mozgásszervi károsodás többtényezős, kihathat a személyiség minden területére (fizikai, pszichikai, szellemi).

Az óvodapedagógus feladatai:

- A család megismerése az óvodába lépés előtt.
- A „fogadó" környezet (gyermekek, szülői közösség) felkészítése az integrációra.
- Az adott gyermek megismerése, elsősorban erősségei, pozitívumai, illetve szükségletei a személyiség egészét érintően a fejlesztés meghatározásához, a káros mozgásformák, tevékenységek kiküszöböléséhez.
- Szoros együttműködés a segítő szakemberekkel. (szakorvos, szomatopedagógus)
- A csoportszoba kialakításánál figyelembe veszi a mozgáskorlátozott gyermek egyéni sajátosságait.
- Szabályokhoz való alkalmazkodás elvárása, reális követelések megfogalmazása, diszkrét segítségadás.
- A játéktevékenység támogatása, a közös játékokba való bevonás.
- Sokirányú tapasztalatszerzés elősegítése, cselekvéssel szerzett ismeretek nyújtása, érzékszervi csatornák használása.
- Helyes testtartás alakítása, szimmetrikus mozgásokra törekvés.

A gyermekek tevékenységei:

- Részvétel az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- Aktív részvétel a különböző típusú játékokban.
- Részvétel a speciális fejlesztésekben.
- Önellátás, önkiszolgálás.

Érzékszervi fogyatékos

Hallási fogyatékos (nagyothalló) gyermek

A hallási fogyatékosság olyan hallási rendellenességet jelent, ahol a sérülés időpontja, mértéke és minősége miatt a beszédbeli kommunikáció spontán kialakulása zavart.

A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), esetenként csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló kisgyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai (mondattani) elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A sérülésspecifikus fejlesztést gyógypedagógus szakember biztosítja számukra. Az óvodapedagógus a legtöbbet a meleg, elfogadó légkör biztosításával, az egyéni bánásmód érvényesítésével és a sajátos igények figyelembevételével teheti a hallássérült gyermekért.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek nyelvi szintjének megismerése.
- Beszélő környezetben gazdagabb beszédpélda biztosítása.
- Verbális kommunikáció ösztönzése.
- Beszédértés, beszédészlelés fejlesztése.
- Egyéni haladás ütemének biztosítása.
- Aktív szókincs fokozatos bővítése.
- Szóbeli közlések, utasítások gyakoribb megismétlése, esetleg átfogalmazása, rá- ill. bemutatás a könnyebb érthetőség kedvéért.
- Hosszabb idő biztosítása a szokások kialakítására.
- Sok vizuális szemléltetés biztosítása. (mesekép sor, fénykép, rajz, tárgy)

- A test érzékleteinek többszintű bevonása a megismerés és tapasztalatszerzés körébe. (pl. mozdulatokkal, mozgássorokkal kísérhető gyermekdalok, versek, énekek, mondókák, tapintós játékok)
- Pozitív énkép, önértékelés, önbizalom alakítása olyan feladatok adásával, melyben a nagyothalló gyermek is jó eredményeket, sikereket érhet el.

A gyermek tevékenységei:

- Egyéni képességei függvényében - aktívan részt vesz a mindennapok tevékenységeiben, követi a napirendet; ez elősegíti szocializációját, fejleszti képességeit, kedvezően hat érzelmi életére.
- Ismerkedik az őt körülvevő világgal, részt vesz különböző játékfajtákban, kihasználva a látás, tapintás finomabb érzékleteit.
- Játéka, és mindennapos tevékenységei során tapasztalatokat szerez a felnőttekkel és gyermekekkel való társas és nyelvi interakciók terén.
- Különböző élethelyzetekben gyakorolja a társas és csoportos együttműködést, az alkalmazkodást.

Látási fogyatékos (gyengénlátó)

A látássérült gyermek a nevelés-oktatás szempontjából (integrálhatóan nevelhető) vak, aliglátó és gyengénlátó lehet.

Óvodapedagógus feladatai:

- A közösséghez való alkalmazkodás, a viselkedési formák megtanulásának elősegítése.
- Önkiszolgálás terén életkorának és sérültségének mértéke szerinti önállóságra nevelés.
- A tárgyak és helyük megismertetése, környezetük valósághű megismerése.
- Megfelelő játék, játékidő, játékeszközök biztosítása.
- Biztonságos téri tájékozódás kialakítása.
- A rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és kéz tisztán tartása.
- *Vak gyermeknél:* az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz érzékelés, mozgás- ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztése.

- *Aliglátó* gyermeknél különösen: a látásmaradványok megőrzése, intenzív fejlesztése.
- *Gyengénlátó* gyermeknél: a látásmaradványok használatának megtanítása, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság fejlesztése, kézügyesség fejlesztése, a környezet vizuális megismertetése. Térbeli tájékozódás elősegítése a látás felhasználásával.

A gyermek tevékenységei:

- A közösségi élet, óvodai tevékenységeknek aktív részese, a többi gyermekhez hasonlóan, ami segíti a szocializációban, érzelmi életének, képességeinek fejlődésében.
- A játék különböző fajtái, ami tág lehetőséget ad a hallás, tapintás, szaglás, íz érzékelés, mozgás- ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Fejlődnek az értelmi képességek: bővül a gyerek szókincse, tartósabbá válik figyelme, emlékezete, szélesedik érdeklődése, gazdagodik érzelmi világa.
- Mozgás - kiemelten fontos a testkultúra kialakításában, tartáshibák megelőzésében, helyes testtartás megtanításában.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

„Az értelmi fogyatékosság a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és/vagy környezeti hatások eredőjeként alakul ki, amelynek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától – az első életévektől kezdve – számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott." (Czeizel–Lányiné–Rátai, 1978.)

A fejlesztés tervezéséhez elengedhetetlen a gyermek erősségeinek, gyengeségeinek feltérképezése.

Szükséges a teendők konkrét meghatározása, hogy az alábbi területeken vannak-e elmaradások. Az önkiszolgálás, a kommunikáció, az önirányítás (feladatmegoldás, segítségkérés, kezdeményezés), a mindennapi tevékenységek, a közösségi élethez szükséges készségek (a másik érzéseinek felismerése, együttműködés, a viselkedés szabályozásának készsége), a közösség nyújtotta lehetőségek kihasználása; az egészség és biztonság megőrzése, a tanulási képesség

(elsősorban olyan alapkészségek tekintetében, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást), a szabadidős tevékenységek, a munkavégzés területén.

Óvodapedagógus feladatai:

- A személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása.
- Az alapmozgások kialakulásának, fejlődésének elősegítése: a mozgáskoordináció (nagy- és finommotorika), a testséma és a percepció (érzékelés, észlelés) fejlesztésének területén egymással párhuzamosan, egymást kiegészítve történjen.
- A minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlődésének segítése.
- Kellő idő, alkalom biztosítása a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére, a grammatikai rendszer kiépítésére.
- Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakulásának megsegítése.
- Az adekvát játékhasználat elsajátítására lehetőségek biztosítása.
- A kognitív funkciók fejlődési lehetőségének megteremtése: észlelés, megfigyelőképesség, figyelem, emlékezet, gondolkodás.

A gyermek tevékenységei:

- Részvétel a közös tevékenység végzésében.
- Részvétel a fejlődést elősegítő játékos tevékenységekben.
- Részvétel a differenciált foglalkoztatásban a gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus segítségével.

Beszédfogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg. A sérült beszédfejlődés, beszédzavar nagyban befolyásolja a gondolkodás és az ismeretszerzés minőségét, aminek következménye lehet az egyenetlen értelmi fejlődés és a diszharmonikus személyiség, mely indokolttá teszi a szakszerű, személyre szabott segítségnyújtást.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (dislexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Gazdag nyelvi környezet biztosítása.
- Önbizalom erősítése.
- Tájékozódás a gyermek beszédállapotáról.
- A gyermekhez intézett közlései csökkentett beszédtempóban hangozzanak el.
- Egyéni haladás ütemének biztosítása.
- A kifejezési formák spontán megnyilatkozásainak elfogadása.
- A gyermek kommunikációs képességének fejlesztése.
- Nyelvi zavarok fejlesztése.
- Beszédértés fejlesztése, beszédészlelés fejlesztése.
- Artikuláció fejlesztés előkészítése.
- Mozgás – ritmus - beszéd összerendezésének fejlesztése.
- Mozgásfejlesztés- testtudat kialakítás, téri tájékozódás, mozgáskoordináció, nagymozgások és finommotorika, lateralizáció fejlesztése.

A gyermek tevékenységei:

- Játékos ismeretszerzés.
- Természeti, tárgyi, emberi környezetben történő tájékozódás, eligazodás közvetlen tapasztalatai alapján.
- Dalok, mondókák elsajátítása járással, mozgással kísérve.
- Bábozás fejlesztő hatásának kihasználása.
- Önkiszolgálás tevékenységében domináns kéz használata.
- Ceruzafogás, vonalvezetés, vizuális megjelenítés gyakorlása.

Autizmus spektrumzavarral küzdő

A pervazív (az egész személyiségre fejlődését befolyásoló, átható) fejlődési zavarral élő gyermeknél a tünetek változatosak, mennyiségileg és minőségileg egyaránt különböző mértékben jelentkeznek, illetve a fejlődés során is változnak,

alakulnak. Az autizmus egyértelmű diagnosztizálása hosszú folyamat, ezért az óvodai nevelés során jellegzetes magatartásformák figyelhetők meg, mely szakember együttműködését kívánja.

Az autizmus spektrum zavarral élő gyermek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A szociális, készségek fejlesztése - rugalmas viselkedésszervezés megalapozása, tanítása, önismeret, énkép kialakítása.
- Kommunikációs készségek fejlesztése, különösen a természetes élethelyzetekre.
- A pervazív fejlődési zavarban szenvedő kisgyermek normál fejlődésmenettől jelentősen eltérő játékfejlődésének figyelembe vétele.
- Egyénre szabott környezet- és eszközrendszer tervezése, alakítása ki úgy, hogy a tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége vizuális támpontokkal szolgáljon a gyermeknek.
- Sokoldalú tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- A gyermek számára rövid, pontosan megfogalmazott, személyre szóló utasítások adása. Pozitív változások létrehozására való törekvés a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.
- A gyermek környezetébe való beilleszkedésének elősegítse.

A gyermek tevékenységei:

- Adaptált környezetben, elsősorban vizuális információk alapján követi az óvodai napirendet, egyéni képességeinek megfelelően vesz részt a tevékenységekben.
- Játéka során ismerkedik a tárgyak, eszközök tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyaikkal, működésükkel, mozgásformákkal.
- Egyéni helyzetekben tanulja a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát, később egyre csökkenő mennyiségű segítséggel végez önálló vagy páros tevékenységeket.

- Egyéni képességeinek megfelelően részt vesz társas helyzetekben, elsajátítja a csoport életének elemei szabályait, szokásait.
- Próbálkozik kommunikációs eszközeinek szociális alkalmazásával.

Egyéb pszichés fejlődés zavarai

A pszichés fejlődés zavara nem egységes diagnózis, többféle egymástól igen eltérő probléma gyűjtőneve.

Az óvodában a pszichés fejlődés zavarainak jelentős hányadát a magatartás-, viselkedés- és beilleszkedési zavarokkal küzdő gyermekek teszik ki, nagyon ritkán előforduló szociális funkciózavar a mutizmus.

Az óvoda legfontosabb feladata a magatartás-, viselkedés- és beilleszkedési zavarokkal küzdő gyermekek esetében a szocializáció, mivel a gyermekek környezetükbe való beilleszkedése akadályozott, állandó konfliktusba kerülhetnek az óvoda szabályrendszerével, és társas viszonyaikban zavar keletkezhet. A mutizmus esetében szociális szorongás, túlérzékenység miatt nehezített az új kapcsolatok kialakítása.

A sikeres alkalmazkodáshoz a gyermekeknek el kell érniük egy bizonyos szocializációs szintet, azaz képesnek kell lenniük társas kapcsolatok kialakítására, a gyermekcsoportba való beilleszkedésre.

A *súlyos beilleszkedési és magatartási zavarok* hátterében részképesség zavarok, hiperkinetikus (kórosan felfokozott mozgástevékenység) vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, a teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll. Egységes jellemző jegyek nem határozhatók meg. Az egyes állapotok, tünetek a funkciógyengeségtől a személyiség komplex zavaráig, a teljes funkcióképtelenségig terjedhetnek.

A *mutizmus,* amikor a gyermek bizonyos helyzetekben vagy adott személy jelenlétében nem tud megszólalni, gondolatait nem képes verbálisan közvetíteni. Kialakulásában gyakran súlyos környezeti zavarok vagy deprivácio (valamitől való megfosztottság) játszhat szerepet.

Az óvodapedagógus feladata:

- A sérülés alapsajátosságaiból, a problémával küzdő gyermekből való felkészülés, a pedagógiai korrekció lehetséges módszereinek megválasztása érdekében.
- A gyógypedagógussal és egyéb segítő szakemberekkel, szülőkkel való együttműködés, állandó kapcsolat.
- A differenciálás elméletének ismerete és gyakorlatának alkalmazása.
- A gyermek tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességének figyelemmel kísérése.
- A hiperkinetikus kisgyermek esetében elegendő mozgás biztosítása.
- A szabályok, határok nagyon pontos meghúzása, és annak következetes betartása is.
- Minden lehetséges szituációban választási lehetőség hagyása, hogy a gyermek érezze a döntések következményeit, és érezze a bizalmat is.
- Figyelemzavaros gyermeknél rövid utasítás adása, az utasítás indoklása.
- A magatartás-zavaros gyermekekkel szemben a türelem.
- A mutizmussal küzdő gyermek esetében a szorongás oldása.
- A gyermek állandó és azonnali megerősítése, mert ez motiválja majd a gyermeket a további változásra.
- Körültekintő a csoport tevékenységeinek szervezése, az eszközök kiválasztása, feladatszervezés, egyéni értékelés.
- A gyermekcsoport felkészítése a problémával küzdő gyermek fogadására.

A gyermek tevékenységei:

- Aktív részvétel a különböző típusú játékokban, tevékenységekben, a szabad játékban.
- Játék, hogy a gyermekek kijátszhassák magukból a problémáikat, elmesélhessék élményeiket.
- Az anyanyelvi játékok és drámajátékok, hogy a gyermekek könnyebben megtanulják értelmezni a felnőttek és a társaik metakommunikációs jelzéseit, segítsék a szocializációt. A mutizmus esetében kedvet ébreszthet a beszédhez.
- A zene, ritmus, hogy örömet keltsen, oldja a feszültséget.

- Az énekes játékok, hogy sikerélményt biztosítson azoknál is, akik más játékban alárendelt szerepet kapnak és fejlesszék a gyermekek szabálytudatát.
- Az alkotó tevékenységek, hogy teret biztosítsanak az érzések, gondolatok kifejezésére. A szorongó, visszahúzódó gyermekeknél a rajzolás, festés, szobrászkodás terápiás eszköz is lehet.
- A hiperaktív gyermekeknél állva rajzolás (pl. a szekrények nagy felületére csomagolópapírt ragaszthatunk). Lényeg, hogy a gyermekek minél nagyobb felületen élhessék meg a rajzmozgást.
- Spontán mozgáslehetőség biztosítása - a kellő intenzitású és játékban gazdag testmozgás hozzájárul a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztéséhez.
- A környezeti nevelés során a gyermekek megfigyeléseiket, tapasztalataikat szóban is kifejezhetik, ami segíti a kommunikációs készség fejlesztését.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek magatartása jelentősen eltérhet az adott életkorban elvárható helyes magatartástól. Ezek a gyermekek az esetek többségében tanulási nehézségekkel is küzdenek, ezért több szempontból is fokozott figyelmet és törődést igényelnek. A szakértői vizsgálat eredménye alapján a gyermekek fejlesztését intézményünk gyógypedagógusa, illetve a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik. Célunk a gyermekek célirányos fejlesztése révén képességeik önmagukhoz viszonyított fejlesztése.

Feladataink:

- A beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő gyermekek korai kiszűrése.
- A magatartászavarral és egyéb nehézséggel küzdő gyerekek beilleszkedésének segítése az adott közösségbe.
- Esélyegyenlőség biztosítása, differenciálással, változatos módszerekkel.
- Nyugodt, elfogadó, következetes magatartás tanúsítása.
- A gyermek túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Kudarctűrő képességük növelése.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- A gyermek fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.

- Együttműködés a családdal, szakemberekkel.

Kiemelten tehetséges gyermek

Az óvodáskorban konkrétan körvonalazható, kimutatható tehetségről még nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Szem előtt kell tartanunk, hogy a tehetséges óvodás elsősorban gyermek. Az óvoda fontosnak tartja, hogy megteremtse azt a feltételrendszert ahol minden gyermek az egyéni képességeinek, készségeinek megfelelő fejlesztésben részesülhet. Tehetséggondozó szakvizsgával rendelkező munkatársunk, gyógypedagógusunk segíti a tehetségígéretek fejlesztését.

Célunk: A kiemelkedő képességű és kiemelkedően kreatív gyermekek felfedezése, képességeik fejlesztése.

Feladataink:

- Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetségígéretek felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- A tehetségígéretek erős oldalának fejlesztése, speciálisan eszközökkel.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat egyéni bánásmód keretén belül.
- Szükségleteiket, megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági és egyéb speciális igényeik kielégítése.
- A gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek erősítése. Élménydús környezet biztosítása. Tehetségműhely, nyári táborok működtetése.

1.6.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység

Munkánk során a szociális háttér feltárását követően szervezzük, tervezzük az egyéni, gyermekre, családokra szabott, a hátrányok enyhítését szolgáló óvodai nevelési faladatainkat, pedagógiai tevékenységeinket.

Gyermekvédelmi rendszert működtetünk a hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése érdekében.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Családlátogatás, a gyermek életkörülményeinek megismerése.
- A HH és HHH gyermekek nyomon követése az óvodáinkban.

- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, a gyermekek szocializációjának elősegítése.
- A gyermekek fejlődésének nyomon-követése, fejlődésüknek elősegítése, egyénre szabott, egyéni képességeiknek megfelelő fejlesztési terv megvalósítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása a gyermeknél.
- Mintaadás a családi életre és egészséges életmódra nevelésben.
- Szoros kapcsolattartás az adott családdal.
- Szükség szerinti egyénre szabott segítségnyújtás.
- Anyagi támogatás lehetőségeinek feltárása, tájékoztatása.
- Praktikus ismeretek, életvezetési tanácsok nyújtása.
- Gyermekvédelmi felelős tájékoztatása - információadás.
- A gyermeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása, szükség esetén javaslattétel hatósági intézkedésre.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulás elősegítése.
- A problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, és okok felismerése, és szükség esetén szakember bevonása, a gyermek speciális fejlesztést végző szakemberhez való irányítása.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása. Felzárkóztatás, tehetséggondozás megtervezése.
- A szülőkkel való együttműködés kialakítása, adott esetben együttműködésre késztető kapcsolattartás.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében való közreműködés.

1.7. Gyermekvédelmi feladatok

Gyermekvédelmi tevékenységünket a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a törvények végrehajtásához kapcsolódó rendeletek határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben, a gyermek „mindenekfelett álló érdekeit" kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg.
- A gyermek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell: fajra, nemre, vallásra, származásra, egyéb.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.
- A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyermeknek joga van, hogy a nevelési intézményben, biztonságban, befogadó, előítélet mentes egészséges környezetben nevelődjön.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontására kell törekedni, és megelőzni az újabb előítéletek kialakulását.
- A gyermeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- Sajátos nevelést igénylő gyermekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.
- A gyermekek számára biztosítani kell az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést déli meleg főétkezést, valamint kisétkezés formájában.

Célunk:

A prevenció, korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése. Szükség szerint az intervenciós (beavatkozási) gyakorlat családhoz illesztett segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, ami az inkluzív pedagógia természetes szemlélete.

Elveink:

- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a családi nevelés erősítése a rászorulók körében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Szoros kapcsolat kialakítása a közvetlenül, vagy látens módon segítséget kérő családokkal.

Figyelembe vesszük:

- A sajátos nevelést igénylő gyermekekkel kapcsolatos alapelveinket.
- A differenciált fejlesztés lehetőségeit a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek számára.

Kompetenciák és feladatok a gyermekvédelem területén

Az óvodapedagógusok kompetenciái:

- A gyermek és a szülők **jelzéseinek fogadása**.
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet **felfedezése**.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő **differenciált és egyéni fejlesztése.**
- Veszélyeztető okra utaló körülmény észlelésének **jelzési kötelezettsége**.

Gyermekvédelmi felelős kompetenciái:

- A pedagógusoktól beérkező **információk gyűjtése**.
- A meglévő információk alapján **tanácsadás** (szociális támogatás, étkezési támogatás...)
- **Kapcsolattartás** a szülők és a családsegítő szolgálat között.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A nevelési év során rendszeresen konzultál a csoportos óvodapedagógusokkal az esetleges változásokról, problémákról.
- Tájékoztatja az óvodapedagógusokat a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok, törvények változásairól.

- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- Segélykérő lapok kitöltéséhez segítséget ad, javaslatokat készít az óvodapedagógusokkal együtt.
- A faliújságokon a szülőket folyamatosan tájékoztatja az őket érintő témákban.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a családsegítővel.
- Évente beszámolót készít az óvodapedagógusok és az igazgató felé.
- Felveszi a kapcsolatot, ill. folyamatosan kapcsolatot tart:
  - Az óvoda gyermekorvosával, védőnőjével
  - Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézményével
  - Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézményével

Igazgató kompetenciái:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése, - az egyenlő hozzáférés, a multi- és interkulturális nevelés biztosításának, a befogadó nevelés megvalósulásának, az egészséges életmód kialakításának, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztésének, - és az érvényesítés ellenőrzése.
- Határozott kapcsolatfelvétel az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az igazgató feladatai:

- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.

- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- Felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Biztosítja, támogatja a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermek veszélyezettségének megelőzése érdekében szervezett óvodai szociális segítő tevékenységet.

1.8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Amíg a gyermek eléri az iskolai életének megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, az egy hosszú folyamat, amely már az óvodába fogadással elkezdődik és az óvodáskor végéig tart.

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy ennek elérésében a legoptimálisabb módon segítsük a gyermeket.

A szülőnek joga van, az óvodapedagógus javaslatát figyelembe véve élni a rugalmas beiskolázás lehetőségével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megteremti a játékba integrált tanulás feltételeit: kreativitást erősítő, sok érzékszervet foglalkoztató és a felfedezés lehetőségeit biztosító, beszélő környezet kialakításával.
- Megalapozza a tanulás alapkészségeit: a gyermekek aktivizálásával, kellő önállóság biztosításával, egy megoldáshoz több választási lehetőség biztosításával, egyéni ötletek támogatásával.
- Támogatja és hozzásegíti a pozitív pszichológia módszereivel az optimista életszemlélet kialakulását.
- Figyelemmel kíséri az érési folyamatokat.
- Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, képességeket, készségeket differenciáltan alkalmazott eszközeivel.
- Segítséget nyújt minden szülőnek, annak az eldöntésében, hogy gyermeke mikor kezdje meg az iskolát.
- Beszélgetésekkel, tájékoztatásokkal (fogadó óra, szülői kör, előadások stb) segíti a szülőket abban, hogy megismerjék, milyen pozitív hatások szükségesek a megfelelő érési folyamatok megvalósulásához.

Testi feltételek:

- Teste arányosan fejlett, a betegségekkel szemben ellenálló, teherbíró.
- A gyermek testének arányai megváltoznak, s ennek következtében változnak fizikai képességei is. Megindul a fogváltás.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus, nagymozgásai és finommotorikája erőteljesen fejlődik, képessé válik az írás elsajátítására.
- Kialakul oldalisága, testsémája.
- Testi szükségletei kielégítését, mozgását, viselkedését szándékosan tudja irányítani.

Lelki feltételek:

- Lelkileg egészségesen fejlett, nyitott, érdeklődő, kreatív.
- Alkotó módon vesz részt a különböző tevékenységekben egyedül és társaival is.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek: érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (téri, akusztikus, vizuális).
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a szándékos figyelem képessége, növekedik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik annak megosztása, átvitele, cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett alakulni kezd elemi, fogalmi gondolkodása.
- A hangokat tisztán ejtve, folyamatosan, választékosan fejezi ki magát, beszéde grammatikus (nyelvileg helyes, megfelelő).
- Képes végig hallgatni mások beszédét, és megérti azt.
- A gyermek képessé válik az ok – okozati összefüggések felismerésére, megállapítására.
- Az iskolaérett gyermek képes igazi kérdéseket feltenni, 10-15 percig koncentrálni szabadon vállalt munkájára, valamilyen feladatra, tárgyra, összefüggésekben gondolkodni, valamit pontosan megmagyarázni.
- Helyesen használja a múlt időt, emlékezete tudatossá válik.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, annak védelméről és megóvásáról.
- Ügyel saját személyének és környezetének rendjére, épségére, tisztaságára.
- Már várja az iskoláskor tanulási formáit.
- Érzelmi élete is összetettebbé, nyugodtabbá, kiegyensúlyozottabbá válik.
- Kezd különbséget tenni a külső és belső világ között, a kívánság és a valóság között.
- Vágyik arra, hogy a felnőttben követendő és követhető tekintélyt lásson, akit szeretetből megajándékozhat bizalmával.
- Rendelkezik elemi szinten az önelfogadás, önértékelés képességével.

Szociális feltételek

- Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermekkel egyaránt, toleráns, elfogadja a különbözőségeket.
- Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, a szükségleteit késleltetni.
- Jártas a különböző munkajellegű tevékenységekben, önállóbbá, kitartóbbá válik a munkavégzés során.
- Feladattudata kialakulóban van: feladat megértésében, feladattudatban, a feladatok elvégzésében folyamatosan fejlődik.
- Tudja, hova tartozik, tisztában van nemzetiségével.
- Empátiája alakulóban van.
- Ismeri az alapvető viselkedési formákat, erkölcsi normákat, tisztelettudó.
- Ismeri a konfliktusok megoldásának szociálisan elfogadott formáit.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek folyamatos, szükség szerint speciális, szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érik el az iskolai alkalmasság szintjét.

1.9. Óvodánk dokumentációs rendszere

1.9.1. oviKRÉTA

Az oktatásirányítás az óvodák gyermekekkel és alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladataihoz informatikai támogatást nyújt az oviKRÉTA rendszeren,

amely az óvodák fenntartói számára is biztosítja a számukra fontos információk megtekintésének lehetőségét.

Az oviKréta rendszerben vezetett pedagógiai dokumentumaink:

- **Felvételi- és mulasztási napló** - A gyermekekkel kapcsolatos adatokat és óvodában tartózkodásuk igazolását tartalmazza. A csoportba járó gyermekek jelenléti és hiányzási adatait, illetve a dokumentum végén összesíti a hiányzások darabszámát a csoportra vonatkozóan.
- **Csoportnapló** – Az óvodapedagógusok éves nevelési tervét, tanulási folyamat tervezését és megvalósulását tartalmazza, az óvoda helyi pedagógiai programjából következő specialitásokhoz igazítva.
- **Gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentuma** - Tartalma: anamnézis, a gyermek fejlődésére, fejlesztésére vonatkozó részt, ami óvodánként eltérő, a programok specialitásához szorosan illeszkedő szempontok alapján. A fejlődés nyomon követése az oviKRÉTA központilag meghatározott szempontsora alapján történik, a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Egyéb dokumentumok:

- **Pedagógiai vélemény** – A szülő kérésére az óvodapedagógus **tájékoztatást** készít a gyermek fejlődéséről, a gyermek elért fejlettségi szintjéről, valamint szükség esetén javaslatot tesz a további fejlesztéshez szükséges intézkedésekre.
- **Egyéni fejlődési ív és fejlesztési terv**, melyet a gyógypedagógus készít el azokról a gyermekekről, akiknek egyéni fejlesztését végzi. (SNI, részképesség zavarával élő gyermek esetében).
- **Éves Munkaterv** - a pedagógiai program megvalósításának tervét - az adott nevelési év aktuális feladatait, programjait, a nevelési év rendjét, kapcsolatait, ellenőrzési tervét határozza meg.

- **Éves Beszámoló** – a pedagógiai program megvalósulásának értékelését – nevelési év feladatainak, programjainak megvalósulását, kapcsolatok alakulását tartalmazza.
- **Pedagógiai Program** - Az ONAP és a Waldorf Pedagógiai Program alapján elkészített, helyi sajátosságokat tartalmazó dokumentum, amely a helyi igényeket és lehetőségeket az óvoda sajátos arculatát, hagyományait, speciális programjait tartalmazza.

1.10. Az óvoda kapcsolatai

Óvodánk szoros kapcsolatot alakít ki a szülőkkel, családokkal, valamint a hatékony működés érdekében a fenntartón kívül más nevelési színterekkel, egyéb szervezetekkel.

1.10.1. Óvoda-család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyerek fejlődését, aminek alapfeltétele a családdal való együttműködés.

Támaszt, segítséget nyújtunk a szülőknek nevelési stratégiák kialakításában, átformálásában. Folyamatosan nyitottak vagyunk a szülők egyéni kéréseire, kérdéseire, javaslataira, törekszünk jó bizalmi kapcsolat kialakítására.

Elfogadjuk a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeit. A közös gondolkodás, véleménycsere eredményeként a programmal összeegyeztethető értékeket beépítjük az óvoda normarendszerébe.

Vállaljuk az inkluzív (befogadó) nevelés értékeinek közvetítését, ennek megfelelően a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk.

Felhívjuk a családok figyelmét, hogy pedagógiai intézkedéseinket mindenkor a gyermeki személyiséghez igazítjuk, törekszünk az egyéni szükségletek kielégítésére (egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés).

Hangsúlyozzuk, hogy a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő világról.

Hangsúlyozzuk, hogy mindenkor biztosítjuk az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játéknak elsődlegességét (szülői esteken, egyéni beszélgetések alkalmával ez a téma kiemelt figyelmet kap).

Ráirányítjuk a családok figyelmét arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá.

Tudatosítjuk a családokban, hogy az iskolára való előkészítés nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, és az iskolai beilleszkedés közvetett segítésében az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmód szokásainak alakítását. Amennyiben szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós, testi, lelki nevelési feladatokat is ellátunk.

Az egészségnevelés, környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a szülőket is bevonjuk az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló programokba, tevékenységekbe, kezdeményezésekbe.

Ráirányítjuk a szülők figyelmét arra, hogy az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítjuk, s hogy milyen fontos a beszélő környezet, a helyes mintaadás és szabályközvetítés, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása.

Arra törekszünk, hogy a szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek, családok megismerkedhessenek a magyar és más népek kultúrájával, hagyományaival (játékos formában), ezáltal is biztosítva az önazonosság megőrzését, a különbözőség elfogadását.

Mindkét óvodában elérhető, a gyermekek fejlesztését, nevelését segítő szolgáltatások köre (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos, védőnő, ill. a Vadvirág Óvoda sajátosságaként gyógytestnevelés, a Csillagvár Waldorf Tagóvoda sajátosságaként euritmia, gyógyeuritmia, antropozófus orvoslás, Hauschka-féle ritmikus masszázs, extra-lesson tanár óráinak igénybevétele).

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, a gyermek fejlődése érdekében törekszünk a szülővel való napi kapcsolattartásra, a kölcsönös tájékoztatásra (óvodapedagógus, szülő, gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens).

Szintén folyamatos kapcsolattartás működik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében az óvodapedagógus, a szülő, a gyermekvédelmi felelős között.

Igény szerint lehetőséget teremtünk a szülők fogadására (megfelelő hely, idő, nyugodt körülmények).

Biztosítjuk a lehetőséget, hogy az intézmény minden olyan dokumentumához hozzáférhessenek a szülők, amelyek rájuk, illetve gyermekeikre is vonatkoznak.

A szülők elégedettségét rendszeresen felmérjük, kiemelten kezeljük igényeiket, észrevételeiket, javaslataikat. A pedagógiai program beválásának figyelemmel kísérésében a szülők képviselőik által vesznek részt.

Az együttműködés formái: szülői körök, fogadó órák, családlátogatás, munkadélutánok, kirándulások, pedagógiai és egyéb témájú előadások biztosítása, közös sütés - főzés, közös óvodai rendezvények, előzetes ismerkedés az óvodával (óvodabetekintő), ill. nyílt ünnepek alkalmával.

1.10.2. Az együttműködés sajátos formái a Vadvirág Óvodában

A fenntartó által kijelölt beíratás előtt az érdeklődő szülőknek szülői kört tartunk, ahol tájékoztatást kapnak óvodánk pedagógiai munkájáról, személyi, tárgyi feltételeiről, fejlesztőtevékenységünkről. A családok a gyerekekkel együtt egy délutáni látogatás alkalmával betekintést nyerhetnek az óvodai csoportokba, ismerkedhetnek az óvodapedagógusokkal. A kicsik kipróbálhatják a csoportszobai-, tornatermi játékokat. Kérdéseket tehetnek fel a szülők az óvodai élettel kapcsolatban, ismerkedhetnek az óvoda épületével, nevelésünk szellemiségével. A nyílvános gyermeknapon is szívesen fogadjuk a leendő óvodásokat.

A felvételt nyert gyermekek szüleinek előzetes szülői kört tartunk, ahol megismerkedhetnek gyermekük óvodapedagógusával, információt kapnak a beszoktatás folyamatáról, egyéb tudnivalókról, ami segíti az óvodakezdést.

Az új gyermekek érkezésekor lehetőséget adunk az anyás (apás) beszoktatásra, hogy ezzel is segítsük a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedését.

A szülők az óvodai életről, eseményekről, programokról folyamatosan frissülő faliújságon, honlapunkon is tájékozódhatnak.

1.10.3. Az együttműködés sajátos formái a Csillagvár Waldorf Tagóvodában

A jelentkező gyerekek szülei és a leendő óvodások a felvételt megelőző évben részt vehetnek a rendszeres alkalmakkal sorra kerülő Baba-Mama csoport munkájában, melyet gyakorlott waldorf óvodapedagógusok vezetnek az óvoda életvitelének megfelelő tartalommal.

Első alkalom a felvételi beszélgetés, melyen megismerkedünk a családdal, tájékozódunk Waldorf - pedagógiában való jártasságukról majd a gyermek szokásaival, rokon- és ellenszenveivel, félelmeivel, örömeivel. Ez az ismerkedés a gyerekre irányul és a gyerek javát keresi.

Az óvodába lépés után a szülői esteken rendszeresen tovább ismerkedhetnek a szülők a Waldorf - pedagógiával, maguk is átélik a gyakorlati tevékenységekben mindazt, amivel a gyerekek foglalkoznak napközben az óvodában.

Rendszeres alkalmakon (hagyományteremtő ünnepek alkalmával) együtt ünnepelnek gyermekeik csoportjával, egy nagy családot alkotva.

A szülők intenzíven részt vesznek az óvoda fenntartásának mindennapi tevékenységében mind gyakorlati, mind financiális értelemben. A szülők által létrehozott alapítvány is képviseli az óvodát a külvilág számára. (Országos Waldorf – találkozón; A Magyar Waldorf Szövetségben)

A szülői tájékoztatás egyéb formái

- faliújság – kirások
- óvodai, ill. alapítványi honlap

1.10.4. Kapcsolat a társintézményekkel

Bölcsődével való kapcsolat

Az óvodába lépés előtt és az óvodai élet után is meghatározó szerepet töltenek be, ezért óvodánk a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitott és kezdeményező.

Óvodába lépés előtt meghívjuk a bölcsődéseket, leendő óvodásainkat óvodánkba és a leendő óvónők is meglátogatják őket a bölcsődében - ismerkednek a gyerekekkel,

segítik az érzelmi kötődés kialakulását. A beszoktatási időszakban lehetőséget biztosítunk a bölcsőde gondozónői számára, hogy meglátogassák a kiscsoportos gyermekeket, és tapasztalatot cserélhetnek az óvodapedagógusokkal. Tájékoztatót küldünk rendezvényeinkről (nyílt nap, családi hétvége, játékvásár, előzetes szülői értekezlet).

Iskolákkal való kapcsolatai

*Sajátosságok a **Vadvirág Óvoda** iskolával való kapcsolatában*

Szoros kapcsolatot ápolunk a Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolával. Legfőbb célunk tartalmi kapcsolat kialakítása, a gyermekek zavartalan iskolakezdésének, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében.

Leendő iskolásaink órát látogatnak a szomszédos általános iskolában. A leendő elsősztályos tanítónők részt vesznek az óvodától búcsúzó gyermekeink részére szervezett ünnepélyünkön. Az iskolai tanévnyitó ünnepélyen néhány volt nagycsoportosunk verssel köszönti az iskolai élet kezdetét.

Ősszel az első osztályosokat meglátogatják a volt óvodapedagógusok, és érdeklődnek beilleszkedésükről, fejlődésükről. Évről évre támogatjuk, segítjük az iskola óvodások számára szervezett levelezős programját.

A két intézmény között kölcsönös a segítségnyújtás, a rendezvények, szakmai programokon való részvétel.

*Sajátosságok a **Csillagvár Waldorf Tagóvoda** iskolákkal való kapcsolatában*

Beiskolázás előtt a család és az óvoda együttműködése elengedhetetlen, a gyermek számára legmegfelelőbb iskola és nevelő kiválasztásához.

Nemesvámosi Fehérlófia Waldorf Általános Iskola és Gimnázium:
A leendő osztálytanító látogatása az óvodában, a család látogatása az iskola Nyitott Kapu rendezvényein. Az óvónők látogatása az iskola első osztályában. Közös beiskolázási munkacsoport működtetése, ahol kidolgozásra kerülnek azok a módszerek, feladatok, célok, amik elősegítik a zökkenőmentes óvoda iskola átmenetet.

A kapcsolat további fokozott ápolása a közös programok, Waldorf-pedagógiai képzések alkalmával.

A Vadvirág Óvoda Csillagvár Waldorf Tagóvodával való kapcsolata

A két óvoda pedagógusai között rendszeresek a szakmai konzultációk, tapasztalatcserék.

A családoknak szóló rendezvényekre, vásárokra kölcsönösen meghívjuk egymást. Felajánljuk a rendezvényeket a társóvoda érdeklődőinek, családoknak, kollégáknak.

Az adott nevelési évet közösen készítjük elő. Egyeztetjük a nevelési értekezletek témáit.

Nevelés nélküli munkanapokat szakmai tartalommal töltjük meg. Közös nevelés nélküli szakmai napot, rendezvényeket tartunk.

Közös munkaközösséget hoztunk létre szakmai munkánk hatékonysága, a minőségi munka fejlesztése érdekében. Figyelemmel kísérjük a törvényi változásokat, ennek megfelelően módosítjuk dokumentumainkat, önértékelési, teljesítményértékelési rendszert működtetünk.

Óvodákkal való kapcsolat

Kapcsolatot építünk más óvodákkal szakmai tapasztalatcsere céljából, (kiállítások, továbbképzések, szakmai rendezvények, szakmai munkaközösségek együttműködése), így tagóvodánk is más Waldorf óvodákkal: szakmai (pedagógiai és egyéb) megbeszélések, találkozók, továbbképzések alkalmai rendszeres együttműködést, szakmai fejlődést kínálnak számunkra (világ, országos, regionális szinten).

Pannon Egyetemmel való kapcsolat

Intézményünk együttműködési megállapodás keretében biztosítja a Pannon Egyetem hallgatóinak szakmai gyakorlatát.

Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos és speciális szakemberek segítségével végzett korrekció adhat lehetőséget az iskolaérettség elérésére. A fizikailag, szellemileg, pszichésen hátrányos helyzetű gyermeknek meg kell kapnia az állapota által megkövetelt speciális gondozást, kezelést.

A fejlettségben bármely területen elmaradást mutató, problémás, nehezen kezelhető gyerekek pszichológushoz, fejlesztő pedagógushoz irányítása folyamatos feladatunk, csakúgy, mint a fejlesztés módjának, eredményeinek figyelemmel kísérése. Minden nevelési év elején segítjük a tanköteles korú gyermekek szűrésének megszervezését. Az egyéni és csoportos fejlesztés feltételeinek megteremtésében partnerek vagyunk.

Rendszeresen konzultálunk a megfelelő szakemberrel, illetve a család segítségével vesszük igénybe az adott gyermekre szabott speciális szolgáltatást.

Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat

Szükség szerint végzik az óvodapedagógusok által kért SNI-s gyermekek kontrollvizsgálatát.

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (Bárczi Gusztáv Általános Iskola Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény)

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális ellátását, fejlesztését biztosítja, az intézményen belül megfelelő szakemberekkel - gyógypedagógus, logopédus, gyógypedagógiai asszisztens.

Egészségügyi szolgálat (gyermekorvos, szemész szakorvos, védőnő, fogorvos, Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály, üzemorvos)

Az óvodai közösségbe csak egészséges gyermek járhat, és egészséges felnőtt dolgozhat. Az esetleges betegségek kiszűrése a gyermekorvos, a védőnő és az üzemorvos feladata.

Biztosítjuk a gyermekorvosnak, szemész szakorvosnak, a fogorvosnak és a védőnőnek a rendszeres orvosi és szűrővizsgálatokhoz a megfelelő feltételeket.
Az üzemorvosi vizsgálaton való részvételt a megfelelő munkaszervezéssel oldjuk meg.

Közművelődési intézmények (színház, bábszínház, könyvtár, múzeum stb.)

Nevelésünk hatékonysága és sokszínűsége érdekében a kapcsolattartás minden lehetőségét szükséges megragadni - kiállítások, rendszeres könyvtárlátogatás - hiszen óvodásaink egy része csak az óvoda által jut el ezekre a helyekre.

A rendezvények megismerése, megismertetése, a lehetőségek felfedezése és kihasználása folyamatos teendőnk.

Pedagógiai szakszolgálatok, szolgáltatók

A hatékony és színvonalas nevelőmunka elengedhetetlen feltétele, hogy óvodapedagógusaink pszichológiai, pedagógiai ismeretei naprakészek legyenek, ezért szükségesnek tartjuk a szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartást.

Figyelemmel kísérjük a vármegye, régió, szakmai szolgáltató(i) által összeállított szakmai rendezvények, előadások, programok, továbbképzések terveit és tájékoztatjuk a kollégákat a lehetőségekről. Biztosítjuk a részvételi feltételeket.

Városrész önkormányzati képviselői, illetve szponzorok

Az óvoda sokoldalú nevelői feladatának ellátásához az alapszükségletek biztosításán kívül városrészi képviselőink, szponzorok támogatása rendszeres és számunkra jelentős forrás az eszközfejlesztésben.
Szponzoraink - a városrész vállalkozói, üzemei, valamint szülők -, képviselőink tájékoztatása az általuk felajánlott segítség hasznosításáról, újabb szponzorok felkutatása fontos feladatunk.

Médiák

Rendezvényeinkre meghívjuk a városi, vármegyei újság, televízió munkatársait, segítségükkel betekintést nyújtunk az óvodánkban folyó életbe.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával, mint fenntartó

Az Önkormányzattal és annak irodáival a kapcsolatot az igazgató tartja. A Fenntartó biztosítja a személyi és tárgyi feltételeket, az infrastruktúra fejlesztését, karbantartását, illetve ellenőrzi a törvényes működést.

Az óvodákat érintő ügyeket a Közjóléti Iroda segíti, támogatja, előkészíti az intézményekkel kapcsolatos döntéseket. A kapcsolatok tartalmát befolyásolják a köznevelésről szóló törvények, a helyi városi határozatok, a fenntartó irányításra vonatkozó előírásai.

Veszprémi Közüzemi Szolgáltató (VKSZ)

A VKSZ biztosítja az óvoda számára az infrastruktura fenntartását, működtetését, végzi a karbantartást, az itt dolgozó karbantartó munkáját ellenőrzi, a

munkavégzéshez szükséges anyagokat, eszközöket, tisztítószereket rendelkezésünkre bocsájtja. Feladata a telephelyi javítások, felújítások, beruházások megrendelése, a kivitelezés ellenőrzése és a munkák átvétele.

Gyámhatóság, családvédelmi szervek

A gyámhatóság, a családvédelmi szervek látókörében lévő, illetve az intézmény által bekerülő családok, gyerekek ügyében a kapcsolat kiépített, szabályozott, szükség esetén folyamatos. Ez gyermekvédelmi rendszerünkben, tevékenységünkben valósul meg.

Óvodai szociális segítő (A Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény biztosítja): óvodához köthető ill. családon belüli problémák esetén, valamint gyermeknevelési kérdésekben ad tanácsokat az érintett szülőknek, igény esetén.

A Vadvirág Óvoda további kapcsolatai

BÁZISINTÉZMÉNYI KAPCSOLAT

A Vadvirág Óvoda partneri kapcsolatot épít ki, tart fenn az Oktatási Hivatal Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központjával, amelyet pályázat útján nyerünk el.

Éves Munkaterv alapján helyet adunk bázisintézményi képzéseknek, műhelymunkáknak, részt veszünk az őszi és tavaszi Pedagógiai Napok szervezésében. Ez kiváló alkalom jó gyakorlataink bemutatására, szakmai kapcsolatok kialakítására, gyakorlati tapasztalatcserére és a hálózati tanulás megteremtésére.

SEPSISZENTGYÖRGYI CSIPIKE ÓVODA

Szakmai együttműködési megállapodás alapján, 2008 novembere óta ápolunk testvéróvodai kapcsolatot a sepsiszentgyörgyi „Csipike Óvodával", kölcsönös látogatásokkal, rendszeres szakmai találkozókkal és tapasztalatszerzési lehetőségekkel.

VADVIRÁG ALAPÍTVÁNY

A Vadvirág Alapítvány tevékenységét a Vadvirág Óvoda óvodapedagógusaiból, szülőkből álló kuratórium szervezi. Támogatást nyújt a nevelőmunka színvonalának emelése és hatékonyabbá tétele érdekében óvodai programok, események szervezésében, tárgyi feltételeink fejlesztésében.

A Csillagvár Waldorf Tagóvoda óvodapedagógusainak további kapcsolatai

MAGYAR WALDORF SZÖVETSÉG

Magyarországon működő Waldorf-iskolák, Waldorf-óvodák, alapítványok, egyesületek közösségében történő jogi és szakmai képviselet

WALDORF HÁZ EGYESÜLET

Waldorf témájú előadások, képzések, azokon a pedagógia még mélyebb megismerésének lehetősége, (pl.: Utak a minőséghez)

VESZPRÉMI WALDORF PEDAGÓGIAI ALAPÍTVÁNY

Segítséget nyújt a költségvetés kondícióinak javítása terén, elősegíti felajánlásaival a költségvetésben nem szereplő, de a Waldorf-pedagógia megvalósításához nélkülözhetetlen tárgyi eszközök előteremtését. Minden lehetséges pályázaton való részvétel javíthatja az óvoda tárgyi feltételeinek biztosításának esélyeit.

2. A Vadvirág Óvoda nevelési gyakorlata

2.1. A Vadvirág Óvoda gyermekképe

Úgy tartjuk, hogy minden gyermek más, a teljesen „átlagos" is, ezért az eltérő fejlődésű, és eltérő képességű gyermekek a világot, annak megismerését nagyon sokféle úton, időben eltérő módon fogják fel – vagyis másképp. A hozzánk járó gyermeknek olyan környezetet biztosítunk, amely támogatja az élmények feldolgozását, amelyben természetes módon élhet együtt a különbözőségekkel, ezért az óvodáskor végére korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris, elfogadó, együttműködő játszótárssá, csoporttárssá válhat.

Minden gyermek érték, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Ahhoz, hogy a benne lévő értékek, lehetőségek megvalósuljanak, segítségre van szüksége. Ehhez óvodánkban szeretetteljes légkörben nevelve, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével segítünk meglévő hátrányai csökkentésében. Semmiféle előítélet kibontakozásának nem adunk helyet.

Amellett, hogy biztosítjuk a gyermek számára az önfeledt, boldog gyermekkort, gondolnunk kell jövőjére is, arra, hogy sikeres felnőtté válhat, ha képességei, tudása alkalmazhatóvá válik, mellyel gazdagíthatja majd szűkebb és tágabb környezetét. Ebben a hosszú folyamatban hangsúlyos helyet foglal el a mással nem helyettesíthető szabad játék, amely személyisége teljes kibontakoztatásához vezethet, hiszen a játék a fejlődés és a fejlesztés legjobb eszköze óvodáskorban.

„A gyermek a miénk is, az enyém, a tied, mindannyiunké."

/Dr. Hermann Alice/

2.2. Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén

Az óvodai nevelés általános feladatai:

- Az egészséges életmód alakítása (egészségfejlesztési programunk)
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

2.2.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési programunk

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése az óvodás életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt.

A kisgyermek egészséges életvitelének alakításában, a gyermek egészséges testi fejlődésének elősegítésében a család mellett az óvodánkban dolgozók is felelősséggel tartoznak. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítőik – egészségtudományi ismereteinek, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére van szükség. Hangsúlyos feladatunk a prevenció.

A gyermek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés szokásainak kialakítása, a betegségmegelőzés, a testi- lelki egészségmegőrzés, a mozgásfejlesztés alapvető feladatunk. Fontosnak tartjuk a lelki fejlődés érdekében már óvodás korban a pozitív életszemlélet kialakítást.

Emellett nagy jelentőséget tulajdonítunk a környezettudatos magatartás, az ehhez kapcsolódó szokások kialakítására. Az ennek kapcsán tervezett tevékenységek a gyermekek életkori, testi, szellemi és lelki sajátosságaihoz, a gyermeki személyiséghez igazodnak.

Megfelelő szakembereket vonunk be (gyermekorvos, védőnő, pszichológus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő) a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátásába. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozási feladataiban a gyógypedagógiai asszisztens - a szülővel, az óvodapedagógusokkal együttműködve - egyénre szabott segítséget nyújt.

Helyzetkép

Városunk, néhány kilométerre a Balatontól a Bakony lábánál helyezkedik el. Óvodánk Veszprém Dózsavárosi részén, kertvárosi övezetben található, szerves részét képezi ennek a lakókörzetnek. Nevelőmunkánk tervezésekor környezetünk természeti és társadalmi jellegzetességeire, adottságaira építünk.

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai

szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, ill. közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák), meghatározó szerepet töltenek be a gyerekek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

Tárgyi feltételeink

A biztonságos, kényelmes óvodaépületünk az Uniós normáknak megfelelő, benne jól felszerelt tornaszoba, sószoba, udvar található.

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, a játék- és mozgásigényt kielégítő eszközök sokaságával rendelkezünk: hinta, libikóka, játszóvár, csúszda, homokozó játékok, kötelek, labdák, talicskák, szánkók, csúszkák, szerszámok, gólyalábak, egyensúlyozó játékok, mobil és rögzített árnyékolók, futóbiciklik, rollerek, homokozó, ehhez tartozó játékeszközök. A szánkózó domb is többféle játéklehetőséget biztosít.

A gyermekek által használt tárgyi felszerelések biztonságosan hozzáférhetőek. A csapokon víztakarékos szűrő segíti a vízfogyasztás csökkentését. Gyermekeink étkeztetését központi konyháról biztosítjuk, de lehetőségünk van a különleges étkeztetést igénylő gyermekek ellátására is (liszt érzékeny, cukorbeteg gyermekek).

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít a munkatársaknak, lehetőséget teremtett a szülők fogadására is.

Természeti adottságaink

Az óvoda körül elhelyezkedő kertes családi házak, kiserdő, Séd-patak, állatkert, parkok, játszóterek, sportpálya, közelben található bakonyi erdők, a Balaton - melyek rendszeres célállomásai sétáinknak, kirándulásainknak, rendezvényeinknek.

Társadalmi adottságaink

Az óvodánkba járó gyermekek különböző szociális körülmények közül kerülnek hozzánk. Fogadunk különleges bánásmódot igénylő gyermekeket. Hátrányos és halmozottan hátrányos körülmények között élő gyermekeink száma viszonylag magas. Körzetünkben található a Családok átmeneti otthona.

Az óvoda közelében található bölcsőde, iskola, könyvtár, bevásárlóközpont, orvosi rendelő.

Kulturális adottságaink

Kulturális életünket színesíti a közeli iskola, könyvtári programok, Bábszínház- és színházlátogatási lehetőségek, városrészi rendezvények.

A helyi értékeket, adottságokat igyekszünk óvodai programunkba beépíteni. (Madarak, fák napi rendezvények; Víz világnapi rendezvények; elemgyűjtés; italos kartonok gyűjtése; papírgyűjtés és egyéb adódó lehetőségek)

Személyi feltételek

Belső források: Modellértékű kommunikációval, bánásmóddal és viselkedéssel rendelkező óvodai dolgozók; gyógytestnevelők, akik heti egy alkalommal, a problémákhoz igazodó mozgásgyakorlatokkal a speciális igényű gyermekeket segítik; elsősegély-nyújtási tanfolyamot végzett kollégák.

Külső források: családok; iskola (óvoda-iskola átmenet támogatása, iskolaválasztás segítése, iskolai sportrendezvények, programok); bölcsőde (bölcsőde-óvoda átmenet támogatása); gyermekjóléti, családsegítő szolgálat; orvos; fogorvos; védőnői hálózat; szakmai szolgáltató, szakszolgálat, EGYMI utazó pedagógusai.

Anyagi forrásaink

Anyagi forrásainkat főként a Fenntartó, pályázati lehetőségek, valamint alapítványunk a Vadvirág Alapítvány biztosítja.

Irányelveink:

- Az egészségfejlesztés a gyermekek biológiai társadalmi, életkori sajátosságainak figyelembevételével történik tevékenységeken keresztül.
- A nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör alapozza meg a belső harmóniát, a pozitív életszemléletet.
- Fontos a prevenció.
- Példamutató pedagógusi attitűd.
- Koordinált, nyomon követhető, mérhető módon kell tervezni.

Egészségfejlesztésünk célja:

- Az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése differenciált tevékenységszervezésen keresztül.
- Testi-lelki-szellemi szükségletek kielégítése, (az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembe vételével).

- Egészséges életvitel igényének alakítása (gyermek, család).
- Önállóságra nevelés, az egyéniségfejlesztés és az én tudat kialakulásának, fejlődésének segítése, ezen képességek megalapozása.
- A gyermekek, a családok környezettudatos magatartásának megalapozása.

Egészségfejlesztési feladataink:

- Az egészséges életmód, életvitel elsajátításához szükséges megfelelő szokás és szabályrendszer alakítása, elsajátítása tevékenykedtetéssel.
- A családias, nyugodt, szeretetteljes, bizalommal teli légkör kialakítása.
- Az étkezés, a testápolás, az öltözködés, a pihenés, a testedzés, a testi, lelki egészségfejlesztés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. A testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek ismerjék meg a saját testüket, váljék belső igényükké a tisztaság, az egészséges táplálkozás.
- A mozgáshoz való pozitív viszony során alakuljon ki a gyermekekben a mozgásigény.
- A mindennapos mozgás lehetőségének megteremtése minden gyermek intenzív bevonásával (egyéni képességek, szükségletek szerint).
- A testi képességek fejlesztése. A természetes mozgáskészségek fejlesztése változatos körülmények között.
- A balesetmegelőzés érdekében kialakított szabályok elsajátítása (csoportszoba, udvar, séta során, játszótéren).
- Az orvos munkájának segítése – a bizalom erősítése.
- Viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető magatartás megelőzése.
- Tárgyi, személyi feltételek megteremtése.

- A környezethez való pozitív viszony, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Értékei:

- Tudatosság az egészségnevelés kapcsán.
- Harmonikusabb, kiegyensúlyozottabb személyiségek nevelése.
- Pozitív szemléletmód alakulása.
- Mintát ad egymás személyiségének tiszteletére.
- Fejlődik a gyermek önálló véleményalkotási és döntési képessége.
- Igénye alakul(hat) az egészséges életmódra, ezzel a betegségmegelőzésre, az egészségmegőrzésre, a toleranciára (bántalmazás).
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kialakulása megkezdődik.
- Megismeri, védi, óvja magát és környezetét.

Az egészségnevelés területei:

Táplálkozás, étkezés.
Higiénés szokások, öltözködés.
Pihenés, alvás.
Testi, lelki egészség fejlesztése.
Testedzés, mozgás, mozgásigény kielégítése.
Környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.
Bántalmazás, erőszak megelőzése.
Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás.

Az óvodapedagógus feladata az egészségnevelés területén

Táplálkozási szokások kialakítása:

- Az étkezések a napirendbe épülve ritmikus időben történnek, az óvodapedagógus tapintattal segíti, szoktatja a gyermeket a kívánt táplálkozási követelményekhez.
- Megfelelő mennyiségű folyadékot biztosít a nap bármely szakában.
- Az étel elosztásánál figyel az egyéni szükségletre (táplálék érzékeny gyermekek diétája), igényekre, gondot fordít az otthon nem megfelelően táplálkozó gyermekre.

- Lehetőséget ad a gyermekkel közösen elkészített egészséges sütemények, saláták fogyasztására.
- Szülők bevonásával is igyekszik biztosítani a napi zöldség-, gyümölcsfogyasztást.
- Együttműködik a családokkal, tájékoztatja őket a falújságon elhelyezett étlapon az óvodában fogyasztott ételekről, hogy a szülők ezt figyelembe vehessék az otthoni étrend összeállításánál.
- Kialakítja a kulturált étkezési szokásokat (esztétikus, alkalomhoz illő teríték, helyes evőeszköz használat, kulturált, nyugodt étkezés, étkezés közbeni helyes viselkedés).
- Az óvodapedagógus elfogadja a más kultúrából érkező családok sajátos táplálkozási szokásait, ezeket tapintatosan próbálja összehangolni az óvodai szokásrendszerrel.
- Segítséget nyújt az esztétikus terítésben, az étkezés előkészületeiben, ösztönöz az önálló munkavégzésre.
- Betegségek megelőzése érdekében javaslatot tesz és szorgalmazza az egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztását (pl. születésnapok, farsang...).

Higiénés szokások kialakítása, öltözködés:

- Az óvodapedagógus kiemelt jelentőséget tulajdonít a gondozásnak, közreműködik a testápolási és tisztálkodási szokások kialakításában, gyakoroltatja a tisztálkodási eszközök használatát.
- Lehetőséget keres a gondozatlanul, ápolatlanul óvodába érkező gyermekek szüleivel tapintatos beszélgetés kezdeményezésére.
- Ráébreszti a gyermeket, hogyan segítsen önmagán, hogyan váljon egyre önállóbbá a tisztálkodás, öltözködés terén. A ruházat tisztántartására ösztönzi a gyermeket. Segít a megfelelő, időjárásnak megfelelő öltözék megválasztásában
- Bensőséges kapcsolat létrehozására törekszik a gyermekkel, együttműködik a gondozást végző többi munkatárssal.
- Megismerteti a gyermeket az orrfújás megfelelő módjával, köhögéskor, tüsszentéskor kívánatos viselkedéssel stb.

- Egészséges, tiszta környezet megteremtésére törekszik a higiéniás szabályok kialakításával: mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés.

A pihenés – alvás szokásai:

- Az óvodapedagógus minden korcsoportban biztonságot adó szokásrendszerrel, mesével, énekkel altat, s felfigyel a zaklatott, nyugtalan gyermekre. Szükség szerint testi közelséggel, puha tárgyakkal segíti a nyugodt pihenést
- Ahol a gyermekek pihennek, ott biztosítja a csendet és a nyugalmat.
- Figyelünk a terem szellőztetésére, az ágyak megfelelő elhelyezésére.

Testedzés, testmozgás szokásainak kialakítása

- Az óvodapedagógus mindennapos testnevelést, mozgást szervez.
- Az óvodapedagógus biztosítja egyrészt a spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység lehetőségét, másrészt az irányított mozgásfejlesztést és a szervezett mozgásos tevékenységet.
- Változatos mozgáslehetőségeket biztosít a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése céljából, valamint pozitív mozgástapasztalatok megszerzésére. Kihasználja az óvoda adottságaiból és földrajzi fekvéséből adódó mozgáslehetőségeket: szánkózás, kerékpározás, futóbiciklizés, rollerozás, egyensúlyozó mozgásfejlesztő lehetőség, sószoba. Sétákat, kirándulásokat szervez az óvoda körül elhelyezkedő kertes családi házakhoz, a kiserdőbe, a Séd-patakhoz, az állatkertbe, a parkokba, játszóterekre, a közeli sportpályára, kirándulásokat pedig a bakonyi erdőkbe, a Balatonhoz.
- A helyes testtartás kialakítása és a mozgásügyesség fejlesztése érdekében -prevenciós szemlélettel- rendszeresen szervez tartásjavító- és lábtornát, mozgásos játékokat.
- A gyógytestnevelést végző óvodapedagógus felméri a csoportokban / az óvoda orvosának segítségével / a tartásjavító tornára, lúdtalpkorrigálásra szoruló gyermekek számát, s ehhez tervezi a játékos tevékenységeket, foglalkozásokat.

- Biztosítja a mindennapi, levegőn történő (szabad) mozgást, jó időben és rossz idő esetén is (séták, kirándulások, szánkózás, csúszkálás, mozgásos játékok a csoportszobákban, és a tornateremben).
- Figyel az időjárásnak, a tevékenységeknek megfelelő öltözködésre.
- Különösen a téli időszakban, kihasználja a sószoba adta lehetőséget (hetente 1-2 alkalommal 30-30 perc).
- Minden zárt helyen történő tevékenység során gondoskodik a megfelelő levegőcseréről.

Környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása

Legfontosabb feladatunk ezen a területen az élő és élettelen környezethez való pozitív viszony megalapozása. A természet védelmében, megóvásában való aktív részvétel (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, növények és állatok gondozása stb.) A környezetvédelmi világnapok ünneplése.

Testi- lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai tevékenységek

Az óvoda feladata a példaadás, minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzése beszélgetések, negatív tapasztalatok felidézése, képek nézegetése segítségével, kirándulási élmények feldolgozása során, valamint az egészségvédelemmel kapcsolatos tevékenységek során.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

Ezen a területen belül legfontosabb feladatunk a megelőzés. Fontosnak tartjuk meleg, elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítását, a baráti kapcsolatok ápolását, erősítését, megfelelő számú eszköz biztosításával igyekszünk elkerülni a konfliktushelyzeteket. A kialakuló konfliktusok megoldására mintákat adunk: többféle megoldási javaslat, dramatikus játékok, bábozás, beszélgetések, érzések megfogalmazása, a feldolgozás segítése.

Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, és ennek a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel. Ha a

nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai módszerekkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny". Az erőszakos cselekmények látványa is egészségkárosodást okozhat számukra. Ezért szorgalmazzuk a szülőkkel való beszélgetések során az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Odafigyeléssel, óvatossággal a balesetek és a velük járó fájdalom elkerülhető. Fontos, hogy a gyerekek megismerjék és betartsák a szabályt: „Magamra, társamra és a játékeszközökre vigyázok. Ha mégis baj történt, arról értesítem a felnőtteket."

A balesetek megelőzésének módszere lehet: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi dolgozója a balesetek elkerülése érdekében a gyermekek által használt tárgyakat, eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javításukat, cseréjüket, használatból történő kivonásukat. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, kiránduláson felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a viselkedés szabályaira. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok az óvó, védő előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A szülők tájékoztatása a házirendben található biztonsági előírásokról is fontos. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkeztekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az orvosi szobában található.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Anyanyelvi nevelés, fejlesztés az egészséges életmódra nevelés alkalmával

- A gyermeket szükségletei, kívánságai szóbeli kifejezésére készteti.
- Törekszik a tevékenységek pontos szóbeli megfogalmazására.

- Lehetőséget teremt a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédszituációkban a különböző beszédformák gyakorlására, a különböző cselekvésekkel kapcsolatos fogalmak, összefüggések, műveletek megnevezésére.
- Törekszik arra, hogy a gyermek számára ő maga és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja is modell értékű legyen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek az egészséges táplálkozás alapjait megismerte (folyadékfogyasztás fontossága, ismer egészséges és egészségtelen ételeket), kulturáltan étkezik.
- Ismeri saját testét.
- Figyel a tisztaságra, rendet rak maga után.
- A testápolási szokásokat ismeri, alkalmazza, betartja, megfelelő módon használja a tisztálkodási eszközöket (önállóan használja a vécét, önállóan és helyesen mos kezet, fogat).
- Szükség szerint, helyesen használja a zsebkendőt.
- Ismeri az orvos munkáját.
- Megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja.
- Kialakult benne a mozgásigény. Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, részt vesz a kezdeményezésekben.
- Természetes mozgáskészségei életkorának megfelelően fejlettek.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.
- Az óvodapedagógus verbális utasításait követi.
- Konfliktusai megoldására ismer mások számára is elfogadható módszereket. A balesetmegelőzés szabályait ismeri, ha probléma adódik, jelzi azt a felnőtteknek.
- Közvetlen természeti környezetét, az abban előforduló növényeket, állatokat ismeri, gondozásuk módjáról vannak ismeretei.
- Védi, óvja környezetét.
- Tudja mit jelent a szelektív hulladékgyűjtés, képes az alapvető hulladékok szétválogatására.

- A balesetmegelőzés érdekében kialakított szabályokat ismeri (csoportszoba, udvar, séta során, játszótéren), törekszik ezek betartására.

2.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelem a személyiség szubjektív állapotát és a környezethez, az őt körülvevő valósághoz való viszonyát fejezi ki, alapvetően közvetlen átélés formájában.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége.

Ezért tartjuk fontosnak nevelőmunkánkban, hogy érzelmi biztonságban, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott napi, heti, havi, évi ritmusban, szeretetteljes nevelésben és környezetben, változatosan, választhatóan tevékenykedhessen a gyermek.

„Boldog óvoda" - program keretében szervezünk olyan programokat a gyermekeknek, és olyan módszereket alkalmazunk, amelyek által elősegíthetjük, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal. Optimista, magabiztos és kitartó óvodásokat nevelünk, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező emberré válnak.

Szokásrendünk, nevelési hatásaink elősegítik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek legyenek a környezetükhöz való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Mindezek érdekében törekszünk arra, hogy a gyermeket - a befogadás folyamatában - már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék: előzetes családlátogatás alkalmával megismert óvó nénik fogadják. A jó családi bánásmódhoz hasonló nevelői légkör vegye körül a gyermeket, ahol mind az óvodapedagógussal, mind a dajkával, valamint társaival való kapcsolatát az elfogadás jellemzi, és védelmet, biztonságot nyújt számára. A beszoktatás időszaka a családdal való együtt tervezés első pillére.

A befogadás folyamatában az óvodapedagógus - gyermek, dajka – gyermek, gyermek – gyermek között olyan pozitív magatartás, viselkedési minta alakuljon ki, mely elfogadja a különbözőségeket és megértő, egymást elfogadó érzelmi kapcsolatra épül.

Segítjük a gyermek önkifejezési törekvéseit, hajlamainak, érdeklődésének és képességeinek szabad kifejezése által.

Fontos számunkra a gyermek erkölcsi értékrendjének, szokás és normarendszerének megalapozása. Ennek érdekében fejlesztjük erre vonatkozó kompetenciáit: erkölcsi tulajdonságait, szociális készségeit és képességeit, attitűdjeit.

A szülőföldhöz való kötődését szűkebb és tágabb környezetének megismerése által alapozzuk meg. A gyermek nyitottságára építve hozzásegítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és társadalmi integrálódását.

A gyermeki magatartás alakításában jelentős szerepet tulajdonítunk annak, hogy az óvodapedagógusok és az óvoda valamennyi dolgozójának gyermekekkel való kapcsolata, viselkedése modellértékű legyen az óvodánkba járó gyermekek számára.

Segítjük a sajátos törődést igénylő gyermekek – nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, értelmi sérült, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek érzelmi nevelését, szocializációs képességeik fejlődését: szükség esetén megfelelő szakember segítségével, biztosításával.

Fontosnak tartjuk a családok szokásainak, normarendszerének megismerését, különböző gondolkodásmódok elfogadását.

A gyermekek többsége 3 éves korára tudja magáról, hogy milyen nemű, kialakul a nemi identitása, és ennek megfelelően próbál viselkedni. Megváltozott világunkban a nemek közötti szerepek egyre inkább összemosódnak, határai tágulnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógusok a Boldog Óvoda – programhoz kapcsolódó módszereket sajátítanak el. Megismerkednek a pozitív pszichológia módszerével, azokat alkalmazva járulnak hozzá a gyermekek boldogságszintjének növekedéséhez.

- Az általuk szervezett tevékenységek során megváltoztatja a negatív gondolkodást, optimista hozzáállást alakít ki a gyermekek körében.
- Csoportjában olyan otthonos életkörülményeket, barátságos légkört alakít ki, ahol érvényesülhetnek a kedvező érzelmi hatások, s ahol az érzelmi biztonság eljuttatja a gyermekeket ahhoz a tapasztalathoz, hogy együtt lenni, együtt tevékenykedni jó.
- Személyes mintaadásával erősíti a pozitív gyermeki megnyilvánulásokat, mint például: szeretet, elfogadás, figyelmesség, érdeklődés, aktivitás, bizalom, tisztelet, elismerés, kíváncsiság.
- Gondot fordít az óvodapedagógus a beszoktatás, befogadás folyamatára olyan módon, hogy minden egyes gyermek igényelt, testi-lelki szükségleteit differenciált módon veszi figyelembe.
- Segíti az új gyermek beilleszkedését az óvoda, csoport életébe a következő módon: erősíti biztonságérzetét az őt körülvevő személyek - óvónők, dajka, óvodástársak - elfogadásában, az óvodai élet szokásrendszerének megismerésében, elfogadásában.
- Megszervezi a gyermekcsoport közös életét, kialakítja a gyermekcsoport életébe illeszkedő, a gyermekhez alkalmazkodó szokás- és szabályrendszereket: együttműködés, önállóság, önfegyelem, kitartás, akarat, feladat és szabálytudat, a közös értékek óvása, védelme.
- Az óvodapedagógus megteremti a lehetőséget arra, hogy gyermek gyakorolhassa a társaihoz való helyes viszonyulást, melyből megerősítést kap saját viselkedésére vonatkozóan.
- Személyes példaadásával, helyzetteremtésével fejleszti a gyermek erkölcsi tulajdonságait, megalapozva erkölcsi értékrendét: segítőkészség, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség.
- Lehetőséget teremt a gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítésére.
- Példamutatással neveli a gyermeket toleranciára, a különbözőségek elfogadására, hogy a gyerek elfogadja egy - egy társa többiekétől eltérő tulajdonságait, beszédét, szokatlan kívánságait, különleges állapotát. Elősegíti a segítségnyújtás gyakorlását.

- Szorgalmazza a tapintatos viselkedést, a türelmes magatartást. Minden gyermeknek megelőlegezi a bizalmat, használja, mint „önmagát beteljesítő jóslatot".
- Folyamatos visszajelzést kér a speciális ismereteket, sajátos törődést igénylő gyermekekkel foglalkozó szakemberektől: gyógypedagógustól, logopédustól, fejlesztőpedagógustól, pszichológustól.
- Szorgalmazza, hogy a konfliktusokat a gyermek maga oldja meg, ha mégis segítségét kéri, törekszik a nyertes - vesztes nélküli megoldásokra! Sok megoldási lehetőséget kínál.
- Támogatja az óvodapedagógus, az együttes tapasztalatok, élmények, tevékenységek során kialakuló baráti kapcsolatokat, a mikro csoportok együttműködését.
- Biztosítja a gyermek óvodai életterének olyan módon való elrendezését, mely magában foglalja a szabad mozgást, a sokféle tevékenységi lehetőséget, ugyanakkor lehetőséget ad az elvonulásra, „kuckójátékra" is.
- Változatos élményeken és tapasztalatokon keresztül megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, annak hagyományait, erősíti a szülőföldhöz való tartozás érzését.

2.2.3. Anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Óvodai nevelőtevékenységünk egészében kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formálnak alakítása. Az anyanyelv használata áthatja az óvoda egész napi életét. Szerves része egész oktató-nevelő munkánknak, beépül az óvodai élet mindennapjaiba. Fontosnak tartjuk a szociális kapcsolatok kiépítésénél, a gyermekek közötti kommunikáció fejlesztésénél.

Mivel a beszéd igen szorosan kapcsolódik a kommunikációhoz, tágabb értelemben a szocializációhoz, a gondolkodáshoz, valamint az önkifejezés fontos eszköze, ezért feladatunk a szókincs bővítése, szófaji gazdagság megalapozása a sajátos nyelvi formák elsajátítása, az összefüggő beszédre, mesélésre ösztönzése.

Az anyanyelvi nevelésünk ismeretére, megbecsülésére, szeretetére kívánjuk nevelni gyermekeinket, nevelőtevékenységünk egészében.

Az anyanyelvét éppen elsajátító gyermeknek a családja után, a legjelentősebb mintát óvodapedagógusaink, dajkák, az óvodában dolgozó felnőttek. Ezért megnyilatkozásaink, viselkedésünk, bánásmódunk modell értékűek, beszédünk helyes beszédmintául szolgál. A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi élmények befogadására.

Segítjük a sajátos nevelést igénylő gyermek – beszédfogyatékos, megkésett beszédfejlődésű - hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermek fejlődését, szükség esetén megfelelő szakember biztosításával.

A más kultúrából érkező, nem magyar anyanyelvű gyermeket segíteni kívánjuk a magyar nyelv elsajátításában, a kommunikációban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfigyeli, felméri az óvodába kerülő gyermek beszédállapotát, beszéd és kommunikációs készségét, mivel az anyanyelvi nevelés terén fontos a minél korábbi preventív fejlesztés, a hátrányos helyzet felszámolása iskolás korra.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasolja.
- Óvodába érkezéskor, szabadidőben, naponta minél többször egyéni beszélgetős kapcsolatot teremt, érdeklődéssel hallgatja a gyerek otthoni élményeit, közléseit, aktuális érzelmeit.
- Élményszerű beszéddel próbálja növelni a gyermek beszédkedvét, párbeszédre ösztönöz, a gyermek mondanivalója iránt érdeklődést mutat, - ezzel beszédre ösztönöz. Figyelemmel kíséri metakommunikációját, egyszerű jelbeszédét, számára fontos szavak összekapcsolását. (beszélő környezet).
- Megteremti a napi tevékenységek megszervezésekor szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört, melyben lehetőség nyílik a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező készségének fejlesztésére.
- A napirendi tevékenységek megvalósításakor csak a szükséges mértékig alkalmaz egész csoportnak szóló utasítást, többnyire egyéni és kisebb

csoportos beszélgetéseket szervez. Keresi, kihasználja az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.

- A gondozási tevékenységek során értő odafigyeléssel támogatja a gyermek testi szükségletei megfogalmazásában, gesztusaival, mimikájával kifejezi mindezt.
- Tudatosítja a gyermekben, hogy ugyanarra a kérdésre többféle válasz is adható, és közülük több is igaz lehet, ezzel ösztönzi őket a változatos nyelvi fordulatok, kifejezések használatára.
- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás, dalos-játékok, hagyományápoló tevékenységek gyakorlása során folyamatosan anyanyelvi élményhez juttatatja a gyermeket, gyarapítja szókincsét.
- A mozgás-testnevelés, mozgásos játékok során, utánzó mozgásokat megfogalmazza, közlései szemléletesek, sok hasonlatot tartalmaznak.
- Dramatikus játékot szervez, mely jó lehetőséget teremt a kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésére, használatának gyakorlására, a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztésére.
- Heti egy-két alkalommal néhány perces mozgásra, cselekvésre épülő anyanyelvi fejlesztő játékokat szervez. (A beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése; a hallás és beszédhallás fejlesztése; auditív ritmus fejlesztése; auditív emlékezet fejlesztése.)
- Javítgatások elkerülésével, mintaadással valósítja meg a szabályközvetítést. Személyes példaadásával a folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítását segíti.
- A gyermek anyanyelvi nevelésének fejlesztése során figyelembe veszi a beszédét meghatározó otthoni környezetet, a gyermek egyéni képességeit.
- A más kultúrából érkező, nem magyar anyanyelvű gyermeket segíti a magyar nyelv megértésében, elsajátításában, a különböző kommunikációs eszközök segítségével. Lehetővé teszi, hogy a gyermek megismerje anyanyelvét, kultúráját, melyel hozzájárul az elfogadás, tolerancia, a különbözőség elfogadásához.

- Az anyanyelv elsajátítása során kiemelten kezeli a gyermek beszédészlelését, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztését.
- Jól működő kapcsolatot tart fenn az óvoda logopédus szakemberével a megelőzés és korrekció területén. A szülőket konkrét tanácsokkal, könyv- és programajánlatokkal segíti.
- Szükség esetén kapcsolatot tart egyéb szakemberekkel – gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, utazópedagógus, pszichológus.

Értelmi fejlesztés és nevelés

A nevelési folyamat azon része, amely a művelődési anyag rendszeres feldolgozása során az értelmi erők fejlesztésére és a világnézet kialakulására szolgál.

Óvodánkban a gyermek egyéni sajátosságaira, tapasztalataira építve olyan változatos tevékenységeket kívánunk biztosítani, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő világról. Lehetővé válik a természeti, az épített, a társas társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások elsajátítása.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Arra törekszünk, hogy az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer a gyermek érdeklődésére, cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön.

Óvodánk biztonságos érzelem- és ingergazdag környezete biztosítja a gyermeki érdeklődés, játékkedv, mozgásigény utánzási vágy kielégítését. Az óvodai élet tevékenységei a játék, munka, a külső világ tevékeny megismerése, mese-vers, ének-zene, dalos-játék, vizuális tevékenységek, a mozgás során bővítjük ismereteit, tapasztalatait, alakítjuk készségeit, jártasságait.

Az értelmi fejlesztés, képességfejlesztés során végiggondoljuk az egyes gyerek fejlődését, családi hátterét és ehhez igazítjuk módszereinket, az eszközt, a szervezési formát.

A sajátos nevelési igényű, egyéni bánásmódot igénylő, gyermekek fejlesztésében szakember segítségét kérjük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Csoportjában olyan változatos, érdekes élményeket, tevékenységeket szervez, sokoldalú tapasztalati lehetőséget biztosít, mellyel ébren tartja a

gyermekben a vágyat a környező világ megismerése, a tanulás örömének átélésére.
- Megteremti a gyakorlási lehetőségeket a gyermekek számára az egyéni képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek, élethelyzetek során – játékban, munkában, tanulásban, a különböző tevékenységekben.
- Minden gyermek képességét önmagához – saját lehetőségeihez – viszonyítva fejleszti, a gyermek meglévő tapasztalataira, ismereteire alapoz.
- Rendszerezi, bővíti a gyermek spontán szerzett tapasztalatit, ismereteit, oly módon, hogy ezeken keresztül fejlődjenek megismerő képességei (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, problémamegoldó – és alkotó gondolkodás, fogalmi gondolkodás).
- Megadja a gyermek számára a véleményalkotás lehetőségét, a különböző élethelyzetekben társas kapcsolatait, környezetét befolyásoló választási lehetőségeket teremt, melyben a gyermek döntésképessége fejlődik.
- Folyamatosan nyomon követi a gyermek meglévő képességeit, a fejlesztést ehhez igazítja.
- Megteremti azokat az optimális lehetőségeket és feltételeket, amelyek a különböző sajátosságokkal rendelkező gyermek fejlődését biztosítják.
- Folyamatos kapcsolatot tart a sajátos nevelési igényű, egyéni bánásmódot igénylő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel (gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus).

2.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei a Vadvirág Óvodában

2.3.1. Napirend

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja; ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola- előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

Gyermek felügyelete: a gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, az óvodába történő belépéstől az óvoda jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként kötelező, az intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt.

Óvodai életünk megszervezésekor legfontosabb szempont számunkra, hogy alkalmazkodjunk az óvodáskorú gyermek igényeihez, szükségleteihez. Ezért figyelünk az óvodai élet ritmusának kialakítására, a folyamatosságra, amely kiterjed az egésznapi nevelési folyamatra. (gyülekezés, tisztálkodás, tízórai, uzsonna, szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás).

A napirendben rendszeresen ismétlődő, ugyanabban az időben történő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak, beépülnek a gyermek személyiségébe, szokássá válnak.

A jó közérzetet megfelelő időkeretben a személyes odafigyelés, törődés, az egyéni igényeik figyelembevétele biztosítja. Segítő, támogató jelenlétünkkel biztosítjuk az önállóságra való törekvéseket. Velük, értük és nem helyettük cselekszünk.

Naponta sor kerül a lételemüket jelentő szervezett és spontán, gyermeki igényeket, ötletek felhasználó mozgásra, levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Törekszünk arra, hogy a gyermek szabad játéktevékenysége hosszantartó, zavartalan legyen.

Rugalmas időkeretben, saját tempójához igazodva személyes tapasztalás útján gyakorolja a változatos tevékenységeket, kipróbálja képességeit.

Az óvodai csoportokban naponta ismétlődnek a közös együttlétek, melyeket az óvodapedagógusok változatos tartalommal töltenek meg (mese, beszélgetések, dramatikus játékok, születésnapok, ünneplése.) Az ilyen kötött formában zajló rövid együttléteket „kupaktanácsnak" nevezzük. A beszélgetések az aktualitásokról szólnak, pl.: a gyermekeket érdeklő témák, problémahelyzetek tisztázása, új szabályok meghozatala.

A gyermek napi életritmusához hozzátartozik a pihenés, melyhez napirendünkben a kellő időt és a megfelelő, nyugodt körülményeket biztosítjuk.

A gyermek napi tevékenységének szervezése során szem előtt tartjuk a folyamatosságot, a várakozási idő kiküszöbölését.

A tanulási tevékenységek megszervezésének a napirendben és heti rendben nincs előre meghatározott ideje. Az óvodapedagógus a gyermek számára differenciált, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel biztosítja fejlődését.

Napirend a Vadvirág Óvodában

6:00 - 7:00 Érkező gyerekek fogadása - szabad játék.

7:00 - 11:45 Az érkező gyermekek fogadása a csoportszobában, Tisztálkodás, folyamatos tízórai, Szabad játék, szabadon választott párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, komplex tevékenységben megvalósuló tanulás.
Mindennapos mozgás biztosítása a délelőtt folyamán a csoportszobában az udvaron.

9:30 - 10:00 Délelőtti közös beszélgetés „kupaktanács" (Közös játékok, mese, vershallgatás, születésnap).

10:00 - 11:45 Levegőzés, udvari játék, séta, kirándulás.

11:45 - 12:50 Öltözködés, tisztálkodás, testápolási teendők, folyamatos készülődés az ebédhez, Ebéd, Tisztálkodás, folyamatos készülődés a délutáni pihenőre.

12:50 - 15:30 Délutáni pihenő (Altató dal, zene), Folyamatos ébredés, teremrendezés, testápolási teendők, tisztálkodás, uzsonna.

15:30 - 16:30 Szabad játék, szabadon választott tevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron.

16:30 - 17:00 Szabad játék az összevont csoportban, jó idő esetén, az udvaron.

2.3.2. Hetirend

Heti rendünk kialakításakor a közös helyiségek használatának rendje a csoportok egymással történő egyeztetése alapján történik. A működés zavartalanságának és az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a tornaterem, só szoba, kézműves szoba használatát egy év időtartamra előre meghatározzuk.

Ünnepeink, hagyományaink, rendezvényeink bensőséges hangulatát átgondolt szervezőmunkával, hozzájuk illő külsőségek megteremtésével valósítjuk meg.

A nyitott óvodai ünnepeinket, rendezvényeinket gyermekek, családok közös együttléte teszi családivá.

2.3.3. Ünnepek, hagyományok rendje

	Csoporton belül		Óvodai szinten	
	nyilvános	zárt	nyilvános	zárt
Takarítási világnap 09. 23.		X	X	
Az állatok világnapja 10. 04.		X		
Mikulás		X		X
Advent, Karácsony		X	X	X
Farsang		X		X
Március 15.		X		X
Víz világnapja 03. 22.		X		X
Húsvét		X		X
Föld napja 04.22.		X		X
Pünkösd		X		X
Anyák napja		X		
Évzáró	X			
Búcsú az óvodától		X		X
Gyermeknap	X	X	X	
Születésnapok		X		
Kirándulások		X		

2.4. Óvodai nevelésünk tevékenységformái, az óvodapedagógusok feladatai

2.4.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban azt valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésein keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermek minél több tapasztalathoz jusson, átélhessen élményeket és kielégíthesse természetes kíváncsiságát.

Ezért az óvodai tanulás útja nem lehet más, mint a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermek igényeinek, fejlődési ütemének figyelembe vételével történik. Ez egyrészről történhet spontán módon, szabad játékban, illetve tervszerűen előkészített és felajánlott, játékban való tanulással. Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, különbséget az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét illetően teszünk.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az örömteli cselekvés közben a felnőttek és a gyermekek egymás modelljeivé válnak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat alapritmusát a négy őselem: a **Levegő, Tűz, Víz, Föld** váltakozása adja, mely magában foglalja az évszakok, ünnepek, hagyományok és hétköznapok váltakozásait is

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek formái:

- Választható tevékenységek – egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermek öntevékenyen vesz részt, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez.
- Kötött tevékenységek – testnevelés, mese, kirándulás, bábszínház stb., azok a tevékenységek, programok, amelyeken minden gyermek részt vesz, valamint a tanköteleskorú gyermekek számára szervezett fejlesztő pedagógiai tevékenységek, melyek az iskola-előkészítést szolgálják.
- Az óvodapedagógus által tervezett témakörök feldolgozása a különböző müveltségterületeken szervezett tevékenységekben komplex módon valósul meg, melyben lehetőség nyílik a gyermekek számára a téma sokirányú megközelítésére, a sokoldalú képesség fejlesztés megvalósítására. A témák feldolgozását újszerű módszerek pl.: a projektmódszer továbbképzéseken való megismerésével, bevezetésével is színesíteni kívánjuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy ismereteit tapasztalati úton szerezhesse meg.
- Az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységet minden esetben a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira építi.
- Megteremti azokat a játékos helyzeteket és tanulási alkalmakat, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan, gyermekhez igazított módszerrel, eszközzel, történik oly módon, hogy általa kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését.
- Lehetőségeket kínál a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a kutatás, a felfedezés örömét, és megtapasztalhatja saját teljesítőképességét.
- Megismerteti a gyermekeket a kooperatív tanulással.
- Személyre szabott, pozitív értékelésével közvetett módon segíti a gyermek iskolai beilleszkedését.

2.4.2. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

Az óvodába kerülő kisgyermek első játszótársa a felnőtt, mi óvodapedagógusok, akik először utánozható mintát adunk, a szabad játékfolyamat kialakulása után bevonható társak maradunk, majd a játékfolyamat elakadása esetén pedig segítővé, kezdeményezővé válunk. A szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete.

Óvodánkban, nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy ez a szükséglet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul kielégüljön. Szeretnénk, ha a gyermekben megmaradna a játék öröme, az önálló alkotás, a felfedezés, a változás izgalma, lendítő ereje.

A játékban természetes beszédre és társaikkal való kommunikációra ösztönözzük a gyermekeket. A szabályközvetítést beszélő környezet kialakításával tesszük könnyebbé számukra. Az elmélyült jó játék kihat a gyermek testi, értelmi

erőinek, erkölcsi, esztétikai érzelmeinek fejlődésére, ezért fontosnak tartjuk, hogy ennek feltételeit az óvodában eltöltött idő alatt a gyermek számára biztosítsuk.

A játékban megoldási módokat kaphat bizonyos viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit, melyhez óvodánk igyekszik olyan bizalommal teli, felszabadult légkört teremteni, melyben ez lehetségessé válik. A legtöbb ismeretet a játékon keresztül tudjuk a kisgyermekek felé közvetíteni, elmélyíteni. Ennek érdekében óvodánk óvodapedagógusai számos élményszerzési lehetőséget biztosítanak.

Óvodánk valamennyi csoportjában törekszünk az optimális feltételek biztosítására, ezzel elősegítve a gyermeki kreativitás fejlődését, erősödését.

Játékformák:

- gyakorló játékok,
- szimbolikus szerepjátékok,
- konstruáló játékok,
- szabályjátékok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan van jelen a játék folyamatában, mellyel biztosítja az élményt adó tevékenység: kreativitást fejlesztő és erősítő indirekt irányítás felelősségét.
- Biztosítja a szabad játék elsődlegességét az óvodai nevelésben.
- Kommunikációja mintaértékű.
- A szülők, család mellett utánozható mintát nyújt a játéktevékenységre, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé válik, ha a játékfolyamat elakad. Jelenlétével lehetővé teszi a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Olyan játékhelyzeteket teremt, szituációk, élethelyzetek lehetőségét, melyben érvényesülhet a természetes beszéd, melyben a gyermekek szívesen kommunikálnak, kérdeznek, és kérdéseikre választ is kapnak (anyanyelvi nevelés terén).
- Kérdéseivel inspirálja a gyereket a játékelképzelések megbeszélésére, reflektív (visszaható) szemlélettel segíti azok kibontakozását.

- Tudatosan elfogadó, támogató jelenlétével elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását. A kérések, kérdések dekódolásával előremozdítja a döntési helyzetek megoldásának képességét a kortárs kapcsolataiban és a játék alakításában egyaránt.
- Modellként szolgál a gyermek ötleteinek elfogadásában, segíti, támogatja, pozitív visszajelzéseivel előrelendíti a gyermek játékát.
- Gondoskodik a különféle játékformákhoz szükséges eszközökről, valamint úgy helyezi el a csoportszobában, hogy az a gyermekek számára mindig hozzáférhető ugyanakkor biztonságos legyen.
- Biztosítja a tevékenységek tudatos megtervezésével és megszervezésével, hogy a napirendben a szabad játékra elegendő idő álljon a gyermek rendelkezésére.
- Megszervezi azokat az élményszerzési lehetőségeket, amelyek a játékra hatással vannak: kirándulások, séták, bábelőadások, mesék. Biztosítja a feltételeket feldolgozásukhoz, újraalkotásukhoz.
- Olyan magatartás és viselkedésformákat formál meg, amelyekkel a játéktevékenység minőségét, légkörét biztosítja: azonosuláshoz alkalmas modell, bevonható játszótárs, segítőkész-, óvó-, védő-magatartás, problémafelvető, érdeklődő, tudatosan jelenlevő, szemlélő, tanácsadó, segítségnyújtó.
- Biztosítja a szimbolikus- és szerepjátékhoz megfelelő feltételeket: a belső terek tagolásával, azok változtathatóságával, rugalmas átalakíthatóságával, átjárhatóságával.
- Segítséget nyújt a játékhoz szükséges eszközök elkészítésében.

2.4.3. Munka jellegű tevékenységek

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor, fejleszti a gyermek mozgás és kontaktusteremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató. Azzal egybeeső munka és munka jellegű

játékos tevékenység: önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás, stb.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Azon túl, hogy fejleszti erkölcsi tulajdonságait, a szokás és normarendszer megalapozásában is fontos szerepet játszik. Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megteremti a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeit: megfelelő munkaeszközöket biztosít, azokat rendben tartja, hozzáférhető helyet biztosít a munkaeszközöknek, ahonnan a gyermek el tudja venni, és helyre is tudja rakni. Ügyel a biztonságos munkavégzés szabályainak betartására, az eszközök biztonságos használatára, egészségügyi szempontok figyelembe vételével.
- Nyugodt, békés légkört teremt. Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek önállóan tevékenykedjenek, de bármikor lehetőségük legyen egymástól, vagy a felnőttől segítséget kérni.
- Fokozatosan vezeti be az egyes munkafajtákat, növeli a munka mennyiségét, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat.
- Megfelelő időt biztosít a munka elvégzésére, lehetőleg kiküszöbölve a gyerekek egymásra várakozását.
- Figyelembe veszi a gyermek meglévő tapasztalatait, élményeit, ismereteit, és lehetőséget nyújt ezek különböző formában való gyakorlására.
- Törekszik arra, hogy a gyermek a mindennapi munkálkodása során egyre inkább megismerkedjen környezetével, egyre pontosabb információkat szerezzen az őt körülvevő tárgyi világról. Arra ösztönzi őt, hogy tanulja meg a munkaeszközök célszerű használatát, munkavégzés közben tanuljon meg eligazodni szűkebb és tágabb környezete térbeli viszonyai között.

- Munkavégzés közben magyarázatával, kérdéseivel ösztönzi a gyermek önálló véleményalkotását, segíti döntési képességeinek fejlődését. Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, javaslatait.
- Lehetőséget teremt a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédszituációkban különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlására, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezésére, mondatba foglalására.
- Buzdítással, magyarázattal, dicsérettel, személyes példamutatással formálja a munkavégzéshez szükséges attitűdöket.
- Lehetővé teszi a sajátos nevelési igényű gyermeknek a munkajellegű tevékenységekben való részvételt, amiben a gyógypedagógiai asszisztens egyénre szabott segítséget nyújt (pl. lassabb tempó, többszöri magyarázat, gyakorlás stb.).
- A gyermekek egyéni fejlettségétől függően, konkrétan, reálisan értékeli a gyermek munkáját, kifejezi örömét, elégedettségét az elvégzett tevékenységgel kapcsolatban.
- Rávirányítja a szülők figyelmét arra, hogy tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, hogy beszélgessenek vele saját munkájukról is.

INTEGRÁLÓ TERÜLET:

2.4.4. A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodai élet tevékenységformái közül a külső világ tevékeny megismerését tartjuk olyan alappillérnek, integráló területnek, melyhez a további tevékenységformák integrált területként kapcsolódnak.

Területei:

- ✓ természeti környezet
- ✓ emberi környezet
- ✓ tárgyi környezet
- ✓ hagyomány
- ✓ természet- és környezetvédelem

A gyermek, a valóság felfedezése során nap, mint nap színes élményeket szerezhet az őt körülvevő világról, szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről, a természet csodáiról, a számok, mennyiségek birodalmáról. A felfedezés során kialakul pozitív viszonya a természethez, emberi alkotáshoz. Tapasztalatai segítik környezettudatos tevékenységét, közvetlen módon találkozik a természet és környezetvédelemmel.

Lehetősége nyílik megismerni szülőföldjét, a hazai tájat, az ott élő embereket.

Hagyományaink a naptári évhez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, különböző ünnepekhez kötődnek, mely által a gyermek megismeri a helyi hagyományokat, a néphagyományokat, a családi szokásokat, a közösséghez való tartozás élményét, megismerkedik a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja mindezek szeretetét és védelmét.

Környezetének felfedezése során olyan tapasztalatokat szerez, mely az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Támogatja, ápolja, szorgalmazza a gyermeknek a világ megismerésére való törekvését olyan módon, hogy abban életkorának, egyéni képességeinek megfelelően biztonságosan eligazodjon.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosít mind a spontán, mind pedig a szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre a környezet tevékeny megismerésének folyamatában.
- Megteremti a lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, közvetlen tapasztalatszerzésre, olyan problémahelyzetekre, amelyek megoldásához a gyermekek közötti együttműködésre is szükség van.
- Múzeumlátogatások, kirándulások, közös családi rendezvények, ünnepélyek szervezésével, tárgyak gyűjtésével, hagyomány, néphagyomány ápolásával tapasztalatszerzési lehetőséget teremt a gyermek számára a hazai táj, az emberek szokásainak, tárgyi kultúrájának megismerésére, példát nyújt ezek tiszteletére, szeretetére, védelmére.
- Támogatja, segíti a más kultúrából érkező gyermek családi szokásainak, kultúrájának megismerését.

- Spontán helyzeteket felhasználásával, valamint problémahelyzetek teremtésével lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatszerzésekre, bővíti a tevékenységekben alkalmazható matematikai lehetőségeket.
- A tevékenység során figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, egyénre szabott, differenciált, a gyermekhez igazított módszereket, eszközöket alkalmaz.
- Biztosítja a megfigyelésekhez, közvetlen tapasztalatszerzésekhez szükséges tárgyi eszközök gyermek számára is hozzáférhető és biztonságos elhelyezését.
- Beszélő környezet kialakításával segíti a gyermek felé történő szabályközvetítést.
- Tudatosítja a szülőben gyermeke környezet iránti érdeklődésének fontosságát. Ennek érdekében tájékoztatja őket az éppen feldolgozásra szánt témakörökről, tevékenységekről, bevonja őket a gyűjtőmunkába.
- Segíti a gyermek önálló véleményalkotását, megalapozza döntési képességét. Lehetőséget biztosít a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésére, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjére.
- A gyermek cselekvési szükségletének, szokásainak, értékrendjének, döntési képességének fejlesztésével megalapozza a környezettudatos magatartást.
- A környezettudatos magatartás megerősítését érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel valósítja meg.
- Épít a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire.
- Biztosítja a gyermek számára, megszerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését, valamint ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakorlását.

INTEGRÁLT TERÜLETEK:

2.4.5. Verselés, mesélés

Az irodalmi érdeklődés megalapozása, az irodalomba való beavatás, olvasóvá nevelés elindítása a mondókákkal, versekkel, mesével történik. A mindennapos mesélésnek verselésnek nagy szerepe van az anyanyelvi nevelésben, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításában. Megjelenik egyéb tevékenységeinkben.

Irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődést kívánjuk felkelteni. Fontos számunkra, hogy a gyermekeink az irodalmi nevelése keresztül esztétikai élményekre fogékony olvasóvá váljanak, műveltségüket megalapozzuk.

A mese segíti a gyermek erkölcsi fejlődését, a világban való eligazodását. A mesei motívumok, fordulatok a gyermek pszichés fejlődésével, jellegzetes gondolati, indulati, szemléleti vonásaival összhangban vannak. Fejlődik képzelete, fantáziája, és az erkölcsi fejlődésre is kihat.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés valósul meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Anyanyelvünk, szülőföldünk ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel. Felfedezteti anyanyelvünk gazdagságát és differenciáltan fejleszti a kommunikáció különböző formáit.
- Naponta többször kezdeményez élőszavas mesét, verset a gyerekek érdeklődésének megfelelően. Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe veszi, egyéni bánásmódot és differenciált fejlesztést alkalmaz. A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít.
- Szokássá alakítja a mesélést játékban, szabadidőben, alvás előtt.
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazására törekszik (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődését, fejlesztését valósítja meg.

- Változatos módszerek alkalmazásával segíti a gyermeki önkifejezés fejlődését, a saját vers és mesealkotás megalapozását. (mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével).
- Elősegíti a gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálásának fejlődését az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. (mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez).
- A gyereket olyan élményhez juttatja, mely örömet okoz neki, közlési vágyat ébreszt bene.
- A Népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, mesei –, klasszikus és kortárs irodalmi műveket alkalmaz. Megvalósítja a multi és interkulturális nevelést, úgy, hogy figyelembe veszi a csoportösszetételt, a mese, vers anyag megválasztását. Lehetővé teszi, hogy a gyerekek a más kultúrából érkező gyermek származási helyének meséivel ismerkedjenek.
- Az irodalmi nevelés, fejlesztés során figyelembe veszi, hogy a gyermek otthonról milyen kultúrát hoz.
- Megragadja azokat a lehetőségeket, amikor a gyermek mesélhet, verselhet.
- A bábozás, dramatizálás eszközeit, képeskönyvet, mesekönyvet a nap folyamán hozzáférhetővé teszi a gyermek számára.
- Biztosítja a mesemondáshoz szükséges belső atmoszféra megteremtését.
- Kezdeményezi, hogy otthon a családban is rendszeres legyen a közös mesélés, verselés.

2.4.5. Ének, zene, népi játék, tánc

A zene olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Fogékonnyá teszi a gyereket a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. A játékos mozgásismétlések, a ritmussal, játékos csengésű szavakkal, tetszetős dallamfordulatokkal, tánccal való játék örömmel, jó érzéssel tölti el.

A zene érzelmeket, hangulatokat tolmácsol, megszerettetése élmények útján történik, mellyel a zenei érdeklődés, vonzódás, a zenei anyanyelv megalapozása valósul meg.

Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a zene a hozzánk járó gyermekek életének természetes részévé váljon. Az óvodapedagógus éneke, mondókázása, hangszerjátéka, az ölbeli játékok, a közös éneklések, énekes játékok, táncok, altatók, a CD-ről felhangzó komolyzenei részletek, a különböző tevékenységeket kísérő zenei élmény, az ünnepeket színesítő felnőttek kórusa mindennapjaikat átszője.

Zenei nevelésünk - az alapvető feltételek biztosításával - Kodály Zoltán, és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül, néphagyományokból merít. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei, mozgás kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A gyermek számára befogadható igényes kortárs zenei művészeti alkotásokat, valamint a kompetencia alapú óvodai programcsomag „Zenevarázs" c. segédanyagát is felhasználjuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus a nap egész folyamán lehetőséget biztosít zenei élményszerzésre, közös mondókázásra, éneklésre, a közös dalos-játékra, táncra.
- A zenei tevékenységi formákat változatos módszerekkel, a gyermek aktív részvételére támaszkodva szervezi meg.
- A gyermek életkorának és egyéni képességeinek, meglévő ismereteinek, tapasztalatainak figyelembe vételével válogatja a zenei és mozgás anyagot és tervezi a fejlesztési célokat, feladatokat.
- Megismerteti a gyermeket a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival, tánclépésekkel.

- Segíti a gyermeket a zenehallgatással egy időben történő mozgásos kifejezés alkalmával abban, hogy hogyan lehet a zene közegében lenni, mozogni, zenélni, rajzolni, festeni.
- Betekintést nyújt a magyar és idegen népdalok és mozgás világába, továbbá a nemzeti, etnikai kisebbség dalkincsének megismerésére is lehetőséget biztosít.
- Megalapozza a zenehallgatás szokásait.
- Támogatja a gyermek önkifejező szándékát, spontán megnyilvánulásait, a zenei alkotókészségének alakulását.
- Az éneklés, mondókázás során az óvodapedagógus figyelmet fordít a magyaros beszédhangsúly, hanglejtés használatára, a helyes levegővétel, vitálkapacitás fokozására, a helyes hangképzésre, a beszédszervek ügyesítésére, a helyes szótagolásra, a szókincsbővítésre, mellyel természetes módon hatással van a gyermek anyanyelvi fejlődésére.
- Megismerteti a gyermeket a gyermekek által is végezhető mozdulatokkal, tánclépésekkel, térformákkal. Lehetőséget biztosít ezeknek gyakorlására.
- Megfigyelteti, környezet hangjait, a csendet.
- Megismerteti a gyermeket néhány hangszerrel (fúvós, vonós, pengetős, ütős), azok hangjával, megszólaltatási módjával.

2.4.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Vizuális tevékenységek során a gyermek az őt körülvevő világból érkező tapasztalatokat, élményeket, érzelmeket fantáziája segítségével vizuális, képi formában megfogalmazza, újraéli. Óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka alkalmainak megteremtésével lehetősége van a gyermeknek az alkotás örömének megtapasztalására, a tér- forma-szín képzetének gazdagítására, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége alakítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Esztétikus környezetet biztosít és törekszik a természetes, jó minőségű anyagok alkalmazására.

- Lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek maga fedezze fel a körülötte lévő világot, és meglévő, majd egyre bővülő ismeretei, tapasztalatai nyomán képessé váljon a térben létező világ síkban való ábrázolására.
- Alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, ösztönzi a gyermeki ábrázolást, valamint törekszik a belső képek gazdagítására a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- Folyamatos lehetőséget biztosít a vizuális tevékenykedésre, bizonyos eszközök hozzáférését lehetővé teszi a szabad játéktevékenységben is. Törekszik azok biztonságos, egészség megóvó elhelyezésére, használatára.
- A gyermeket az eszközök célszerű, kreatív használatára szoktatja.
- Bemutatja, megnevezi az egyes eszközöket, a különböző anyagokat, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeit, munkafogásokat. Megoldásokat, lehetőséget biztosít a gyakorlásra. Megalapozza az ábrázoló tevékenységek szokásrendszerét.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejleszti a spontán beszéd formáit: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, szókincs bővítése, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, az ábrázoló tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok megnevezése, stb.
- A gyermeket az alkotás öröméhez juttatja. A gyermek alkotásait értékként kezeli. Igyekszik elérni, hogy a szülők is értékeljék gyermekük munkáját. Szorgalmazza, hogy a gyermek otthon is folytasson ábrázoló tevékenységet.
- Törekszik a gyermeki alkotások szélesebb körben, közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek felismerésére, bátorítására.
- Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, elképzeléseit, segíti a gyermeket az önálló elképzelések megvalósításában.
- Tekintetbe veszi az egyes gyerekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmaz.
- Megismerteti a gyermeket szűkebb és tágabb környezetében található esztétikus jelenségekkel (pl. táj, időjárás, stb.), műalkotásokkal (festmény,

szobor, épület), a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, természetes anyagokkal, valamint különböző magyar népi kismesterségek tevékenységeivel (agyagozás, szövés-fonás, nemezelés, stb.), ezzel is erősítve a szülőföldhöz való kötődést.
- Környezettudatos szemléletet közvetít, fenntarthatóságra nevel.
- Megismerteti más kultúrából érkező gyermek, más népek, népcsoportok vizuális kultúrájával is a gyermekeket.
- A sajátos nevelési igényű gyermek ábrázoló tevékenységeiben a gyógypedagógiai asszisztens egyénre szabott segítséget nyújt (pl. lassabb tempó, többszöri magyarázat, gyakorlás, stb.), hogy számára is biztosított legyen a fejlődés lehetősége.
- Azáltal, hogy a gyermeket képessé teszi az eszközök, technikák készségszintű kezelésére, mondanivalója vizuális kifejezésére, egyre ügyesebb kézmozgásra, elősegíti a sikeres iskolai beilleszkedést.

2.4.7. Mozgás – testnevelés

A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek személyiségfejlődéséhez, az egészséges életvitel kialakulásához. A sokszínű, változatos, játékos formában zajló mozgásos tevékenység kedvezően hat a gyermeki szervezet növekedésére, teherbíró-képességére. Ezek mellett hatással van az értelmi fejlődésre; valamint a pozitív énkép, az önkontroll, az érzelemszabályozás, a szabálytudat, együttműködés fejlődésére.

Óvodánkban nem korlátozódik a mozgásigény kielégítése bizonyos napirendi időpontra, ennek kielégítése történhet a napirend minden időszakában. A spontán, szabad játéktevékenység keretein belül végzett mozgásokat kiegészítik az irányított mindennapos játékba ágyazott mozgásfejlesztések és a szervezett mozgástevékenységek. Ezek helyszíne változó: a tornaszoba, a csoportszoba, az udvar. A feladatadás differenciált módon történik, figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit, életkori és egyéni sajátosságait.

Óvodánkban szakképzett óvodapedagógusok vezetésével speciális láb- és tartásjavítási problémák korrigálását elősegítő játékos mozgásterápiát szervezünk. A csoportba az óvoda gyermekorvosa által kiszűrt és az óvodapedagógusok által javasolt

gyermek kerül be különböző diagnózissal (ortopédiai, belgyógyászati jellegű elváltozások), ahol a prevención van a hangsúly. Ezen jellegű játékok és mozgásformák beépülnek minden csoport szervezett mozgásos tevékenységébe is.

Óvodánkban a fejlesztés részét képezik a zenére végzett mozgások, népi játékok, táncok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a mozgásos tevékenységekre és az egészségfejlesztő testmozgásokra.
- Tájékozódik, felméri a gyermek mozgásigényét, fejlettségét, terhelhetőségét, mozgáskoordinációs problémáit.
- Együttműködik a gyógytestnevelőkkel.
- Láb- és testtartásjavító játékokat épít be a mozgásos tevékenységekbe.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosít minden gyermek számára a csoportszobában, a tornaszobában, az udvaron, ill. óvodánk környékének lehetőségeit kihasználva (játszóterek, sportpálya),
- A fokozatosság elvének figyelembe vételével megteremti a teherbírás, ellenálló- és alkalmazkodóképességet, a biológiai fejlődést biztosító feltételeket.
- A mozgásformák megnevezésével, a konkrét mozgásos tapasztalatokkal a szókincs bővítésére, nyelvi kifejezésmintákat ad, az elvont gondolkodást segíti.
- Világos, konkrét értékeléssel támogatja a pozitív énkép alakulását.
- Törekszik a komplexitásra. A mozgásos játékok témáit a tervezett heti témákhoz kapcsolja.
- Jó levegőjű, tiszta környezetet biztosít a csoportszobában és a tornateremben, ahol a gyerekek mozgásos tevékenysége folyik.
- Az együttmozgás élményének biztosításával segíti elő a gyermek én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, az alkalmazkodás, a kooperáció képességének fejlődését.
- A mozgás megszerettetésében együttműködik a családdal, óvodai programok szervezésével, tanácsokkal formálja szemléletüket.

- Biztosítja a feltételeket a gyermek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezésével.

2.5. Nevelési programunk végrehajtásához szükséges tervezési feladatok

Az óvodapedagógus feladatai:

- Vezeti a Felvételi- és mulasztási naplót (oviKRÉTA)
- Vezeti az óvodai csoportnaplót (oviKRÉTA)
- Minden gyermek fejlődését nyomon követi az óvodába kerüléstől az iskolába kerülésig. Vezeti a „Gyermek egyéni irattartóját" (oviKRÉTA)
- A szülő kérésére fejlesztési javaslatot, pedagógiai véleményt készít.

Csoportnapló

Tervező munkánknak fontos része, hogy a tervezést és a megvalósítást tudatosan építjük egymásra, mely által biztosítottá válik pedagógiai céljaink megvalósítása.

Nevelési feladatainkat évi négy alkalommal rögzítjük.

Alkalmazzuk a differenciálást, a fokozatosság elvét, figyelembe vesszük a gyermekek különbözőségét.

Tervezésünk tartalmazza a tevékenységközpontú nevelést, valamint a kompetencia alapú nevelés eszközrendszerének alkalmazását.

A tanulási folyamat tervezésének alapritmusát a négy őselem: **Levegő, Tűz, Víz, Föld** váltakozása adja. Az éves terv alapján dolgozunk fel témákat, hosszabb-rövidebb időtartamokra bontva.

A Csoportnapló a pedagógia program szakmai koncepciójához igazított.

A gyermek egyéni irattartója

A gyermekek fejlődésének nyomon követése természetes élethelyzetben való megfigyelésen alapszik, az egyéni bánásmód elvének megvalósításával. Tartalma: Anamnézis, Családlátogatás, Beszoktatás tapasztalatai, Gyermek fejlődésének nyomon követése - képesség mérő lap, Fogadóóra tapasztalatai, a gyermek egyéb vizsgálati lapja (Szakértői, orvosi), SNI-s gyermek esetében Konzultáció a gyógypedagógussal.

2.6. Vadvirág Óvoda bázisintézményi működése

Bázisintézményi céljaink:

- Bázisként szakmai találkozási hely kialakítása az intézményben.
- Partnerkapcsolat, hálózati tanulás, együttműködés, gyakorlati tapasztalatcsere lehetőségeinek megteremtése.

Bázisintézményi céljainkhoz kapcsolódó alapelveink:

- A szakmai tapasztalatok hiteles közvetítése.
- Rugalmas együttműködésre törekvés.
- Hálózati kapcsolatokban alkalmazkodási képesség kialakítására törekvés.
- Az egymástól való tanulás lehetőségének elfogadása.

Kapcsolódó feladataink:

- **„Jó gyakorlatok"** bemutatása más intézményeknek – hospitálási, konzultációs lehetőség biztosítása.
- **Szakmai rendezvények**, műhelymunkák, előadások, interaktív szakmai napok szervezése a Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központtal együttműködésben.
- Szakmai rendezvények, előadások, képzések, szakmai műhelymunkák megtartására hely és lehetőség biztosítása, illetve az intézményben történő szervezés, lebonyolítás felvállalása.

2.7. Tárgyi feltételrendszer

Pedagógiai Programunk megvalósításához a következő eszközök megléte, folyamatos beszerzése szükséges:

A Kompetencia alapú óvodai programcsomag, a programcsomag kiadványai, hanganyaga.

IKT eszközök (laptop, projektor)– a gyermekek ismereteinek bővítése, valamint az óvodapedagógusok dokumentációs feladatainak elvégzéséhez.

Külső világ tevékeny megismerése:

Ismeretterjesztő könyvek, nagyítók, nagyítódobozok, távcsövek, mikroszkópok, földgömbök csoportonként. Magyarország- és világtérkép csoportonként, akváriumok felszereléssel, homok-víz asztalok, terepasztal, modellek, makettek, eszközök

különböző kísérletekhez, megfigyelésekhez, demonstrációs segédeszközök, DVD-k, CD-k madárhangokról, környezetünk hangjairól. Virágládák, cserepek a csoportszobába és az udvarra. Növények, kerti szerszámok, talicska, seprű, locsolókanna, ültetőfa, komposztáló, mérleg, darabolókés, szelektív hulladékgyűjtő edények, madáretetők, szőlőprés, aszalógép, minisütők, hőmérő, tükrök, vesszőkosarak, tároló edények.

Ének, zene, énekes játékok, zenehallgatás:

Hangszerek, csengők, harangok, népi játékok kellékei, maszkok, fejdíszek, DVD-k a hagyományokról, zenehallgatáshoz CD-k, szintetizátor, CD –lejátszó, DVD lejátszó, hangos lottó CD-melléklettel.

Verselés, mesélés, báb, drámajáték:

Állítható magasságú paravánok csoportonként, erős fényű lámpák – árnyjátékhoz, kesztyű-, ujj- és fejbábok, textilek, selymek, dramatizáláshoz maszkok, jelmezek, Meseládikó csoportonként, diavetítő, diafilmek, mesekönyvek.

Mozgás, udvari játék:

Hinták, mászókák, játszóvár, csúszdák, rugós játékok, egyensúlyozók, homokozó játékok, tárolásukhoz kosarak, kapuk, kosárpalánk, összerakható mobil mozgásfejlesztő eszközök, labdák, kötelek, talicskák.

Gyermekjárművek: biciklik, rollerek, triciklik, és ezek lábbal hajtható változatai, szánkók, gólyaláb, Poly-ball, mobil és rögzített árnyékolók (napvédelem).

Tornatermi mozgásos eszközök:

Nagyméretű tornaszőnyeg lábtornához, kisebb méretű tornaszőnyegek, ugrószőnyegek, szivacsszőnyeg, építő modulok, Tini-kondi, trambulin, zsámolyok, padok, gerendák, léglabdák, ugráló labdák, Body-roll hengerek, billenő rácshinták, rugós deszkák, egyensúlyozó tölcsérek, tornabot, egyéb mozgásfejlesztő-, ill. tornaeszközök, ugrószőnyegek, nagyméretű falitükör elhúzható ajtóval, bordásfal.

Csoportszobai mozgásos eszközök:

Tornaszőnyeg, tányérhinta, tini-kondi, boksz-zsák, Ayres-háló, egyensúlyozók.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Vastag ceruzák, filctollak különböző vastagságban. Gyurmatábla, gyúrótábla, sodrófa. Égetőkemence, szövőszékek, rezsók, ollók, ecsetek, agyagozó szerszámok, mintalyukasztók, festékek, ragasztók, különböző minőségű papírok, kartonok, méhviasz, zsenília, gyapjú, vásznak, gyöngyök, börök- és megmunkáló eszközeik, agyag, gyurma, természetes anyagok, szövőkeretek, körmöcskék, fonalak, varrótűk, lemosható terítők, kézi mixer, robotgép, darabolókés, kézműves könyvek, barkács könyvek, tálcák, tálkák, festőkötények.

Játéktevékenység eszközei, játékszerek:

Szerepjátékok eszközei: babák, babacsaládok, babaház, babakocsi, bölcső, babaágy, állatfigurák, faló, lovagvár és kiegészítői. barkács asztal, edénykészlet, játék járművek, mobil autópályák, sínrendszerek, városépítő szettek, játszószőnyegek, játék élelmiszerek, zöldségek, gyümölcsök, bevásárló játékok. Konstruáló játékok: építőkockák, LEGO, egyéb konstruáló játékok. Társasjátékok, percepciófejlesztést, értelmi folyamatok fejlesztését célzó játékok: kirakók, dominó, memóriajátékok, párosítók, formakeresők.

Egyéb, a nevelőmunkát segítő eszközök:

Digitális fényképezőgépek, interaktív tábla digitális tartalmakkal, szoftverekkel, laptopok (a különböző ismeretanyagok, kép és hanganyagok megjelenítéséhez a csoportokban folyó munka során), aktív hangfal, mikrohullámú sütő, hangosító berendezés, mikrofonok, projektor, szakkönyvek, mobil és rögzített árnyékolók, az udvaron újabb fűzkunyhó, fűzcsiga telepítése.

Helyiségek bútorzata, berendezési tárgyai:

Gyermek asztalok, székek, szekrények, játszógaléria, fektető ágyak, szőnyegek, faliszőnyegek.

Dolgozóinknak a megfelelő öltözési, tisztálkodási feltételek megteremtése: öltözőszekrény, tükör, törölköző, tisztálkodási eszközök, munkaruha (köpeny, munkacipő).

Dokumentációs munkájukhoz: írószer, papír, laptop, pendrive, nyomtatási-fénymásolási- és internet hozzáférés biztosítása.

3. Csillagvár Waldorf Tagóvoda nevelési gyakorlata

3.1. Bevezetés

A Waldorf-óvoda a gyerek ismeretéből – életkoronként változó testi, lelki és szellemi szükségleteinek felismeréséből – kiindulva biztosítja a kisgyerek számára az egészséges fejlődést, az egészséges életmódot.

A Waldorf-pedagógia egészét megalapozó élettani, orvosi, pszichológiai és antropológiai ismeretek mellett a Waldorf-óvodapedagógiában a több évtizedes gyakorlati tapasztalatok mélységeiből nyert felismerések is igen nagy súllyal jelen vannak. Mindezzel az ember belső lényét és fejlődését helyezi központba.

A **Waldorf-pedagógia filozófiai háttere** a **Rudolf Steiner** által a századelőn kidolgozott emberismeret, az úgynevezett **ANTROPOZÓFIA** (Antroposzszófia ‹görögül› = az emberre vonatkozó bölcsesség). Az antropozófia hatással volt a gyógypedagógiára, az orvostudományra, a művészetekre, a mezőgazdaságra és más életterületekre is. (Sok esetben az antropozófia megismerési módszerei által nyert – az egyéb szakterületekre vonatkozó – alapvető megállapítások csak évtizedekkel a koncepciók kimunkálása és sikeres alkalmazása után nyerték el az egyértelmű tudományos bizonyítást.)

Az első Waldorf-óvodák megnyitására a Waldorf-iskola 1919-es megalapozását követően mintegy hét-nyolc évvel került sor. Ma már több ezer Waldorf-óvodai csoport működik világszerte. Szakmai és hivatalos központjuk a Stockholmban székelő **Waldorf Óvodák Nemzetközi Szövetsége a Waldorf Steiner Kisgyermekkori Nevelésért** (IASWECE), mely részt vesz, a Waldorf-óvodapedagógiát érintő kutatásokban, rendezvényekben, valamint képzési és kiadói tevékenységekben is.

Helyi, regionális, országos és nemzetközi szinten rendszeresen együttműködnek a Waldorf-óvónők. Céljuk, hogy a Waldorf-óvoda ideáját a maguk számára minél életszerűbbé, elevenebbé, magukat egyre inkább képessé tegyék arra, hogy e pedagógia sajátos, de egyetemes koncepcióját egyre elmélyültebben tudják megvalósítani a mindenkori helyi adottságok és körülmények között: „itt és most".

1988-ban Solymáron jött létre az **első magyar Waldorf-óvoda**, amelynek munkája igen nagy érdeklődést váltott ki a szülők és az óvónők körében.

1990 szeptemberében kezdte meg munkáját Solymáron a posztgraduális Waldorf-óvónőképzés – pontos nevén **Waldorf Óvodapedagógiai Szeminárium**.

Azóta több száz hallgató vett részt ezen a 900 órás kurzuson. Magyarországon ma közel 60 Waldorf-óvodai csoport működik, több mint 1500 kisgyerekkel. A hazai Waldorf-mozgalom hivatalos képviselője a **Magyar Waldorf Szövetség** (MWSZ), melynek központja Budapesten található.

A WALDORF-ÓVODAPEDAGÓGIAI PROGRAMUNK képet **kíván adni a Waldorf-óvoda nevelésének alapjairól, lehetőségeiről, feltételeiről.**

A magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelvei, melyet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja dolgozott ki, teljes mértékben és tervszerűen jelennek meg a Waldorf-óvodapedagógia valóságában.

3.2. Mi a Waldorf – óvoda?

Alapelvek és kritériumok a név-használat és minőséggondozás irányában

1. A Waldorf-óvodapedagógus munkájának alapja Rudolf Steiner antropológiája, „Általános embertanának" ismerete – különös tekintettel a kisgyerekkor sajátosságaira. A pedagógus törekedjen ezek folyamatos elmélyítésére, gyakorlati megélésére és alkalmazására, vegyen részt továbbképzéseken.

2. A pedagógiai munka a Waldorf - Óvodapedagógiai Program (1997) és az arra épülő, Waldorf-pedagógiai szakértők által elfogadott/szakértett Pedagógiai Program szerint folyik.

Emberi Erőforrások Minisztere 2013. március 21-én kelt 12078-1/2013/KOIR. sz. határozatával alternatív óvodapedagógiai programként jóváhagyásra került a "Waldorf" név használati jogával rendelkező Waldorf - óvodák számára, akik köznevelési tevékenységét a Waldorf - Óvodapedagógiai Program (WOP) alapján végzik. (WOP megújítás elfogadás, mint alternatív óvodapedagógiai program).

3. A Waldorf-óvodai csoport délelőtti életét (Állami és waldorf) szakképzett óvodapedagógusok együttes munkája kíséri. Mindkét óvónőnek legyen felsőfokú óvodapedagógusi végzettsége, valamint a Nemzetközi Szövetség a „Waldorf Steiner Kisgyermekkori Nevelésért" és a Magyar Waldorf Szövetség által elismert Magyar Waldorf Óvodapedagógus Képzés tanúsítványa. Annak az óvónőnek, akinek nincs waldorf végzettsége a Waldorf-óvónői képesítést pedig alkalmazásától számított 5 éven belül szerezze meg.

4. Az óvoda pedagógiai vezetését az együtt dolgozó óvónők közössége, az Óvónői Konferencia látja el. A feladatokat megosztja. Az Óvónői Konferencia felel a nevelés minőségének fejlődéséért, a tagintézmény-igazgató ellátja a tagóvoda vezetését. A Vadvirág Körzeti Óvoda igazgatójával együtt felel a működés törvényességéért.

5. „Minden nevelés önnevelés" mondja Rudolf Steiner. A Waldorf-óvónő folyamatosan fejleszti önmagát, egyénileg és a konferencia munkán belül is. Együttműködik más Waldorf-intézményekkel regionális, országos és nemzetközi szinten.

6. Minőséggondozás területén a Waldorf-óvodák követik a Magyar Waldorf Óvodák közös ajánlását, melyet a Magyar Waldorf Szövetség elismer. Ezzel összehangolva kidolgozzák saját önellenőrzési rendszerüket.

7. A működtetésben törekednek a tudatosságra, átláthatóságra. A szülőkkel folyamatos kapcsolatot ápolnak, nyitottak és együttműködnek velük a gyerekek érdekében.

8. Igyekeznek a nyilvánosságban dolgozni, a Waldorf-pedagógia értékeit megosztani, és a kulturális életben tevékenykedni.

Nevelési alapelveink

- A gyerekek között a legfontosabb az óvónő belső magatartása, hitelessége.
- Mivel a gyerek nem tud nem utánozni, az óvodapedagógusnak jó mintát kell adnia, a gyerekek között tudatosan kell jelen lennie.
- Az óvónő törekedjen megismerni a gyerek fejlődésének szakaszait.
- Tisztelje a gyerek egyéniségét.
- Készítse elő a megfelelő környezetet, melyben a gyerek bizalommal ismerheti meg a világot, annak erkölcsi oldalát.
- Fordítson figyelmet a mozdulatok helyes használatára a ritmikus játékokban.
- Segítse a gyerek kreativitását.
- A Waldorf-óvoda vegyes csoportokkal működik.
- A nap, a hét, a hónap és az év ritmusai egymásra épülnek, áthatják egymást, a hétköznapi történések időnként ünnepekké emelkednek a Waldorf-óvodában.

- A Waldorf-óvoda fontosnak tartja a szabad játékot, ezzel segítve a szociális kapcsolatok kiépítését.
- A Waldorf-óvoda egyszerű, természetes játékokat használ, melyek segítik a képzelőerő kibontakozását.
- A természettel való kapcsolatot ápolja a Waldorf-óvoda, elősegítve ezzel a gyermekben a világra való rácsodálkozást és hálaérzetet.
- Az úton járás a fontos, nem a megérkezés, ezért a Waldorf-óvoda nem az eredményért dolgozik.
- A Waldorf-óvodában fontos az anyanyelvi nevelés, mint minden egyéb területen ebben is az utánzás a kulcs, nem javítgatják a gyerekeket, csak jó mintát adnak.
- A kisgyerek számára a valódi tapasztalatok és kapcsolatok a fontosak, ezeket nem a média által kaphatja meg, szüksége van az emberre, mint hídra a világ felé.

3.4. Óvodaképünk

A CSILLAGVÁR WALDORF TAGÓVODÁBAN 1992-ben egy szűk szülői kör, két lelkes óvónővel, létrehozott egy Waldorf csoportot Veszprémben. Megszületett egy olyan befogadó burok a gyermekek és felnőttek körül, amely most is óvja, védi, biztonságban tartja azokat, akiket idevezetett a sorsuk. Ahogy az évek múltak, a burok egyre nagyobb lett, egyre több és több kisgyermek, felnőtt, szülő, pedagógus talált oltalmat benne. Pedagógusok, szülők, dajkák, konyhai dolgozó, gazdasági ügyintéző mind ezt a burkot ápoljuk évek óta.

Ma az 1902. évi óvodaalapítás, valamint az 1992. évi Waldorf-óvodai alapítás hagyományt szeretnénk úgy ápolni, a Waldorf-pedagógiával gazdagítva, hogy megőrizzük elődeink elhivatottságát, hitét őszinte törekvését arra, hogy életmintát nyújtsunk az ide érkező családoknak az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Egyedi az óvodánk abban a munkában, amit az országban, mint 3 csoportos közösség folytat. A három csoport egymást támogató megerősítő ereje olyan hármas burkot hozott létre az itt élő családok számára, ami biztonságérzetüket, bizalmukat növeli. Óvodánk minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját szolgálja. Jó minőségű táplálékot ad a gyermek testének, lelkének, szellemének, egész

személyiségének. A tárgyi, a szokásbeli, az érzelmi és tartalmi környezet bölcsője a gyermek fejlődésének, szabad játékának és tanulásának, segítve az iskolai közösségbe történő beilleszkedést. A testi, lelki és szellemi erő sokoldalú fejlődésében-fejlesztésében is minden elhamarkodottság nélkül, egyéni érettsége és szükségletei szerint vezetjük a gyereket. Nevelőmunkánk során hozzásegítjük a gyereket a nyitottság elsajátításához, a különbözőség elfogadásához, a környezettudatos magatartás megalapozásával a természet értő szemléletéhez. Utat akarunk nyitni - most még csak mesei, érzékletes szinten - a majdan globális szemléletmód előtt.

Nagy hangsúlyt helyezünk a helyi hagyományok és szokások, a kulturális örökség megismerésére, ápolására is.

3.5. Waldorf-Pedagógiánk emberképe

A Waldorf-pedagógiának az európai hagyományokban gyökerező antropológiai felfogása az embert – az emberi lény legbensőbb magját – **transzcendens eredetű individualitás**nak tekinti.

Minden individualitás egyetlen és egyszeri. Nemcsak minden ember ujjlenyomata különbözik, hanem én-struktúrája is. Ebben az értelemben az individum rejtélyes, megközelíthetetlen mások számára, de saját maga számára is sokáig ismeretlen.

Öntudatra kell ébrednie a világ és a többi ember megismeréséhez, fel kell fognia az individualitás szabadságát, amely egyben felelősségvállalás is. E felfogás szerint az emberi lét célja az egyén erőinek mind teljesebb kifejtése a világ, s a többi ember javára is.

A megtestesült és magát testiekben és lelkiekben kinyilvánítani törekvő individualitásnak vannak az életkorral változó megismerhető, regisztrálható törvényszerűségei. Mind **testi,** mind **lelki,** mind **szellemi** értelemben leírhatóak és nyomon követhetőek ezek a változások, amelyek meglehetős határozottsággal különítik el az egyes életkori szakaszokat egymástól. Más-más szükségletek és képességek lépnek fel az egyes életkorokban, ezen túlmenően jellegzetes alkati, temperamentumbeli sajátosságok is felismerhetőek.

A nevelésünk, majd az önnevelésünk célja és feladata: segítséget nyújtani ahhoz, hogy az ember a fejlődési útján egészségesen haladva, a lehetőségek

széles körével úgy kerüljön kapcsolatba, hogy képes legyen nemzetiségétől függetlenül kiválasztani a személyiségének megfelelőt.

Így váljon **testileg egészséges, lelkileg szabad és szellemileg kreatív emberré.** Képes legyen arra, hogy saját akaratát, érzelmeit és gondolkodását önálló és felelős életvitelre fordítsa, **környezetét** ne visszautasítsa, hanem **emberségesebbé tegye.**

3.6. Gyermekképünk

A Waldorf-pedagógia antropológiai felfogása szerint minden individualitás egyetlen és egyszeri. Ezért úgy tekintünk a gyermekre és általában az emberi szervezetre, mint ami test-lélek-szellem hármas egységeként alakul és formálódik.

Nemcsak minden ember ujjlenyomata különbözik, hanem én-struktúrája is. Ebben az értelemben az individuum rejtélyes, megközelíthetetlen mások számára, de saját maga számára is sokáig ismeretlen. Öntudatra kell ébrednie a világ és a többi ember megismeréséhez, fel kell fognia az individualitás szabadságát, amely egyben felelősségvállalás is.

A születéstől a hetedik életév betöltéséig az akarat és a cselekvés erői fejleszthetők a leghatékonyabban. Melynek legfontosabb eszköze az utánzási késztetés, ezért az óvodáskorú gyermek kiszolgáltatott utánzó, nem tud nem utánozni, és ezt a késztetést igyekszünk többszörösen kihasználni a Waldorf óvodánkban megvalósuló befogadó neveléssel.

Óvodáskorú gyermekcsoportjainkban az életkorilag vegyes összetételnek is a gyermekben élő utánzási vágy kielégítése a legfőbb oka. Az óvodapedagógusaink folyamatosan építenek erre, mivel a gyermekek nemcsak a látható cselekedeteket, hanem az őket állandóan, folyamatosan körülvevő emberek érzületeit és gondolkodásmódját is utánozzák. Az óvodás egész jövendő életét meghatározza az az erkölcsi minőség, amit ily módon környezetéből magáévá tesz. Ennek a ténynek egyik konzekvenciája, hogy a Waldorf-pedagógusok a gyermekek jelenlétében csak azt teszik és gondolják, ami a gyermekek számára utánzásra méltó lehet. Természetesen ezek az eszmék és törekvések elősegítik az óvoda alaphangulatát, melyet a nevelő személyisége is folyamatosan tükröz, azt, hogy „A világ jó!". Ez egy áhítatot feltételező alaphangulat, de az áhítat nem feltétlenül jelent vallásosságot, istenhitet. Olyan világot

teremt az óvoda a gyermek számára, melyben jól érezheti magát, minden érzékszervével megtapasztalhatja a világban lévő jót. Ennek érdekében kellemes illatok, puha, lágy kelmék, kerekded formák, természetes anyagok veszik őket körül.

A megtestesült és magát testiekben és lelkiekben kinyilvánítani törekvő individualitásnak vannak az életkorral változó megismerhető, regisztrálható törvényszerűségei. Mind testi, mind lelki, mind szellemi értelemben leírhatóak és nyomon követhetőek ezek a változások, amelyek meglehetős határozottsággal különítik el az egyes életkori szakaszokat egymástól. Más-más szükségletek és képességek lépnek fel az egyes életkorokban, ezen túlmenően jellegzetes alkati, temperamentumbeli sajátosságok is felismerhetőek.

Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

A kisgyermek a tevékenységeiben szerzett érzékszervi tapasztalatok alapján ismeri meg az állandóan változó, alakuló világot.

Sikeres és sikertelen próbálkozásai alapján lassan felfedezi benne az állandóságot, és a rendszert. A jót és a rosszat, számára értékest és értéktelent képes lesz megkülönböztetni, majd így válhat érzékeny, érzékelő, tevékeny emberré egy saját különbbejáratú világgal, élményekkel, tapasztalatokkal és kérdésekkel.

3.7. A kisgyerek

Rudolf Steiner szerint az élet valósága nemcsak azt foglalja magában, ami szemmel látható, hanem rejtett mélységeiben egy eljövendő állapotot is hordoz. Így minden gyereket, mint a **„jövő csíráját"** lehet szemlélni, aki az őt nevelő egyént arra indítja, hogy új képességeket fejlesszen ki magában: tanulja meg a jövő jeleit minden jelenségében, minden gyerekben felfedezni, megismerni, ápolni.

Ilyen értelemben a Waldorf-pedagógia, alapítója Rudolf Steiner szerint, az emberben élő szellemi individualitást a világban élő szellemiséghez akarja vezetni.

A kisgyerek, mint a világra nyitott érzékszerv

A kisgyerek érzékleteiben él. Minden, ami a környezetében történik, akarva-akaratlanul hatást fejt ki rá. A látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás benyomásai töltik

ki belső világát, ezek irányítják és vezetik tapasztaló, megismerő tevékenységében. (S ezen túlmenően természetesen a „többi" érzéklet, mint például a nagy fontosságú egyensúlyérzékelés, vagy a saját mozgásokat visszajelző kinesztetikus érzékelés.)

A gyerek azonban nem csak a fizikai világot érzékeli, hanem a pszichikus világot is. Ezen belül elsősorban a számára fontos **másik embert** – az anyát, apát, testvéreket, majd az óvónőt.

A Waldorf-pedagógia felfogása szerint a gyerek nem csak kommunikatív és metakommunikatív jelzésekben fogja fel a másik ember pszichikus állapotát, realitását, hanem mintegy közvetlenül is.

Átél – ha nem is tudatosan – olyan gondolatokat és érzelmeket, melyeket a környezetében élő, számára fontos személyek gondolnak és éreznek.

Az első években még nagyon közel áll egymáshoz a testi és a lelki fejlődés, és így számos kölcsönhatás figyelhető meg: **ha szeretettel, figyelemmel, örömmel, pozitív érzéssel és gondolattal veszik körül a kisgyereket, akkor kedvezően hat az ő érdeklődésére, az érzékelés intenzitására.** Egy ingergazdag, sok érzékszervet igénybe vevő környezet előhívja a gyerek belső aktivitását, erősít a tevékenységekben, mozgásban is megnyilvánuló „testi intelligenciáját".

Nagyon fontos, hogy a gyereknek elég ideje legyen arra, hogy a **saját tempója szerint tudja felfedezni a világot,** feldolgozni a tapasztalataiból származó élményeket, és elsajátítani a sokféle minőséget, különbözőséget **mindegyik érzékszerv területén.** A kisgyereket környező felnőtt világ felelőssége és egyben feladata, hogy **biztosítsa az ingergazdag fizikális, pszichés környezetet** és, hogy **ne „csapják be" érzékleteiben:** – ezért javasolt a természetes anyagok használata, a fajsúly és a felületi viszonyokat „tévesen" reprezentáló műanyagjátékokkal szemben (az állat szőrös, a fém fémes tapintású és nehéz, stb.) – mindezen felül: a nevelőnek **megfelelő belső tartalmakkal** – érzelmekkel és gondolatokkal – kell a gyerekek közé lépnie.

3.8. Az óvodáskor sajátos képességei: Utánzás – játék -fantázia

Az utánzás

A kisgyerekkor tanulásának legfőbb formája az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzás.

Az utánzás első feltétele az érzékszervek megfelelő működése, a már születéskor elkezdődő érése és tagolódása. A kisgyerek nem tudja nem utánozni azt, amit érzékel, átél, megtapasztal. Ilyen értelemben a kisgyerek „kiszolgáltatott" érzékel ő és „kiszolgáltatott utánzó" – testi és lelki értelemben egyaránt.

Spontán utánzással tanulja meg a gyerek **anyanyelvét.** Ez olyan rendkívüli teljesítmény, melyhez hasonlóra a későbbiekben nem igen lesz képes. (Ha ezt a tanulási folyamatot direkt tanítással és korrigálással akarják serkenteni, az eredmény rossz is lehet: a gyerek később kezd el és esetleg rosszabbul fog beszélni.)

Hasonló a helyzet **a járás** tanításával is: siettetés, erőltetés, iskolás értelemben vett tanítás mind ortopédiailag, mind az egyensúlyérzékelést illetően, mind pszichikusan káros. (A gyerek bizonytalanabbul fog járni, nehezebben korrigál, így veszélyesebben esik.)

Az utánzásban a gyerek nemcsak a test mozgását és ügyességét utánozza, hanem – mivel a test és a lélek kisgyerekkorban még nagyon szoros összefüggésben áll – **lelki folyamatokat is.** A gyerek például az öregkor érzelmeiről is tapasztalhat valamit, ha egy öreg ember járását, mozgását, fejtartását utánozza. A felnőtt számára döbbenetes mélységben tudja beleélni magát a másik ember helyzetébe, mivoltába, lényébe.

A gyerek a cselekvést éli át, és ebből kiindulva kötődik érzelmileg a tapasztaltakhoz.

Majd utólag fogja felfedezni a folyamatban megjelenő képzeteket és fogalmakat. A felnőtt a gondolkodással kialakított fogalmak és információk alapján mérlegeli cselekvésének lehetőségeit.

Megjegyzés: Utánzás – játék – fantázia = Tevékenységekben megvalósuló tanulás, **érzést és a cselekvésben megnyilvánuló akaratot, motivációt** illetően **ellenkező irányulást** mutat a felnőtt és az óvodás viselkedésében.

A kisgyerek nem a szóból tanul, hanem a szemléléséből, tapasztalatból, cselekvésből.

A Waldorf-pedagógia egy olyan érzéket is elismer, amellyel a gyerek csak a szemlélt mozgásokat, cselekvéseket érzékeli és követi úgy, mintha ő maga is végrehajtotta volna ezeket. (Összefüggést lát ebben az értelemben a test mozgékonysága és a később kifejlődött belső érzelmek és gondolkodás mozgékonysága között.)

A kisgyerek tehát elsősorban **utánzással tanul** és ehhez megfelelő **követendő mintákat** kell látnia és átélnie maga körül. Látható, hogy a gyerekek mélységesen élvezik a cselekvésekben megnyilvánuló emberi munkát, a munkáját szerető és az azzal azonosuló ember látványát. A megfigyelt, átélt és megtapasztalt cselekvések sorrendjéből a gyerek leolvassa azok tartalmát és nagyon fontos, hogy **ő maga fogalmazhassa meg** az ily módon megszerzett tapasztalatainak értelmeit és magyarázatait.

Az utánzásos tanulásnak és a spontán érlelődésnek ezen sajátosságai, az egész kisgyerekkort jellemzik, mintegy a hetedik életév fordulójáig, amikor az önkéntelen, igen intenzív, de **könnyen elterelhető figyelem helyébe** a sokkal kisebb hatékonyságú, de a tárgynál már megtartható **szándékos figyelem lép,** a gyerek képessé válik a szóbeli, verbális tanítás befogadására.

A játék

A Waldorf-pedagógia nagyon komoly szerepet tulajdonít a gyerek játékának. A játszó gyerekben megjelenő természetes erőket és képességeket óvni, ápolni és erősíteni kívánja.

A játék a kisgyerekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Mint a pszichológiai kutatások eredményeiből tudjuk, a kisgyerek a külvilágból és saját belső világából nyert **tagolatlan benyomásait játékában vetíti ki** s ott újra szemügyre véve **tagolja.**

A játék szabad kell, hogy legyen, csakis így vezet céljához, az egyéni benyomások feldolgozásához. A játszó gyerek örömmel és megelégedettséggel követi a belső világából fakadó indíttatásokat, melyek így egész szervezetét erősítik.

Ezt fizikai külsejében friss arcszíne, meleg keze, lába, csillogó szeme jelzi. A szabad játékban megjelenő, sokszor nagyon erős lelki és egyben testi aktivitás a keringési rendszer egészséges kialakulását is elősegíti. A gyerek belső indíttatása,

akarata úgy jelenik meg szabad játékában, mint a tanulási és megértési vágy, a mozgás- és tettvágy, az érzelmi kötődés vágya, s alkotó erejének kifejeződése.

A gyerek nem kis felnőtt! A gyerekkor sajátságos létforma, saját szükségletekkel és lehetőségekkel.

A Waldorf-pedagógia azt állítja, hogy a természetben található lehetőségek változásai és sokszínűsége adják a **legjobb teret,** a gyerek különböző játékformáihoz.

Komplex élményt adnak, amelyre a gyerek a számára éppen szükséges játékkal reagál (érzékszervi, funkciós, explorációs, konstruktív játékok egészítik ki a szimbolikus és szerepjátékot).

A fejlődés folyamán változó játékformák megfelelő játékeszközöket igényelnek.

Fontos, hogy a benti játékszerek is tartalmazzák a szabadban található, érzékszervek számára kínált változatosságot, hívják elő a **gyereki fantázia** minél gazdagabb érvényesülését. A gyerek szabad játéka közben megismerheti a tárgyak tulajdonságait és saját akaratának és szabadságának határait is. Eközben kipróbálhatja és megtapasztalhatja, a megfelelő viselkedési formákat játszótársaival, és így fejlesztheti **szociális képességeit.**

A Waldorf-pedagógia összefüggést lát a gyerek, játék közben megjelenő magatartása s majdan a felnőttkori munkához kapcsolódó magatartása és életvitele között. Célja, hogy ebből az **„átfűtő melegből",** amely erőként lép fel a gyerek játékában és jelzi valódi belső aktivitásának teljes kielégítését, minél többet mentsen át a későbbi életszakaszokra is.

A fantázia

A gyerekben természetesen megjelenő erőket (teljes figyelem az érzékelésben, utánzásos tanulás, fantáziadús játék) úgy kell segíteni, hogy a gyerek szabadon tudja azokat felhasználni s ezzel fejleszteni.

Mindezekhez megfelelő környezet, tér és idő szükséges. A modern élet szokásai és hatásai sokszor nem kedvezőek a gyermeki játék számára és a szabad tapasztalat megszerzésére. Nagyon szűk és **kevés a szabad mozgástér** – főleg a városi gyerekek életében – miközben **túl sok az élmény és az információ,** amit feldolgozni „időhiány" miatt nem tudnak.

Felgyorsult, rohanó világunkban **kevés az idő** arra, hogy a tárgyakkal, az emberekkel **tartós** kapcsolatot teremtsen a gyerek és **érzelmi kötődést** alakítson ki.

A technikai fejlődés folyamán **áttekinthetetlenné vált az emberi munka érzékelhető folyamata.** (Évtizedeken át a gyerek közvetlen környezetében, szeme láttára folytak a mindennapi létfenntartó tevékenységek, a tehénfejéstől a kenyérsütésig; a fonalak fonásától a szövéséig.)

Ma már az óvodáskorú gyerek is a megfelel ő tapasztalatok hiányában a televízióra, könyvekre, magyarázatokra, tanításokra szorul, miközben az életkorának megfelelő tanulási módszer (utánzásos tanulás, szabad játék) nem érvényesülhet. A felnőttek világából származó **divatáramlatok** kényszerítően irányítják, **torzítják el a gyerek fantáziáját**: élményekhez csak a megvásárolható holmik által juthat.

A mese a fantázia táplálója, a maga törvényeivel erkölcsi útmutató. Ha a mesének nincs valóságos viszonya az örök emberi lelki tartalmakkal, akkor a fantázia öncélúvá válik, nem ad lelki táplálékot, **fantasztikum** lesz, s ezzel **károsítja a gyerek belső világát.**

A fantázia, mint elemi gyerekkori képesség, mint a játékot megváltoztató „elvarázsoló" erő eleveníti és mozdítja meg a gyerek belső világát. Ennek tisztaságát – kapcsolatát a valódi pszichikus világgal – biztosítani és őrizni a felnőtt feladata.

3.9. Az utánzás és a játék fejlődési szakaszai kisgyerekkorban

A Waldorf-pedagógia nagy hatású fejlesztő erőnek tekinti ebben a korban a gyerek spontán aktivitását (akaratát), amely külső és belső cselekvésre indítja őt, s arra vezeti, hogy felépítse testi és lelki erőit. A fizikai, az érzelmi, a szociális és az értelmi fejlődés számos tényező együtthatásaként jelenik meg az utánzás és a játék fejlődésében.

0 – 2 1/2 éves kor

A gyerek öntudatlanul teszi, amit tesz. Nem gondolja meg, hogy mit tanul éppen, hanem elsősorban testi ügyességét gyakorolja teljes odaadással, fáradhatatlanul. Utánzással mindent úgy vesz át, ahogy az a környezetében él.

3 éves kor körül

Az öntudat ébredése: a gyerek felfedezi a saját lénye és az őt körülvevő világ közötti különbséget. Még úgy gondolkodik, ahogy a környezete. A játékban még nem együttműködő, mindent szeretne birtokába venni és kipróbálni. Érzelmeiben a környezetétől függ, mindent átvesz és mindenre reagál.

A 3. és az 5. életév között

Két új képesség jelenik meg: a gyerek fantáziája (belső képteremtő képessége) és az emlékezet gyerekkori formája. A totális utánzás gyengül és a fantázia segítségével változtatni kezd azon, amit megél. A sajátját – ami rá jellemző, ami belülről fakad – már bele tudja vinni a dolgokba. Bizonyos távolságtartás lép be a környezete és ő közé, kialakul a függetlenség elemi formája. A gyerek reagál a környezetéből jövő ingerekre, fantáziadús játékával építi belső világát. Külső dolgok és tárgyak adják a játékötleteit.

Céltól független tevékenységeket is végez, vagy nagyon gyorsan terv nélkül változtatja célját; három-négy évesen kezdi el felfedezni a másik embert, de még mindig saját magát figyeli, kezd adni-venni, elosztani, ehhez a szükséges tapasztalat öt éves kor körül fejlődik ki.

Az 5. és a 7. életév között

A gyerek végtagjai egyre ügyesebbé válnak. Aki eddig fantáziadúsan és kreatívan játszott, krízist él meg, mert hiányozni kezdenek – fogyóban vannak – az ötletei. Külső dolgok közvetlen indítása helyett fokozatosan mutatkoznak meg a jelei annak, hogy maga tervezi a játékát.

A belső képben kidolgozott előzetes elképzelés szerint keresi ki a gyerek a megfelelő anyagot és tárgyat a játékához, amely még mindig szoros kapcsolatban áll élményeivel és tapasztalataival. Érzéket fejleszt ki a többiek szükségletei iránt, másokért, másoknak is csinál dolgokat.

3.10. Az iskolaérettség

A Waldorf-óvodából kilépő gyerek erre irányuló külön erőfeszítés nélkül iskolaérett, ez általában a hetedik életév folyamán következik be. Ez az érettség megnyilvánul mozgásában, játékában – annak sokféle fent felsorolt formájában – a

szociális életében és az ehhez kapcsolódó kommunikációban, az anyanyelv használatában, a környezet ismeretében, a számok világában, valamint a mesék, mondókák és versek birodalmában való jártasságában.

A **fizikai, testi változások** a legszembetűnőbb jelei az iskolaérettségnek, melyek ebben az életkorban radikálisan jelentkeznek a gyerekeknél: A test arányai megváltoznak, s ennek következtében a gyerek fizikai képességei is. Nem csupán a nagy, aktív mozgásokban jelennek meg új elemek, mint például az, hogy tud szökdécselni, fél lábon ugrálni, labdát dobni és elkapni, masírozni, hanem a legaprólékosabb mozgásokban is finomodik az ügyessége, tud már csomót és masnit kötni, gombolni, varrni.

A **szociális viselkedésben is** fejlődés tapasztalható:

A gyerek belső világa erősebb lesz a külsőhöz képest. A játéka céltudatos és tervezett, a tárgyakhoz való kapcsolódása megváltozik, konkrét célokra inkább a speciálisan erre készített eszközök megfelelőek számára. A barátságai már hosszabb ideig tartanak, elfogadott tagja az egész csoportnak. Arra is van már érzéke, önuralma, hogy a másiknak szót fogadjon, ajánlott tevékenységbe is be tud kapcsolódni. A gyerek belső egyensúlya engedi, hogy a különböző helyzetekhez alkalmazkodjon. Képes arra, hogy utasításokat hajtson végre, kötelességeket vállaljon, melyeknek teljesítése örömet szerez neki és önbizalmát növeli.

Alkotó tevékenységeiben is megfigyelhetjük az érettség jeleit:

Rajzaiban törekszik a tudatos komponálásra, figyelme a vonalról a felületre, a színekre helyeződik át, részletesebben kidolgozott emberformát rajzol, rajzaiban megtalálható a szimmetria.

Érzelmi élete is sokkal összetettebbé válik:

Szereti elmesélni álmait, szeret sugdolózni, titkot tartani; mindez azt mutatja, hogy kezd különbséget tenni a külső és a belső világ között, a kívánság és a valóság között. Érzelmeit jobban kezeli, kevésbé adja át magát viharos érzéseknek, nyugodtabbá, kiegyensúlyozottabbá válik. Vágyik arra, hogy a felnőttben követendő és követhető tekintélyt lásson, akit szeretetből megajándékozhat bizalmával.

Gondolkodásában is új tartalmak jelennek meg:

Az iskolaérett gyerek képes igazi kérdéseket feltenni, 10-15 percig koncentrálni szabadon vállalt munkájára, valamilyen feladatra, tárgyra, összefüggésekben

gondolkodni, valamit pontosan megmagyarázni, folyamatosan tisztán beszélni. A gyerekben kialakul az ok- okozati gondolkodás, helyesen használja a múlt időt, emlékezete tudatossá válik. Mindezek képessé teszik őt arra, hogy a későbbiekben új gondolati struktúrákat fogadjon be.

Képes befogadni iskoláskor tanulási formáit.

Ennek előkészítő folyamata az utolsó óvodai évben végzett iskolás munkák, csemete munkák. Az iskolaérettséghez vezető út egy folyamatos fejlődés, mely születésünk pillanatában kezdődik. Az óvodába lépéssel egy új szociális közösségben erősödik, és az iskolamunkákkal az egyéni képességek kibontakoztatása történik, ahol a gyermek fejlődésében az önismeretet és az önértékelést is támogatjuk. Az iskolamunka során, - amit az iskolába készülő gyermekek végezhetnek – megismerkednek a körmöcskézéssel, szövéssel, famunkával. Nagy kitartással végzik az iskolába készülő gyerekek az utolsó óvodai évükben. Körmöcskézés során színes, gyapjú fonalból akkora hosszú zsinórt készítenek, mint amilyen magasak. A kézimunkához tartozik a szövés. Az óvodapedagógus nagy szövőkereten dolgozik, miközben a gyerekek számára kicsi keretek vannak biztosítva, kosárkákban elhelyezve, amelyeken a saját tarisznyájukat, kis szőnyeget szőhetnek. Megélhetik az irányok gyakorlatát, – a lenn, fenn, ide, oda, jobbra, balra, előre, vissza - térbeli viszonyait. A színes gyapjúfonalak lehetőséget teremtenek a harmonikus színélmény átélésére. Famunka során sor kerül a fűrészelésre, reszelésre, csiszolásra, kalapálásra igazi szerszámokkal, igazi satupadnál. Így készül el a nagy óvodások házikója, aminek vesszőből, nádból épül a fala és festett vászonból az oldala. Az óvodapedagógusok segítségével a gyerekek által szőtt karmantyú baba is beköltözik az év utolsó napjaiban a házikóba.

A kisebbek, akik még ilyen munkát nem végeznek, a munka jellegű tevékenységek köré egy teljes játékvilágot építenek ki: például várják a fűrészport, amit összesöpörnek, elszállítanak, majd főzéshez használnak a babakonyhában.

Ezek a folyamatok is érzéki és mégis áttekinthető tapasztalatokkal szolgálnak a külvilág hozzánk kapcsolódó eseménysorairól. Ezeket a gyermekek a következő években, mint saját tapasztalatot, megfigyelést hívnak elő a munkafolyamatok során.

3.11. A Waldorf – óvoda célja és feladatai

A Waldorf-óvodai nevelésünk alapgondolatai

A Waldorf-óvodapedagógia a későbbi egészséges életvitelt akarja megalapozni munkájával; e tevékenység eredményei ennek megfelelően csak a későbbi életszakaszokban mutatkoznak majd meg teljes mértékben.

Minden egyes gyerekben megnyilvánul a sokrétű emberi természet, melyet az óvónő tisztelettel tanulmányoz. A pedagógus a gyerek megnyilatkozásaiból „tudja meg", hogy **mire van szüksége** a gyereknek, s ezek nemcsak szóbeliek, hanem ugyancsak sokrétűek: ezek közé soroljuk például a test-meleget, az egészség-betegség jeleit, a lelki állapotok megnyilvánulásait s a tudati fejlődés megtapasztalható mozzanatait is.

Ez speciálisan kimunkált megfigyelést igényel, amely ítélet- s előítélet-mentes. Nem engedi a szabadon feltörő kritikát; sőt **nehézségeket leküzdő szeretetteljes együttélést vállal a gyerekkel**, amelyben a gyerek, emberi méltóságát megőrizheti.

A Waldorf-óvodai nevelés a gyerekben működő természetes erőket támogatja, úgy hogy a gyerek szabadon tudja azokat alkalmazni, fejleszteni. Ez szeretetteljes, meleg légkört kíván, amely biztosítja a megfelelő fizikai és pszichés környezetet, s kizárja a zavaró és erőszakos befolyásokat.

A **cselekvés, az érzés és a gondolkodás fejlődésében** figyelmes, tapintatos vezetéssel segíti az óvónő, amely nem **engedi a túlterhelést**, hanem védi a gyerek **saját érésének** és kibontakozásának tempóját. Lehetőséget nyújt arra, hogy a gyerek saját útját a megfelelő módon találja meg, s ezen egyre önállóbban járjon.

Óvni kívánja a gyerek fejlődő belső világát, fokozatos érlelődését segíti elő: ott ajánl segítséget, ahol a gyerek éppen tart, és megvárja, hogy a gyerek önállóan találja meg a következő lépését.

Elvárások helyett érzelmi biztonságot, védettséget nyújt: A nevelő törekszik megérteni a gyerek világát, s tiszteli alakuló világképét.

Az óvónő tudatában van annak, hogy minden érzékelés kihív a gyerekből válaszként egy belső gesztust, megmozdulást, amit majd annak átélése után, képszerű, álomhoz hasonló szemléletben dolgoz fel. Ha ezt a folyamatot nem sürgetik, akkor a természetes érési folyamatok biztosítják a sajátos gyerekkori erők (teljes

figyelem és nyitottság, fantázia, kezdeményezés – mint akarati erő, eredetiség és szociális érzés) átmentését a későbbi életszakaszokra is.

A külső, a nevelő által gyakorolt vezetést a gyereki személyiség belső vezéreltsége helyettesíti, amely vezetés alapot képez a szabad önismeret által meghatározott közösségi élethez.

Az óvónő kivárja azt az időpontot, amikor a gyerek maga kezd cselekedni.

A Waldorf-óvodapedagógia ebben az életkorban mellőzni szeretné:

- A példakép és tapasztalati tartalmak hiányát.
- Az idő előtti, túl korai fejlesztést.
- A tevékenységekben vagy más módon megnyilvánuló egyoldalúságot.
- A gyereket körülvevő s rá ható idegességet, hajszoltságot, – ebből fakadóan – a kezdeményezési kedv hiányát.
- A rossz (beteg) példák követését, s ez által a nem egészséges testi-lelki diszpozíciók megtanulását.
- Az elidegenedést (például a természeti és az emberi világ, az ember és ember közötti kapcsolatok átláthatatlanságát; az emberi munka és a mindennapi szükségletek közötti összefüggés megtapasztalhatatlanságát).
- A magányosságot (ha a gyerek nem oszthatja meg belső élményeit mással).

3.12. A Waldorf – óvoda, mint burok – érzelmi biztonság – áttekinthető világ

A tárgyi, a szokásbeli, az érzelmi és a tartalmi környezet bölcsője kell, hogy legyen a gyerek fejlődésének, játékának és tanulásának.

A Waldorf-óvoda minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját szolgálja.

Igyekszik jó minőségű táplálékot adni a gyerek testének, lelkének, egész személyiségének.

A gondozás szeretetteljes tevékenységei: a testápolás, a táplálkozás, a melegen tartás, az öltöztetés-öltözködés nemcsak a gyerek fizikai szükségleteit elégíti ki, hanem egyben a lelkét is ápolják, növelik biztonságérzetét.

Ezt az „anyai" gondoskodást a Waldorf-óvodában az óvónő tudatosan magára vállalja, mivel ez nevelői tevékenységének, a gyerekekkel való kapcsolatának, meghatározó része: e tevékenység közben folyamatosan tájékozódhat a gyerek állapotáról, testi és lelki közérzetéről. Kis rítusok alakulhatnak ki e szokásos teendők körül.

Fejlődése során a gyerek egyre önállóbban látja el testi szükségleteit, majd az óvónő mintáját követve, ő is felajánlja segítségét a kicsiknek. A családias kapcsolat az egész csoportot átöleli.

Megjegyzés: Burok – érzelmi nevelés – áttekinthető világ = Érzelmi nevelés biztosítása

A Waldorf-pedagógia az **érzelmi biztonság** fontosságát hangsúlyozza a kisgyerek pszichikus és mentális fejlődésében. Ezt az érzelmi biztonságot elsősorban természetesen a családnak kell megadnia, de meg kell, hogy adja a gyereket fogadó első intézmény, az óvoda is, mely az anyát követve egyfajta **szociális anyaöl** szeretne lenni a kisgyerek számára.

A Waldorf-óvoda áttekinthetővé teszi a mindennapi cselekvések világát a gyerek körül. A gyerek látja a felnőtt tevékenységében, hogy mi miből lesz (kenyér a búzából, baba a fadarabból, stb.), így a későbbi életkorokban is otthonosan mozog az őt körülvevő világban, s nem lép fel az áthatolhatatlan elidegenítő érzés.

A Waldorf-óvoda az **életünket és világunkat átszövő összefüggéseket megkísérli érzékelhetővé és tapasztalhatóvá tenni** a gyerek számára. Óvni szeretné a gyerekkort, hogy a gyerek csak lassan ébredjen fel a kreatív erőket felszabadító, képdús gyermeki álomvilágból.

Ennek az a célja, hogy az „ébredés" után viszont valóban önállóan, biztosan, erőteljesen, éberen tudjon élni a világban.

A Waldorf-nevelés a gyerek individuális fejlődését differenciált módon segíti, és módot nyújt lényének a közösségben való kibontakoztatására is. Lehetőséget ad valódi közösség létrehozására, melyben minden gyermeki személyiségre szükség van. Ezáltal, hogy „mindenkinek" van szerepe, a „mindenkire szükség van" élmény és a szolidaritás érzése végigkíséri őket kibontakozó életük során.

A Waldorf-óvodák csoportjai **életkorilag** szándékosan mintegy **egyharmad-egyharmad-egyharmad** arányban foglalják magukban a három óvodai „évjáratot"

(ezek az úgynevezett **vegyes életkori csoportok**). Ezzel egyrészt nem törik meg a család természetes közegét (testvérek), másrészt a felnőtt és kisgyerek között a nagyobb gyerekekben kitűnő **közvetítőket** találnak, akik a csoport szokásait, ritmusait, napirendjét is teljesen természetes módon hagyományozzák át – az utánzás által – az utánuk következőkre. Az óvónő által gyakorolt nevelési stílus, módszer is a gyerek utánzási képességére épül. Követendő mintát nyújt a mindennapokban a maga tevékenységével, cselekvés-soraival, érzelmeivel, gondolataival.

A csoportvezető óvónő megteremti azokat a **valós helyzeteket,** amelyekben a gyerekek saját igényeik szerint feltalálják magukat. Ha kívülről nem zavarják a gyerek önbizalmát, egyre növekvő önállósággal maga jelzi fejlődését: egyre több belső és külső aktivitást mutat, egyre jobban ő is **követendő mintává** válhat a többi gyerek számára. Mindez csírája egy későbbi, kreatív, **az életben természetesen eligazodó** személyiség kialakulásának.

Az óvónő saját személyiségét állandóan fejleszti, ezáltal eleven példával szolgál a fejlődésben lévő gyerekek számára.

3.13. Ritmusok a Waldorf – óvodában

A kisgyerek saját testi ritmusai csak lassan válnak rendszeressé. A Waldorf-óvodapedagógia ezt a folyamatot úgy segíti el!, hogy a gyerek életét mindig ismétlődő rendszeresen visszatérő időbeosztással tagolja. Általában három év telik el az óvoda kezdete és az óvodáskor vége között. Elfogadott tény a vegyes életkorú csoportban, hogy minden gyerek máshol tart a fejlődésben, ezért tudásuk és képességeik nem lehetnek egyformák. Az óvónőből sugárzó felfogásból biztatást érezhet mindenki a maga számára arra, hogy mindenhez van elég idő, és mindennek eljön az ideje.

A Waldorf-óvoda tudatosan él a ritmikus ismétlés én-erősítő, szorongásoldó hatásával.

A témakörök, tevékenységek, művészeti foglalkozások, munkák, ételek, mesék, verses-dalos ritmikus játékok visszatérnek **évi, havi, heti és napi ritmusokban**. Egészséges változásban élhetik át a gyerekek az elfeledésből lassan felmerülő felismerést, az örömteljes várakozás szakaszainak végén a beteljesülést.

Az ünnepek ritmusa

Állandó ismétlődéssel térnek vissza az évkör ünnepei, a természet évszakonkénti változásai és az ezzel összefüggő emberi munkák. (Megtapasztalják, hogy a tél után újra kibújnak a virágok, visszajönnek a fecskék, gólyák és ősszel mindez újra eltűnik. Mindenben átélik elemi és jelképes szinten a vallásos ünnepek érzelmi sorrendjét is, megjelennek az élet nagy állomásai: születés, halál, feltámadás – mindez kimondatlanul.)

Egy-egy ünnepen a mindennapi élmények tudatosan kiválasztva töltenek be egy kijelölt helyet és formát s ezzel majd újra visszahatnak a hétköznapokra.

Rudolf Steiner szerint az ünnepek az év és az élet forduló- és csomópontjai, amelyek a világmindenség szellemiségével kapcsolhatják össze az embert.

Megjegyzés: Évkör ünnepei = Külső világ tevékeny megismerése

A természet szüntelen körforgásban, az évszakok váltakozásában – tavaszi újulásban, nyári fényben, őszi érettségben, téli álomban – éli ritmusát. Mindez a ki- és belégzés ritmusát követi és megszabja az ember életét, munkáját. A Waldorf-pedagógia felfogása szerint alvás és ébrenlét, nyár és tél, a ki- és belégzés hasonló, egymást imitáló ritmusok, melyeknek az ember lényére gyakorolt hatását nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nevelés folyamatában sem.

– A tavasz és a nyár: kitágulás – kilélegzés, a megnyilvánulás és keletkező élet évszaka. A Föld ereje megmutatkozik: a rügyfakadás, növekedés, virágzás időszakát éljük.

– Az ősz – tél ellenkező előjelű: befelé fordulás, koncentráció, a Föld ereje is, így a növények is visszahúzódnak.

A Waldorf-óvodában ünneptől-ünnepig ezekkel a ritmusokkal összhangban próbál élni óvónő és gyerek. Születésnapokon és az év ünnepein nemcsak személyes élményt élhet meg a gyerek, hanem sokkal többet: a „közösen emberit".

Az ünnepek megformálását, bizonyos tradíciók segítik, melyek részben ősi, népi hagyományokhoz kapcsolódó „természetvallásos" megértésből, részben – a mi kultúránkban – keresztény szokásokból, részben pedig átélhető képekből állnak.

Mivel a gyerek koránál fogva még nem értheti meg közvetlenül az ünnepek belső tartalmát, ezért az óvónő felelőssége ezeket a tartalmakat **érzékekkel felfogható, átélhető formába** önteni számára.

Az ünnepek megjelenítése minden évben új személyes viszonyt kíván az óvónőtől az ünnepek időt álló tartalmával és a jelképekkel. Ezekkel a jelképekkel, (melyeket közvetlenül él át és ért a gyerek) akarja körülvenni őt a hétköznapi életben.

Ezen a módon tudja az ünnepek mindenkori jelen idejűségét a maga számára élővé, a gyerek számára átélhetővé tenni, az évszakokhoz, a természethez, a hagyományokhoz új kapcsolatot teremteni.

Ezen kívül a csoportszobában tükröződnie kell az adott évszak hangulatának és az évkörön belüli ünnep jellegzetességének. Ez megjelenhet:

- a képválasztásban, a szimbólumokban (egy-egy képzőművészeti alkotás reprodukciója, általában képeslapnyi nagyságban),
- a virág vagy a termés díszekben,
- a használatban lévő anyagok, textilek színeiben.

Mindezek helye lehet az úgynevezett **évszakasztal** vagy **szépsarok**, amely egyben a gyertya helye is. Az óvónőtől függően ez nagyon élő és élményt keltő sarok lehet a gyerekek számára, ahol nap mint nap találkoznak a mesevilággal is, az ünnep tartalmával,a szertartások áhítatával, közös együttlétek élményeivel, emlékeivel. (Például: karácsonykor itt van a betlehemes figurák és a jászol helye; ősszel itt bujkálhatnak a törpék, majd tavasszal a tündérek jelenhetnek meg itt.)

A természet átélésében nem elég „visszafordulni" a természethez. Pontosan meg kell figyelni jelenségeit, elmélyülni bennük, azaz **el** kellene **sajátítani** egy bizonyos **„természet-érzéket".**

A gyerekkel való eleven kapcsolatában az óvónőnek lehetősége van **a gyerektől tanulni:** felfedezni a már ismert világot is, úgy mintha sose látta volna, átadva magát a megismerésnek, mely erőként segíti őt.

Az ünnepeknek akkor van értelmük, ha azok nem üressé vált formák – csak kikapcsolódások – hanem megszületik az emberben az ünnepet teremtő erő. Ez az erő él a hétköznapok fáradhatatlan készülődésében, munkájában.

Ez a folyamat tevékeny, mégis türelmes várakozással teli. Van remény arra, hogy az ünnep eljön, és ragyogó fényével bevilágítja a környezetét és megszólít

minket. Minél hosszabb a ritmus, minél tovább kell várni, míg visszatér egy olyan jeles nap, mint például a gyerek születésnapja, névnapja, amit az óvodástársaival együtt ünnepelhet, annál nagyobb érzelmi töltéssel éli meg a várakozást, a beteljesülést, majd a rá való emlékezést is.

Havonta egy, illetve két ünnep tartalmával találkoznak a gyerekek:

A gyerekek születésnapja
Aratás – betakarítás – hálaadás
Szent Mihály időszaka
Szent Márton időszaka
Advent – Szent Miklós
Vízkereszt – Három király időszaka
Farsang
A tavasz kezdő napja
Húsvét
Mennybemenetel
Pünkösd
Szent János időszak – a nyár ünnepe.
Megjegyzés: Környezettudatos magatartás kialakítása

A hét ritmusa

Egy-egy időszak ünneppel fejeződik be a Waldorf-óvodában, amelyre azt megelőzően hosszabb ideig „készülnek" a csoportok. **A heti és mindennapi tevékenységekben bekövetkező egyre gyakoribb enyhe változásokból lehet érzékelni azt, hogy az ünnep közeledik már.**

Az óvoda berendezése, színei, virág és növény díszei az évszakasztalon, a választott mesék, versek és dalok tartalma, a tevékenységek és munkák jellege – mindez **együtt e**gyértelmű nyelven beszél a **kisgyerek számára érzékelhető szinten** arról, hogy milyen időszakban élő képben. A hét napjaihoz kötődő, mindig vissza-visszatérő azonosságok tagolják a hetet érzékletesen. Az óvónő mindezt nagyon tudatosan alakítja ki, úgy, hogy a változásokat a művészeti tevékenységek heti ritmusában is fel lehessen fedezni: **a rajzolás, festés, sütés, gyapjúkép készítés**

és a viaszozás is tükrözi az adott időszakot, és egyben alapanyagul is szolgál az ünnepléseszközeihez.

Ezek így kapcsolódhatnak például a heti művészeti foglalkozásokhoz:

- lámpás a gyerek saját festményéből,
- papírsárkány, pillangó a gyerek rajzából,
- különböző formájú és fajtájú sütemények az ünnepekhez,
- a betlehemes tál figurái viaszgyurmából,
- angyalok, nyuszik, madarak gyapjúból.

Évi, havi, heti ritmusok a Waldorf-óvoda étrendjében is megjelennek. **Havi** változásban mindig az idényjellegű zöldségek, gyümölcsök szolgálnak táplálékul, a **hét napjait** pedig a feldolgozott gabonafajták különböztetik meg.

Példa az étkezésben kialakult heti rendre:
Hétfő – rizs; kedd – árpa; szerda – köles; csütörtök – rozs; péntek – zab;
(szombat – kukorica; vasárnap – búza).

A nap ritmusa

A kisgyerek igényli az ismert és áttekinthető ismétlődésekkel tagolt időrendet. A családban is fontos a kisgyerek számára az étkezések, a lefekvések és felkelések, a séták és más tevékenységek tagolt rendje, ugyanúgy igényli ezt az óvoda rendjében is.

A Waldorf-pedagógia a gyerek napját úgy tagolja, hogy a koncentráltabb tevékenységek után mindig egy szabadabb következik. Ez által ritmusa lesz a napnak, mint ahogy a lélegzésnél a ki- és belégzés váltakozik. Így lesz képes a gyerek egészségesebben élni, mélyebben aludni, sőt egészségesebben lélegezni fizikailag is. Ezek a folyamatok ugyanis jelentős mértékben függnek a lelki feltételektől:

Ha túl sok az élmény, és túl kevés a szabad játék, amiben fel tudná dolgozni az élményeket, akkor egészségtelenül elfárad a gyerek; ha viszont túl kevés az élmény, akkor unalom és érdektelenség lép fel, ilyenkor nem alszik elég mélyen és fáradtan ébred fel.

A napirend kiépítése az óvónő feladata s ebben is természetesen nagy mértékben tekintetbe veszi a helyi igényeket, lehetőségeket és szokásokat.

Fontos szempontok a következők:

Olyan rendszer alakuljon ki, hogy **minden gyerek végig részt vehessen** a **csoport életében** (az óvodai napnak közös kezdése és befejezése van). Az ettől eltérő, esetleg már a nyitást megelőző vagy a zárást követő ott tartózkodások mindig egyénileg megoldandó gyerekmegőrzési helyzetek legyenek. Egymás után következzenek inkább rövidebb időtartamú, az óvónő által „vezetett helyzetek", és hosszabb „szabadon választott tevékenységek" (játék), felfrissítő váltakozásban.

A különböző tevékenységek jellegét tekintve maradjon minden nap azonos felépítés, de a tartalma a heti, havi ritmusokban változatosan térjen vissza. Természetesen legyen helye a kivételeknek és kivételes alkalmaknak is.

Vegyék figyelembe a délelőtt és a délután közötti minőségi különbséget.

Napi ritmus óvodánkban

6:00–9:00 Szabad játék – Művészeti tevékenységek Az óvónők előkészítik tevékenységeiket.

7:30 Az óvoda éppen jelenlévő gyermek és felnőtt közössége közös énekléssel és napi áldással köszönti a napot. A gyerekek megérkeznek és bekapcsolódnak a szabad játékba: a gyerekek önállóan játszanak, vagy a művészeti tevékenységben vesznek részt. Az óvodapedagógus és a dajka a hét különböző napjaihoz és az évkör ritmusához igazodó munkát végeznek. Előkészítik és figyelemmel kísérik a művészeti tevékenységeket, elkészítik a tízórait, melyekbe a gyerekek szabadon bekapcsolódhatnak.

9:00 - 9:15 Rendrakás, terítés - Az óvodapedagógus, a dajka a gyerekek együtt végzik.

9:15 - 9:45 Reggeli kör - Székkörben gyülekeznek az évszakasztalnál, gyertyagyújtás után köszöntik a mai napot - imaszerű verset mondanak.

Ritmikus játék: Az óvodásokhoz szabott történetbe ágyazott verses, dalos, ritmikus mozgás. Az időjárásról, az időszak megélhető eseményeiről versben, mesében vagy dalban „beszélnek", melyet minden esetben mozgás kísér.

9:45 - 10:05 Kézmosás: Ezt követően egyéni játék a gyerekekkel, például: „Jovagoltató"- játék, ujj-játék, illatos olaj osztása a tenyerekbe.

10:05 - 10:20 Tízóral: A csoport egy asztalnál, közösen asztali áldással kezdi és köszönéssel fejezi be az étkezést.

10:20 - 12:00 Szabad játék, munka a kertben vagy séta.

11:45 - 12:00 Mese vagy bábozás – a délelőtt lezárása.

12:00 - 12:45 Kézmosás (tízórai előtti rendben), ebéd.

12:45 - 13:00 Készülődés a pihenéshez – rendrakás, tisztálkodás, a csoportszoba átalakítása délutáni pihenéshez.

13:00 - 15:00 Délutáni pihenés, alvás – mese, altatódal.

15:00 - 15:30 Uzsonna – ébredés, tisztálkodás, rendrakás, közös uzsonna.

15:30 - 17:00 Szabad játék az udvaron vagy a csoportszobában, rendrakás, búcsúzás.

A DÉLUTÁNOSSÁG

A Waldorf-pedagógia a kisgyerek igényeihez igazodva ideálisnak tartja, hogy a délelőtti óvodai tartózkodás után a gyerek visszatérhessen személyes élete színterére,a jól megszokott családi otthonba. A közösségben kapott ingerek feldolgozásához a zavartalan feltételek elsődlegesen itt teremthetők meg, hiszen a kisgyereknek maga a közösségben való lét is tanulandó feladat, állandó figyelmet, alkalmazkodást kíván tőle.

Pedagógiai feltételek

A délutáni pihenő rendjének megfelelő módon **illeszkednie kell a délelőtti óvodai élethez,** annak természetes folytatásaként benne is meg kell valósulniuk a Waldorf-pedagógia nevelési elveinek. A pihenő időszak alapvetően eltérő jellegét figyelembe véve, kellő szakmaisággal és alapossággal kell kidolgozni tevékenységeinek egymásutánját.

A **délután fő feladata** a gyermeket a délelőtt folyamán ért élmények feldolgozására, a pihenésre, lehetőleg elalvására szolgáló **nyugodt környezet megteremtése.** Ezért fontos, hogy az aktívabb délelőtt lezárása után a tevékenységek állandó ritmusban kövessék egymást. A hálóhelyek elrendezése, a vetkőzés-öltözés mind nyugalomban, ismert rendben vezetik a gyereket az „álmok-kuckója"felé.

A kisgyerek fokozott biztonságérzete igényli, hogy fizikailag is mintegy **„burkot"** képezzünk köré. Amennyiben külön alvó-helyiség kialakítására nincs lehetőség, a csoportszobában rendezünk be a gyerekeknek kis hálóhelyeket.

Paravánokkal, függönyökkel, a rendelkezésünkre álló bútorokkal különíthetünk el kuckókat, testvéreknek, esetleg barátoknak közösen is.

Az álomba merülés lehetőségét minden eszközzel segíteni kell! Az óvónő melegséget árasztó mozdulatai, hanghordozása teremtik meg a kívánt álomszerű hangulatot. Az óvónő tisztában van a fáradt, aludni készülő gyerek kiszolgáltatottságával, a helyzet intimitásával, így a lehető legnagyobb finomsággal, körültekintéssel és biztos határozottsággal végzi dolgát.

Az előkészületeket még rövid, halk beszélgetés zárhatja, az eltelt nap végig gondolása, előretekintés a szülők érkezéséig, majd végül ima és ének vezethet át a teljes csend és testi-lelki nyugalom állapotába. A pihenés ideje alatt az óvónő halk dúdolásával, jelenlétével veszi körül a gyerekeket. Előkerülhet a varródoboz, javításra váró ruhácskák, hímzés...

A délután jellege a délelőtt folyamán történt **élmények feldolgozását hivatott segíteni,** így ébredés után sem kíván „új élményeket" adni a gyereknek. A nagyobbak, akik nem igénylik már a délutáni alvást, egy hosszabb nyugodt fekvés és a kicsik elalvása után képeskönyvet nézegethetnek, elővehetik körmöcskéjüket vagy segíthetnek az óvónőnek az uzsonna elkészítésében.

A délutánt uzsonna és szabad játék, a búcsúzás zárja.

3.14. Waldorf – óvodánk szervezete, működése

Óvodai nyitva tartások szünetek:

Napi 8 órát meghaladó nyitva tartással működik óvodánk.

Zárások:

- évi 5 alkalommal, a törvény által előírt nevelés nélküli munkanapok alkalmával (a Munkatervben határozzuk meg).
- a nyári zárva tartás ideje alatt, melyet a fenntartó engedélyez.

A gyerek valódi **szomatikus és pszichés szükségletei** ebben az életkorban egyrészt megkívánják a családon kívüli kapcsolatépítés lehetőségét, másrészt mintegy **félnapos**, de inkább négy-öt órás **csoportban tartózkodás** után feltétlenül szükségük volna arra, hogy visszatérhessenek személyes életükbe.

Az óvoda a szülők munkaidejéhez többé-kevésbé alkalmazkodva reggel nyit. Nem túl korán, mert a gyereknek ki kell aludnia magát. (Reggel hét, fél nyolc tájban az óvodák általában nyitva vannak, s fél kilencig lassan minden gyerek megérkezik.)

Ennek az időpontnak a betartását azért kéri az óvónő, hogy a (minimálisan egy órai) benti szabad játékra lehetősége legyen minden gyereknek.

A Waldorf-óvoda igyekszik a szülőket arról tájékoztatni, hogy a gyerek érdeke megkívánná, hogy délben hazamehessen, mert maga a csoportban tartózkodás is fárasztó számára. Az volna a kedvező, ha a gyerekek az ebédet már otthon ehetnék meg s a délutáni alvás után egy sokkal nagyobb és megnyugtatóbb személyes térben játszva és merengve dolgozhatnák fel a délelőtti élményeiket.

"Természetesen ahol erre szociális okokból nincs lehetőség, **ott a családdal közös mérlegelés és döntés után** a Waldorf-óvoda magára vállalja, a gyerek **érdekében a délutáni elhelyezést, szükség esetén más megoldások keresését."** Nagyon szerencsés, ha a gyerek ezt az időt esetleg egy másik családban tölti el, amely egy vagy több gyereket fogad a csoportból. Amennyiben ilyen áthidaló megoldás nem lehetséges, akkor nagy gondot kell fordítani arra, hogy ezeket **a délutáni órákat**, amit a gyerek az óvodában tölt, **csak a megfelelő feltételek mellett vállalja magára a Waldorf-óvoda!**

Külön óvónő(k)re van szükség és a napirend egészének gondos átdolgozására. (Semmiképpen sem jó, ha a délutáni program abból áll, hogy a gyerek szüleit várja, miközben a többiekért már jönnek!)

Ebédeltetés, lefekvés és külön délutáni program szükséges. Művészeti tevékenykedésre, nagyobb háztartási munkákra van ilyenkor lehetőség (befőzés, gyapjúfeldolgozás, mosás, vasalás, stb.), de ekkor is **mindenképpen legyen a napnak közös befejezése a gyerekekkel.**

A ritmikus váltásokba és változásokba tartoznak a **pihenők és a szünetek**, ugyanúgy, ahogy az alvás hozzátartozik az emberi természet ritmusához. Negyedévenként szüksége van a gyereknek legalább kéthetes szünidőre, amikor a gyerek az óvodában szerzett tapasztalatait beleviszi saját életébe és feldolgozza.

A kifáradás hosszabb idő után többek között **irreverzibilis dekoncentrálódási** folyamatokat is elindíthat.

3.15. A Waldorf – óvodai élet tevékenységi formái

Háztartási, kerti munkák, kézművesség

A gyerekek minden tevékenysége az óvónő jelenlétében vagy tudomásával folyik. Teljes figyelemmel és mindig érdeklődve kíséri a Waldorf-óvónő a körülötte zajló eseményeket. Minden, a csoport életéhez szükséges munkát (öltöztetéstől kezdve a takarításig) az óvónő végez, a gyerekek előtt.

Alapelv, hogy az óvodai időben az óvónő semmit se csinál, amit gyerekek nem utánozhatnak. (Ezért az adminisztrációs munkára és a szülőkkel való beszélgetésre a gyerekekről csak a gyerek távollétében kerít sort.)

Tudatában van annak, hogy valamennyi tevékenysége inspirálja és táplálja a gyerek szabad játékát. Igyekszik úgy dolgozni, hogy a gyerek szívesen kapcsolódjon be a munkájába, őt utánozva. Biztosítania kell azonban, hogy a gyerek – fejlődési fokától és életkorától függően rövidebb, vagy hosszabb idő múlva – a munka jellegű tevékenységek után visszataláljon a kortársaival való spontán játékba.

A Waldorf-óvónő által **végzett háztartási és kerti munkák** zöme hasonlít egy régi, hagyományos háztartás munkáihoz, ahol nem gépek működnek, hanem az emberi kéz dolgozik.

E tevékenységek különbözőek lehetnek:

- **a mindennapi munkák** (vásárlás, sütés, főzés, asztalterítés, ételosztás, mosogatás, rendrakás, virágöntözés, állatgondozás, takarítás)
- **heti visszatérő munkák** (mosás, vasalás, varrás, játékszer javítása, évszakasztal „felújítása")
- **havi, évszakonkénti munkák** (veteményezés, aratás/betakarítás, befőzés, gyapjú feldolgozása, selyemfestés)

Ezeket a **munkákat** az óvónő a (benti és kinti) szabad játék ideje alatt végzi, **egymást átható ritmusokban**. A gyerekeknek lehetőségük van a különböző folyamatok átélésére:

Példaként: Egy ilyen **tevékenységi kör** az ültetés vagy palántázás, a termések leszüretelése, a befőzés, vagy a gabonák feldolgozása, mely tevékenységek többrét és természetes módon épülnek be az óvoda mindennapi életébe.

Megjegyzés: Háztartási munkák = Külső világ tevékeny megismerése

Ősszel a gyerekek – a saját kézzel varrott – kis filczsákokban hazaviszik a búza vagy egyéb gabonafajta magvait. Ezeket egész télen át őrzik tavaszig, amikor visszahozzák őket. A tavasz ünnepe alkalmával elültetik a magokat egy tálkába és így megismerik a csírázó búzát. Kiránduláson vagy a kert elkülönített részén látják, amint a búza növekszik, kibontja kalászát, majd megsárgul. Talán módjuk van az aratást is szemügyre venni, s az aratás után a tarlón elhullott kalászokat felszedegetni. Az óvodában aztán kibontják a magot a héjából s üvegekbe gyűjtik. Az óvodában, kis kézi-malmokon ledarálják a magokat, s a sárgás magból fehér liszt lesz. Néhányan, több kis csoportban talán a boltba is elmennek, és ott vásárolnak még búzát, rozsot, vagy más egyebet. Látják, amint a boltos méri az árut, s az óvónő fizet. Víz, só, kovász és még ki mit szeret bele – maguk gyúrják, dagasztják a tésztát, s kis cipókat szaggatnak, majd letakarva kelni hagyják, s a sütőbe (kemencébe) teszik. Hamarosan az egész óvodát betölti a sült kenyér illata. A kész, de még meleg cipót felvágják, megvajazzák és megeszik.

A gyerekeknek lehetőségük van különböző feldolgozó folyamatok átélésére is. Például: Gyapjút mostak, majd szárítottak a szabad ég alatt, ezután behozzák a tiszta gyapjút, majd elkezdődik a megmunkálása: kártolás és fonás, amit az óvónő egy rokkán végezhet, miközben énekel vagy mesél az őt körülvevő gyerekeknek.

A fonás jó, nyugodt hangulatot keltő munka, főleg a téli időszakban. A gyerekek elkérhetik a kész fonalat és az ujjukkal csomózhatnak, fonhatnak, horgolhatnak vagy esetleg az úgynevezett „körmöcskén" hosszú köteleket kötnek belőle.

Mindaz, ami elkészült, felhasználható a játékukhoz, például lókantár is lehet belőle. Meleg időben sor kerülhet a gyapjú színezésére is, nemezelésére is, labdákat is így lehet készíteni. A színezett és nyers szín" gyapjút később képkészítésre vagy kis figurák, állatok készítésére is használhatják.

A gyerekek számára így különös hangsúlyt kap a **kézművesség,** mint elemi játékkészítési lehetőség. A kézimunkához tartozik továbbá a szövés: az óvónő egy nagy szövőkereten dolgozik, miközben a gyerekek számára kicsi keretek vannak, amelyeken az ujjukkal kis terítőt vagy tarisznyát szőnek.

A varrást, a hímzést valamint a speciális eszközöket (körmöcske, szövőkeret) igénylő munkákat is nagy kitartással végzik az iskolába készülő gyerekek az utolsó óvodai évükben. Az óvónő itt is példaként szerepel, aki játékokat készít a gyerekek

jelenlétében. Nem csak a gyapjú és a különböző textilek képeznek jó alapanyagot a játék készítéséhez: fadarabból, ágakból vagy gyökérből házikót, hajót, autót, bababútorokat lehet készíteni. Így sor kerül kalapácsolásra, fűrészelésre, reszelésre, csiszolásra igazi szerszámokkal a satupadnál.

Megjegyzés: Kézművesség = Külső világ tevékeny megismerése

A kicsik, akiknek még nem szabad az ilyen munkákat végezni, a munka jellegű tevékenységek körül egy teljes játékvilágot építenek ki: például várják a fűrészport, amit összesöpörnek, elszállítanak, majd „fűzéshez" használnak a babakonyhában.

Ezek a folyamatok is érzéki és mégis áttekinthető tapasztalatokkal szolgálnak a külvilág fontos, hozzánk kapcsolódó eseménysorairól.

Honnan van a mindennapi kenyerünk?

Honnan van a méz, a viasz (kréta, gyurma, gyertya)?

Honnan van a ruháink alapanyaga (gyapjú)?

Honnan vannak az építészet anyagai (agyag, homok, fa)?

Hogyan lesz mindezekből az emberi életet szolgáló dolog?

Ezek a kérdések átszövik a Waldorf-óvodás mindennapi életét és meghatározzák az óvónői munkák tartalmát; így a választ a gyerek számára saját **érzéki tapasztalata**, s nemegyszer saját – az óvónőt utánzó – **tevékenysége** adja meg.

Mese – bábozás – babázás

A mese

Ahogyan a gyerekek az ősi kézművességekben valóságos folyamatokkal megtapasztalható módon találkoznak, s így az óvónői munkában átélhetik a valóság változásait (ahol a minőség függ a szakszerűségtől és következetességtől és mérhetővé válik az eredmény), ugyanúgy a mindennapi **mese** is – másfajta, belső úton – **bepillantást jelent a gyerekek számára a valóság világába,** amely megfelel mágikus világképüknek.

Az óvodáskorú gyerekre jellemző, hogy számára egy lénynek a külseje tükrözi belső lényegét: a gonosz egyenlő a csúnyával, a jó mindig szép vagy csak el volt varázsolva. A gyerek számára az is természetes, hogy harcot kell vívni, helyt kell állni ahhoz, hogy valami jó bekövetkezzék.

A Waldorf-pedagógia úgy látja, hogy sok igazság rejlik az **eredeti népmesékben**, mert olyan **lelki-szellemi értékekről** és példakép erejű emberi fejlődési folyamatokról szólnak, melyek éppen olyan igazak, mint az érzékelhető világ tényei.

A Waldorf-óvodában a mesék mindig az aktuális ünnepkörhöz, évszakhoz kapcsolódnak. Az óvónő **hosszabb időn keresztül**, legalább egy hétig meséli fejből szóról-szóra ugyanazt a mesét. Az ismétlés nem unalmassá teszi a mesét, hanem elmélyíti az azonosulást és a megértést. Belső képként (tájkép-szerűen) jelenik meg a mese a gyerekben. Az **érdeklődése és biztonságérzete nő,** s örül, ha tudja, hogy mi következik. A gyerek érzelmei előre látható sorrendben jelennek meg és így élvezi a gyerek a feszültséget is, majd a feloldást.

A meselés a mindennapokba beépített szertartás, mindig **ugyanabban az időpontban**, mindig **ugyanazon a helyen van,** és **minden gyerek egyformán résztvevője**. Mindig ugyanazok a gesztusok és események adják meg a jelet a mesekezdésre; például: az óvónő halk lantjátéka, mialatt a másik óvónő meggyújtja a gyertyát, kialakul a kör és egy közös ének után megszólal a mese.

A mesemondás fejleszti a gyerek **érzelmi, értelmi és anyanyelvi** képességeit egyaránt.

A Waldorf-pedagógia az idegen nyelv tanítását csak az iskolában, de ott már az első osztálytól kezdve (egyszerre két idegen nyelven is) helyesli. Az óvodáskorú gyereknek szüksége van arra, hogy a környezetében beszélt „anyanyelvét" minél biztosabban tanulja meg.

Különös hangsúlyt élvez a Waldorf-óvodában az a **szókincs, amely segíti a belső képek kialakítását,** – mint például az eredeti népmesék szókincse s képei – és felidézi a fogalmak érzelmi töltését, amely mindig sokszínű és többrétegű. Nem csupán a megnevezés mint az érdeklődést lezáró magyarázat a fontos, hanem az is, hogy érzékelhetővé, átélhetővé váljon a tartalom.

Megjegyzés: Anyanyelvi nevelés

Olyan régi szép szavakon megszólaló mesét is szívesen mesélnek az óvodában, amelyeket nem szükséges azonnal értenlük az óvodásoknak. Jó, ha a gyerekek csak **sejtik** a szavak jelentését, – de az érzelmi töltés ilyenkor is jelentős – és majd idővel tisztul az értés.

Az óvónők nagy értékűnek tekintik a gyerek alakuló világképét. Ha a gyerekek megosztják az óvónővel még képlékeny világnézetüket, amely sokszor kevés információból következtetve és ezért hiányosan alakult ki, az óvónő **nem javítja ki** feltétlenül állításaikat a tudomány legutolsó eredménye szerint. A nyitott és eleven kérdésként átélt képzeleteket meghallgatja, esetleg feltesz egy kérdést, de csak ha nem zavarja így a gyerek mesélőkedvét, melyben megnyilatkozik belső titkairól.

A bábozás és a babázás

A vegyes életkorú csoport összetétele igényli a gondos mesekiválasztás mellett a pedagógiai segítséget is arra, hogy egy egyszerűbb mesét örömmel tudjanak végighallgatni és követni a nagyobbak, és egy hosszú komplikáltabb mese alatt (amit mondjuk a születésnapja alkalmával választhat a gyerek) ne fáradjanak el a kicsik. Segítség lehet a **bábozás,** amelyre egy ünnep alkalmával is sor kerülhet.

A Waldorf-óvoda bábszínházának bábui nem kézi vagy kesztyűbábok, hanem úgynevezett álló bábok, vagy marionett figurák. Ezeket az óvónő az asztal mögött ülve vagy állva, takaratlanul vezeti az asztalszer" színpadon vagy felülről zsinórral mozgatja, ha marionett. Az óvodást nem zavarja, hogy látja a báb mozgatóját – ellenkezőleg, ez számára érzelmi biztonságot nyújt.

Másfelől az óvodás jobban, mélyebben azonosítja magát a kívülről vagy felülről láthatóan vezetett teljes figurával, mint a sokszor csak derékig látszó „belülről" megelevenített, önálló életre kelt bábbal.

A Waldorf-óvoda bábjai általában **saját készítésűek**; a leggyakrabban a szülőkkel együtt készítik az óvónők, esetleg a nagyobb gyerekekkel – mint ahogy az összes többi játékállatot és lényt, törpét, babát is. A **bábuk arca csak nagyjából kidolgozott,** hogy helyet és teret adjon az intenzív gyereki projekciónak. Színes selymekkel letakart, kellékekkel berendezett asztalon, a képzeletre támaszkodva valamilyen utat jár be a gyerek a hőssel együtt.

Amellett, hogy a bábozás erősíti a gyerek figyelmét, színeivel, mozgásaival alátámasztja a gyerek belső képeit, aktivizálja őt, indíttatást ad arra, hogy a szabad játékban ő maga is fölépítsen egy tájat, anyagokat és bábként használható figurákat keressen, vagy készítsen, s végül előadja bábszínházát a többieknek is.

Egy ilyen – a gyerek által felépített és elmesélt bábjátéknak különleges varázsa van. Sokszor több gyerek vesz részt az előadásban, és az ő „függöny mögötti"

kommunikációjuk rendkívüli **szociális teljesítmény,** mert mindent a sokszor „rögtönzött", az adott pillanatban kitalált mese fontosságának és folyamatosságának rendelnek alá a bábozók. Olyan is előfordul azonban, hogy az óvónőt kérik, hogy ő meséljen, miközben ők előadják, a még mindkét fél számára (mesélő és bábozó) ismeretlen – mert rögtönzött – mesét.

Az előadás folyamatosan születik meg. Ilyenkor mutatkozik meg, hogy **közös képi nyelvben** tudnak gondolkozni a gyerekek az óvónővel. Sokszor már a pici gyerekek is elkezdenek bábozni, de ők még nem mernek, még nem tudnak mesélni. Inkább a nagyobbak állnak elő a saját maguk által kitalált mesével sokszor megdöbbentően gazdag szókinccsel.

Fontos számukra, hogy a meséléssel és a bábozással kapcsolatos csoportszokásokat ők is betartsák; például: letakarják a felépített színpadot előadás előtt és után is, énekszóval vagy zenével kezdik, és kísérik, majd fejezik be az előadást.

Sokszor az óvónők saját mozdulataikat figyelhetik meg a bábozó gyereken. Annyira szokássá válik a bábszínház, hogy otthon is – ünnepekkor vagy más alkalommal – nagy örömmel báboznak a gyerekek a családjuknak, rokonaiknak, vendégeiknek, vagy ha más néző nem akad, a babáiknak és kedvenc állataiknak.

Az óvodáskorú gyereknek legyen lehetősége **egy olyan babát** szeretni, amelyre az ő saját „énjét", személyiségének magját kivetíti és barátként vagy játszótársként osztja meg vele minden örömét és bánatát. Egészségesen hat, ha a gyerek ilyen módon feldolgozhatja a számára még érthetetlen helyzeteket vagy más élményeit.

Van olyan Waldorf-óvoda, ahol minden gyerek részére készítenek az óvónők a szülőkkel együtt egy-egy ilyen **babát.** Ezek az úgynevezett „Waldorf-babák" körültekintő gondossággal készülnek: a szabástól a baba feltöltöztetéséig bezárólag. Figyelembe véve azt, hogy minden, ami a gyerek kezébe kerül az esztétikán túl, jó minőségű, minta értékű legyen, nemcsak a természetes anyagok (pamut, gyapjú) használatát tartják fontosnak a Waldorf-óvodában, hanem a testarányok (fej-test arányai) pontos betartására is törekednek, s a színeiben (test, haj, ruha), az arckifejezésben finom, lágy harmónia tükröződjön a „kedves játékbabából". Mind ezáltal szabad teret kaphat a gyerek fantáziája és képzelete.

Zene – ének – vers

A zene

A Waldorf-pedagógiára jellemző, hogy mindig a gyerekből indul ki, mégpedig abból a fejlődési szakaszból, amelyben a gyerek éppen van. **A kisgyerek teljesen másképpen hall**, mint a felnőttek, mert más tudatállapotban él. A zene éltetően hat, életerőt adva, de lehet káros hatása is.

A jó zene a csendből indul ki, és a gyerekek is csak oldott, nyugodt légkörben kezdenek el énekelni, nyugtalan környezetben nem. **A műszaki zajoktól és a tömegkommunikációs eszközök hangáradatától kímélni kívánja a Waldorf-pedagógia a kisgyereket**. A gyerekeknek meg kell tanulniuk csendben lenni, hallgatni, hangot várni. Nagy zajban, a szabad játék közepén, önkéntelenül is elcsendesednek, ha az óvónő elkezd zenélni, énekelni.

Főként a **kvint intervallumú**, és a **pentaton zene** nyugtatja meg őket ebben az életkorban. Fontos, hogy a gyerek **fel tudja fedezni, hogy honnan erednek a különböző hangok**.

A zenélő embert akarják látni, a hangszert, a mozgásokat, a zenélő érzéseit, koncentrációját. (A gyerek érezze, hogy az ember hibázik is, de tudja kezelni a hibát. A kazettánál ez nincs így, hisz az mindig tökéletes, sohasem hamis.)

A Waldorf-pedagógia **nem használ** kazettát, magnót, s más **technikai eszközöket** (mesehallgatásra se ajánlja őket), mert fontosnak tartja, hogy a gyerek **mindig emberrel kapcsolatosan élje meg** a dolgokat, hogy érezze, a hang ott keletkezik, ahol valaki zenél, mesél.

A hallás nemcsak a fülben zajlik. Szétárad. A gyerek az egész testében érzékel, és hall, ezért kezd el a zenére rögtön mozogni, táncolni. A zenéhez közvetlenül kapcsolódik a mozgás.

A gyerekeknek nagy szükségük van a különböző csengő-zengő hangokra, ezért fontos, hogy több különböző hangszer legyen az óvodában elérhető közelben: kis rézharangok, harangjáték, xilofon vagy gyerek-hárfa, csörgők, botok, pengetős vagy fúvós hangszerek. A hangszerek segítségével a gyerekek érzékelhetik a különböző minőségeket. (Meg lehet hallgatni, hogy a sok összeütögetett fadarab mind

különbözően szól; össze lehet hasonlítani ezeket, majd esetleg egy ezekkel zenélő zenekart alapítani.)

A gyerekek életkoruktól függően más és más hangszert használnak.

Az ének

A mesejátékok teljes élményt nyújtanak a gyerek számára, hiszen a történethez játszhat egy hangszeren, és mozoghat is. A zenélés, az improvizálás, ugyanúgy, mint az **éneklés** a Waldorf-óvoda napirendjének szerves része. A **mindennapos tevékenységeket** – a különböző munkákat is – gyakran **kíséri** ének és vers. Bizonyos helyzetekhez szokásszerűen fűződik egy-egy az alkalomhoz illő dal vagy vers, amely a gyerek számára mintegy jelzi, hogy az óvónő éppen mit csinál (például: sütésnél, cipőkötésnél, rendrakásnál, ételosztásnál, mesélésnél). Így az énekszó belevonja a gyereket az óvónő tevékenységébe anélkül is, hogy most éppen részt venne az adott helyzetben. Máskor már része volt benne, s majd újra lesz még.

Az óvodában csak **egy szólamban**, és – mint a gyerekek – **magas hangon** énekelnek az óvónők.

A vers

Nem elsődleges cél az, hogy minél több verset vagy dalt tanuljanak meg a gyerekek (spontán folyamat) hanem, hogy ritmizált beszéddel és énekelve, az óvónő olyan hangulatot teremtsen, ahol az ének és a vers az öröm, a tisztelet és a belső világ kifejezése.

A nap folyamán azonban olyan helyzetek is vannak, amikor a vers és a dal szertartás elemeként szerepel.

Például: **Kézmosás után** a frissen mosott tenyerekbe az óvónő illatos olajat cseppent, verssel, dallal kísérve. Minden gyerekhez külön – külön szól, az őt megillető egyéni hangon, miközben testi „dajkáló" közelséget teremt meg egy-egy lovagoltató- vagy ujj-játék segítségével. Ez a napnak – mind a gyerekek, mind az óvónő számára – kiemelkedően fontos része, mert érzelmileg nagyon intenzív és személyes mozzanat.

A vers és a dal legnemesebb formáit használják, mint asztali áldást és hálaadást, mint születésnap vagy egyéb ünnep köszöntését, vagy mint mindennapi fohászt a meggyújtott gyertya bensőséget teremtő eleven fényénél, a **reggeli körben és az elbúcsúzáskor.**

Mese előtt és mese után is dallal vagy verssel jelzi az óvónő, hogy kiemelkedő esemény kezdődik, végződik éppen a napi életben.

A mesék, versek, és dalok kiválasztása, összeállítása az óvónő **folyamatos, állandófeladata.** Az adott évszakhoz, az ünnepkörhöz igazodván, a csoport összetételének megfelelően, elsősorban **népi forrásokból keres igazi meséket, verseket és dalokat.** Azzal is megpróbálkozik, hogy történetet találjon ki, meséket verses formába ritmizáljon, vagy már meglévő vershez dallamot komponáljon, esetleg új dalokat írjon. Mindezekben arra törekszik, hogy a zeneiség, a tempó, a ritmus, a dinamika és a hangzás sokféle változásban jelenjen meg, így kelt a gyerekben örömteljes, frissítő indíttatást arra, hogy megszeresse a szép beszédet és éneket. Megjegyzés: Anyanyelvi nevelés

Az a tapasztalat, hogy a gyerekek ezeket a kifejezési lehetőségeket szívesen használják fel szabad játékukban, és gyakran otthon is, szabadon, önkéntesen. Mindezzel sok esetben a logopédiai korrekció is megelőzhető.

A vers- és a dal örömteli elsajátítását szolgálja az is, hogy a gyerek **sohasem kényszerül arra, hogy egyedül szerepelve kelljen egy verset vagy dalt előadnia.** Mindez csak az óvónő és a csoport védő burkában történik.

Szép mozgás – a ritmikus játékban és az euritmiában

A ritmikus játék

A kisgyerek saját test- és térérzékelésének elmélyítésében, a ritmusos mozgások átélésében, a mozgásformák harmonizálásában és a mesei jelenetek megelevenítésében jelentős szerepet játszik a mindennapos ritmikus játék.

Ez a tevékenység, amely naponta 15-20 percig tart, a kisgyerek közvetlen utánzóképességére épül. (Mozgást látva, érzékelve ő is együtt szeretne mozdulni a környezetével.)

Jellemző erre az életkorra, hogy a gyerek **bizalommal követi az óvónő mozdulatát** anélkül, hogy előre tudná, milyen célból végzik azt. Mozgásnyelvről is beszélhetünk. Egy dalt énekelve vezeti az óvónő a gyerekeket arra a helyre, ahol majd együtt tudnak mozogni és táncolni.

Az életkorukból adódóan a gyerekek nem körformában, hanem inkább **fürtformában** csoportosulnak az óvónő köré, miközben ő elkezdi a játékot. Mondókákat, verseket, dalokat mozgással kísérve, egy történetbe ágyazva játszik el az óvónő, mindig az aktuális ünnephez és évszakhoz kapcsolódva (például: a paraszt kimegy a rétre szántani és aratni, elviszi a lovát a kovácshoz patkolni, megfigyeli a gólyát, fecskéket vagy a méhecskéket, végzi a munkáját, törpékkel találkozik, táncol velük.... stb.).

Fontos, hogy a természet élete és az emberi munka sokféle szempontból jelenjen meg ebben a mozgásnyelvben, s ezt az élményt a vers és a dal zeneiségével és tartalmával megfelelően egészítse ki.

A napnak ebben a szakaszában lehet helye például: a betlehemezésnek, a mese dramatizálásának vagy a születésnap megünneplésének is.

Az óvónő mindig úgy állítja össze a ritmikus játékot, hogy benne frissítő változásban jelenjenek meg az erőteljes és gyengébb, illetve a nagy és egészen finom mozgások, a vidám és komolyabb hangulatok.

Lehetőleg mindig váltakozva kövessék egymást a gyors és lassúbb mozdulatok. Az óvónő megpróbálja a gyerek testét (és lelkét egyaránt) úgy mozdítani, hogy **utasítást ne kelljen adnia.** Ennek ellenkezője a Waldorf-pedagógia szerint zavarná a gyereket abban az **álmodozó és önfeledt** tudatállapotában, amely erre az **utánzó** gyermeki korszakra jellemző.

Az óvónő egyszerűen mozdul és énekel, úgy mintha ott helyben találná ki, mesélné el az egészet és az óvodások szabadon kapcsolódnak be és követik őt ebben a ritmikus játékban.

Helyet kaphatnak itt a szabályosabb gyerekjátékok is ugyanúgy, mint a körtáncok, de mindent át kell, hogy öleljen a tartalmi összefüggés és ennek egy WALDORF-szokásrenden alapuló felépítettsége.

Semmi sem történik öncélúan, minden része kell hogy legyen az egésznek, hogy mondanivalójával, tartamával azt szolgálja.

A tartalom mindig változik, természetesen az ünnepkört követően, de legalább két hétig naponta ismétlődik egy-egy ritmikus játék.

Az euritmia

A hétnek mindig ugyanazon a napján euritmia tanár jön az óvodába, és a ritmikus játék idejében elemi euritmiát tart. A gyerekek jól ismerik őt, sokuk már az óvodáskort megelőzően találkozott vele, és nagyon várják.

Az euritmia mozgás-művészet, mely szintén Rudolf Steiner nevéhez fűződik. Körülírható, mint látható beszéd, látható zene. A Waldorf-iskolákban **pedagógiai euritmiát** tanítanak, ezenkívül van még **művészeti euritmia,** ami színpadon jelenik meg, és az orvostudományban használt terápiás lehetőség, a **gyógyeuritmia.**

Az euritmia a hangzókat, hangokat, intervallumokat speciális mozdulatokkal fejezi ki, s így képez szabályos, testi „gesztus-nyelvet". Míg a ritmikus játékban az óvónő olyan mozdulatokat használ, amely minél inkább a természetes mozdulatokat kívánja utánozni (például az aratást), addig az euritmia inkább azokkal a mozdulatokkal játszik el, amelyek a beszéd-, nyelv- és zene szerkezetével függnek össze.

Az euritmia, a tánc, a ritmikus játék **szép harmonizált mozgást hívnak elő** a gyerekből. Ezt belső érzésből, a tartalomból, egy felnőttet utánozva hozzák létre.

Versre vagy dalra való önálló dramatizálással, tornával, gimnasztikával csak a Waldorf-iskolában találkozik majd a gyerek.

A Waldorf-óvodapedagógia szerint az óvodáskorú gyereknek elég **természetes mozgást** jelent a benti és kinti játék és a napi „szép mozgás". A ritmikus játék és az euritmia mellett a gyerekeknek megfelelő mozgásfejlődésük érdekében a mindennapi benti és kinti játékban egyaránt lehetőségük nyílik az életkoruknak megfelelő **természetes játékos mozgásokra:** futásra, ugrásra, dobálásra, kúszásra, csúszásra, mászásra, függeszkedésre.

Ezért is célszerű a csoportszobát könnyen mozgatható, többfunkciós bútorokkal, például padokkal is berendezni. Így lehet csúszni, mászni, kúszni az asztalok, székek és padok között, alatt és csúszni vagy egyensúlyozva járni a padokon.

A teremben kötött labdákat, babzsákokat is találhatnak a gyerekek. Az udvaron is lehetőséget kell teremteni a mászásra, függeszkedésre. Egyensúlyozni lehet egy farönkön is és ezt a célt szolgálják (az udvari játékszerek közül) a gólyalábak is. Mindez fejleszti a gyerekek testi erejét, ügyességét.

Megjegyzés: Anyanyelvi nevelés

Ahol megfelelőek a körülmények, ott alkalom nyílik az udvari játék idejében, néha azon túl is az óvoda környékén kisebb vagy nagyobb sétákra, kirándulásokra.

A séta, a hegymászás, fára mászás, stb. fejleszti a gyerek állóképességét, testi ügyességét és kedvezően hat az egészséges fizikai test kialakítására.

Képalkotás és formázás

Hetente egyszer a Waldorf-óvodában lehetősége van minden gyereknek arra – általában a szabad játék ideje alatt -, hogy **a rajzolásban, festésben, gyurmázásban és a gyapjúkép készítése** folyamán alkotó- és formáló készségét fejlessze. Így rendszeresen tapasztalhatja meg a különböző minőségeket. A hét minden napjához kötődik egy-egy művészeti tevékenység. (Eltérések lehetségesek.)

Hétfő – rajzolás

Ez a tevékenység segíti a hétvége utáni visszaérkezést az óvodába, és a gyerekek gyakran rajzolják le hétvégi élményeiket. Méhviaszból készült (ezért illatos), élénk, telített színű téglácska alakú krétáka a rajzeszközök. A kisebbek kis kosárkában a három alapszínt találják a rajzlap mellett. A nagyobbak már több színt használhatnak, az iskolába készülők pedig már vastagabb ceruza formájú viaszkrétát is kapnak. (Mivel az óvodás keze még nem alkalmas a „három ujjas" ceruzafogásra – ilyen fogás esetén ugyanis a kéz görcsössé válik – ezért kapnak vastagabb téglácska alakú krétákat a kisebb gyerekek.) Így szabadon futnak le a mozgásos impulzusok, az életkornak megfelelő, nagy érzelmi telítettséggel.

Témához nem kötötten, önállóan tevékenykednek a gyerekek, majd amikor befejezik a munkájukat, az elkészült rajzokat odaadják az óvónőnek, aki minden gyerek számára külön mappába gyűjti össze azokat. Az óvodáskor végén majd valamennyit ajándékként hazavihetik a gyerekek.

Az óvónő maga is rajzol időnként a gyerekek előtt: plakátot készít, vagy olyan képet rajzol, melyben a kivágott mozgatható figurákkal egy mesét is el lehet játszani.

A Waldorf-óvodapedagógia a gyerekrajzokat üzenetnek tekinti, amit a gyerek ad a fejlődéséről. A gyerek rajzaiban nemcsak az figyelhető meg, hogy a képek egyre finomabbak és szebbek, s hogy egyre jobban ábrázolja az őt körülvevő tárgyi világot s a lényeket, hanem a gyerek egész testi és lelki fejlődése tükröződik

olyan pontosan, hogy az arra képzett óvónő leolvashatja belőlük a gyerek fejlettségi szintjét, esetleg hiányosságait, speciális szükségleteit.

Kedd – gyapjúkép készítés

Ez a technika átmenetet képez a kézimunkához tartozó gyapjúfeldolgozás, a plasztikus formálás és a kép-alkotás között. Sok színnel megfestett, kártolt gyapjút filclapokra lehet tenni és így képet készíteni, ami a rajzolás és festés tapasztalatait kiegészíti.

Rajzoláskor kemény viaszkrétával, kemény lapon dolgozik a gyerek, festésnél vízfestékkel vizes alapon fest, levegős gyapjúból „levegős", kevéssé kontúros képet tud készíteni.

A gyerekek minden héten lehetőséget kapnak egy ilyen kép készítésére, ami egy rövid „kiállítási" idő után szétszedhető és ugyanabból az anyagból következő alkalommal is lehet képet készíteni.

Havonta egyszer az óvónő szintén készít egy nagyobb képet az ünnep témájával kapcsolatosan, és így a gyerekek láthatják a fejlettebb technikát, amit az óvónő használ: Szépen előkészíti, fésüli a gyapjút, színek szerint rendezi egy kosárba, mielőtt elkezdené a munkáját. Ezek után úgy kezdi a képet, hogy először különböző színekkel „befesti" a hátteret, majd egyre több nagyon puha, vékony réteget felhasználva alakulnak ki a tárgyak, lények a képen. Csak egy bizonyos távolságból hasonlít az egész egy „rajzolt" képhez.

Szerda – gyurmázás, plasztikus formálás

A csoportszobában a formázáshoz a Waldorf-óvodások élénk, telített színű, a kéz melegétől megpuhuló méhviasz lapocskákat használnak. (Míg a agyag hőt von el az azzal tevékenykedő kezétől, addig a viasz megpuhulása után maga is átmelegszik, s mintegy hőt sugároz. A kisgyerekkori érzékelés szempontjából ez a különbség nagyon fontos.)

A gyerekek mindent formálhatnak, amit akarnak: gyertyákat díszíthetnek, egész vékony, kevéske viasszal; kialakíthatnak egész kis játék-világokat is tárgyakkal, állatokkal, emberi figurákkal. Az elkészített munkákat az évszakasztalhoz, a megfelelő helyre teszik, vagy karácsonykor, mint egy kis betlehemest, ajándékba hazaviszik a szüleiknek.

Az udvaron – főleg a meleg időszakban – a homokkal és vízzel való játék indítja a gyereket „természetes agyagozásra".

Nagyon fontosnak tartja a Waldorf-óvodapedagógia, hogy a gyerekek megtapasztaljáka föld, víz, hő és egyéb természetes „elemi" dolgok minőségét közvetlenül, kipróbálják az anyag és a saját maguk lehetőségeit.

Télen hóvár építésre, hóember készítésre és hóval való mindenféle játékra kerül sor a kinti szabad játékban.

Csütörtök – a sütés, mint formálási tevékenység

A hetenkénti kenyér vagy cipósütés alkalmat ad tésztával dolgozni, azt kiformálni és megsütni. Alapvető formák jönnek létre: kör alakú vagy hosszúkás cipó, „kígyók", rudak, csigák, fonott kalácsok, koszorúk.

Az óvónő az ünnepekhez kapcsolódóan különböző, **egyszerű** formákat alkalmaz a sütésnél. Ezek az évköri változásban ilyenek lehetnek:

- Szent Mihály időszak: kard vagy sárkány
- Márton ünnep: perec vagy liba, törpe, manó
- Advent: karácsonyi sütemény, mézeskalácsforma
- Szent Miklós: fehér ló
- Farsang: a témához tartozó forma
- Húsvét: kakas
- Mennybemenetel: csillagok
- Pünkösd: galamb
- Nyári ünnep: rózsák

Ezek a formák (miután mind nagyon egyszerűek) időnként visszaköszönnek a gyerekek sütemény formáiban, de emellett mindent kipróbálhatnak a gyerekek, és nagyon változatosan élnek is ezzel a formázási lehetőséggel.

Nagyon fontos, hogy az óvónő körültekintően készítse elő a sütést, és olyan szokásrendszert alakítson ki, amely megteremti a feltételeket ahhoz, hogy végig szépen, nyugodtan haladjon a munka: kézmosás után, fehér köténben, felhúzott ingujjal ülve az asztalnál lehet elkezdeni dolgozni, ahol belisztezzük a munkafelületet és az óvónő a gyerek kezébe adja a tésztát.

Péntek – festés

Ugyanúgy, mint a sütés, a festés is nagyon körültekintő előkészítést, majd rendrakást igényel. Az óvónő elrendezi a helyet: összeállítja az asztalokat egy bizonyos formára, letakarja viaszosvászonnal és a megszokott sorrend szerint rendezi be a gyerekek munkahelyét: rajztáblákat, szivacsokat, vizes üvegeket, majd festékeket rak az asztalra.

A jó minőségű, akvarell papírt a gyerekek vízbe mártják, majd kiterítik a rajztáblákra. Az óvónő énekelve kezdi osztani a nagy széles ecseteket, amelyekkel a gyerekek jó minőségű akvarell színeket helyeznek el, s futtatnak szét a papíron. (A három alapszínt kapják meg a gyerekek és ezekből tudják a vizes papíron „kikeverve" előállítani a többi színt.)

Fontos, hogy a tevékenység a színből, a színélményből indul ki és kontúrtalan. A hatás: egymásba folyó színhatárok.

Az a rajzolásban is megfigyelhető folyamat, hogy tükröt mutat az elkészült kép a gyerek saját világélményéről és fejlődéséről, a festésénél is megfigyelhető.

A gyerek szabadon dönti el, hogy melyik színnel fest és, hogy mikor van a munkájának vége.

Befejezéskor egy festőszekrénybe viszik a rajztáblákat, ahol majd megszáradnak a képek, amelyek szintén a gyerekek mappájába kerülnek. Ahogyan az előkészülésnél is segítettek a gyerekek, ugyanúgy részt vesznek az ecset és a szivacsok kimosásában, a víz cserélésében, – majd amikor az utolsó kis csoport is befejezte a képeit, a rendrakásban és az üvegek kimosásában is.

A festésnek ez a fajta, az életkor sajátosságainak megfelelő megközelítése vezeti el a gyereket későbbiekben a valódi ábrázoló tevékenységig az iskolában.

Igazi festményekkel is találkoznak az óvodások. Különböző ünnepekhez tartozó reprodukciókat tesz ki az óvónő a falra és az évszakasztalon képeslap formában változó tartalommal mindig jelen vannak a képek. Születésnapi ajándékként az ünnepeltnek az óvodástársai választanak ki az óvónő gyűjteményéből egy képeslap nagyságú festmény reprodukciót.

Szabad játék

Ahogy már többször szóba került, **a gyerek szabad játéka kiemelt fontosságot élvez a Waldorf-óvodai élet tevékenységi formái között.** A megfelelő tanulási forma ebben az életkorban **nem** az úgynevezett játékos tanulás: hanem a **valódi tapasztalatszerzés,** melyre a Waldorf-óvodai élet egésze ad lehetőséget.

A szabad játék idejében végzett munka jellegű tevékenységek az udvari játék, a kerti munka vagy a séták, kirándulások. A játék mellett a gyerekek rácsodálkozhatnak a természetre, az évszakoknak megfelelő változásokra.

A Waldorf-óvodai napirendben **minimálisan** kétszer, egy-egy óra szabad játékra van ideje a gyereknek. Ezzel biztosított a kisgyerek szükségleteiből fakadó játék igényének kielégítése az óvodában.

Ez alatt az idő alatt látóterükben az óvónő különböző munkákat végez (háztartási, kerti, kézműves tevékenységben). Az óvónő feladata, hogy a munkája körül olyan hangulatot áradjon szét, hogy a gyerekek ebben a meleg, derlt sugárzó légkörben, „mint egy burok alatt" érezzék magukat, s így folytathassák a játékot.

Arra is van lehetőség, hogy a gyerek rövidebb időre „segítsen" az óvónőnek. **Nem a munka eredménye, a teljesítmény a fontos, hanem az igazi örömet okozó tevékenység folyamata.** A gyerek rácsodálkozva veszi fel az óvoda „életműhely"-nek is nevezhető mindennapjainak mozzanatait és saját helyét megtalálja a csoport élő, tevékeny közösségében. A szabadon játszó gyerekek rendelkezésére állnak a különböző kuckók, állandó vagy ideiglenesen kiépíthető házacskák és az ezekhez tartozó berendezések, a sarokba támasztott bot-paripák vagy a fogasra akasztott palástok, koronák, kardok ugyanúgy, mint a bábsarok bábui és babái vagy a nagy fa és kő építőelemek, illetve a különböző természetes anyagok, bársonyok, vásznak, szőrmék, selymek.

A játékszerek nagy része alapelvszerűen nem részletesen kimunkált, s ezzel is elősegíti a gyerek fantáziájának tevékenységét.

A különböző, természetből származó tárgyak alkalmasak arra, hogy sok mindent jól helyettesítsenek anélkül, hogy rendeltetésükkel ellentétes módon kerülnének felhasználásra.

A gyerek úgy alkalmazza a játékszert és játékbútort, az anyagokat, ahogyan szüksége van azokra: környezetét alakítja, játékvilágát megteremti és annak lakosává válik. Fontos, hogy a felnőtt ezt figyelemmel kísérje és megértéssel kövesse. Az adott helyzetben, megfelelő eszközt vagy ötletet tudjon felajánlani, ha például: a gyerek nem talál be a játék világába, hangulatába, a játék elakad, vagy túl erősen leragad a játszó egy monoton, egyoldalú játékformánál.

Az óvónő törekszik arra, hogy a konfliktushelyzeteket megelőző jeleket észrevegye és ilyenkor időben, tapintatosan belépjen a gyerekek játékvilágába, mint szereplő, aki továbbsegít, majd kilép újra, mintha ott se lett volna.

A probléma megoldását esetleg egy kérdés felvetésével segíti elő, így a gyerekeket, egy általuk megtalált, új folytatási lehetőségre vezeti. A szabad játék ilyen vezetése nem jelenti a tevékenységbe való beavatkozást, és annak irányítását. Azt az érzést kelti a gyerekekben, hogy ők uralják a saját játékukat, egész helyzetüket – és ez így is van.

3.16. A Waldorf – óvodapedagógus feladatai

Waldorf-óvodában felsőfokú, állami diplomával és Waldorf Óvodapedagógiai Szemináriumi végzettséggel rendelkező óvónő vezethet csoportot. Segítőként dolgozhat mellette még átképzésen lévő óvónő. (A továbbképzés minimálisan három éves, amit kiegészít a legalább egy éves tapasztalt Waldorf-óvónő melletti gyakorlati év.)

A csoportvezető Waldorf-óvónő nagy szabadsággal és teljes körű pedagógiai felelősséggel végzi a munkáját a Waldorf-óvodapedagógiai alapelvek szerint.

Az óvónő feladatai összefoglalva

1. A csoportegység benti és kinti berendezéseinek és tárgyainak kiválasztása.
2. Az évi, havi, heti, napi ritmusok folyamatos kidolgozása, a szokásrendszer kiépítése.
3. A csoport egészséges életmódjának kidolgozása és betartása.
4. A különböző tevékenységek megtervezése, előkészítése, levezetése, majd utólagos áttekintése.
5. Az óvodai csoport összeállítása (pedagógiai szempontok szerint).
6. Minden gyerek egyéni fejlődésének megfigyelése és segítése.

7. A szülőkkel való közösségi kapcsolat kialakítása és ápolása, problémák esetén közös megbeszélés és útkeresés.
8. Együttműködés a többi óvónővel. Gyakorlatvezetés vállalása a továbbképzésen lévő óvónők számára.
9. Aktív részvétel a pedagógiai vezetésben, és a kollégákkal való konferenciákon.
10. Együttműködés az orvossal, az iskolával és egyéb szakemberekkel (euritmista, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, konduktor, védőnő stb.).
11. Folyamatos önképzés, továbbképzéseken való részvétel, bekapcsolódás a Waldorf-óvodák regionális, országos és nemzetközi együttműködésébe.

Tervezés és visszatekintés

A Waldorf-óvoda pedagógusai jelentős időt és munkát szánnak arra, hogy következetesen és állhatatosan megformálják és kidolgozzák a maguk munkájának tervszerű egyéni keretét, figyelembe véve a napok, hetek ritmusát, a legapróbb részmozzanatokat és módszertani lépéseket az egész év folyamatában. **A tervezés** a csoportnaplóba rögzítve történik.

A Waldorf-óvónő rendszeres **visszatekintést** végez: mérlegeli, végig gondolja, hogy elképzelései milyen formában váltak valóra. A visszatekintés több szintre vonatkozik: a napra, az adott ünnepszakra, a gyerekek egyéni fejlődésére. A csoport életéről, az éves nevelési terv, valamint tematikus tervek megvalósulásáról a csoportnaplóba reflexió formájában visszatekintő bejegyzést tesz. Általában az óvónő saját magának naplót vezet a tapasztalatairól, megfigyeléseiről, s a problémás helyzetekről. Ezek a feljegyzések azért fontosak, mert a csoportvezető óvónőtől elvárható, hogy a gyermek fejlődési szintjét, problémáit, lehetőségeit folyamatosan kövesse az óvodaérettség és az iskolaérettség között. A gyermekek fejlődéséről a megfigyeléseit, a szülőkkel folytatott egyéni megbeszélések feljegyzéseit a gyermek egyéni irattartójában jegyzi fel.

Waldorf-óvodapedagógiai gyakorlatban a pedagógusok a gyermekmegfigyelések során kiemelt figyelmet fordítanak a tanköteles korú gyermekek képességeinek, készségeinek fejlődésére, melyek elősegítik a gyermekek későbbi eredményes iskolakezdését. A pedagógus a gyermekek egyéni megismerésével, folyamatos nyomon követésével, alaposan, átgondoltan, tudatosan

tervezi a gyermekcsoport, valamint a tanköteles korú gyermekek fejlődését támogató pedagógiai tevékenységeket.

Gyerekmegfigyelés, gyerekmegbeszélés

Már az óvodába való felvételkor a szülők részletes leírást írnak, amelyből a várandósság időszakától kezdve a születésen át az óvodába lépésig nyomon követheti az óvónő a gyerek testi, lelki és szellemi fejlődését, megismerheti a gyerek szokásait, rokon- és ellenszenveit, félelmeit és örömeit, különlegességeit.

A gyerek megnyilvánulásait a mozgásban, a játékban, a rajzban a kibontakozó személyiség első jelzőjeként fogja fel az óvónő. Az óvónő már ettől az első találkozásuktól, a felvételi beszélgetéstől fogva **élő, belső képet alakít ki a gyerekről**, amely folytonosan változik, soha se lesz kész, állandóan fejleszthető marad. A gyereket úgy tekinti, mint egy feltett kérdést, amit egyre jobban kell értenie ahhoz, hogy tudja őt segíteni a felnövekedésben.

Ebből a célból az óvónők maguk elé idézik – lehetőleg minden nap – az esti órákban, elalvás előtt csoportjuk gyerekeit, s ez a mindennapos praxisban igen hasznos gyakorlatnak bizonyul.

Ha alszanak rá egyet, a következő napon előálló helyzetekben feltehetőleg nagyobb intuíciós, improvizatív erővel találnak majd gesztust, szót vagy cselekvést segítségül.

A gyermek mindennapi öltözködésétől, táplálkozási és alvási szokásain át, játékáig úgyszólván minden testi, lelki, szellemi fejlődési mozzanat szóba kerül az óvónők és a szülők rendszeres beszélgetésein.

Megjegyzés: Tervezés, visszatekintés! Gyerekmegfigyelés, gyerekmegbeszélés!

A konferencia c. alfejezetek tartalmazzák a Waldorf-óvodák ellenőrzési és értékelési alapelveit

A konferencia

A Waldorf-intézményekben a tanárok és óvónők – együtt vagy külön – minden héten rendszeresen tartanak konferenciát.

A konferencia pedagógiai és technikai, adminisztratív részből áll, s mivel a Waldorf-intézményeknek egyszemélyes hierarchikus vezetőjük gyakorlatilag nincs: minden nevelésre, pedagógiára közvetve vagy közvetlenül kiható kérdésben a konferencia vezeti az óvodát, iskolát.

Itt születnek azok a döntések, amelyeket az intézmények életében elkerülhetetlenül meg kell hozni.

A konferencia, mint pedagógiai közösség munkaközösségként működik. A munkaközösség tervet készít az adott nevelési évre, ahol közösen dönt a pedagógiai témák meghatározásáról. A nevelési év végén a munkaközösség vezető beszámol a tervek megvalósulásáról. Minden konferencia munkáról feljegyzés – jegyzőkönyv készül.

A konferencia leglényegesebb része azonban nem e fenti technikai vezetés, hanem a pedagógiai erőforrások megnyitása. A pedagógiai részben minden esetben gyermekmegbeszélésre is sor kerül, és ez a legterjedelmesebb, leglényegesebb mozzanat. Itt próbálják a gyakorlatban tudatosan alkalmazni azokat az ismereteket, melyeket a pedagógiai konferencia másik, folytonosan továbbképző részében szereznek a pedagógusok, illetve amelyeket a mindennapi gyakorlatból az önnevelésben kifejlesztett intuitív megismerő erőket is alkalmazva merítenek.

A gyermekmegbeszélésen megint csak a szomatikus orvosi szempontoktól kezdve, a lelki és szellemi állapotrajzon át az alkat és temperamentumbeli beágyazódottságig, a családi helyzetig mindaz szóba kerül, ami egy gyerek szempontjából további fejlődését illetően lényeges lehet.

Amikor a konferenciai esetmegbeszélésen a pedagógus bemutatja a gyereket, általában érezhetővé válik a testi és lelki állapotrajz részletező finomságában és plasztikus kivitelezésében, hogy itt többszörösen feldolgozott, elmélyült ismeretről van szó.

A csoportvezető óvónők közössége, amely egyben az óvoda pedagógiai vezetése, **közösen** érez és **visel felelősséget** az óvoda minden gyereke iránt. Ezért mindig közösen döntenek egy-egy gyerek óvodai felvételéről, ezért folytatnak közös gyerekmegbeszéléseket és közösen keresnek utakat és megoldásokat a gyerek javára.

A konferenciákon az óvodapedagógusok közössége vesz részt.

Együttműködés a szülőkkel

A Waldorf-intézményekbe való felvételkor az az alapvető kérdés, hogy a szülők ismerik-e a Waldorf-pedagógiát és az intézmények működését legalább olyan mélységig, hogy világos képük legyen arról, milyen közegbe, környezetbe hozzák, adják gyerekeiket. Ehhez természetesen programok, cikkek, előadások és a nyitott

ünnepek is hozzásegítik őket. Vannak óvodák, ahol a jelentkező gyerekek szülei a felvételt megelőző évben részt vehetnek előkészítő szülői esteken, esetleg a gyerekekkel közös baba-mama csoporton, közös munkadélutánon, pedagógiai beszélgetéseken.

2004 óta működik Baba-Mama csoport az óvodánkban. Az adott év első negyedévében, kéthetente 2 -2 órás időtartamban működik a Baba-Mama csoport. A találkozásokat Waldorf-óvodapedagógusok vezetik. Bepillantást nyújt az óvodaválasztás előtt álló gyermekek családjainak a Waldorf-pedagógia mindennapjaiba. Erősíteni kívánja a gyermek és szülő együtt tevékenykedését, a szülői mintát, a családi értékek előtérbe helyezését. Bekapcsolódhatnak a gyermekek által végezhető művészeti tevékenységekbe, melyeket a 2-3 éves kisgyermekek a szabad játék ideje alatt kipróbálhatnak. Ezalatt a szülők elsajátíthatnak egyszerűbb kézműves technikákat. A Waldorf-óvodákra jellemző „reigen" (mondókákat, verseket, dalokat mozgással kísérve, történetbe ágyazva mozdulatokkal meséli el az óvodapedagógus) zárja le a játékidőt. Ezután közösen uzsonnázunk, megismerve a hét napjaira jellemző gabonákból készült ételeket.

A találkozások sorozata, mindig egy beszélgető esttel zárul, ahol a szülők válaszokat kapnak a felmerülő kérdéseikre.

Az óvodai közösség kialakítása és a gyerek fokozatos óvodához szoktatása érdekében az óvónő és a szülők közötti megállapodás szerint a felvett gyerek előzetesen „vendégségbe" járhat leendő csoportjába.

A szülők és az óvoda pedagógusai kölcsönösen egy bizonyos fajta együttműködést kell, hogy felajánljanak egymásnak és elfogadjanak egymástól. Ez az együttműködés természetesen a gyerekre irányul és a gyerek javát keresi.

Egyéni beszélgetésen, családlátogatásokon találkozik az óvónő a szülőkkel. A szülői esteken a szülők tovább ismerkednek a Waldorf-pedagógiával, itt maguk is átélhetik a gyakorlati tevékenységekben mindazt, amit gyerekeik csinálnak napközben az óvodában.

A szülők intenzíven részt vesznek az óvoda fenntartásának mindennapi tevékenységében, mind gyakorlati, mind anyagi értelemben. A Waldorf-óvoda szociális

szervezeti forma, ahol a gyerekekért történik minden, és a felnőttek együttműködnek azért a célért, hogy eredményesen és zavartalanul folyhasson a pedagógiai munka.

Szülői szerepkör

A Waldorf-óvoda alapvetően szülői elhatározásból jön létre. A szülői munka azonban nem ér véget az óvoda elindításával, mivel az ott dolgozó pedagógusok nevelő partnerként tekintenek a szülőkre. A rendszeres szülői estek alkalmat adnak az eszmecserére, a tapasztalatok megosztására, a fontosabb életkori problémák közös megértésére, feldolgozására. A szülők eleven kapcsolatot ápolnak az óvodapedagógusokkal

és egymással, ennek révén olyan szociális közeg jön létre, amely segíti a mindennapos gondok megoldását és nagyobb krízisek alkalmával is támogatást nyújthat a bajba kerülőknek. Ezen közvetlen emberi kapcsolattartás elengedhetetlen feltétele a gyerekek nevelésének, a közös felelősség tudatos kialakításának.

A szülők bevonása az óvodai élet szervezésébe szintén erősíti az elkötelezettséget, és lehetővé teszi a szülők számára a pedagógiai folyamatokba történő betekintést.

A szülői közösség működteti a Veszprémi Waldorf Pedagógiai Alapítványt, mely gazdasági és jogi szempontból is támogatja az óvoda működését.

A szülői közösség sajátos szerepköre az alapítványi feladatok ellátása is: az Alapító okiratban meghatározott cél megvalósításának pénzbeli támogatásával és személyes részvétellel. (pl. az óvoda tárgyi feltételeinek javítása, a waldorf pedagógiai működéshez szükséges tárgyi, anyagi és egyéb források kiegészítéséhez.)

Az Alapítvány támogatja a szülők és a pedagógusok képzéseit is, így folyamatosan bővülő tudását a waldorf -pedagógiával kapcsolatban.

Lényegesnek tekintjük ebből adódóan ez nem egy hagyományos óvodai szülői szerepkör.

3.17. A Waldorf – óvoda működési feltételei

A személyi feltételek

A csoportban dolgozó mindkét óvónő rendelkezzen felsőfokú, állami végzettséggel.

A csoportvezető óvónőnek szükséges, hogy rendelkezzen a Waldorf-óvodák Nemzetközi Szövetsége által elismert elméleti és gyakorlati képesítéssel is.

A csoport másik óvónője amennyiben ez utóbbival nem rendelkezik, azt munkába állásától számított 5 éven belül szerezze meg.

A Waldorf Pedagógiai Program használata miatt a tagintézmény vezetését Waldorf-óvodapedagógiai és tanügy-igazgatási, vagy közoktatás vezetői végzettséggel rendelkező óvónő látja el.

Az „anyai" gondoskodást, gondozást a Waldorf-óvodában az óvónő tudatosan magára vállalja, mivel ez nevelői tevékenységének, a gyerekekkel való kapcsolatának, meghatározó része.

Ha a csoport munkáját folyamatosan két óvónő látja el, szükség van egy harmadik személy: dajka, segítő jelenlétére.

A csoport beindításának feltételei

A szülők ismerjék a Waldorf-óvodapedagógia céljait, az óvónő vezetésével a célok helyi megvalósításának legyenek aktív részesei. A gyerekek felvételére a csoportvezető óvónők tesznek javaslatot a konferencia döntése alapján.

Az óvodai munka beosztását, a szülőkkel való közös tevékenység munkarendjét, a szülőkkel egyeztetve, a módszertani követelményeknek megfelelően, a csoportvezető óvónő határozza meg.

Az induló Waldorf-óvodai csoport bekapcsolódik a regionális, országos és nemzetközi szinteken folyó közös pedagógiai munkába, mely szakmai támogatója és egyben kontrollja.

A csoport folyamatos működésének feltételei

A pedagógiai és szellemi munkáért a csoportvezető óvónő felelős. A szülők a munka eredményességét együttműködésükkel és támogatásukkal segítik. Az évkör ünnepeit közösen készítik elő. A szülők részt vesznek a csoportszoba berendezésében, a játékkészítésben, a tárgyi feltételek gazdagításában.

A csoport életéhez szükséges berendezések, felszerelések, speciális anyagok beszerzése a rendelkezésre álló költségvetési keretösszeg erejéig, a csoportvezető óvónő javaslatát figyelembe véve történik. Fokozatosan kialakítja a Waldorf-pedagógia ajánlásainak megfelelő környezetet (csoportszoba, udvar, kert stb.)

Az óvodapedagógus munkakör sajátosságai

A napi teljes munkaidőből fennmaradó részt a pedagógusok napi esetmegbeszéléssel és a következő nevelési napra történő előkészületekkel töltik.

Az óvodapedagógusok munkakörükbe tartozóan ellátják:

- a nevelési program szerinti esti programok, hétvégi ünnepek, az óvoda mindennapi életével kapcsolatos, nyitva tartási időn túli tevékenységeket, ideértve:
- az óvodai foglalkozásokhoz szükséges eszközök, alapanyagok, élelem, stb. beszerzését, az évszakasztal, játékok, bábok, óvodai díszek készítését és ezek alapanyagainak beszerzését (vásárlás, gyűjtés), illetve mindezek időszakos megújítását, az óvoda díszítését,
- rendszeres a szülői és pedagógiai estek előkészítését és megtartását,
- az egyes szülőkkel folytatott megbeszéléseket szükség szerinti családlátogatásokat,
- a rendszeres óvodapedagógiai megbeszéléseket, konferenciákat óvodán, régión, országon belül,
- az óvodapedagógusok mindezen feladatokat egymás között megosztva, illetve együttesen végzik.

A tárgyi feltételek

A Waldorf-óvoda teljes egészében és minden részletében az óvodáskorú gyerekek sajátos életformáját, egészséges fejlődését szolgálja.

A tárgyi feltételek területén a Waldorf-óvodapedagógia szükségesnek tartja a rendkívül tudatos választást. A pedagógiai szempontot mindig elsődlegesnek tekintve, a legegyszerűbb környezet (tér, tárgyak, bútorok) is alkalmas lehet a Waldorf-óvoda megvalósítására.

Feltételek

Az épület árasszon minél családiasabb, otthonosabb érzést; célszerű, ha a csoportszoba, az előtér, a vizes blokk, az öltöző, a konyha és a kamra egy családi házhoz hasonló egységet képeznek, főbejárattal és teraszajtóval a kertbe, akkor is, ha többcsoportos az óvoda.

Az udvar és a kert legyen elég nagy ahhoz, hogy szülőkkel együtt is elférjen a csoport, a homokozó, a virágágyások és a konyhakert mellett legyenek fák, bokrok, virágok, minél jobban hasonlítson az egész egy „tündérkert"-hez. Legyen lehetőség elbújni, mászni, futni, házikót építeni, játékokat (köteleket, gólyalábakat) és kerti szerszámokat tárolni. Jó ha van kerti csap is.

A csoportegység térbeli felosztása olyan legyen, hogy minden háztartási, kézműves és egyéb tevékenységnek egyértelmű és megfelelő hely jusson:

- konyhai rész tűzhellyel (esetleg kemencével) és mosogatóval,
- satupad szerszámokkal, hely a barkácsoláshoz,
- sarok, ahol a kézimunkák kellékei vannak,
- elég hely, ahol az egész csoport összejöhet mesélésre, ünneplésre,
- megfelelő nagyságú hely a körtáncnak, mozgásos játéknak,
- játszósarok (babaház, bolt, babakonyha),
- fürdőszoba, öltözők.

A berendezés a következőknek feleljen meg:

A **bútorok** (tömör fából) legyenek szépen megmunkálva, harmonikus szép formákkal; több funkciónak is meg tudjanak felelni, változtathatóak, átrendezhetőek legyenek, (asztalok, székek, padok, polcok, szekrények, játszó bútorok: úgynevezett állványok, paravánok, térelválasztó funkcióval).

A **textíliák** legyenek természetes anyagokból (gyapjú, len, vászon, pamut, bársony, selyem).

A naponta használandó alapanyagok legyenek a gyerek számára jól láthatóak (például: színes gyapjú kosárban, müzli üvegben, stb.), csak a nagyon „értékes", ritkán használandó dolgok kerüljenek a szekrénybe.

A játékszerek, játékeszközök (melyek többé-kevésbé kimunkáltak) legyenek természetes anyagokból:

- állandóan vagy ideiglenesen felépíthető házacskák és berendezéseik,
- többféle méretű és színű kendők, leplek, kötelek, zsinórok,
- fából készített játékok, hajók, autók, figurák, állatok; gyökerek, ágak, rönkök,
- varrott babák, bábuk,
- kötött állatok, bot nyelű lovagolható paripák, lókantárok,

- fejdíszek, koronák, palástok,
- kosárnyi kagyló, fenyőtoboz, kövek, kavicsok, magok, gyökerek, fakérgek...
- nagy, puha bárányborók, színes rongyszőnyegek.

A játékszerek felsorolása csak a lehetőségek egy részét mutatja; sok minden függ az adott helyzettől, a csoport összetételétől, ezért főleg pedagógiai szempontok vezérlik az óvónőt a játékszerek kiválasztásában.

Megjegyzés: A Waldorf-pedagógiai munkát segítő eszközök jegyzékét lásd az 1. mellékletben.

3.18. Gyermekvédelem a Waldorf – óvodában

A Waldorf-óvoda a gyermekvédelmi tevékenységét a gyermekek védelméről, gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a törvények végrehajtásához kapcsolódó rendeletek határozzák meg.

Gyermekvédelmi tevékenységeink célja, hogy a gyereket fejlődési útján segítsük, ezáltal testileg egészséges, lelkileg szabad, szellemileg kreatív emberré válhasson. Képes legyen arra, hogy saját akaratát, érzelmeit és gondolkodását önálló és felelős életvitelre fordítsa. (WOP)

A Waldorf - Óvodapedagógiai Program teljes egészét áthatja a **gyerek iránt érzett tisztelet.**

Az óvónő a gyereket, mint szellemi individualitást tekinti. Életkori és egyéni igényeit és szükségleteit felismerve szervezi az óvoda életét. Szem előtt tartja a **gyerek alapvető jogait** a testi egészségre, érzelmi biztonságra és szellemi szabadságra.

Minden gyerek felé szeretettel, **pozitív attitűddel fordul,** hátrányos megkülönböztetés senkit nem érhet. Minden gyerek az óvodai csoport egyenrangú tagja, számára az egyenlő hozzáférés biztosított.

A Waldorf-pedagógia **befogadó pedagógia.** A Waldorf - Óvodapedagógiai Program szerint felépülő óvodai élet jó hátteret teremt a Sajátos Nevelési Igényű gyerekek integrált nevelésére. A feladatot felvállaló intézmények Alapító okiratukban rögzítik szándékukat és biztosítják a szükséges tárgyi és személyi feltételeket.

Az óvónő a szülőkkel a gyerek érdekében jó viszonyt alakít ki és velük folyamatosan együttműködik. A szülők segítségére van nevelési problémáik megelőzésében és megoldásában.

A Waldorf-pedagógia alapelvei biztosítják az **esélyegyenlőség** megvalósulását. Különbözőség és beilleszkedési nehézségek esetén az óvónő a gyerekre külön figyelmet fordít, fejlődése érdekében egyénre szabott pedagógiai eszközökkel él.

A személyes adatokat gondosan kezeli, csak meghatározott pedagógiai célból, megfelelő körültekintéssel, a szülőket tájékoztatva használja fel azokat.

Mindezek formájáról és tartalmáról a Waldorf - Óvodapedagógiai Program megfelelő fejezetei rendelkeznek, úgymint: 1.7. fejezet: A Waldorf-óvodapedagógus feladatai

- Gyerekmegfigyelés, gyerekmegbeszélés
- Együttműködés a szülőkkel

Indokolt esetben a gyerek érdekében az óvoda kapcsolatot vesz fel a helyileg illetékes családsegítő és gyermekvédelmi szervezettel, a megfelelő szakemberekkel, fejlesztőpedagógusokkal.

3.19. Különleges kapcsolatok

Különleges kapcsolatot ápol óvodánk a Magyar Waldorf Szövetséggel és a Waldorf Házzal.

A Magyar Waldorf Szövetség a tagságába tartozó magyarországi Waldorf-óvodák és fenntartóik közös tevékenységével látja el az alternatív Waldorf - Óvodapedagógiai Programhoz kapcsolódó feladatokat, a Waldorf-pedagógia általános név- és minőségvédelmét, és a Waldorf-intézmények, intézményfenntartók érdekképviseletét. Az érdekképviseleti tevékenység során állandó jogszabály és jogszabálytervezet figyelést végez, melyeket szükség esetén véleményez, módosítási javaslatokat terjeszt be, rendszeresen részt vesz a törvényalkotással összefüggő társadalmi érdekegyeztetés folyamatában. Állásfoglalásokkal és ajánlásokkal segíti az intézmények feladatellátását.

A Magyar Waldorf Szövetség a fenntartója a Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézetnek, mely országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nyújt a Waldorf-pedagógia területén.

3.20. Gyermekétkeztetés, egészségnevelés

Egészséges életmód alakítása

A Waldorf-óvodában a pedagógiai elveinkkel összhangban nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészséges életmódra való nevelésére. A mindennapok folyamatában kiemelt szerepe van a mozgásnak, a szabad levegőn való töltött időnek, a pihenésnek és a gyermek fejlődését szolgáló egészséges ételek fogyasztásának.

Az egészségnevelési program keretében a gyermekek számára élhető, befogadható kerti környezetet alakítunk ki. Udvari lét lehetőséget biztosít a természetben történő változások megfigyelésére, tevékeny megélésére, a veteményeskert, virágoskert gondozására, ápolására. A kertészkedés folyamán az évkör változásait saját tapasztalataik alapján, érzékszervi neveléssel szervesen együtt élhetik át a gyermekek pl.: a búza körforgása az évben, kerti munkák - ásás, gyomlálás, gyógyfüvek szedése -tea készítés. A gyermekek az állatvilág életét figyelve, közvetlen kapcsolatot ápolnak az óvoda élővilágával. A családok aktív részesei a gyümölcs betakarítás, feldolgozás folyamatának pl.:a saját lekvár főzés lehetőségének biztosítása révén.

Mozgás

A Waldorf-óvodapedagógia a természetes mozgásformákat előnyben részesítve - kúszás, csúszás, mászás, ugrás, futás, szökdelés, fél lábon ugrálás, fára mászás, függeszkedés, gurulás - mindennap a reggeli körben a "reigenben"-ben, valamint időjárástól függetlenül az udvaron szabad mozgásformák gyakorlását tesszük lehetővé. Hetente egy alkalommal az euritmia mozgásművészetét alkalmazva, szép mozdulatokat átélve mozgás gyakorlatokat végzünk, képzett szakember vezetésével. Továbbá hetente az óvoda kertet elhagyva sétálunk, kirándulunk.

Étkezés

A nemzetközi Waldorf-óvodai gyakorlatnak megfelelően kifejezetten ajánlott, hogy lehetőség szerint a konyha és a foglalkoztató egy légtérben, egymással közvetlen fizikai kapcsolatban legyen kialakítva, elősegítve ezzel is a gyermekcsoport szabad térbeli kapcsolódását a főzési tevékenységekhez.

A családias, közös főzéshez ezért megfelelő és elegendő, ha az óvoda rendelkezik melegítőkonyhával és a szárazélelmiszerek tárolására alkalmas kamraszekrénnyel. Az óvodára vonatkozó HACCP szabályok betartása mellett készítjük és készítjük elő az ételeket. Az óvodai étkezést a közétkeztetés szolgáltató (Hungast Cégcsoport) biztosítja. Az étkezéseknél biztosított a normál étkezés mellett a speciálisan étkező gyermekek számára a megfelelő étel.

A délelőtt folyamán a gyermekek minden nap fogyasztanak nyers zöldséget vagy gyümölcsöt, egy esztétikusan előkészítve, terített asztalra elhelyezett tálról. A folyadék fogyasztásra is nagy hangsúlyt fektetünk reggelente gyógynövényekből készített teát vagy vizet kínálunk a gyerekeknek, melyet saját szükségleteik igénye szerint fogyaszthatnak. Az óvodában készített ételeket mézzel édesítjük.

A tízórai minden nap gabona alapú étel – kása, lepény, cipó. Ezeket ritmusban a hetek napjaihoz kapcsolódó gabonák alkotják, mely a napirend része. A tízóraira készült ételeket a pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és a gyerekek közösen készítik el, és az így elkészült ételeket fogyasztja mindenki. Az ételeket úgy készítjük, hogy az általában minden kisgyermek részére fogyasztható legyen. Ez segíti a csoportok összetartozását, mindenki egyformán fontos a közösségben. Az ételek ennek megfelelően egyszerűen elkészíthető gabona alapú kásák, lepény, cipó. Az gabonákat idény jellegű zöldségekkel és gyümölcsökkel egészítjük ki, lehetőleg vegyszermentes gazdaságból szerezzük be őket, valamint a szülői közösség ajánlja fel. A közösen elkészített ételt közösen fogyasztjuk el, szépen terített asztalnál, asztali áldással, nyugodtan, csendesen. Biztosítva ezzel a közösségi érzést, a hálát az ételért, tiszteletet a mások munkájáért. Ezt segítik az ünnepkörönként kiválasztott kiegészítők: terítők, asztali díszek, virágok.

Az egészséges étkezésnél kiemelt figyelmet szentelünk, hogy a gyermekek minél kevesebb feldolgozott élelmiszerrel kerüljenek kapcsolatba. A kevésbé vagy egyáltalán nem feldolgozott, organikus táplálékok a gyermekek szervezetét építik a hosszabb belső feldolgozási folyamatokban.

Pihenés - 3.12 Ritmusok a Waldorf-óvodában – Délutánosság

3.21. Összefoglalás

A Waldorf-óvoda célkitűzései:

1. A Waldorf-óvodapedagógia tiszteli a gyerek, emberi méltóságát és feladatának tartja, hogy előkészítse egészséges életvitelét.
2. Nem szabályokat és tilalmakat akar megvalósítani, hanem a gyerek és a felnőttek művészi erőkkel áthatott együttélését.
3. Mindez akkor valósítható meg, ha a nevelő nyitott, járatos az embertani ismeretekben – elméletben és gyakorlatban egyaránt –, képes az egyedi, az általánostól eltérő különös megfigyelésére, nincsenek előítéletei s így felfogja a gyerekből érkező, szükségleteiből fakadó felszólításokat.
4. Pedagógiai fejlesztő munkájának alapelvévé kívánja tenni az utánzást, amely az óvónők szeretetteljes mintaképül szolgáló tevékenységét követi. El akarja érni, hogy az óvónő ne direkt utasításokkal vezessen, hanem figyelmes, gondozó vezetést gyakoroljon, ami a gyermeki személyiség még hiányzó belső vezéreltségét helyettesíti.
5. Segíteni kívánja, hogy a gyerek a benne működő természetes erőket szabadon tudja fejleszteni: érzékelésben, utánzásban, játékban és egyéb tevékenységekben.
6. A játékokhoz szükséges eszközök egyszerű kiképzésével növeli a gyerek fantáziáját és az alakító tevékenységek belső aktivitását.
7. A nap szervezésével (napirend) lehetőséget akar adni arra, hogy a gyerek érzékeit és cselekvési lehetőségeit kihasználva, jó szokásokra tegyen szert – az akarat nevelésével, erősítésével s nem megtörésével.
8. Lehetővé akarja tenni, hogy a gyerekek az értelmes és áttekinthető tevékenységeket átélhessék és utánozhassák, el akarja érni, hogy így kerüljön a felszínre az átélés és cselekvés összefüggésében az értelmi képesség és felfogó erő.
9. El akarja érni, hogy a gyerek a nevelőt tekintse példaképül, erkölcsi minőséget juttasson átélésbe és a tevékenykedésekbe; így kerüljön kapcsolatba az erkölcsiséggel anélkül, hogy az, mint szabály vagy külső előírás nyomasztóan hasson s ugyanakkor hatástalan maradjon.
10. Célja, hogy a gyerek a többi gyerekkel együttműködve szabad játék során megtanulja egyénileg továbbfejleszteni azokat a képességeit (intelligencia, fantázia, átélés, kézügyesség, szociális magatartás), melyeket elsajátított.

11. Fel akarja ébreszteni a gyerek lassan tudatossá váló érzékenységét szociális környezetén (a csoporton, a családon) belüli felelősége iránt, és el akarja érni, hogy megtanuljon az előforduló feszültségeken felülkerekedni.
12. Meg akarja valósítani, hogy a gyerek az éves ünnepkört ritmikus ismétlődésben énekelve, játszva élje át, ünnepeljen a nevelőkkel és a szülőkkel. (Az örömteli tevékenységben a fogalmak, az értékek megelevenednek és megbecsültté válnak; így lesznek életük alakításának egészséges elemeivé.)
13. El akarja érni, hogy a gyerekek a mesélések és előadó játékok (például mesejátékok) során tiszta és érzékletes nyelvet sajátítsanak el, azt helyesen kapcsolják össze kifejező mozgásokkal, taglejtésekkel. Ennek átélésében fejlődik az a differenciált kifejezőképesség, ami az iskolai tanulási készség alapja.
14. A gyerek élményvilágát, formáló erejét a művészeti – ábrázoló – tevékenykedés által (egyszerű festés, formázás, éneklés, euritmia, tánc) felszínre kívánja hozni.
15. Az óvoda figyelembe kívánja venni: a gyerek érettségi szintjét, mind az óvodai felvételkor, mind az iskolakezdés időpontjának meghatározásánál. A Waldorf-pedagógia az iskolaérettség kritériumait nem célkitűzésnek tartja, nem alkalmaz külön iskolára felkészítő foglalkozásokat. Úgy tekinti, hogy az életkori sajátosságoknak nem megfelelő a túl korai fejlesztés. Az idő előtti absztrakt, verbális és intellektuális tanítás elvonja a személyiség önfejlesztő erőit azoktól az adott életkorban legfontosabb feladatoktól, melyek a testi, lelki egészséget szolgálják.
16. A testi, lelki és szellemi erő sokoldalú fejlődésében-fejlesztésében is minden elhamarkodottság nélkül, egyéni érettsége és szükségletei szerint akarja a gyereket vezetni.
17. A Waldorf-pedagógia hozzá akarja segíteni a gyereket nyitottság elsajátításához, a különbözőség elfogadásához, a természet értő szemléletéhez, s utat akar nyitni – most még csak mesei, érzékletes szinten – a majdan globális szemléletmód előtt.
18. A Waldorf-pedagógiai nevelés nagy hangsúlyt kíván helyezni a helyi hagyományok, a kulturális örökség megismerésére, ápolására is. Így lesz a Waldorf-óvoda mindenütt hasonló és mégis mindig más.
19. A Waldorf - Óvodapedagógiai Program szakszerűtlen felhasználását – a megfelelő felkészülés hiányának következtében – a nemzetközi és a hazai Waldorf-óvodák

közössége szeretné kivédeni. A „Waldorf" nevet csak ott használhatják, ahol megfelelő képzettségű pedagógusok és a Waldorf-pedagógiát igénylő szülők vannak.

3.22. Önigazgatás, szervezet

A Waldorf-óvodák Rudolf Steiner által megfogalmazott három alapelvre épülnek: önigazgatás, demokratikus-republikánus elv, funkcionális hármas tagozódás.

Az óvoda pedagógusai alkotják az Óvónői Kollégiumot, amelynek keretében közösen döntenek a pedagógiai munkát érintő kérdésekben, például a gyerekfelvétellel, a gyerekek nevelésével és az óvodai jogviszonnyal kapcsolatos kérdésekben.

A tagintézmény vezetői munkakör betöltését, a vezető általi megbízással a jogszabályok szerinti felelősséggel és jogkörrel a tagóvoda vezető látja el.

Az óvodák fenntartói többségükben szülői kezdeményezésre alapított nonprofit civil szervezetek (alapítványok, egyesületek) de működhetnek, működnek önkormányzat által fenntartott Waldorf-csoportok. A mindenkori szülői közösség támogatásával működő fenntartó s az óvoda kapcsolatával domináns és hangsúlyos az együttműködés az óvoda működése, mint közös cél szolgálatában.

A fenntartói tevékenységet a szülői közösség a civil szervezetekről szóló jogszabályok keretei között látja el önkéntes személyes közreműködés vállalásával és az intézményfenntartói cél anyagi támogatásával. Fontos az óvoda működését érintő feladatokban a szülői részvétel. A fenntartói-óvodai közös testületekben a szülői jelenlét szabályozott jogviszony (önkéntes jogviszony, megbízás) keretében, az óvoda szakmai és szervezeti önállóságának megtartásával történik.

A Waldorf-óvodák általában egy, vagy két gyermekcsoporttal működnek. A gyerek- és alkalmazotti közösség létszáma lényegesen kevesebb a jogi szabályozás modelljét adó, több csoportos óvodákétól, a közösségi szervezet és működés kevésbé tagolt, a kapcsolattartás családiasan közvetlen, a nevelés személyi és tárgyi feltételei is eltérőek. Az óvodák szervezetének és működésének alapelvei az egyes intézményekben a helyi sajátosságoknak megfelelően valósulnak meg. Az óvoda működése, mint közös cél érdekében az intézmény és a fenntartó egymással szorosan együttműködik, jogosítványaikat rendeltetésszerűen és a Waldorf-pedagógiai elvekkel összhangban gyakorolják. Az óvodák – a jogszabályok kötelező előírásainak figyelembe

vételével – szervezeti és működési szabályzatukban határozzák meg szervezetük és működésük sajátos felépítését, így különösen: a fenntartóval való együttműködést, a feladat- és felelősség-megosztást, az intézményvezetői jogkörök ellátását, az egyszemélyi és közösségi döntés és felelősség területeit, illetve munkáltatói minőségükben további belső szabályzatokat alkotnak. A Magyar Waldorf Szövetség a szabályozásra irányelvet adhat ki.

3.23. A gyermekek fejlődésének nyomon követése a Csillagvár Waldorf Tagóvoda nevelési gyakorlatában

A törvényi változásoknak megfelelően a Pedagógiai Program Dokumentumok fejezetében:

A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentuma a gyermekekről vezetett **Egyéni irattartó**.

Az óvodapedagógus a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban, valamint az oviKRÉTÁ-ba rögzíti azt. A bejegyzés gyakorisága évente 2x (október, május). Az egyéni irattartóhoz megfigyelési szempontsor van, ami ajánlott a bejegyzéshez.

A gyermek komplex megismerése, valamint a gyermek személyiségfejlődésének nyomon követése

1. A gyermekek szociális háttere:

Beszoktatás története és jellemzői.

2. Aktuális fejlettség nyomon követése:

Szociális viselkedés, érzelmi élet, értelmi élet, verbális képességek, testi változások, a gyermek lelki- szellemi viselkedése, művészeti alkotó kifejezés erkölcsi fejlődés.

Feljegyzésre kerül a gyermek fejlődési szintje, fejlődési üteme, a differenciált nevelés iránya, mindezek tudatában a sorra kerülő intézkedések, az elért változások, fejlődési javaslatok. Fontos,hogy ne csak statikusan figyeljük a gyermek fejlődését, hanem a folyamatokra is nagy hangsúlyt fektessünk.

3. a szülőkkel megbeszéltek feljegyzése,

4. az egyéb információ / vizsgálati kérelem, szakvélemény, stb.

IRODALOMJEGYZÉK

A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Inkluzív nevelés - Ajánlások sajátos nevelési igényű gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Bevezető az óvodai nevelés kompetenciaterület ajánlásaihoz Szerkesztette: Czibere Csilla, SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások autizmussal élő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta és szerkesztette: Gájerné Balázs Gizella
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások beszédfogyatékos gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta és szerkesztette: Hernádi Krisztina
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta és szerkesztette: Szabó Borbála
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások látássérült gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta és szerkesztette: Hegyiné Honyek Katalin
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások mozgáskorlátozott gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta és szerkesztette: Dr. Bernolák Béláné
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások nagyothalló és siket gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez Óvodai nevelés, Írta: Dr. Perlusz Andrea
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez I. (magatartászavar esetén) Óvodai nevelés
Írta és szerkesztette: Venterné Balogh Angelika
SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Inkluzív nevelés Ajánlások a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez II. (részképességzavar esetén) Óvodai nevelés
Írta és szerkesztette: Dr. László Zoltánné

SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.

Carlgren, Frans; Klingborg, Arne: Szabadságra nevelés
Waldorf Könyvek II., Budapest, 1995.

Czirják Tünde: Szakdolgozat – Waldorf Óvodapedagógiai Szeminárium keretében, Solymár, 1995. Kézirat.

Goebel, Wolfgang; Glöckler Michaela: A nagy gyermek-kalauz
Futura Könyvek, Pilisszentkereszt, 2011.

Grunelius, M. Elisabeth: Erziehung im frühen Kindesalter
Novalis Verlag, Schaffhausen, 1980.

Haller, Ingeborg: Das spielende Kind
Verlag Freies Geistesleben, Stuttgart, 1991.

Leber, Stefan: Die Menschenkunde der Waldorfpädagogik
Verlag Freies Geistesleben, Stuttgart, 1993.

Lievegoed, B. C. J.: Entwicklungsphasen des Kindes
Mellinger Verlag, Stuttgart, 1979.

Köhler, Henning: Félénk, szomorú és nyugtalan gyerekekről
Szépnap Könyvek, Szeged, 2009.

Plattner, Elisabeth: A nevelés mindennapi művészete.
Futura Könyvek, Budapest, 1995.

Schad, Wolfgang: Erziehung ist Kunst
Verlag Freies Geistesleben, Stuttgart, 1994.

Steiner, Rudolf: A gyerek nevelése szellemtudományi szempontból
Jáspis Kiadó, Budapest, 1993.

Steiner, Rudolf: A szabadság filozófiája
Édesvíz Kiadó, Gyír, 1990.

Steiner, Rudolf: A szociális élet kérdései
Mandátum Kiadó, Budapest, 1990.

Vekerdy Tamás: Waldorf-óvodák, Waldorf-iskolák az NSZK-ban
Kritika, 1989. 4. sz.

Vekerdy Tamás: A Waldorf-óvoda Solymáron I.
Óvodai Nevelés, 1989. 11. sz.

Vekerdy Tamás: A Waldorf-óvoda Solymáron II.

Óvodai Nevelés, 1989. 12. sz.

Vekerdy Tamás: A Waldorf-óvoda programjáról
Házilag sokszorosítva, 1994.

Megismerő nyilatkozat

A Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda ***Pedagógiai Programja*** az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosítása miatt került kiegészítésre és korrekcióra.

A nevelőtestület tagjai, valamint a pedagógiai munkát segítő munkatársak tájékoztatást kaptak a módosítás indokairól, az igazgató és a megbízott team által készített kiegészítésről. A kiegészített Pedagógiai Program megismerése után, annak elfogadását aláírásukkal igazolják.

A Pedagógiai Programot megismertem (nevelőtestület):

1. Andorka Alinka
2. Bella Ágnes
3. Csikné Herczeg Kata
4. Lattenstein Jánosné
5. Pappné Tóvári Andrea
6. Rédlné Csertán Dorottya
7. Ruszin Katalin
8. Schumicky György Lászlóné
9. Süveges Éva
10. Szőllásné Török Csilla
11. Tisza Klaudia
12. Tunner Krisztina
13. Varga Borbála Panna

A Pedagógiai Programot megismertem (pedagógiai munkát segítők):

1. Fresli Gézáné
2. Ekmesz Karolina Anna
3. Enyedi Bernadett
4. Homor Krisztina
5. Horváthné Nagy Erzsébet
6. Molnár Tiborné

7. Nagy Judit
8. Németh Éva
9. Somosné Csomai Tünde
10. Veres Erika

Veszprém, 2025. Június 6.

Lattenstein Jánosné Igazgató

Megismerő nyilatkozat

A Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda ***Pedagógiai Programja*** az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosítása miatt került kiegészítésre, korrekcióra.

A nevelőtestület tagjai, valamint a pedagógiai munkát segítő munkatársak tájékoztatást kaptak a módosítás indokairól, az igazgató és a megbízott team által készített kiegészítésről. A kiegészített Pedagógiai Program megismerése után, annak elfogadását aláírásukkal igazolják.

A Pedagógiai Programot megismertem (nevelőtestület):

1. Puskásné Devecsery Szilvia
2. Polgár Sági Anita
3. Sándor Beáta Dóra
4. Vankóné Fű Ibolya
5. Víziné Sánta Andrea

A Pedagógiai Programot megismertem (pedagógiai munkát segítők):

1. Hortoványiné Hanik Emese
2. Horváth Angelika
3. Matyék-Fejér Imola
4. Rezeliné Nagy Beáta
5. Sinkáné Sudár Anita

Veszprém, 2025. Június 6.

Lattenstein Jánosné Igazgató

Legitimációs záradék

Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda Intézmény oktatási azonosítója: 036810	Készítette: igazgató P.H. az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület jóváhagyásával
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség(ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.vadviragovi.hu	Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig
Készült: 1 eredeti példányban	Iktatószám: 374/1/40/2025

Melléklet a 144/2025. (VI.19.) határozathoz

TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről **Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata** (székhely: 8200 Veszprém, Óváros tér 9., adószám: 15734202-2-19; törzskönyvi azonosító szám: 734202; képviseli: Porga Gyula polgármester) mint támogató (a továbbiakban: **Támogató**),

másrészről a **Veszprémi Sportmászó Egyesület** (székhely: 8200 Veszprém, Nyerges u. 6., nyilvántartási szám: 19-02-0001374, adószám: 18920903-1-19, képviseli: Strommer László alelnök) mint támogatott (a továbbiakban: **Támogatott**)

(együttes megnevezésük a továbbiakban: Felek/Szerződő felek) között alulírott helyen és időben az alábbi feltételek szerint:

I. Előzmények

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat által ellátott sporttal kapcsolatos feladatokról szóló 35/2021. (X. 28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Sportrendelet) 6. § (1) bekezdése alapján Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata sportért felelős szakbizottsága tartalékkeretet határozott meg, amelyből Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata kérelemre támogatást nyújthat.

Támogatott kérelmet nyújtott be Támogatóhoz a jelenleg is zajló minőségi munka fenntartásának, illetve a szakmai munka továbbfejlesztésének támogatása céljából.

II.

1. Szerződő felek megállapodnak, hogy Támogató pénzbeli hozzájárulásként támogatást (a továbbiakban: Támogatás/Támogatási összeg) nyújt a Támogatottnak a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet 6. melléklet 18. cím 35. alcíme Sport és Élsport előirányzata terhére.

2. A Támogatás mértéke: bruttó 1.000.000,- Ft, azaz egymillió Ft.

   Támogatási összeg kifizetését a Támogató legkésőbb 2025. július 15. napjáig a Támogatott 73900236-10002357 számú bankszámlájára történő átutalással teljesíti.

3. A Támogatás célja:
   Felek rögzítik, hogy a Támogatott a Támogatási összeget hazai és nemzetközi versenyeztetésre (utazás, szállás, nevezési díj) versenyre való felkészülés feltételeinek megteremtésére, és edzői díjak biztosítására használja fel.

4. A Támogatás kifizetésének feltétele a Támogatott 2024. éves beszámolójának letétbe helyezése az Országos Bírósági Hivatalnál, erről nyilatkozat kitöltése és megküldése a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

5. A kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet 4. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a jelen szerződés 1. pontjában meghatározott támogatási cél kormányzati funkció szerinti besorolása a PM rendelet 2. melléklete alapján: 081041 Versenysport- és utánpótlás-nevelési tevékenység és támogatása.

6. Felek rögzítik, hogy a Támogatás nyújtása előfinanszírozással történik, utólagos elszámolás mellett.

   Támogatott a Támogatás felhasználásáról legkésőbb 2026. január 31-ig szakmai beszámolót és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek, az egyéb pénzügyi szabályoknak és a Sportrendeletének megfelelő pénzügyi elszámolást készít, amelyet a megjelölt időpontig eljuttat a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

   Az elszámolás kizárólag a 3. pontban körülírt támogatási célhoz kapcsolódóan keletkezett számviteli bizonylatokra vonatkozhat.

   Amennyiben a benyújtott elszámolás nem támasztja alá, hogy a Támogatott a Támogatást a jelen szerződésben meghatározott célokra és módon használta fel, a Támogató hiánypótlásra hívja fel a Támogatottat, aki köteles a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak eleget tenni.

7. A Sportrendelet 21. § (6) bekezdése alapján Támogatottnak a pénzügyi elszámoláshoz az alábbi dokumentumokat kell becsatolnia:
   - a Sportrendelet kitöltött 4. számú melléklete szerinti „Elszámoló lapot”,
   - a Támogatás felhasználását igazoló számláknak, dokumentumoknak, kiadási pénztárbizonylatoknak, átutalást igazoló banki kivonatoknak a támogatott képviselője által hitelesített másolatát. Az elszámolásban feltüntetett és csatolt bizonylatmásolatok eredeti példányain másolást megelőzően szükséges feltüntetni a következő záradékot:
     „Elszámolva Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata … számú Támogatási Szerződése terhére ….. Ft összegben”, és
   - a támogatási cél megvalósulásáról szóló szöveges beszámolót.

8. A Támogatott a jelen Támogatási szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26. §-ából és az 1. mellékletéből fakadó kötelezettségének eleget téve a Támogató a jelen szerződés közérdekű adatait közzéteszi a Támogató internetes portálján (http://www.veszprem.hu).

9. Támogatott nyilatkozik, hogy a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtásáról

szóló 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek tartja, egyúttal nyilatkozik arra nézve, hogy amennyiben megsérti a 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint annak végrehajtására kiadott 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit, úgy annak jogkövetkezményeit köteles maga viselni.

10. Támogatott nyilatkozik, hogy vele szemben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48/B. §-ában foglalt kizáró okok nem állnak fenn.

11. A Támogatott jelen szerződés aláírásával a Sportrendelet 4. § (2) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel az Áht. 50. § (4) bekezdésében foglaltakra kifejezetten nyilatkozik arról, hogy nincs köztartozása, nincs esedékessé vált és meg nem fizetett adótartozása, járulék és vámtartozása, valamint kijelenti, hogy nincs az önkormányzati adóhatóság felé tartozása.

12. Felek rögzítik, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 107. cikke (1) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet (általános de minimis rendelet) szerint csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül minden olyan állami, így helyi önkormányzati forrásból nyújtott támogatás, amelyről a jogszabály kimondja, hogy de minimis támogatásnak kell tekinteni.

13. A támogatás felhasználásával kapcsolatos iratokat a támogatás felhasználására vonatkozó elszámolás elfogadását követő 8 évig köteles megőrizni.

14. Támogató képviselője kijelenti, hogy ügyletkötési képességgel rendelkezik, kijelenti továbbá, hogy a jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére. Támogatott képviselője kijelenti, hogy az általa képviselt szervezet Magyarországon bejegyzett civil szervezet, csőd, felszámolás vagy végelszámolás hatálya alatt nem áll, ügyletkötési képessége semmilyen korlátozás alá nem esik; kijelenti továbbá, hogy jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére.

15. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződésből fakadó esetleges jogvitáikat elsősorban egyeztetés útján rendezik. Amennyiben az egyeztetés a jogvita tekintetében eredményre nem vezetett, úgy Felek a jogvita és az ezzel összefüggő igények elbírálása tekintetében kikötik a Veszprémi Járásbíróság, illetve a Veszprémi Törvényszék kizárólagos illetékességét.

16. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az Áht. rendelkezéseit kell alkalmazni.

17. Felek a szerződés teljesítése során kötelesek betartani az Európai Parlament és Tanács 2016/679. számú rendeletének (a továbbiakban: GDPR), illetve az

információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény vonatkozó előírásait.

Szerződő felek jelen megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag **4 példányban** írták alá, melyből 2 példány a Támogatót, 2 példány a Támogatottat illeti.

Veszprém, 2025. ……

……
Veszprém MJV Önkormányzata
Támogató
képviseli:
Porga Gyula
polgármester

Veszprém, 2025. ……

……
Veszprémi Sportmászó Egyesület
Támogatott
képviseli:
Strommer László
alelnök

Pénzügyileg ellenjegyezte:
dátum:

.....
Fazekas Ildikó
irodavezető
Pénzügyi Iroda

Melléklet a 145/2025. (VI.19.) határozathoz

TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről **Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata** (székhely: 8200 Veszprém, Óváros tér 9., adószám: 15734202-2-19; törzskönyvi azonosító szám: 734202; képviseli: Porga Gyula polgármester) mint támogató (a továbbiakban: **Támogató**),

másrészről a **LIGET MÁSZÓSPORT Kft.** (székhely: 8200 Veszprém, Hóvirág u. 1., cégjegyzékszám: 19-09-523681, adószám: 32222254-2-19, képviseli: Strommer László ügyvezető) mint támogatott (a továbbiakban: **Támogatott**)

(együttes megnevezésük a továbbiakban: Felek/Szerződő felek) között alulírott helyen és időben az alábbi feltételek szerint:

I. Előzmények

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat által ellátott sporttal kapcsolatos feladatokról szóló 35/2021. (X. 28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Sportrendelet) 6. § (1) bekezdése alapján Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata sportért felelős szakbizottsága tartalékkeretet határozott meg, amelyből Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata kérelemre támogatást nyújthat.

Támogatott kérelmet nyújtott be a Támogatóhoz a megemelkedett fenntartási költségek támogatása céljából.

II.

1. Szerződő felek megállapodnak, hogy Támogató pénzbeli hozzájárulásként támogatást (a továbbiakban: Támogatás/Támogatási összeg) nyújt a Támogatottnak a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet 6. melléklet 18. cím 35. alcíme Sport és Élsport előirányzata terhére.

2. A Támogatás mértéke: bruttó 4.500.000,- Ft, azaz négymillió-ötszázezer Ft.

   Támogatási összeg kifizetését a Támogató legkésőbb 2025. július 15. napjáig a Támogatott 11600006-00000001-97093247 számú bankszámlájára történő átutalással teljesíti.

3. A Támogatás célja:
   Felek rögzítik, hogy a Támogatott a Támogatási összeget bérleti díjra, közüzemi díjra, bérköltségre, egyéb ráfordításra és eszközvásárlásra (digitális eszközök, sportszerek, mászócipők, fogásvásárlás, egyéb eszköz) használja fel.

4. A Támogatás kifizetésének feltétele a Támogatott 2024. éves beszámolójának letétbe helyezése az Országos Bírósági Hivatalnál, erről nyilatkozat kitöltése és megküldése a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

5. A kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet 4. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a jelen szerződés 1. pontjában meghatározott támogatási cél kormányzati funkció szerinti besorolása a PM rendelet 2. melléklete alapján: 081041 Versenysport- és utánpótlás-nevelési tevékenység és támogatása.

6. Felek rögzítik, hogy a Támogatás nyújtása előfinanszírozással történik, utólagos elszámolás mellett.

   Támogatott a Támogatás felhasználásáról legkésőbb 2026. január 31-ig szakmai beszámolót és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek, az egyéb pénzügyi szabályoknak és a Sportrendeletének megfelelő pénzügyi elszámolást készít, amelyet a megjelölt időpontig eljuttat a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

   Az elszámolás kizárólag a 3. pontban körülírt támogatási célhoz kapcsolódóan keletkezett számviteli bizonylatokra vonatkozhat.

   Amennyiben a benyújtott elszámolás nem támasztja alá, hogy a Támogatott a Támogatást a jelen szerződésben meghatározott célokra és módon használta fel, a Támogató hiánypótlásra hívja fel a Támogatottat, aki köteles a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak eleget tenni.

7. A Sportrendelet 21. § (6) bekezdése alapján Támogatottnak a pénzügyi elszámoláshoz az alábbi dokumentumokat kell becsatolnia:
   - a Sportrendelet kitöltött 4. számú melléklete szerinti „Elszámoló lapot”,
   - a Támogatás felhasználását igazoló számláknak, dokumentumoknak, kiadási pénztárbizonylatoknak, átutalást igazoló banki kivonatoknak a támogatott képviselője által hitelesített másolatát. Az elszámolásban feltüntetett és csatolt bizonylatmásolatok eredeti példányain másolást megelőzően szükséges feltüntetni a következő záradékot:
     „Elszámolva Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata … számú Támogatási Szerződése terhére ….. Ft összegben”, és
   - a támogatási cél megvalósulásáról szóló szöveges beszámolót.

8. A Támogatott a jelen Támogatási szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26. §-ából és az 1. mellékletéből fakadó kötelezettségének eleget téve a Támogató a jelen szerződés közérdekű adatait közzéteszi a Támogató internetes portálján (http://www.veszprem.hu).

9. Támogatott nyilatkozik, hogy a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek

tartja, egyúttal nyilatkozik arra nézve, hogy amennyiben megsérti a 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint annak végrehajtására kiadott 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit, úgy annak jogkövetkezményeit köteles maga viselni.

10. Támogatott nyilatkozik, hogy vele szemben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48/B. §-ában foglalt kizáró okok nem állnak fenn.

11. A Támogatott jelen szerződés aláírásával a Sportrendelet 4. § (2) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel az Áht. 50. § (4) bekezdésében foglaltakra kifejezetten nyilatkozik arról, hogy nincs köztartozása, nincs esedékessé vált és meg nem fizetett adótartozása, járulék és vámtartozása, valamint kijelenti, hogy nincs az önkormányzati adóhatóság felé tartozása.

12. Felek rögzítik, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 107. cikke (1) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet (általános de minimis rendelet) szerint csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül minden olyan állami, így helyi önkormányzati forrásból nyújtott támogatás, amelyről a jogszabály kimondja, hogy de minimis támogatásnak kell tekinteni.

13. A támogatás felhasználásával kapcsolatos iratokat a támogatás felhasználására vonatkozó elszámolás elfogadását követő 8 évig köteles megőrizni.

14. Támogató képviselője kijelenti, hogy ügyletkötési képességgel rendelkezik, kijelenti továbbá, hogy a jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére. Támogatott képviselője kijelenti, hogy az általa képviselt szervezet Magyarországon bejegyzett civil szervezet, csőd, felszámolás vagy végelszámolás hatálya alatt nem áll, ügyletkötési képessége semmilyen korlátozás alá nem esik; kijelenti továbbá, hogy jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére.

15. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződésből fakadó esetleges jogvitáikat elsősorban egyeztetés útján rendezik. Amennyiben az egyeztetés a jogvita tekintetében eredményre nem vezetett, úgy Felek a jogvita és az ezzel összefüggő igények elbírálása tekintetében kikötik a Veszprémi Járásbíróság, illetve a Veszprémi Törvényszék kizárólagos illetékességét.

16. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az Áht. rendelkezéseit kell alkalmazni.

17. Felek a szerződés teljesítése során kötelesek betartani az Európai Parlament és Tanács 2016/679. számú rendeletének (a továbbiakban: GDPR), illetve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény vonatkozó előírásait.

Szerződő felek jelen megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag **4 példányban** írták alá, melyből 2 példány a Támogatót, 2 példány a Támogatottat illeti.

Veszprém, 2025. ……

Veszprém, 2025. ……

……
Veszprém MJV Önkormányzata
Támogató
képviseli:
Porga Gyula
polgármester

……
LIGET MÁSZÓSPORT Kft.
Támogatott
képviseli:
Strommer László
ügyvezető

Pénzügyileg ellenjegyezte:
dátum:

.....
Fazekas Ildikó
irodavezető
Pénzügyi Iroda

Melléklet a 146/2025. (VI.19.) határozathoz

TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről **Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata** (székhely: 8200 Veszprém, Óváros tér 9., adószám: 15734202-2-19; törzskönyvi azonosító szám: 734202; képviseli: Porga Gyula polgármester) mint támogató (a továbbiakban: **Támogató**),

másrészről a **Tenisziskola Veszprém Sportegyesület** (székhely: 8200 Veszprém, Cserhát lakótelep 3/2. 9. ajtó., nyilvántartási szám: 19-02-0003802, adószám: 18979718-1-19, képviseli: Mészáros Csaba elnök) mint támogatott (a továbbiakban: **Támogatott**)

(együttes megnevezésük a továbbiakban: Felek/Szerződő felek) között alulírott helyen és időben az alábbi feltételek szerint:

I. Előzmények

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat által ellátott sporttal kapcsolatos feladatokról szóló 35/2021. (X. 28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Sportrendelet) 6. § (1) bekezdése alapján Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata sportért felelős szakbizottsága tartalékkeretet határozott meg, amelyből Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata kérelemre támogatást nyújthat.

Támogatott kérelmet nyújtott be a Támogatóhoz a megemelkedett fenntartási költségek támogatása céljából.

II.

1. Szerződő felek megállapodnak, hogy Támogató pénzbeli hozzájárulásként támogatást (a továbbiakban: Támogatás/Támogatási összeg) nyújt a Támogatottnak a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet 6. melléklet 18. cím 35. alcíme Sport és Élsport előirányzata terhére.

2. A Támogatás mértéke: bruttó 2.250.000- Ft, azaz kétmillió-kétszázötvenezer Ft.

   Támogatási összeg kifizetését a Támogató legkésőbb 2025. július 15. napjáig a Támogatott 11748007-24814010 számú bankszámlájára történő átutalással teljesíti.

3. A Támogatás célja:
   Felek rögzítik, hogy a Támogatott a Támogatási összeget pályahasználati és közüzemi díjra használja fel.

4. A Támogatás kifizetésének feltétele a Támogatott 2024. éves beszámolójának letétbe helyezése az Országos Bírósági Hivatalnál, erről nyilatkozat kitöltése és megküldése a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

5. A kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet 4. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a jelen szerződés 1. pontjában meghatározott támogatási cél kormányzati funkció szerinti besorolása a PM rendelet 2. melléklete alapján: 081041 Versenysport- és utánpótlás-nevelési tevékenység és támogatása.

6. Felek rögzítik, hogy a Támogatás nyújtása előfinanszírozással történik, utólagos elszámolás mellett.

   Támogatott a Támogatás felhasználásáról legkésőbb 2026. január 31-ig szakmai beszámolót és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek, az egyéb pénzügyi szabályoknak és a Sportrendeletének megfelelő pénzügyi elszámolást készít, amelyet a megjelölt időpontig eljuttat a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

   Az elszámolás kizárólag a 3. pontban körülírt támogatási célhoz kapcsolódóan keletkezett számviteli bizonylatokra vonatkozhat.

   Amennyiben a benyújtott elszámolás nem támasztja alá, hogy a Támogatott a Támogatást a jelen szerződésben meghatározott célokra és módon használta fel, a Támogató hiánypótlásra hívja fel a Támogatottat, aki köteles a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak eleget tenni.

7. A Sportrendelet 21. § (6) bekezdése alapján Támogatottnak a pénzügyi elszámoláshoz az alábbi dokumentumokat kell becsatolnia:
   - a Sportrendelet kitöltött 4. számú melléklete szerinti „Elszámoló lapot”,
   - a Támogatás felhasználását igazoló számláknak, dokumentumoknak, kiadási pénztárbizonylatoknak, átutalást igazoló banki kivonatoknak a támogatott képviselője által hitelesített másolatát. Az elszámolásban feltüntetett és csatolt bizonylatmásolatok eredeti példányain másolást megelőzően szükséges feltüntetni a következő záradékot:
     „Elszámolva Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata … számú Támogatási Szerződése terhére ….. Ft összegben”, és
   - a támogatási cél megvalósulásáról szóló szöveges beszámolót.

8. A Támogatott a jelen Támogatási szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26. §-ából és az 1. mellékletéből fakadó kötelezettségének eleget téve a Támogató a jelen szerződés közérdekű adatait közzéteszi a Támogató internetes portálján (http://www.veszprem.hu).

9. Támogatott nyilatkozik, hogy a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek

tartja, egyúttal nyilatkozik arra nézve, hogy amennyiben megsérti a 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint annak végrehajtására kiadott 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit, úgy annak jogkövetkezményeit köteles maga viselni.

10. Támogatott nyilatkozik, hogy vele szemben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48/B. §-ában foglalt kizáró okok nem állnak fenn.

11. A Támogatott jelen szerződés aláírásával a Sportrendelet 4. § (2) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel az Áht. 50. § (4) bekezdésében foglaltakra kifejezetten nyilatkozik arról, hogy nincs köztartozása, nincs esedékessé vált és meg nem fizetett adótartozása, járulék és vámtartozása, valamint kijelenti, hogy nincs az önkormányzati adóhatóság felé tartozása.

12. Felek rögzítik, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 107. cikke (1) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet (általános de minimis rendelet) szerint csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül minden olyan állami, így helyi önkormányzati forrásból nyújtott támogatás, amelyről a jogszabály kimondja, hogy de minimis támogatásnak kell tekinteni.

13. A támogatás felhasználásával kapcsolatos iratokat a támogatás felhasználására vonatkozó elszámolás elfogadását követő 8 évig köteles megőrizni.

14. Támogató képviselője kijelenti, hogy ügyletkötési képességgel rendelkezik, kijelenti továbbá, hogy a jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére. Támogatott képviselője kijelenti, hogy az általa képviselt szervezet Magyarországon bejegyzett civil szervezet, csőd, felszámolás vagy végelszámolás hatálya alatt nem áll, ügyletkötési képessége semmilyen korlátozás alá nem esik; kijelenti továbbá, hogy jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére.

15. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződésből fakadó esetleges jogvitáikat elsősorban egyeztetés útján rendezik. Amennyiben az egyeztetés a jogvita tekintetében eredményre nem vezetett, úgy Felek a jogvita és az ezzel összefüggő igények elbírálása tekintetében kikötik a Veszprémi Járásbíróság, illetve a Veszprémi Törvényszék kizárólagos illetékességét.

16. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az Áht. rendelkezéseit kell alkalmazni.

17. Felek a szerződés teljesítése során kötelesek betartani az Európai Parlament és Tanács 2016/679. számú rendeletének (a továbbiakban: GDPR), illetve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény vonatkozó előírásait.

Szerződő felek jelen megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag **4 példányban** írták alá, melyből 2 példány a Támogatót, 2 példány a Támogatottat illeti.

Veszprém, 2025. ……

……
Veszprém MJV Önkormányzata
Támogató
képviseli:
Porga Gyula
polgármester

Veszprém, 2025. ……

……
Tenisziskola Veszprém Sportegyesület
Támogatott
képviseli:
Mészáros Csaba
elnök

Pénzügyileg ellenjegyezte:
dátum:

.....
Fazekas Ildikó
irodavezető
Pénzügyi Iroda

Melléklet a 147/2025. (VI.19.) határozathoz

TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről **Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata** (székhely: 8200 Veszprém, Óváros tér 9., adószám: 15734202-2-19; törzskönyvi azonosító szám: 734202; képviseli: Porga Gyula polgármester) mint támogató (a továbbiakban: **Támogató**),

másrészről az **Ász Veszprémi Teniszezők Klubja** (székhely: 8200 Veszprém, Vilonyai utca 10. B., nyilvántartási szám: 19-02-0001619, adószám: 18925018-2-19, képviseli: Tkálics Gábor elnök) mint támogatott (a továbbiakban: **Támogatott**)

(együttes megnevezésük a továbbiakban: Felek/Szerződő felek) között alulírott helyen és időben az alábbi feltételek szerint:

I. Előzmények

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az Önkormányzat által ellátott sporttal kapcsolatos feladatokról szóló 35/2021. (X. 28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Sportrendelet) 6. § (1) bekezdése alapján Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata sportért felelős szakbizottsága tartalékkeretet határozott meg, amelyből Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata kérelemre támogatást nyújthat.

Támogatott kérelmet nyújtott be a Támogatóhoz a megemelkedett fenntartási költségek támogatása céljából.

II.

1. Szerződő felek megállapodnak, hogy Támogató pénzbeli hozzájárulásként támogatást (a továbbiakban: Támogatás/Támogatási összeg) nyújt a Támogatottnak a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 2025. évi költségvetésről szóló 4/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet 6. melléklet 18. cím 35. alcíme Sport és Élsport előirányzata terhére.

2. A Támogatás mértéke: bruttó 2.250.000,- Ft, azaz kétmillió-kétszázötvenezer Ft.

   Támogatási összeg kifizetését a Támogató legkésőbb 2025. július 15. napjáig a Támogatott 73900236-10004713 számú bankszámlájára történő átutalással teljesíti.

3. A Támogatás célja:
   Felek rögzítik, hogy a Támogatott a Támogatási összeget bérleti és közüzemi díjakra használja fel.

4. A Támogatás kifizetésének feltétele a Támogatott 2024. éves beszámolójának letétbe helyezése az Országos Bírósági Hivatalnál, erről nyilatkozat kitöltése és megküldése a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

5. A kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet 4. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a jelen szerződés 1. pontjában meghatározott támogatási cél kormányzati funkció szerinti besorolása a PM rendelet 2. melléklete alapján: 081041 Versenysport- és utánpótlás-nevelési tevékenység és támogatása.

6. Felek rögzítik, hogy a Támogatás nyújtása előfinanszírozással történik, utólagos elszámolás mellett.

   Támogatott a Támogatás felhasználásáról legkésőbb 2026. január 31-ig szakmai beszámolót és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek, az egyéb pénzügyi szabályoknak és a Sportrendeletének megfelelő pénzügyi elszámolást készít, amelyet a megjelölt időpontig eljuttat a Polgármesteri Hivatal sport referenséhez.

   Az elszámolás kizárólag a 3. pontban körülírt támogatási célhoz kapcsolódóan keletkezett számviteli bizonylatokra vonatkozhat.

   Amennyiben a benyújtott elszámolás nem támasztja alá, hogy a Támogatott a Támogatást a jelen szerződésben meghatározott célokra és módon használta fel, a Támogató hiánypótlásra hívja fel a Támogatottat, aki köteles a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak eleget tenni.

7. A Sportrendelet 21. § (6) bekezdése alapján Támogatottnak a pénzügyi elszámoláshoz az alábbi dokumentumokat kell becsatolnia:
   - a Sportrendelet kitöltött 4. számú melléklete szerinti „Elszámoló lapot”,
   - a Támogatás felhasználását igazoló számláknak, dokumentumoknak, kiadási pénztárbizonylatoknak, átutalást igazoló banki kivonatoknak a támogatott képviselője által hitelesített másolatát. Az elszámolásban feltüntetett és csatolt bizonylatmásolatok eredeti példányain másolást megelőzően szükséges feltüntetni a következő záradékot:
     „Elszámolva Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata … számú Támogatási Szerződése terhére ….. Ft összegben”, és
   - a támogatási cél megvalósulásáról szóló szöveges beszámolót.

8. A Támogatott a jelen Támogatási szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26. §-ából és az 1. mellékletéből fakadó kötelezettségének eleget téve a Támogató a jelen szerződés közérdekű adatait közzéteszi a Támogató internetes portálján (http://www.veszprem.hu).

9. Támogatott nyilatkozik, hogy a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek

tartja, egyúttal nyilatkozik arra nézve, hogy amennyiben megsérti a 2007. évi CLXXXI. törvény, valamint annak végrehajtására kiadott 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet rendelkezéseit, úgy annak jogkövetkezményeit köteles maga viselni.

10. Támogatott nyilatkozik, hogy vele szemben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48/B. §-ában foglalt kizáró okok nem állnak fenn.

11. A Támogatott jelen szerződés aláírásával a Sportrendelet 4. § (2) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel az Áht. 50. § (4) bekezdésében foglaltakra kifejezetten nyilatkozik arról, hogy nincs köztartozása, nincs esedékessé vált és meg nem fizetett adótartozása, járulék és vámtartozása, valamint kijelenti, hogy nincs az önkormányzati adóhatóság felé tartozása.

12. Felek rögzítik, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 107. cikke (1) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet (általános de minimis rendelet) szerint csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül minden olyan állami, így helyi önkormányzati forrásból nyújtott támogatás, amelyről a jogszabály kimondja, hogy de minimis támogatásnak kell tekinteni.

13. A támogatás felhasználásával kapcsolatos iratokat a támogatás felhasználására vonatkozó elszámolás elfogadását követő 8 évig köteles megőrizni.

14. Támogató képviselője kijelenti, hogy ügyletkötési képességgel rendelkezik, kijelenti továbbá, hogy a jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére. Támogatott képviselője kijelenti, hogy az általa képviselt szervezet Magyarországon bejegyzett civil szervezet, csőd, felszámolás vagy végelszámolás hatálya alatt nem áll, ügyletkötési képessége semmilyen korlátozás alá nem esik; kijelenti továbbá, hogy jelen jogügylet kapcsán a szerződés megkötése körében teljes felhatalmazással bír, és mindenféle korlátozás nélkül jogosult a jelen szerződés megkötésére.

15. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződésből fakadó esetleges jogvitáikat elsősorban egyeztetés útján rendezik. Amennyiben az egyeztetés a jogvita tekintetében eredményre nem vezetett, úgy Felek a jogvita és az ezzel összefüggő igények elbírálása tekintetében kikötik a Veszprémi Járásbíróság, illetve a Veszprémi Törvényszék kizárólagos illetékességét.

16. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az Áht. rendelkezéseit kell alkalmazni.

17. Felek a szerződés teljesítése során kötelesek betartani az Európai Parlament és Tanács 2016/679. számú rendeletének (a továbbiakban: GDPR), illetve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény vonatkozó előírásait.

Szerződő felek jelen megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag **4 példányban** írták alá, melyből 2 példány a Támogatót, 2 példány a Támogatottat illeti.

Veszprém, 2025. ……

Veszprém, 2025. ……

……
Veszprém MJV Önkormányzata
Támogató
képviseli:
Porga Gyula
polgármester

……
Ász Veszprémi Teniszezők Klubja
Támogatott
képviseli:
Tkálics Gábor
elnök

Pénzügyileg ellenjegyezte:
dátum:

.....
Fazekas Ildikó
irodavezető
Pénzügyi Iroda